Tanuljunk nyelveket!

Borza - Dr. Nagy

Román

nyelvkönyv

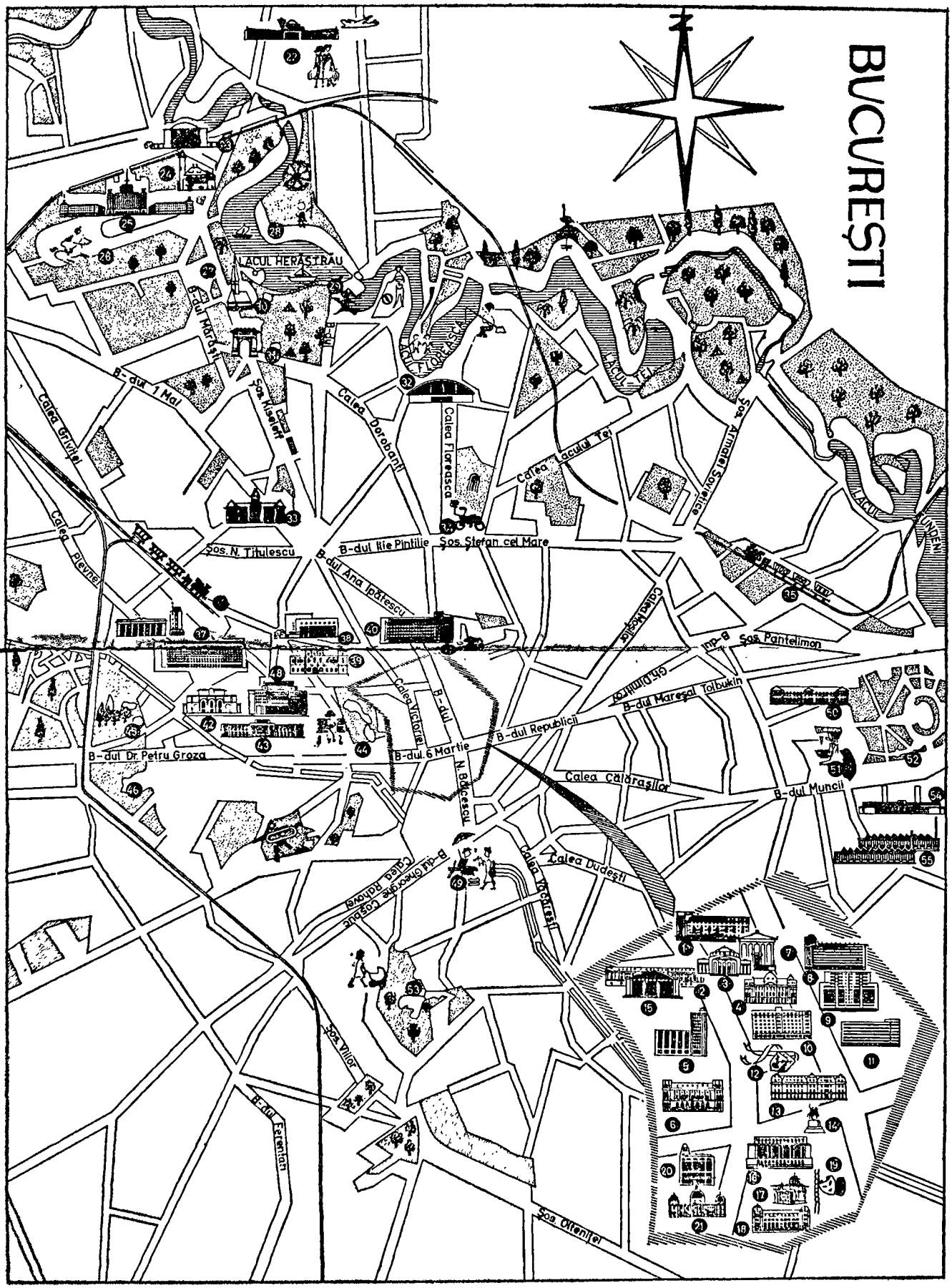
BUCUREŞTI
N
LACUL HERĂSTRĂU
B-dul Mărăşti
B-dul 1 Mai
Şos. Kiseleff
Calea Griviţei
Calea Dorobanţi
Calea Floreasca
Calea Lacului Tei
Şos. Armatei Sovietice
Şos. N. Titulescu
B-dul Ilie Pintilie
Şos. Ştefan cel Mare
B-dul Ana Ipătescu
Calea Plevnei
Calea Moşilor
B-dul Şos. Pantelimon
Gh. Dimitrov
B-dul Mareşal Tolbukin
B-dul Republicii
Calea Victoriei
B-dul 6 Martie
B-dul Dr. Petru Groza
N. Bălcescu
Calea Călăraşilor
B-dul Muncii
Calea Dudeşti
Calea Văcăreşti
B-dul Gheorghe Coşbuc
Calea Rahovei
Şos. Viilor
B-dul Ferentari
Şos. Olteniţei

1. Az „Athéné Palace" szálló — 2. A Szépművészeti Múzeum — 3. A RSZK Atheneuma — 4. A Központi Egyetemi Könyvtár — 5. A Telefonpalota — 6. A Központi Tisztiház — 7. A „Simu" Múzeum — 8. A „Patria" mozi — 9. Az „Ambasador" szálló — 10. A „Lido" szálló — 11. A „Republica" mozi — 12. A Nemzeti Színház „Comedia"-terme — 13. A „C. I. Parhon" egyetem — 14. Mihai Viteazul szobra — 15. A RSZK Palotaterme — 16. A Pénzügyminisztérium épülete — 17. A „Stavreopoleos" templom — 18. A központi posta — 19. A Szakszervezetek Központi Tanácsának Színháza — 20. A „Victoria" áruház — 21. Országos Takarékpénztár — 22. A „Băneasa" repülőtér — 23. A „Mogoşoaia" vasútállomás — 24. A „Dr. M. Minovici" Népművészeti Múzeum — 25. A „Scînteia" sajtópalota — 26. A Lóversenytér — 27. A „Dante Gherman" strand — 28. A „Herăstrău" park — 29. A „Pescăruş" vendéglő — 30. A Falumúzeum — 31. A Diadalív — 32. A Mezőgazdasági Kutatóintézet — 33. A „Mogoşoaia" kastély — 34. Az „N. Bălcescu" szabadtéri színpad — 35. A „Floreasca" sporttelep — 36. Az Endokrinológiai Intézet — 37. A Levegő Hőseinek Emlékműve — 38. A „Griviţa Roşie" kerület tanácsépülete — 39. A Román Munkáspárt Történeti Múzeuma — 40. A Szovjet Hősök Emlékműve — 41. A Minisztertanács Elnöksége — 42. A „Dinamo" sporttelep — 43. Az „Obor" vásárcsarnok — 44. A Keleti pályaudvar — 45. Az Északi pályaudvar — 46. A Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium — 47. A Zeneszerzők Szövetsége — 48. Az Akadémia Könyvtára — 49. A Népművészeti Múzeum — 50. Az Állami Tervhivatal — 51. A „V. I. Lenin" Közgazdaságtudományi Intézet — 52. A Nemzeti Színház „Studio"-terme — 53. A „Rózsakert" vendéglő — 54. A Román Opera — 55. A „C. I. Parhon" Egyetem bölcsészkara — 56. A „Cişmigiu" kert — 57. A Botanikuskert — 58. Az Úttörőpalota — 59. A „Progresel" strand — 60. A „Köztársaság" Stadion — 61. A Haza Hőseinek Emlékműve — 62. A Rádió- és Televíziópalota — 63. Az Igazságügy Palotája — 64. A Piaţa Unirii (Az „Egyesülés Tere") — 65. A „Gh. Gheorghiu-Dej" Ruhagyár — 66. A Nagy Nemzetgyűlés Palotája — 67. A „Fundeni" kórház — 68. A „Vatra Luminoasă" új lakótelep — 69. Az „Augusztus 23-a" Szabadtéri Színpad — 70. Az „Augusztus 23-a" Stadion — 71. A Szabadság park — 72. A „Ferentari" új lakótelep — 73. A „Köztársaság" Művek — 74. Az „Augusztus 23-a" Művek

BORZA LUCIA — DR. NAGY BÉLA

ROMÁN NYELVKÖNYV

tanfolyamok és magántanulók számára

MÁSODIK KIADÁS

TANKÖNYVKIADÓ, BUDAPEST, 1974

Főbíráló

DR. TAMÁS LAJOS

akadémikus

Lektor

DR. HADIK BÉLÁNÉ

Illusztrálta

GÖNCZI BÉLA

A térképvázlatokat

BUDAI ÁRPÁD

készítette

© Borza Lucia, Dr. Nagy Béla

Előszó

Ez a könyv az olvasók széles táborának készült. Célja, hogy segítséget nyújtson mindazoknak, akik egyénileg vagy szervezett csoportokban meg akarják ismerni és el akarják sajátítani a latinból származó újlatin nyelvcsalád keleti változatát, a román nyelvet, amely olyan világnyelvekkel tart szoros rokonságot, mint a francia vagy a spanyol.

A könyv gyakorlati szempontokat vesz figyelembe, és így nyelvtani anyagát tekintve nem törekszik teljességre. Használatához az általános iskolai ismereteken kívül semmiféle előképzettség nem szükséges. A harmincöt leckéből, román—magyar és magyar—román betűrendes szójegyzékből és nyelvtani összefoglalóból álló hármas tagozódású anyagot hangtani bevezető, nyelvtani tárgymutató, a feladatok megoldását tartalmazó kulcs és — függelékként — a leggyakrabban előforduló román személynevek és igék táblázata egészíti ki.

Az előkészítőnek és alapozónak számító első kilenc lecke rövid áttekintést ad a román kiejtés, hangsúlyozás és az elemi nyelvtani törvények ismeretéből. Szókészlete, az alapszókincshez tartozó szavakon kívül, néhány közismert, a magyar nyelvben is gyakran használt neologizmust tartalmaz. A nyelvet ízlelgető kezdőké a tíztől húszig tartó második rész, amelynek lexikai anyaga a mindennapi életből ellesett párbeszédek szókincsére épül. A nyelvtani ismeretek felölelik — a már vázolt szempont szerint — az alaktant, amelynek középpontjában az állandó ismétlést kívánó névszó- és igeragozás áll. A tizenöt olvasmányból álló harmadik rész leckékben elbeszélt rövid törté

netek sorozata, amelyek megismertetik az olvasót a román mondattan elemeivel, a mondatrészek és a mondatok közötti kapcsolatokkal, a szóképzéssel és a román szavak eredetével. Az így megtanult anyag jó alapot és biztos segítséget jelent azoknak, akik román nyelvi ismereteiket még tovább óhajtják gyarapítani.

A szavak helyes kiejtését, amennyire ez betűjelekkel lehetséges, az első leckéknél fonetikus átírás könnyíti meg. Minden lecke, egy pontosan meghatározott célt követve, szigorú egységet képez, amelynek munkafeladatait következetesen és kihagyások nélkül kell elvégezni, tehát sem az egyszerűnek és könnyűnek tűnőket „átugrani", sem a nehezebbeknek látszókat félénken megkerülni nem lehet és nem szabad! A feladatok megoldásának kulcsát csak az egyes leckékhez tartozó valamennyi gyakorlat elvégzése után vegyük igénybe. Az esetleg elkövetett hibákat javítsuk ki, és a helyes nyelvtani alakokat kétszer-háromszor írjuk le. Fordítsunk nagy gondot a szótanulásra és az állandó ismétlésre!

Mivel Magyarországon több mint egy negyedszázad óta gyakorlati román nyelvkönyv nem jelent meg, kérjük olvasóinkat és e nyelvet tanító pedagógusainkat, hogy megjegyzéseiket és kiegészítéseiket közöljék a Tankönyvkiadóval vagy a szerzőkkel. Minden észrevételt előre is őszintén köszönünk. Megragadva a kínálkozó alkalmat, mély elismerésünket és hálánkat fejezzük ki fő bírálóinknak, dr. Tamás Lajos akadémikusnak és dr. Hadik Béláné tanárnőnek az útmutatást jelentő szakmai tanácsokért, Paul Teodorescu professzornak a stiláris segítségért, valamint Magda Stroe szerkesztőnek, a bukaresti Editura Didactică şi Pedagogică munkatársának az anyag teljes átnézéséért és a szíves konzultációkért.

Budapest, 1969 őszén

a szerzők

A. (acuzativ) *tárgyeset*
adj. (adjectiv) *melléknév*
adv. (adverb) *határozószó*
af. (afirmativ) *állító (alak)*
art. (articol) *névelő*
cond.-opt. (condiţional-optativ) *feltételes-óhajtó mód*
conj. (conjuncţie) *kötőszó*
conjunct. (conjunctiv) *kötőmód*
D. (dativ) *részeshatározó eset*
dim. (diminutiv) *kicsinyítő (képző)*
expr. (expresie) *kifejezés*
f. (feminin) *nőnem*
fam. (familiar) *bizalmas (szó, szóhasználat)*
fig. (figurat) *átvitt értelemben, képletesen*
G. (genitiv) *birtokos eset*
ger. (gerunziu) *határozói igenév (gerundium)*
imp. (imperativ) *parancsoló mód*
imperf. (imperfect) *folyamatos múlt idő*
ind. (indicativ) *kijelentő mód*
inf. (infinitiv) *főnévi igenév*
interj. (interjecţie) *indulatszó, módosítószó*
invar. (invariabil) *nem változó nyelvtani alak*
m. (masculin) *hímnem*

m.m.c.perf. (mai mult ca perfectul) *régmúlt*
N. (nominativ) *alanyeset*
neg. (negativ) *tagadó (alak)*
ntr. (neutru) *semlegesnem*
num. (numeral) *számnév*
part. (participiu) *melléknévi igenév (participium)*
perf.c. (perfectul compus) *összetett múlt idő*
perf. s. (perfectul simplu) *egyszerű múlt idő*
pl. (plural) *többes szám*
pr. (pronume) *névmás*
prep. (prepoziţie) *elöljáró (prepozíció)*
prez. (prezent) *jelen idő*
prs. (persoană) *személy*
refl. (R) (reflexiv) *visszaható ige (ragozás)*
s. (substantiv) *főnév*
sg. (singular) *egyes szám*
sup. (supin) *szupinum*
V. (vocativ) *megszólító eset*
vb. (verb) *ige*
viit. (viitor) *jövő idő*

Hangtani bevezetés

A román ábécé

A román nyelv hangjainak jelölésére használt, 28 betűből álló ábécé, az egyes betűk román elnevezésével, a következő:

A	**a**	(a)	**F**	**f**	(fe)	**L**	**l**	(le)	**Ş**	**ş**	(şe)
Ă	**ă**	(ă)	**G**	**g**	(ghe)	**M**	**m**	(me)	**T**	**t**	(te)
Â	**â**	(î)	**H**	**h**	(ha)	**N**	**n**	(ne)	**Ţ**	**ţ**	(ţe)
B	**b**	(be)	**I**	**i**	(i)	**O**	**o**	(o)	**U**	**u**	(u)
C	**c**	(ce)	**Î**	**î**	(î)	**P**	**p**	(pe)	**V**	**v**	(ve)
D	**d**	(de)	**J**	**j**	(je)	**R**	**r**	(re)	**X**	**x**	(ics)
E	**e**	(e)	**K**	**k**	(ca)	**S**	**s**	(se)	**Z**	**z**	(ze)

Idegen szavak írásában előfordulhatnak még:

Q **q** (chiu)
W **w** (dublu ve)
Y **y** (igrec)

A fonetikus átírás

A Román Nyelvkönyv szótári, hangtani és nyelvtani részeiben, amikor valamely alak kiejtésére kívánjuk a figyelmet felhívni, fonetikus átírási jeleket használunk, amelyeket mindenki igen rövid idő alatt könnyen elsajátíthat. A fonetikus átírással leírt szavakat szögletes zárójelbe tesszük.

	BETŰ	PÉLDA	JELENTÉSE	JELE	A SZÓ FONETIKUS ÁTÍRÁSA
MAGÁNHANGZÓK	a	**an**	'év'	[á]*	[án]
	ă	**măr**	'alma'	[ə]	[mər]
	â	**român**	'román'	[î]	[romîn]
	î	**vînt**	'szél'	[î]	[vînt]
	e	**ne**	'nekünk'	[é]*	[né]
	i	**in**	'len'	[i]	[in]
	o	**om**	'ember'	[o]	[om]
	u	**un**	'egy'	[u]	[un]
FÉLMAGÁNHANGZÓK	e	**deal**	'hegy'	[e̯]	[de̯ál]
	i	**iar**	'de'	[i̯]	[i̯ár]
	o	**oaie**	'juh'	[o̯]	[o̯á i̯é]
	u	**bou**	'ökör'	[u̯]	[bou̯]
A RÖVID -i	i	**elevi**	'tanulók'	[-ʲ]**	[élévʲ]
MÁSSALHANGZÓK	b	**bun**	'jó'	[b]	[bun]
	c	**cal**	'ló'	[k]	[kál]
	che	**chef**	'kedv'	[ķ]	[ķéf]
	chi	**chip**	'kép'	[ķ]	[ķip]
	ce	**cer**	'égbolt'	[tš]	[tšér]
	ci	**circ**	'cirkusz'	[tš]	[tširk]
	d	**dar**	'ajándék'	[d]	[dár]
	f	**fals**	'hamis'	[f]	[fáls]
	g	**gol**	'üres'	[g]	[gol]
	ghe	**ghem**	'gombolyag'	[ģ]	[ģém]
	ghi	**ghid**	'útikalauz'	[ģ]	[ģid]
	ge	**ger**	'fagy'	[dž]	[džér]
	gi	**gips**	'gipsz'	[dž]	[džips]
	j	**jar**	'parázs'	[ž]	[žár]
	l	**lup**	'farkas'	[l]	[lup]

* Kiejtése nem hosszú mint, a magyarban!
** Úgy hangzik mint a magyar *j*, de egészen röviden!

BETŰ	PÉLDA	JELENTÉSE	JELE	A SZÓ FONETIKUS ÁTÍRÁSA
m	mac	'mák'	[m]	[mák]
n	nu	'nem'	[n]	[nu]
p	pod	'híd'	[p]	[pod]
r	rac	'rák'	[r]	[rák]
s	sac	'zsák'	[s]	[sák]
ş	şi	'és'	[š]	[ši]
t	tu	'te'	[t]	[tu]
ţ	ţel	'cél'	[ts]	[tsél]
v	voi	'ti'	[v]	[voi̯]
x	lux	'luxus'	[ks]	[luks]
	exact	'pontos'	[gz]	[égzákt]
z	zbor	'repülés'	[z]	[zbor]

A hangsúly

A román nyelvben a hangsúly kötetlen és állhat az utolsó, az utolsó előtti, a hátulról számított harmadik, negyedik, sőt az ötödik szótagon is:

5 4 3 2 1

— ˊ **vag*o*n** [vágon] 'vagon'

ˊ — **c*e*ntru** [tšéntru] 'központ'

ˊ — — ***i*nimă** [inimə] 'szív'

ˊ — — — **l*a*poviţă** [lápovitsə] 'havas eső'

ˊ — — — — **ş*a*ptesprezece** [šáptésprézétšé] 'tizenhét'

A hangsúly elsajátításának megkönnyítésére az alábbi két gyakorlati szabályt állíthatjuk fel:

1. *Véghangsúlyos* általában minden olyan szó, amely *mássalhangzóra* végződik:

telef*o*n [téléfon] 'telefon'

2. A *magánhangzóra* végződő szavak hangsúlya legtöbbször az *utolsó előtti szótagra* esik:

munte [munté] 'hegy'

A hangsúlyos magánhangzót dőlt betűvel jelöljük. Az egyszótagú szavaknál a hangsúly jelölése szükségtelen.

Hang és betű

Egy-egy hangot rendszerint egy-egy betű jelöl. Vannak azonban hangok, amelyeket több (két-három) betűvel jelölünk, pl.: **ch, gh, ci, ce, ghi, ghe, che** stb. Néhány esetben egy-egy betű (s, x stb.) két-két hangot jelöl, amelyekről a későbbiekben még szó esik.

A hangokat két csoportra osztjuk:

a) *magánhangzókra:*

a, ă, â, e, i, î, o, u,

b) *mássalhangzókra:*

b, c, d, f, g, h, j, k, l, m,
n, p, r, s, ş, t, ţ, v, x, z.

A román magán- és mássalhangzók rendszere

A román magán- és mássalhangzókat a képzés helye és módja szempontjából lehet csoportosítani: azaz aszerint, hogy hol képződnek a hangok — a száj (szájpadlás) első, középső, vagy hátsó részén —, és milyen szerepe van a nyelvnek, a hangmódosító szerveknek (ínyvitorla, fogsorok, ajkak stb.)

MAGÁNHANGZÓK

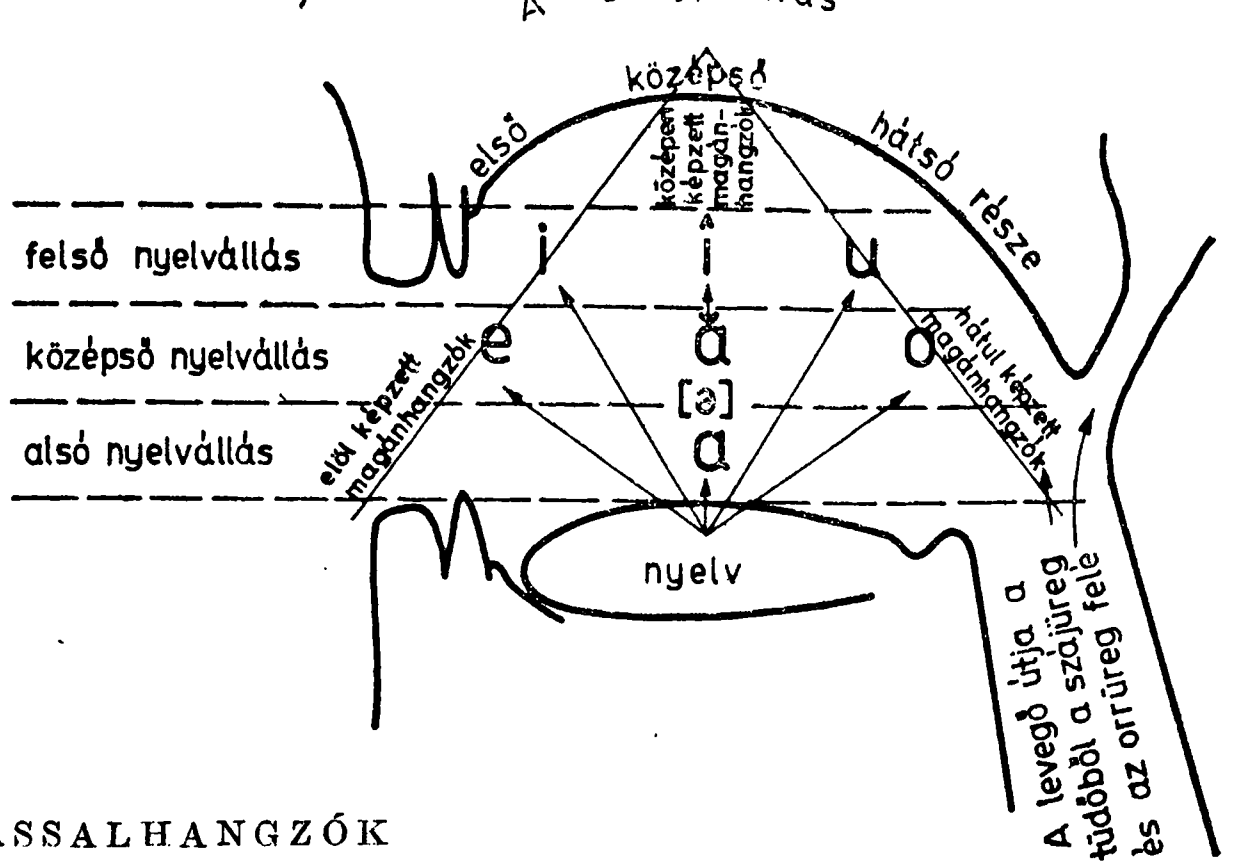

MÁSSALHANGZÓK

Hol? / Hogyan?	Ajak-hangok		Ajakkal és foggal képzettek		Fog-hangok		Egészen elöl képzettek		Elöl képzettek		Hátul képzettek		Gégehang
	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen
Zárhangok	p	b			t	d	'		ch_{i}^{e} (k)	gh_{i}^{e} (g)	c (k)	g	
Réshangok			f	v	s (s)	z	š (š)	j (ž)					h
Összetett hangok (Affrikáták)					ţ (ts)		c_{i}^{e} (tš)	g_{i}^{e} (dž)					
Orrhangok		m				n							
Folyékony hang						l							
Pergő hang						r							

A magánhangzók kiejtése

A román nyelvben a hangsúlyos magánhangzókat valamivel hosszabban ejtjük, mint a hangsúlytalanokat, de a hosszabban és rövidebben ejtett magánhangzók között nincs olyan különbség mint a magyar nyelv hosszú és rövid magánhangzói között, pl. a románban ilyen szópárok, mint *örült ~ őrült* nincsenek.

a Megfelel a röviden ejtett magyar á hangnak:

lat [lát] 'széles'
pat [pát] 'ágy'
cal [kál] 'ló'

ă Eléggé közel áll a magyar ö hanghoz, de kiejtése ajakkerekítés nélkül történik:

văd [vəd] 'látok'
măr [mər] 'alma'
pară [párə] 'körte'

e Úgy ejtjük mint a magyar **é**-t, de röviden:

merg [mérg] 'megyek'
verde [vérdé] 'zöld'
galben [gálbén] 'sárga'

Szó elején az alábbi szavak esetében **i̯é**-nek (tehát magyar *jé*-nek) ejtjük:

eu [i̯éu̯] 'én'
el [i̯él] 'ő'
ea [i̯á] 'ő'
ei [i̯éi̯] 'ők'
ele [i̯élé] 'ők'
este [i̯ésté] 'van'
e [i̯é] 'van'

i Megfelel a magyar **i**-nek:

vine [viné] 'jön'
inel [inél] 'gyűrű'

Azonban szó végén, mássalhangzó után igen rövid **j**-nek ejtjük:

mineri [minér^{j}] 'bányászok'

î Eléggé hasonló a magyar **ü** hanghoz, de kiejtése röviden és ajakkerekítés nélkül történik:

vînt [vînt] 'szél'
rînd [rînd] 'sor'

Ugyanazt a hangot jelöli mint az **î**:

â **român** [romîn] 'román'

o Megfelel a magyar rövid **o**-nak:

pom [pom] 'gyümölcsfa'

u Megfelel a magyar rövid **u**-nak:

drum [drum] 'út'

A szótag, a kettőshangzók, hármashangzók és a hiátus

A szótag

A szavak szótagokra bonthatók. Minden szótagban legalább egy magánhangzónak lennie kell:

pe-re-te [péréte] 'fal'

De egy magánhangzó is alkothat szótagot:

***a*-pă** [ápə] 'víz'

A román nyelvben vannak olyan szótagok is, amelyekben két magánhangzó van, de ezek közül csak az egyik hangsúlyos (teljeshangzó), a másik hangsúlytalan (félhangzó). Ezek a *kettőshangzók.*

Az **e** és az **o** félhangzó csak a hangsúlyos **a** magánhangzóval képezhet diftongust:

ea	**deal** [dé̯ál] 'domb'
oa	**floa**re [flo̯áré] 'virág'

Az **i** és **u** félhangzó azonban más hangsúlyos magánhangzóval is képezhet diftongust. Íme néhány:

ai	**tai** [tái̯] 'vágok'	**au**	**dau** [dáu̯] 'adok'
ia	**ia**r [i̯ár] 'ismét'		
ăi	**răi** [rəi̯] 'rosszak'	**ău**	**rău** [rəu̯] 'rossz'
ei	**ulei** [uléi̯] 'olaj'	**eu**	**leu** [léu̯] 'oroszlán'
ie	**ie**pure [i̯épuré] 'nyúl'		
ii	**cop*ii*** [kopii̯] 'gyermekek'		
îi	**mîi**ne [mîi̯né] 'holnap'		
oi	**oi** [oi̯] 'juhok'	**ou**	**ou** [ou̯] 'tojás'
io	**Io**n [i̯on] 'János'		

iu **iute** [i̯uté] 'gyorsan'

ui **pui** [pui̯] 'csibe'

Hármashangzók (triftongusok)

Előfordul, hogy félhangzó + teljeshangzó + félhangzó képez egy szótagot. Ebben az esetben csak a középső (a teljes) magánhangzó hangsúlyos, a másik két félhangzó hangsúlytalan. Ezek a *hármashangzók* vagy *triftongusok*. Íme néhány:

eau **beau** [bé̯áu̯] 'iszom'

iau **iau** [i̯áu̯] 'veszek'

iai **tă-iai** [toi̯ái̯] 'vágtál'

Hiátus

Két egymás mellett levő, teljes értékű magánhangzó nem képez egy szótagot:

iuni-e [i̯unié] 'június' **po-e-zi-e** [poézié] 'költemény'

Ez a hiátus.

A mássalhangzók kiejtése

A **b, d, f, h, k, l, m, n, p, r, t, v, z** hangokat úgy ejtjük mint a magyarban.

c Mássalhangzó, valamint **a, ă, â, î, o, u** előtt és a szó végén **k**-nak:

creion [kréi̯on] 'ceruza'
cal [kál] 'ló'
vacă [vákə] 'tehén'
cînd [kînd] 'mikor'
cor [kor] 'kórus'
cui [kui̯] 'szeg'
plic [plik] 'boríték'

e és **i** előtt pedig **cs**-nek ejtjük:

cerc [tšérk] 'kör'
circ [tširk] 'cirkusz'

Ha a román az **a, o, u** előtt és a szó végén is **cs**-t ejt, úgy az **a** előtt **e**-t, **o** és **u** előtt, illetve szó végén **a c** után **i**-t ír. Ilyen esetben az **i** és az **e** csak írásjel, nem ejtjük:

ceas [tšás] 'óra'
ciocolată [tšokolátə] 'csokoládé'
ciudat [tšudát] 'furcsa'
raci [rátš] 'rákok'

Ha a román a **c**-t **e** és **i** előtt **k**-nak ejti, írásban egy **h**-t tesz a két hang közé:

chem [ḱém] 'hívok'
chin [ḱin['kín'

g Mássalhangzó, valamint **a, ă, â, î, o, u** előtt és a szó végén **g**-nek:

glob [glob] 'földgömb'
gaz [gáz] 'gáz'
găină [gəinə] 'tyúk'
gînd [gînd] 'gondolat'
vagon [vágon] 'vagon'
gust [gust] 'íz'
tîrg [tîrg] 'vásár'

e és **i** előtt pedig **dzs**-nek ejtjük:

ger [džér] 'fagy'
girafă [džiráfə] 'zsiráf'

Ha a román az **a, o, u** előtt és szó végén **dzs**-t ejt, úgy a **g** után **e**-t vagy **i**-t ír. Ez esetben az **e**-t és **i**-t nem ejtjük:

geam [džám] 'ablaküveg'
magiun [mádžun] 'szilvalekvár'
fagi [fádž] 'bükkfa'

o előtt azonban igen:

geografie [džéográfié] 'földrajz'
contagios [kontádžios] 'fertőző'

Ha a román a **g**-t **e** és **i** előtt **g**-nek ejti, írásban egy **h**-t tesz a két hang közé:

ghem [ģém] 'gombolyag'
ghişeu [ģišéu̯] 'tolóablak'

j Úgy ejtjük, mint a magyar **zs**-t:

joc [žok] 'játék'

s Megfelel a magyar sz-nek:

sat*i*ră [sátirə] 'szatíra'

ş Megfelel a magyar s-nek:

po*ş*tă [poštə] 'posta'

ţ Úgy ejtjük, mint a magyar c-t:

ţig*a*ră [tsigárə] 'cigaretta'

x Ejtése **ksz**: vagy **gz**:

tax*i* [táksi] 'taxi' ex*a*men [égzámén] 'vizsga'

A szavak elválasztásának néhány fontosabb szabálya

1. Két magánhangzó között levő egy mássalhangzó a következő szótaghoz kapcsolódik:

***a*-pă** [ápə] 'víz'

2. Két magánhangzó között levő két mássalhangzó közül az egyik az előző, a másik a következő szótaghoz kapcsolódik:

l*a*m-pă [lámpə] 'lámpa'

Ha azonban a két mássalhangzó közül az első **b, c, d, g, p, t, v** vagy **f**, a második pedig **l** vagy **r**, akkor mindkét mássalhangzó a következő szótaghoz kapcsolódik:

p*a*-tru [pátru] 'négy' **t*i*-tlu** [titlu] 'cím'
c*o*-dru [kodru] 'erdő' **f*a*-clă** [fáklə] 'fáklya'

3. Két magánhangzó között levő három vagy több mássalhangzó közül csak egy kapcsolódik az előző szótaghoz, a többi a következő szótaghoz járul:

sim-plu [simplu] 'egyszerű'
con-struire [konstruiré] 'építés'

Kivételt képez a **ct** és **cţ**, ezeket mindig elválasztjuk:

punc-tual [punktuál] 'pontos'
func-ţie [funktsié] 'működés'

4. Az összetett szavakat az összetételnek megfelelően választjuk el:

scrie [skrié] 'ír' — **descrie** [déskrié] 'leír' **de-scrie**

Exerciţii [égzértšitsii] **Gyakorlatok:**

1. *Gyakoroljuk a magánhangzók helyes kiejtését:*

alb 'fehér', mare 'nagy', păr 'haj', miner 'bányász', elev 'tanuló', ban 'pénz', bun 'jó', model 'modell', metru 'méter', pământ 'föld', primăvară 'tavasz', frate 'fivér', pahar 'pohár', român 'román', hotel 'szálloda', problemă 'probléma', nuvelă 'novella', roman 'regény'.

2. *Gyakoroljuk a magyartól eltérő írású mássalhangzók olvasását:*

şah 'sakk', corp 'test', colţ 'sarok', tractor 'traktor', jar 'parázs', bej 'drapp', este 'van', lecţie 'lecke', acum 'most', învaţă 'tanul', dans 'tánc', concert 'hangverseny', lojă 'páholy', balcon 'erkély', Budapesta 'Budapest', frigider 'hűtőszekrény', rachetă 'rakéta', pace 'béke', terasă 'terasz', bagaj 'csomag', doctor 'orvos', românește 'románul', ungurește 'magyarul', mașină 'gép', fabrică 'gyár'.

3. *Gyakoroljuk a kettőshangzók helyes kiejtését:*

fereastră 'ablak', soare 'nap', culoare 'szín', mai 'május', haină 'ruha', doi 'kettő', trei 'három', dimineaţă 'reggel', seară 'este', profesoară 'tanárnő'.

4. *Olvassuk el az alábbi szavakat, ügyelve a hiátusra:*

ṣcaun 'szék', Maria 'Mária', familie 'család', Paul 'Pál', soţie 'feleség', teatru 'színház', Ungaria 'Magyarország', România 'Románia', veselie 'vidámság', avion 'repülőgép', aerodrom 'repülőtér', prieten 'barát', cîmpie 'mező', pălărie 'kalap'.

5. *Gyakoroljuk a következő egytagú szavak kiejtését:*

marţi 'kedd', ieri 'tegnap', azi 'ma', ani 'évek', cinci 'öt', deci 'tehát', pîini 'kenyerek', ceai 'tea', dungi 'sávok', mingi 'labdák'.

6. *Jelöljük ponttal az alábbi szavakban a hangsúlyos magánhangzókat:*

elev 'tanuló', acolo 'ott', student 'diák', pisică 'cica', universitate 'egyetem', temperatură 'hőmérséklet', primăvară 'tavasz', cinematograf 'mozi'.

7. *Olvassuk szótagolva az alábbi szavakat:*

vară 'nyár', fetiţă 'leányka', bunică 'nagymama', floare 'virág', fereastră 'ablak', creion 'ceruza', profesoară 'tanárnő', carte 'könyv' bibliotecă 'könyvtár', băiat 'fiú', ciorap 'harisnya', caiet 'füzet', umbrelă 'esernyő'.

1 *u*nu
*u*na

LE*C*ȚIA ÎNT*I*
AZ ELSŐ LECKE

Cine? Ce?

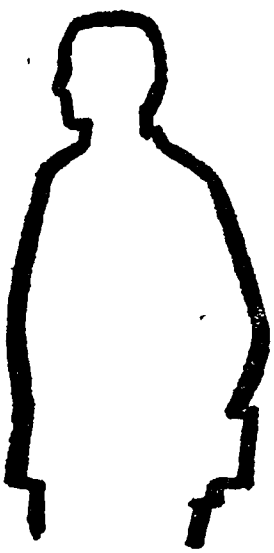

El: B*u*nă zi*u*a!
Eu: B*u*nă zi*u*a! C*i*ne sînteți dumneavo*a*stră?

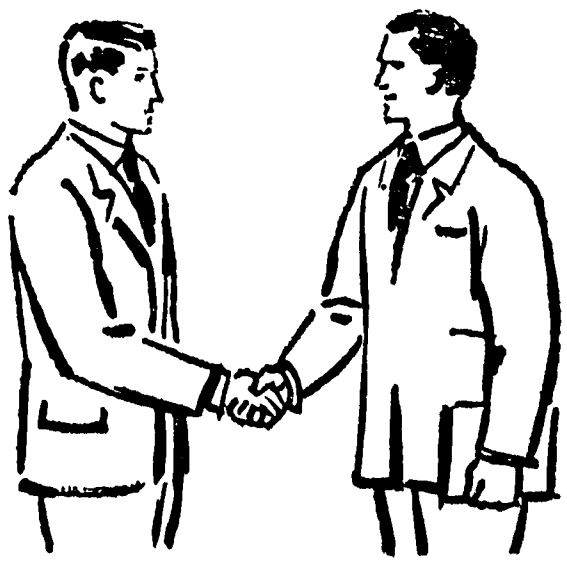

El: Sînt R*a*du Pop, un tur*i*st din Român*i*a.
Eu: Ce sînteți dumneavo*a*stră?
El: Sînt zia*r*ist.

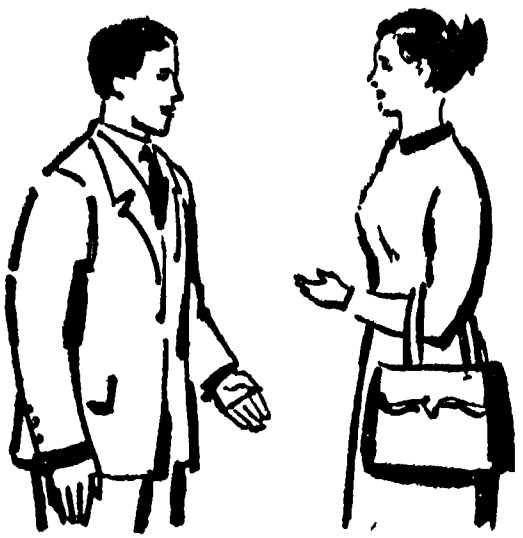

El: Dumneavoastră sînteţi din Ungaria?
Ea: Da, sînt din Ungaria.
El: Sînteţi turistă?
Ea: Nu, sînt ziaristă la Budapesta.

Eu: Ce este aici?
El: Aici este o gară.
Eu: Ce este acolo?
El: Acolo este un garaj şi o maşină.
Eu: Unde este un telefon?
El: Acolo.

Vocabular Szójegyzék

cine *pr.* ki, kicsoda
[tšiné]
ce *pr.* mi, micsoda
[tšé]

el *pr. m.* ő
[ịél]
bună ziua jó napot
[bunə ziụá]

eu *pr.* én
[i̯éu̯]
sînteţi *vb.* vagytok
[sîntéts^{i}]
dumneavoastră *pr.* ön
[dumné̯ávo̯ástrə]
cine sînteţi dumneavoastră ki ön
[tšiné sîntéts^{i} dumné̯ávo̯ástrə]
sînt *vb.* vagyok
[sînt]
Pop *s.* családnév
[pop]
un *art. m. ntr.* egy
[un]
turist *s. m.* turista
[turist]
din România romániai
[din romîniá]
ziarist *s. m.* újságíró
[ziárist]
din Ungaria magyarországi
[din ungáriá]
ea *pr. f.* ő
[i̯á]
da *adv.* igen
[dá]
turistă *s. f.* turista
[turistə]
nu *adv.* nem
[nu]
ziaristă *s. f.* újságírónő
[ziáristə]
la Budapesta Budapesten
[lá budápéstá]
este *vb.* van
[i̯ésté]
aici *adv.* itt
[áitš]
o *art. f.* egy
[o]
gară *s. f.* állomás
[gárə]
acolo *adv.* ott
[ákolo]
garaj *s. ntr.* garázs
[gáráž]
şi *conj.* és
[ši]
maşină *s. f.* gépkocsi
[mášinə]
unde *pr.* hol
[undé]
telefon *s. ntr.* telefon
[téléfon]

aici / acolo

Országok, fővárosok

Albania, Tirana Albánia, Tirana
Anglia, Londra Anglia, London
Austria, Viena Ausztria, Bécs
Bulgaria, Sofia Bulgária, Szófia

Cehoslovacia, Praga Csehszlovákia, Prága
Franţa, Paris Franciaország, Párizs
Italia, Roma Olaszország, Róma
Iugoslavia, Belgrad Jugoszlávia, Belgrád
Polonia, Varşovia Lengyelország, Varsó
România, Bucureşti Románia, Bukarest
Spania, Madrid Spanyolország, Madrid
Ungaria, Budapesta Magyarország, Budapest
Uniunea Sovietică, Moscova Szovjetunió, Moszkva

Fonetică Hangtan

1 Az â írása és ejtése

A kiejtés szempontjából az î és â között nincs különbség. Az â csak a *román* szavakban (szócsaládban) használatos, illetve egyes régi családneveknél:

România *Románia*
[romîniá]
român *román*
[romîn]
româncă *román nő*
[romînkə]
românesc *román*
[romînésk]
româneşte *románul*
[romînéšté]
Brâncuşi
[brînkuš^{i}]

2 Az e írása és ejtése

Az **e** értéke **é** és **i̯é**. Neologizmusokban, mint pl. **elev** [élév] *tanuló*, **expediţie** [ékspéditsié] *expedíció* stb. **é!** A létige (**a fi** [á fi] *lenni*) és a személyes névmás egyes alakjainál *i̯é* ejtendő:

este, e *van*
[i̯ésté, i̯é]
eu *én*
[i̯éu̯]
el *m.* **ea** *f.* *ő*
[i̯él] [i̯á]
ei *m.* **ele** *f.* *ők*
[i̯éi̯] [i̯élé]

3 A szóvégi -i

Az igék egyes és többes számának 2. személyében a szóvégi **-i** csak lágyít:

eşti	*vagy*
[jéšt^{i}]*	
sînteţi	*vagytok*
[sîntéts^{i}]	

* Ez a magyarban kb. *jésty*-nek hangzik.

Gramatică Nyelvtan

4 A főnév neme

A románban a főnévnek három neme van: *hímnem*, *nőnem* és *semlegesnem*. A *hím-* és *semlegesnemű* főnevek egy jelentős része *mássalhangzóra*, a *nőnemű* főnevek pedig kivétel nélkül *magánhangzóra* végződnek.

5 A határozatlan névelő egyes száma

A *hím-* és *semlegesnemű* főnevek előtt egyes számban a határozatlan névelő: **un**, a *nőneműek* előtt pedig: **o**.

M.	Ntr.	F.
un – turist, ziarist, telefon, garaj		o – turistă, ziaristă, gară, maşină

6 A főnév alanyesete egyes számban

A **Cine?** *Ki?* **Ce?** *Mi?* kérdésre felelő főnév *alanyesetben* áll.

A **cine** kérdő névmással csak *személyre*, a **ce** kérdő névmással pedig csak *dologra* kérdezünk:

Aici este un **turist.**	Itt van egy **turista.**
Cine este aici?	**Ki** van itt?
Acolo este o **maşină.**	Ott van egy **gépkocsi.**
Ce este acolo?	**Mi** van ott?

Jegyezzük meg:

valakinek a foglalkozása után érdeklődve a **ce** kérdő névmást használjuk:

Ce sînteţi dv.?	**Mi** ön?
Sînt ziarist. / ziaristă.	Újságíró / Újságírónő vagyok.

7 Az a fi kijelentő mód jelen ideje

Sg.	Pl.
1. **eu sînt** én vagyok [ĭéu sînt]	1. **noi sîntem** mi vagyunk [noĭ sîntém]
2. **tu eşti** te vagy [tu ĭešt^{i}]	2. **voi sînteţi** ti vagytok [voĭ sîntéts^{i}]
m. 3. **el** [ĭél] **este (e)** ő van *f.* **ea** [ĭésté, ĭé] [ĭá]	*m.* 3. **ei** [ĭéĭ] **sînt** ők vannak *f.* **ele** [sînt] [ĭélé]

Az a fi helye a mondatban:

Eu sînt turist.	Noi sîntem aici.
Én turista vagyok.	Mi itt vagyunk.
Tu eşti aici.	Voi sînteţi acolo.
Te itt vagy.	Ti ott vagytok.
El este ziarist.	Ei sînt din România.
Ő újságíró.	Ők romániaiak.
Ea este ziaristă.	Ele sînt din Ungaria.
Ő újságírónő.	Ők magyarországiak.

Jegyezzük meg:

— 3. személyben mind egyes, mind többes számban — a magyartól eltérően — a létigét mindig használni kell;

— az igealakok személyes névmás nélkül is állhatnak:

Sînt turist. Turista vagyok.

8 Igenlés—tagadás:

da igen — **nu** nem

Az igenlés a **da** segítségével történik:

Eşti turistă?	Turista vagy?
Da, sînt turistă.	**Igen,** turista vagyok.

A tagadó forma: **nu** + ige

Eşti turist?	Turista vagy?
Nu sînt turist.	**Nem** vagyok turista.

A **nu sînt** helyett gyakran használatos a rövidebb **nu-s** változat:

Nu-s turist.	**Nem** vagyok turista.

9 A dumneavoastră udvariassági névmás

M.	F.
Sg. / Pl. > dumneavoastră (dv.) < ön / önök	

A dumneavoastră után az igét többes szám 2. személyben használjuk:

Dumneavoastră sînteţi din România? < *Ön romániai?* / *Önök romániaiak?*

Da, eu sînt din România. *Igen, én romániai vagyok.*

Da, noi sîntem din România. *Igen, mi romániaiak vagyunk.*

Exerciţii Gyakorlatok

1. *Tegyük ki a határozatlan névelő megfelelő alakját a következő főnevek elé:*

turist, ziarist, gară, garaj, maşină, telefon, turistă, ziaristă.

2. *Ragozzuk el minden személyben:*

Eu sînt aici. Eu sînt din România. Eu sînt din Ungaria.

3. *Kérdezzük románul:*

Ki van itt? Ki van ott? Mi van itt? Mi van ott? Ki ő? Ki vagy te? Ki ön? Mi ő? Mi vagy te? Mi ön?

4. *Feleljünk a kérdésekre:*

Cine este aici? Ce este el? Unde este ea? Ce este acolo? Unde este un garaj? Cine sînteţi dumneavoastră? Sînteţi din România?

5. *Alkossunk mondatokat a következő minta szerint:*

a) Sînt | un | turist | din | Ungaria.

	o	ziarist	Bulgaria
		turistă	Polonia
		ziaristă	Franța
			Iugoslavia

b) Cine este aici? | Aici este un turist.

ce		acolo	acolo	o	turistă
					ziaristă
					ziarist

c) Ce sînteți dumneavoastră? | Sînt turist.

ziarist
turistă
ziaristă

6. *Tegyük megfelelő sorrendbe az alábbi szavakat úgy, hogy azok értelmes mondatokat alkossanak:*

Un, aici, ziarist, este. Acolo, este, ce? Din, Polonia, ea, ziaristă, este, o. Sîntem, Ungaria, din, noi. Telefon, este, unde, un? Este, mașină, o, acolo, da. Bulgaria, din, ei, sînt. Ele, România, din, sînt.

7. *Fordítsuk románra:*

Jó napot! Radu Pop vagyok, egy romániai újságíró. Ön kicsoda? Ön turista? Nem, én egy bulgáriai újságírónő vagyok. Ott ki van? Ott egy csehszlovákiai turista van. Hol van egy telefon? Ott van.

2 doi
două

LECȚIA A DOUA
A MÁSODIK LECKE

La telefon

— Alo! Cine e la telefon? Radu Pop?
— Da, eu sînt.
— Aici Mihai. Bună dimineața! Ce mai faci?
— Mulțumesc, bine.
— Ai o cameră sau un apartament?

— Am un apartament cu două camere. În cameră sînt flori, covoare și un televizor.

— Bravo! Ești singur?

— Nu, sîntem doi, eu și un reporter din Iugoslavia.

— La noi în hotel sînt bulgari, ruși, cehi, slovaci, francezi. Ei sînt turiști.

— Ești liber azi?

— Nu. Am program.

— Ei, atunci, la revedere.

— Mîine?

— Da, mîine.

Vocabular Szójegyzék

la telefon a telefonnál
[lá téléfon]
alo *interj.* halló
[álo]
bună dimineața jó reggelt
[bunə diminéátsá]
ce mai faci? hogy vagy?
[tšé máį fátš']
mulțumesc *vb.* köszönöm
[multsumésk]
bine *adv.* jól
[biné]
ai *vb.* neked van
[áį]
cameră, camere *s. f.* szoba
[kámérə, káméré]
sau *conj.* vagy
[sáu]
apartament, apartamente *s. ntr.* lakosztály
[ápártámént, ápártáménté]
am *vb.* nekem van
[ám]
cu *prep.* -val, -vel
[ku]
două *num. f.* kettő
[douə]
în *prep.* -ban, -ben
[în]
floare, flori *s. f.* virág
[floáré, flor']

covor, covoare *s. ntr.* szőnyeg
[kovor, kovoáré]
televizor, televizoare *s. ntr.* televízió
[télévizor, télévizoáré]
bravo *inter.* nagyszerű, remek
[brávo]
singur *adj.* egyedül
[singur]
doi *num.* két, kettő, *itt:* ketten
[doj]
reporter, reporteri *s. m.* riporter
[réportér, réportér^{i}]
la noi nálunk
[lá noj]
hotel, hoteluri *s. ntr.* szálloda
[hotél, hotélur^{i}]
bulgar, bulgari *s. m.* bolgár
[bulgár, bulgár^{i}]
rus, ruși *s. m.* orosz
[rus, ruš^{i}]
ceh, cehi *s. m.* cseh
[tšéh, tšéh^{i}]
slovac, slovaci *s. m.* szlovák
[slovák, slovátš^{i}]
francez, francezi *s. m.* francia
[frántšez, frántšez^{i}]
liber *adj.* szabad
[libér]
azi *adv.* ma
[áz^{i}]
program, programe *s. ntr.* program
[prográm, prográmé]
ei *interj.* hát
[éj]
atunci *adv.* akkor
[átuntš^{i}]
la revedere viszontlátásra
[lá révédéré]
mîine *adv.* holnap
[mîjné]

azi / mîine

Országok lakosai

albanez, albaneză albán, albán nő
austriac, austriacă osztrák, osztrák nő
bulgar, bulgăroaică bolgár, bolgár nő
ceh, cehă cseh, cseh nő
englez, englezoaică angol, angol nő
francez, franțuzoaică francia, francia nő
italian, italiancă olasz, olasz nő
polonez, poloneză lengyel, lengyel nő
român, româncă román, román nő

rus, rusoaică orosz, orosz nő
sîrb, sîrboaică szerb, szerb nő
slovac, slovacă szlovák, szlovák nő
spaniol, spaniolă spanyol, spanyol nő
ungur, unguroaică magyar, magyar nő

Fonetică Hangtan

10 A szóvégi -i

A főnév *többes számának egyik jele*, a rövid **-i**, az előtte levő mássalhangzó *lágyítására* (lágyan ejtésére) szolgál, s így vele *külön szótag nem képezhető:*

reporter riporter
[réportér]
re-por-ter
[ré-por-tér]

re-por-teri riporterek
[ré-por-tér^{i}]

11 Hangváltakozások

A román nyelvnek a magyartól eltérő egyik lényeges sajátossága a gyakori *hangváltakozás*, például a főnevek többes számának képzése során:

Magánhangzó-váltakozások főneveknél:

á / ə : gară / gări
[gárə / gər^{i}]
o̯á / o : floare / flori
[flo̯áré / flor^{i}]
o / o̯á : covor / covoare
[kovor / kovo̯áré]

Mássalhangzó-váltakozások

s / š : rus / ruși
[rus / ruš^{i}]
st / št : turist / turiști
[turist / turišt^{i}]
k / tš : slovac / slovaci
[slovák / slovátš^{i}]

12 A főnév többes száma

A mássalhangzóra végződő *hímnemű főnevek* többes számukat kivétel nélkül rövid **i**-vel képzik:

repo*r*ter	riporter
repo*r*teri	riporterek
[réportér^{i}]	

Az egyes számban **-ă**-re végződő *nőnemű főnevek* többes számukat **e**-vel vagy rövid **i**-vel képzik:

c*a*meră	szoba	maș*i*nă	gépkocsi
c*a*mere	szobák	maș*i*ni	gépkocsik
		[mašin^{i}]	

A mássalhangzóra végződő *semlegesnemű főnevek* általában **uri**-ral és **e**-vel képzik többes számukat:

hot*e*l	szálloda	gar*a*j	garázs
hot*e*luri	szállodák	gar*a*je	garázsok

A románban az „egy" és „kettő" a főnévtől függően a nem szerint változik. Hímnemű főnevek előtt **un, doi**, nőnemű főnevek előtt **o, două**, semlegesnemű főnevek előtt **un, două**. A **doi, două** után a főnév többes számban áll:

	M.	F.	Ntr.
Sg.	un repo*r*ter	o c*a*meră	un gar*a*j
Pl.	doi repo*r*teri	două c*a*mere	două gar*a*je

A főnevek többes szám alanyesetének kérdőszava változatlanul

C*i*ne? Kik? Ce? Mik?

13 Az a avea kijelentő mód jelen ideje

A *nekem van, neked van* stb. kifejezések megfelelőit a románban az **a avea** *bírni, birtokolni* igével fejezzük ki:

Sg.		Pl.	
1. **eu am** [i̯éu̯ ám]	nekem van	1. **noi avem** [noi̯ ávém]	nekünk van
2. **tu ai** [tu ái̯]	neked van	2. **voi aveţi** [voi̯ ávéts[1]]	nektek van
3. [i̯él] **are** / **ea** [i̯á] / **el** [áré]	neki van	3. [i̯éi̯] **au** / **ele** [áu̯] / **ei** [i̯élé]	nekik van

Az **a avea**-val szerkesztett mondatokban *amit bírok*, azt magyarra mindig *birtokos személyraggal* fordítjuk:

Eu am o maşină. — Nekem van egy gépkocsim.

14 Az elöljáró használata

Az *elöljárókat* a *főnév előtt* használjuk, mindig *külön írjuk*, de együtt ejtjük a főnévvel, és értelemszerűen *névelővel vagy anélkül* fordítjuk:

Cine e **la telefon**? — Ki van **a telefonnál**?

15 Igenlés—tagadás

Ai telefon?
Van telefonod?

Da, am.	*Igen, van.*
Da, am telefon.	*Igen, van telefonom.*
Nu, n-am.	*Nem, nincs.*
Nu, n-am telefon.	*Nem, nincs telefonom.*

16 Az a avea tagadó alakjai

A **nu** tagadószót az **a avea** ige valamennyi alakjához a szóvégi **-u** elhagyásával, kötőjellel kapcsoljuk.

Sg.		Pl.	
1. **eu n-am** [ĭéu nám]	nekem nincs	1. **noi n-avem** [noĭ návém]	nekünk nincs
2. **tu n-ai** [tu náĭ]	neked nincs	2. **voi n-aveți** [voĭ návétsʲ]	nektek nincs
3. **el** / **ea** [ĭél] / [náré] / [ĭá] **n-are**	neki nincs	3. **ei** / **ele** [ĭéĭ] / [náu] / [ĭélé] **n-au**	nekik nincs

Exerciții Gyakorlatok

1. *Tegyük többes számba a következő főneveket:*

cameră, hotel, turist, ziarist, român, covor, rus, telefon, gară, garaj, mașină, reporter, televizor, slovac, ungur, floare.

2. *Ragozzuk el minden személyben (tagadó alakban is):*

Eu am o mașină. Eu am un televizor. Eu am flori.

3. *Kérdezzük románul:*

Ki van a telefonnál? Ki van a szállodában? Mi van a szobában? Mi van a garázsban? Van egy lakosztályod két szobával? Önnek van garázsa? Van telefonod? Van televíziótok? Holnap programja van? Ma nem vagy szabad?

4. *Feleljünk a kérdésekre:*

Cine e la telefon? Tu eşti Mihai? Ce mai faci? Ai o cameră sau un apartament? Eşti singur? Cine e în cameră? Eşti liber azi?

5. *Alkossunk mondatokat a következő minta szerint:*

a) Eu am un apartament.

o	maşină
	televizor
	garaj
	cameră
	covor

b) Cine este în hotel?

Ce	cameră
	garaj

6. *Tegyük sorrendbe az alábbi szavakat úgy, hogy azok értelmes mondatokat alkossanak.*

Are, un, apartament, el. Sînt, hotel, franczi, în. Telefon, la, cine, e? Program, am, nu, azi. O, garaj, maşină, în, este. Polonia, sîntem, din, noi, turişti. Din, reporter, el, Iugoslavia, este, un. Maşină, au, ei, nu.

7. *Fordítsuk románra:*

Jó reggelt! Itt vagyok a szállodában. Van egy szobám. A szobában van két szőnyeg, egy televízió, egy telefon. Nem vagyok egyedül. Van itt két romániai turista. Egy turistának van autója. A garázsban két autó van. Ma szabad vagyok. Holnap programom van. Viszontlátásra!

3 trei

LECȚIA A TREIA
A HARMADIK LECKE

Acasă

Radu Pop are trei copii, o fată și doi băieți: Ana, Adam și Petru. Ana e o fată înaltă, ea este profesoară, predă la o școală profesională. Adam e băiat mare, el este student la universitate. Petru e copil mic încă, el e elev la o școală generală.

Petru și Adam sînt acasă. Ei sînt în cameră. Acum ei învață. Petru stă la masă și rezolvă o problemă. Pe masă sînt cărți, caiete, creioane, tocuri. Adam stă lîngă bibliotecă. Acum el caută o carte.

Intră în cameră Ana. Ea salută:

— Bună seara! Ce faceți? Învățați? Spor la muncă!

ac*a*să *adv.* otthon
[ákásə]
trei *num.* három
[tréi̯]
cop*i*l, cop*ii* *s. m.* gyerek
[kopil, kopii̯]
f*a*tă, fete *s. f.* lány
[fátə, féte]
băi*a*t, băie*ț*i *s. m.* fiú
[bəi̯át, bəi̯éts[i]]
în*a*lt, în*a*ltă *adj.* magas
[înált, înáltə]
profeso*a*ră, profeso*a*re *s. f.* tanárnő
[profésọárə, profésọáré]
a predа I., **predau** *vb.* tanítani
[á prédá, prédáu̯]
la *prep.* -ban, -ben
[lá]
şco*a*lă, şcoli *s. f.* iskola
[škọálə, škol[i]]
şco*a*lă profesion*a*lă szakiskola
[škọálə profésionálə]
m*a*re, m*a*re *adj.* nagy
[máré]
student, studenți *s. m.* egyetemi hallgató
[studént, studénts[i]]
la *prep.* -on, -en, -ön
universit*a*te, universităț*i* *s. f.* egyetem
[univérsitáté, univérsitots[i]]
mic, mică *adj.* kis, kicsi
[mik, mikə]
încă *adv.* még
[înkə]
elev, elevi *s. m.* tanuló
[élév, élév[i]]
şco*a*lă gener*a*lă általános iskola
[škọálə dženérálə]
ac*u*m *adv.* most
[ákum]
a învăț*a* I., **învăț** *vb.* tanulni
[á învətsá, învəts]
a sta I., **stau** *vb.* ülni, állni
[á stá, stáu̯]
la *prep.* -nál, -nél
[lá]
m*a*să, m*e*se *s. f.* asztal
[másə, mésé]
a rezolv*a* I., **rezolv** *vb.* megoldani vmit
[á rézolvá, rezolv]
problemă, probleme *s. f.* feladat
[problémə, problémé]
pe *prep.* -on, -en, -ön
[pé]
c*a*rte, cărți *s. f.* könyv
[kárté, kərts[i]]
caiet, caiete *s. ntr.* füzet
[káii̯ét, káii̯étə]
creion, creio*a*ne *s. ntr.* ceruza
[kréi̯on, kréi̯oáné]
toc, t*o*curi *s. ntr.* toll
[tok, tokur[i]]
lîngă *prep.* mellett
[lîngə]

bibliotecă, biblioteci *s. f.* könyvszekrény
[bibliotékə, bibliotétš]

a **căut*a*** **I.**, **caut** *vb.* keresni, megkeresni
[á koutá, káut]

a **intr*a*** **I.**, **intru** *vb.* belépni, bemenni
[á intrá, intru]

a **salut*a*** **I.**, **salut** *vb.* köszönni, köszönteni vkit
[á sálutá, sálut]

bun*ă* seara jó estét
[bunə séárá]

ce faceţi mit csináltok
[tšé fátšéts[1]]

spor la muncă jó munkát
[spor lá munkə]

băiat / fată

Foglalkozások

casier, casier*ă*	pénztáros, pénztárosnő
cond*u*ctor	vonatkalauz
dactilogr*a*fă	gépírónő
elev, elev*ă*	tanuló, tanulólány
funcţion*a*r, funcţion*a*r*ă*	tisztviselő, tisztviselőnő
inginer	mérnök
manipul*a*nt	villamosvezető
mec*a*nic	szerelő
medic	orvos
profesor, profes*o*ar*ă*	tanár, tanárnő
salari*a*t, salari*a*t*ă*	alkalmazott
secret*a*r, secret*a*r*ă*	titkár, titkárnő
student, stud*e*ntă	egyetemi hallgató, egyetemi hallgatónő
şofer	gépkocsivezető

Fonetică Hangtan

17 A szóvégi -i

Az igéknél a jelen idő egyes szám 2. személyében az **-i** személyrag pl.: **-tr** mássalhangzó csoport után *teljes értékű magánhangzó:*

*i*ntri belépsz
[intri]

18 Hangváltakozások

Gyakori a hangváltakozás az igék ragozása során is.

Magánhangzó-váltakozások

	főneveknél:	*igéknél:*
l / i:	copíl / copíi [kopil / kopiį]	**ə / é:** învăţ / înveţi [învəts / învétsⁱ]
á / é:	băiat / băieţi [bəįát / bəįétsⁱ]	**é / á:** înveţi / învaţă [învétsⁱ / învátsə]

Mássalhangzó-váltakozások

	főneveknél:	*igéknél:*
t / ts:	băiat / băieţi [bəįát / bəįétsⁱ]	**t / ts:** caut / cauţi [káut / káutsⁱ]

Gramatică Nyelvtan

19 Az -e végű nőnemű főnevek

A nőnemű főnevek végződhetnek **-e**-re is. Ezek többes számukat rövid **-i**-vel képezik:

carte	könyv	**cărţi**	könyvek
[kárté]		[kərtsⁱ]	

20 A határozatlan névelős főnév tárgyesete egyes számban

A románban a dolgokat jelentő főnév alanyesete és tárgyesete között alaki különbség nincs:

un telefon < egy telefon / egy telefont

o carte < egy könyv / egy könyvet

Acolo este un telefon. *(Ce?)*	Ott van egy telefon. *(Mi?)*
Ea caută un telefon. *(Ce?)*	Ő keres egy telefont. *(Mit?)*
Aici este o carte. *(Ce?)*	Itt van egy könyv. *(Mi?)*
El caută o carte. *(Ce?)*	Ő keres egy könyvet. *(Mit?)*

(A személyeket jelentő főnevek tárgyesetéről később lesz szó.)

21 A melléknév egyeztetése a főnévvel egyes számban

A melléknév a főnév nemét veszi fel, és általában a főnév után áll. Hímnemű főnév után hímnemű, nőnemű főnév után nőnemű alakú melléknevet használunk:

un profesor { înalt / mare

egy { magas / nagy } tanár

o profesoară { înaltă / mare

egy { magas / nagy } tanárnő

Semlegesnemű főnevek után egyes számban hímnemű alakú melléknevet használunk:

un creion mic egy kis ceruza

22 A melléknév kérdőszava egyes számban

Ha a melléknév a főnév után jelzőként áll, kérdőszava:

Ce fel de? Milyen?

Petru este un student înalt.	Péter (egy) magas egyetemi hallgató.
Ce fel de student este Petru?	Milyen egyetemi hallgató Péter?
(Student) înalt.	Magas (egyetemi hallgató).

Ha a melléknév a segédige után állítmánykiegészítőként áll, kérdőszava:

Cum este? Milyen?

Petru este înalt.	**Péter magas.**
Cum este Petru?	**Milyen Péter?**
(Este) înalt.	**Magas.**

23 A főnévi igenév

A *főnévi igenév* az ige első szótári alakja, amely a magyarban mindig **-ni**-re végződik. A románban a főnévi igenév végződése különböző.

Az eddig tanult igék főnévi igeneve:

a fi	lenni
a avea	bírni, birtokolni
a preda	tanítani
a învăța	tanulni
a rezolva	megoldani (vmit)
a căuta	keresni
a saluta	köszönni, köszönteni vkit
a sta	állni, ülni
a face	tenni, csinálni

24 Az I. ragozáshoz tartozó igék

A főnévi igenév végződése szerint az igék *négy ragozási csoportra* oszlanak.

Az *I. ragozáshoz* azok az igék tartoznak, amelyeknek *főnévi igenévi végződése* a mindig hangsúlyos **-a**.

A szabályosan ragozódó igék jelen idejének *egyes szám* 1. *személyét* — amely az ige *második szótári alakja* — általában úgy kapjuk meg, hogy

a főnévi igenév **-a** végződését és az előtte levő **a**-t elhagyjuk. Az így kapott alakot igetőnek is nevezzük:

a rezolv*a* — **rezolv**

Főnévi igenév	Igető	Személyragok	
a rezolv*a*	1. rezolv	∅	megoldok (vmit)
	Sg. 2. rezolv	-i	megoldasz (vmit)
	3. rezolv	-ă	megold (vmit)
	1. rezolv	-*ă*m	megoldunk (vmit)
	Pl. 2. rezolv	-*a*ţi	megoldotok (vmit)
	3. rezolv	-ă	megoldanak (vmit)

A szabályostól eltérő igék ragozását (pl. ebben a leckében az **a sta**, a **preda**) külön-külön meg kell tanulni.

Ha az ige egyes szám 1. személye mássalhangzó csoportra végződik, pl.: **-tr**, akkor a kiejtést egy **-u** hozzáadásával könnyítjük meg:

***i*ntru** belépek
[intru]

Az olvasmányban előforduló I. ragozású igék kijelentő mód jelen ideje:

a căut*a* keresni
[á kəu̯tá]

caut	keresek	**căutăm**	keresünk
[káu̯t]		[kəu̯təm]	
cauţi	keresel	**căut*a*ţi**	kerestek
[káu̯ts^{i}]		[kəu̯táts^{i}]	
c*a*ută	keres	**c*a*ută**	keresnek
[káu̯tə]		[káu̯tə]	

a **salut*a*** köszönni
[á sálutá]

salut	köszönök	**salutăm**	köszönünk
[sálut]		[sálutəm]	
salu*ț*i	köszönsz	**salut*aț*i**	köszöntök
[sáluts^{i}]		[sálutáts^{i}]	
salut*ă*	köszön	**salut*ă***	köszönnek
[sálutə]		[sálutə]	

a **învăț*a*** tanulni
[á învətsá]

învăț	tanulok	**învăț*ăm***	tanulunk
[învəts]		[învətsəm]	
înve*ț*i	tanulsz	**învăț*aț*i**	tanultok
[învéts^{i}]		[învətsáts^{i}]	
învaț*ă*	tanul	**învaț*ă***	tanulnak
[învátsə]		[învátsə]	

a **intr*a*** belépni
[á intrá]

***i*ntru**	belépek	**intrăm**	belépünk
[intru]		[intrəm]	
***i*ntri**	belépsz	**intr*aț*i**	beléptek
[intri]		[intráts^{i}]	
***i*ntră**	belép	***i*ntră**	belépnek
[intrə]		[intrə]	

a **sta** ülni, állni
[á stá]

stau	ülök, állok	**stăm**	ülünk, állunk
[stáu̯]		[stəm]	
stai	ülsz, állsz	**staț*i***	ültök, álltok
[stáj]		[státs^{i}]	
stă	ül, áll	**stau**	ülnek, állnak
[stə]		[stáu̯]	

a predа tanítani
[á prédá]

predau	tanítok	**predăm**	tanítunk
[prédáu̯]		[prédəm]	
predai	tanítasz	**predați**	tanítotok
[prédái̯]		[prédáts[i]]	
predă	tanít	**predau**	tanítanak
[prédə]		[prédáu̯]	

Figyeljük meg:

szabályos

el, ea / ei, ele	rezolvă	ő megold vmit / ők megoldanak vmit
el, ea / ei, ele	caută	ő keres vmit / ők keresnek vmit
el, ea / ei, ele	salută	ő köszön / ők köszönnek
el, ea / ei, ele	învață	ő tanul / ők tanulnak
el, ea / ei, ele	intră	ő belép / ők belépnek

nem szabályos

eu / ei, ele	stau	én állok / ők állnak
eu / ei, ele	predau	én tanítok / ők tanítanak

25 Az *unde* kérdésre felelő elöljárók

A **hol? hova?** kérdésre válaszolva a román a ragok között nem tesz különbséget:

Petru este în cameră.	Péter a szobában van.
Petru intră în cameră.	Péter belép a szobába.

Unde?		
Hol?		**Hova?**
a könyvszekrényben	în bibliotecă	a könyvszekrénybe
a könyvszekrény mellett	lîngă bibliotecă	a könyvszekrény mellé
az egyetemen	la universitate	az egyetemre
az iskolában	la şcoală	az iskolába
az asztalnál	la masă	az asztalhoz

Jegyezzük meg:

elöljáró + főnév összetételnél az elöljáró hangsúlyát nem ejtjük: **lîngă bibliotecă.**

Exerciţii Gyakorlatok

1. *Egyeztessük a tanult mic, mare és înalt mellékneveket az alábbi főnevekkel:*

şcoală, student, toc, caiet, cameră, hotel, maşină, copil, masă, creion, bibliotecă.

2. *Ragozzuk el minden személyben:*

Eu învăţ. Eu rezolv o problemă. Eu caut o carte. Eu intru în cameră. Eu stau la masă. Eu predau la universitate.

3. *Tegyünk fel kérdéseket a következő mondatok mellékneveire:*

Ana este înaltă. Petru este un băiat mic. Adam este mare. Ei au o cameră mică. Aici este o şcoală profesională. Acolo este o bibliotecă înaltă.

4. *Feleljünk a kérdésekre:*

Cum este Ana? Cum este Petru? Cum este Adam? Ce fel de fată este Ana? Ce fel de student este Adam? Ce fel de băiat este Petru? Ce fel de școală este aici? Ce fel de cameră au ei?

5. *Tegyük a pontok helyébe a megfelelő igéket:*

El ... la universitate. Ea ... o problemă. Tu ... în cameră. Voi .... Bună ziua! Ele ... aici. Ei ... o carte.

6. *Alkossunk mondatokat az alábbi minta szerint:*

Eu	caut	un	apartament.
	am	o	cameră
			carte
			telefon
			garaj
			hotel
			școală

7. *Tegyük sorrendbe az alábbi szavakat úgy, hogy azok értelmes mondatokat alkossanak:*

Este, mare, aici, cameră, o. Sînt, bibliotecă, cameră, masă, o, în, și, o. Acasă, Petru, Adam, și, sînt. Învață, ei, acum. Ana, în, intră, cameră. Rezolvă, Petru, problemă, o.

8. *Fordítsuk le:*

a) Én otthon vagyok. A szobában tanulok. Most keresek egy könyvet a könyvszekrényben. Belép a szobába Anna. Ő köszön: Jó napot! Hogy vagy? Köszönöm, jól.

b) Péter ma nincs otthon. Ő egyetemi hallgató. Te otthon vagy. Én ülök az asztalnál és tanulok. Mi tanulók vagyunk. Nekem van egy könyvem, tollam, ceruzám. Ti kerestek egy füzetet. Ő egy magas lány. Ádám nem tanít, ő nem tanár. Ő még egyetemi hallgató. Ön az egyetemen tanít.

4 patru

LECȚIA A PATRA
A NEGYEDIK LECKE

La gară

Iată o gară. Gara este modernă. Iată și un pasager, domnul Varga, un turist din Ungaria. Pasagerul încă n-are bilet. El merge la casa de bilete.

— Vă rog un bilet pînă la București.

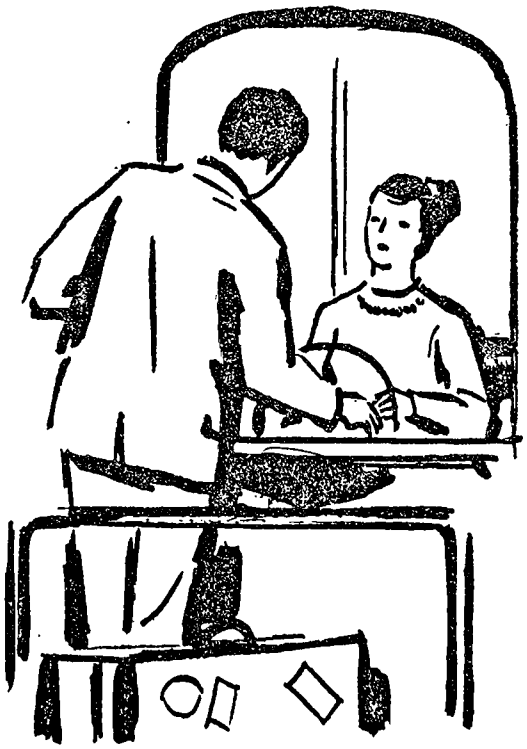

Apoi el întreabă:

— Domnișoară, are întîrziere trenul?

— Care tren? Expresul?

— Nu, personalul.

— Da, are cam trei-patru minute.

— Atunci mai am timp, zice pasagerul și intră la bufet. Acolo el bea o bere.

Trenul intră în gară. Pasagerul urcă în tren.

— Mai e un loc liber aici? întreabă domnul Varga.

— Da, poftim, răspunde cineva.

În compartiment sînt trei băieți, o fată și o doamnă. Pasagerul ocupă loc lîngă fereastră.

Trenul pleacă. Cineva fuge după tren. Fuge, fuge ... dar în zadar.

iată *interj.* íme
[ịátə]
modern, modernă *adj.* modern
[modérn, modérnə]
pasager, pasageri *s. m.* utas
[pásádžér, pásádžér^{i}]
domn, domni *s. m.* úr
[domn, domn^{i}]
bilet, bilete *s. ntr.* jegy
[bilét, biléte]
a merge III., mérg *vb.* menni
[á mérdžé, mérg]
casa de bilete jegypénztár
[kásá dé biléte]
vă rog *vb.* kérek
[və rog]
pînă la *prep.* -ig
[pînə lá]
apoi *adv.* azután
[ápoị]
a întreba, I., întreb *vb.* kérdezni, megkérdezni
[á întrébá, întréb]
domnişoară, domnişoare *s. f.* kisasszony
[domnišọárə, domnišọáré]
întîrziere, întîrzieri *s. f.* késés
[întîrziéré, întîrziér^{i}]
tren, trenuri *s. ntr.* vonat
[trén, trénur^{i}]
care *pr.* melyik
[káré]
expres, expresuri *s. ntr.* expresszvonat
[éksprés, éksprésur^{i}]
personal, personaluri *s. ntr.* személyvonat
[pérsonál, pérsonálur^{i}]
cam *adv.* körülbelül
[kám]
patru *num.* négy
[pátru]
minut, minute *s. ntr.* pere
[minut, minuté]
atunci *adv.* akkor
[átuntš]
mai *adv.* még
[máị]
timp, timpuri *s. ntr.* idő
[timp, timpur^{i}]
a zice III., zic *vb.* mondani
[á zitšé, zik]
bufet, bufete *s. ntr.* büfé
[bufét, bufété]
a bea II., beau *vb.* inni
[á béá, bẹ́áu]
bere *s. f.* sör
[béré]
a urca I., urc *vb.* felszállni
[á urká, urk]
loc, locuri *s. ntr.* hely
[lok, lokur^{i}]
poftim *interj.* tessék
[poftim]

a răspu**n**de III., răspu**n**d *vb.* felelni
[á rəspundé, rəspund]
cineva *pr.* valaki
[tšinévá]
compartiment, compartimente *s. ntr.* vonatfülke
[kompártiment, kompártiménté]
doamnă, doamne *s. f.* hölgy
[dǫámnə, dǫámné]
a ocupa I., ocup *vb.* foglalni, elfoglalni
[á okupá, okup]
fereastră, ferestre *s. f.* ablak
[férǫástrə, féréstré]
a pleca I., plec *vb.* indulni, elindulni
[á pléká, plék]
a fugi IV., fug *vb.* futni, szaladni
[á fudži, fug]
după *prep.* után
[dupə]
dar *conj.* de
[dár]
în zadar hiába
[în zádár]

un domn / o doamnă
întreabă / răspunde

Közlekedési eszközök

tren		vonat
(tren)	personal	személy(vonat)
	accelerat	gyors(vonat)
	rapid	sebes(vonat)
	expres	expressz(vonat)
autobuz		autóbusz
tramvai		villamos
troleibuz		trolibusz
taxi		taxi
bicicletă		kerékpár
motocicletă		motorkerékpár
scuter		robogó
maşină		gépkocsi
camion		tehergépkocsi
avion		repülőgép
vapor		hajó

26 Diftongusok

A *diftongus* vagy kettőshangzó olyan, a kiejtésben elválaszthatatlan hangtani egység, amely egy *teljes magánhangzóból* és egy *félmagánhangzóból* áll. Ha a félmagánhangzót követi a teljes magánhangzó, akkor *emelkedő*, ha pedig a teljes magánhangzót a félmagánhangzó, akkor *ereszkedő* diftongussal van dolgunk.

Íme néhány

emelkedő	illetve	*ereszkedő*
	diftongus	
i̯á: băi*a*t		ái̯: mai
		éi̯: trei
i̯u: Iugosl*a*via		îi̯: mîine
		oi̯: doi
		au̯: autob*u*z

Két sajátos román diftongus az **ea** és az **oa**. E két fonetikai egységben az **e** és az **o** mindig az **a** magánhangzó előtt áll, kiejtésük időtartama pedig az **i** félmagánhangzóhoz viszonyítva lényegesen rövidebb:

dimine*a*ţa reggel
[diminé̯átsá]
şco*a*lă iskola
[škǫ́álə]

Az **ea** diftongusban az **a** kiejtése a magyar **á**-hoz, az **oa** diftongusban az **a** inkább a magyar **a**-hoz hasonlít.

Jegyezzük meg:

— az egyes szám 3. személyben az **ea** írása és ejtése között eltérés van, mivel az **a** magánhangzó előtt álló **e** félmagánhangzónak **i** értéke van:

ea f. ő
(i̯á)

— a **casă** *pénztár, kassza* főnév **s** mássalhangzóját a román nyelvben nem kettőzzük;

— a IV. ragozási csoportba tartozó igék főnévi igenevének **-i** ragja minden esetben teljes értékű magánhangzó:

(a) fug**i** futni
[fudži]

27 Hangváltakozások

Magánhangzó-váltakozások *Mássalhangzó-váltakozások*

i g é k n é l

é / e̯á:	întreb / între*a*bă	**g / dž:**	merg	/ mergi
	[întréb / între̯ábə]		[mérg	/ mérdž]
		d / z:	răsp*u*nd	/ răsp*u*nzi
			[rəspund	/ rəspunz^{i}]
		k / tš:	plec	/ pleci
			[plék	/ plétš^{i}]

Gramatică Nyelvtan

28 A határozott névelő egyes száma

A magyar **a, az** határozott névelőnek a románban a főnév végéhez illesztett toldalék felel meg.

A mássalhangzóra végződő hím- és semlegesnemű főnevek határozott névelője **-l**, melyet a főnévhez **-u-** kötőhanggal kapcsolunk:

	Főnév	Kötőhang	Határozott névelő		
M.	pasager	+u+	l	=	pasagerul *az utas* [pásádžérul]*
Ntr.	tren	+u+	l	=	trenul *a vonat* [trénul]*

A nőnemű főnevek határozott névelője **-a**, melyet
— ha a főnév **-e**-re végződik, akkor hozzáillesztjük,
— ha a főnév **-ă**-re végződik, akkor ezzel összevonjuk:

	Főnév		Határozott névelő		
F.	c*a*rte	+	a	=	c*a*rtea *a könyv* [kártéá]
	gară	+	a	=	g*a*ra *az állomás* [gárá]

29 A c*a*re kérdő névmás

A **cine? ce?** kérdő névmások mellett használatos még a **care?** melyik? alak, amellyel egyaránt érdeklődünk mind személyek, mind tárgyak után:

C*a*re pasager? — **Melyik** utas?
C*a*re tren? — **Melyik** vonat?

* A beszélt nyelvben azonban ez így is hangzik: *pasageru, trenu.*

30 A II., III. és IV. ragozáshoz tartozó igék

A II. ragozáshoz tartoznak azok az igék, melyeknek főnévi igeneve mindig hangsúlyos **-ea**-ra, a III-hoz azok, amelyeknek **-e**-re, a IV-hez pedig azok, amelyeknek főnévi igeneve mindig teljes értékű, hangsúlyos **-i**-re végződik.

31 A román igeragozás négy típusa:

	Rag	Főnévi igenév	
I.	***-a***	(a) **rezolv*a*** [rézolvá]	megoldani vmit
II.	***-ea***	(a) **vede*a*** [védé̯á]	látni
III.	**-e**	(a) **merge** [mérdžé]	menni
IV.	***-i***	(a) **fug*i*** [fudži]	futni

32 A II., III. és IV. ragozású igék kijelentő mód jelen ideje

II. a vede*a* látni

[á védé̯á]

văd [vəd]	látok	**vedem** [védém]	látunk
vezi [véz[i]]	látsz	**vedeţi** [védéts[i]]	láttok
vede [védé]	lát	**văd** [vəd]	látnak

II. a bea inni
[á bé̯á]

beau [bé̯áu̯]	iszom	**bem** [bém]	iszunk
bei [béi̯]	iszol	**beți** [bétsⁱ]	isztok
bea [bé̯á]	iszik	**beau** [bé̯áu̯]	isznak

III. a merge menni
[á mérdžé]

merg [mérg]	megyek	**mergem** [mérdžém]	megyünk
mergi [mérdžⁱ]	mész	**mergeți** [mérdžétsⁱ]	mentek
merge [mérdžé]	megy	**merg** [mérg]	mennek

IV. a *fugi* futni
[á fudži]

fug [fug]	futok	**fug*im*** [fudžim]	futunk
fugi [fudžⁱ]	futsz	**fug*i*ți** [fudžitsⁱ]	futtok
fu*g*e [fudžé]	fut	**fug** [fug]	futnak

Figyeljük meg:

eu, ei, ele > **văd** < én **látok**, ők **látnak**

eu, ei, ele > **fug** < én **futok**, ők **futnak**

eu, ei, ele > **merg** < én **megyek**, ők **mennek**

eu, ei, ele > **beau** < én **iszom**, ők **isznak**

		I. (-a)	II. (-ea)	III. (-e)	IV. (-i)
Sg.	1.	∅	∅	∅	∅
	2.	-i	-i	-i	-i
	3.	-ă	-e	-e	-e
Pl.	1.	-ăm	-em	-em	-im
	2.	-aţi	-eţi	-eţi	-iţi
	3.	-ă	∅	∅	∅

33 A pînă la összetett elöljáró

Jelentése: -ig

Vă rog un bilet **pînă la** Bucureşti.
Kérek egy jegyet Bukarestig.

Exerciţii Gyakorlatok

1. *Tegyük ki a megfelelő határozott névelőt a következő főnevek után:*
turist, ziarist, garaj, maşină, telefon, cameră, băiat, fată, apartament, bilet, pasager, bibliotecă, carte, student, tren, întîrziere, copil, loc, bufet, fereastră, şcoală.

2. *Ragozzuk el minden személyben:*
Eu merg la casă. Eu fug pînă la şcoală. Eu beau o bere. Eu văd un hotel modern.

3. *Feleljünk a kérdésekre:*
Cine este la gară? Unde merge pasagerul? Are bilet? Ce întreabă el? Ce răspunde domnişoara? Unde intră pasagerul? Ce bea

el? Ce *i*ntră în g*a*ră? C*i*ne *u*rcă în tren? Ce c*a*ută d*o*mnul Varga? *U*nde mai e un loc l*i*ber? C*i*ne sînt în compartim*e*nt? *U*nde oc*u*pă loc pasag*e*rul? F*u*ge cine*v*a d*u*pă tren?

4. *Alkossunk mondatokat:*

Eu	merg	pînă	la g*a*ră.
	*i*ntru	în	fere*a*stră
	fug	la	compartim*e*nt
	stau	lîngă	tren
	pred*a*u	d*u*pă	șco*a*lă

5. *Fordítsuk le:*

a) Iată o maș*i*nă mod*e*rnă. Maș*i*na *e*ste lîngă gar*a*j. În maș*i*nă stă un domn. Lîngă gar*a*j *e*ste un telef*o*n. O do*a*mnă m*e*rge la telef*o*n. D*o*mnul în*a*lt între*a*bă: Domnișo*a*ra e ac*a*să? Cine*v*a răsp*u*nde: Nu, domnișo*a*ra e la universit*a*te. A*i*ci *e*ste un compartim*e*nt l*i*ber. Lîngă fere*a*stră *e*ste un loc l*i*ber.

b) A vonat bejön az állomásra. Egy utas felszáll a vonatra. Az utas egy magyarországi turista. Ő Bukarestig megy. Most keres egy szabad helyet. Belép a fülkébe. Ő megkérdezi: Van még itt egy szabad hely? Igen, válaszolja valaki, tessék. Köszönöm, mondja a turista, és helyet foglal.

5 cinci

LECȚIA A CINCEA
AZ ÖTÖDIK LECKE

La magazin

Iată un magazin. Magazinul are o vitrină mare. În vitrină sînt: haine, costume, rochițe, pantaloni, fuste, cămăși, bluze, batiste, cravate, impermeabile.

— Uite, costumul acesta e frumos și modern, spune Dan.

— Da, dar e frumoasă și rochița aceasta, spune Ileana.

Ei intră în magazin. El cumpără un fular verde, o cravată gri, o pereche de pantofi negri, niște ciorapi și niște batiste.

Ea cumpără o poșetă neagră, mănuși albe și o bluză. Apoi cere o fustă. Vînzătorul aduce niște fuste.

— Aceasta e lungă, aceea e scurtă. Aceasta e mică, aceea e mare, spune ea și nu cumpără fustă.

magazin, magazine *s. ntr.* áruház
[mágázin, mágáziné]
vitrină, vitrine *s. f.* kirakat
[vitrinə, vitriné]
haină, haine *s. f.* ruha, kabát
[háinə, háiné]
costum, costume *s. ntr.* kosztüm
[kostum, kostumé]
rochiță, rochițe *s. f.* női ruha
[rokitsə, rokitsé]
pantalon, pantaloni *s. m.* nadrág
[pántálon, pántálon^{i}]
fustă, fuste *s. f.* szoknya
[fustə, fusté]
cămașă, cămăși *s. f.* ing
[kəmášə, kəməš^{i}]
bluză, bluze *s. f.* blúz
[bluzə, bluzé]
batistă, batiste *s. f.* zsebkendő
[bátistə, bátisté]
cravată, cravate *s. f.* nyakkendő
[kráváte, kráváté]
impermeabil, impermeabile *s. ntr.* esőkabát
[impérméábil, impérméábilé]
uite *interj.* nézd
[uité]
acesta, aceasta *pr.* ez
[átšéstá, átšéástá]
frumos, frumoasă, frumoși, frumoase *adj.* szép
[frumos, frumóásə, frumoš^{i}, frumóásé]
a spune III., spun *vb.* mondani, megmondani
[á spuné, spun]
a cumpăra, I., cumpăr *vb.* venni, megvenni
[á kumpərá, kumpər]
fular, fulare *s. ntr.* sál
[fulár, fuláré]
verde, verzi *adj.* zöld
[vérdé, vérz^{i}]
gri *adj.* szürke
[gri]
o pereche de pantofi egy pár cipő
[o péréké dé pántof^{i}]
negru, neagră, negri, negre *adj.* fekete
[négru, néágrə, négri, négré]
niște *art. pl.* néhány
[ništé]
ciorap, ciorapi *s. m.* harisnya
[tšoráp, tšoráp^{i}]
poșetă, poșete *s. f.* női táska
[pošétə, pošété]
mănușă, mănuși *s. f.* kesztyű
[mənušə, mənuš^{i}]
alb, albă, albi, albe *adj.* fehér
[álb, álbə, álb^{i}, álbé]
a cere III., cer *vb.* kérni
[á tšéré, tšér]
vînzător, vînzători *s. m.* eladó, elárusító
[vînzətor, vînzotor^{i}]

a aduce III., **aduc** *vb.* hozni
[á ádutšé, áduk]
lung, lungă, lungi *adj.* hosszú
[lung, lungə, lundž]

acela, aceea *pr.* az
[átšélá, átšéɣá]
scurt, scurtă, scurți, scurte *adj.* rövid
[skurt, skurtə, skurts[1], skurté]

alb / negru

Színek

alb fehér
negru fekete
albastru világoskék
galben sárga
roșu piros
verde zöld
gri szürke
bej drapp
maro barna
mov mályvaszínű
roz rózsaszínű
verde deschis világos zöld
verde închis sötétzöld
sur szürke

Fonetică Hangtan

34 Hangváltakozások

Gyakori jelenség a hangváltakozás a mellékneveknél is, egyes számban a nőnemű alak képzésénél, valamint a többes számú hímnemű alak képzésekor:

Magánhangzó-váltakozások — Mássalhangzó-váltakozások

mellékneveknél

é / ɨ́á: negru / neagră
[négru / nɨ́ágrə]

o / o̯á: frumos / frumoasă
[frumos / frumo̯ásə]

str / štr: albastru / albaștri
[álbástru / álbáštri]

d / z: verde / verzi
[vérdé / vérz[1]]

35 A határozatlan névelő többes száma

Valamennyi főnév határozatlan névelője a többes szám alanyesetben: **niște**, jelentése **néhány**, melyet magyarra általában nem fordítunk:

	M.	F.	Ntr.
N.	niște + pantofi		
	niște + batiste		
	niște + fulare		

36 A határozatlan névelős főnév tárgyesete többes számban

alakilag megegyezik az alanyesettel:

M.	Iată **niște ciorapi.**	Íme **néhány harisnya.**
	El cumpără **niște ciorapi.**	Ő **harisnyákat** vesz.
F.	Iată **niște batiste.**	Íme **néhány zsebkendő.**
	Ea cumpără **niște batiste.**	Ő **zsebkendőket** vesz.
Ntr.	Iată **niște fulare.**	Íme **néhány sál.**
	Ei cer **niște fulare.**	Ők **sálakat** kérnek.

37 Hiányos alakú főnevek

Néhány főnévnek — bár van egyes számú alakjuk — általában csak a többes számát használjuk:

mănuși [mənuš']	kesztyű	**pantofi** [pántof']	cipő

pantaloni	nadrág	**papuci**	papucs
[pántálon^{i}]		[páputš]	
ciorapi	harisnya	**şosete**	zokni
[tšoráp^{i}]		[šosété]	

38 A melléknév egyeztetése a főnévvel többes számban

A melléknév nemcsak a főnév nemével, de annak számával is egyezik:

M.	**pantofi albi**	fehér cipők
	[pántof^{i} álb^{i}]	
F.	**poşete albe**	fehér táskák
	[pošété álbé]	

A *semlegesnemű főnév* után a *melléknév többes számban nőnemű* alakot vesz fel:

Ntr.	**costume albe**	fehér kosztümök
	[kostumé álbé]	

A melléknevek lehetnek **négy, három, kettő** és **egyvégződésűek:**

	Sg.		Pl.	
	M. Ntr.	F.	M.	F. Ntr.
4.	alb	albă	albi	albe
3.	mic	mică	mici	
2.	mare		mari	
1.	gri			

4. pantof alb — fehér cipő
poşetă albă — fehér táska
pantofi albi — fehér cipők
poşete albe — fehér táskák

3. pantof mic — kis cipő
poşetă mică — kis táska
pantofi, poşete > mici — kis < cipők, táskák

2. pantof, poşetă > mare — nagy < cipő, táska
pantofi, poşete > mari — nagy < cipők, táskák

1. pantof, poşetă, pantofi, poşete —gri — szürke— cipő, táska, cipők, táskák

39 A melléknév kérdőszava többes számban

a) ha a melléknév *jelző*: **Ce fel de? Milyenek?**

Aici sînt niște **cămăşi albe.**	**Itt fehér ingek** vannak.
Ce fel de cămăşi sînt aici?	**Milyen ingek** vannak itt?
Cămăşi albe.	**Fehér ingek.**

b) Ha a melléknév *állítmány kiegészítő*: **Cum sînt? Milyenek?**

Două cămăşi din vitrină **sînt albe.**	Két ing a kirakatban **fehér.**
Cum sînt două cămăşi?	**Milyen** a két ing?
Sînt albe.	**Fehér.**

40 A mutató névmás egyes száma

1. Állhat a *főnév helyett,* **önállóan:**

Costumul este frumos.	**A kosztüm** szép.
Acesta este frumos.	**Ez** szép.
Rochița este frumoasă.	**A ruha** szép.
Aceasta este frumoasă.	**Ez** szép.

A mutató névmás önálló alakjai tehát:

	M. Ntr.	F.	
közelre:	**acesta**	**aceasta**	**ez**
távolra:	**acela**	**aceea**	**az**

2. Állhat a *főnév mellett,* **melléknévként:**

Costumul acesta este frumos.	**Ez a kosztüm** szép.
Rochița aceasta este frumoasă.	**Ez a ruha** szép.

A mutató névmás melléknévi alakjai tehát:

	M. Ntr.	F.
közelre:	(costumul) **acesta** ez a	(rochița) **aceasta** ez a
távolra:	(costumul) **acela** az a	(rochița) **aceea** az a

Ha a melléknévi mutató névmás a főnév után áll, nem különbözik az önálló alakoktól.

M.	Pant*o*ful	acesta / acela	este negru.	Ez a / Az a cipő fekete.
	Acesta / **Acela**	este negru.		Ez / Az fekete.
F.	F*u*sta	ace*a*sta / aceea	este sc*u*rtă.	Ez a / Az a szoknya rövid.
	Ace*a*sta / **Aceea**	este sc*u*rtă.		Ez / Az rövid.
Ntr.	Ful*a*rul	acesta / acela	este roșu.	Ez a / Az a sál piros.
	Acesta / **Acela**	este roșu.		Ez / Az piros.

41 A jésülő igék kijelentő mód jelen ideje

Néhány igénél a főnévi igenév ragja előtti **-n-** (nazális) mássalhangzót a jelen idő **-i** személyragja **j**-vé alakítja át. Ezeket az igéket jésülő igéknek nevezzük:

Sg. 2. **spuni** helyett **spui**

III. a sp*u*ne mondani
[á spuné]

spun [spun]	mondok	**sp*u*nem** [spuném]	mondunk
spui [spuj]	mondasz	**sp*u*neți** [spunéts']	mondtok
sp*u*ne [spuné]	mond	**spun** [spun]	mondanak

A főnév helyettesítése névmással

Ha a mondatban hím- és nőnemű főnevet névmással helyettesítünk, akkor mindig a személyes névmás többes számú hímnemű alakját használjuk:

Petru și Maria învață. Péter és Mária tanulnak.
Ei învață. Ők tanulnak.

Exerciții Gyakorlatok

1. *Tegyük többes számba az alábbi főneveket a határozatlan névelő felhasználásával:*

   reporter, hotel, apartament, ciorap, cameră, batistă, televizor, mașină, poșetă, floare, fată, copil, fereastră, școală, bibliotecă, magazin, loc, costum, masă, fustă, român, fular, pantof, carte.

2. *Egyeztessük nemben és számban az alábbi mellékneveket a megadott főnevekkel:*

   poșetă (alb), fular (albastru), bluză (mic), cravată (negru), costume (modern), pantaloni (gri), vitrină (frumos), cămăși (alb), haine (frumos), mănuși (roșu), magazine (mare), fustă (scurt), ciorapi (verde).

3. *Ragozzuk el minden személyben:*

   Eu spun. Eu întreb. Eu răspund.

4. *Tegyük a pontok helyébe a megfelelő mutató névmást:*

   a) közelre:

   Cravata ... e neagră. / ... e neagră.
   Fusta ... e scurtă. / ... e scurtă.
   Costumul ... e gri. / ... e gri.
   Fularul ... e galben. / ... e galben.
   Turistul ... e român. / ... e român.

b) távolra:

Rochița ... e albastră. / ... e albastră.
Pantoful ... e negru. / ... e negru.
Poșeta ... e frumoasă. / ... e frumoasă.
Vînzătorul ... e înalt. / ... e înalt.
Mașina ... e roșie. / ... e roșie.

5. *Kérdezzük románul:*

Milyen ez az áruház? Milyen az a kirakat? Milyen nyakkendő ez? Milyen kosztüm az? Ez a ruha szép? Ez szép? Az a szoknya szürke? Az szürke? Ez a harisnya hosszú? Ez hosszú? Az az ing fehér? Az fehér? Milyen ez a zsebkendő? Ez zöld? Milyen az az esőkabát? Az rövid?

6. *Feleljünk a kérdésekre:*

Ce este aici? Ce are magazinul? Ce fel de vitrină are magazinul? Cum este costumul acela? Cum e rochița aceea? Cine intră în magazin? Ce cumpără el? Ce cumpără ea? Ce aduce vînzătorul? Cum este fusta aceea? Cumpără ea fustă?

7. *Alkossunk mondatokat az alábbi minta szerint:*

a)

Pasagerul	acesta	cere	o	bere.
Studentul	aceasta	cumpără	un	magazin
Vînzătorul	acela	rezolvă		fular
Domnul	aceea	aduce		poșetă
Doamna		caută		problemă
				mănuși

b)

Trenul	intră	în	gară.
Pasagerul	predă	la	cameră
Turistul	merge		magazin
Reporterul	urcă		școală
Profesoara			tren
			mașină

8. *Fordítsuk le:*

Egy úr belép az áruházba. Ő köszön: Jó napot! Aztán (ő) kér egy nyakkendőt. Az eladó hoz három nyakkendőt. Ez szürke? kérdezi az úr. Igen, ez a nyakkendő szürke, feleli az eladó. De tessék, van itt egy fekete nyakkendő. Ez nem szép, mondja az úr. Az milyen? Ez zöld. Ez a zöld nyakkendő modern. Köszönöm. Az úr megvesz egy sötétzöld nyakkendőt.

6 *ș*ase

LECȚIA A ȘASEA

A HATODIK LECKE

Cît e ceasul?

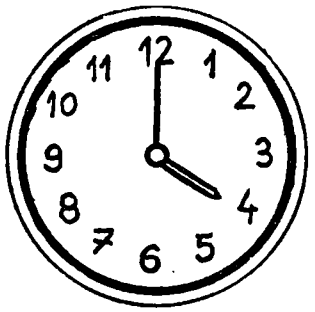

E ora patru (fix).

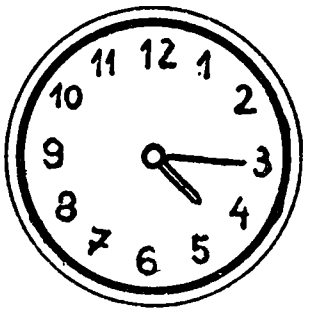

(E) patru și un sfert.

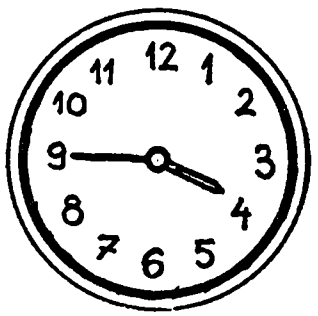

(E) patru fără un sfert.

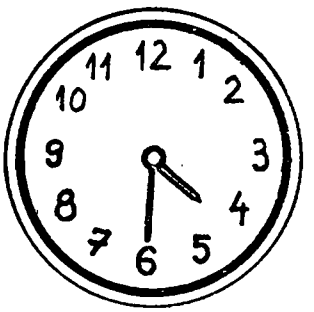

(E) patru și jumătate.

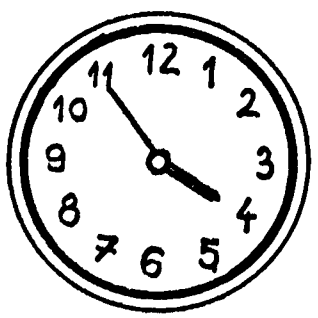

(E) patru fără cinci minute.

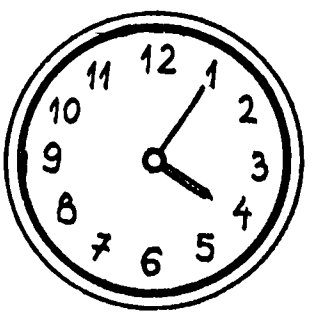

(E) patru și cinci (minute).

— Nu vă supărați, ce oră e? întreabă Vasile.
— Șapte fără cinci, dar merge înainte, răspunde domnul.
— Mulțumesc.
— Cu plăcere.

Vasile în patru minute e la restaurantul unde are întîlnire cu Dumitru la șapte.

— Noroc, Vasile!
— Noroc, dragă!
— Ei, ce faci duminică? Mergi și tu cu noi la ștrand?
— Bucuros, dar cînd plecăm?
— Dimineața la șapte.
— E prea devreme. Sîmbătă seara lucrez pînă tîrziu.
— Atunci pe la opt.
— Bine. Vine și Andrei?
— Nu știu, cred că da. Vorbesc cu el deseară. Ducem cu noi ceva?
— Nu, nimic. Luăm masa la restaurant.
— Perfect. La revedere, atunci, pe mîine dimineață la opt.

Umor

Mama: Cît e ceasul, Petrică?
Copilul: Șapte.
Mama: Cum, doar e douăsprezece fără cinci?
Copilul: Ei, și douăsprezece fără cinci nu fac șapte?

A hét napjai

luni hétfő
marți kedd
miercuri szerda
joi csütörtök
vineri péntek
sîmbătă szombat
duminică vasárnap

cît, cîtă, cîți, cîte *pr.* hány, mennyi
ceas, ceasuri *s. ntr.* óra
oră, ore *s. f.* óra
fix *adv.* pontosan
sfert, sferturi *s. ntr.* negyed
fără *prep.* nélkül
jumătate, jumătăți *s. f.* fél, fele vminek
nu vă supărați ne haragudjék
ce oră e? hány óra van?
șapte *num.* hét
înainte *adv.* elöl, előre
merge înainte siet (az óra)
cu plăcere szívesen
în *prep.* alatt (időben)
restaurant, restaurante *s. ntr.* étterem
unde *adv.* ahol
întîlnire, întîlniri *s. f.* találkozás, találkozó
noroc jó szerencsét
duminică, duminici *s. f.* vasárnap
duminică *adv.* vasárnap
cu *prep.* -val, -vel
ștrand, ștranduri *s. ntr.* strand
bucuros *adv.* szívesen
cînd *adv.* mikor
dimineață, dimineți *s. f.* reggel
dimineața *adv.* reggel
la *prep.* -kor
prea *adv.* túl
devreme *adv.* korán
sîmbătă *s. f.* szombat
seară, seri *s. f.* est
seara *adv.* este
a lucra I., lucrez *vb.* dolgozni
pînă *prep.* -ig
tîrziu *adv.* késő, későn
pe la *prep.* körül (időben)
opt *num.* nyolc
bine *adv.* jól, *itt*: jól van
a veni IV., vin *vb.* jönni
și *adv.* is
a ști IV., știu *vb.* tudni
a crede III., cred *vb.* hinni
că *conj.* hogy
cred că azt hiszem, hogy
a vorbi IV., vorbesc *vb.* beszélni
deseară *adv.* estére
a duce III., duc *vb.* vinni
ceva *pr.* valami
nimic *pr.* semmi
a lua I., iau *vb.* venni
luăm masa ebédelünk
a lua masa ebédelni
perfect *adv.* rendben, tökéletesen
pe mîine holnapra
umor, umoruri *s. ntr.* humor
mamă, mame *s. f.* anya
cum *adv.* hogyan, hogyhogy
doar *adv.* hiszen
douăsprezece *num.* tizenkettő

42 Diftongusok

	Főnév	*Ige*	*Határozószó*
éi	**Andrei**		
éă			**deseară**
o̯á	**floare**		
i̯á		**ia**	
ii̯		**vii**	
		ştii	
iu̯		**ştiu**	**tîrziu**

43 Triftongusok

A triftongus *két félmagánhangzóból* és *egy teljes értékű magánhangzóból* áll, amely mindig középen helyezkedik el:

iau	veszek
[i̯áu̯]	
beau	iszom
[bé̯áu̯]	

Jegyezzük meg:

a személyes névmások közül a **eu** és **ei** bár az írásban két elemből állnak, triftongusként ejtendők:

eu	én
[i̯éu̯]	
ei	ők
[i̯éi̯]	

44 Hangváltakozások

Mássalhangzó-váltakozás

igéknél

sk/št: vorbesc / vorbești
[vorbésk / vorbéšt^{i}]

Gramatică

45 A cît kérdő névmás

Alakjai:

Sg.		Pl.	
M. Ntr.	F.	M.	F. Ntr.
Cît?	Cîtă?	Cîți?	Cîte?

Jelentése: Hány? Mennyi?

Cît timp ai pentru noi?	Mennyi időd van számunkra?
Cîtă vreme ai pentru noi?	Mennyi időd van számunkra?
Cîți băieți sînt aici?	Hány fiú van itt?
Cîte fete sînt aici?	Hány lány van itt?

Jegyezzük meg:

a **cît, cîtă** alakokat akkor használjuk, ha gyakorlatilag *megszámlálhatatlan*, a **cîți, cîte** alakokat pedig akkor, ha elvben *megszámlálható* tárgyakra vonatkoztatjuk.

46 A tőszámnevek

1 **un—*u*nu, o—*u*na**	11 ***u*nsprezece**
[un—unu] [o—uná]	[unsprézétšé]
2 **doi, dou*ă***	12 **do*i*sprezece**
[doi̯, dou̯ə]	[doi̯sprézétšé]
3 **trei**	**dou*ă*sprezece**
[tréi̯]	[dou̯əsprézétšé]
4 **p*a*tru**	13 **trei*s*prezece**
[pátru]	[tréi̯sprézétšé]
5 **cinci**	14 **p*a*isprezece**
[tšintš]	[pái̯sprézétšé]
6 **ş*a*se**	15 **c*in*(ci)sprezece**
[šásé]	[tšin(tš)sprézétšé]
7 **ş*a*pte**	16 **ş*a*isprezece**
[šápté]	[šái̯sprézétšé]
8 **opt**	17 **ş*a*ptesprezece**
[opt]	[šáptésprézétšé]
9 **n*o*uă**	18 ***o*ptsprezece**
[nou̯ə]	[optsprézétšé]
10 ***ze*ce**	19 **n*o*uăsprezece**
[zétšé]	[nou̯əsprézétšé]

Az 1 és 2, illetve a 12-nél *hím-* és *nőnemű* alakot különböztetünk meg.

10-től felfelé a tőszámnevek képzési képlete

un + spre + zece = *u*nsprezece
1 + fölött + 10 = tizenegy

Az 1-nél megkülönböztetünk *melléknévi* **(un, o)** és *önálló alakokat* **(unu, una).**

Am un băiat. Van egy fiam. **Cîţi băieţi aveţi?** Hány fia van? **Unu.** Egy.

Am o fată. Van egy lányom. **Cîte fete aveţi!** Hány lánya van? **Una.** Egy.

2-től felfelé minden számnév után a *főnevet többes számban* használjuk:

un turist	**doi turişti**
egy turista	két turista
o maşină	**două maşini**
egy gépkocsi	két gépkocsi

47 Az -ez-zel és -esc-kel bővülő igék kijelentő mód jelen ideje

Vannak igék, amelyek az I. ragozási csoportban kijelentő mód jelen időben **-ez**-zel, a IV.-ben pedig **-esc**-kel bővülnek. Az így bővülő alakok a már ismert személyragokat veszik fel. A többes szám 1. és 2. személyben azonban a nem bővülő igék szerint ragozódnak:

I. a lucr*a* dolgozni
[á lukrá]

lucr*ez*	dolgozom	**lucr*ăm***	dolgozunk
[lukréz]		[lukrəm]	
lucr*ezi*	dolgozol	**lucr*aţi***	dolgoztok
[lukréz[i]]		[lukráts[i]]	
lucr*ează*	dolgozik	**lucr*ează***	dolgoznak
[lukr̯ézə]		[lukr̯ézə]	

IV. a vorb*i* beszélni
[á vorbi]

vorb*esc*	beszélek	**vorb*im***	beszélünk
[vorbésk]		[vorbim]	
vorb*eşti*	beszélsz	**vorb*iţi***	beszéltek
[vobéšt[i]]		[vorbits[i]]	
vorb*eşte*	beszél	**vorb*esc***	beszélnek
[vorbéšté]		[vorbésk]	

48 A szabályostól eltérő és a rendhagyó ragozású igék

Néhány ige eltér a már ismertetett szabályos ragozástól, *és.*

1. vagy a főnévi igenév tőbeli magánhangzóját változtatja meg (pl *a veni — vin*),

2. vagy a kijelentő mód jelen idejének egyes számát úgy képezi, hogy a főnévi igenév végződéséhez 1. személyben, egy a kiejtést megkönnyítő **-u**-t ad hozzá (pl. *a ști — știu*).

A szabályostól teljesen eltérő, rendhagyó igék ragozását pedig egyenként kell megtanulni (pl. *a lua*).

IV. a veni jönni
[á véni]

vin [vin]	jövök	**venim** [vénim]	jövünk
vii [vii̯]	jössz	**veniți** [vénits^{i}]	jöttök
vine [viné]	jön	**vin** [vin]	jönnek

IV. a ști tudni
[á šti]

știu [štiu̯]	tudok	**știm** [štim]	tudunk
știi [štii̯]	tudsz	**știți** [štits^{i}]	tudtok
știe [štié]	tud	**știu** [štiu̯]	tudnak

I. a lu*a* venni
[á luá]

iau [i̯áu̯]	veszek	**luăm** [luəm]	veszünk
iei [i̯éi̯]	veszel	**lu*a*ți** [luáts^{i}]	vesztek
ia [i̯á]	vesz	**iau** [i̯áu̯]	vesznek

49 Az idő-, hely- és módhatározó szó

A határozószó az ige cselekvésének

idejét	**Cînd?** Mikor?	**devr*e*me, tîrz*i*u**
helyét	***U*nde?** Hol? Hova?	**a*i*ci, ac*o*lo**
módját	**Cum?** Hogyan?	**bucur*o*s, b*i*ne**

határozza meg.

Vine ⟨ **devr*e*me.** / **a*i*ci.** / **bucur*o*s.** ⟩ Korán / Ide / Szívesen ⟩ jön.

A határozószó helye a mondatban eltér a magyartól. Legtöbbször *az ige után áll.* Csak kiemelésnél és rendszerint csak az időhatározószó áll a mondat elején:

Acum ei învață. — **Most** ők tanulnak.

50 A şi kötőszó használata

A románban a **şi** *is* kötőszót a magyartól eltérően mindig *a főnév,* vagy *a főnevet helyettesítő névmás elé tesszük:*

Vine şi Andrei?	Jön András **is**?
Da, vine şi el.	Igen, jön ő **is**.

51 A pe la összetett elöljáró

Jelentése: (...óra) körül:

Venim **pe la** trei.	Három **körül** jövünk.

Exerciţii

1. *Fordítsuk le:*

a) Hány óra van? Pontosan három óra van. Öt óra 12 perc van. Hat óra. Negyed hét. Fél nyolc. Nyolc óra lesz öt perc múlva. Kilenc óra 19 perc. Háromnegyed tíz.

b) Fordítsuk le és írjuk le betűkkel a számneveket:

8 turista, 6 autóbusz, 12 fiú, 12 leány, 14 utas, 15 gépkocsi, 16 fülke.

2. *Tegyük a megfelelő személybe a zárójelben levő igéket:*

El (a întreba): Cît e ceasul? Ea (a răspunde): (A fi) ora şapte fără un sfert. Ce (a face) Petru duminică? El (a învăţa) la universitate. Noi (a merge) la magazin. Tu (a lua) o carte. Voi (a şti) cînd plecăm. Ele (a lucra) la un magazin. Eu nu (a vorbi) cu el. Dumneavoastră (a avea) bilet? Trenul nu (a avea) întîrziere.

3. *Helyettesítsük be a megfelelő*

a) kérdőszót:

... intră în magazin? ... e ceasul? ... pleacă trenul? ... merge el? ... fete vin? ... vorbește cu ea? ... gară este aici? ... este compartimentul acesta?

b) határozószót:

... este un garaj. ... este o mașină. El vine ... cu noi. Noi mergem ... la ștrand. El pleacă ... la gară.

4. *Feleljünk a kérdésekre:*

Ce întreabă Vasile? Ce răspunde domnul? Ce oră e? Unde merge Vasile? Cînd are întîlnire cu Dumitru? Ce fac ei duminică? Cînd pleacă? Merge și Andrei? Unde iau ei masa?

5. *Fordítsuk le:*

a) — Jó napot! Kérem, ne haragudjék, van órája (ceas)?
— Igen, de siet.
— Hány óra van?
— Hat.
— Köszönöm.
— Szívesen.

b) Öt órakor találkozóm van Péterrel. Fél ötkor elindulok. Elmegyek a szállodába. A szállodának van egy modern étterme. Belépek az étterembe. Itt néhány lengyelországi turista van. Az ablak mellett van egy szabad asztal. Helyet foglalok. Háromnegyed öt van. Ez az óra siet. Öt óra körül jön Péter.

7 şapte

LECŢIA A ŞAPTEA
A HETEDIK LECKE

La restaurant

La un restaurant stau la masă niște turiști: doi domni, două doamne și un copil. Vine ospătarul și aduce tacîmurile. Oaspeții comandă la început aperitive. Bărbații beau țuică, iar doamnele bere.

Încep urările:

— La mulți ani!

— Noroc și sănătate!

— Să trăiți!

— Ce doriți? întreabă ospătarul.

— Vă rog trei ciorbe de perișoare și două supe cu găluște, dar ... fierbinte!

— Felul doi?

— Sărmăluțe cu mămăliguță și o friptură cu garnitură, salată și pîine.

— Salată de roșii sau gogoșari?

— Prefer gogoșari, spune o doamnă.

— Doriți și băuturi?

— Da, un kilogram de vin alb. Dar pentru copil un pahar cu apă rece.

Oaspeții mănîncă și beau cu poftă.

Vocabular

ospătar, ospătari *s. m.* pincér
tacîm, tacîmuri *s. ntr.* teríték
oaspete, oaspeți *s. m.* vendég
a comanda I., comand *vb.* rendelni, megrendelni
la început kezdetben, először
aperitiv, aperitive *s. ntr.* előétel
bărbat, bărbați *s. m.* férfi
țuică, țuici *s. f.* cujka
iar *conj.* és, pedig
a începe III., încep *vb.* kezdeni, kezdődni
urare, urări *s. f.* jókívánság
la mulți ani isten éltesse sokáig
sănătate jó egészséget
să trăiți isten éltesse
a dori IV., doresc *vb.* kívánni, óhajtani
ciorbă de perișoare húsgombócleves
supă cu găluște húsleves galuskával
fierbinte, fierbinți *adj.* forró
felul doi a második fogás
sărmăluțe *s. f. csak pl.* töltött káposzta
mămăliguță, mămăliguțe *s. f.* puliszka
friptură, fripturi *s. f.* sült
garnitură, garnituri *s. f.* körítés
salată, salate *s. f.* saláta
pîine, pîini *s. f.* kenyér
roșii *s. f. csak pl.* paradicsom
salată de roșii paradicsomsaláta
gogoșari *s. m. csak pl.* ecetes paprika
a prefera I., prefer *vb.* inkább szeretni
băutură, băuturi *s. f.* ital
kilogram, kilograme *s. ntr.* kilogramm, liter
vin, vinuri *s. ntr.* bor
pentru *prep.* -ért, -nak, -nek
pahar, pahare *s. ntr.* pohár
apă, ape *s. f.* víz
rece, reci *adj.* hideg
a mînca I., mănînc *vb.* enni
cu poftă jó étvággyal

rece / fierbinte

Köszönési és udvariassági formulák

Bună dimineaţa! Jó reggelt!
Bună ziua! Jó napot!
Bună seara! Jó estét!
Noapte bună! Jó éjszakát!
Somn uşor! Szép álmokat!
La revedere! Viszontlátásra!
Te salut! Üdvözöllek!
La mulţi ani! Isten éltesse sokáig!
Noroc! Jó szerencsét!
Sănătate! Jó egészséget!
Să trăiţi! Isten éltesse!
Poftă mare! Jó étvágyat!
Mulţumesc. Köszönöm.
Cu plăcere. Pentru puţin. Szívesen.

Gramatică

52 A határozott névelő többes száma

Többes számban a határozott névelőnek *hímnemű főneveknél* **-i**, *nő-* és *semlegesnemű főneveknél* **-le** alakja van, melyet a főnév végéhez illesztünk:

M.	**bărbatul**	**a**	**férfi**
	bărbaţii		**férfiak**
F.	**salata**	**a**	**saláta**
	salatele		**saláták**
Ntr.	**paharul**	**a**	**pohár**
	paharele		**poharak**

Jegyezzük meg:

a **copil** *gyermek* hímnemű főnév határozott névelővel ellátott alanyesetét a többes számban három **i**-vel írjuk, amelyek közül az első **-i-** a tőbeli, a második **-i-** a többes szám jele, a harmadik **-i** pedig a határozott névelő többes száma:

cop*i* / l	gyermek
cop*i* / i	gyermekek
[kopiį]	
cop*i* / ii	a gyermekek
[kopiįi]	

53 A sorszámnevek

A sorszámneveket az *első* kivételével a tőszámnévből képezzük, *hímnemű* alakjukat az **al** + **tőszámnév** + **lea**, *nőnemű* alakjukat pedig az **a** + **tőszámnév** + **a** szócskák segítségével:

Hímnem	*Nőnem*
1. întîi	întîi
[întîį]	[întîį]
2. al doilea	a doua
[ál doiléá]	[á doụá]
3. al treilea	a treia
[ál tréilęá]	[á tréįá]
4. al patrulea	a patra
[ál pátrulęá]	[á pátrá]
5. al cincilea	a cincea
[ál tšintšilęá]	[á tšintšá]
6. al șaselea	a șasea
[ál šáśelęá]	[á šáśéá]
7. al șaptelea	a șaptea
[ál šáptélęá]	[á šáptęá]

Hímnem	*Nőnem*
8. al *o*ptulea [ál optuléá]	a *o*pta [á optá]
9. al *no*uălea [ál noŭəléá]	a *no*ua [á noŭá]
10. al *ze*celea [ál zétšéléá]	a *ze*cea [á zétšá]
11. al *u*nsprezecelea [ál unsprézétšéléá]	a *u*nsprezecea [á unsprézétšá]
12. al *do*isprezecelea [ál doisprézétšéléá]	a *dou*ăsprezecea [á doŭəsprézétšá]
13. al *tre*isprezecelea [ál tréisprézétšéléá]	a *tre*isprezecea [á tréisprézétšá]
14. al *pa*isprezecelea [ál páisprézétšéléá]	a *pa*isprezecea [á páisprézétšá]
15. al *cin*(ci)sprezecelea [ál tšin(tš)sprézétšéléá]	a *cin*(ci)sprezecea [á tšin(tš)sprézétšá]
16. al *şai*sprèzecelea [ál šáisprézétšéléá]	a *şai*sprezecea [á šáisprézétšá]
17. al *şap*tesprezecelea [ál šáptésprézétšéléá]	a *şap*tesprezecea [á šáptésprézétšá]
18. al *op*tsprezecelea [ál optsprézétšéléá]	a *op*tsprezecea [á optsprézétšá]
19. al *nouă*sprezecelea [ál noŭəsprézétšéléá]	a *nouă*sprezecea [á noŭəsprézétšá]

Jegyezzük meg:

A sorszámnevek előtt a főnév mindig határozott névelővel áll:

lecția a șaptea [léktsiá á šáptéá]	a hetedik lecke

— az **întîi** *első* sorszámnévnek, *ha a főnév után áll* — csak *egy alakja* van:

M. Ntr. compartimentul **întîi** — az első fülke
[kompártiméntul întîi̯]

F. lecţia **întîi** — az első lecke
[léktsiá întîi̯]

— a *sorszámnév helyett* bizonyos esetekben *tőszámnevet* is használhatunk:

felul **doi** — **a második** fogás
[félul doi̯]

Kérdőszava: **Al cîtelea? A cîta? Hányadik?**
[ál kîtélé̯á, á kîtá]

54 Az a mînc*a* kijelentő mód jelen ideje

I. a mînc*a* enni
[á mînká]

mănî**nc**	eszem	**mîncă**m	eszünk
[mənînk]		[mînkəm]	
mănî**nci**	eszel	**mînca**ţ**i**	esztek
[mənîntš]		[mînkáts[1]]	
mănî**ncă**	eszik	**măn**î**ncă**	esznek
[mənînkə]		[mənînkə]	

55 A de elöljáró

A de elöljárót használhatjuk:

— két főnév között, ha a második főnév az elsőnek milyenségét, minőségét jelzi:

salată de roşii	paradicsomból készült saláta, azaz: paradicsomsaláta,

— mennyiséget jelentő főnév után:

o pereche de pantofi	egy pár cipő
un kilogram de vin	egy liter bor

Exerciţii

1. *Lássuk el többes számú határozott névelővel az alábbi főneveket:*

restaurante, mese, ospătari, tacîmuri, oaspeţi, ziarişti, reporteri, impermeabile, rochiţe, bulgari, magazine, ceasuri, băieţi, fete, flori, bilete, compartimente, pantofi, mănuşi, fuste, ciorbe, pahare, maşini, garaje, fripturi, pîini, domni, cărţi.

2. *Tegyük többes számba a határozott névelővel együtt:*

costumul, bărbatul, paharul, ospătarul, salata, friptura, pîinea, garnitura, supa, autobuzul, masa, hotelul, gara, camera, televizorul, fularul.

3. *Fordítsuk le:*

a harmadik garázs, a második asztal, a hetedik lecke, a tizennegyedik pohár, a tizenötödik könyv, a tizenhatodik iskola, a tizennyolcadik hely, a tizenkilencedik garázs.

4. *Helyettesítsük be a megfelelő igei alakokat a következő mondatokba:*

Noi (a sta) la masă. Ei (a mînca) friptură cu salată. Tu (a dori) ţuică? Eu (a bea) apă rece. Ele (a dori) şi pîine. El (a bea) o bere. Voi (a mînca) la restaurant. Ea (a sta) şi (a mînca) cu poftă.

5. *Helyettesítsük be a megfelelő elöljárókat:*

El lucrează ... un hotel. Noi intrăm ... magazin. El cere o pereche ... pantofi. Aici sînt niște turiști ... Polonia. Voi mergeți ... universitate. Ei pleacă ... ștrand. Trenul pleacă ... cinci și zece. ... cinci minute sînt acasă. Voi veniți ... șase și jumătate. Tu mergi ... București. Ea are întîlnire ... el.

6. *Feleljünk a kérdésekre:*

Unde stau niște turiști? Cine vine? Ce aduce el? Ce comandă oaspeții? Ce beau bărbații? Cine bea bere? Ce face un bărbat? Ce doresc oaspeții? Ce spune o doamnă? Doresc oaspeții băuturi? Ce bea copilul? Cum mănîncă și beau oaspeții?

7. *Fordítsuk le:*

a) Délben bemegyünk egy étterembe. Leülünk egy szabad asztalhoz. Jön a pincér. Ő megkérdezi: Mit óhajtanak önök? Én (egy) sört iszom, mondja Péter. Hideg a sör? Igen, válaszolja a pincér. Mi ketten (doi) bort iszunk. Milyen boruk van? Fehér vagy vörös (roșu) bort óhajtanak? Egy liter (!) vörös bort.

b) Kérek egy forró levest. A sült mellé kérek egy salátát is. Italt nem kérek (a dori). Kérek egy pohár hideg vizet. Kérek még egy terítéket. Van (a avea) vörös boruk? Nincs. Akkor kérek egy hideg sört. Van paradicsomsalátájuk? Igen, tessék.

8 opt

LECȚIA A OPTA
A NYOLCADIK LECKE

O familie

Iată o familie. Familia aceasta are cinci membri: tata, mama și trei copii.

Tata, un bărbat blond, e mecanic. Lucrează într-o uzină. Mama, o femeie brunetă, are și ea serviciu. Dînsa este vînzătoare la o cofetărie.

Mihai, e un flăcău mereu vesel. El are 20 de ani și e student. Maria este elevă la un liceu. Mihai și Maria au un frate cu numele Ionel. El are numai 10 ani, e încă pui.

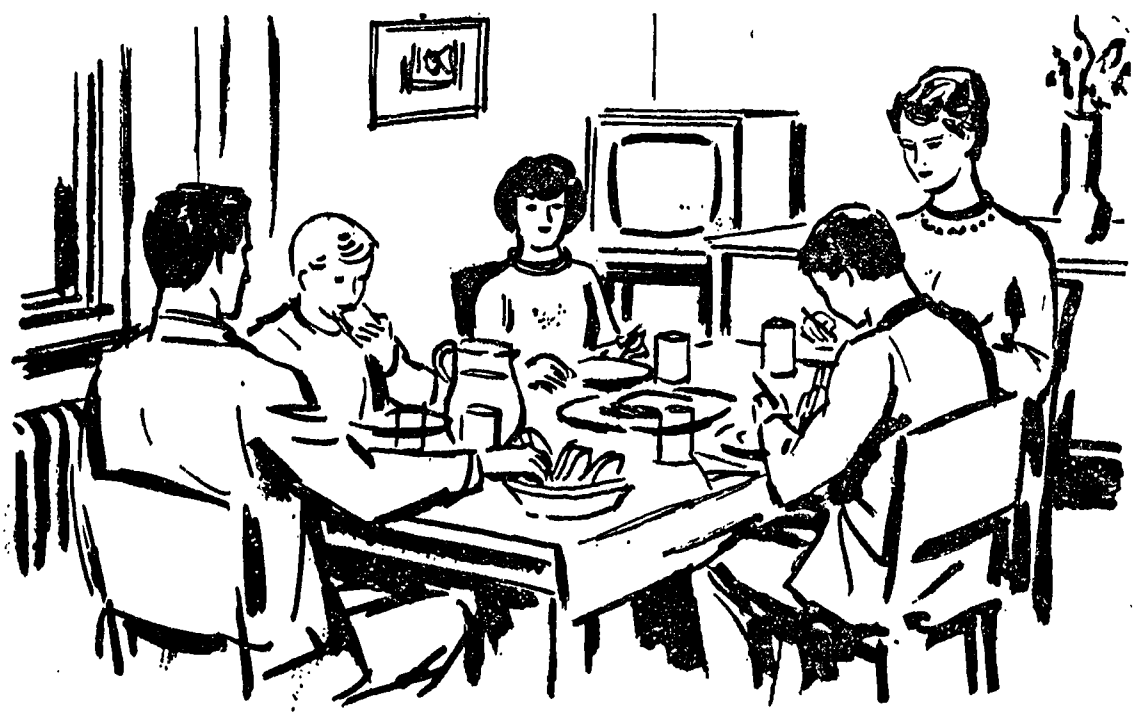

Azi e o zi de sîmbătă. Familia este acasă, stă la masă în sufragerie și cinează. Ei mănîncă: pîine cu unt, salam, ouă, roșii, ardei, ceai cu lămîie și cafea cu lapte.

— Ce facem după cină, întreabă Maria.

— La șapte și douăzeci începe un film polițist la televizor, spune Mihai și trage cu ochiul către Ionel.

— Ei, filmele acestea sînt numai pentru voi, răspunde Maria. Eu prefer o carte bună.

— Mihai, tu nu mergi la cinema? întreabă tata.

— Nu, răspunde necăjit Mihai, n-am nici un leu.

— Uite, Mihai, zece lei, spune mama.

Mihai mulțumește, ia mantaua și pleacă bucuros.

— Dar mîine ce facem? întreabă vesel Ionel. Nu mergem la unchiul Petru, la țară? Acolo e bîlci mîine...

— Nu, răspunde sever tata, avem bilete la teatru. La bîlci mergem altă dată...

Vocabular

familie, familii *s. f.* család
membru, membri *s. m.* tag
tată, tați *s. m.* apa
blond, blondă, blonzi, blonde *adj.* szőke
mecanic, mecanici *s. m.* szerelő
într-un, într-o *prep.* egy ...-ban, egy ...-ben
uzină, uzine *s. f.* üzem
femeie, femei *s. f.* nő
brunet, brunetă, bruneți, brunete *adj.* barna
serviciu, servicii *s. ntr.* szolgálat, állás
are serviciu állásban van, dolgozik
dînsul, dînsa *pr.* ő
vînzătoare, vînzătoare *s. f.* eladónő
cofetărie, cofetării *s. f.* cukrászda
flăcău, flăcăi *s. m.* fiatalember
mereu *adv.* állandóan
vesel, veselă, veseli, vesele *adj.* vidám
an, ani *s. m.* év
are 20 de ani húszéves
liceu, licee *s. ntr.* gimnázium
frate, frați *s. m.* (fiú)testvér
nume, nume *s. ntr.* név
numai *adv.* csak
pui, pui *s. m.* kölyök
azi *adv.* ma

zi, zile *s. f.* nap
sufragerie, sufrageriі *s. f.* ebédlő
a cina I., cinez *vb.* vacsorázni
unt *s. ntr. csak sg.* vaj
pîine cu unt vajas kenyér
salam *s. ntr. csak sg.* szalámi
ou, ouă *s. ntr.* tojás
ardei, ardei *s. m.* zöldpaprika
ceai, ceaiuri *s. ntr.* tea
lămîie, lămîi *s. f.* citrom
cafea, cafele *s. f.* kávé
lapte *s. ntr. csak sg.* tej
cafea cu lapte tejeskávé
după *prep.* után
cină, cine *s. f.* vacsora
douăzeci *num.* húsz
film, filme *s. ntr.* film
film polițist krimifilm
a trage III., trag *vb.* húzni
ochi, ochi *s. m.* szem
trage cu ochiul kacsint
către *prep.* felé
bun, bună, buni, bune *adj.* jó
cinema *s. f. invar.* mozi
necăjit *adv.* szomorúan
nici *conj.* sem
leu, lei *s. m.* lej
a mulțumi IV., mulțumesc *vb* megköszönni vmit
manta, mantale *s. f.* kabát
vesel *adv.* vidáman
unchi, unchi *s. m.* nagybácsi
la țară vidékre
bîlci, bîlciuri *s. ntr.* vásár
sever *adv.* szigorúan
teatru, teatre *s. ntr.* színház
altă dată *adv.* máskor
proverb, proverbe *s. ntr.* közmondás
pisică, pisici *s. f.* cica
blînd, blîndă, blînzi, blînde *adj.* szelíd
a zgîria I., zgîrii *vb.* karmolni
rău, rea, răi, rele *adj.* rossz
rău *adv.* erősen, csúnyán, rosszul

vesel / necăjit

A család

soț férj	**soți** házastársak
soție feleség	
tată apa	**părinți** szülők
mamă anya	
copil gyerek	
frate fiútestvér	**frați** testvérek
soră leánytestvér	
bunic nagyapa	**bunici** nagyszülők
bunică nagymama	

unchi nagybácsi
mătușă nagynéni
cumnat sógor
cumnată sógornő
nepoțel kisunoka (fiú)
nepoțică kisunoka (lány)

socru após
soacră anyós
ginere vő
noră meny

Gramatică

56 A magánhangzóra végződő hímnemű főnevek egyes száma

A hímnemű főnév végződhet magánhangzóra is, amely lehet:

-u (-u)	**membru**	[mémbru]	tag
-e (-é)	**frate**	[fráté]	testvér
-i (-i̯)	**pui**	[pui̯]	kölyök
-u (-u̯)	**leu**	[léu̯]	lej
-i (-^{i})	**ochi**	[ok^{i}]	szem
-ă (-ə)	**tată**	[tátə]	apa

Határozott névelős alakjuk

A magánhangzóra végződő hímnemű főnévhez az **-l** határozott névelő kapcsolódhat

kötőhang nélkül:

membru		=membrul	[mémbrul]	**a** tag
leu	+l	=leul	[léul]	**a** lej
tată		=tatăl	[tátəl]	**az** apa

-u- *kötőhanggal:*

pui		=puiul	[pui̯ul]	**a** kölyök
ochi	+u +l	=ochiul	[ok^{i}i̯ul]	**a** szem

Jegyezzük meg:

— ha az *-u̯* végű hímnemű főnevek **-l** határozott névelőt kapnak, az *-u̯*-t teljes hangzónak ejtjük: leu [léu̯] — leul [léul]

— a *tată* főnévnek *tata* határozott névelős alakja is van, amelyet általában akkor használunk, ha a főnévnek nincs jelzője.

Az *-e* végű hímnemű főnevek határozott névelője **-le:**

*fr**a**te* + **le** = *fr**a**tele* [frátélé] **a testvér**

57 A magánhangzóra végződő hímnemű főnevek többes száma

A magánhangzóra végződő hímnemű főnevek is, akárcsak a mássalhangzóra végződőek, többes számukat félhangzós vagy rövid **-i**-vel képzik:

*m**e**mbru* [mémbru]	tag	*m**e**mbri* [mémbri]	tagok
leu [léu̯]	lej	lei [léi̯]	lejek
*fr**a**te* [fráté]	testvér	fraţi [fráts^{i}]	testvérek
*t**a**tă* [tátə]	apa	taţi [táts^{i}]	apák

Az **-i** [-i̯] és **-i** [-^{i}] végű hímnemű főnevek egyes és többes száma között alaki különbség nincs:

pui [pui̯]	kölyök	**pui** [pui̯]	kölykök
ochi [ok^{i}]	szem	**ochi** [ok^{i}]	szemek

Jegyezzük meg:

a többes szám jele csak mássalhangzó-torlódás után (pl.: **br**) teljeshangzó:

membri [mémbri] **tagok**

Határozott névelős alakjuk

A hímnemű főnevek **-i** többes számú határozott névelőjét, amely mindig teljeshangzó, a főnév többes számú alakjához szabályosan kapcsoljuk:

membri [mémbri]	tagok	membrii [mémbri]	a tagok
fraţi [fráts^{i}]	testvérek	fraţii [frátsi]	a testvérek
pui [pu$_{i}$]	kölykök	puii [pu$_{i}$i]	a kölykök
lei [lé$_{i}$]	lejek	leii [lé$_{i}$i]	a lejek
ochi [ok^{i}]	szemek	ochii [oki]	a szemek
taţi [táts^{i}]	apák	taţii [tátsi]	az apák

58 Az -(i)e, -ea, -a és -i végű nőnemű főnevek egyes száma

A már tanult **-ă** és **-e** végű főneveken kívül a nőnemű főnév végződése lehet még:

-(i)e	[-ié]	**sufragerie**	[sufrádžérie]	ebédlő
	[-i$_{i}$é]	**femeie**	[féméi$_{i}$é]	nő
-ea	[-éá]	**cafea**	[káfé$_{\hat{}}$á]	kávé
-a	[-á]	**manta**	[mántá]	kabát
-i	[-i]	**zi**	[zi]	nap

Jegyezzük meg:

az **-ie** végződés **-i**-je mássalhangzó után *teljeshangzó*, magánhangzó után *félhangzó.*

Határozott névelős alakjuk

Ezekhez a nőnemű főnevekhez a határozott névelő kapcsolódhat *összeolvadással:*

sufragerie femeie	+a	=sufrageria =femeia	[sufrádžériá] [féméi̯á]	az ebédlő a nő

-u- *kötőhanggal, amely mindig félhangzó:*

cafea manta zi	+u+a	=cafeaua =mantaua =ziua	[káfé̯á̯u̯á] [mántá̯u̯á] [zi̯u̯á]	a kávé a kabát a nap

59 Az -(i)e, -ea, -a és -i végű nőnemű főnevek többes száma

Az -(i)e végű nőnemű főnevek többes számának jele: *a mindig félhangzó* **-i**

sufragerie [sufrádžérié]	ebédlő	sufragerii [sufrádžérii̯]	ebédlők
femeie [féméi̯é]	nő	femei [féméi̯]	nők

az **-ea, -a** és **-i** végűeké pedig: **-le**

cafea [káfé̯á]	kávé	cafele [káfélé]	kávék
manta [mántá]	kabát	mantale [mántálé]	kabátok
zi [zi]	nap	zile [zilé]	napok

Jegyezzük meg:

a **-toare** végű és foglalkozást jelentő nőnemű főnevek egyes és többes száma között alaki különbség nincs:

vînzătoare	eladónő	**vînzătoare**	eladónők

Határozott névelős alakjuk

A nőnemű főnevek **-le** többes számú határozott névelőjét a főnév többes számú alakjához szabályosan kapcsoljuk:

sufrageri [sufrádžérii̯]	ebédlők	sufrageriile [sufráždériilé]	az ebédlők
femei [féméi̯]	nők	femeile [féméilé]	a nők
cafele [káfélé]	kávék	cafelele [káfélélé]	a kávék
mantale [mántálé]	kabátok	mantalele [mántálélé]	a kabátok
zile [zilé]	napok	zilele [zilélé]	a napok

Jegyezzük meg:

az **-ie** végű főnevek többes számának **-i̯**-je a **-le** többes számú határozott névelő előtt teljeshangzó!

60 A magánhangzóra végződő semlegesnemű főnevek egyes száma

A semlegesnemű főnevek egyes számban „hímneműek", azaz a hím- és semlegesnemű főnevek között egyes számban alaki különbség nincs. Végződésük is hasonló a hímnemű főnevekéhez. Tehát a már tanult mássalhangzóra végződő semlegesnemű főnevek mellett, ezek is végződhetnek magánhangzóra:

-u	[-u]	**teatru**	[téátru]	színház
-e	[-é]	**nume**	[numé]	név
-i	[-i̯]	**ceai**	[tšái̯]	tea
-u	[-u̯]	**liceu**	[litšéu̯]	gimnázium
-î	[-ˀ]	**bîlci**	[bîltš]	vásár
-o	[-o]	**radio**	[rádio]	rádió

képzése a már tanult szabályok szerint történik:

te*a*tru	[téátru]	színház	te*a*trul	[téátrul]	a színház
n*u*me	[nume]	név	n*u*mele	[numélé]	a név
ceai	[tšáį]	tea	ceaiul	[tšáįul]	a tea
lice*u*	[litšéų]	gimnázium	lice*u*l	[litšéul]	a gimnázium
bîlci	[bîltš]	vásár	bîlciul	[bîltšul]	a vásár
r*a*dio	[rádio]	rádió	radioul	[rádioul]	a rádió

Jegyezzük meg:

— az *-u* végű semleges nemű főnevekben is a *-l* határozott nével hatására az *-u*-t teljeshangzónak ejtjük!
— az *-e* végű hímnemű főnevekhez hasonlóan az *-e* végű semleges neműek is *-le* határozott névelőt kapnak.

61 A magánhangzóra végződő semlegesnemű főnevek többes szám

A semlegesnemű főneveknél a többes szám jele lehet:

-e

te*a*tru [téátru]	színház	te*a*tre [téátré]	színházak
cui [kuį]	szeg	c*u*ie [kuįé]	szegek
lice*u* [litšéų]	gimnázium	lice*e* [litšéé]	gimnáziumok

-uri

bîlci [bîltš]	vásár	bîlciuri [bîltšur^{i}]	vásárok
r*a*dio [rádio]	rádió	radi*o*uri [rádiour^{i}]	rádiók

-i

servi*c*iu [sérvitšu]	állás	servi*c*ii [servitšiį]	állások

Jegyezzük meg:

valamennyi **-e** végű semlegesnemű főnév egyes és többes száma között alaki különbség nincs:

n*u*me	név	**n*u*me**	nevek

Határozott névelős alakjuk

A semlegesnemű főnevek többes számban „nőneműek", azaz a nő- és semlegesnemű főnevek között többes számban alaki különbség nincs, határozott névelőjük mindig **-le**, amelyet a főnév többes számú alakjához szabályosan kapcsolunk:

te*a*tre [téátré]	színházak	**te*a*trele** [téátrélé]	a színházak
n*u*me [numé]	nevek	**n*u*mele** [numélé]	a nevek
ce*a*iuri [tšá̯ur[1]]	teák	**ce*a*iurile** [tšá̯urilé]	a teák
lice*e* [litšéé]	gimnáziumok	**lice*e*le** [litšéélé]	a gimnáziumok
bîlciuri [bîltšur[1]]	vásárok	**bîlciurile** [bîltšurilé]	a vásárok
radi*o*uri [rádiour[1]]	rádiók	**radi*o*urile** [rádiourilé]	a rádiók

62 A dînsul személyes névmás

A el, ea és ei, ele személyes névmások helyett használatos még a **dînsul, dînsa, dînşii, dînsele** alak is:

Petru
El → lucrează.
Dînsul

Maria
Ea → lucrează.
Dînsa

Petru şi Mihai / Ei / Dînşii → lucrează.

María şi Ana / Ele / Dînsele → lucrează.

63 A mutató névmás többes száma

Önálló alakok:

Pl.

	M.	F. Ntr.	
közelre	aceştia	acestea	ezek
távolra	aceia	acelea	azok

Melléknévi alakok:

Pl.

	M.	F. Ntr.	
közelre	(mecanicii) aceştia	(uzinele) acestea	ezek a
távolra	(mecanicii) aceia	(uzinele) acelea	azok a

M. Mecanicii aceştia / aceia → lucrează bine.

Ezek a / Azok a → szerelők jól dolgoznak.

Aceştia / Aceia → lucrează bine.

Ezek / Azok → jól dolgoznak.

F. **Uzinele** < **acestea** / **acelea** > sînt moderne.

Acestea / **Acelea** > sînt moderne.

Ntr. **Filmele** < **acestea** / **acelea** > sînt b*u*ne.

Acestea / **Acelea** > sînt b*u*ne.

Ezek az / Azok az > üzemek modernek.

Ezek / **Azok** > modernek.

Ezek a / Azok a > filmek jók.

Ezek / **Azok** > jók.

64 A tőszámnevek

20 douăzeci
[doʊəzétš]
21 douăzeci şi *u*nu
[doʊəzétš ši unu]
douăzeci şi *u*na
[doʊəzétš ši uná]
22 douăzeci şi doi
[doʊəzétš ši doi̯]
douăzeci şi două
[doʊəzétš şi doʊə]
23 douăzeci şi trei
[doʊəzétš ši tréi̯]
24 douăzeci şi p*a*tru
[doʊəzétš ši pátru]
25 douăzeci şi cinci
[doʊəzétš ši tšintši]
26 douăzeci şi ş*a*se
[doʊəzétš ši šásé]
27 douăzeci şi ş*a*pte
[doʊəzétš ši šápté]
28 douăzeci şi opt
[doʊəzétš ši opt]
29 douăzeci şi nouă
[doʊəzétš ši noʊə]
30 treizeci
[tréi̯zétš]
40 patruzeci
[pátruzétš]
50 c*i*n(ci)zeci
[tšin(tši)zétš]
60 ş*a*izeci
[šái̯zétš]
70 ş*a*ptezeci
[šáptézétš]
80 *o*ptzeci
[optzétš]

90 nouăzeci
[noʊəzétš]
100 o sută
[o sutə]
200 două sute
[doʊə suté]

1000 o mie
[o mié]
2000 două mii
[doʊə miʲ]

A tőszámnevek képzését megkönnyíti az, hogy a 10-et, 100-at és az 1000-et mint nőnemű főnevet használjuk:

zece	douăzeci
	treizeci
o sută	două sute
	trei sute
o mie	două mii
	trei mii

20-tól felfelé

— a tőszámneveket a şi *és* kötőszóval képezzük:

douăzeci şi trei
húsz *és* három = huszonhárom (23)

— az 1 és 2-vel összetett tőszámneveknek hím- és nőnemű alakjuk van:

treizeci şi unu
treizeci şi una } 31

patruzeci şi doi
patruzeci şi două } 42

— a főnevet a tőszámnévhez de előljáróval kapcsoljuk:

şaptezeci de ani — 70 év
trei sute de turişti — 300 turista

65 Az a avea igével képezhető kifejezés

Cîţi ani aveţi? Hány éves (ön)?

Am patruzeci de ani. Negyvenéves vagyok.

66 A határozószóként használt melléknevek

A melléknevek egy része módhatározószóként is használatos:

Főnév	*Melléknév*	*Ige*	*Határozószó*
Ki?	*Milyen?*	*Mit csinál?*	*Hogyan?*

Băiatul vesel lucrează.
A vidám fiú dolgozik.
Băiatul lucrează vesel.
A fiú vidáman dolgozik.

Proverb

Pisica blîndă zgîrie rău.

67 Az în-un, în-o használata

Ha az în *-ban, -ben, -ba, -be* elöljáró után un, o határozatlan névelő következik, akkor a kettőt összevonjuk:

în + un = **într-un** magazin egy áruházba(n)

în + o = **într-o** uzină egy üzembe(n)

68 Az indulatszó

a mondat többi részétől vesszővel vagy felkiáltójellel elválasztott független szó, amely a beszélő érzelmi, indulati lelkiállapotát tükrözi. Kiejtésénél fontos szerepet játszik a hangsúly, melyet írásban természetesen nem jelölhetünk:

Ei, ce facem atunci?	**No**, akkor mit csinálunk?
Alo! cine e la telefon?	**Halló!** ki van a telefonnál?

Exerciţii

1. *Helyettesítsük a főneveket és névmásokat a dînsul, dînsa, dînşii, dînsele megfelelő alakjaival:*

Tata e mecanic. Bunicul nu lucrează. Mama are serviciu. Copiii sînt acasă. Maria şi Ana sînt studente. Andrei şi Ionel sînt mari.

2. *Tegyük többes számba:*

familia aceasta, studentul acela, mecanicul acesta, vînzătoarea aceea, masa aceasta, biletul acela, filmul acesta, televizorul acela, şcoala aceea, domnul acela.

3. *Tegyünk a főnevek helyébe mutató névmásokat:*

a) közelre:

Mecanicul lucrează. Studenta învaţă. Elevele merg la şcoală. Petru şi Mihai sînt turişti.

b) távolra:

Băieţii merg la cinema. Filmul e bun. El întreabă. Ea răspunde. Ei sînt români. Ele sînt din Polonia.

4. *Egészítsük ki a megfelelő határozatlan névelővel:*

El lucrează într- ... uzină. Ea este vînzătoare într- ... magazin. Ei intră într- ... restaurant. Pasagerul caută un loc liber într- ... compartiment. Ea are întîlnire cu Petru într ... cofetărie.

5. *Fordítsuk le és írjuk át betűvel a következő számneveket:*

10 zsebkendő, 19 fiú, 20 lány, 15 nyakkendő, 31 asztal, 31 gyerek, 52 nő, 52 férfi, 1969.

6. *Feleljünk a kérdésekre:*

Cîţi membri are familia? Cine sînt aceştia? Ce este tata? Ce fel de bărbat este el? Unde lucrează dînsul? Ce fel de femeie este mama? Are şi ea serviciu? Ce este dînsa? Cîţi ani are Mihai? Ce este el? Cine este elevă? Cîţi ani are Ionel? Ce este el? Unde este azi familia? Ce face? Ce mănîncă ei? Ce întreabă Maria? Cînd începe filmul? Ce preferă Maria? Ce întreabă tata? Ce răspunde Mihai? Ce spune mama? Cum pleacă Mihai? Ce face familia duminică? Cînd merg ei la bîlci?

7. *Fordítsuk le:*

a) Hol dolgozik (ön)? Hány éves (ön)? Vannak (önnek) testvérei? Hány gyermeke van (önnek)? Reggel mikor indul munkába (la serviciu)? Szombaton is dolgozik? Hol van az üzem, ahol dolgozik?

b) Reggel korán indulok munkába. Este későn jövök haza. Szombaton nem dolgozom. Vasárnap színházba megyek.

c) Ma kedd van. A család otthon van. A család az ebédlőben vacsorázik. Az apa vajas kenyeret eszik zöldpaprikával. Az anya csak egy citromos teát iszik. A gyerekek tejeskávét isznak.

9 nouă

LECȚIA A NOUA
A KILENCEDIK LECKE

Vă rog, răspundeți la întrebări!

Kérem, feleljen a kérdésekre!

Cine sînteți dumneavoastră?
Sînteți din Bulgaria?
Ce sînteți dumneavoastră?
Sînteți reporter?
Cine este dînsul?
Ce este dînsa?
Cîți ani aveți?

Aveți familie?
Cîți copii aveți?
Copiii sînt mari sau mici?
Dumneavoastră unde lucrați?
Copiii sînt elevi?
Cum învață fata?
Dar băiatul?

Vorbiți românește?
Ce limbi mai vorbiți?
Cine mai e în compartiment?
Locul acesta e liber sau ocupat?
Cine stă lîngă fereastră?
Ce aveți în valiză?
Unde mergeți?
Cînd pleacă trenul?
Cît e ceasul?

Ce fel de gară este aceasta?
Unde este un hotel bun?
Aveți cameră liberă?
Cum este apartamentul acela?
Unde este restaurantul?
Cînd cinăm?
Unde mîncăm ceva?
Ce doriți?
Ce preferați?

Ce *fa*cem d*u*pă-ami*a*ză?
Ce cumpăr*a*ţi la maga*z*in?
Dor*i*ţi o pere*c*he de cior*a*pi scurţi sau lungi?
M*e*rgeţi şi dumneavo*a*stră la maga*z*in?
*C*ine c*u*mpără televizor?
Cît costă un televizor?

Vocabular

românește *adv.* románul
limbă, limbi *s. f.* nyelv
mai *adv.* még
ocupat, ocupată, ocupați, ocupate *adj.* foglalt
valiză, valize *s. f.* bőrönd
după-amiază *adv.* délután
cît costă? mennyibe kerül?
a ști IV., știu *vb.* tudni
corp, corpuri *s. ntr.* test
omenesc adj. emberi

Proverb

*C*ine ş*t*ie c*a*rte *a*re p*a*tru ochi

Corpul omenesc

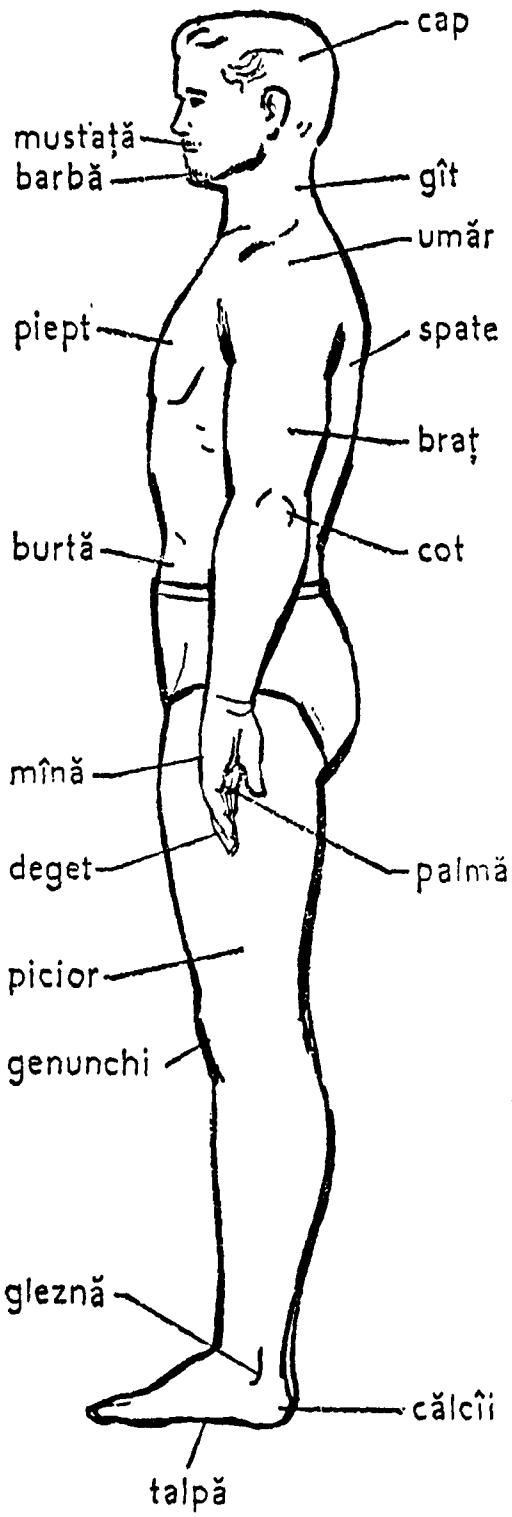

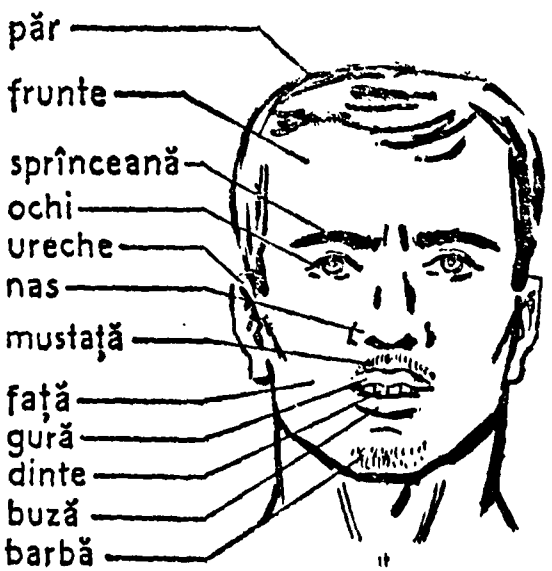

Recapitulare Összefoglalás

Substantivul A főnév

Singular Egyes szám

Masculin Hímnem		*Neutru Semlegesnem*		*Feminin Nőnem*	
-msh	turist	-msh	fular	-ă	fată
-e	frate	-e	nume	-e	carte
-u	membru	-u	teatru	(msh) + -ie	sufragerie
-u	leu	-u	liceu	(mgh) + -ie	femeie
-i	pui	-i	ceai	-ea	cafea
-i	ochi	-i	bîlci	-a	manta
-ă	tată	-o	radio	-i	zi

Plural Többes szám

Masculin Hímnem	*Feminin Nőnem*	*Neutru Semlegesnem*
-i turiști	-i mașini	-e fulare
	-e fete	-uri tocuri
	-le cafele	-i servicii

Articolul A névelő

Articolul nehotărît A határozatlan névelő

Singular Egyes szám

Masculin Hímnem	*Neutru Semlegesnem*	*Feminin Nőnem*
un		o
turist	fular	turistă

Plural *Többes szám*

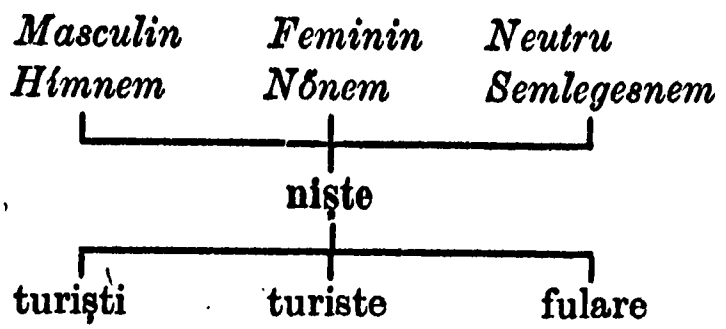

Articolul hotărît A határozott névelő

Singular *Egyes szám*

Masculin *Hímnem*	*Neutru* *Semlegesnem*	*Feminin* *Nőnem*
-l -le		-a
membru tată leu → +l	teatru liceu → +l	carte + a
turist pui → +u+l	ceai bîlci → +u+l	fat(ă) cofetări(e) femei(e) → +a
frate + le	nume + le	cafea manta zi → +u+a

Plural *Többes szám*

Masculin *Hímnem*	*Feminin* *Nőnem*	*Neutru* *Semlegesnem*
-i	-le	
turişti + i	fete maşini cafele → +le	fulare tocuri servicii → +le

Adjectivul A melléknév

Singular *Egyes szám*

Masculin *Hímnem*	*Neutru* *Semlegesnem*	*Feminin* *Nőnem*
[un pantof, pantoful un fular, fularul]	alb mic mare maro	[o poșetă, poșeta] albă mică mare maro

Plural *Többes szám*

Masculin *Hímnem*	*Feminin* *Nőnem*	*Neutru* *Semlegesnem*
[niște pantofi, pantofii] albi mici mari maro	[niște poșete, poșetele niște fulare, fularele]	albe mici mari maro

Pronumele A névmás

Pronumele personale A személyes névmások

Cine?

	Első	*Második* *személy*	*Harmadik*	
			Masculin *Hímnem*	*Feminin* *Nőnem*
Singular *Egyes szám*	eu	tu	el dînsul	ea dînsa
Plural *Többes szám*	noi	yoi dv., d-voastră	ei dînșii	ele dînsele

Pronumele demonstrative A mutató névmások

	Singular Egyes szám		*Plural Többes szám*	
	Masculin Hímnem	*Feminin Nőnem*	*Masculin Hímnem*	*Feminin Nőnem*
Közelre	**acesta**	**aceasta**	**aceştia**	**acestea**
Távolra	**acela**	**aceea**	**aceia**	**acelea**

Pronumele interogative A kérdő névmások

Cine? Ce? Care?
Cît? Cîtă? Cîţi? Cîte?

Pronumele nehotărîte A határozatlan névmások

cineva ceva

Numeralul A számnév

Numeralele cardinale A tőszámnevek

Cîţi? Cîte?

un băiat — **o** fată
doi băieţi — **două** fete
douăzeci de băieţi / fete

Numarelele ordinale A sorszámnevek

Al cîtelea? A cîta?

(compartimentul) **întîi** — (lecţia) **întîi**
(compartimentul) **al doilea** — (lecţia) **a doua**

Verbul Az ige

a fi — sînt a avea — am

Ce face?

I.

a rezolva — rezolv
a lucra — lucrez
a intra — intru
a sta — stau
a lua — iau
a preda — predau

II.

a vedea — văd
a bea — beau

III.

a merge — merg
a spune — spun
a face — fac

IV.

a fugi — fug
a vorbi — vorbesc
a ști — știu
a veni — vin

Adverbul A határozószó

Cînd?	Unde?	Cum?
azi / mîine	aici / acolo	vesel / necăjit

Prepoziția Az elöljáró

	Simple *Egyszerűek*	*Compuse* *Összetettek*
la	— la gară	**pînă la** — pînă la București
în	— în gară	**pe la** — pe la cinci
cu	— cu garnitură	
de	— salată de roșii	

Conjuncţia **A kötőszó**

ca, dacă, dar, iar, sau, şi

Interjecţia **Az indulatszó**

Alo! Bravo! Ei!

Exerciţii

1. *Gyűjtsünk 5—5 magán- illetve mássalhangzóra végződő hím- és semlegesnemű főnevet!*

2. *Gyűjtsünk 10, lehetőleg különböző végződésű nőnemű főnevet!*

3. *Csoportosítsuk nemek szerint és tegyük többes számba az alábbi főneveket:*

   pereche, magazin, televizor, copil, fereastră, şcoală, serviciu, nume, cafea, vînzătoare, lămîie, ochi, tată, unchi, liceu, ţară, leu, flăcău, mecanic, familie, frate

4. *Csoportosítsuk nemek szerint az alábbi főneveket, és lássuk el őket mind egyes, mind többes számban határozott névelővel:*

   cofetărie, restaurant, gară, sufragerie, pîine, turist, bărbat, copil, pantof, batistă, zi, ardei, ceai, membru, femeie, unchi, fată, uzină, elev, rochiţă

5. *Gyűjtsünk 5—5 hím-, nő- és semlegesnemű főnevet, lássuk el megfelelő melléknévvel és tegyük többes számba. Pl.:*

   băiat vesel ~ băieţi veseli stb.

6. *Gyűjtsünk 2—2 I., II., III. és IV. ragozású igét, és alkossunk azokkal mondatokat!*

10 zece

LECȚIA A ZECEA
A TIZEDIK LECKE

Dimineața

Zrrr! Zrrr!

Sună deșteptătorul. Andrei se trezește și întreabă:

— Ce oră e?

Marina se uită la ceas și spune:

— E șapte fără un sfert.

— Vai, e târziu!

Andrei se scoală imediat. Se duce în baie și se spală cu apă rece și săpun. Apoi spune:

— Marina, nu găsesc prosopul cel mic. Unde-i?

— Nu-i la dreapta, lângă chiuvetă?

— Ba da.

— Ce faci? Te bărbierești?

— Nu. Nu mai am timp. Mă grăbesc.

— N-are rost. Mai ai timp destul. Ceasul acesta merge înainte.

— Da? Atunci mă bărbieresc.

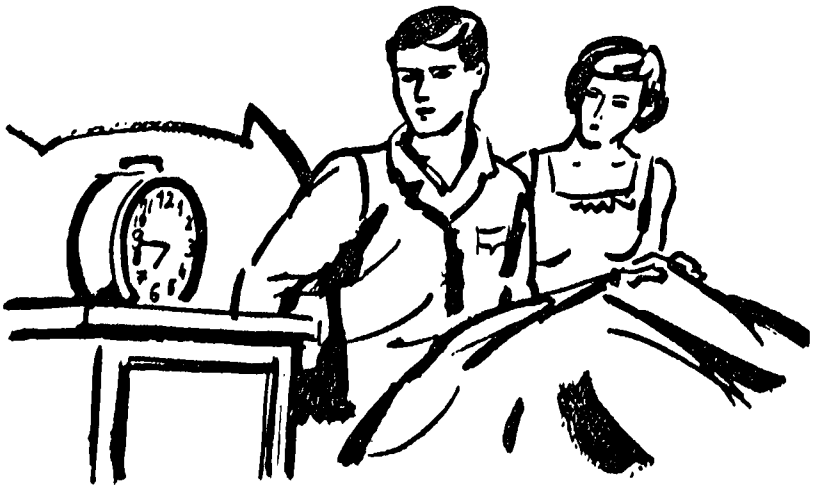

Pînă cînd Andrei se spală şi se bărbiereşte, Marina deschide ferestrele apoi scoate din dulapul cel mare o cravată neagră, o pereche de ciorapi gri, rufe curate: o cămaşă albă şi un maiou. Apoi caută în noptiera cea mică pantofii cei negri.

Andrei iese din baie, îmbracă un halat şi se duce în sufragerie.

Vocabular

zrrr *interj.* zrrr
a suna I., **sun** *vb.* csengetni
deşteptător, deşteptătoare *s. ntr.* ébresztőóra
a se trezi IV., **trezesc** *vb.* felébredni
a se uita I., **uit** *(la ceva) vb.* megnézni vmit
vai *interj.* jaj
a se scula I., **scol** *vb.* felkelni
imediat *adv.* azonnal
a se duce III., **duc** *vb.* menni
baie, băi *s. f.* fürdőszoba
a se spăla I., **spăl** *vb.* mosakodni
săpun, săpunuri *s. ntr.* szappan
a găsi IV., **găsesc** *vb.* találni
prosop, prosoape *s. ntr.* törülköző
cel, cea, cei, cele *art.* a, az
unde-i hol van
nu-i nincs
la dreapta jobbra
chiuvetă, chiuvete *s. f.* mosdókagyló
ba da de igen
a se bărbieri IV., **bărbieresc** *vb.* borotválkozni
a se grăbi IV., **grăbesc** *vb.* sietni
n-are rost nincs értelme
destul, destulă, destui, destule *adj.* elég
pînă cînd amíg
a deschide III., **deschid** *vb.* kinyitni
a scoate III., **scot** *vb.* kivenni
dulap, dulapuri *s. ntr.* szekrény
rufe *s. f.* csak *pl.* fehérnemű, ruhanemű
maiou, maiouri *s. ntr.* atlétaing
curat, curată, curaţi, curate *adj.* tiszta
noptieră, noptiere *s. f.* éjjeliszekrény
a ieşi IV., **ies** *vb.* kijönni
a îmbrăca I., **îmbrac** *vb.* felvenni, felölteni (ruhát)
halat, halate *s. ntr.* köpeny
şoarece, şoareci *s. m.* egér
a juca I., **joc** *vb.* táncolni

se scoală / se culcă
la dreapta / la stînga

Használati tárgyak I.

cremă de ras borotvakrém	**pastă de dinţi** fogkrém
găleată vödör	**perie** kefe
lamă borotvapenge	**perie de dinţi** fogkefe
lighean mosdótál	**pieptene** fésű
maşină de ras villanyborotva	**prosop** törülköző
oglindă tükör	**săpun** szappan

Gramatică

69 A határozott névelős főnév tárgyesete egyes és többes számban

A főnév tárgyesete és alanyesete között egyes és többes számban alaki különbség akkor sincs, ha a főnévnek határozott névelője van:

Egyes szám

Pieptenele
Cămaşa > este acolo.
Prosopul

A fésű
Az ing > ott van.
A törülköző

Marina aduce < **pieptenele.** / **cămaşa.** / **prosopul.**

Marina hozza < **a fésűt.** / **az inget.** / **a törülközőt.**

Többes szám

Pantofii
Batistele > sînt aici.
Prosoapele

A cipők
A zsebkendők > itt vannak.
A törülközők

Marina aduce < **pantofii.** / **batistele.** / **prosoapele.**

Marina hozza < **a cipőket.** / **a zsebkendőket.** / **a törülközőket.**

Jegyezzük meg:

a románban az alanyi és tárgyas ragozás között különbség nincs, az igét értelemszerűen fordítjuk.

70 A melléknévi névelő

az utána következő melléknévvel együtt — alany- és tárgyesetben egyaránt — a főnév neme és száma szerint változik:

Sg.		Pl.	
M. Ntr.	F.	M.	F. Ntr.
cel	cea	cei	cele

A melléknévi névelővel álló jelzős főnév mindig határozott névelőt kap:

Andrei nu găseşte prosopul *cel mic.*
András nem találja *a kis* törülközőt.
Marina scoate pantofii din noptiera *cea mică.*
Marina kiveszi a cipőket *a kis* éjjeliszekrényből.
Marina caută pantofii *cei negri.*
Marina keresi *a fekete* cipőket.
Unde sînt prosoapele *cele mici?*
Hol vannak *a kis* törülközők?

71 A visszaható ragozás kijelentő mód jelen ideje

Marina spală.

Andrei se spală.

A visszaható ragozás csak abban különbözik a cselekvő ragozástól, hogy a visszaható ragozásnál az igék elé kitesszük a **mă, te, se, ne, vă, se** visszaható névmásokat.

Cselekvő ragozás		*Visszaható ragozás*	
I. a spăla mosni		**I. a se spăla** mosakodni	
spăl	mosok	**mă spăl**	mosakszom
speli	mosol	**te speli**	mosakszol
spală	mos	**se spală**	mosakszik
spălăm	mosunk	**ne spălăm**	mosakszunk
spălați	mostok	**vă spălați**	mosakodtok
spală	mosnak	**se spală**	mosakodnak

Jegyezzük meg:

gyakran a magyar cselekvő igének a románban visszaható ige felel meg:

a se uita (la ceva)	megnézni (vmit)
a se duce	menni
a se grăbi	sietni

III. a se duce menni

mă duc	megyek	**ne ducem**	megyünk
te duci	mész	**vă duceți**	mentek
se duce	megy	**se duc**	mennek

IV. a se grăbi sietni

mă grăbesc	sietek	**ne grăbim**	sietünk
te grăbești	sietsz	**vă grăbiți**	siettek
se grăbește	siet	**se grăbesc**	sietnek

72 Az e kötött alakja

Az **a fi** *lenni* ige kijelentő mód jelen idejének egyes szám 3. személyének alakja tagadó- és határozószók után **-l-**vé változik, amely az előtte levő magánhangzóval együtt ereszkedő diftongust képez:

Unde-i prosopul?	Hol van a törülköző?
[undéi̯ prosopul]	
Nu-i lîngă chiuvetă?	Nincs a mosdókagyló mellett?
[nui̯ lîngə ki̯uvétə]	
Ba da, acolo-i.	De igen, ott van.
[bá dá, ákoloi̯]	

Proverb

Cînd pisica nu-i acasă,
Şoarecii joacă pe masă.

Exerciţii

1. *Helyettesítsük be a megfelelő melléknévi névelőt:*
cămaşa ... albă, prosopul ... galben, cravata ... neagră, ceasul ... bun, rufele ... curate, pantofii ... albi, ciorapii ... scurţi, costumul ... modern, pantalonii ... lungi.

2. *Ragozzuk el minden személyben:*
Dimineaţa mă trezesc la şase. Mă uit la ceas. Mă grăbesc în baie.

3. *Tegyük a pontok helyébe a megfelelő visszaható névmást:*
noi ... spălăm, ele ... trezesc, tu ... grăbeşti, ea ... duce, voi ... bărbieriţi, eu ... uit (la ceas).

4. *Alkossunk mondatokat az alábbi minta szerint:*

a)

Andrei	aduce	prosopul.
Marina	caută	cămaşa
	scoate	batistele
	cere	cravata
		ciorapii
		costumul
		pantalonii

b) El se scoală imediat.

ea	se spală	repede
	se duce	vesel
	se îmbracă	frumos
	se trezeşte	bine
		tîrziu
		devreme
		dimineaţa

5. *Feleljünk a kérdésekre:*

Ce sună dimineaţa? Cînd sună deşteptătorul? Cine se trezeşte? Ce întreabă? Ce face Marina? Ce spune dînsa? Cînd se scoală Andrei? Unde intră el? Ce face dînsul acolo? Ce caută el? Unde-i prosopul? Ce face Marina pînă cînd se spală Andrei? Ce îmbracă Andrei? Unde se duce?

6. *Fordítsuk le:*

Reggel korán ébredek. Megnézem az órát. Háromnegyed hat van. Van még időm. Még nem kelek fel. Az ébresztőóra siet. Negyed hétkor felkelek. Azonnal a fürdőszobába megyek. Ott megmosakszom. Nem találom a szappant. A törülköző mellett van. Ma megborotválkozom. A szekrényből kiveszek egy fehér inget, egy pár tiszta harisnyát és egy zsebkendőt. Kiveszem a szürke nyakkendőt is. Hol van a fekete cipő? A kis éjjeliszekrényben van.

11 unsprezece

LECȚIA A UNSPREZECEA
A TIZENEGYEDIK LECKE

Micul dejun

E ora șapte dimineața. Andrei pune masa. El așază pe masă farfurii, cești, lingurițe, furculițe, cuțite, pahare și șervețele. Marina aduce din bucătărie cănile, untul, pîinea, salamul și chiflele. Apoi amîndoi se așază la masă. Marina și Andrei iau micul dejun împreună.

— Poftă bună, spune Marina, apoi îl întreabă pe Andrei:

— Ce iei? Ceai sau cafea cu lapte?

— Un ceai. Lămîie nu ai? o întreabă Andrei pe Marina.

— Ba da, poftim!

Andrei pune trei bucăți de zahăr și o felie de lămîie în ceai.

— Salam nu mănînci? întreabă din nou Marina.

— Nu, beau ceaiul gol.

— Cum? Dar trebuie să mănînci ceva. Măcar niște chifle cu unt.

— Nu mănînc nimic. Nu mai am timp.

— Trebuie să ai încă două-trei minute.

Andrei se uită la ceas și spune:

— Uite, e ora șapte și douăzeci, trebuie să mă îmbrac, iar la opt fără un sfert trebuie să fiu la birou.

Vocabular

micul dejun a reggeli
a pune III., **pun** *vb.* tenni
pune masa teríteni, megteríteni
a așeza I., **așez** *vb.* helyezni, tenni
farfurie, **farfurii** *s. f.* tányér
ceașcă, **cești** *s. f.* csésze
linguriță, **lingurițe** *s. f.* kiskanál
furculiță, **furculițe** *s. f.* villa
cuțit, **cuțite** *s. ntr.* kés
șervețel, **șervețele** *s. ntr.* szalvéta
bucătărie, **bucătării** *s. f.* konyha
cană, **căni** *s. f.* kanna
chiflă, **chiflе** *s. f.* zsemle, péksütemény
amîndoi, **amîndouă** *num.* mindkettő, mindketten
a se așeza I., **așez** *vb.* elhelyezkedni, leülni
a lua micul dejun reggelizni
împreună *adv.* együtt
poftă bună jó étvágyat
îl, **o** *pr.* őt
ce iei? (ételekre vonatkoztatva) mit eszel?
sau *conj.* vagy
bucată, **bucăți** *s. f.* darab
zahăr *s. ntr. csak sg.* cukor
felie, **felii** *s. f.* szelet
din nou újból
gol, **goală**, **goi**, **goale** *adj.* üres
gol *adv.* üresen
cum *adv.* hogyan
trebuie kell
măcar *adv.* legalább
a se îmbrăca I., **îmbrac** *vb.* felöltözködni
birou, **birouri** *s. ntr.* hivatal
haină, **haine** *s. f.* ruha
om, **oameni** *s. m.* ember
orb, **orbi** *s. m.* vak
a duce III., **duc** *vb.* vinni, elvinni

gol / plin

Használati tárgyak II.

față de masă abrosz
farfurie tányér
farfurioară kistányér
ceașcă csésze
pahar pohár
lingură kanál

linguriță	kiskanál	**șervețel**	szalvéta
furculiță	villa	**solniță**	sótartó
cuțit	kés	**scobitori**	fogvájó

tacîmuri evőeszköz

Gramatică

73 A személyeket jelentő főnevek tárgyesete

A tulajdonfőnevek tárgyesetét a főnév elé tett **pe** elöljáróval képezzük úgy, hogy az ige elé mindig kitesszük a **el, ea** személyes névmás tárgyesetét is, amelynek alakja hímnemben **îl**, nőnemben pedig **o:**

Studentul **îl** întreabă **pe Andrei.**	Az egyetemi hallgató megkérdezi **Andrást.**
Pe cine?	**Kit?**
Pe Andrei.	**Andrást.**
Studenta **o** întreabă **pe Marina.**	Az egyetemi hallgatónő megkérdezi **Marinát.**
Pe cine?	**Kit?**
Pe Marina.	**Marinát.**

A személyeket jelentő közös főnevek elé a **pe** elöljárót csak akkor tesszük ki, ha a főnévnek jelzője van:

Îl întreb **pe** studentul **acesta.**	Megkérdezem **ezt** az egyetemi hallgatót.
O întreb **pe** studenta **aceasta.**	Megkérdezem **ezt** az egyetemi hallgatónőt.

Proverbe

Nu *h*aina *f*ace pe om.
*O*rbul d*u*ce pe orb.

74 Az amîndoi, amîndouă gyűjtőszámnév

amîndoi

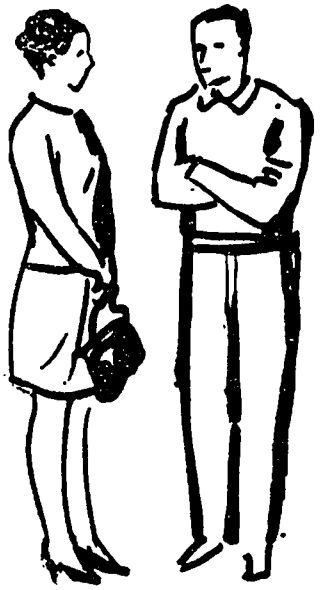

amîndoi

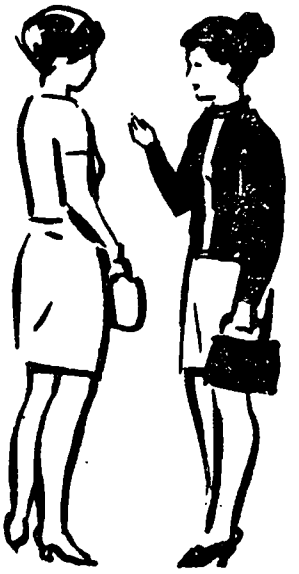

amîndouă

Jelentése: **mindkettő, mindketten.**

Ez a gyűjtőszámnév állhat:

a) önállóan

Se aşază ⟨ amîndoi / amîndouă ⟩ la masă.

Leülnek **mindketten** az asztalhoz.

b) jelzőként

Amîndoi elevii / **Amîndouă** elevele ⟩ învaţă. **Mindkét** ⟨ diák / diáklány ⟩ tanul.

Jegyezzük meg:

a jelzőként álló **amîndoi, amîndouă** *csak a főnév előtt* állhat. Utána a főnév *mindig többes számban áll,* és *határozott névelőt* kap.

75 Az I. ragozású igék kötőmód jelen ideje

A kötőmód jelen ideje egy a közeljövőben megvalósuló cselekvésre utal. Állandó és jellemző kötőszava a **să**, amely mindig a ragozott ige előtt áll. Ragozása csak az egyes és többes szám 3. személyében tér el a már tanult kijelentő mód jelen idejétől:

mănînc	**/ să mănînc**	**mîncăm**	**/ să mîncăm**
eszem	hogy egyek	eszünk	hogy együnk
mănînci	**/ să mănînci**	**mîncaţi**	**/ să mîncaţi**
eszel	hogy egyél	esztek	hogy egyetek
mănîncă	**/ să mănînc e**	**mănîncă**	**/ să mănînc e**
eszik	hogy egyen	esznek	hogy egyenek

A már tanult I. ragozású igéket a kötőmód jelen idejében a fenti minta szerint ragozzuk.

A kötőmód előtt rendszerint egy másik ige áll, mint például a személyben és számban változatlan alakú **trebuie** kell, amelyet magyarra így fordítunk:

eu trebuie să mănînc	**noi trebuie să mîncăm**
kell hogy egyek,	kell hogy együnk,
nekem ennem kell	nekünk ennünk kell
tu trebuie să mănînci	**voi trebuie să mîncaţi**
kell hogy egyél,	kell hogy egyetek,
neked enned kell	nektek ennetek kell
el / ea > trebuie să mănînce	**ei / ele > trebuie să mănînce**
kell hogy egyen,	kell hogy egyenek,
neki ennie kell	nekik enniük kell

76 Az a fi és a avea kötőmód jelen ideje

a fi lenni

să fiu	hogy legyek	**să fim**	hogy legyünk
să fii	hogy legyél	**să fiţi**	hogy legyetek
să fie	hogy legyen	**să fie**	hogy legyenek

a avea bírni

să am	hogy legyen nekem	**să avem**	hogy legyen nekünk
să ai	hogy legyen neked	**să aveţi**	hogy legyen nektek
să aibă	hogy legyen neki	**să aibă**	hogy legyen nekik

77 A visszaható ragozás kötőmód jelen ideje

a se îmbrăca felöltözködni

să mă îmbrac	**să ne îmbrăcăm**
hogy felöltözzek	hogy felöltözzünk
să te îmbraci	**să vă îmbrăcaţi**
hogy felöltözzél	hogy felöltözzetek
să se îmbrace	**să se îmbrace**
hogy felöltözzön	hogy felöltözzenek

Exerciţii

1. *Egészítsük ki az alábbi mondatokat:*

a) főnevekkel:

Este ... şapte. Ea se duce în ... Dînsa pune ... Aduce din bucătărie: ... Vine şi ... El ocupă ... Amîndoi iau micul ...

b) igékkel:

Marina îl ... pe Andrei: ... ceai sau cafea? El ... ceaiul gol. Andrei ... zahăr în ceai. Ea ... lapte cu pîine. Salam nu ...? Nu, ... chifle cu unt.

c) melléknevekkel:

Laptele e ... Cafeaua e ... Ceştile sînt ... El bea un ceai ... Ea mănîncă pîine ... Faţa de masă e ... Paharul nu este gol, el este ...

2. *Alkossunk mondatokat:*

Un	domn'	îl	întreabă	pe	Andrei.
o	doamnă	o	caută găseşte		Marina el, ea dînsul, dînsa

3. *Ragozzuk el minden személyben:*

Trebuie să mănînc ceva. La zece trebuie să fiu la gară. Trebuie să am timp.

4. *Fordítsuk le:*

Ma tanulnom kell. Holnap vásárolnom kell egy könyvet. El kell indulnom korán. Délután jegyet kell vennem a moziba. Az ablakba kell tennem a virágokat. Le kell ülnöm az asztalhoz. Meg kell keresnem egy könyvet. Reggel hétkor a hivatalban kell lennem.

5. *Feleljünk a kérdésekre:*

Ce face Andrei? Ce aşază el pe masă? Ce aduce Marina din bucătărie? Unde se aşază amîndoi? Ce bea Marina? Ce bea Andrei? Ce pune Andrei în ceai? De ce (miért) nu mănîncă el? La ce se uită el? Ce oră e? Ce face Andrei?

6. *Fordítsuk le:*

a) Péternek haza kell indulnia. Nektek el kell indulnotok hétkor. Neki ennie kell valamit. Nekik venniük kell kenyeret. Nekünk ott kell lennünk tizenkét órakor. Neki kell legyen ideje. Neked keresned kell egy szabad helyet. Nekem reggeliznem kell.

b) Reggel megterítem az asztalt az ebédlőben. Hol van az asztalterítő? kérdezem a nagymamát. Ott van a szekrényben, feleli ő. Bemegyek a konyhába. Kiveszem a szekrényből a tányérokat, csészéket, evőeszközöket. A család leül az asztalhoz. Az apa (egy) üres teát iszik. A nagypapa vajas zsemlét eszik. Te forró tejet iszol. Ő nem iszik kávét? Jancsi, neked is enned kell valamit. Nem, nincs már időm, feleli ő. Sietek. Fél nyolc van. Indulnom kell. Ma az üzemben reggelizem.

12 doisprezece
douăsprezece

LECȚIA A DOUĂSPREZECEA
A TIZENKETTEDIK LECKE

Spre locul de muncă

Este ora șapte și jumătate. Andrei iese în stradă și se duce la stația de tramvai. La colț, la magazinul universal vrea să traverseze. Stopul e pe roșu și trebuie să aștepte. Cînd stopul e pe verde, Andrei poate să traverseze. În stația de tramvai oamenii așteaptă cu nerăbdare.

— Iar întîrzie! spune unul.

— Aștept de zece minute, adaugă altul.

În sfîrșit apare tramvaiul. Ce aglomerație! Unii urcă, alții coboară.

— Biletele, vă rog! spune taxatorul. Andrei îi dă bani taxatorului, iar taxatorul îi dă un bilet lui Andrei.

— Mai în față, vă rog! spune taxatorul unui pasager.

— De ce nu înaintați? îl întreabă cineva pe Andrei.

— Nu pot. N-am loc, îi spune Andrei unei pasagere.

— Dar eu vreau să cobor!

— Regret, dar nu pot să mă mișc.

— Coborîți la prima? întreabă o pasageră.

— Nu, îi răspunde un domn pasagerei.

La stația a cincea coboară și Andrei. Traversează strada și intră la locul de muncă.

Vocabular

spre *prep.* felé
loc de muncă munkahely
stradă, străzi *s. f.* utca
stație, stații *s. f.* megálló
tramvai, tramvaie *s. ntr.* villamos

colţ, colţuri *s. ntr.* utcasarok
magazin universal állami áruház
a vrea II., vreau *vb.* akarni
a traversa I., traverscz *vb.* átmenni az úttesten
stop, stopuri *s. ntr.* jelzőlámpa
a aştepta I., aştept *vb.* várni
a putea II., pot *vb.* tudni, -hat, -het
nerăbdare, nerăbdări *s. f.* türelmetlenség
a întîrzia I., întîrzii *vb.* késni, elkésni
unul, una *pr.* egyik
de *prep.* óta
a adăuga I., adaug *vb.* hozzátenni
altul, alta *pr.* másik
în sfîrşit végre
a apărea II., apar *vb.* megjelenni
ce *pr.* milyen, micsoda
aglomeraţie, aglomeraţii *s. f.* tülekedés
unii, unele *pr.* egyesek
a urca I., urc *vb.* felszállni
alţii, altele *pr.* mások
a coborî IV., cobor *vb.* leszállni
taxator, taxatori *s. m.* villamoskalauz
îi *pr.* neki
a da I., dau *vb.* adni
ban, bani *s. m.* pénz
mai în faţă előbbre
pasager, pasageri *s. m.* utas
de ce *conj.* miért
a înainta I., înaintez *vb.* előbbre menni
pasageră, pasagere *s. f.* utasnő
a regreta I., regret *vb.* sajnálni
a se mişca I., mişc *vb.* megmozdulni
la prima az elsőnél azaz a következőnél
a trece III., trec *vb.* menni, haladni
a lăsa I., las *vb.* hagyni
nu lăsa *itt:* ne halaszd

urcă / coboară

Utak

stradă utca
cale út
bulevard sugárút, körút
alee sétány
şosea út, műút
piaţă tér
drum út
pasaj átkelő, „zebra"

78 A részeshatározó eset képzése egyes számban

Tulajdonfőneveknél

hímnemben	nőnemben
a **lui** ragot a főnév elé tesszük:	az **-i** ragot a főnév feltételezett, de soha nem használt többes számú alakjához tesszük:
lui Andrei Andrásnak	Marine + **i** = **Marinei** Marinának

Közös főneveknél

Határozatlan névelővel

Hímnemben	Nőnemben
az **un** határozatlan névelő **unui** alakjához a főnév szótári alakja kerül:	az **o** határozatlan névelő **unei** alakjához a főnév többes számú alakjával azonos alak kerül:
unui pasager egy utasnak	**unei pasagere** egy utasnőnek

Határozott névelővel

Hímnemben	Nőnemben
a főnév szótári alakjához az **-(u)-lui** ragot tesszük:	a főnév többes számú alakjával azonos alakhoz az **-i** ragot tesszük: pasagere + i = **pasagerei** az utasnőnek
pasagerului az utasnak	maşini + i = **maşinii** a kocsinak

Jegyezzük meg:

mivel a többes számban **-ii**-re végződő nőnemű főnevek részeshatározó esete a tanult szabály szerint három **i**-re végződne, és *cofetărie cofetării+i=cofetăriii* feltételezett alakot kapnánk, ezért a kiejtés megkönnyítése végett a középső **-i-** **-é-**vé oldódik fel:

cofetăriei a cukrászdának

79 A részeshatározó eset kérdőszava

a főnév nemétől és számától függetlenül, mindig:

Cui? Kinek?

Cui dă un bilet taxatorul?
Kinek ad egy jegyet a kalauz?

— **lui Andrei**
— **Marinei**
— **unui pasager**
— **unei pasagere**
— **pasagerului**
— **pasagerei**

80 A jelzővel ellátott elöljárós főnév

Ha az elöljáróval ellátott főnév után jelző következik, a főnevet határozott névelővel használjuk:

Andrei se duce la staţia *de tramvai.* (főnévi jelző)

András megy a villamosmegállóhoz.

La magazinul *universal* vrea să traverseze. (melléknévi jelző)

Az állami áruháznál át akar menni az úttesten.

81 Az unul, altul határozatlan névmás

Alakjai:

Sg.			Pl.		
M.	F.		M.	F.	
unul altul	una alta	egyik másik	unii alţii	unele altele	egyesek mások

Unul vine. Az egyik jön.
Altul merge. A másik megy.
Unii urcă. Egyesek felszállnak.
Alţii coboară. Mások leszállnak.

82 Az a da rendhagyó ige kijelentő mód jelen ideje

dau	adok	dăm	adunk
dai	adsz	daţi	adtok
dă	ad	dau	adnak

83 A IV. ragozáshoz tartozó -î végű igék

A IV. ragozáshoz olyan igék is tartoznak, melyek főnévi igenévi végződése **-î**. Ezek ragozása az I. ragozási csoportba tartozó igékéhez hasonlít:

IV. a coborî leszállni

cobor	leszállok	coborîm	leszállunk
cobori	leszállsz	coborîţi	leszálltok
coboară	leszáll	coboară	leszállnak

84 Az -ez-zel bővülő igék kötőmód jelen ideje

I. a traversa átmenni

să traversez	hogy átmenjek	**să traversăm**	hogy átmenjünk
să traversezi	hogy átmenj	**să traversaţi**	hogy átmenjetek
să traverseze	hogy átmenjen	**să traverseze**	hogy átmenjenek

Jegyezzük meg:

az egyes és többes szám 3. személyében a kijelentő mód egyes és többes szám 3. személyéhez viszonyítva **ea/e** hangváltakozás lép fel:

el, ea / ei, ele > traversează / el, ea / ei, ele > să traverseze

85 Az a vrea kijelentő mód jelen ideje

a vrea akarni

vreau	akarok	**vrem**	akarunk
vrei	akarsz	**vreţi**	akartok
vrea	akar	**vor**	akarnak

Jegyezzük meg:

az **a vrea** után egy másik igét *mindig kötőmódban* használunk, és azt magyarra *főnévi igenévvel fordítjuk:*

vreau să traversez át akarok **menni** (az úttesten)

86 Az a putea kijelentő mód jelen ideje

a putea -hat, -het

pot	**putem**
poţi	**puteţi**
poate	**pot**

Jegyezzük meg:

utána vagy *kötőmódot* vagy *főnévi igenevet* használunk, de magyarra mindig így fordítjuk:

pot < să merg / merge > mehetek

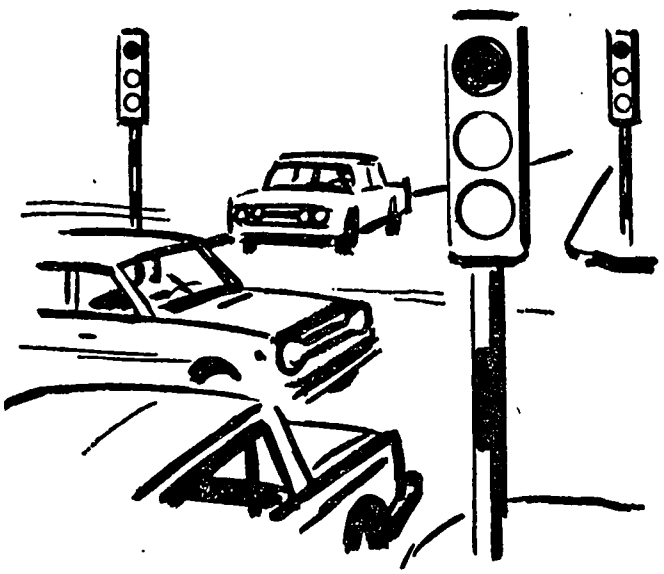

...vrea să treacă, dar nu poate...

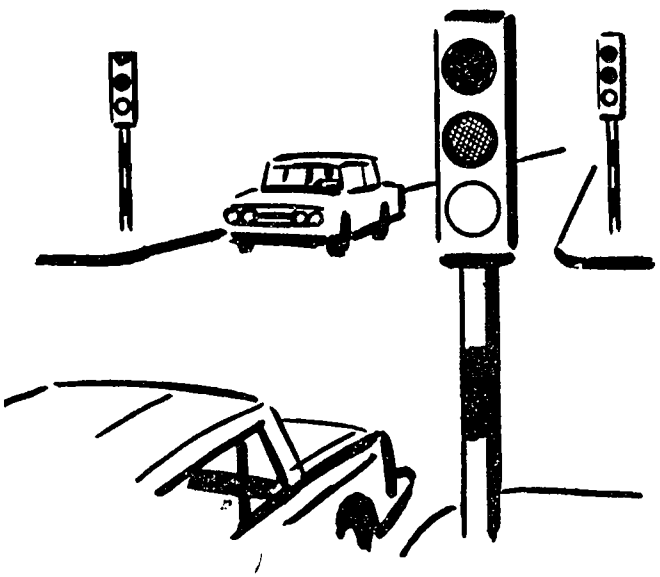

...trebuie să aștepte...

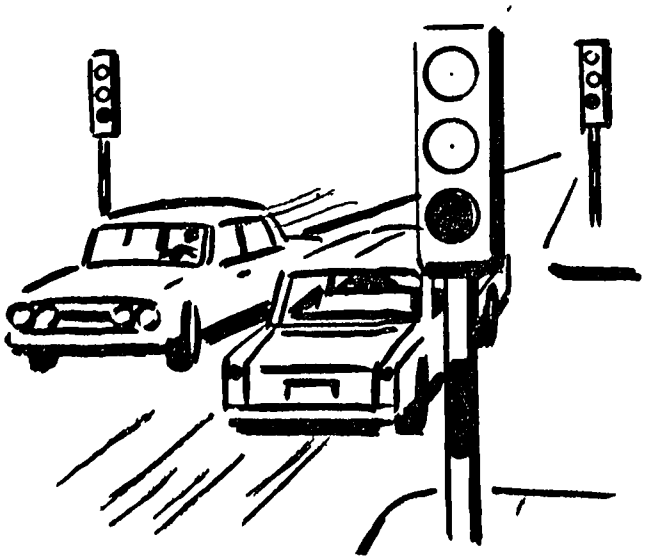

...poate < să treacă... / trece...

Proverb

Ce poţi face azi nu lăsa pe mîine.

Exerciţii

1. *Írjuk ki az olvasmányból azokat a mondatokat, amelyekben részeshatározó esetben álló főnév van!*

2. *Tegyük részeshatározó esetbe a következő főneveket előbb határozatlan, majd határozott névelővel:*

garaj, pasager, hotel, pasageră, gară, Maria, Petru, Vasile, Ionel, tramvai, taxator, restaurant, uzină, maşină, şcoală, vînzătoare, deşteptător, ceai, birou, tată.

3. *Fordítsuk le:*

asztalnak, a tányérnak, késnek, a pohárnak, tanárnak, a turistának, újságírónak, a riporternek, vonatnak, a jegynek.

4. *Alkossunk mondatokat az alábbi minta szerint, és fordítsuk le:*

Ő ad	a	turistának	egy	jegyet.
	egy	hallgatónak		pohár vizet
		utasnak		könyvet
		eladónak		sört
		pincérnek		teát
		Demeternek		pénzt
		Máriának		kenyeret
		gyereknek		zsemlét

5. *Fordítsuk le, ügyelve az elöljáróval álló főnév és jelző kapcsolatára:*

(az) asztalnál / a kis asztalnál, (a) szobában / a modern szobában, (a) szekrényből / a magas szekrényből, (az) ablak mellett / a tiszta ablak mellett, nyakkendővel / a fekete nyakkendővel, (a) saláta mellé / a paradicsom saláta mellé.

6. *Helyettesítsük be értelem szerint*

a) az *a vrea* megfelelő alakjait:

Noi ... să coborîm. El nu ... să mănînce. Ele nu ... să învețe. Tu ... să cumperi bilet. Ei ... să intre într-o cofetărie. Voi ... să căutați un hotel bun. Eu ... să iau micul dejun.

b) az *a putea* megfelelő alakjait:

Tu ... să înveți. Ele ... să coboare. Noi nu ... să plecăm. El ... să intre. Eu ... să caut o batistă. Voi ... să mîncați aici. Ei nu ... să urce în tren. Ea ... să cumpere un costum.

7. *Ragozzuk el minden személyben:*

Trebuie să mă uit la ceas. Vreau să mă îmbrac. Nu pot să mă spăl.

8. *Feleljünk a kérdésekre:*

La ce oră pleacă Andrei? Unde se duce el? Unde vrea să traverseze? Poate să traverseze? Ce face? Cînd poate să traverseze Andrei? Cum așteaptă oamenii în stația de tramvai? Ce spune unul? Ce adaugă altul? Cînd apare tramvaiul? Ce face Andrei în tramvai? Ce îi dă taxatorului? Ce spune taxatorul unui pasager? Ce întreabă o pasageră? Ce îi răspunde un domn pasagerei? Unde coboară Andrei? Unde intră el?

9. *Fordítsuk le:*

El akarok indulni a városba (oraș). Kilépek az utcára. Jön egy férfi. Megkérdezem (őt): Ne haragudjék, kérem, hol van a villamosmegálló? Ott a sarkon, feleli (ő). Át kell mennem az úttesten. Most a jelzőlámpa pirosat mutat. Nem tudok átmenni. Várnom kell. Végre át tudok menni az úttesten. A villamosmegállóban 10—12 ember várakozik. Két perc és jön a villamos. Felszállunk a villamosra. Kérek egy jegyet a szállodáig, mondom a kalauznak, és pénzt adok neki.

13 treisprezece

LECȚIA A TREISPREZECEA
A TIZENHARMADIK LECKE

La birou

Andrei este funcționarul unei întreprinderi din Capitală. Întreprinderea aceasta se află la marginea orașului. Andrei cunoaște cîteva limbi, știe bine franțuzește, rusește, englezește, iar acum învață ungurește. Andrei este translatorul întreprinderii.

El intră în birou la opt fără zece și salută vesel:

— Bună dimineața! Ce mai faceți?

Colegii lui Andrei salută și ei. Andrei se așază la masa de lucru, apoi o întreabă pe dactilografă:

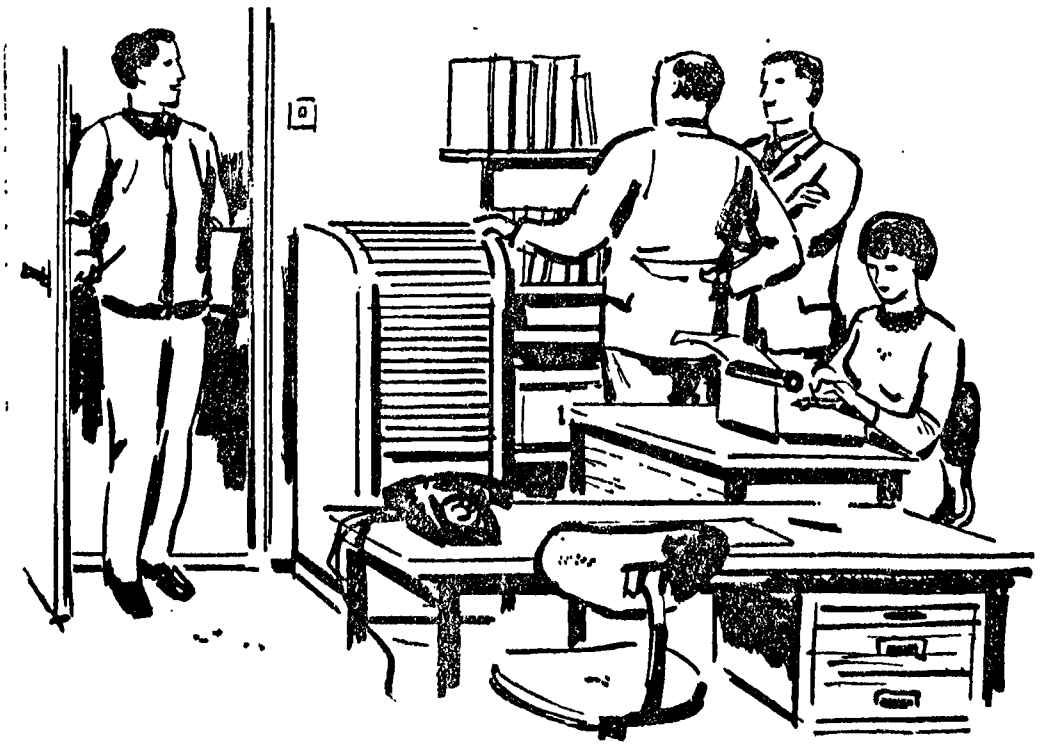

— Dragă Ana, unde este scrisoarea directorului?

— Este în dulap, dar nu găsesc cheia.

Peste câteva minute dactilografa aduce scrisoarea. Andrei începe să lucreze. Trebuie să traducă scrisoarea în limba engleză. Apoi trebuie să meargă la Banca Națională să vorbească cu domnul Petrescu într-o chestiune importantă.

Între timp intră secretarul directorului.

— Noroc! spune el. Am aici o scrisoare în limba maghiară. Cine știe ungurește?

— Andrei, tu știi, nu?

— Înțeleg puțin, dar nu vorbesc. Învăț doar acum. Doamna Ionescu însă știe la perfecție.

— Cine este dînsa și unde lucrează?

— E prietena Anei și lucrează la secretariatul unui minister. Poftim adresa doamnei Ionescu și numărul de telefon.

— Mulțumesc.

— Cu plăcere.

Vocabular

funcționar, funcționari *s. m.* tisztviselő, hivatalnok
întreprindere, întreprinderi *s. f.* vállalat
capitală,* capitale *s. f.* főváros
se află található, van
margine, margini *s. f.* vminek a széle
oraș, orașe *s. ntr.* város
a cunoaște III., cunosc *vb.* ismerni
cîțiva, cîteva *pr.* néhány
a ști IV., știu *vb.* tudni
franțuzește *adv.* franciául
rusește *adv.* oroszul
englezește *adv.* angolul
acum *adv.* most
ungurește *adv.* magyarul
translator, translatori *s. m.* fordító, tolmács
ce mai faceți? hogy vagytok?
coleg, colegi *s. m.* kolléga, munkatárs
masă de lucru íróasztal, dolgozóasztal
dactilografă, dactilografe *s. f.* gépírónő

* Ha meghatározott fővárost jelöl, nagy kezdőbetűvel írjuk!

drag, dragă, dragi, drage *adj.* kedves
scrisoare, scrisori *s. f.* levél
director, directori *s. m.* igazgató
a găsi IV., găsesc *vb.* találni
cheie, chei *s. f.* kulcs
peste *prep.* múlva
a traduce III., traduc *vb.* fordítani
englez, engleză, englezi, engleze *adj.* angol
a merge III., merg *vb.* menni
bancă naţională nemzeti bank
chestiune, chestiuni *s. f.* ügy
important, importantă, importanţi, importante *adj.* fontos
între timp időközben
secretar, secretari *s. m.* titkár
maghiar, maghiară, maghiari, maghiare *adj.* magyar
a înţelege III., înţeleg *vb.* érteni, megérteni
puţin, puţină, puţini, puţine *adj.* kevés
doar *adv.* csupán
însă *conj.* azonban
la perfecţie tökéletesen
prietenă, prietene *s. f.* barátnő
secretariat, secretariate *s. ntr.* titkárság
minister, ministere *s. ntr.* minisztérium
adresă, adrese *s. f.* cím
număr, numere *s. ntr.* szám
umor, umoruri *s. ntr.* humor
maghiar, maghiari *s. m.* magyar

caută / găseşte

Proverb

Cine caută, găseşte.

Közigazgatási szervek

comitet municipal városi tanács
consiliu popular néptanács
direcţie igazgatóság
institut intézet
miliţie milicia (rendőrség)
minister minisztérium
notariat de stat állami jegyzői hivatal
notariat public közjegyzőség
tribunal bíróság

Umor

Un maghiar:

— Limba română e foarte grea!

Un român:

— Grea? La noi o vorbeşte la perfecţie şi un copil de cinci ani.

Gramatică

87 A birtokos eset képzése egyes számban

Az ilyen esetekben mint

scrisoarea directorului az igazgató(nak a) levele

birtokviszony áll fenn, amelyben a **scrisoarea** a *birtok*, vagyis a *jelzett szó*, a **directorului** pedig a *birtokos*, azaz a *jelző*.

A magyartól eltérően a románban a birtok mindig megelőzi a birtokos esetben álló főnevet:

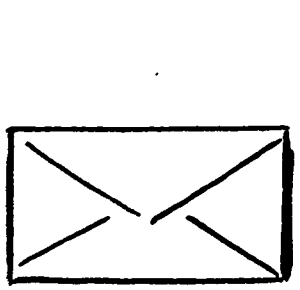

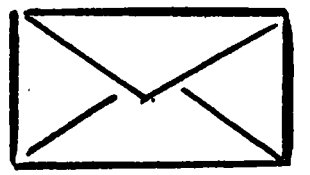

birtok *birtokos* *birtokos* *birtok*

scrisoarea directorului **az igazgató(nak a) levele**

A *birtokos esetben álló főnevet birtokos jelzőnek* nevezzük.

A birtokos eset *ragjai* megegyeznek a részeshatározó eset már ismert ragjaival:

Tulajdonfőneveknél:

colegii **lui** Andrei	András(nak a) kollégái
prietena **Anei**	Anná(nak a) barátnője

Közös főneveknél:

(határozatlan névelővel)

secratariatul **unui** minister	egy minisztérium(nak a) titkársága
funcţionarul **unei** uzine	egy üzem(nek a) tisztviselője

(határozott névelővel)

marginea oraşului	a város(nak a) széle
mecanicul uzinei	az üzem(nek a) szerelője

88 A birtokos eset kérdőszava

a birtok nemétől és számától függően változik, utána a főnév névelő nélkül áll:

Egyes számban hímnemű birtok esetén:

colegul	—lui Andrei —Anei —funcţionarului —funcţionarei	**Al cui** coleg? **Kinek a** kollégája?

nőnemű birtok esetén:

colega	—lui Andrei —Anei —funcţionarului —funcţionarei	**A cui** colegă? **Kinek a** kolléganője?

Többes számban hímnemű birtok esetén:

colegii	lui Andrei	**Ai cui** colegi?
	Anei	**Kinek a** kollégái?
	funcţionarului	
	funcţionarei	

nőnemű birtok esetén:

colegele	lui Andrei	**Ale cui** colege?
	Anei	**Kinek a** kolléganői?
	funcţionarului	
	funcţionarei	

89 A II., III. és IV. ragozású igék kötőmód jelen ideje

II. a vedea látni

să văd	hogy lássak	**să vedem**	hogy lássunk
să vezi	hogy láss	**să vedeţi**	hogy lássatok
să vadă	hogy lásson	**să vadă**	hogy lássanak

III. a merge menni

să merg	hogy menjek	**să mergem**	hogy menjünk
să mergi	hogy menj	**să mergeţi**	hogy menjetek
să meargă	hogy menjen	**să meargă**	hogy menjenek

IV. a fugi futni

să fug	hogy fussak	**să fugim**	hogy fussunk
să fugi	hogy fussál	**să fugiţi**	hogy fussatok
să fugă	hogy fusson	**să fugă**	hogy fussanak

a coborî leszállni

să cobor	hogy leszálljak	**să coborîm**	hogy leszálljunk
să cobori	hogy leszállj	**să coborîţi**	hogy leszálljatok
să coboare	hogy leszálljon	**să coboare**	hogy leszálljanak

Jegyezzük meg:

— kötőmódban az igének *csak 3. személyű alakja* változik: a kijelentő módbeli **-e** rag **-ă**-re, az **-ă** pedig **-e**-re;
— néhány ige kötőmódját a szabályostól eltérő módon képezzük, pl. *a ști* tudni, *a scrie* írni esetében is: el știe/să știe, el scrie/să scrie

90 Az -esc-kel bővülő igék kötőmód jelen ideje

IV. a vorbi beszélni

să vorbesc	hogy beszéljek	**să vorbim**	hogy beszéljünk
să vorbești	hogy beszélj	**să vorbiți**	hogy beszéljetek
să vorbească	hogy beszéljen	**să vorbească**	hogy beszéljenek

Jegyezzük meg:

az egyes és többes szám 3. személyben a kijelentő mód jelen idejének **-ește** személyragja a kötőmódban **-ească**-ra változik.

91 A kötőmód használata

Az **a trebui, a vrea** és **a putea** igéken kívül más igék után is állhat kötőmód, ebben az esetben is a kötőmódban levő igét magyarra főnévi igenévvel fordítjuk:

încep **să lucrez**	elkezdek **dolgozni**
merg **să mănînc**	megyek **enni**
mă duc **să cumpăr** (ceva)	megyek **venni** (vmit)

Exerciții

1. *Írjuk ki az olvasmányból azokat a mondatokat, amelyekben birtokos esetben álló főnevek vannak!*

2. *Tegyük birtokos esetbe a zárójelben levő főneveket:*

a) határozatlan névelővel:

direcţiunea (o bancă), secretara (un director), marginea (un oraş), vitrina (un magazin), profesorul (o şcoală), numărul (o maşină), biroul (un funcţionar), programul (o turistă), biletul (un pasager), colţul (o stradă).

b) határozott névelővel:

colegul (funcţionar), prietena (dactilografă), prietenul (Andrei), colega (Ana), copilul (director), masa (secretar), adresa (doamnă), secretariatul (minister), directorul (şcoală), cheia (dulap), cartea (studentă), televizorul (dactilografă), cofetăria (hotel), maşina (turist).

3. *Fordítsuk le:*

a) egy iskolának az igazgatója, egy városnak az állomása, egy minisztériumnak a hivatalnoka, egy igazgatónak a titkárnője, egy titkárnőnek az íróasztala, egy gépkocsinak az ablaka, egy hölgynek a címe.

b) a fiúnak az apja, a lánynak a nagymamája, az utasnak a barátja, a tanulónak a könyvszekrénye, az anyának a gyermeke, az üzemnek az igazgatója, a vagonnak a fülkéje, az utasnőnek a jegye, a villamosnak az utasa, a városnak az utcája, Péternek a nyakkendője, Annának a táskája.

4. *Egészítsük ki az alábbi kérdőszavakat:*

Cărţile elevului sînt în bibliotecă.	... cui?
Telefonul secretarei e pe masă.	... cui?
Maşina directorului e în garaj.	... cui?
Prietenii lui Petru sînt studenţi.	... cui?

5. *Egészítsük ki a mondatokat a hiányzó főnevekkel:*

El aşteaptă în ... de tramvai. Noi ne ducem la ... universal. Tu trebuie să mergi la ... Naţională. Vreau să traduc o scrisoare în ... engleză. Scrisoarea directorului se află în ... cel mic.

6. *Tegyük kötőmódba a zárójelben levő igéket:*

El vrea (a ocupa) loc lîngă fereastră. Ei trebuie (a fugi) după tren. Tu poţi (a vorbi) cu dînsul. Noi trebuie (a merge) la Banca Naţională. Ea nu poate (a traduce) această scrisoare. Ele vor (a coborî) la prima staţie. Voi vreţi (a aştepta) aici. Eu trebuie (a vorbi) cu el.

7. *Feleljünk a kérdésekre:*

Ce este Andrei? Unde lucrează dînsul? Unde se află întreprinderea? Ce limbi cunoaşte Andrei? Ce limbi vorbeşte el? Ce limbă învaţă el acum? Ce face Andrei cînd intră în birou? Unde se aşază Andrei? Ce întreabă el? Ce face dactilografa? Ce trebuie să facă Andrei azi? Cine intră în birou? Ce întreabă dînsul? Cine este doamna Ionescu? Unde lucrează dînsa?

8. *Fordítsuk le:*

a) Annának van egy barátnője. Ő titkárnő. Ő egy igazgatónak a titkárnője. Anna barátnője egy üzemben dolgozik. Az üzem a város szélén van.

b) Én tudok románul. Én nem tudok angolul. Most tanulok franciául. Keveset beszélek románul. Most akarok tanulni angolul. Én jól beszélek magyarul. Most kezdek tanulni románul. Oroszul is akarok tanulni.

c) — Mit csinálsz holnap délután?
— El kell mennem az állami áruházba Péter barátjával.
— Mit akartok csinálni ott?
— Könyveket akarunk venni Péternek.
— Akkor nem jöttök moziba?
— Nem mehetünk, 6 órakor a nagymamánál kell lennünk.

14 paisprezece

LECȚIA A PAISPREZECEA
A TIZENNEGYEDIK LECKE

Acasă la Marina

Dimineața, Andrei pleacă la serviciu, iar Marina, soția sa, rămîne acasă. Marina nu are serviciu, este casnică.

Soții Florescu stau pe strada Eminescu, într-un cartier nou. Apartamentul tinerilor se află într-un bloc modern, la etajul 8. Blocul are tot confortul: încălzire centrală, apă curentă, lift etc. Soții Florescu au un apartament spațios și elegant. Apartamentul lor se compune din două camere (un dormitor și o sufragerie), un hol, o baie, o bucătărie și o mică terasă. Ferestrele camerelor dau spre parcul cartierului. În camere se află mobilă modernă și bineînțeles din casă nu lipsesc aparatele moderne de uz casnic ca aspiratorul, aragazul, frigiderul și mașina de spălat rufe.

Marina tocmai face curat în hol, cînd aude soneria. Merge repede să deschidă ușa. În ușă stă mama ei.

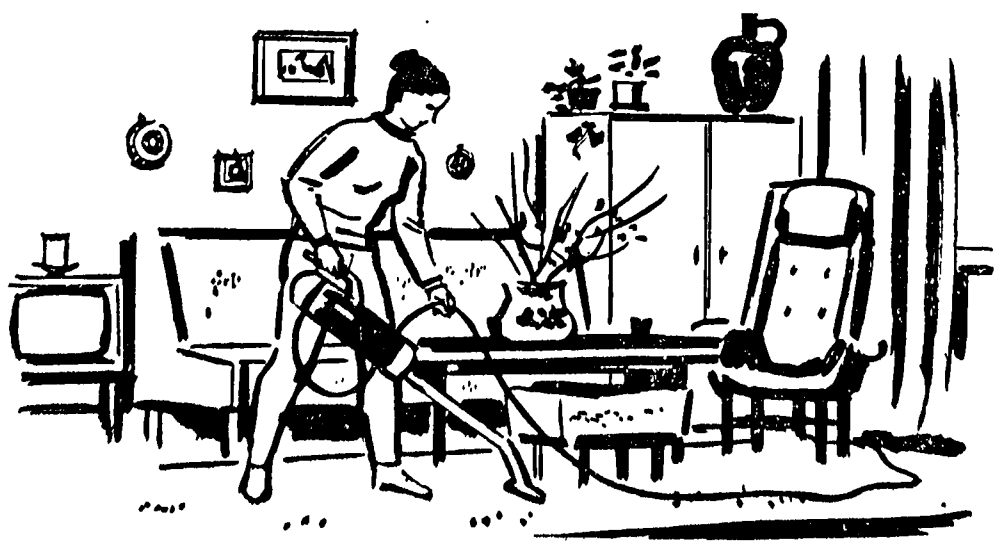

— Bine-ai venit, mamă! spune Marina.

— Bine te-am găsit, draga mea! spune ea și o îmbrățișează pe Marina. Uite o scrisoare de la fratele tău.

— Să vedem ce scrie, și Marina începe să desfacă scrisoarea.

— Florin e un tată fericit. De o săptămînă are un copilaș sănătos. Băiatul lui se numește Dănuț.

— Nu mai spune! Ce bucurie! Primul nepoțel din familia noastră!

— Dar unde fugi?

— Să dau un telefon lui Andrei, spune Marina și formează numărul întreprinderii.

Îi comunică lui Andrei nașterea nepoțelului lor, apoi spune:

— Îi trimiți o telegramă de felicitări lui Florin?

— Neapărat. În drum spre casă intru la primul oficiu poștal.

Vocabular

soție, soții *s. f.* feleség
său, sa, săi, sale *pr.* az övé
a rămîne III., rămîn *vb.* maradni
casnică, casnice *s. f.* háztartásbeli
soți *s. m. csak pl.* házastársak, házaspár
a sta I., stau *vb.* lakni
cartier, cartiere *s. ntr.* lakótelep
apartament, apartamente *s. ntr.* lakás
tînăr, tineri *s. m.* fiatal
bloc, blocuri *s. ntr.* háztömb
etaj, etaje *s. ntr.* emelet
tot, toată, toți, toate *adj.* minden, egész
confort, confort *s. ntr.* kényelem
încălzire centrală központi fűtés
apă curentă folyóvíz
lift, lifturi *s. ntr.* felvonó, lift
etc. (*ejtsd:* **etcetera**) stb.
spațios, spațioasă, spațioși, spațioase *adj.* tágas
elegant, elegantă, eleganți, elegante *adj.* elegáns
se compune din áll vmiből
cameră, camere *s. f.* szoba
dormitor, dormitoare *s. ntr.* hálószoba
hol, holuri *s. ntr.* hall
terasă, terase *s. f.* erkély, terasz
ferestrele dau spre az ablakok a . . . felé néznek
parc, parcuri *s. ntr.* park
mobilă, mobile *s. f.* bútor
bineînțeles magától értetődően
casă, case *s. f.* ház
a lipsi IV., lipsesc *vb.* hiányozni

aparat, aparate *s. ntr.* készülék, *itt:* gép
de uz casnic háztartási (használati)
ca *conj.* mint
aspirator, aspiratoare *s. ntr.* porszívó
aragaz, aragaze *s. ntr.* gáztűzhely
frigider, frigidere *s. ntr.* jégszekrény, hűtőszekrény
maşină de spălat mosógép
tocmai *adv.* éppen
a face curat takarítani
a auzi IV., aud *vb.* hallani
sonerie, sonerii *s. f.* csengő
repede *adv.* gyorsan
uşă, uşi *s. f.* ajtó
ei *pr.* az ő... -ja, -je
bine-ai venit isten hozott
bine te-am găsit *kb.* örvendek
meu, mea, mei, mele *pr.* az én .. -m, enyém
a îmbrăţişa I., îmbrăţişez *vb.* megölelni
tău, ta, tăi, tale *pr.* a te .. -d
a scrie III., scriu *vb.* írni
a desface III., desfac *vb.* kibontani
fericit, fericită, fericiţi, fericite *adj.* boldog
săptămînă, săptămîni *s. f.* hét
copilaş, copilaşi *s. m.* kisgyermek
sănătos, sănătoasă, sănătoşi, sănătoase *adj.* egészséges
a se numi IV., numesc *vb.* nevezni (magát), hívni (magát)
nu mai spune ne mondd
bucurie, bucurii *s. f.* öröm
primul, prima, primii, primele *num.* az első
nepoţel, nepoţei, *s. m.* kisunoka, unokaöccs
nostru, noastră, noştri, noastre *pr.* a mi .. -nk,
a da un telefon telefonálni
a forma I., formez *vb.* formálni, alakítani
a forma numărul (de telefon) tárcsázni
a comunica I., comunic *vb.* közölni
naştere, naşteri *s. f.* születés
lor *pr.* az ő... -ja, -je
a trimite III., trimit *vb.* küldeni, elküldeni
telegramă, telegrame *s. f.* távirat
felicitare, felicitări *s. f.* köszöntés, gratuláció
neapărat *adv.* feltétlenül
drum, drumuri *s. ntr.* út
casă, case *s. f.* ház
în drum spre casă útban hazafelé
oficiu, oficii *s. ntr.* hivatal
poştal, poştală, poştali, poştale *adj.* posta-

Berendezési tárgyak

bibliotecă könyvszekrény
bufet konyhaszekrény
calorifer fűtőtest
candelabru csillár
covor szőnyeg
cuier fogas
dormeză heverő
dulap szekrény
dulap în perete beépített szekrény
etajeră polc
fotoliu fotel, karosszék
fotoliu-pat fotelágy
masă asztal
noptieră éjjeliszekrény
pat ágy
perdea függöny
radiator radiátor, fűtőtest
scaun szék
scrin fiókos szekrény
sobă kályha
studio rekamié (oldalt ellátott ágyneműtartóval)
şifonier ruhásszekrény
tablou kép

Gramatică

92 A birtokos és részeshatározó eset képzése többes számban

Az egyes számhoz hasonlóan, *a főnév birtokos és részeshatározó esete között a többes számban sincs alaki különbség.*

Mindkét esetet *a főnév névelő nélküli többes számú alakjából* képezzük:

a) *határozatlan névelővel*

úgy, hogy a főnév elé a határozatlan névelő **unor** alakját tesszük:

	M.	Pl.
G. D. **unor** colegi		néhány kollégának a
		néhány kollégának

F.

G. D. **unor** colege ⟨ néhány kolléganőnek a / néhány kolléganőnek

G. Camerele **unor** ⟨ **colegi** / **colege** ⟩ sînt spaţioase.

Néhány ⟨ **kollégának a** / **kolléganőnek a** ⟩ szobái tágasak.

D. Dau telefon **unor** ⟨ **colegi.** / **colege.**

Telefonálok **néhány** ⟨ **kollégának.** / **kolléganőnek.**

b) *határozott névelővel*

pedig úgy, hogy a főnévhez a **-lor** esetragot tesszük:

Pl.

M.

G. D. **colegilor** ⟨ a kollégáknak a / a kollégáknak

F.

G. D. **colegelor** ⟨ a kolléganőknek a / a kolléganőknek

G. Camerele { colegilor / colegelor } sînt spaţioase.

A { kollégáknak a / a kolléganőknek a } szobái tágasak.

D. Dau telefon { colegilor. / colegelor. }

Telefonálok { a kollégáknak. / a kolléganőknek. }

93 A tulajdonfőnevek ragozása egyes számban

	M.		F.	
N.	Ionel	Jancsi	Ana	Anna
A.	pe Ionel	Jancsit	pe Ana	Annát
G.	lui Ionel	Jancsinak a	Anei	Annának a
D.	lui Ionel	Jancsinak	Anei	Annának

94 A közös főnevek ragozása egyes számban

Határozatlan névelővel:

M.

N. A. un secretar, un frate { egy titkár, egy fivér / egy titkárt, egy fivért }

G. D. unui secretar, unui frate { egy titkárnak a, egy fivérnek a / egy titkárnak, egy fivérnek }

F.

N. A. o cameră, o scrisoare < egy szoba, egy levél / egy szobát, egy levelet

G. D. unei camere, unei scrisori < egy szobának a, egy levélnek a / egy szobának, egy levélnek

Határozott névelővel:

M.

N. A. secretarul, fratele < a titkár, a fivér / a titkárt, a fivért

G. D. secretarului, fratelui < a titkárnak a, a fivérnek a / a titkárnak, a fivérnek

F.

N. A. camera, scrisoarea < a szoba, a levél / a szobát, a levelet

G. D. camerei, scrisorii < a szobának a, a levélnek a / a szobának, a levélnek

A semlegesnemű főneveket egyes számban úgy ragozzuk, mint a hímnemű főneveket:

Határozatlan névelővel:

N. A. un apartament < egy lakás / egy lakást

G. D. unui apartament < egy lakásnak a / egy lakásnak

Határozott névelővel:

N. A. apartamentul — a lakás / a lakást

G. D. apartamentului — a lakásnak a / a lakásnak

95 A közös főnevek ragozása többes számban

Határozatlan névelővel:

M.

N. A. nişte secretari, nişte fraţi — néhány titkár, néhány fivér / néhány titkárt, néhány fivért

G. D. unor secretari, unor fraţi — néhány titkárnak a, néhány fivérnek a / néhány titkárnak, néhány fivérnek

F.

N. A. nişte camere, nişte scrisori — néhány szoba, néhány levél / néhány szobát, néhány levelet

G. D. unor camere, unor scrisori — néhány szobának a, néhány levélnek a / néhány szobának, néhány levélnek

Határozott névelővel:

M.

N. A. secretarii, fraţii — a titkárok, a fivérek / a titkárokat, a fivéreket

G. D. secretarilor, fraţilor — a titkároknak a, a fivéreknek a / a titkároknak, a fivéreknek

F.

N. A. camerele, scrisorile — a szobák, a levelek / a szobákat, a leveleket

G. D. camerelor, scrisorilor — a szobáknak a, a leveleknek a / a szobáknak, a leveleknek

A semlegesnemű főneveket többes számban úgy ragozzuk, mint a nőnemű főneveket:

Határozatlan névelővel:

N. A. nişte apartamente — néhány lakás / néhány lakást

G. D. unor apartamente — néhány lakásnak a / néhány lakásnak

Határozott névelővel:

N. A. apartamentele — a lakások / a lakásokat

G. D. apartamentelor — a lakásoknak a / a lakásoknak

96 A melléknév a főnév előtt

Eddigi olvasmányaink során a melléknév mindig a főnév után állt, de kiemelt és hangsúlyozott esetben állhat a főnév előtt is. Ilyenkor a névelőt az első helyen álló melléknév kapja:

	Sg.	
M.	**un spațios** apartament egy tágas lakás	**spațiosul** apartament a tágas lakás
F.	**o mică** terasă egy kis terasz	**mica** terasă a kis terasz
	Pl.	
M.	**niște sănătoși** copii egészséges gyerekek	**sănătoșii** copii az egészséges gyerekek
F.	**niște spațioase** camere tágas szobák	**spațioasele** camere a tágas szobák

97 A birtokos névmás

A románban *a birtokos névmás megfelel* egyrészt *a magyar birtokos névmásnak:*

Apartamentul acesta este **al meu.**
Ez a lakás **az enyém.**

másrészt *a magyar birtokos személyragnak:*

Apartamentul **meu** este modern.
Az én lakás**om** modern.

A birtokos névmást használhatjuk *önállóan* és *melléknévként.*

A *melléknévként* használt birtokos névmás, a főnév jelzője, amely *a birtok nemével és számával egyezik* és a főnév után áll. Ebben az esetben *a főnév mindig határozott névelőt kap.*

Az önállóan használt birtokos névmási alak megegyezik a melléknévként használttal, de előtte a birtokos eset kérdőszavainál megismert **al, a, ai, ale** birtokos névelő megfelelő alakja áll.

Kérdőszava:

al cui este?
a cui este? > kié?

ai cui sînt?
ale cui sînt? > kiék?

98 A birtokos névmás önálló alakjai

ha a birtok

		egyesz szám		*többes szám*	
		hímnemű	*nőnemű*	*hímnemű*	*nőnemű*
	1.	**al meu**	**a mea**	**ai mei**	**ale mele**
		enyém		enyéim	
Sg.	2.	**al tău**	**a ta**	**ai tăi**	**ale tale**
		tied		tieid	
	3.	**al său**	**a sa**	**ai săi**	**ale sale**
		övé		övéi	
	1.	**al nostru**	**a noastră**	**ai noştri**	**ale noastre**
		mienk		mieink	
Pl.	2.	**al vostru**	**a voastră**	**ai voştri**	**ale voastre**
		tietek		tieitek	
	3.	**al lor**	**a lor**	**ai lor**	**ale lor**
		övék		övéik	

Jegyezzük meg:

a **noştri, voştri** birtokos névmásoknál a **-ştr-** mássalhangzó csoport után következő **-i** teljes értékű magánhangzó:

noştri [noštri] **voştri** [voštri]

99 A birtokos névmás melléknévi alakjai

		ha a birtok			
		egyes szám		*többes szám*	
		hímnemű	*nőnemű*	*hímnemű*	*nőnemű*
Sg.	1.	**meu** (az én) ...m	**mea**	**mei** (az én) ...im	**mele**
	2.	**tău** (a te) ...d	**ta**	**tăi** (a te) ...id	**tale**
	3.	**său** (az ő) ...ja	**sa**	**săi** (az ő) ...jai	**sale**
Pl.	1.	**nostru** (a mi) ...nk	**noastră**	**noştri** (a mi) ...ink	**noastre**
	2.	**vostru** (a ti) ...tok	**voastră**	**voştri** (a ti) ...itok	**voastre**
	3.	**lor** (az ő) ...juk	**lor**	**lor** (az ő) ...jaik	**lor**

100 A lui, ei 3. személyű birtokos névmás

A **său, sa** birtokos névmás mellett egyre gyakrabban használatos a **lui, ei** alak, amelyet *mindig a birtokossal egyeztetünk:*

colegul
colega
colegii
colegele
— **lui**

colegul
colega
colegii
colegele
— **ei**

Önálló alakok: *Melléknévi alakok:*

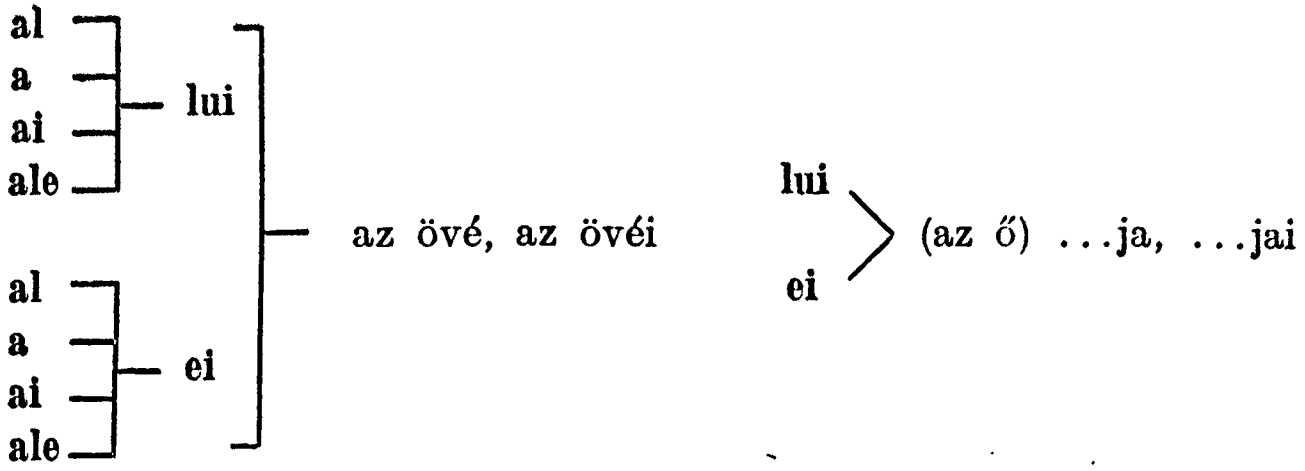

101 A primul sorszámnév

Az întîi *első* sorszámnév mellett használatos még a **primul** is, melynek alakjai:

Sg.		Pl.	
M. Ntr.	F.	M.	F. Ntr.
primul	prima	primii	primele

Intru la primul magazin. Bemegyek az első áruházba.
Cobor la prima staţie. Leszállok az első megállónál.
Vin primii turişti. Jönnek az első turisták.
Să luăm bilete în primele rînduri. Vegyünk jegyeket az első sorokba.

Használhatjuk önállóan, főnévi értelemmel is:

El e primul. / Ea e prima. > Ő az első.
Ei sînt primii. / Ele sînt primele. > Ők az elsők.

102 A kötőmód önálló használata

Az eddigiek során (lásd a 11 és következő olvasmányokat) a kötőmódot csak mint az **a trebui, a vrea, a putea** és más igékkel alkotott összetételek egyik tagjaként tárgyaltuk.

A kötőmódot használhatjuk önállóan is, mint például:

Să vedem ce scrie?	**Lássuk** mit ír?
Cine **să** meargă?	Ki **menjen** el?
Ce **să fac**?	Mit **tegyek**?
Cum **să fie**?	Hogy(an) **legyen**?

Ilyen és hasonló esetekben a kötőmódban levő ige felszólító értelemmel bír.

Proverb

Cine nu lucrează să nu mănînce.

Exerciții

1. *Tegyük egyes és többes számú birtokos esetbe:*
un pasager, secretarul, o dactilografă, un dulap, scrisoarea, telefonul, un copilaș, camera, o ușă, dormitorul, blocul, un etaj, terasa, uzina, telegrama, o casnică, un cartier.

2. *Állapítsuk meg, hogy a következő mondatokban a főnevek milyen esetben állnak:*
1. Marina e acasă. 2. Dînsa are un apartament modern. 3. Marina aude soneria. 4. Deschide ușa. 5. Mama o îmbrățișează pe Marina. 6. Mama aduce scrisoarea lui Florin. 7. Ea îi dă scrisoarea Marinei. 8. Dînsa este veselă. 9. Dă un telefon fratelui său. 10. Formează numărul ministerului unde lucrează Florin.

3. *Mondjuk románul többes számban is:*

a mi lakásunk, az én szobám, a ti erkélyetek, az ő (m) hálószobája, a te konyhád, a mi fürdőszobánk, a te fiútestvéred, az ő (f) családja, a ti gyermeketek, az ő anyjuk, az én barátom, a ti barátotok, a ti titkárotok, a mi kollégánk.

4. *Helyettesítsük be a hiányos mondatokba a megfelelő önállóan használt birtokos névmásokat:*

Blocul nostru este modern. / ... este modern. Camera mea este mică. / ... este mică. Aspiratorul tău este nou. / ... este nou. Apartamentul lor are şi o terasă. / ... are şi o terasă. Frigiderul vostru este din Polonia. / ... este din Polonia. Mama ta este casnică. / ... este casnică. Fratele tău lucrează la minister. / ... lucrează la minister. Nepoţelul meu are doi ani. / ... are doi ani.

5. *Tegyük többes számba az előző feladat mondatait!*

6. *Fordítsuk le a zárójelben levő önállóan használt birtokos névmásokat:*

Biletul acesta este (az enyém). Garajele sînt (a mieink.) Cartea aceea este (az övé). Maşina cea neagră este (a tied). Telefonul acesta este (az övé). Televizorul cel nou este (az övék). Maşina de spălat rufe este (az enyém). Batistele albe sînt (a tieid). Pantofii cei negri sînt (a tied). Fustele cele frumoase sînt (az enyéim). Mănuşile cele negre sînt (az övéi). Pantalonii cei lungi sînt (az enyéim).

7. *Fejezzük ki kötőmóddal a következő felszólításokat:*

Induljunk el azonnal! Maradjunk otthon! Menjünk a szobába! Telefonáljunk Andrásnak! Küldjünk táviratot a nagypapának! Üljünk asztalhoz! Tanuljunk románul! Ki maradjon otthon? Mit nyissak ki? Hova menjünk be? Mit keressek? Mit vegyél? Ki beszéljen vele? Hova menjek? Mikor induljak?

8. *Feleljünk a kérdésekre:*

Unde stau soţii Florescu? Cum este cartierul lor? Ce fel de apartament au ei? Din ce se compune apartamentul lor? Spre ce dau ferestrele camerelor? Ce fel de aparate moderne de uz casnic

au dînşii? Unde este acum Marina? Ce face dînsa cînd aude sonoria? Cine vine? Ce spune? Ce aduce mama? Ce scrie fratele Marinei? Cui îi dă un telefon Marina? Ce îi comunică Marina lui Andrei? Ce fel de telegramă îi trimite Andrei lui Florin? Unde intră Andrei în drum spre casă?

9. *Fordítsuk le:*

Én egy új lakótelepen lakom. Az én lakásom az ötödik emeleten van, és három szobából áll. Az első szobában én dolgozom. A harmadik szoba a parkra néz. A második szoba a hálószoba. Az én szobámban van egy modern könyvszekrény, egy szép íróasztal és egy kis asztal négy székkel. A televízió az ablak mellett van. Az én televízióm Csehszlovákiából való. Telefonom nincs. A házból hiányzik még egy hűtőszekrény. Most akarok venni egyet.

10. *Írjunk néhány mondatot a családunkról: (kik a tagjai, hány évesek, hol dolgoznak, hol laknak stb.).*

15 cincisprezece

LECȚIA A CINCISPREZECEA
A TIZENÖTÖDIK LECKE

După serviciu

Andrei a avut mult de lucru la birou. A tradus în limba română un articol interesant din limba engleză, a tradus scrisori în limba germană. La amiază a luat masa la cantina întreprinderii. După-amiază a verificat traducerile.

Acum îl vedem pe stradă, merge acasă obosit, dar totuși vesel. Nu ia tramvaiul, vrea să se plimbe puțin.

— Noroc, Andrei! Ce mai faci? se aude o voce cunoscută. E Virgil, un băiat tînăr, prietenul lui Andrei, un ziarist cunoscut.

— Noroc, Virgil! Ce bucurie! Ești în țară?

— Da, sînt în concediu, dar peste o săptămînă plec din nou în străinătate. Să intrăm undeva să luăm o bere.

— Cu plăcere!

Andrei şi Virgil intră împreună într-o berărie. Ei iau loc la o masă mai mică lîngă fereastră. Virgil începe să povestească:

— Am stat trei luni în Franţa, la Paris. Am învăţat limba la perfecţie. Am scris cîteva articole şi reportaje interesante.

Între timp vine ospătarul cu un ţap de bere şi o halbă.

— Sînt foarte fericit că ne-am întîlnit, spune Andrei. Apoi amîndoi ridică paharele:

— La mulţi ani şi sănătate!

— Eu n-am fost încă la Paris. Se spune că este un oraş minunat.

— Într-adevăr este frumos, şi mai ales interesant. Şi Virgil descrie o serie de monumente din capitala Franţei.

Prietenii se despart tîrziu. Andrei îi spune lui Virgil la revedere şi îi urează călătorie plăcută, iar Virgil îi doreşte lui Andrei spor la muncă.

Vocabular

mult, multă, mulţi, multe *num.* sok
lucru, lucruri *s. ntr.* dolog
a avut mult de lucru sok dolga volt
a tradus lefordította
german, germană, germani, germane *adj.* német
la amiază *adv.* délben
a lua masa ebédelni, megebédelni
a luat masa megebédelt
cantină, cantine *s. f.* üzemi étkezde
a verifica I., verific, verificat *vb.* ellenőrizni
a verificat ellenőrizte
traducere, traduceri *s. f.* fordítás
acasă *adv.* haza(felé)
obosit *adv.* fáradtan
totuşi *conj.* mégis
a lua tramvaiul villamosra szállni
a se plimba I., plimb, plimbat *vb.* sétálni
se aude hallatszik
voce, voci *s. f.* hang
cunoscut, cunoscută, cunoscuţi, cunoscute *adj.* ismert, ismerős
tînăr, tînără, tineri, tinere *adj.* fiatal
prieten, prieteni *s. m.* barát
în ţară az országban, *azaz*: itthon
concediu, concedii *s. ntr.* szabadság

străinătate, străinătăți *s. f.* külföld
undeva *adv.* valahol, valahova
a lua ceva inni v. enni vmit
berărie, berării *s. f.* söröző
a lua loc helyet foglalni, leülni
mai mică kisebb
a povesti IV., povestesc, povestit *vb.* mesélni, elmesélni
a sta I., stau, stat *vb.* maradni, tartózkodni, lenni
am stat voltam, tartózkodtam
lună, luni *s. f.* hónap
Franța *s. f.* Franciaország
Paris *s. m.* Párizs
am învățat tanultam, megtanultam
am scris írtam
articol, articole *s. ntr.* cikk
reportaj, reportaje *s. ntr.* riport
interesant, interesantă, interesanți, interesante *adj.* érdekes
țap, țapuri *s. ntr.* pohár sör
halbă, halbe *s. f.* korsó sör
foarte *adv.* nagyon
că *conj.* hogy
a se întîlni IV., întîlnesc, întîlnit *vb.* találkozni
ne-am întîlnit találkoztunk
a ridica I., ridic, ridicat *vb.* emelni, felemelni
n-am fost nem voltam
se spune azt mondják
minunat, minunată, minunați, minunate *adj.* remek
într-adevăr *adv.* valóban
mai ales különösen
a descrie III., descriu, descris *vb.* leírni
serie, serii *s. f.* sor
monument, monumente *s. ntr.* emlékmű, műemlék
a se despărți IV., despart, despărțit *vb.* elválni
a ura IV., urez, urat *vb.* kívánni
călătorie, călătorii *s. f.* utazás
plăcut, plăcută, plăcuți, plăcute *adj.* kellemes
rîndunică, rîndunici *s. f.* fecske
primăvară, primăveri *s. f.* tavasz

mic / mare

Vendéglátóipari egységek

bar bár, falatozó, büfé
berărie söröző
bodegă falatozó
braserie luxus falatozó
bufet büfé

bufet expres gyors büfé, bisztró
bufet cu autoservire önkiszolgáló büfé
cantină üzemi étkezde
cofetărie cukrászda
cramă borozó
grădină de vară kerthelyiség
lacto-bar tejbüfé
patiserie cukrászat
restaurant étterem

Gramatică

103 A főnév ragozása melléknévvel egyes számban

Ha a melléknév a főnév után áll, mindig a főnév kapja a névelőt.

Hímnemben

határozatlan névelővel

N. A. un băiat tînăr < egy fiatal fiú / egy fiatal fiút

G. D. unui băiat tînăr < egy fiatal fiúnak a / egy fiatal fiúnak

határozott névelővel

N. A. băiatul tînăr < a fiatal fiú / a fiatal fiút

G. D. băiatului tînăr < a fiatal fiúnak a / a fiatal fiúnak

Jegyezzük meg:

a hímnemű főnév után álló melléknév esetragot nem vesz fel.

Nőnemben

határozatlan névelővel

N. A. o masă mică < egy kis asztal / egy kis asztalt

G. D. unei mese mici < egy kis asztalnak a / egy kis asztalnak

határozott névelővel

N. A. masa mică < a kis asztal / a kis asztalt

G. D. mesei mici < a kis asztalnak a / a kis asztalnak

Jegyezzük meg:

a nőnemű főnév után álló melléknév sem vesz fel esetragot, de az egyes szám birtokos és részeshatározó esetben a melléknevet alakilag többes számba tesszük:

unei mese mici, mesei mici.

Semlegesnemben

határozatlan névelővel

N. A. un reportaj interesant < egy érdekes riport / egy érdekes riportot

G. D. unui reportaj interesant < egy érdekes riportnak a / egy érdekes riportnak

határozott névelővel

N. A. reportajul interesant < az érdekes riport / az érdekes riportot

G. D. reportajului interesant < az érdekes riportnak a / az érdekes riportnak

Jegyezzük meg:

a semlegesnemű főnév + melléknév összetételt egyes számban úgy ragozzuk mint a hímneműeket.

104 A melléknév fokozása

A melléknévnek három foka van:

alapfok:	Pomul este **înalt.**	A fa **magas.**
középfok:	Blocul este **mai înalt.**	A háztömb **magasabb.**
felsőfok:	Turnul este **cel mai înalt.**	A torony **a legmagasabb.**

105 A melléknévi igenév

A melléknévi igenév, a főnévi igenév és a kijelentő mód egyes szám 1. személye mellett, az ige harmadik szótári alakja.

A melléknévi igenév képzése az I. és IV. ragozási csoportba tartozó igéknél úgy történik, hogy az **a** nélküli tiszta főnévi igenévi alakhoz a **-t** képző járul:

I.	IV.	
a învăța	a fugi	a citi
învăța + t = **învățat**	fugi + t = **fugit**	citi + t = **citit**
a lucra	a coborî	
lucra + t = **lucrat**	coborî + t = **coborît**	

A **II.** ragozási csoporthoz tartozó igék melléknévi igenévi végződése **-ut,**

a **III.** ragozásúaké pedig **-ut** vagy **-s.** Ezeket az alakokat különkülön meg kell tanulni.

II.	III.	
a vedea	a face	a merge
văzut	**făcut**	**mers(!)**

A melléknévi igenevet az összetett igei alakoknál igeként használjuk.

106 Az összetett múlt

A kijelentő módnak ezt az idejét az **am, ai, a, am, aţi, au** segédigei alakokkal és a ragozott ige melléknévi igenevével képezzük:

I. a învăţa tanulni

am învăţat	tanultam	**am învăţat**	tanultunk
ai învăţat	tanultál	**aţi învăţat**	tanultatok
a învăţat	tanult	**au învăţat**	tanultak

	II.	III.	IV.
am **ai** **a** **am** **aţi** **au**	**văzut**	**făcut** **mers**	**fugit** **coborît** **citit**

107 A visszaható ragozás összetett múltja

a cselekvő igék ragozásától csak abban különbözik, hogy az **am, ai, a, am, aţi, au** segédigei alakok elé kitesszük a **mă, te, se, ne, vă, se** visszaható névmásokat, amelyeket a kiejtés megkönnyítése és egyszerűsítése végett összevonunk **(m-am, s-a, v-aţi, s-au)**, illetve összekapcsolunk **(te-ai, ne-am)**.

IV. a se întîlni találkozni

m-am întîlnit	találkoztam	**ne-am întîlnit**	találkoztunk
te-ai întîlnit	találkoztál	**v-aţi întîlnit**	találkoztatok
s-a întîlnit	találkozott	**s-au întîlnit**	találkoztak

108 Az a fi a avea és a vrea összetett múltja

a fi lenni

am fost	voltam	**am fost**	voltunk
ai fost	voltál	**aţi fost**	voltatok
a fost	volt	**au fost**	voltak

a avea bírni

am avut	nekem volt	**am avut**	nekünk volt
ai avut	neked volt	**aţi avut**	nektek volt
a avut	neki volt	**au avut**	nekik volt

a vrea akarni

am vrut	akartam	**am vrut**	akartunk
ai vrut	akartál	**aţi vrut**	akartatok
a vrut	akart	**au vrut**	akartak

109 A melléknévként használt melléknévi igenév

A melléknévi igenevet *melléknévként* is használhatjuk:

Virgil e un ziarist **cunoscut.** Virgil **ismert** újságíró.
Irina e o ziaristă **cunoscută.** Irina **ismert** újságírónő.

Tehát:

Am un articol. **Ellenőríztem** egy cikket.

verificat

Articolul e pe masă. **Az ellenőrzött** cikk az asztalon van.

A melléknévi igenevet, ha jelzőként áll, ugyanúgy ragozzuk, mint a melléknevet:

Hímnemben

határozatlan névelővel

N. A. un ziarist cunoscut — egy ismert újságíró / egy ismert újságírót

G. D. unui ziarist cunoscut — egy ismert újságírónak a / egy ismert újságírónak

határozott névelővel

N. A. ziaristul cunoscut — az ismert újságíró / az ismert újságírót

G. D. ziaristului cunoscut — az ismert újságírónak a / az ismert újságírónak

Nőnemben

határozatlan névelővel

N. A. o ziaristă cunoscută — egy ismert újságírónő / egy ismert újságírónőt

G. D. unei ziariste cunoscute — egy ismert újságírónőnek a / egy ismert újságírónőnek

határozott névelővel

N. A. ziarista cunoscută — az ismert újságírónő / az ismert újságírónőt

G. D. ziaristei cunoscute — az ismert újságírónőnek a / az ismert újságírónőnek

110 Az általános alany

Az igékkel olyan cselekvést is ki lehet fejezni, amelyet pontosan meg nem határozható személyek (az emberek általában) végeznek.

Képzése úgy történik, hogy az ige kijelentő mód egyes szám harmadik személye elé a **se** visszaható névmást tesszük:

se aude ... úgy hallatszik ... **Se aude că vine cineva.**
Úgy hallatszik, hogy jön valaki.

se spune ... azt mondják ... **Se spune că trenul are întîrziere.**
Azt mondják, hogy a vonat késik.

Proverb

Cu o rîndunică nu se face primăvară.

Exerciţii

1. *Keressük ki az olvasmányból a melléknévvel ellátott főneveket, és csoportosítsuk őket nemek szerint!*

2. *Ragozzuk el minden esetben:*
   a) o fereastră curată, un băiat vesel, un articol interesant;
   b) prietenul bun, locul liber, capitala frumoasă;
   c) un articol verificat, o limbă cunoscută.

3. *Tegyük a következő melléknéveket alap-, közép- és felsőfokba, és alkossunk velük tetszés szerinti mondatokat:* interesant, vesel, fericit, nou, spaţios, obosit, mic, cunoscut.

4. *Mondjuk összetett múlt időben minden személyben:*

   Am luat masa la cantină. M-am întîlnit cu prietenul meu. Duminică am fost în excursie. Am avut mult de lucru la birou. Am verificat o traducere.

5. *Írjuk le a következő igék melléknévi igenévi alakjaikat:*

   a cumpăra, a mînca, a căuta, a ieşi, a veni, a vorbi, a intra, a pleca, a auzi, a ridica, a traversa, a sta.

6. *Keressük ki a következő igék melléknévi igenévi alakjait, és alkossunk mondatokat összetett múlt idejű állítmányokkal:*

   a scrie, a bea, a duce, a deschide, a spune, a pune, a trimite.

7. *Feleljünk a kérdésekre:*

Ce a făcut Andrei la birou? Ce a tradus? Ce a verificat? Unde a luat masa? Cu cine s-a întîlnit pe stradă? Unde au intrat? Unde au ocupat loc? Ce au luat? Unde a stat Virgil trei luni? Ce a făcut dînsul acolo? Cînd s-au despărţit prietenii?

8. *Fordítsuk le:*

a) Mit csináltam ma? Reggel hat órakor felkeltem. Megmosakodtam, felöltözködtem. Az ebédlőben megreggeliztem. Fél nyolckor elindultam a munkahelyemre. Kiléptem az utcára. Elmentem a villamosmegállóhoz. Már (deja) 8 óra előtt 5 perccel a hivatalban voltam. Délelőtt leveleket fordítottam román nyelvre. Délben megebédeltem egy büfében. Délután elmentem a minisztériumba az igazgató titkárával. Délután ötig dolgoztam. Öt után villamosra szálltam és hazamentem. Otthon elolvastam egy érdekes cikket.

b) Hogy mondják románul? Hogy fordítják? Hogy írják? Hogyan nyílik ez az ajtó?

16 șaisprezece

LECȚIA A ȘAISPREZECEA
A TIZENHATODIK LECKE

La poștă

În drum spre casă Andrei o ia la dreapta pe bulevard și intră la primul oficiu poștal.

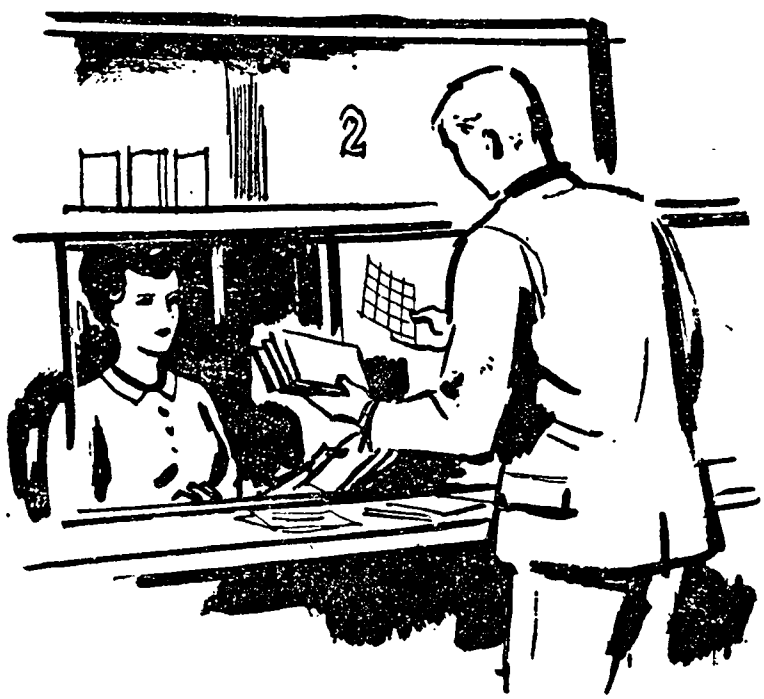

Ia un formular de telegramă, îl completează, și-l dă funcționarei de la ghișeu. Apoi mai cumpără un plic, hîrtie și mărci. Vrea să scrie și o scrisoare lui Cornel, prietenului său. Andrei se așază la o masă și începe să scrie:

Dragă Cornele, 11 iunie 1970

Am primit scrisoarea ta încă de săptămîna trecută, însă n-am avut timp să-ţi răspund. Îţi mulţumesc pentru invitaţie şi îţi promit că ne vom duce la voi în provincie. Şi anul trecut ne-am simţit bine în casa voastră. Soţia mea va pleca probabil peste două săptămîni, iar eu voi sosi în luna iulie. Bineînţeles la toamnă veţi veni şi voi în Capitală ca şi anul trecut.

Noi sîntem cu toţii sănătoşi şi abia aşteptăm să ne revedem. Transmite soţiei tale multe complimente.

În aşteptarea răspunsului tău, te îmbrăţişez cu drag:

Andrei

Apoi pune scrisoarea la cutie şi pleacă.

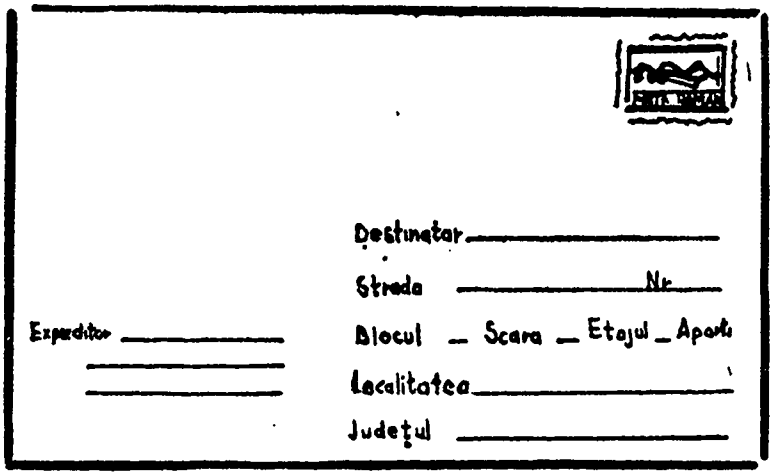

Vocabular

poştă, poşte *s. f.* posta
o ia la dreapta jobbra veszi útját
bulevard, bulevarde *s. ntr.* sugárút, körút
formular, formulare *s. ntr.* űrlap
a completa I., completez, completat *vb.* kitölteni
funcţionară, funcţionare *s. f.* tisztviselőnő, hivatalnoknő
de la *prep.* -tól, -től, -nál, -nél
ghişeu, ghişee *s. ntr.* tolóablak
plic, plicuri *s. ntr.* boríték
hîrtie, hîrtii *s. f.* papír
marcă, mărci *s. f.* bélyeg
a primi IV., primesc, primit *vb.* kapni
trecut, trecută, trecuţi, trecute *adj.* múlt, elmúlt
invitaţie, invitaţii *s. f.* meghívás
a promite III., promit, promis *vb.* ígérni, megígérni
ne vom duce el fogunk menni

províncie, provínci *s. f.* vidék
a se simți IV., simt, simțít *vb.* érezni
va plecá el fog indulni, el fog menni
probábil *adv.* valószínűleg
a sosí IV., sosésc, sosít *vb.* érkezni, megérkezni
voi sosí meg fogok érkezni
iúlie *s. f.* július
toámnă, toámne *s. f.* ősz
la toámnă ősszel
veți vení el fogtok jönni
cu toții mindannyian
abiá *adv.* alig
a se revedeá II., revăd, revăzút *vb.* viszontlátni (egymást)
a transmíte III., transmít, transmís *vb.* átadni
compliment, complimente *s. ntr.* üdvözlet
așteptáre, așteptări *s. f.* várakozás
răspúns, răspúnsuri *s. f.* válasz
în așteptárea răspúnsului tău válaszodat várva
cu drag szeretettel
cutíe, cutíi *s. f.* doboz, *itt*: levélszekrény
púne la cutíe bedobja a levélszekrénybe
nouă *pr.* nekünk
vouă *pr.* nektek

sănătós / bolnáv

A hónapok

ianuárie január	**iúlie** július
februárie február	**august** augusztus
mártie március	**septembrie** szeptember
aprílie április	**octómbrie** október
mai május	**noiembrie** november
iúnie június	**decembrie** december

Jegyezzük meg:

— a hónapok nevei a románban hímneműek,

— a dátumnál a sorrend: *nap, hónap, év,* amelyek közé írásjelet nem teszünk: 15 septembríe 1970

111 A megszólító eset

A megszólító esetben álló főnév független szó, amelyet a mondat többi részétől vessző vagy felkiáltójel választ el:

Vii şi tu, **Cornele**? Jössz te is, **Kornél**?

A megszólító eset ragja egyes számban hímnemű főneveknél **-e**, nőneműeknél pedig **-o**:

Ionele!	Jancsi!
Anico!	Annuska!

Többes számban általában *a részeshatározó esetet* használjuk megszólító esetként:

Doamnelor şi domnilor! Hölgyeim és uraim!

Egyre gyakrabban használjuk azonban mind egyes, mind többes számban megszólító esetként az *alanyesetet:*

Marin (Marine), ce faci?	**Marin**, mit csinálsz?
Florica (Florico), unde mergi?	**Flórika**, hova mész?
Dragi tovarăşi şi tovarăşe!	Kedves **elvtársak és elvtársnők!**
Stimaţi **telespectatori!**	Tisztelt **tv-nézők!**

Jegyezzük meg:

a levelezésnél megszólítás után nem felkiáltójelet, hanem vesszőt teszünk, de az utána következő mondatot nagy betűvel kezdjük:

Dragă Cornele,

Am primit scrisoarea ta ...

112 A személyes névmások ragozása

A személyes névmásokat mind egyes, mind többes számban alany-, tárgy- és részeshatározó esetben ragozzuk. Birtokos esete csak a 3. személyű személyes névmásnak van:

Alanyeset

	Sg.	Pl.
1.	**eu** — én	**noi** — mi
2.	**tu** — te	**voi** — ti
3.	**el**, **ea** — ő	**ei**, **ele** — ők

Birtokos eset

	Sg.	Pl.
1.	———	———
2.	———	———
3.	**lui**, **ei** — az övé, az övéi	**lor** — az övék, az övéik

Részeshatározó eset

	Sg. *hangsúlyos*	Sg. *hangsúlytalan*	Sg. alakok	Pl. *hangsúlyos*	Pl. *hangsúlytalan*	Pl. alakok
1.	**mie**	**îmi**	nekem	**nouă**	**ne**	nekünk
2.	**ţie**	**îţi**	neked	**vouă**	**vă**	nektek
3.	**lui**, **ei**	**îi**, **îi**	neki	**lor**, **lor**	**le**, **le**	nekik

Tárgyeset

	Sg. *hangsúlyos*	Sg. *hangsúlytalan*	Sg. alakok	Pl. *hangsúlyos*	Pl. *hangsúlytalan*	Pl. alakok
1.	**pe mine**	**mă**	engem	**pe noi**	**ne**	minket
2.	**pe tine**	**te**	téged	**pe voi**	**vă**	titeket
3.	**pe el**, **pe ea**	**îl**, **o**	őt	**pe ei**, **pe ele**	**îi**, **le**	őket

A személyes névmások részeshatározó és tárgyesetének vannak hangsúlyos és hangsúlytalan alakjai. A hangsúlyos alakokat a hangsúlytalan alakok nélkül bizonyos kivételektől eltekintve nem használhatjuk, a hangsúlytalan alakokat viszont igen.

A hangsúlyos alakokat a hangsúlytalan alakokkal együtt kiemelésnél használjuk:

Részeshatározó eset	*Tárgyeset*
Îi trimite **lui** o scrisoare.	**Îl** întreabă **pe el.**
Küld **neki** egy levelet.	Megkérdezi **őt.**

Lehet:

Îi trimite o scrisoare.	**Îl** întreabă.
Küld **neki** egy levelet.	Megkérdezi.

Nem lehet:

Trimite **lui** o scrisoare.	Întreabă **pe el.**

Jegyezzük meg:

a magyar fordítás ezt az árnyalati különbséget nem jelzi.

Proverb

Azi m*ie*, m*îine* ț*ie*.

113 A hangsúlytalan alakú személyes névmások kötött alakjai

Részeshatározó eset

	Sg.			Pl.
1.	(îmi)	mi-	1. (ne)	ne-
2.	(îți)	ți-	2. (vă)	v-
3.	(îi)	i-	3. (le)	le-
	(îi)	i-	(le)	le-

Tárgyeset	Sg.		Pl.	
1.	(mă)	m-	1. (ne)	ne-
2.	(te)	te-	2. (vă)	v-
3.	(îl)	l-	3. (îi)	i-
	(o)	-o	(le)	le-

Ezeket az alakokat a könnyebb kiejtés végett, a hangtani törvényeknek megfelelően, az összetett múlthoz így kapcsoljuk:

Részeshatározó eset

mi-	ai	trimis	küldtél	nekem
	a	trimis	küldött	
	aţi	trimis	küldtetek	
	au	trimis	küldtek	

Tárgyeset

m-	ai	întrebat	megkérdeztél	engem
	a	întrebat	megkérdezett	
	aţi	întrebat	megkérdeztetek	
	au	întrebat	megkérdeztek	

A többi hangsúlytalan alakokat hasonló módon kapcsoljuk az összetett múlthoz, kivéve a 3. személyű nőnemű tárgyesetű személyes névmást, amely mindig az igét követi:

am întrebat-o — megkérdeztem őt (ő)

Ha a személyes névmás ragozott alakja kötőmódhoz járul, akkor az a kötőszó és a ragozott ige közé ékelődik be.

A *részeshatározó esetű* alakok közül az îmi, îţi, îi így kapcsolódik a kötőszóhoz:

vreau	să-mi	cumpăr	akarok venni	magamnak
	să-ţi	cumpăr	akarok venni	neked
	să-i	cumpăr	akarok venni	neki

A *tárgyesetű* alakok közül az îl, o, îi, kötőszóhoz kötőjellel kapcsolódik a következőképpen:

vreau	să-l întreb	meg akarom kérdezni őt (m)
	s-o întreb	meg akarom kérdezni őt (f)
	să-i întreb	meg akarom kérdezni őket (m)

(Részletesebben lásd a 25. leckénél!)

114 A jövő idő

A kijelentő mód jelen idejét a **voi, vei, va, vom, veţi, vor** segédigével és a ragozott ige főnévi igenévi alakjával képezzük:

I. a învăţa tanulni

voi învăţa	tanulni fogok	**vom învăţa**	tanulni fogunk
vei învăţa	tanulni fogsz	**veţi învăţa**	tanulni fogtok
va învăţa	tanulni fog	**vor învăţa**	tanulni fognak

		II.	III.	IV.
Sg.	1. voi			
	2. vei			
	3. va	+ vedea	merge	fugi
Pl.	1. vom			
	2. veţi			
	3. vor			

115 A visszaható ragozás jövő ideje

A visszaható igéket jövő időben ugyanúgy ragozzuk, mint a cselekvő igéket, azzal a különbséggel, hogy eléjük kitesszük a megfelelő visszaható névmásokat:

III. a se duce menni

mă voi duce	el fogok menni	**ne vom duce**	el fogunk menni
te vei duce	el fogsz menni	**vă veţi duce**	el fogtok menni
se va duce	el fog menni	**se vor duce**	el fognak menni

116 Az a fi a avea és a vrea jövő ideje

a fi

voi fi	leszek	vom fi	leszünk
vei fi	leszel	veţi fi	lesztek
va fi	lesz	vor fi	lesznek

a avea

voi avea	nekem lesz	vom avea	nekünk lesz
vei avea	neked lesz	veţi avea	nektek lesz
va avea	neki lesz	vor avea	nekik lesz

a vrea

voi vrea	akarni fogok	vom vrea	akarni fogunk
vei vrea	akarni fogsz	veţi vrea	akarni fogtok
va vrea	akarni fog	vor vrea	akarni fognak

Jegyezzük meg:

a jövő időt a jelen idővel is ki lehet fejezni:

Soţia mea **pleacă (va pleca)** probabil peste două săptămîni.

A feleségem valószínűleg két hét múlva **indul (fog elindulni)**.

Exerciţii

1. *Helyettesítsük be a személyes névmás megfelelő hangsúlytalan alakjait:*

a) tárgyesetben

... caută pe el, ... aşteaptă pe ea, ... întreabă pe noi, ... salută pe voi, ... caut pe tine, ... salutăm pe ei, ... aşteptaţi pe mine, ... întrebăm pe ele.

b) részeshatározó esetben

... dă lui (un bilet), ... cumpăraţi nouă (o carte), ... spun lor (ceva), ... aduce mie (un ceai), ... fac ei (o cafea), ... pun ţie (zahăr în ceai), ... răspundem lor (româneşte), ... scoatem vouă (prosop curat din dulap).

2. *Helyettesítsük be a személyes névmások megfelelő hangsúlyos alakjait:*

a) tárgyesetben

o vede ..., îl întreb ..., ne saluţi ..., le aştept ..., vă căutăm ..., îi întrebaţi ..., te aşteptăm ...

b) részeshatározó esetben

îţi dau ... (o carte), ne spune ... (ceva), îi aducem ... (o bere), îmi aduceţi ... (o cafea), vă fac ... (micul dejun), le răspundem ... (repede).

3. *Alkossunk román mondatokat az alábbi minta szerint, ügyelve a személyes névmások kötött alakjainak helyes használatára:*

a) Írtam	neked	egy	levelet.
adtam,	neki		könyvet
adtál, stb.	nektek stb.		sálat
vettem,			kesztyűt
vettél stb.			

Például: Ţi-am scris o scrisoare.

b) Vártalak	téged	tegnap.
láttalak,	engem	az utcán
láttál stb.	minket	az állomáson
	titeket stb.	a mozinál

Például: Te-am aşteptat ieri.

4. *Fordítsuk le, ügyelve a személyes névmás kötött alakjainak helyes használatára:*

Meg akarlak várni. Látni akarom őt (m. f.) Meg akarom venni azt (*el* vagy *ea*). Meg akarom keresni őt. Akarok küldeni neki egy levelet. Akarok hozni neked egy könyvet. Vennem kell neki egy könyvet. El kell küldjek neki egy csomagot. El kell hoznod (nekem) Marina levelét,

5. *Ragozzuk el minden személyben:*

Duminică voi merge la ştrand. Voi pleca devreme. Voi sosi la gară la amiază.

6. *Tegyük jövő időbe:*

Noi am primit o scrisoare din Bucureşti. Aţi cumpărat un plic la poştă. Au completat un formular de telegramă. Ai tradus un articol în limba română. A lucrat pînă seara tîrziu. Am pus o scrisoare la cutie. Te-ai dus la poştă. El s-a grăbit acasă.

7. *Feleljünk a kérdésekre:*

Ce face Andrei în drum spre casă? Ce ia el? Cui îl dă? Ce mai cumpără dînsul? Ce vrea el să scrie? Cui îi scrie el scrisoarea? Cînd a primit Andrei scrisoarea lui Cornel? A avut el timp să-i răspundă? Ce îi promite Andrei lui Cornel? Cum s-au simţit ei anul trecut la ţară? Cînd va pleca la ţară soţia lui Andrei? Cînd va sosi Andrei? Unde vor veni în toamnă Cornel şi soţia sa? Unde pune Andrei scrisoarea?

8. *Fordítsuk le:*

Kedves Mária!

1970 május 23

Megérkeztem Bukarestbe. A város nagyon szép. Az Ambasador szállóban lakom *(stau)*. A szobám a hatodik emeleten van. Jól érzem magam. Június 8-án érkezem haza. Leveledet megkaptam, örülök, hogy valamennyien egészségesek vagytok. Alig várom, hogy viszontlássuk egymást. Kérlek, add át családodnak (familiei tale!) üdvözletemet.

Szeretettel
Péter

17 şaptesprezece

LECŢIA A ŞAPTESPREZECEA
A TIZENHETEDIK LECKE

La alimentară

Cînd Andrei ajunge acasă, Marina tocmai se pregăteşte să plece.

— Unde pleci? întreabă Andrei.

— Merg după cumpărături, răspunde Marina.

— Ce cumperi?

— Nişte franzele, telemea, caşcaval, roşii, ardei şi ce îţi place ţie, sardele în ulei.

— Mulţumesc! Dar fii bună şi cumpără-mi şi nişte ţigări. Eu am uitat să intru la tutungerie.

— Nu-ţi cumpăr. Te rog nu fuma atît de mult!

— Bine, dar atunci grăbeşte-te!

Marina pleacă. Peste cîteva minute iat-o într-o alimentară.

La raionul: Mezeluri
— Vă rog, 250 de grame de salam de Sibiu.
— Doriţi salamul netăiat?
— Nu, tăiat în felii. Plătesc pe loc?
— Nu. La casă.

La raionul: Brînzeturi
— Ce doriţi dumneavoastră?
— Caşcaval.
— Cît doriţi?
— 300 de grame.
— Altceva?
— Nimic. Mulţumesc.

La raionul: Dulciuri
— Ce doriţi dumneavoastră?
— Un baton de ciocolată.
— De care? Ciocolata cu lapte e mai bună decît ciocolata amăruie. Dar e mai scumpă.
— Nu face nimic.
— Bomboane nu doriţi? Avem şi mai scumpe şi mai ieftine.
— Vă rog din bomboanele cele mai fine 100 de grame. Şi faceţi-mi un pachet.

Marina mai cumpără un kilogram de pîine, roşii, ardei şi sardele, apoi se duce acasă.

Vocabular

alimentară, alimentare *s. f.* élelmiszerbolt (közért)
a ajunge III., ajung, ajuns *vb.* érni
a se pregăti IV., pregătesc, pregătit *vb.* készülődni
cumpărătură, cumpărături *s. f.* bevásárlás
merg după cumpărături megyek bevásárolni
franzelă, franzele *s. f.* zsúrkenyér
telemea *s. f. csak sg.* ömlesztett tehénsajt
caşcaval, caşcavaluri *s. ntr.* sajt
a plăcea II., place, plăcut *vb.* szeretni
ce îţi place ţie amit te szeretsz
sardele în ulei olajos hal
fii bună légy szíves
cumpără-mi vegyél (nekem)

ţigară, ţigări *s. f.* cigaretta
a uita I., uit, uitat *vb.* felejteni, elfelejteni
tutungerie, tutungerii *s. f.* dohánybolt
a fuma I., fumez, fumat *vb.* dohányozni
atît de mult olyan sokat
grăbeşte-te siess
iat-o íme nézd őt
raion, raioane *s. ntr.* osztály, részleg (áruházban)
mezeluri *s. ntr. csak pl.* felvágottak
gram, grame *s. ntr.* gramm
salam de Sibiu szebeni szalámi (téliszalámi)
netăiat egybe
tăiat în felii szeletelve
a plăti IV., plătesc, plătit *vb.* fizetni
pe loc helyben
brînzeturi *s. ntr. csak pl.* sajtfélék
altceva másvalami(t)
dulciuri *s. ntr. csak pl.* édességek
baton, batoane *s. ntr.* rúd
ciocolată, ciocolate *s. f.* csokoládé
de care milyet
ciocolată cu lapte tejcsokoládé
decît *conj.* mint
amărui, amăruie *adj.* keserű
scump, scumpă, scumpi, scumpe *adj.* drága
bomboană, bomboane *s. f.* cukorka
ieftin, ieftină, ieftini, ieftine *adj.* olcsó
fin, fină, fini, fine *adj.* finom
din cele mai fine a legfinomabból
faceţi-mi készítsen (nekem)
pachet, pachete *s. ntr.* csomag
faceţi-mi un pachet csomagolja be
a bate III., bat, bătut *vb.* ütni
fier *s. ntr. csak sg.* vas
pînă *prep.* amíg
cald, caldă, calzi, calde *adj.* meleg

scump / ieftin

Üzletek I.

Alimentară Élelmiszerbolt (közért)
Aprozar Zöldségüzlet
Băcănie Fűszerüzlet
Bomboneríe Cukorkaüzlet
Carne Húsbolt
Comaliment Élelmiszerbolt
Dulciuri-răcoritoare Édességek — hűsítők
Franzelărie Péksütemények
Fructe Gyümölcsbolt
Legume, fructe Zöldség, gyümölcs
Magazin alimentar Élelmiszeráruház
Pîine Kenyérbolt
Produse lactate Tej, tejtermékek

117 A melléknév középfoka

Képzése a mindig változatlan alakú **mai** szócskával történik.

A melléknevet középfokban is egyeztetjük a főnév nemével és számával:

Pomul este **mai înalt** decît casa.	**A fa magasabb** mint a ház.
Casa este **mai înaltă** decît pomul.	**A ház magasabb** mint a fa.
Pomii sînt **mai înalţi** decît casa.	**A fák magasabbak** mint a ház.
Casele sînt **mai înalte** decît pomul.	**A házak magasabbak** mint a fa.

A középfokkal összehasonlíthatunk

azonos tulajdonságokat:

Ciocolata cu lapte este **tot atît de bună ca şi** ciocolata amăruie.
A tejcsokoládé **éppen olyan jó mint** a keserűcsokoládé.

különböző tulajdonságokat:

Ciocolata cu lapte e **mai bună decît** ciocolata amăruie.
A tejcsokoládé **jobb mint** a keserűcsokoládé.

A hasonlításnál tehát:

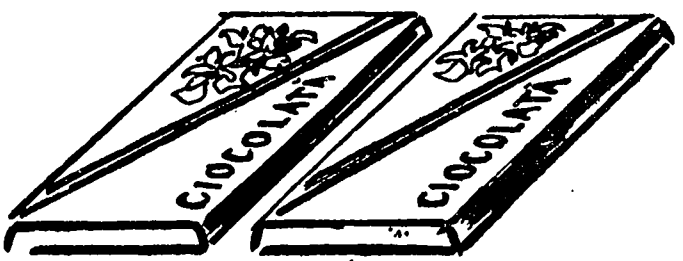

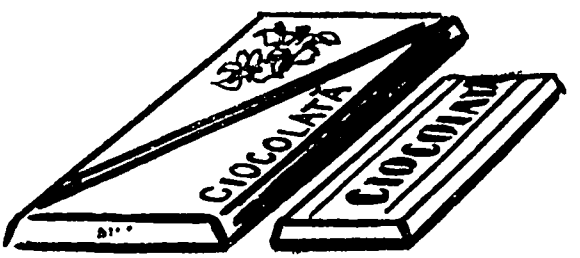

azonos *különböző*
tulajdonság esetén a

tot atît de / ca şi	**mai... / decît**
éppen olyan / mint	/ mint

szócskákat használjuk.

118 A melléknév felsőfoka

A felsőfokot **a cel, cea, cei, cele** melléknévi névelővel és a már ismert **mai** szócskával képezzük. A melléknév felsőfokban is egyezik a főnév nemével és számával:

Pomul acesta este **cel mai înalt.**	Ez a fa **a legmagasabb.**
Casa aceasta este **cea mai înaltă.**	Ez a ház **a legmagasabb.**
Pomii aceştia sînt **cei mai înalţi.**	Ezek a fák **a legmagasabbak.**
Casele acestea sînt **cele mai înalte.**	Ezek a házak **a legmagasabbak.**

119 A parancsoló mód

A parancsoló módnak van *állító* és *tiltó* alakja.

Állító alakok

Az állító alakokat egyes számban a kijelentő mód jelen idejének 2. vagy 3., többes számban pedig kivétel nélkül mindig a többes szám 2. személyből képezzük:

I. a învăţa tanulni

(el)	învaţă	/ **Învaţă!**	Tanulj!
(voi)	învăţaţi	/ **Învăţaţi!**	Tanuljatok!

a lucra dolgozni

(el)	lucrează	/ **Lucrează!**	Dolgozz!
(voi)	lucraţi	/ **Lucraţi!**	Dolgozzatok!

II. a vedea látni

(tu)	vezi	/ **Vezi!**	Láss!
(voi)	vedeţi	/ **Vedeţi!**	Lássatok!

a bea inni

(el)	bea	/ **Bea!**	Igyál!
(voi)	beţi	/ **Beţi!**	Igyatok!

III. a spune mondani				
	(el)	spune	/ **Spune!**	Mondd!
	(voi)	spuneţi	/ **Spuneţi!**	Mondjátok!
a merge menni				
	(tu)	mergi	/ **Mergi!**	Menj!
	(voi)	mergeţi	/ **Mergeţi!**	Menjetek!
IV. a fugi futni				
	(tu)	fugi	/ **Fugi!**	Fuss!
	(voi)	fugiţi	/ **Fugiţi!**	Fussatok!
a coborî leszállni				
	(el)	coboară	/ **Coboară!**	Szállj le!
	(voi)	coborîţi	/ **Coborîţi!**	Szálljatok le!
a citi olvasni				
	(el)	citeşte	/ **Citeşte!**	Olvass!
	(voi)	citiţi	/ **Citiţi!**	Olvassatok!

Tiltó alakok

A tiltó alakokat a **nu** tagadószócskával képezzük, amelyet egyes számban a megfelelő ige főnévi igenévi alakja elé, többes számban a már tanult állító alakok elé tesszük:

I. a învăţa tanulni				
	Nu învăţa!	Ne tanulj!	**Nu învăţaţi!**	Ne tanuljatok!
a lucra dolgozni				
	Nu lucra!	Ne dolgozz!	**Nu lucraţi!**	Ne dolgozzatok!
II. a vedea látni				
	Nu vedea!	Ne láss!	**Nu vedeţi!**	Ne lássatok!
a bea inni				
	Nu bea!	Ne igyál!	**Nu beţi!**	Ne igyatok!
III. a spune mondani				
	Nu spune!	Ne mondd!	**Nu spuneţi!**	Ne mondjátok!
a merge menni				
	Nu merge!	Ne menj!	**Nu mergeţi!**	Ne menjetek!

IV. a fugi futni

Nu fugi!	Ne fuss!	**Nu fugiţi!**	Ne fussatok!

a coborî leszállni

Nu coborî!	Ne szállj le!	**Nu coborîţi!**	Ne szálljatok le!

a citi olvasni

Nu citi!	Ne olvass!	**Nu citiţi!**	Ne olvassatok!

120 Igék rendhagyó parancsoló módja

Néhány igének egyes számban *rendhagyó* állító alakja van, ezeket külön meg kell tanulni:

Adu!	Hozd!	**Aduceţi!**	Hozzátok!
Du!	Vidd!	**Duceţi!**	Vigyétek!
Fă!	Csináld!	**Faceţi!**	Csináljátok!
Zi!	Mondd!	**Ziceţi!**	Mondjátok!
Vino!	Gyere!	**Veniţi!**	Gyertek!

A tiltó alakokat mind egyes, mind többes számban a már tanult szabály szerint képezzük!

121 Az a fi a avea és a vrea parancsoló módja

Állító alakok:		*Tiltó alakok:*	
Fii!	Legyél!	**Nu fi!**	Ne legyél!
Fiţi!	Legyetek!	**Nu fiţi!**	Ne legyetek!

Jegyezzük meg:

— az **a vrea** akarni igének sem állító, sem tiltó alakjait nem használjuk a mindennapi beszédben.

— az **a avea** *bírni* alakjait pedig csak bizonyos kifejezésekben használjuk:

Állító alakok:		*Tiltó alakok:*	
Aí grijă!	Vigyázz!	**N-ai nici o grijă!**	Ne törődj vele!
Aveţi grijă!	Vigyázzatok!	(**N-avea nici o grijă!**)	
		N-aveţi nici o grijă!	Ne törődjetek vele!

122 A visszaható ragozás parancsoló módja

Állító alakok

Az állító alakokat ugyanúgy képezzük, mint a cselekvő igéknél, azzal a különbséggel, hogy egyes számban a **te**, többes számban pedig a **vă** visszaható névmást az ige után kötőjellel kapcsoljuk:

Grăbeşte-te!	Siess!	**Grăbiţi-vă!**	Siessetek!
Scoală-te!	Kelj fel!	**Sculaţi-vă!**	Keljetek fel!

Jegyezzük meg:

— az **a se duce** *menni* ige állító alakjai:

Du-te! Menj! **Duceţi-vă!** Menjetek!

— ha a többes számú felszólító alakokhoz névmás kötődik, az ige szóvégi **-i**-je mindig teljeshangzó lesz:

Duceți-vă! [dutšétsivə]

Tiltó alakok

A tiltó alakok képzése is megegyezik a már tanultakkal, azzal a különbséggel, hogy a **te** és **vă** visszaható névmásokat a **nu** tagadószó és a megfelelő igealak közé tesszük:

Nu te grăbi! Ne siess! **Nu vă grăbiţi!** Ne siessetek!

123 A parancsoló mód és a hangsúlytalan alakú személyes névmás kapcsolata

Ha a parancsoló módban levő igéhez részeshatározó esetben álló hangsúlytalan alakú személyes névmás kerül, akkor ez utóbbit a szókezdő magánhangzó elhagyásával a ragozott igéhez kötőjellel kapcsoljuk:

Faceți-mi un pachet! Csomagolja be!
(Csináljon nekem egy csomagot!)

Proverb

Bate fierul pînă-i cald.

Exerciţii

1. *Mondjuk közép- és felsőfokban minden nemben és számban, és alkossunk minél több tetszés szerinti mondatot:*

   frumos, curat, lung, scurt, alb, rece, fierbinte, sănătos.

2. *Egészítsük ki az alábbi mondatokat a tulajdonságok összehasonlításánál használatos szócskákkal:*

   Pîinea este mai bună ... chiflele. Laptele este tot atît de rece ... cafeaua. Caşcavalul este ... ieftin ca şi laptele. Salamul este ... scump decît ciocolata.

3. *Egészítsük ki az alábbi mondatokat a megfelelő melléknévi névelővel:*

   Cămaşa aceasta este ... mai albă. Pantofii aceştia sînt ... mai frumoşi. Maşina lui Andrei este ... mai modernă. Copiii lor sînt ... mai sănătoşi. Fetele noastre sînt ... mai frumoase. Biletul de tramvai este ... mai ieftin.

4. *Tegyük parancsoló módba a következő igéket:*

   a pleca, a cumpăra, a face, a sosi, a primi, a răspunde, a întreba, a plăti, a se grăbi, a se spăla, a se duce, a se uita, a căuta.

5. *Tegyük többes számú parancsoló módba az előző feladatban szereplő igéket!*

6. *Fordítsuk le:*

   Ne vásárolj! Ne siess! Ne igyál! Ne dohányozz! Ne menj be! Ne beszélj! Ne várj! Ne menj el! Ne szállj le! Ne szállj fel! Ne felejtsd el! Ne ígérd meg! Ne légy gyerek!

7. *Mondjuk románul többes számban is az előző feladatban szereplő felszólításokat!*

8. *Feleljünk a kérdésekre:*

Ce face Marina cînd Andrei ajunge acasă? Unde vrea să plece Marina? Ce vrea să cumpere? Fumează Andrei? Are el ţigări? Vrea să aducă Marina ţigări lui Andrei? De ce? Cît salam cumpără Marina? Doreşte ea salamul netăiat? Unde plăteşte dînsa? Cît caşcaval cumpără Marina? Ce mai cumpără ea? Din care bomboane cumpără ea 100 de grame?

9. *Fordítsuk le:*

a) El kell mennem az élelmiszerboltba. Tejet, szalámit, kenyeret, paradicsomot akarok venni. Hazafelé jövet be kell mennem a dohányboltba is. Cigarettát, borítékot, bélyeget akarok venni.

b) — Kérek 10 dkg (l) vajat és 20 dkg (l) sajtot.
— Van sonkájuk (şuncă) is?
— Kérek 25 dkg (l) sonkát szeletelve!
— Hol vehetek kenyeret vagy zsemlét?
— Van fehér kenyerük? Friss? (proaspăt)
— Kérek egy kenyeret.

18 optsprezece

LECȚIA A OPTSPREZECEA
A TIZENNYOLCADIK LECKE

La plimbare

— Andrei, te-ai odihnit puțin? întreabă Marina cînd se întoarce acasă.

— Da, nu mai sînt obosit.

— Ce zici, să mergem la un film sau să ne plimbăm?

— Prefer să mă plimb.

— Eu prefer un film. A venit unul pe ecran lat și în culori, la cinematograful București.

— Ei, nu fi copil! Nu găsim noi locuri acum. Poate în față lîngă ecran, în rîndul al treilea sau al patrulea.

— Atunci, hai să mergem la plimbare!

— Unde?

— Prin centru, pe la magazinele de pe bulevard.

Pornesc deci amîndoi la braț prin oraș. Pe bulevarde se află numeroase magazine. Vitrinele unor magazine sînt pline cu diferite articole ieftine. Marina se oprește în fața unei vitrine cu ultimele modele de confecții. Printre altele vede un costum bej foarte elegant și niște pantofi import maro.

— Andrei, îți place culoarea costumului acestuia?

— Da, îmi place. Cît costă?

— Nu văd prețul, dar cred că nu e prea scump. De fapt eu am nevoie acum de o rochiță de vară.

La un moment dat Andrei salută pe cineva.

— Cine este domnul acesta? întreabă Marina.

— O cunoștință veche, contabilul unei întreprinderi.

— Cum îl cheamă?

— Gavril Costescu.

Soţii Florescu se mai plimbă încă vreo jumătate de oră prin oraş.

— Să ştii că mi-e foame şi mă dor picioarele, spune Andrei.

— Pe mine mă doare capul şi mi-e sete.

— Am o idee! spune Andrei, să intrăm la un restaurant, la un bufet sau la o grădină de vară şi să luăm o gustare.

Zis şi făcut!

Vocabular

plimbare, plimbări *s. f.* séta

a se odihni IV., odihnesc, odihnit *vb.* pihenni

a se întoarce III., întorc, întors *vb.* visszatérni

obosit, obosită, obosiţi, obosite *adj.* fáradt

să mergem la un film menjünk moziba

a se plimba I., plimb, plimbat *vb.* sétálni

ecran, ecrane *s. ntr.* vetítővászon

lat, lată, laţi, late *adj.* széles

culoare, culori *s. f.* szín

în culori színes

cinematograf, cinematografe *s. ntr.* mozi

poate esetleg

în faţă elől
rînd, rînduri *s. ntr.* sor
hai *interj.* gyere
prin *prep.* át, keresztül
centru, centre *s. ntr.* központ
pe la *prep.* felé
a porni IV., **pornesc, pornit** *vb.* elindulni
la braţ karonfogva
numeros, numeroasă, numeroşi, numeroase *adj.* számos
plin, plină, plini, pline *adj.* teli
diferit, diferită, diferiţi, diferite *adj.* különböző
a se opri IV., **opresc, oprit** *vb.* megáll
în faţa (G.) *prep.* (vmi) előtt
ultim, ultimă, ultimi, ultime *adj.* utolsó
model, modele *s. ntr.* modell
confecţie, confecţii *s. f.* konfekció
printre altele többek között
import *s. ntr. csak sg.* import
a plăcea II., **plac, plăcut** *vb.* tetszeni
îţi place tetszik (neked)
preţ, preţuri *s. ntr.* ár
de fapt valójában
nevoie, nevoi *s. f.* szükség
vară, veri *s. f.* nyár
la un moment dat egyszerre csak
cunoştinţă, cunoştinţe *s. f.* ismerős
vechi, veche, vechi *adj.* régi
contabil, contabili *s. m.* könyvelő
a chema I., **chem, chemat** *vb.* hívni
vreo körülbelül
foame *s. f. csak sg.* éhség
mi-e foame éhes vagyok
mă dor fájnak
picior, picioare *s. ntr.* láb
cap, capete *s. ntr.* fej
sete *s. f. csak sg.* szomjúság
mi-e sete szomjas vagyok
idee, idei *s. f.* ötlet
bufet, bufete *s. ntr.* büfé
grădină de vară kerthelyiség
să luăm o gustare hogy falatozzunk valamit
zis şi făcut ahogy mondták, úgy is tettek

porneşte / opreşte
obosit / odihnit

Üzletek II.

Articole de menaj Háztartási cikkek
Articole de sport Sportcikkek
Artizanat Népmüvészeti bolt

Cadouri Ajándékbolt	**Jucării** Játékbolt
Ceasornicărie Órás	**Lenjerie** Fehérneműbolt
Chimicale Háztartási bolt	**Loto-Prono** Totó-lottó
Ciorapi Harisnyabolt	**Magazin universal** Állami áruház
Confecţii Készruhák	**Marochinărie** Bőrdíszmű
Consignaţie Bizományi Áruház	**Mercerie** Rövidáru
Drogherie Illatszerbolt	**Romarta** Népművészeti bolt
Electrice Villamosság	**Solduri** Maradékbolt
Galanterie Divatáru	**Stofe** Szövet
Îmbrăcăminte Ruházati bolt	**Tricotaje** Kötöttáru
Încălţăminte Cipőbolt	**Tutungerie** Dohánybolt

Gramatică

124 A főnév ragozása melléknévvel többes számban

határozatlan névelővel

M.

N. A.	**nişte turişti români**	néhány román turista néhány román turistát
G. D.	**unor turişti români**	néhány román turistának a néhány román turistának

F.

N. A.	**nişte turiste române**	néhány román turistanő néhány román turistanőt
G. D.	**unor turiste române**	néhány román turistanőnek a néhány román turistanőnek

Ntr.

N. A.	**nişte magazine mari**	néhány nagy áruház néhány nagy áruházat
G. D.	**unor magazine mari**	néhány nagy áruháznak a néhány nagy áruháznak

határozott névelővel

M.

N. A.	**turiştii români**	a román turisták a román turistákat
G. D.	**turiştilor români**	a román turistáknak a a román turistáknak

F.

N. A.	**turistele române**	a román turistanők a román turistanőket
G. D.	**turistelor române**	a román turistanőknek a a román turistanőknek

Ntr.

N. A.	**magazinele mari**	a nagy áruházak a nagy áruházakat
G. D.	**magazinelor mari**	a nagy áruházaknak a a nagy áruházaknak

125 A melléknév felsőfoka általános értelemben

A már tárgyalt és több elemből álló felsőfokon kívül használatos még egy általános értelmet hordozó felsőfok is, amelyet a **foarte, prea, tare** és más hasonló szócskákkal képezünk:

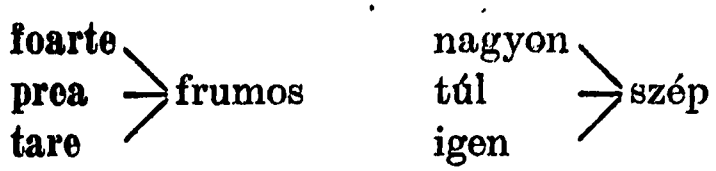

Jerseul acesta este **foarte** elegant.
Ez a kötöttkabát **nagyon** elegáns.

Rochiţa aceasta este **prea** scumpă.
Ez a ruha **túl** drága.

Domnul acesta este o cunoştinţă **tare** veche.
Ez az úr egy **igen** régi ismerős.

126 A mutató névmás részeshatározó és birtokos esete egyes és többes számban

	közelre	*távolra*
	Sg.	
M. Ntr.	**acestuia**	**aceluia**
F.	**acesteia**	**aceleia**
	Pl.	
M. F. Ntr.	**acestora**	**acelora**

127 Sajátos román kifejezések

Néhány kifejezést mint pl. *fázom* **mi-e frig,** *álmos vagyok* **mi-e somn,** *éhes vagyok* **mi-e foame,** *szomjas vagyok* **mi-e sete** a románban a *frig* (hideg), *somn* (álom), *foame* (éhség), *sete* (szomjúság) főnevekkel, az *a fi* (lenni) ige egyes szám 3. személyű alakjával, valamint a személyes névmások részeshatározó esetének hangsúlytalan alakjaival fejezzük ki:

mi-e frig	fázom	**ni-i frig**	fázunk
ți-e frig	fázol	**vi-i frig**	fáztok
îi e frig	fázik	**li-i frig**	fáznak

Jegyezzük meg:

— ha a személyes névmás ragozott alakja után a létige kijelentő mód jelen idejének egyes számú rövid alakja, azaz **i** áll, akkor a beszélt nyelvben a **ne, vă, le** helyett **ni, vi, li** alakot használunk, amelyet a segédigéhez kötőjellel kapcsolunk: **ni-i, vi-i, li-i,**

— a tagadó alakokat úgy kapjuk meg, hogy az állító alakok elé a **nu** tagadószócskát tesszük,

— az egyes szám 3. személyben a tagadószót összevonjuk az **îi**-jal: **nu-i (e frig).**

128 Az a plăcea ige

Az **a plăcea** *szeretni, tetszeni* igének *ízleni* jelentése is van. Legtöbbször csak egyes és többes szám 3. személyű **place, plac** alakjait használjuk és eléje mindig a személyes névmás részeshatározó esetét tesszük:

îmi place szeretem(azt), nekem tetszik, nekem ízlik

îmi plac szeretem (azokat), nekem tetszenek, nekem ízlenek

Állító alakok:

îmi place (plac)	**ne place (plac)**
îți place (plac)	**vă place (plac)**
îi place (plac)	**le place (plac)**

Tagadó alakok:

nu-mi place (plac)	**nu ne place (plac)**
nu-ţi place (plac)	**nu vă place (plac)**
nu-i place (plac)	**nu le place (plac)**

129 Az a durea ige

Az **a durea** *fájni* igének csak 3. személyű alakjait használjuk: **doare** *fáj*, **dor** *fájnak*. A magyartól eltérően *akinek* fáj valamije a románban mindig *tárgyeset.*

Állító alakok:

mă doare (dor)	**ne doare (dor)**
te doare (dor)	**vă doare (dor)**
îl doare (dor)	**îi doare (dor)**
o doare (dor)	**le doare (dor)**

Tagadó alakok:

A tagadó alakokat úgy kapjuk meg, hogy az állító alakok elé a **nu** tagadószócskát tesszük, az egyes szám 3. és a többes szám 3. személyű alakoknál azonban a tagadószócskát és a személyes névmásokat rendszerint összevonjuk:

Sg. 3.	*m.*	**nu-l doare,**	**nu-l dor**
	f.	**n-o doare,**	**n-o dor**
Pl. 3.	*m.*	**nu-i doare,**	**nu-i dor**

130 Az elöljáró vonzatai

Az elöljárók többsége *tárgyesetet vonz*, azaz az elöljáró után álló főnév (névmás) tárgyesetben áll:

Tárgyesetet vonzanak pl.: **în, cu, la, pe, lîngă stb.**

Să intrăm la un restaurant...
Menjünk be egy **étterembe...**
Plec cu tine în oraş.
Veled megyek a városba.

Birtokos esetet vonz azonban az **în faţa** *előtt* és még néhány más összetett elöljáró:

Ea se opreşte în faţa unei vitrine.
Ő megáll egy kirakat előtt.

131 A hai indulatszó

Az egyik leggyakrabban használt, az indulatszavak csoportjába tartozó hívást, felszólítást jelentő formula a **hai,** *gyere,* amelynek néhány alakja a már tanult igeragozási minta szerint változik:

Hai la un film!	Gyere moziba! / Gyertek moziba!
Haidem acasă!	Gyerünk haza!
Haideţi repede!	Gyertek gyorsan!

Exerciţii

1. *Ragozzuk el minden esetben egyes és többes számban:*
un turist obosit, turistul obosit, o vitrină modernă, vitrina modernă, un bulevard lat, bulevardul lat.

2. *Fordítsuk le, és alkossunk tetszés szerinti mondatokat:*

a kosztümöknek az ára, az áruházaknak a kirakatai, a városoknak a körútjai, egyes üzemeknek a könyvelői, egyes vállalatoknak a büféi, egyes áruházaknak a cikkei.

3. *Alkossunk mondatokat az alábbi minta szerint, ügyelve az egyeztetésekre:*

Rochiţa	aceasta	este	prea	scumpă.
pantalonii	acesta		tare	ieftin
costumul			foarte	frumos
cămaşa				elegant
batistele				modern
pantofii				
biletele				

4. *Fordítsuk le a következő, a magyartól eltérő kifejezéseket:*

a) álmos vagy, szomjasak vagyunk, nem fáznak, éhesek vagytok, melege van, álmosak, fázom, nem vagyok szomjas;

b) nektek tetszik ez a város, nekünk nem ízlik a tej, neki ízlik a sör, nekem nem tetszik ez a ruha, nekik ízlik a kávé, neked nem tetszik ez a film;

c) fáj a karja, fáj a hátad, fáj a lábam, fáj a füle, fáj a szemem, fáj a fogad.

5. *Tegyük múlt időbe:*

Andrei se odihneşte puţin. Marina vine acasă. Amîndoi se duc la plimbare. Ei se plimbă prin centrul oraşului. Pe bulevard se opresc în faţa unei vitrine. În vitrină văd diferite articole de modă. Ei intră în magazin. Marina cumpără nişte batiste şi o pereche de ciorapi. Andrei cere o cravată. Vînzătorul aduce articolele cerute. Andrei plăteşte la casă. Ei ies din magazin. Amîndoi se grăbesc acasă.

6. *Tegyük jövő időbe az előző feladat igéit!*

7. *Feleljünk a kérdésekre:*

Ce întreabă Marina cînd se întoarce acasă? Ce răspunde Andrei? Unde vrea să meargă Marina? Ce preferă Andrei? Ce film a venit la cinematograful Bucureşti? Găsesc ei locuri? Unde se duc ei la plimbare? Cum pornesc ei prin oraş? Ce fel de magazine se află pe bulevard? Cum sînt vitrinele magazinelor? Unde se opreşte Marina? Ce vede ea printre altele? Cum este costumul văzut? Îi place lui Andrei culoarea costumului? Pe cine salută Andrei? Cît timp se plimbă încă soţii Florescu prin oraş? Ce spune Andrei? Ce zice Marina? Ce idee are Andrei?

8. *Fordítsuk le:*

— Anna, nem akarod, hogy moziba menjünk?
— De igen. De hova?
— Gyere, nézzük meg a műsort (program).

— Jó, én elmegyek jegyet váltani.
— Ne vegyél túl drága jegyet.
— Akkor a 22. sorba veszek jegyet.
— Vannak olcsó helyek a vetítővászon előtt is?
— Igen, de ott semmit sem fogunk látni.
— Hol találkozzunk?
— A mozi előtt, pontosan 3/4 7-kor.
— Viszontlátásra!
— Siess!

19 nouăsprezece

LECȚIA A NOUĂSPREZECEA
A TIZENKILENCEDIK LECKE

Într-o grădină de vară

Grădina de vară în care au intrat era destul de plină. Orchestra cînta o melodie plăcută, iar în fața orchestrei dansau cîțiva tineri. După o scurtă căutare, Andrei a găsit o masă liberă, unde au luat loc.

— E plăcut aici, nu? spune Andrei. Parcă mă simt mai bine decît pe stradă, în mulțime. Ia spune dragă, ce iei?

— Niște mititei și o bere.
— Un aperitiv nu vrei?
— Nu. Seara nu e bine să mănînci mult.
— Da, de fapt, așa e.
În timp ce discutau, a venit ospătarul cu lista de bucate.
— Ce doriți vă, rog?
— Niște mititei pentru doamna, un grătar pentru mine și două salate.
— Ce băuturi doriți? Vin sau bere?
— Bere neagră la sticle aveți?
— Nu. Avem numai halbe, țapi sau bere blondă.
— Atunci a halbă și un țap.

Ospătarul a notat comanda și a plecat. Marina și Andrei de-abia acum simțeau că le era foame. În timp ce așteptau, o fată a pus repede masa. Numaidecît a venit și ospătarul cu mîncarea.

— Aici se servește mai bine decît la restaurantul unde am fost alaltăieri, spune Marina.

— Da, într-adevăr. Și parcă și grătarul e mai bun, spune Andrei. Cum îți plac mititeii?

— Sînt minunați! Cunoșteai mai de mult restaurantul acesta?

— Nu, nu-l cunoșteam, dar trebuie să recunosc că se servește foarte bine.

După ce au mîncat, Andrei a chemat ospătarul.

— Plata, vă rog!

— O clipă, spune ospătarul și face socoteala pe o notă pe care i-o dă apoi lui Andrei.

Andrei achită nota și se îndreaptă împreună cu Marina spre ieșire.

Vocabular

care *pr.* aki, ami, amely
în care amelybe
era volt
destul *adv.* eléggé
orchestră, orchestre *s. f.* zenekar
a cînta I., cînt, cîntat *vb.* énekelni, játszani (hangszeren)
cînta játszott

melod*ie*, melod*ii* *s. f.* dal, melódia
a dans*a* I., dans*ez*, dans*at* *vb.* táncolni
dans*au* táncoltak
căut*are*, căut*ări* *s. f.* keresés
parc*ă* mintha
a se simț*i* IV., simt, simț*it* *vb.* érezni magát
mulț*ime*, mulț*imi* *s. f.* tömeg
ia *interj.* nos, no, ugyan
mititei *s. m. csak pl.* erdélyi húskolbászka
se*ară*, seri *s. f.* est
se*ara* *adv.* este
aș*a* *adv.* így
în timp ce mialatt
a discut*a* I., disc*ut*, discut*at* *vb.* beszélgetni
discut*au* beszélgettek
l*istă* de buc*ate* étlap
grăt*ar*, grăt*are* *s. ntr.* rostonsült
pentru m*ine* nekem, az én részemre
b*ere* ne*agră* barna sör
st*iclă*, st*icle* *s. f.* üveg
la st*icle* üveges
b*ere* bl*ondă* világos sör
a not*a* I., not*ez*, not*at* *vb.* jegyezni, feljegyezni
com*andă*, com*enzi* *s. f.* rendelés
de-ab*ia* alig, csak
simț*eau* érezték
le er*a* fo*ame* éhesek voltak
aștept*au* vártak
numaidecît azonnal
mînc*are*, mînc*ări* *s. f.* étel, ennivaló
a serv*i*, IV., serv*esc*, serv*it* *vb.* kiszolgálni, felszolgálni
se serv*ește* mai b*ine* jobb a kiszolgálás
al*altăieri* *adv.* tegnapelőtt
a cunoa*ște* III., cun*osc*, cunosc*ut* *vb.* ismerni
cunoșt*eai* ismerted
mai de mult régebben, régebbről
a recunoa*ște* III., recun*osc*, recunosc*ut* *vb.* elismerni
d*upă* ce miután
pl*ata*, vă rog kérem, fizetni
cl*ipă*, cl*ipe* *s. f.* pillanat
socot*eală*, socot*eli* *s. f.* elszámolás
not*ă*, not*e* *s. f.* jegyzék
a achit*a* I., ach*it*, achit*at* *vb.* kiegyenlíteni (a számlát)
a se îndrept*a* I., îndr*ept*, îndrept*at* *vb.* vmi felé fordulni, elindulni vmi felé
ieș*ire*, ieș*iri* *s. f.* kijárat

b*ine* / rău

Román pénznemek

bancnote papírpénzek	**monede** fémpénzek
100 de lei	25 de bani
50 de lei	15 bani
25 de lei	10 bani
10 lei	5 bani
5 lei	
3 lei	

Gramatică

132 A dumneata udvariassági névmás

Mint a magyarban, az önöző és tegező forma között használatos a románban is a **dumneata** *maga* jelentésű udvariassági személyes névmás, amely után az igét mindig egyes számban használjuk:

Dumneata ce faci? Maga mit csinál?

133 A folyamatos múlt

A kijelentő módnak ezt az idejét elbeszélésekben, elbeszélésnél használjuk. A mindennapi nyelvhasználat általában ritkábban él vele.

A folyamatos múlt időt úgy képezzük, hogy az igetőhöz a mindig hangsúlyos **(e)am, (e)ai, (e)a, (e)am, (e)aţi, (e)au** személyragokat tesszük, amelyek — csupán formai szempontból ugyan — de megegyeznek az összetett múltnál használt segédigei alakokkal:

134 Az I., II., III. és IV. ragozású igék folyamatos múltja

I. a învăţa tanulni

învăţ*am*	tanultam	**învăţ*am***	tanultunk
învăţ*ai*	tanultál	**învăţ*aţi***	tanultatok
învăţ*a*	tanult	**învăţ*au***	tanultak

II. a vedea látni

vede*a*m	láttam	vede*a*m	láttunk
vede*a*i	láttál	vede*a*ţi	láttatok
vede*a*	látott	vede*a*u	láttak

III. a merge menni

merge*a*m	mentem	merge*a*m	mentünk
merge*a*i	mentél	merge*a*ţi	mentetek
merge*a*	ment	merge*a*u	mentek

IV. a fugi futni

fuge*a*m	futottam	fuge*a*m	futottunk
fuge*a*i	futottál	fuge*a*ţi	futottatok
fuge*a*	futott	fuge*a*u	futottak

a coborî leszállni

cobor*a*m	leszálltam	cobor*a*m	leszálltunk
cobor*a*i	leszálltál	cobor*a*ţi	leszálltatok
cobor*a*	leszállt	cobor*a*u	leszálltak

135 Az a fi és a avea folyamatos múltja

a fi lenni

er*a*m*	voltam	er*a*m*	voltunk
er*a*i*	voltál	er*a*ţi*	voltatok
er*a**	volt	er*a*u*	voltak

* A szókezdő e jé-nek ejtendő!

a avea bírni

ave*a*m	nekem volt	ave*a*m	nekünk volt
ave*a*i	neked volt	ave*a*ţi	nektek volt
ave*a*	neki volt	ave*a*u	nekik volt

136 A visszaható ragozás folyamatos múltját

ugyanúgy képezzük mint a cselekvő ragozásnál, azzal a különbséggel, hogy az ige elé kitesszük a visszaható névmásokat:

III. a se duce menni

mă duce*am*	mentem	**ne duce*am***	mentünk
te duce*ai*	mentél	**vă duce*aţi***	mentetek
se duce*a*	ment	**se duce*au***	mentek

137 A határozószó fokozása

A határozószókat a melléknévhez hasonlóan fokozzuk:

alapfok:		**bine**	jól
középfok:		**mai bine**	jobban
felsőfok:	<	**cel mai bine**	a legjobban
		foarte bine	nagyon jól

Aici se serveşte **bine.**
Itt **jól** szolgálnak fel.
Aici se serveşte **mai bine** decît la restaurantul acela.
Itt **jobban** szolgálnak fel, mint abban az étteremben.
Aici se serveşte **cel mai bine.**
Itt szolgálnak fel **a legjobban.**

Jegyezzük meg:

a felsőfokban a **cel** melléknévi névelő nemben és számban nem változik.

138 A ia indulatszó

Ezt a bíztatást, kérést, összetételekben hívást jelentő, változatlan alakú szócskát magyarra a következőképpen fordíthatjuk:

Ia spune... **No, mondd csak...**

Exerciţii

1. *Ragozzuk el a következő igéket folyamatos múltban:*

a discuta, a dansa, a găsi, a aştepta, a aduce, a se simţi, a se grăbi.

2. *Tegyük közép- és felsőfokba a következő határozószókat, és alkossunk velük egy-egy mondatot:*

repede, devreme, tîrziu, frumos, vesel, obosit, mult.

3. *Fordítsuk le, és használjuk az udvariassági személyes névmás mindkét alakját, ügyelve az igék helyes használatára:*

Ön (maga) kicsoda? Ön (maga) hol lakik? Ön (maga) beszél románul? Ön (maga) mit óhajt? Ön (maga) hogy(an) érzi magát?

4. *Tegyük folyamatos múltba:*

Am avut mult de lucru. Am fost la el. M-am dus des (gyakran) la ei. Am luat masa la restaurant. Am fost în excursie. Am învăţat la o şcoală profesională. Am discutat cu colegul meu. Am plecat devreme. M-am simţit bine la voi. Am făcut curat în cameră. M-am grăbit acasă.

5. *Csoportosítsuk az olvasmányban szereplő igéket a kijelentő mód igeidői szerint!*

6. *Feleljünk a kérdésekre:*

Cum era grădina de vară în care au intrat ei? Ce cînta orchestra? Ce făceau cîţiva tineri? A găsit o masă liberă Andrei? Ce a spus Andrei după ce au luat loc? Ce a vrut să mănînce Marina? Ce a comandat (rendelt) Andrei? Ce băuturi comandă soţii Florescu? Cum se serveşte la restaurantul acesta? Cum e mîncarea? Îi plac Marinei mititeii? Ce a făcut Andrei după ce au mîncat? Ce îi spune dînsul ospătarului?

7. *Fordítsuk le:*

Menjünk el egy kerthelyiségbe. Rendelünk valamit? Nem. Én nem eszem semmit. Nem vagyok éhes. De szívesen megiszom egy korsó sört. Tetszik ez a hely? Igen, nagyon kellemes itt. Itt nagyon jó a kiszolgálás. Ez a zenekar jól játszik. Ez egy ismert dal.

20 douăzeci

LECȚIA A DOUĂZECEA
A HUSZADIK LECKE

Cum va fi vremea

Soții Florescu s-au întors acasă. Marina deschide ferestrele, iese pe terasă și privește orașul scăldat în lumină. Dinspre parc vîntul aduce miros de flori.

— Ce seară plăcută!

— Da, însă am impresia că la noapte va plouă.

— Cum? Nu vezi ce înstelat e cerul? Nu se vede nici un nor. Ai ascultat buletinul meteorologic?

— Nu, dragă, undeva în depărtare fulgeră și am auzit și tunete. Vara plouă și din senin.

— Crezi că mîine nu o să fie timp frumos? Şi cu care i-am promis Mariei că mă voi duce cu ea la ştrand...

Andrei nu răspunde. Se aşază într-un fotoliu şi dă drumul la radio. Ia în mînă programul de radio şi televiziune şi aprinde o ţigară. Peste cîteva minute se aude semnalul cunoscut. Crainicul anunţă:

— Aici Bucureşti, programul I. Dăm ora exactă. La al cincilea semnal va fi ora 22 ... Radiojurnal ...

Şi ... urmează ultimele ştiri.

După ştiri se anunţă buletinul meteorologic:

— Timpul probabil de mîine: În următoarele 24 de ore cerul va fi înnorat, în unele locuri vor cădea ploi locale însoţite de descărcări electrice. Vîntul va sufla slab pînă la potrivit. Temperatura în uşoară scădere. Minimele vor fi cuprinse între 15—20 de grade, iar maximele între 25—30 de grade.

— Ce ţi-am spus? zice Andrei.

— Da, însă eu totuşi am să merg mîine la ştrand, spune Marina.

Vocabular

vreme, vremuri *s. f.* idő, időjárás
a privi IV., privesc, privit *vb.* nézni
scăldat, scăldată, scăldaţi, scăldate *adj.* úszó, fürdő
lumină, lumini *s. f.* fény
dinspre *prep.* felől
vînt, vînturi *s. ntr.* szél
miros, mirosuri *s. ntr.* illat
impresie, impresii *s. f.* benyomás
noapte, nopţi *s. f.* éjszaka
la noapte *adv.* (az) éjszaka
a ploua I., plouă, plouat *csak 3. sz.* esik (az eső)
înstelat, înstelată, înstelaţi, înstelate *adj.* csillagos
cer, ceruri *s. ntr.* égbolt
nor, nori *s. m.* felhő
a asculta I., ascult, ascultat *vb.* hallgatni, meghallgatni
buletin meteorologic időjárásjelentés
depărtare, depărtări *s. f.* messzeség, távol
a fulgera I., fulgeră, fulgerat *vb. csak 3. sz.* villámlik
tunet, tunete *s. ntr.* dörgés
vară, veri *s. f.* nyár
vara *adv.* nyáron
senin, senină, seni, senine *adj.* felhőtlen ég
o să fie lesz

fotoliu, fotolii *s. ntr.* fotel
a da drumul kinyitni, bekapcsolni (a rádiót pl.)
mînă, mîini *s. f.* kéz
program de radio şi televiziune rádió- és televízióújság
a aprinde III., aprind, aprins *vb.* rágyújtani, meggyújtani
semnal, semnale *s. ntr.* jelzés
crainic, crainici *s. m.* bemondó
a anunţa I., anunţ, anunţat *vb.* közölni, értesíteni
programul I. (unu) a Kossuth rádiónak megfelelő adóállomás
exact, exactă, exacţi, exacte *adj.* pontos
radiojurnal, radiojurnale *s. ntr.* hírek (rádióban)
a urma I., urmez, urmat *vb.* következni
ştire, ştiri *s. f.* hír
timpul probabil de mîine a holnapig várható időjárás
următor, următoare, următori, următoare *adj.* következő
înnorat, înnorată, înnoraţi, înnorate *adj.* felhős
a cădea II., cad, căzut *vb.* esni
ploaie, ploi *s. f.* eső
local, locală, locali, locale *adj.* helyi
însoţit, însoţită, însoţiţi, însoţite *adj.* kísért, kísérve
descărcări electrice elektromos kisülések, *itt:* villámok
a sufla I., suflu, suflat *vb.* fújni
slab, slabă, slabi, slabe *adj.* gyenge
potrivit, potrivită, potriviţi, potrivite *adj.* mérsékelt
temperatură, temperaturi *s. f.* hőmérséklet
uşor, uşoară, uşori, uşoare *adj.* könnyű
creştere, creşteri *s. f.* növekedés, emelkedés
minime minimumok
a cuprinde III., cuprind, cuprins *vb.* közrefogni
între *prep.* között
grad, grade *s. ntr.* fok
maxime maximumok
totuşi mégis
am să merg el fogok menni
car, care *s. ntr.* kocsi, szekér
sanie, sănii *s. f.* szán, szánkó

minimum / maximum

Évszakok

primăvară tavasz
vară nyár
toamnă ősz
iarnă tél

Világtájak

nord (N) észak
est (E) kelet
vest (V) nyugat
sud (S) dél

nord-est északkelet
nord-vest északnyugat
sud-est délkelet
sud-vest délnyugat

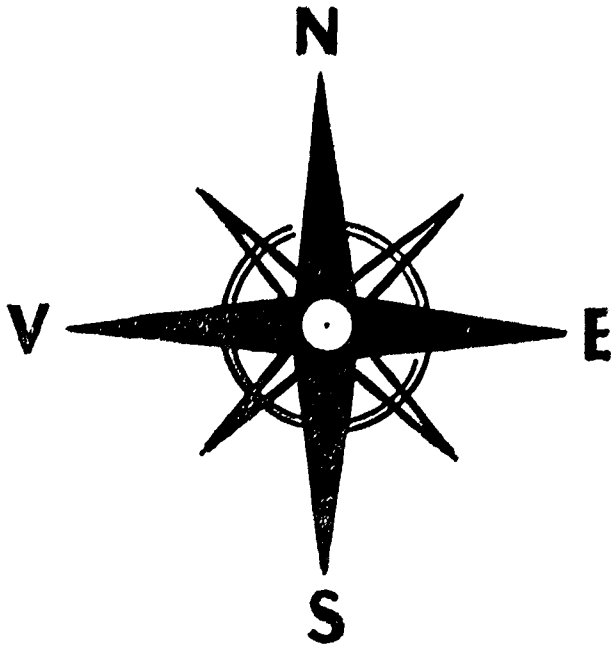

Időjárás

arşiţă hőség
brumă dér
caniculă kánikula
cald meleg
ceaţă köd
crivăţ hideg téli szél neve
frig hideg
ger fagy
grindină jégeső
lapoviţă havas eső
ninsoare hóesés
ploaie eső
rouă harmat
temperatură hőmérséklet
vifor vihar
viscol hóvihar
vînt szél
zăpadă hó

Gramatică

139 A személytelen igék

A természeti jelenségeket kifejező igéknek minden időben csak egyes szám 3. személyű alakja van:

Jelen idő		*Folyamatos múlt*	
plouă	esik	**ploua**	esett
ninge	havazik	**ningea**	havazott
tună	dörög	**tuna**	dörgött
fulgeră	villámlik	**fulgera**	villámlott

Összetett múlt		*Jövő idő*	
a plouat	esett	**va ploua**	esni fog
a nins	havazott	**va ninge**	havazni fog
a tunat	dörgött	**va tuna**	dörögni fog
a fulgerat	villámlott	**va fulgera**	villámlani fog

140 A jövő idő képzése kötőmód segítségével

A jövő időt a tanultakon kívül képezhetjük még

a) segédige + kötőmód:

am să merg
ai să mergi
are să meargă
avem să mergem
aveţi să mergeţi
au să meargă

b) **o +** *kötőmód:*

o + { **să merg**, **să mergi**, **să meargă**, **să mergem**, **să mergeţi**, **să meargă** }

141 A visszaható ragozás jövő ideje kötőmóddal

a) **am să mă duc**
ai să te duci
are să se ducă
avem să ne ducem
aveţi să vă duceţi
au să se ducă

b) **o +** { **să mă duc**, **să te duci**, **să se ducă**, **să ne ducem**, **să vă duceţi**, **să se ducă** }

Duminică { am să merg / am să mă duc / o să merg / o să mă duc } la ştrand.

Vasárnap el fogok menni a strandra.

142 Az a fi és a avea jövő ideje kötőmóddal

E két igénél csak a következő kötőmóddal képzett jövő idejű alakok használatosak:

am să fiu	leszek	avem să fim	leszünk
ai să fii	leszel	aveţi să fiţi	lesztek
are să fie	lesz	au să fie	lesznek

o <	să fiu	leszek	o <	să fim	leszünk
	să fii	leszel		să fiţi	lesztek
	să fie	lesz		să fie	lesznek

o <	să am	nekem lesz	o <	să avem	nekünk lesz
	să ai	neked lesz		să aveţi	nektek lesz
	să aibă	neki lesz		să aibă	nekik lesz

Am să fiu / O să fiu > acolo fix la zece.

Ott leszek pontosan tízkor.

Mîine o să am şi eu program.

Holnap nekem is programom lesz.

143 A főnévből képzett időhatározó szó

Egyes napszakokat és évszakokat jelentő főnevekből a határozott névelő hozzáadásával időhatározó szókat képezhetünk:

Ce?		Cînd?	
dimineaţă	reggel	**dimineaţa**	reggel
seară	est	**seara**	este
noapte	éj	**noaptea**	éjjel
zi	nap	**ziua**	nappal
primăvară	tavasz	**primăvara**	tavasszal
vară	nyár	**vara**	nyáron
toamnă	ősz	**toamna**	ősszel
iarnă	tél	**iarna**	télen

E o **primăvară** frumoasă. Szép **tavasz** van.
Primăvara plouă des. **Tavasszal** sűrűn esik.

Proverb

Fă-ţi i*a*rna car şi v*a*ra s*a*nie.

Exerciţii

1. *Ragozzuk el minden személyben:*

La cinci am să fiu acasă. Mîine dimineaţă o să mă scol devreme. Voi asculta buletinul meteorologic.

2. *Írjuk át az alábbi igealakokat a kötőmód segítségével képzett jövő időbe:*

Mă voi duce acasă. Ne vom întoarce acasă. Vei privi oraşul de pe terasă. Veţi merge la o grădină de vară. Şi ei vor veni la Bucureşti. El va anunţa sosirea ta.

3. *Fordítsuk le:*

Holnap esni fog. Tegnap nem esett. Ma is esik. Nyáron gyakran villámlik. Ősszel gyakran esik. Télen havazott.

4. *Feleljünk a kérdésekre:*

Ce face Marina cînd se întoarce acasă? Cum e seara? Cum este cerul? Ce impresie are Andrei? A ascultat el buletinul meteorologic? Ce spune el? Unde se așază Andrei? Ce face? Ce se aude peste cîteva minute? Ce anunță crainicul? Ce urmează după știri? Cum va fi vremea?

5. *Fordítsuk le:*

— Sajnálom, hogy ma rossz (urît) idő van.
— Valóban. Hideg van. Fúj a szél. Fázom.
— Mindjárt esik.
— Igen. Nem mehetünk a strandra.
— Remélem (hogy) holnap szép idő lesz.
— Úgy gondolod?
— Igen, délután meghallgattam az időjárásjelentést.
— És mit mondott?
— Az ég felhőtlen lesz. Gyenge szél lesz (fog fújni). A hőmérséklet 25 fok felett (peste) lesz.
— Akkor mehetünk a strandra.
— Úgy van!

Összefoglalás Recapitulare

A névelő Articolul		Sg.		Pl.	
		M. Ntr.	F.	M.	F. Ntr.
Határozatlan	*névelő*	un	o	niște	niște
Határozott		-l, -le	-a	-i	-le
Birtokos		al	a	ai	ale
Melléknévi		cel	cea	cei	cele

Az esetek Cazurile	Kérdőszava
Alanyeset Nominativul	**Cine? Ce?**
Tárgyeset Acuzativul	**Pe cine? Ce?**
Birtokos eset Genitivul	**(Al, A, Ai, Ale) cui?**
Részeshatározó eset Dativul	**Cui?**
Megszólító eset Vocativul	—

A főnév ragozása Declinarea substantivului

Határozatlan névelővel Cu articol nehotărît

		M. Ntr.	F.
Sg.	N. A.	un turist / garaj	o turistă
	G. D.	unui turist / garaj	unei turiste

		M.	F.	Ntr.
Pl.	N. A. niște / G. D. unor	turiști	turiste	garaje

Határozott névelővel Cu articol hotărît

		M. Ntr.	F.
Sg.	N. A.	membru +l turist +ul munte +le	turista
	G. D.	membru +lui turist +ului munte +lui	turistei
Pl.	N. A.	turiști +i	turiste garaje } +le
	G. D.	turiști +lor	turiste garaje } +lor

A melléknév Adjectivul

A fokozás Comparația

alapfok *gradul* *pozitiv*	*középfok* *gradul* *comparativ*	*felsőfok* *gradul* *superlativ*
bun bună buni bune	mai — bun / bună / buni / bune	cel / cea / cei / cele — mai — bun / bună / buni / bune
		foarte / prea / tare — bun, bună, buni, bune

Határozatlan névelős főnév után

		Sg.	Pl.
M.	N. A.	un student străin	niște studenți străini
	G. D.	unui student străin	unor studenți străini
F.	N. A.	o studentă străină	niște studente străine
	G. D.	unei studente străine	unor studente străine
Ntr.	N. A.	un bagaj greu	niște bagaje grele
	G. D.	unui bagaj greu	unor bagaje grele

Határozott névelős főnév után

		Sg.	Pl.
M.	N. A.	studentul străin	studenții străini
	G. D.	studentului străin	studenților străini
F.	N. A.	studenta străină	studentele străine
	G. D.	studentei străine	studentelor străine
Ntr.	N. A.	bagajul greu	bagajele grele
	G. D.	bagajului greu	bagajelor grele

A személyes névmások Pronumele personale

	Sg.			Pl.		
	1.	2.	3.	1.	2.	3.
N.	eu	tu	el ea	noi	voi	ei ele
G.	—	—	lui ei	—	—	lor lor
D.	mie îmi	ţie îţi	lui ei îi îi	nouă ne	vouă vă	lor lor le le
A.	pe mine mă	pe tine te	pe el pe ea îl o	pe noi ne	pe voi vă	pe ei pe ele îi le

Az udvariassági névmás Pronumele de politeţe

Sg.	Pl.
dumneata (dta) (mergi) **dumneavoastră** (dv., d-voastră) (mergeţi)	**dumneavoastră** (dv., d-voastră) (mergeţi)

A (melléknévi) birtokos névmás — *Pronumele adjectivele* > *posesive*

Sg.	1.	(al) meu	(a) mea	(ai) mei	(ale) mele
	2.	(al) tău	(a) ta	(ai) tăi	(ale) tale
	3.	(al) său	(a) sa	(ai) săi	(ale) sale
Pl.	1.	(al) nostru	(a) noastră	(ai) noştri	(ale) noastre
	2.	(al) vostru	(a) voastră	(ai) voştri	(ale) voastre
	3.	(al) lor	(a) lor	(ai) lor	(ale) lor

Sg. 3.	(al), (a), (ai), (ale) — lui, ei

A (melléknévi) mutató névmás — *Pronumele adjectivele* > *demonstrative*

		Sg.		Pl.	
		M. Ntr.	F.	M.	F. Ntr.
közelre	N. A.	acesta	aceasta	aceştia	acestea
	G. D.	acestuia	acesteia	acestora	
távolra	N. A.	acela	aceea	aceia	acelea
	G. D.	aceluia	aceleia	acelora	

A határozatlan névmások Pronumele nehotărîte

Sg.		Pl.	
M. Ntr.	F.	M.	F. Ntr.
unul altul	una alta	unii alţii	unele altele

A számnév Numeralul

A tőszámnevek Numeralele cardinale.

zece o sută o mie

A sorszámnevek Numeralele ordinale

primul prima primii primele

A gyűjtő számnevek Numeralele colective

amîndoi, amîndouă

Az ige Verbul

Az igék ragozása Conjugarea verbelor

I.	II.	III.	IV.
-a	-ea	-e	-i, -î

Kijelentő mód Modul indicativ

Jelen idő Prezentul

		I.	II.	III.	IV.
Sg.	1.	Ø -ez	Ø	Ø	Ø -esc Ø
	2.	-i -ezi	-i	-i	-i -eşti -i
	3.	-ă -ează	-e	-e	-e -eşte -ă
Pl.	1.	-ăm	-em	-em	-im -îm
	2.	-aţi	-eţi	-eţi	-iţi -îţi
	3.	-ă -ează	Ø	Ø	Ø -esc -ă

Folyamatos múlt Imperfectul

		I.	II.	III.	IV.
Sg.	1.	-am	-eam	-eam	-eam -am
	2.	-ai	-eai	-eai	-eai -ai
	3.	-a	-ea	-ea	-ea -a
Pl.	1.	-am	-eam	-eam	-eam -am
	2.	-aţi	-eaţi	-eaţi	-eaţi -aţi
	3.	-au	-eau	-eau	-eau -au

Összetett múlt Perfectul compus

		I.	II.	III.	IV.
Sg.	1.	am	+ a megfelelő ige melléknévi igeneve (participiul)		
	2.	ai			
	3.	a			
Pl.	1.	am			
	2.	aţi			
	3.	au			

Jövő idő Viitorul

a)

		I.	II.	III.	IV.
Sg.	1.	voi	+ a megfelelő ige főnévi igeneve (infinitivul)		
	2.	vei			
	3.	va			
Pl.	1.	vom			
	2.	veţi			
	3.	vor			

b)

		I.	II.	III.	IV.
Sg.	1.	avem	+ a megfelelő ige kötőmódja (conjunctivul)		
	2.	aveţi			
	3.	au			
Pl.	1.	am			
	2.	ai			
	3.	are			

c)

		I. II. III. IV.
Sg.	1.	o + a megfelelő ige kötőmódja (conjunctivul)
	2.	
	3.	
Pl.	1.	
	2.	
	3.	

A kötőmód Conjunctivul

Jelen idő Prezentul

		I.	II.	III.	IV.
Sg.	să +	1. 2. mint a kijelentő mód jelen ideje			
		3. -e, -eze	-ă	-ă	-ă, -ească, -e
Pl.		1. 2. mint a kijelentő mód jelen ideje			
		3. -e, -eze	-ă	-ă	-ă, -ească, -e

A parancsoló mód Imperativul

Állító alak Forma afirmativă

		I.	II.	III.	IV.
Sg.	2.	-ă -ează	i	-i -e	-i -ește -ă
Pl.	2.	-ați	-eți	-eți	-iți -îți

Tiltó alak Forma negativă

Sg.	2.	nu + főnévi igenév (infinitivul)
Pl.	2.	nu + állító alak

A melléknévi igenév Participiul

I.	II.	III.	IV.
-(a)t	-(u)t	(-u)t -s	-(i)t -(î)t

Visszaható ragozás Diateza reflexivă

Sg.	1.	mă	+ cselekvő ragozás
	2.	te	
	3.	se	
Pl.	1.	ne	
	2.	vă	
	3.	se	

Az *a fi*, *a avea* és *a vrea* ragozása

(Itt csak az eddig tanult és a beszélt nyelvben használt alakok szerepelnek!)

Kijelentő mód Indicativul

Jelen idő Prezentul

		a fi	*a avea*	*a vrea*
Sg.	1.	sînt	am	vreau
	2.	eşti	ai	vrei
	3.	este, e, -i	are	vrea
Pl.	1.	sîntem	avem	vrem
	2.	sînteţi	aveţi	vreţi
	3.	sînt	au	vor

Összetett múlt Perfectul compus

			a fi	*a avea*	*a vrea*
Sg.	1.	am	fost	avut	vrut
	2.	ai			
	3.	a			
Pl.	1.	am			
	2.	aţi			
	3.	au			

Folyamatos múlt Imperfectul

		a fi	*a avea*
Sg.	1.	eram	aveam
	2.	erai	aveai
	3.	era	avea
Pl.	1.	eram	aveam
	2.	eraţi	aveaţi
	3.	erau	aveau

a)

		a fi		*a avea*
Sg.	1.	voi	fi	avea
	2.	vei		
	3.	va		
Pl.	1.	vom		
	2.	veţi		
	3.	vor		

b)

		a fi		
Sg.	1.	am	să	fiu
	2.	ai		fii
	3.	are		fie
Pl.	1.	avem		fim
	2.	aveţi		fiţi
	3.	au		fie

c)

		o să	*a fi*	o să	*a avea*
Sg.	1.		fiu		am
	2.		fii		ai
	3.		fie		aibă
Pl.	1.		fim		avem
	2.		fiţi		aveţi
	3.		fie		aibă

Kötőmód Conjunctivul

Jelen idő Prezentul

		a fi	*a avea*
Sg.	1.	să fiu	să am
	2.	fii	ai
	3.	fie	aibă
Pl.	1.	fim	avem
	2.	fiți	aveți
	3.	fie	aibă

Parancsoló mód Imperativul

Állító alak Forma afirmativă — Tiltó alak Forma negativă

	a fi	*a avea*	*a fi*	*a avea*
Sg. 2.	Fii!	Ai!	Nu fi!	N-ai! N-avea!
Pl. 2.	Fiți!	Aveți!	Nu fiți!	N-aveți!

A személytelen igék Verbele impersonale

Kijelentő mód Indicativul

Jelen idő *Prez.*	*Folyamatos múlt* *Imperf.*	*Összetett múlt* *Perf. c.*	*Jövő idő* *Viitorul*
plouă ninge tună fulgeră	ploua ningea tuna fulgera	a plouat nins tunat fulgerat	va ploua / ninge / tuna / fulgera — are să / o să plouă / ningă / tune / fulgere

Kötőmód *Conjunctivul*

Jelen idő Prezentul

să plouă, să ningă, să tune, să fulgere

A határozószó Adverbul

A határozószó fokozása Comparaţia adverbului

alapfok	**bine**
középfok	**mai bine**
felsőfok	**cel mai bine**
	foarte bine

Az elöljáró Prepoziţia

Forma szerint
- egyszerűek (simple): **în, la, pe, cu, de stb.**
- összetettek (compuse): **de la, pe la, în faţa stb.**

Vonzat szerint
- **tárgyesettel állnak: cu, pe, lîngă stb.**
- **birtokos esettel állnak: în faţa stb.**

Az indulatszó Interjecţia

hai, ia stb.

21 douăzeci și *unu* / *una*

LECȚIA A DOUĂZECI ȘI *UNA*
A HUSZONEGYEDIK LECKE

O veste neașteptată

Ne aflăm într-un loc plăcut, undeva într-o căsuță din Buda, care are o frumoasă grădină în față și flori la ferestre. În această casă locuiește István Varga împreună cu soția sa Florica. István este inginer la o întreprindere din Pesta și anul acesta va împlini 36 de ani. Soția lui are 30 de ani și nu a mai fost în România de cînd s-au căsătorit. În acest timp el a învățat românește, iar ea ungurește.

Sîntem la începutul primăverii.

De la fereastră Florica îl vede pe István care vine grăbit acasă.

— Ce s-a întîmplat? îl întreabă ea.

— Am o surpriză pentru tine, spune István și o îmbrățișează cu căldură, în fața ușii.

Florica și István intră în casă.

— Spune-mi, Pista, despre ce e vorba?

— Draga mea, plec în România pe timp de o lună în cadrul unui schimb de experiență și te iau și pe tine. Cu această ocazie tu îți revezi rudele, iar după terminarea misiunii mele vom petrece împreună concediul de odihnă la mare.

— Minunat! exclamă Florica. Cînd te-am văzut, am bănuit că îmi aduci o bucurie. Vai, cîte mai am de pregătit acum! Tu nu știi, dragul meu, cîte are de făcut o femeie cînd se pregătește de călătorie.

— Bine, scumpa mea, dar despre aceasta mai avem timp de discutat...

Umor

— Unde îți petreci concediul?

— Am programat o călătorie în jurul lumii, dar soția mea vrea să meargă în altă parte.

Vocabular

veste, vești *s. f.* hír
neașteptat, neașteptată, neașteptați, neașteptate *adj.* váratlan
căsuță, căsuțe *s. f.* házacska
în față elöl
împreună cu együtt vkivel
inginer, ingineri *s. m.* mérnök
întreprindere, întreprinderi *s. f.* vállalat
anul acesta idén, ebben az évben
a împlini IV., împlinesc, împlinit *vb.* betölteni
de cînd mióta, amióta
a se căsători IV., căsătoresc, căsătorit *vb.* megházasodni
în acest timp ez idő alatt
început, începuturi *s. ntr.* kezdet
primăvară, primăveri *s. f.* tavasz

de la -ból, -ből
grăbit *adv.* sietve
a se întîmpla I., întîmplă, întîmplat *vb. csak 3. sz.* történni
surpriză, surprize *s. f.* meglepetés
cu căldură melegen
despre ce e vorba? miről van szó?
a pleca I., plec, plecat *vb.* elutazni
pe timp de o lună egy hónapra
cadru, cadre *s. ntr.* keret
schimb de experienţă tapasztalatcsere
te iau şi pe tine magammal viszlek téged is
ocazie, ocazii *s. f.* alkalom
a revedea II., revăd, revăzut *vb.* viszontlátni
rudă, rude *s. f.* rokon
după *prep.* után
terminare, terminări *s. f.* befejezés
misiune, misiuni *s. f.* küldetés
a petrece III., petrec, petrecut *vb.* eltölteni
concediu de odihnă *(évi rendes)* szabadság
a exclama I., exclam, exclamat *vb.* felkiáltani
a bănui IV., bănuiesc, bănuit *vb.* gyanítani
vai *interj.* jaj
de pregătit elkészíteni való
cîte mai am de pregătit mennyi elkészítenivalóm van még
dragul meu *(m.)* kedvesem
de făcut tennivaló
cîte are de făcut mennyi tennivalója van
cînd *adv.* mikor, amikor
a se pregăti de călătorie utazáshoz készülődni
scumpa mea *(f.)* drágám
de discutat beszélni való
mai avem timp de discutat van még időnk beszélni róla
a programa I., programez, programat *vb.* betervezni
călătorie, călătorii *s. f.* utazás
în jurul körül
lume, lumi *s. f.* világ
parte, părţi *s. f.* rész
în altă parte másfelé

Budapest nevezetességei

Academia Maghiară de Ştiinţe Magyar Tudományos Akadémia
Bastionul pescarilor Halászbástya
Bulevardul mare Nagykörút
Calea ferată a pionierilor Úttörővasút
Cetatea Vár

Cetatea Citadella
Galeria Naţională Nemzeti Galéria
Insula Margareta Margitsziget
Metroul Földalatti vasút
Muntele Gellért Gellérthegy
Muzeul de bele-arte Szépművészeti Múzeum
Muzeul Naţional Nemzeti Múzeum
Opera de Stat Állami Operaház
Parlamentul Országház
Piaţa Eroilor Hősök tere
Podul cu Lanţuri Lánchíd
Statuia Eliberării Felszabadulási emlékmű

Gramatică

144 A melléknév + főnév ragozása

A melléknév állhat a *főnév előtt* is, ebben az esetben *hímnemű* főneveknél a *névelőt* vagy az *esetragokat mindig a melléknév kapja, nőnemű* főneveknél azonban az *egyes szám birtokos és részeshatározó* esetben a főnév *többes számú alakkal* azonos alakot vesz fel.

Határozatlan névelővel

Hímnem

Sg.

N. A. **un cunoscut inginer** — egy ismert mérnök / egy ismert mérnököt

G. D. **unui cunoscut inginer** — egy ismert mérnöknek a / egy ismert mérnöknek

Pl.

N. A. nişte cunoscuţi ingineri < néhány ismert mérnök / néhány ismert mérnököt

G. D. unor cunoscuţi ingineri < néhány ismert mérnöknek a / néhány ismert mérnöknek

Nőnem

Sg.

N. A. o frumoasă grădină < egy szép kert / egy szép kertet

G. D. unei frumoase grădini < egy szép kertnek a / egy szép kertnek

Pl.

N. A. nişte frumoase grădini < néhány szép kert / néhány szép kertet

G. D. unor frumoase grădini < néhány szép kertnek a / néhány szép kertnek

Határozott névelővel

Hímnem

Sg.

N. A. cunoscutul inginer < az ismert mérnök / az ismert mérnököt

G. D. cunoscutului inginer < az ismert mérnöknek a / az ismert mérnöknek

Pl.

N. A. cunoscuţii ingineri — az ismert mérnökök / az ismert mérnököket

G. D. cunoscuţilor ingineri — az ismert mérnököknek a / az ismert mérnököknek

Nőnem

Sg.

N. A. frumoasa grădină — a szép kert / a szép kertet

G. D. frumoasei grădini — a szép kertnek a / a szép kertnek

Pl.

N. A. frumoasele grădini — a szép kertek / a szép kerteket

G. D. frumoaselor grădini — a szép kerteknek a / a szép kerteknek

145 A melléknévi mutató névmás+főnév ragozása

A melléknévi mutató névmás állhat a főnév előtt is. Ebben az esetben a már ismert névszói (főnévi, melléknévi) ragozási minta szerint változik:

Hímnem

Sg.

N. A. acest (acel) inginer ez a (az a) mérnök / ezt a (azt a) mérnököt

G. D. acestui (acelui) inginer ennek a (annak a) mérnöknek a / ennek a (annak a) mérnöknek

Pl.

N. A. acești (acei) ingineri ezek a (azok a) mérnökök / ezeket a (azokat a) mérnököket

G. D. acestor (acelor) ingineri ezeknek a (azoknak a) mérnököknek a / ezeknek a (azoknak a) mérnököknek

Nőnem

Sg.

N. A. această (acea) casă ez a (az a) ház / ezt a (azt a) házat

G. D. acestei (acelei) case ennek a (annak a) háznak a / ennek a (annak a) háznak

Pl.

N. A. aceste (acele) case ezek a (azok a) házak / ezeket a (azokat a) házakat

G. D. acestor (acelor) case ezeknek a (azoknak a) házaknak a / ezeknek a (azoknak a) házaknak

146 A vonatkozó névmás

A **cine**? *ki?* **ce**? *mi?* **care**? *melyik?* kérdő névmásokat vonatkozó névmásként is használjuk. Ebben az esetben *aki* (**cine**), *ami*, (**ce**), *aki*, *ami*, *amely* (**care**) jelentéssel bírnak. A beszélt nyelv leggyakrabban a **care** alakot használja, a **cine**, **ce** vonatkozó névmások inkább közmondásokban maradtak meg:

Cine vînează doi iepuri nu prinde nici unul.
(Aki két nyúlra vadászik, egyet sem fog.) azaz:
Aki sokat markol, keveset fog.

Ce ţie nu-ţi place altuia nu-i face.
Amit te nem szeretsz, azt másnak ne tegyed.

Cîinele care latră nu muşcă.
Amelyik kutya ugat, az nem harap.

Noi stăm într-o căsuţă care are şi o grădină.
Mi (egy olyan) házban lakunk, amelynek kertje is van.

A vonatkozó névmások elé tehetünk bármilyen tárgyesettel álló elöljárót az alábbi minta szerint:

despre	**care**	akiről, amiről, amelyről
cu		akivel, amivel, amellyel
în		akiben, amiben, amelyben
pe		akit, amit, amelyet
la		akinél (akihez), aminél (amihez), amelynél (amelyhez)

Casa în care locuieşte István se află în Buda.

A ház, amelyben István lakik, Budán van.

147 A határozatlan névmás

A cît? cîtă? cîţi? cîte? *hány? mennyi?* kérdő névmásokat határozatlan névmásként is használhatjuk, *annyi, mennyi* értelemben. Ha a névmás nem pontosan meghatározott nemre vonatkozik, akkor a *cîte* (ún. semleges-nőnemű) alakot használjuk:

Cîte mai am de pregătit!
Mennyi előkészíteni valóm van még!

Ezt a nyelvtani szemléletet a román más vonatkozásban is érvényre juttatja. Pl.:

Aceasta nu se poate! — **Ez** nem lehet!

Zicătoare — *Szólásmondás*

Toate la timpul lor. — **Mindent** a maga idejében.

148 A szupinum

A román nyelvben az egyik leggyakrabban használt elöljáró a **de.** Sokféle árnyalati jelentése közül ebben az olvasmányban a célhatározói vonzatával találkoztunk:

Se pregăteşte **de** călătorie.
Utazáshoz készülődik.

(Milyen céllal készülődik? Azzal a céllal, hogy utazzék.)

Ha a **de** elöljáró után a már ismert melléknévi igenév (participium) áll, akkor egy sajátos, új igemód jön létre, a *szupinum*, amelynek a mondatban mindig *célhatározói* jelentése (árnyalata) van:

Cîte mai am **de pregătit!**
Mennyi **előkészíteni valóm** van még!

A szupinumot tehát úgy képezzük, hogy a melléknévi igenév igei alakja elé a de elöljárót tesszük, és magyarra általában jelen vagy jövő idejű melléknévi igenévvel fordítjuk:

I.	II.	III.	IV.
a rezolva	a bea	a face	a dormi
rezolvat	băut	făcut	dormit
de rezolvat	de băut	de făcut	de dormit

(problemă)	de rezolvat	megoldandó feladat
(apă)	de băut	ivóvíz
(lucru)	de făcut	elvégzendő munka
(vagon)	de dormit	hálókocsi

Exerciţii

1. *Ragozzuk el minden esetben és számban:*

a) un tînăr inginer, o neaşteptată veste, un minunat apartament;

b) minunata capitală, plăcutul loc, tînărul inginer;

c) acest schimb de experienţă, această floare, acest an.

2. *Fordítsuk le a következő mondatokat úgy, hogy a melléknév megelőzze a főnevet:*

András barátja egy nagy üzemben dolgozik. Ennek az évnek a kezdetén szabadságon voltam Romániában. Anna egy nagyszerű hírt közöl barátnőjével (D!) A mi házunk előtt is van egy szép kert. András testvére még (egy) fiatal férj.

3. *Fordítsuk le a következő mondatokat csak a* care *vonatkozó névmást használva:*

Ez az a ház, amit keresek. Az üzem, amelyben István dolgozik, messze van. Az én kollégám, akivel szabadságon voltam, egy ismert

újságíró. A tapasztalatcserét, amelyről itt szó van, ősszel tartják meg (va avea loc). Az ő feleségc, aki 30 éves, gépírónő egy üzemben.

4. *Alkossunk szupinumokat a következő igékkel:*

a locui, a învăţa, a vedea, a spune, a şti, a cumpăra, a plăti, a căuta, a trimite, a comunica, a traduce, a scrie, a citi, a duce, a dormi.

5. *Fordítsuk le a következő mondatokat a szupinumokkal:*

Van valami mondanivalóm. Van egy lefordítandó levelem. Van egy megírandó cikkem. Sok tennivalóm van. Van egy közölnivaló jó hírem. Sok vásárolnivalóm van. Ez a lakószoba tágas. Mi látnivaló van itt? Mennyi kiadásom (fizetnivalóm) van.

6. *Feleljünk a kérdésekre:*

La a cîta lecţie sîntem acum? Care e titlul lecţiei? Cine sînt personajele (szereplői) lecţiei? Cine este István? Ce este el? Cîţi ani are dînsul? Cum o cheamă pe soţia lui István? Cîţi ani are ea? Ştie dînsa ungureşte? Ce veste aduce István pentru soţia sa? Cum primeşte (fogadja) Florica vestea? Ce are ea de făcut?

7. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

a) Hogy hívják (önt)? Hány éves (ön)? Házas (ön)? Hol dolgozik (ön)? Hol lakik (ön)? Mi az ön címe? Van (önnek) telefonja? Mi a száma? Mikor telefonálhatok (önnek)?

b) Milyen idegen nyelvet beszél (ön)? Beszél (ön) románul? Mikor tanult (ön) angolul? Tökéletesen beszéli (ön) a nyelvet? Kitől tanulta (ön) a román nyelvet? Így mondják románul? Hogy mondják románul?

22 douăzeci și doi / două

LECȚIA A DOUĂZECI ȘI DOUA
A HUSZONKETTEDIK LECKE

În febra pregătirilor

— Dragă István, ne-au mai rămas două săptămîni pînă la plecare și încă nu mi-ai spus ce ai aranjat cu pașapoartele, biletele de tren și toate celelalte.

— N-avea nici o grijă, m-am interesat eu de toate. Am reținut și două cușete, așa încît vom călători comod pînă la București.

— Asta e foarte bine, meriți felicitări. Dar, ia spune, te-ai gîndit ce cadouri le facem rudelor noastre?

— Să-ți spun drept, m-am bizuit pe tine și pe gustul tău. Aș avea o singură idee: să le ducem cîteva sticle de Tokaji. Ce zici, merge?

— Pentru unchiul Vasile cum să nu meargă. Dar ce facem cu ceilalți? N-ar fi bine să cumpărăm cîteva obiecte de artă populară? Acestea rămîn întotdeauna suveniri dragi.

— Desigur, dar mai trebuie să luăm și altceva. Ai propuneri mai concrete?

— Da: cravate pentru bărbați, genți pentru femei și jucării pentru copii. Îți place acum?

— Da.

— Vrei să vii cu mine să le cumpărăm împreună?

— Cum? Asta nu, draga mea, te rog! Știi bine că sînt foarte ocupat acum, în ajunul plecării. Așa, după o cumpărătură, două mai merge, dar ... Nu, nu pot, scuză-mă!

— Bine, de acord. Hai, acum să fixăm itinerarul și programul călătoriei.

— *U*ite! Plecăm de a*i*ci la 15 i*u*lie, se*a*ra, cu expresul internaţiona*l*. Aj*u*ngem la frontieră d*u*pă mi*e*zul nopţii, iar a doua zi la prînz sîntem în Bucureşti.

Itiner*a*rul *e*ste prim*i*t de Flor*i*ca cu bucur*ie*.

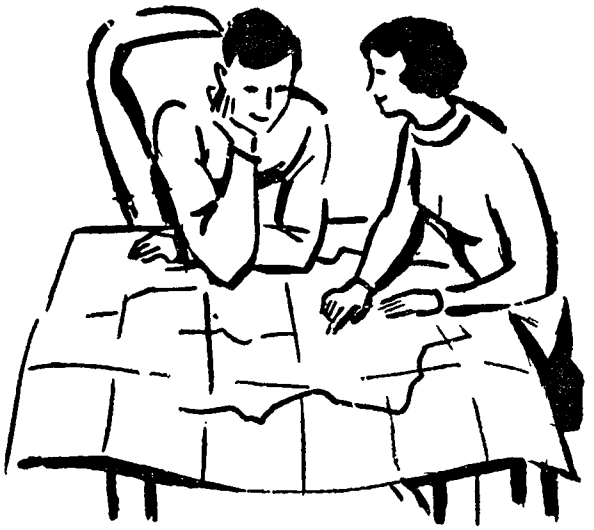

Vocabular

f*e*bră *s. f.* láz
pregăt*ire*, pregăt*iri* *s. f.* készülődés
a răm*î*ne III., răm*î*n, răm*a*s *vb.* maradni
săptăm*î*nă, săptăm*î*ni *s. f.* hét
plec*a*re, plecăr*i* *s. f.* indulás
a aranj*a* I., aranj*e*z, aranj*a*t *vb.* intézni, elintézni
paşap*o*rt, paşapo*a*rte *s. ntr.* útlevél
b*i*let de tren vonatjegy
cel*ă*lalt, ce*a*laltă, ce*i*lalţi, ce*l*elalte a másik, a többi
a se interes*a* I., interes*e*z, interes*a*t *vb.* érdeklődni, gondoskodni
de to*a*te mindenről
a reţ*i*ne III., reţ*i*n, reţin*u*t *vb.* fenntartani, biztosítani
cuş*e*tă, cuş*e*te *s. f.* ágy a hálófülkében
aş*a* înc*î*t így tehát
a călător*i* IV., călător*e*sc, călător*i*t *vb.* utazni
com*o*d *adv.* kényelmesen
***ă*sta, *a*sta, *ă*ştia, *a*stea** *pr.* ez
a merit*a* I., m*e*rit, merit*a*t *vb.* érdemelni
felicit*a*re, felicit*ă*ri *s. f.* dicséret
ia sp*u*ne mondd csak
a se gînd*i* IV., gînd*e*sc, gînd*i*t *vb.* gondolni
cad*o*u, cad*o*uri *s. ntr.* ajándék

a face cadou cuiva vkit megajándékozni
să-ți spun drept őszintén szólva
m-am bizuit pe tine rád bíztam
gust, gusturi *s. ntr.* ízlés
aș avea (nekem) lenne
singur, singură, singuri, singure *adj.* egyetlen
idee, idei *s. f.* ötlet
cîteva, cîtăva, cîțiva, cîteva *pr.* néhány
sticlă de Tokaji üveg tokaji (bor)
ce zici mit szólsz hozzá
merge megfelel
cum să nu meargă hogy ne felelne meg
ar fi bine jó lenne
obiect de artă populară népmővészeti tárgy
întotdeauna *adv.* mindig
amintire, amintiri *s. f.* emlék
desigur *adv.* biztosan
altceva *pr.* másvalami
propunere, propuneri *s. f.* javaslat
concret, concretă, concreți, concrete *adj.* konkrét
geantă, genți *s. f.* táska
jucărie, jucării *s. f.* játékszer
îți place acum? rendben van így?
ajun, ajunuri *s. ntr.* előest
după o cumpărătură, două mai merge egy-két bevásárlásról még lehet szó
scuză-mă bocsáss meg
de acord rendben van, egyetértek
a fixa I., fixez, fixat *vb.* lerögzíteni
itinerar, itinerare *s. ntr.* útirány, útiprogram
internațional, internațională, internaționali, internaționale *adj.* nemzetközi
a ajunge III., ajung, ajuns *vb.* megérkezni
frontieră, frontiere *s. f.* határ
la miezul nopții éjfélkor
a doua zi másnap
la prînz délben
este primit de Florica Flórika fogadja
bucurie, bucurii *s.f.* öröm

Hivatalos szervek Budapesten

Ambasada Republicii Socialiste România a Román Szocialista Köztársaság Nagykövetsége
Banca Națională Nemzeti Bank
Biroul de voiaj IBUSZ IBUSZ utazási iroda

Consulatul R.S.R. a RSZK Konzulátusa
Gara de est Keleti pályaudvar
Gara de sud Déli pályaudvar
Gara de vest Nyugati pályaudvar
Ministerul Afacerilor Externe Külügyminisztérium
Ministerul Afacerilor Interne Belügyminisztérium
Ministerul Comerţului Exterior Külkereskedelmi Minisztérium
Ministerul Justiţiei Igazságügyminisztérium

Gramatică

149 A celălalt mutató névmás

Jelentése: *az a másik*
Alakjai:

Sg.		Pl.	
M. Ntr.	F.	M.	F. Ntr.
celălalt	cealaltă	ceilalţi	celelalte

Ezek összetett mutató névmások, amelyek a már tanult **cel, cea, cei, cele** melléknévi névelőből és az **alt, altă, alţi, alte** melléknévként használt határozatlan névmásból állnak.

Az önállóan használt és a melléknévi alak között formai különbség nincs:

Celălalt cadou nu-mi place. **Az a másik** ajándék nem tetszik.

Celălalt nu-mi place. **Az a másik** nem tetszik.

150 A mutató névmás népi (vulgáris) alakjai

Az acesta, acela stb. mutató névmások helyett a beszélt nyelv szívesebben használja a következő rövidebb, önálló alakokat:

	Sg.		Pl.	
	M. Ntr.	F.	M.	F. Ntr.
Közelre:	ăsta	asta	ăştia	astea
Távolra:	ăla	aia	ăia	alea

Ezeket az alakokat melléknévként csak a főnév után használhatjuk:

Vagonul ăsta ... Ez a vagon ...
Casa asta ... Ez a ház ...

151 Az I., II., III. és IV. ragozású igék feltételes-óhajtó mód jelen ideje

A feltételes-óhajtó mód jelen idejét az aş, ai, ar, am, aţi, ar szócskákból és a ragozott ige főnévi igenévi alakjából képezzük:

I. a învăţa tanulni

aş învăţa	tanulnék	am învăţa	tanulnánk
ai învăţa	tanulnál	aţi învăţa	tanulnátok
ar învăţa	tanulna	ar învăţa	tanulnának

		II.	III.	IV.
aş ai ar am aţi ar	+	vedea	merge	fugi coborî

152 Az a fi, a avea és a vrea feltételes-óhajtó mód jelen ideje

a fi lenni

aş fi	lennék	**am fi**	lennénk
ai fi	lennél	**aţi fi**	lennétek
ar fi	lenne	**ar fi**	lennének

a avea bírni

aş avea	nekem lenne	**am avea**	nekünk lenne
ai avea	neked lenne	**aţi avea**	nektek lenne
ar avea	neki lenne	**ar avea**	nekik lenne

a vrea akarni

aş vrea	akarnék	**am vrea**	akarnánk
ai vrea	akarnál	**aţi vrea**	akarnátok
ar vrea	akarna	**ar vrea**	akarnának

153 A visszaható ragozás feltételes-óhajtó mód jelen ideje

csak abban különbözik a cselekvő ragozásától, hogy az igék elé kitesszük a **mă, te, se, ne, vă, se** névmásokat, melyeket részben összevonunk, részben összekapcsolunk az **aş, ai, ar, am, aţi, ar** szócskákkal:

a se duce menni

m-aş duce	mennék	**ne-am duce**	mennénk
te-ai duce	mennél	**v-aţi duce**	mennétek
s-ar duce	menne	**s-ar duce**	mennének

154 A szenvedő alakú igeragozás

A szenvedő alakú igeragozás a már tanult cselekvő és visszaható alakú igeragozás mellett a harmadik sajátos román igeragozási szerkezet.

Amíg a cselekvő igéknél a cselekvést az alany végzi, a visszaható igéknél pedig az alany által végzett cselekvés reá visszahat, addig a szenvedő szerkezetnél az alany csak elszenvedi, de nem végzi a cselekvést:

Cselekvő szerkezet:	**Maria spală.** **Mária mos.**
Visszaható szerkezet:	**Maria se spală.** **Mária mosakszik.**
Szenvedő szerkezet:	**Maria este spălată** de bunica. A nagymama **mossa** Máriát. (Mária a nagymama által mosatik.)

A románban csak a *tárgyas igéket* — de ezek közül sem valamennyit — lehet *szenvedő szerkezetben* ragozni, amelyeket magyarra *mindig cselekvő alakkal* fordítunk, mivel ezt az igeragozást a magyar nyelv csak ritkán használja. Pl.: *Riporter kerestetik* (ti. a rádió és tv által).

A szenvedő szerkezetben levő igéknek a jelen ideje csak formális, mivel az összetételben szereplő melléknévi igenév befejezett árnyalatot ad az igének.

A szenvedő szerkezetet az **a fi** *lenni* igéből és *a ragozott ige participiumából* képezzük úgy, hogy a létigét a már ismert módon használjuk, mellé téve az alannyal nemben és számban egyeztetett melléknévi igenévi alakokat:

Kijelentő mód jelen idő

a fi primit „fogadtatni" (vki által)

(eu) **sînt** **primit** / **primită** — engem fogadnak, én „fogadtatok"

(tu) **eşti** **primit** / **primită** — téged fogadnak, te „fogadtatsz"

(el) / (ea) > este < primit / primită — őt fogadják, ő „fogadtatik”

(noi) sîntem < primiţi / primite — minket fogadnak, mi „fogadtatunk”

(voi) sînteţi < primiţi / primite — titeket fogadnak, ti „fogadtattok”

(ei) / (ele) > sînt < primiţi / primite — őket fogadják, ők „fogadtatnak”

Itinerarul **este primit** de Florica cu bucurie.
Az útitervet Flórika örömmel **fogadja.**
(Az útiterv örömmel fogadtatik Flórika által.)

Összetett múlt idő

am fost primit(ă)	fogadtattam
ai fost primit(ă)	fogadtattál
a fost primit(ă)	fogadtatott
am fost primiţi(te)	fogadtattunk
aţi fost primiţi(te)	fogadtattatok
au fost primiţi(te)	fogadtattak

Jövő idő

voi fi primit(ă)	fogadtatva leszek
vei fi primit(ă)	fogadtatva leszel
va fi primit(ă)	fogadtatva lesz
vom fi primiţi(te)	fogadtatva leszünk
veţi fi primiţi(te)	fogadtatva lesztek
vor fi primiţi(te)	fogadtatva lesznek

(A tobbi alakokat lásd a nyelvtani összefoglaló táblázatban!)

155 Cselekvő igék szenvedő szerkezetűekké való átalakításának módja a mondatban

István cumpără cadouri.
István vásárol ajándékokat.

Ebben a mondatban az alany *István,* a tárgy *cadouri.* Átalakítás után a mondat így hangzik:

Cadourile sînt cumpărate de István.
Az ajándékok vásároltatnak István által.

Tehát ebben a mondatban a nyelvtani alany a most már határozott névelővel álló volt tárgy, az eredeti mondatnak itt „de" elöljáróval álló alanya pedig, a cselekvés igazi végrehajtója, amelynek használata csak kiemeléskor kötelező.

Cadourile sînt cumpărate.
Az ajándékokat megvásárolták.

A szenvedő szerkezet igenevét nemben és számban mindig az új alannyal egyeztetjük.

Exerciţii

1. *Tegyük a pontok helyébe a* celălalt *mutató névmás megfelelő alakjait:*

... tren cînd pleacă? ... vagon de dormit este mai comod. În ... săptămînă plecăm în concediu. ... obiecte de artă sînt pentru rude. Pentru ... copii cumpărăm jucării. ... sticle sînt în valiză. ... geantă este neagră. Vreau să-l cumpăr pe ... Vreau s-o văd şi pe ...

2. *Helyettesítsük az alábbi főneveket és mutató névmásokat a mutató névmás népi (vulgáris) alakjaival:*

a) Paşaportul este al meu. Ale cui sînt jucăriile? Biletul nu e valabil. Sticla este plină. Bărbaţii au plecat. Ideea e bună. Genţile sînt frumoase. Călătorii merg pînă la Bucureşti.

b) Vagonul acesta este pentru mărfuri. Compartimentul acela este pentru opt persoane. Săptămîna aceasta a fost ploioasă. Omul acela are patru copii. Ferestrele acestea sînt deschise. Pasagerii nu au bilet. Inginerii aceia nu călătoresc. Cadourile acestea sînt pentru voi.

c) Aceasta e scumpă. Aceia sînt mai comozi. Acestea nu sînt moderne. Aceea nu merge. Acesta îmi place foarte mult. Aceea îmi place mai puțin. Acelea sînt minunate. Aceștia nu sînt înalți.

3. *Tegyük feltételes-óhajtó módba a következő mondatokat:*

Vreau să cumpăr biletele de tren. Reţin o cuşetă la vagonul de dormit. Călătoresc cu expresul internaţional. Meritã felicitări. M-am bizuit pe tine. Avem o idee bună. Cumpăraţi cîteva cadouri. Au luat şi altceva. Ai propuneri mai concrete. Dacă nu eşti ocupat, merg la tine. Ne ducem la 15 iulie.

4. *Alakítsuk át a következő mondatok cselekvő ragozású igéit szenvedő szerkezetűekké:*

Cumpăr bilete. Reţin o cuşetă la vagonul de dormit. Fixăm itinerarul călătoriei. Citesc o carte interesantă. Scriu o scrisoare. Traduc în limba engleză un articol. Deschid ferestrele camerei. Copilul curăţă pantofii. O fată spală nişte cămăşi albe.

5. *Fordítsuk le szenvedő szerkezettel:*

Ez a hely el van foglalva. A csomagok el vannak készítve. A titkárt a telefonhoz hívják. A filmet sok gyerek látja. Annát örömmel várják. A levelet András a postaládába teszi. A feladatot (tema) a tanuló elkészíti. Dohányozni tilos!

6. *Feleljünk a kérdésekre:*

Cum se pregătesc soţii Varga de călătorie? Cum vor călători ei? Cui vor să le cumpere cadouri? Ce idee are István? Ce propune Florica? Merg ei împreună să cumpere cadourile? De ce? (Fiindcă...) Care va fi itinerarul şi programul lor? Cum este primită propunerea lui István?

7. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

a) Hol van a legközelebbi utazási iroda? Szeretnék egy hálókocsifülkét biztosítani. Mikor indul a nemzetközi gyorsvonat Budapestre? Más vonat nincs Budapest felé? Az mikor indul? Mikor érkezem Budapestre ezzel a vonattal?

b) Melyik vágányról indul a budapesti gyors? Ez a budapesti gyors? Hol van a hálókocsi? Hol van a nyolcas vagon? Tessék a menetjegyem és a helyjegyem.

23 douăzeci și trei

LECȚIA A DOUĂZECI ȘI TREIA
A HUSZONHARMADIK LECKE

Spre România

Soții Varga sînt acum comod instalați într-un compartiment al expresului care zboară cu toată viteza spre România. Au fost deranjați doar de controlorul vagonului de dormit care le-a adus două răcoritoare. Acum István încearcă să adoarmă, dar nu poate. Se adresează soției sale care citește în patul de jos:

— Florico, n-ai un antinevralgic la îndemînă? M-a obosit alergătura de azi și simt că-mi vîjîie capul.

— Ba da, dragul meu, imediat, răspunde Florica, lăsînd cartea la o parte. Poftim. Termosul cu apa cea rece este agățat lîngă fereastră. Încearcă să dormi puțin, peste cîteva ore sîntem la frontieră.

Într-adevăr, după cîteva ore trenul se oprește în gara de frontieră și încep formalitățile de vamă și controlul pașapoartelor.

Cineva bate la ușă. István deschide. Este ofițerul de grăniceri:

— Bună seara! Pașapoartele dumneavoastră, vă rog.

— Poftim! Uitați, aici sînt vizele.

— Mulțumesc. Vă doresc călătorie plăcută!

De-abia închid ușa, cînd apare funcționarul vămii.

— Bună seara! Revizie vamală! Vă rog să-mi permiteți să controlez bagajele. Aveți ceva de declarat?

— Nu, nimic special. Mergem la rude.

— Mulțumesc. Drum bun și vacanță plăcută.

Peste puțin timp trenul se pune din nou în mișcare.

A doua zi se trezesc tîrziu. Este o zi senină, cu un soare cald.

— Pista, am trecut de Sighișoara și ne apropiem de Brașov. Uite ce bine se văd munții!

— Minunat! Aici natura e încîntătoare.

Pînă ce s-au sculat și s-au îmbrăcat, trenul a ajuns în gara Brașov, o clădire extrem de modernă.

— Oh, la asta nu mă așteptam! exclamă Florica. Cîte s-au schimbat în ultimii ani!

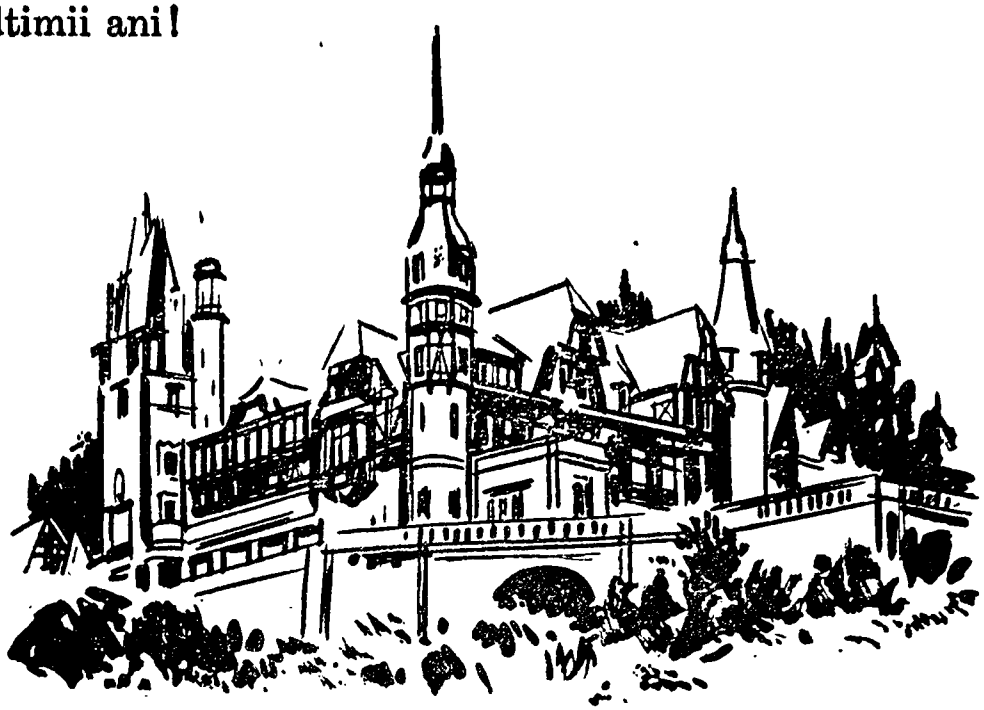

În Valea Prahovei, privirile celor doi soți urmăresc cu nesaț frumoasele peisaje de la Timiș, Predeal, Bușteni, Sinaia. Au deschis geamul și acum stau amîndoi la fereastră, respirînd adînc aerul puternic de munte.

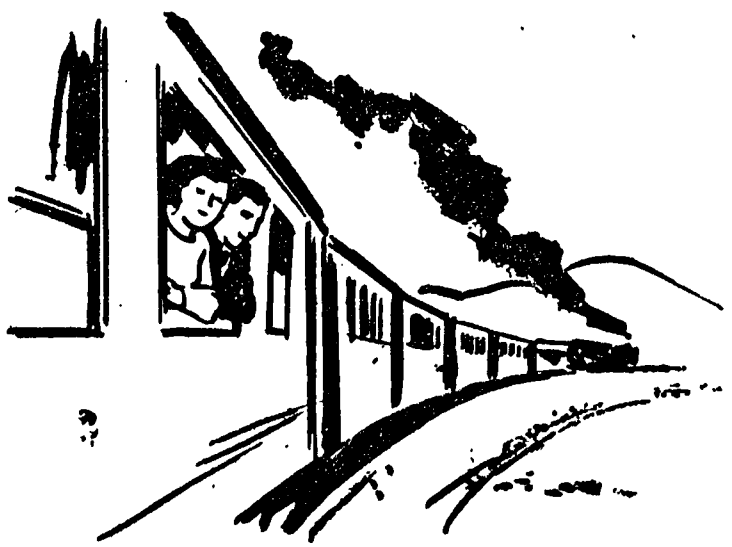

— De ce aţi tras semnalul de alarmă?
— De mîner.

Vocabular

a instala I., instalez, instalat *vb.* elhelyezni
a zbura I., zbor, zburat *vb.* repülni
viteză, viteze *s. f.* sebesség
cu toată viteza teljes sebességgel
a deranja I., deranjez, deranjat *vb.* zavarni
doar *adv.* csak
controlor, controlori *s. m.* kalauz
răcoritoare *s. f. csak pl.* hűsítő
a încerca I., încerc, încercat *vb.* megpróbálni
a se adresa I., adresez, adresat *vb.* odaszólni
de jos lenti
antinevralgic, antinevralgice *s. ntr.* antineuralgika
la îndemînă a keze ügyében, kéznél
a obosi IV., obosesc, obosit *vb.* elfárasztani
alergătură, alergături *s. f.* szaladgálás
de azi mai
a vîjîi IV., vîjîie, vîjîit *vb. csak 3. sz.* zúgni
cap, capete *s. ntr.* fej
lăsînd la o parte félretéve
termos, termosuri *s. ntr.* termosz
a agăţa I., agăţ, agăţat *vb.* felakasztani
căci *conj.* mivel
în curînd hamarosan
gară de frontieră határállomás
formalităţi de vamă vámformalitások
controlul de paşapoarte útlevélvizsgálat
a bate III., bat, bătut *vb.* kopogni
ofiţer de grăniceri határőrtiszt
viză, vize *s. f.* vízum
a dori IV., doresc, dorit *vb.* kívánni
de abia alighogy
a apărea II., apar, apărut *vb.* megjelenni
funcţionar, funcţionari *s. m.* tisztviselő
vamă, vămi *s. f.* vám
revizie vamală vámvizsgálat
a controla I., controlez, controlat *vb.* ellenőrízni
aveţi ceva de declarat van valami elvámolnivalójuk

nimic special semmi különös
vacanţă, vacanţe *s. f.* nyári szünidő, szabadság
peste puţin timp kis idő múlva
a se pune în mişcare megindulni
din nou újból
senin, senină, seni, senine *adj.* derült
un soare cald napsütés
a trece III., trec, trecut *vb.* elmenni vmi mellett, elhaladni
a se apropia I., apropii, apropiat *vb.* közeledni
se văd látszanak
natură, naturi *s. f.* természet
încîntător, încîntătoare, încîntători, încîntătoare *adj.* elragadó
pînă ce amíg
clădire, clădiri *s. f.* épület
extrem de rendkívül
la asta nu mă aşteptam erre nem számítottam
cîte mi minden
a se schimba I., schimb, schimbat *vb.* megváltozni
privire, priviri *s. f.* tekintet
a urmări IV., urmăresc, urmărit *vb.* követni
cu nesaţ mohón
peisaj, peisaje *s. ntr.* táj
geam, geamuri *s. ntr.* ablak
respirînd belélegezve
adînc *adv.* mélyen
aer *s. ntr.* levegő
puternic, puternică, puternici, puternice *adj.* erős
de munte hegyi
de ce miért, minél fogva
a trage III., trag, tras *vb.* húzni
semnal de alarmă vészfék
de *prep.* -tól, -től, vminél fogva
mîner, mînere *s. ntr.* fogantyú

Okmányok

autorizaţie engedély
buletin de identitate személyi igazolvány
carnet de conducere auto gépjármű-vezetői igazolvány
certificat de căsătorie házassági anyakönyvi kivonat
certificat de naştere születési anyakönyvi kivonat
declaraţie vamală vámnyilatkozat
formular nyomtatvány
legitimaţie provizorie pentru cetăţeni străini ideiglenes igazolvány külföldi állampolgárok részére

paşaport útlevél
paşaport colectiv csoportos útlevél
paşaport de serviciu szolgálati útlevél
paşaport individual egyéni útlevél
proces-verbal jegyzőkönyv
talon de ieşire kilépő
viză vízum

Gramatică

156 A birtokos névelő használata

Az **al, a, ai, ale** birtokos névelőt nemcsak a birtokoseset kérdőszavainál, a birtokos névmás önálló alakjainál és azok kérdőszavainál használjuk, de kitesszük a birtokos esetben álló főnév elé is, ha a birtoknak határozatlan névelője vagy bármilyen jelzője van. A birtokos névelőt mindig a birtok nemével és számával egyeztetjük:

Într-o cuşetă a compartimentului...
A fülké(nek az) egyik ágyában...

În patul de jos al compertimentului...
A fülké(nek a) lenti ágyában...

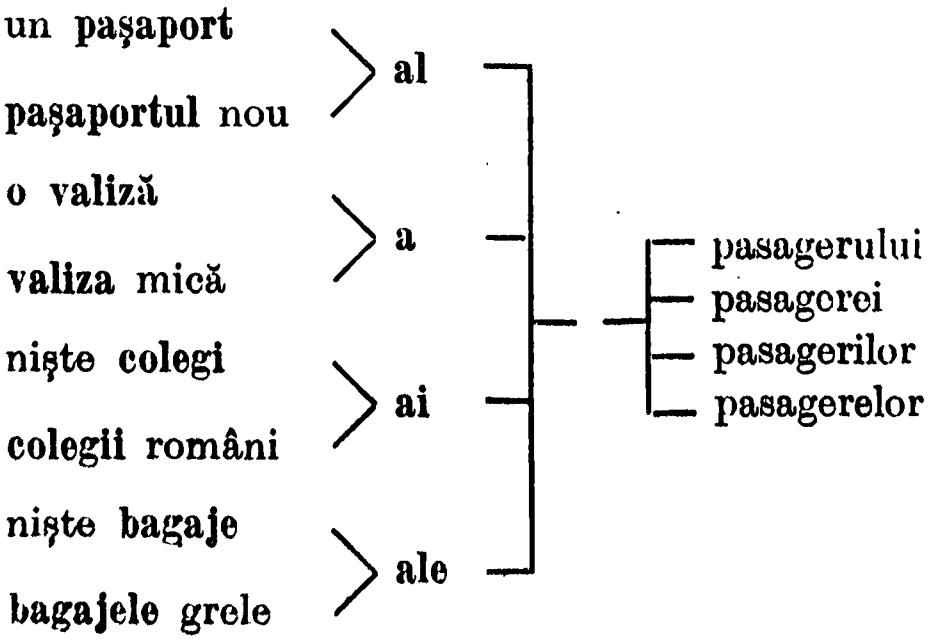

157 A melléknévi névelővel ellátott jelzős főnév ragozása

Hímnemben:

Sg.

N. A.	călătorul cel străin	(az) az idegen utas (azt) az idegen utast
G. D.	călătorului celui străin	(annak) az idegen utasnak a (annak) az idegen utasnak

Pl.

N. A.	călătorii cei străini	(azok) az idegen utasok (azokat) az idegen utasokat
G. D.	călătorilor celor străini	(azoknak) az idegen utasoknak (azoknak) az idegen utasoknak

Nőnemben:

Sg.

N. A.	valiza cea grea	(az) a nehéz bőrönd (azt) a nehéz bőröndöt
G. D.	valizei celei grele	(annak) a nehéz bőröndnek a (annak) a nehéz bőröndnek

Pl.

N. A.	valizele cele grele	(azok) a nehéz bőröndök (azokat) a nehéz bőröndöket
G. D.	valizelor celor grele	(azoknak) a nehéz bőröndöknek a (azoknak) a nehéz bőröndöknek

158 A dumneavoastră udvariassági névmás ragozása

	Sg.	Pl.
N.	dumneavoastră	ön, önök
A.	pe dumneavoastră	önt, önöket
G. (al, a, ai, ale)	dumneavoastră	önnek a, önöknek a
D. (pentru)	dumneavoastră	önnek, önöknek

159 A melléknév felsőfoka általános értelemben

A melléknevet a felső fokban a **foarte, prea** és **tare** szócskákon kívül még az **extrem de, grozav de** kifejezések segítségével is fokozhatjuk:

extrem de modern	rendkívül modern
grozav de frumos	csodálatosan szép

160 A határozatlan számnév

A leggyakrabban előforduló határozatlan számneveket, mint például a

puţin, puţină, puţini, puţine	kevés, kis
mult, multă, mulţi, multe	sok
tot, toată, toţi, toate	mind, teljes, egész

mindig a főnév előtt használjuk és annak nemével és számával egyeztetjük:

mulţi oameni	sok ember
cu toată viteza	teljes sebességgel
peste puţin timp	kis idő múlva

Határozatlan számneveket a tőszámnevekből is képezhetünk; a **cam, vreo** körülbeül szócskák segítségével:

cam trei	kb. 3
vreo zece	kb. 10

161 A határozói igenév

a cselekvés módját fejezi ki, amelyet sem személyben, sem időben ragozni nem lehet.

Florica răspunde **lăsînd** cartea la o parte.
Flórika felel **félretéve** a könyvet.

162 Az I., II., III. és IV. ragozású igék határozói igeneve

A határozói igenevet (gerundiumot) az I., II., III. ragozású igéknél az **-înd**, a IV. ragozásúaknál az **-ind**, vagy **-înd** raggal képezzük, amelyet az ige múlt idejű tövéhez teszünk. Ezt az igetövet úgy kapjuk meg, ha a melléknévi igenév (participium) **-at, -ut, -it, -ît** végződését elhagyjuk:

I.	II.	III.	IV.	
a învăța	a vedea	a face	a fugi	a coborî
învăț(at)	**văz(ut)**	**făc(ut)**	**fug(it)**	**cobor(ît)**
învățînd	**văzînd**	**făcînd**	**fugind**	**coborînd**
tanulván	látván	csinálván	futván	leszállván

Kivételt képeznek a III. ragozáshoz tartozó és melléknévi igenevüket **-s**-szel képező igék, amelyeknél az **-înd** ragot a főnévi igenévből kapott jelen idejű igetőhöz tesszük:

a duce
duc(e)
ducînd vivén

Jegyezzük meg:

az ilyen igéknél gyakori a **d/z, t/ț** hangváltakozás:

a rîde	nevetni	**a scoate**	kinevetni
rîd		scot	
rîzînd		**scoțînd**	

163 Az a fi a avea és a vrea határozói igeneve

fiind	**avînd**	**vrînd**
lévén	bírván	akarván

164 A visszaható ragozás határozói igeneve

A visszaható igéknél az u kötőhanggal megtoldott határozói igenévhez a visszaható névmásokat kötőjellel kapcsoljuk:

a se duce

ducîndu-mă	(én) menvén	**ducîndu-ne**	(mi) menvén
ducîndu-te	(te) menvén	**ducîndu-vă**	(ti) menvén
ducîndu-se	(ő) menvén	**ducîndu-se**	(ők) menvén

Exerciţii

1. *Tegyük a pontok helyébe a megfelelő birtokos névelőt:*

a) un bloc ... cartierului, o fereastră ... casei, nişte flori ... grădinii, o idee ... lui István, nişte cadouri ... rudelor noastre, nişte copii ... unchiului Vasile.

b) un bilet de tren ... pasagerului, valiza neagră ... inginerului, cuşetele comode ... vagonului de dormit, patul de jos ... compartimentului, doi funcţionari ... vămii, termosul cu apă rece ... lui István, bagajele controlate ... pasagerei.

2. *Fordítsuk le ügyelve a birtokos névelő helyes használatára:*

a mérnök kellemes vakációja, a Varga házaspár útiprogramja, az utas vonatjegye, az utasnő elkészített bőröndjei, a vonat idegen utasai, a határállomás vámhivatalnokai, egy expressz néhány vagonja, a hálókocsi fiatal kalauza.

3. *Mondjuk melléknévi névelővel az alábbi jelzős kifejezéseket:*

lecţia grea, locul plăcut, cuşeta comodă, patul comod, vestea neaşteptată, cartea interesantă, cadoul frumos, uşa deschisă, ofiţerul înalt, funcţionarul tînăr, gara modernă.

4. *Tegyük többes számba — a melléknévi névelővel együtt — az előző feladat kifejezéseit és alkossunk velük mondatokat!*

5. *Képezzünk határozói igeneveket a következő igékből:*

a) a pleca, a vedea, a împlini, a petrece, a primi, a călători, a cumpăra, a fixa, a agăţa, a închide, a controla, a adormi, a zbura.

b) a se pregăti, a se opri, a se trezi, a se culca, a se îmbrăca.

6. *Fordítsuk le:*

Menvén az állomásra, megállított egy barátom. Belépvén a postahivatalba, találkoztam vele (*m.*) Találkozván vele (*f.*) köszöntöttem őt. Meghallván a csengőt, siettem ajtót nyitni. Félretéve a könyvet, bekapcsoltam a rádiót. Látván, hogy nem jön, elindultam egyedül. Szabadságon lévén, nem tudtam beszélni veled. Sok dolgom lévén, nem tudtam megvenni az ajándékokat. Sietvén, otthon felejtettem (a uita) a kulcsot.

7. *Feleljünk a kérdésekre:*

Unde călătoresc soţii Varga? Cu ce călătoresc ei? De cine au fost deranjaţi? Ce face soţia lui István? Cum se simte István? Ce cere el? Unde se opreşte trenul? Cine controlează paşapoartele? Ce controlează funcţionarul vămii? Au ei ceva de declarat? Pe unde trece trenul a doua zi dimineaţa? Ce văd ei din fereastra vagonului de dormit?

8. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

a) Kérem, mondja meg, hány órakor érkezünk a határállomásra? Van késése a vonatnak? Hány percet áll itt a vonat? Leszállhatok? Van időm néhány hűsítőt venni? Mikor van csatlakozása a vonatnak Constanţa felé? Át kell szállnom?

b) Tessék, ezek az én csomagjaim. Két bőrönd, egy sporttáska, egy termosz és egy fényképezőgép. Nincs más csomagom, csak ez a bőrönd és egy tranzisztoros zsebrádió. Nem viszek magammal semmi különöset. Íme az ajándékok, amelyeket a rokonoknak viszek. Kinyissam (kötőmód!) a bőröndöt? Melyik bőröndöt nyissam ki?

24 douăzeci și patru

LECȚIA A DOUĂZECI ȘI PATRA
A HUSZONNEGYEDIK LECKE

Revederea

Trenul intră fluierînd prelung în Gara de nord.
Pe peron este mare forfotă.

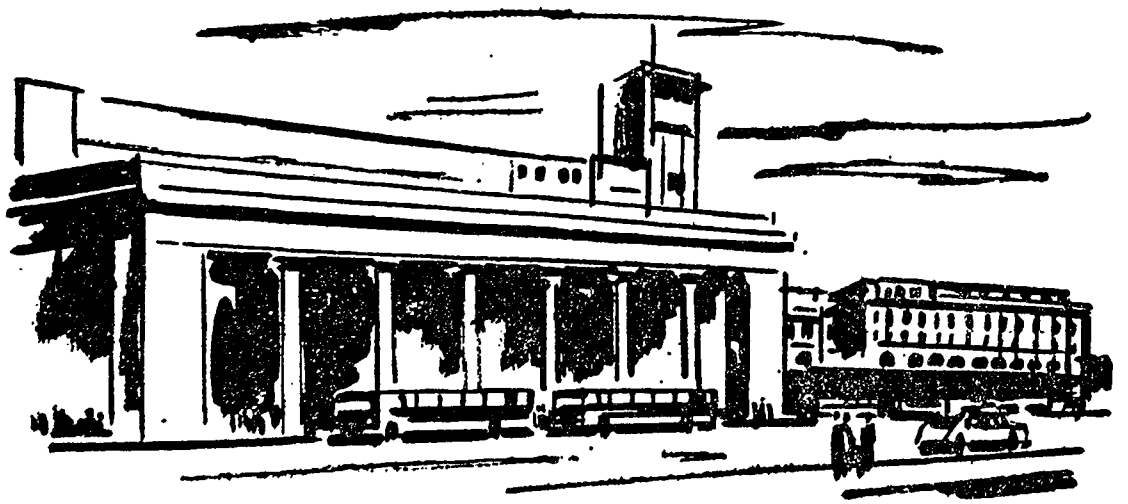

De la fereastra vagonului, Florica încearcă să recunoască, în mulțime, pe vreunul din membrii familiei sale. Dintr-o dată se aude o voce tînără: era Gabriel, fratele ei mai mic, care o văzuse și acum făcea semne cu mîna.

Fericită, Florica apucă o valiză și se îndreaptă spre ușa de ieșire unde se află István cu restul bagajelor.

La ieșire o aștepta o surpriză: toată familia le venise în întîmpinare.

– Bine-ați venit! ...
– Bine v-am găsit!
– Ce bine-mi pare ...!

— Vai, de cînd nu v-am văzut ...! se auzea de ici și colo, în timp ce fiecare dorea să-i îmbrățișeze.

Cum István nu cunoștea pe toți membrii familiei, au urmat prezentările.

— Dragă Adela, cît de mult mă bucur că te văd. Permite-mi să-ți prezint pe soțul meu ... Ah, uite și pe noul meu cumnat, dacă nu mă înșel ... Vai, ce bine îmi pare că ați venit cu toții. Păcat că bunica nu se poate deplasa atît de ușor prin oraș, că ...

— Ba se deplasează foarte bine, numai că avea niște cozonaci în cuptor și nu putea să-i lase „singuri"!

— Îmi închipui ce bunătăți a pregătit.

— Abia aștept să le cunosc și eu, adaugă István pofticios.

— Unchiule Vasile, dă-mi voie să te sărut. Ești formidabil ... ce idee bună ai avut, asta o să rămînă o fotografie de neuitat. Vă rog ... zîmbiți cu toții! Așa! „Tablou de familie!" spune Florica rîzînd.

Apoi se adresează cu voce tare mătușii:

— Am auzit că Gelu s-a logodit, e adevărat? Cu cine?

— Aa, o fată minunată, declară unchiul Traian. Voi fi mîndru cu o astfel de noră.

— Și ea cu o asemenea soacră ... interveni tanti Magda, pe același ton și acum haidem, dragii mei, că ne așteaptă bunica și ... cozonacii.

— Dumneat*a* ai av*ut* od*a*tă o g*î*scă.
— De ce spui od*a*tă?
— P*e*ntru că a zbur*at* adine*a*ori prin fere*a*stră.

Vocabular

revede*re*, revede*ri* *s. f.* viszontlátás
a fluier*a* I., fl*u*ier, fluier*at* *vb.* fütyölni
prel*u*ng *adv.* hosszan
G*a*ra de nord az Északi pályaudvar
per*o*n, per*oa*ne *s. ntr.* peron
f*o*rfotă, f*o*rfote *s. f.* nyüzsgés
a recuno*aş*te III., recun*o*sc, recunosc*ut* *vb.* felismerni
vre*u*nul, vre*u*na *pr.* valaki, valami
d*î*ntr-o d*a*tă egyszeriben
v*o*ce, v*o*ci *s. f.* hang
a f*a*ce semne cu m*î*na integetni
feric*i*tă *adv.* boldogan
a apuc*a* I., **ap*u*c, apuc*at*** *vb.* felkapni
***uş*ă de ieş*i*re** kijárati ajtó
cu restul bag*a*jelor a többi csomaggal
ieş*i*re, ieş*i*ri *s. f.* kijárat
întîmpin*a*re, întîmpin*ă*ri *s. f.* fogadtatás
b*î*ne v-am g*ă*sit örülök a találkozásnak
ce b*î*ne-mi p*a*re mennyire örülök
de c*î*nd amióta
de ici şi c*o*lo innen-onnan
în timp ce mialatt
fiec*a*re *pr.* mindegyik
cum mivel, mivelhogy
prezent*a*re, prezent*ă*ri *s. f.* bemutatkozás
cît de mult mennyire
a se bucur*a* I., **b*u*cur, bucur*at*** *vb.* örülni
a permi*t*e III., permi*t*, permi*s* *vb.* megengedni
a prezent*a* I., **prez*i*nt, prezent*at*** *vb.* bemutatni
cumn*at*, cumn*aţ*i *s. m.* sógor
a se înşel*a* I., **înşel, înşel*at*** *vb.* csalódni
păc*at* (că) kár (hogy)
a se deplas*a* I., **deplas*ez*, deplas*at*** *vb.* kimozdulni
atît de uş*o*r olyan könnyen
că *conj.* mert
ba *adv.* de
cozon*ac*, cozon*a*ci *s. m.* kalács
cupt*o*r, cupto*a*re *s. ntr.* kemence, sütő
a l*ă*s*a* I., **las, l*ă*s*at*** *vb.* hagyni

a-şi închipui IV., **închipui, închipuit** *vb.* elképzelni
bunătate, bunătăţi *s. f.* jóság, finomság
abia *adv.* alig
dă-mi voie engedd meg
a săruta I., **sărut, sărutat** *vb.* megcsókolni
formidabil, formidabilă, formidabili, formidabile *adj.* óriási „nagy"
fotografie, fotografii *s. f.* fénykép
de neuitat felejthetetlen
vă rog tessék, kérem
a zîmbi IV., **zîmbesc zîmbit** *vb.* mosolyogni
tablou de familie családi kép
a rîde III., **rîd, rîs** *vb.* nevetni
cu voce tare hangosan
mătuşă, mătuşi *s. f.* nagynéni
a se logodi IV., **logodesc, logodit** *vb.* eljegyezni magát
adevărat *adv.* igaz
a declara I., **declar, declarat** *vb.* kijelenteni
mîndru, mîndră, mîndri, mîndre *adj.* büszkén
astfel *adv.* ilyen
noră, nurori *s. f.* meny
asemenea *adj.* hasonló
soacră, soacre *s. f.* anyós
a interveni IV., **intervin, intervenit** *vb.* közbeszólni
tanti *s. f. csak sg.* néni
acelaşi *adj.* ugyanaz
ton, tonuri *s. ntr.* hangnem
odată *adv.* egyszer, valamikor
gîscă, gîşte *s. f.* liba
pentru că *conj.* mert
adineaori *adv.* az imént

Utazás

agenţie de voiaj utazási iroda
bilet jegy
bilet de peron peronjegy
biroul de mişcare forgalmi iroda
casa de bilete jegypénztár
ceferist román vasutas
C.F.R. (Căile Ferate Române) Román Államvasutak
fumători dohányzók(nak)
garderobă ruhatár
ieşire kijárat

informaţie felvilágosítás
intrare bejárat
intrarea interzisă tilos a bemenet
intrarea strict interzisă szigorúan tilos a bemenet
mersul trenurilor menetrend
nefumători nemdohányzók(nak)
sală de aşteptare váróterem
tichet helyjegy
vagon de dormit hálókocsi
vagon restaurant étkező kocsi

Gramatică

165 Az acelaşi mutató névmás

a már ismert távolra utaló mutató névmásból és a mindig változatlan şi szócskából áll; jelentése: *ugyanaz.*

Alakjai és ragozása:

	Sg.		Pl.	
	M. Ntr.	F.	M.	F. Ntr.
N. A.	acelaşi	aceeaşi	aceiaşi	aceleaşi
G. D.	aceluiaşi	aceleiaşi	aceloraşi	aceloraşi

Ez a mutató névmás mindig a főnév előtt áll; önállóan nem használjuk.

acelaşi ton	ugyanaz a hangnem
aceeaşi voce	ugyanaz a hang

166 A határozói számnév

Kérdőszava: **De cîte ori?** Hányszor?

Képzése a **de** elöljáró, a tőszámnév és az **ori** főnév segítségével történik:

de două ori	kétszer
de trei ori	háromszor
de zece ori	tízszer
de douăzeci de ori	hússzor
de o sută de ori	százszor
etc.	stb.

Kivételt képez az *egyszer* határozói számnév, amelyet az **o** és a **dată** főnév segítségével képezünk:

o dată egyszer

Jegyezzük meg:

ha az **o dată** határozói számnév időhatározó szerepet tölt be, egybe írjuk:

A fost **odată** ... Volt **egyszer** ...

167 Az egyszerű múlt

A kijelentő módnak ezt az idejét a múltban rövid ideig tartó cselekvés kifejezésére használjuk:

... **interveni tanti Magda.** ... szólt közbe Magda néni.

Képzése úgy történik, hogy az egyszerű múlt **-i, -şi, -, -răm, -răţi, -ră** személyragjait a ragozott ige véghangsúlyos melléknévi igenevének **-t** nélküli alakjához illesztjük:

I. a învăța tanulni

învăța(t)

învăț*ai*	tanultam	**învăț*arăm***	tanultunk
învăț*ași*	tanultál	**învăț*arăți***	tanultatok
învăț*ă*	tanult	**învăț*ară***	tanultak

II. a vedea látni

văzu(t)

văz*ui*	láttam	**văz*urăm***	láttuk
văz*uși*	láttál	**văz*urăți***	láttatok
văz*u*	látott	**văz*ură***	láttak

III. a face csinálni

făcu(t)

făc*ui*	csináltam	**făc*urăm***	csináltunk
făc*uși*	csináltál	**făc*urăți***	csináltatok
făc*u*	csinált	**făc*ură***	csináltak

IV. a fugi futni

fugi(t)

fug*ii*	futottam	**fug*irăm***	futottunk
fug*iși*	futottál	**fug*irăți***	futottatok
fug*i*	futott	**fug*ură***	futottak

Jegyezzük meg:

— az egyes szám harmadik személyben az igeidőnek személyragja nincs, az igető azonban hangsúlyos marad.

— az I. igeragozáshoz tartozó igéknél az egyes szám 3. személyben a szóvégi **-a** általában **-ă**-re változik, de hangsúlyos marad.

— a harmadik igeragozáshoz tartozó, melléknévi igenevüket **-s**-szel képező igéknél, az egyszerű múlt idő személyragjait a teljes melléknévi igenévi alakhoz **-e-** kötőhanggal kapcsoljuk. Az ilyen típusú igéknél azonban a hangsúly változik.

III. a merge

mers

mers*ei*	mentem	**mers*erăm***	mentünk
mers*eși*	mentél	**mers*erăți***	mentetek
mers*e*	ment	**mers*eră***	mentek

168 Az a fi a avea és a vrea egyszerű múltja

a fi lenni

fui	voltam	**fu**ră**m**	voltunk
fuşi	voltál	**fu**ră**ţi**	voltatok
fu	volt	**fu**ră	voltak

a avea bírni

av*u***i**	nekem volt	**av***u***ră***m***	nekünk volt
av*u***şi**	neked volt	**av***u***ră***ţi***	nektek volt
av*u*	neki volt	**av***u***ră**	nekik volt

a vrea akarni

vrui	akartam	**vr***u***ră***m***	akartunk
vruşi	akartál	**vr***u***ră***ţi***	akartatok
vru	akart	**vr***u***ră**	akartak

169 A visszaható ragozás egyszerű múltja

a se spăla mosakodni

mă spăl*ai*	mosakodtam	**ne spăl*a*ră*m***	mosakodtunk
te spăl*a*şi	mosakodtál	**vă spăl*a*ră*ţi***	mosakodtatok
se spăl*ă*	mosakodott	**se spăl*a*ră**	mosakodtak

170 A régmúlt

A kijelentő módnak ezt az idejét akkor használjuk, amikor azt akarjuk kifejezni, hogy a cselekvés egy másik múlt idejű cselekvés előtt történt:

La ieşire *o aştepta* o surpriză, toată familia le **venise** în întîmpinare.
A kijáratnál meglepetés *várta*, az egész család **kijött** fogadásukra.

Képzése úgy történik, hogy az ige egyszerű múlt idejű, mindíg véghangsúlyos ragtalan alakjához hozzáillesztjük a régmúlt **-sem, -seşi, -se, -serăm, -seraţi, -seră** személyragjait:

I. a învăţa tanulni

învăţa(i)

învăţ*a*sem	tanultam	**învăţ*a*serăm**	tanultunk
învăţ*a*seşi	tanultál	**învăţ*a*serăţi**	tanultatok
învăţ*a*se	tanult	**învăţ*a*seră**	tanultak

II. a vedea látni

văzu(i)

văz*u*sem	láttam	**văz*u*serăm**	láttuk
văz*u*seşi	láttál	**văz*u*serăţi**	láttatok
văz*u*se	látott	**văz*u*seră**	láttak

III. a face csinálni

făcu(i)

făc*u*sem	csináltam	**făc*u*serăm**	csináltunk
făc*u*seşi	csináltál	**făc*u*serăţi**	csináltatok
făc*u*se	csinált	**făc*u*seră**	csináltak

a merge menni

merse(i)

mers*e*sem	mentem	**mers*e*serăm**	mentünk
mers*e*seşi	mentél	**mers*e*serăţi**	mentetek
mers*e*se	ment	**mers*e*seră**	mentek

IV. a fugi futni

fugi(i)

fug*i*sem	futottam	**fug*i*serăm**	futottunk
fug*i*seşi	futottál	**fug*i*serăţi**	futottatok
fug*i*se	futott	**fug*i*seră**	futottak

171 Az **a fi** **a avea** és **a vrea** régmúltja

a fi lenni

fus*e*sem	voltam	**fus*e*serăm**	voltunk
fus*e*seşi	voltál	**fus*e*serăţi**	voltatok
fus*e*se	volt	**fus*e*seră**	voltak

a avea bírni

av*u*sem	nekem volt	**av*u*serăm**	nekünk volt
av*u*seşi	neked volt	**av*u*seră̦ţi**	nektek volt
av*u*se	neki volt	**av*u*seră**	nekik volt

a vrea akarni

vr*u*sem	akartam	**vr*u*serăm**	akartunk
vr*u*seşi	akartál	**vr*u*seră̦ţi**	akartatok
vr*u*se	akart	**vr*u*seră**	akartak

172 A visszaható ragozás régmúltja

a se spăla mosakodni

mă spăla(i)

mă spăl*a*sem	mosakodtam	**ne spăl*a*serăm**	mosakodtunk
te spăl*a*seşi	mosakodtál	**vă spăl*a*seră̦ţi**	mosakodtatok
se spăl*a*se	mosakodott	**se spăl*a*seră**	mosakodtak

173 A részeshatározó esetben álló visszaható névmásokkal történő igeragozás

A román nyelvben vannak részeshatározó esetben álló visszaható névmásokkal ragozott igék is. Ezeknek száma lényegesen kevesebb mint a tárgyesetben álló visszaható névmásokkal ragozott igéké.

Ragozásuk ugyanúgy történik, mint a cselekvő igeragozásúaké, azzal a különbséggel, hogy az igék elé kitesszük az **îmi, îţi, îşi, ne, vă, îşi** részeshatározó esetben álló visszaható névmásokat:

Kijelentő mód jelen idő

a-şi închipui elképzelni (magának vmit)

îmi închipui	elképzelek	**ne închipuim**	elképzeljük
îţi închipui	elképzeled	**vă închipuiţi**	elképzelitek
îşi închipuie	elképzeli	**îşi închipuie**	elképzelik

(A többi igeidőt és igemódot lásd a nyelvtani összefoglalóban.)

Jegyezzük meg:

az a-şi închipui ragozását tekintve olyan sajátos ige, amelynek egyes szám 1. és 2. személyragja között alaki különbség nincs.

174 A „változó" határozószó

A románban a határozószóként használt melléknév (vesel) és a melléknévi igenév (fericit) ha — a cselekvés módja mellett — az alany állapotát is jelzi, megegyezhet annak nemével és számával:

Fericită, Florica apucă o valiză ...
Boldogan, Flórika felkap egy bőröndöt ...

Exerciţii

1. *Helyettesítsük be az* ugyanaz *mutató névmás megfelelő alakjait:*

a) ... tren, ... peron, ... vagoane, ... familie, ... ingineri, ... valize, ... pasageri, ... oraş, ... om, ... maşină.

b) Am călătorit în ... compartiment. Dau ... om încă un cozonac.

Valizele acestea sînt ale ... pasagere. Am auzit încă o dată glasul ... oameni.

2. *Fordítsuk le:*

Tegnap háromszor telefonáltam neked. Megmondtam már neked tízszer. Az elmúlt nyáron csak (numai) ötször voltam a strandon. Csak egyszer találkoztam vele. (f.)

3. *Ragozzuk el egyszerű múltban minden személyben:*

Intrai în compartiment. Făcui un pachet. Rămăsei acasă. Mă dusei cu el. Avui noroc.

4. *Használjunk egyszerű múltat a következő mondatokban:*

De la fereastra vagonului Florica l-a recunoscut pe fratele ei mai mic. Florica a apucat o valiză şi s-a îndreptat spre uşă. Ce idee bună am avut! Apoi au urmat prezentările. La ideea unchiului

Vasile s-au fotografiat cu toţii. Aţi venit cu toţii la gară? Te-aí înşelat dragul meu!

5. *Ragozzuk el régmúltban minden személyben:*

a veni, a urma, a se bucura, a vedea, a înţelege.

6. *Fordítsuk le a következő mondatokat az* a-şi închipui, a-şi aminti, a-şi cumpăra *igék segítségével:*

Emlékszik, kik voltak itt? Vásároltok magatoknak valamit? Képzelem, milyen boldogok voltak, amikor meglátták őket.

7. *Feleljünk a kérdésekre:*

Unde şi cum sosește trenul? Recunoaşte sau nu Florica pe vreunul din membrii familiei sale? A cui voce se aude? Ce face el? Ce surpriză îi aşteaptă pe Florica şi István la ieşire? Cum sînt primiţi ei? Cine nu a venit la gară şi de ce? Ce idee a avut unchiul Vasile? Cui se adresează Florica şi ce întreabă? Cum este logodnica (jegyese) lui Gelu?

8. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

a) Én házas vagyok. Két gyermekem van, egy fiú és egy lány. Szüleim már nem élnek. Együtt lakunk az anyósommal. A feleségem testvérei vidéken élnek. A sógorom a fővárosban lakik. Vannak rokonaim Romániában is, egy idős nagybátyám és két nagynéném. A fiam is nős már. A menyem tanárnő. Kisunokáim nincsenek még. A lányom most jegyezte el magát egy fiatal mérnökkel.

b) Van (önnek) családja? Hány gyermeke van (önnek)? Vannak (önnek) testvérei? Élnek (az ön) nagyszülei? Dolgozik még az (ön) apósa? Hol dolgozik az (ön) férje? Hol él az (ön) sógornője? Az (ön) lánya férjnél van? Hány éves az (ön) veje?

25 douăzeci și cinci

LECȚIA A DOUĂZECI ȘI CINCEA
A HUSZONÖTÖDIK LECKE

Pe marile bulevarde

Odată ajunși acasă, Florica, foarte nerăbdătoare, a ieșit împreună cu István în oraș. Ardea de nerăbdare să vadă cum arată acum Capitala.

— Unde mergem? o întreabă nedumerit István.

— La o cofetărie unde mergeam eu de obicei cînd eram studentă. Ai să vezi ce cafele bune și ce prăjituri grozave se servesc acolo.

— Foarte bine, încuviință István. Luăm tramvaiul sau mergem pe jos?

— Cred că ar fi mai bine să mergem pe jos. Așa ne vom putea da seama de toate schimbările survenite în acest bătrîn oraș.

Încă de la primul colț, Florica scapă un strigăt de uimire. În locul unor case vechi și dărăpănate se înalță acum cîteva blocuri

ultramoderne. În plin centru marile magazine atrag un furnicar de oameni.

În sfîrșit iată că au ajuns la renumita cofetărie de care vorbea Florica.

— Să luăm loc afară, la una din mesele acestea de lîngă trotuar, să privim lumea care trece.

Găsesc o masă liberă și se așază la ea, așteptînd să fie serviți.

— Tu ce vrei să iei? O cafea, o înghețată?

— Vreau să văd cum sînt prăjiturile aici.

— Delicioase, te asigur.

— Cam ce fel de prăjituri îmi recomanzi?

— Depinde de gust. Eu prefer prăjiturile cu frișcă.

— Care este „specialitatea casei"?

— A, mi-am adus aminte, cere un profiterol.

— Ce-i ăla?

— Ai să vezi tu.

Florica se adresează ca un vechi client ospătarului:

— Adu-ne, te rog, o amandină, un profiterol și două cafele turcești.

Apoi spre István:

— Ah, dragă, am uitat să-i telefonez lui Tudorel! Știi că deseară sîntem invitați la el și vreau să-mi explice cum ajungem pînă acolo.

— Cum, tu nu știi unde-ți locuiește cumnatul?

— S-a mutat recent într-un bloc nou și nu vreau să rătăcim căutîndu-l ...

Umor

— Cafeaua ta este grozavă, draga mea!
— Da, e bună. Mi-a adus-o soţul tocmai din Brazilia.
— Minunat ... şi este încă fierbinte!

Vocabular

odată ajunşi acasă végre hazaérkezve
nerăbdător, nerăbdătoare, nerăbdători, nerăbdătoare *adj.* türelmetlen
a ieşi IV., ies, ieşit *vb.* kimenni
cu ea vele, magával
a arde III., ard, ars *vb.* égni
nerăbdare, nerăbdări *s. f.* türelmetlenség, *itt:* vágy
a arăta I., arăt, arătat *vb.* mutatni, megmutatni
cum arată acum hogy néz ki most
nedumerit, nedumerită, nedumeriţi, nedumerite *adj.* zavart
nedumerit *adv.* zavartan
de obicei rendszerint
prăjitură, prăjituri *s. f.* sütemény
grozav, grozavă, grozavi, grozave *adj.* kiváló, kitűnő, csodálatos
a încuviinţa I., încuviinţez, încuviinţat *vb.* helyeselni
pe jos gyalog
cred că azt hiszem, hogy
a-şi da seama számot adni
schimbare, schimbări *s. f.* változás
survenit, survenită, surveniţi, survenite *adj.* bekövetkezett
colţ, colţuri *s. ntr.* sarok
a scăpa un strigăt felkiáltani
uimire, uimiri *s. f.* csodálkozás
dărăpănat, dărăpănată, dărăpănaţi, dărăpănate *adj.* düledező
a se înălţa I., înalţ, înălţat *vb.* emelkedni
ultramodern, ultramodernă, ultramoderni, ultramoderne *adj.* ultramodern
în plin centru a város kellős közepén
a atrage III., atrag, atras *vb.* vonzani
furnicar, furnicare *s. ntr.* hangyaboly
om, oameni *s. m.* ember
un furnicar de oameni nyüzsgő embertömeg
renumit, renumită, renumiţi, renumite *adj.* híres, nevezetes
afară *adv.* kint
trotuar, trotuare *s. ntr.* járda

a privi IV., privesc, privit *vb.* nézni
lumea care trece a járókelők
a se așeza I., așez, așezat *vb.* leülni
înghețată, înghețate *s. f.* fagylalt
delicios, delicioasă, delicioși, delicioase *adj.* finom
a asigura I., asigur, asigurat *vb.* biztosítani
cam körülbelül
a recomanda I., recomand, recomandat *vb.* ajánlani
a depinde III., depind, depins *vb.* függni
gust, gusturi *s. ntr.* ízlés
cu frișcă tejszínhabos
specialitatea casei a ház különlegessége
a-și aduce aminte eszébe jutni
profiterol, profiterole *s. ntr.* tejszines fagylalt csokoládé krémmel leöntött piskótában
ca *conj.* mint
clientă, cliente *s. f.* ügyfél
amandină, amandine *s. f.* mandulás sütemény
turcesc, turcească, turcești *adj.* törökös
cafea turcească törökkávé
deseară *adv.* estére
a invita I., invit, invitat *vb.* meghívni
a explica I., explic, explicat *vb.* magyarázni, megmagyarázni
pînă acolo oda, odáig
a se muta I., mut, mutat *vb.* költözködni, elköltözni
recent *adv.* nemrég, a közelmúltban
a rătăci IV., rătăcesc, rătăcit *vb.* eltévedni
soț, soți *s. m.* férj
tocmai *adv.* éppen
minunat, minunată, minunați, minunate *adj.* remek
încă még

Bukarest néhány nevezetessége

Arcul de triumf Diadalív
Ateneul R.S.R. RSZK Atheneuma
Biserica Antim Antim-templom
Casa Scînteii Scînteia sajtópalota
Mauzoleul Mauzóleum
Muzeul satului Falumúzeum
Opera Română Román Opera
Palatul Pionierilor Úttörőpalota

Patriarhia Székesegyház
Sala de expoziţii Kiállítóterem
Sala Palatului R.S.R. RSZK palotaterme
Stadionul „23 August" „Augusztus 23-a" stadion

Gramatică

175 A személyes névmás birtokos jelentéssel

A románban a személyes névmás egyes számú részeshatározó esetének hangsúlytalan alakjait birtokos névmási jelentéssel is használjuk. A **-mi, -ţi, -i** alakokat a költői nyelv általában a főnévhez kapcsolja:

... sufletu-**mi** se pierde ... (Eminescu)
... lelkem elvész ...
(sufletul **meu** se pierde helyett)

míg a beszélt nyelv bizalmas szóhasználatban inkább a kérdőszavakhoz és igékhez illeszti:

Cum, tu nu ştii unde-**ţi** locuieşte cumnatul?
(unde locuieşte cumnatul **tău**, helyett)
Hogyan, te nem tudod, hol lakik a sógorod?

Caută-**mi**, te rog cravata!
Keresd meg kérlek a nyakkendőmet!
(cravata **mea** helyett)

Bea-**ţi** cafeaua!
Idd meg a kávédat!
(cafeaua **ta** helyett)

176 A hangsúlytalan alakú személyes névmások illeszkedése más szófajokhoz

Részeshatározó esetben

mi-

a) névmáshoz
mi-l aduce elhozza nekem azt (m)

b) múlt időhöz
mi-a spus mondta nekem

c) feltételes módhoz
mi-aș aminti emlékeznék

îmi

a) főnévhez
sufletu-mi az én lelkem

b) névmáshoz
tu-mi spui te mondod nekem
ce-mi spui mit mondasz nekem

-mi

c) felszólító módhoz
spune-mi mondd nekem

d) gerundiumhoz
spunîndu-mi megmondván nekem

e) tagadószóhoz
nu-mi spune ne mondd nekem

f) kötőszóhoz
te rog să-mi spui mondd meg nekem, kérlek

ți-

a) névmáshoz
ți-l aduc elhozom neked azt (m)

b) múlt időhöz
ți-am spus mogmondtam neked

c) feltételes módhoz
ți-aș spune megmondanám neked

-îți

-îți ți

a) névmáshoz
tu-ți cumperi ceva te veszel magadnak valamit
ce-ți cumperi mit veszel magadnak

b) felszólító módhoz
cumpără-ți vegyél magadnak

c) gerundiumhoz
spunîndu-ți megmondván neked

d) tagadószóhoz
nu-ți spun nem mondom meg neked

e) kötőszóhoz
trebuie să-ți spun meg kell mondjam neked

îi

-i

a) névmáshoz
tu-i spui te mondod neki
ce-i spui mit mondasz neki

b) felszólító módhoz
spune-i mondd meg neki

c) gerundiumhoz
spunîndu-i megmondván neki

d) tagadószóhoz
nu-i spun nem mondom meg neki

e) kötőszóhoz
vreau să-i spun meg akarom mondani neki

i-

a) névmáshoz
i-l dau odaadom neki azt

b) múlt időhöz
i-am spus megmondtam neki

c) feltételes módhoz
i-aș spune megmondanám neki

ne

ne-

a) névmáskoz
ne-o dă nekünk adja azt (f.)

b) múlt időhöz
ne-a spus megmondta nekünk

c) feltételes módhoz
ne-ar spune megmondaná nekünk

-ne

a) felszólító módhoz
spune-ne mondd meg nekünk

b) gerundiumhoz
spunîndu-ne megmondván nekünk

vă

-vă

a) felszólító módhoz
cumpăraţi-vă vegyetek magatoknak

b) gerundiumhoz
spunîndu-vă megmondván noktek

v-

névmáshoz
v-o dă nektek adja azt (f.)

le

le-

a) múlt időhöz
le-am spus megmondtam nekik

b) feltételes módhoz
le-aş spune megmondanám nekik

-le

a) felszólító módhoz
spune-le mondd meg nekik

b) gerundiumhoz
spunîndu-le megmondván nekik

Tárgyesetben

mă **-mă**

a) felszólító módhoz
întreabă-mă kérdezz meg engem

b) gerundiumhoz
întrebîndu-mă megkérdezvén engem

mă **m-**

a) összetett múlthoz
m-a întrebat megkérdezett engem

b) feltételes módhoz
m-ar întreba megkérdezne engem

te **-te**

a) felszólító módhoz
scoală-te kelj fel (keltsd fel magadat)

b) gerundiumhoz
văzîndu-te látván téged

te-

a) múlt időhöz
te-am văzut láttalak téged

b) feltételes módhoz
te-aş întreba megkérdeznélek téged

îl **l-**

a) múlt időhöz
l-am întrebat megkérdeztem őt

b) feltételes módhoz
l-aş întreba megkérdezném őt

-l

a) névmáshoz
mi-l cumpără megveszi nekem azt
cine-l caută ki keresi őt

b) felszólító módhoz
întreabă-l kérdezd meg őt

c) gerundiumhoz
întrebîndu-l megkérdezvén őt

d) határozószóhoz
repede-l apucă hirtelen megragadja azt

e) tagadószóhoz
nu-l văd nem látom őt (v. azt)

îl -l *f) kötőszóhoz*
vreau să-l întreb meg akarom kérdezni őt
mi se pare că-l cunosc azt hiszem, hogy ismerem őt

o -o
- *a) névmáshoz*
  ne-o dă nekünk adja azt (f)
- *b) múlt időhöz*
  am întrebat-o megkérdeztem őt
- *c) gerundiumhoz*
  întrebînd-o megkérdezvén őt
- *d) tagadószóhoz*
  n-o cunosc nem ismerem őt
- *e) kötőszóhoz*
  vreau s-o întreb meg akarom kérdezni őt

ne
- ne-
  - *a) múlt időhöz*
    ne-a întrebat megkérdezett minket
  - *b) feltételes módhoz*
    ne-ar întreba megkérdezne minket
- -ne
  - *a) felszólító módhoz*
    întreabă-ne kérdezz meg minket
  - *b) gerundiumhoz*
    întrebîndu-ne megkérdezvén minket

vă
- v-
  - *a) múlt időhöz*
    v-a întrebat megkérdezett benneteket
  - *b) feltételes módhoz*
    v-aş întreba megkérdeznélek benneteket
- -vă *a) felszólító módhoz*
  sculaţi-vă keljetek fel (keltések fel magatokat)

-vă *b) gerundiumhoz*
întrebîndu-vă megkérdezvén benneteket

îi

i-

a) múlt időhöz
i-am întrebat megkérdeztem őket

b) feltételes módhoz
i-aş întreba megkérdezném őket

-i

a) névmáshoz
mi-i cumpără megveszi nekem azokat
cine-i caută ki keresi őket

b) felszólító módhoz
întreabă-i kérdezd meg őket

c) gerundiumhoz
întrebîndu-i megkérdezvén őket

d) határozószóhoz
repede-i prinde gyorsan megfogja őket (v. azokat)

e) tagadószóhoz
nu-i cunosc nem ismerem őket

f) kötőszóhoz
vreau să-i întreb meg akarom kérdezni őket
mi se pare că-i cunosc úgy tűnik hogy ismerem őket

le

le-

a) múlt időhöz
le-am întrebat megkérdeztem őket

b) feltételes módhoz
le-aş întreba megkérdezném őket

-le

a) felszólító módhoz
adu-le hozd azokat

b) gerundiumhoz
întrebîndu-le megkérdezvén őket

Jegyezzük meg:

a ne, vă, le alak ni, vi, li változást szenved, akkor is, ha utána az îl személyes névmás -l alakját kapcsoljuk:

ni-l cumpără	megveszi azt nekünk
vi-l cumpără	megveszi azt nektek
li-l cumpără	megveszi nekik azt

Exerciţii

1. *Vonjuk össze az alábbi személyes névmásokat az ige összetett múltjával:*

a)	Mă	a văzut pe stradă.
	Te	am căutat la telefon.
	Îl	ai aşteptat la gară.
	O	au salutat vesel.
	Ne	ai primit cu drag.
	Vă	a găsit acasă.
	Îi	am întrebat de două ori.
	Le	a chemat la ei.
b)	Îmi	aţi spus să vin devreme.
	Îţi	am spus o dată!
	Îi	a dat de lucru.
	Ne	a povestit lucruri interesante.
	Vă	am adus un mic cadou.
	Le	ai transmis complimentele mele?

2. *Fordítsuk le a következő mondatokat a zárójelben levő névmások felhasználásával, ügyelve azok kötött alakjaira:*

a) Megvárnálak (te) öt órakor. Megkérdezném (îl) hova megy. Megkeresném (îi) a hivatalban. Örömmel fogadna (ne)? Oţthagynám azokat (le) nálatok. Megkérnélek (vă), hogy gyertek el. Meghívna (mă) vidékre.

b) Megmondanék (îţi) valamit. Küldenék (le) egy táviratot. Lefordítaná (ne) ezt a levelet? Elolvasnánk (îi) az ő cikkét. Vásárolnának (le) ajándékot. Közölnéd (îmi) a címét?

3. *Helyettesítsük a zárójelben levő személyes névmásokat a megfelelő hangsúlytalan névmási alakokkal, ügyelve a kötések szabályaira:*

a) Aşteaptă (engem) la birou! Salută (őt)! Primiţi (őket m.) cu drag. Întrebaţi (őket f.) unde merg! Cheamă (minket) mîine! Caută (engem) deseară acasă!

b) Răspunde (nekik) repede! Spune (neki) să vină! Adu (nekem) te rog un ziar! Povesteşte (nekünk) unde ai fost! Spuneţi (neki) că nu sînt acasă! Daţi (nekünk) voie! Cumpără (nekik) ceva!

4. *Vonjuk össze a határozói igenévvel a személyes névmások kötött alakjait:*

Văzînd	mă	plecă.
Găsind	îl	acasă intră vesel.
Căutînd	le	pe colegele mele am întîrziat mult.
Aşteptînd	o	pregăti cina.
Aducînd	îi	un cadou îl îmbrăţişă.
Întrebînd	ne	spuse că nu cunoaşte oraşul.
Văzînd	vă	zîmbii.

5. *Feleljünk a kérdésekre:*

Unde se află acum soţii Varga? Unde vor să meargă ei? Ce propune Florica? Cum arată Capitala? Ce văd ei în plin centru? Ce fac ei ajunşi la renumita cofetărie? Despre ce vorbesc ei aşteptînd să fie serviţi? Ce fel de prăjituri se servesc aici? Care este specialitatea casei? Ce comandă ei? Unde sînt invitaţi deseară?

6. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

a) Ne haragudjék, kérem, hogyan juthatok el az Ambasador szállodába? Milyen autóbuszra szálljak? Autóbuszra vagy trolibuszra szálljak? Hol kell leszállnom az állomáshoz? Van itt egy címem. Kérem, mondja meg, hogyan jutok el oda. Kérek egy jegyet a színházig. Fel tudna váltani száz lejt? Nincs aprópénzem. Hol van itt a közelben egy önkiszolgáló étterem?

b) Lássuk, hol van itt a közelben egy cukrászda. Menjünk be ide! Üljünk le oda! Mit rendeljünk, fagylaltot, hűsítőt, süteményt vagy kávét? Talán egy tejszínhabos süteményt és kávét. Presszókávét? Nem, törökkávét, szeretném megkóstolni.

26 douăzeci şi şase

LECŢIA A DOUĂZECI ŞI ŞASEA
A HUSZONHATODIK LECKE

În vizită

E seară. Noaptea s-a lăsat de mult. În tot Bucureştiul s-au aprins luminile.

Florica şi István au nimerit blocul cumnatului lor şi cu ajutorul ascensorului au descins chiar în faţa apartamentului. N-a fost nevoie să sune decît o singură dată şi uşa s-a deschis larg.

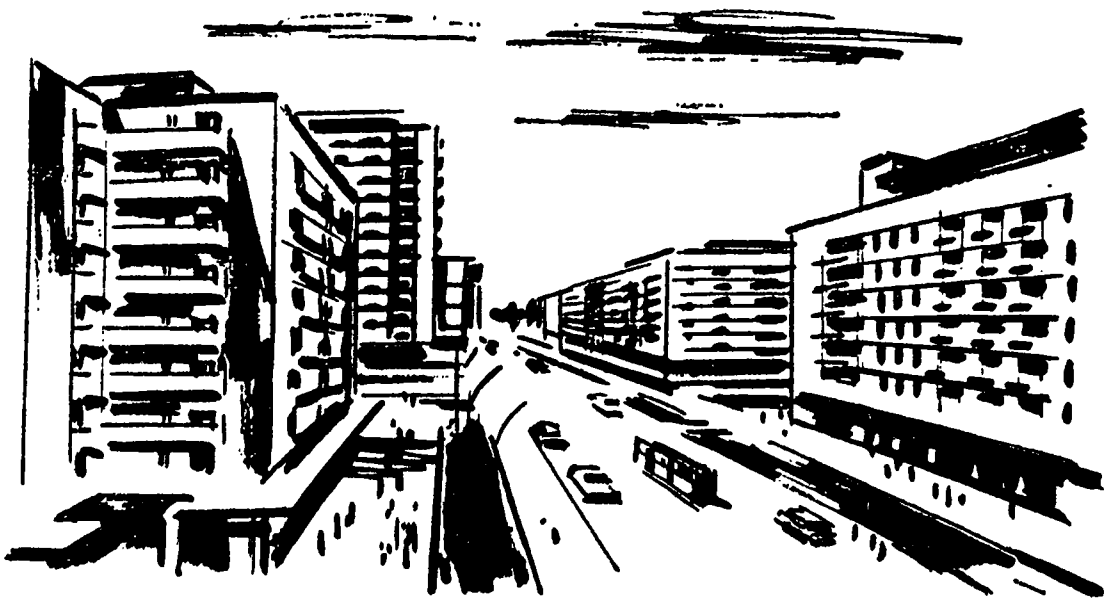

— Bine aţi venit, dragii mei, îi întîmpină tanti Zoe, vă aşteptam cu nerăbdare.

Trec cu toţii în sufragerie, unde sînt primiţi cu strigăte de bucurie. După o lungă conversaţie, Stela, soţia lui Tudorel, le arată noilor veniţi apartamentul lor. Un dormitor elegant şi cu gust aranjat, odaia copiilor care dă pe o terasă, un mic vestibul, şi o bucătărie modernă, curată ca un pahar. Se întorc cu toţii în sufragerie, unde se şi aşezase masa. În timpul mesei veselia creşte, deoarece Tudorel

este un strașnic povestitor de bancuri. După desert Stela dă drumul magnetofonului, punînd o bandă cu muzică de dans și, cum toți sînt tineri, nu trebuie multe invitații. Doar tanti Zoe își are programul ei la televizor, pe care nu vrea să-l piardă.

Dintr-o dată se face întuneric și magnetofonul tace: un scurt-circuit provocat de copilul lui Tudorel care s-a jucat la o priză. La lumina unui chibrit, Tudorel se duce să schimbe siguranța ... este doar inginer electrotehnic.

După acest scurt incident, István și Tudorel se așază în fotolii și, fumînd, stau amîndoi la taifas. Tema: deplasarea, pe care István trebuie s-o facă împreună cu delegația cu care a venit de la Budapesta, pînă la Hidrocentrala de pe Argeș. Tudorel îi dă cîteva date asupra construcției, frumuseților naturale și monumentelor istorice din regiune.

— Asta doream să aflu, îți mulțumesc tare mult, spuse István.

— Dacă vrei îți dau și o hartă a județului.

— Da, neapărat. Vai ... este foarte tîrziu și mîine va trebui să mă scol cu noaptea în cap.

— Aș, abia e unsprezece. Mai stați!

— Nu se poate, zău, interveni Florica. Gîndiți-vă că sîntem foarte obosiți, iar mîine Pista pleacă în zori.

— Bine, atunci nu vă mai reținem, deși ne-ar fi bucurat foarte mult să mai putem sta de vorbă.

Au urmat salutările de rigoare și greul moment al despărțirii.

Ajunși în stradă, István îi făcu semn unui taxi.

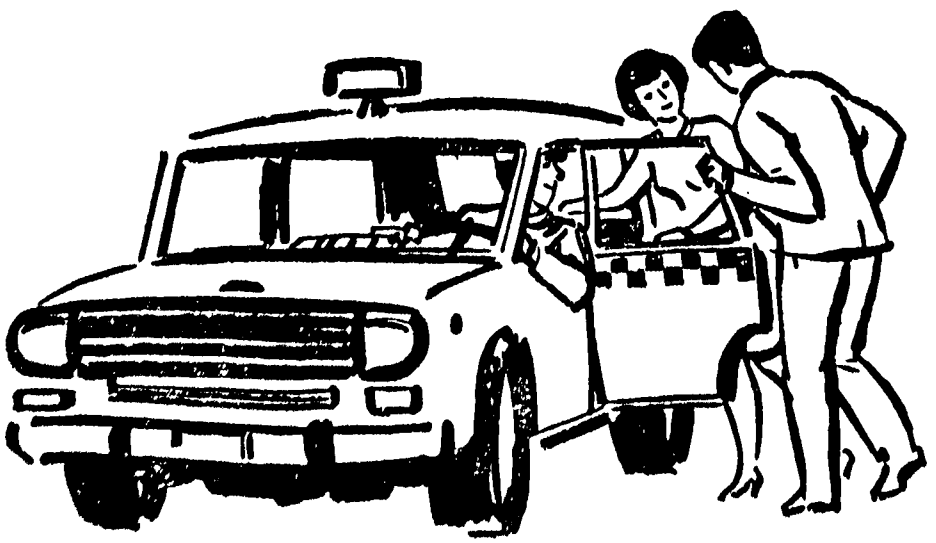

Umor

Doi prieteni s-au înțeles să meargă împreună la teatru. Unul dintre ei, sosind la teatru, se miră văzînd alături de el un mic spectator, băiatul prietenului său.

— Cum ai nimerit aici?

— Cu biletul lui tăticu.

— Dar tăticu unde-i?

— E acasă, își caută biletul, răspunse puștiul.

Vocabular

vizită, vizite *s. f.* látogatás
a se lăsa I., las, lăsat *vb.* leszállni, leereszkedni
a se aprinde III., aprind, aprins *vb.* meggyulladni, kigyulladni
lumină, lumini *s. f.* fény, világosság
a nimeri IV., nimeresc, nimerit *vb.* odatalálni
ajutor, ajutoare *s. ntr.* segítség
ascensor, ascensoare *s. ntr.* felvonó, lift
a descinde III., descind, descins *vb.* kiszállni
chiar *adv.* éppen
nevoie, nevoi *s. f.* szükség
a suna, I., sun, sunat *vb.* csengetni
decît o singură dată csak egyetlenegyszer
larg *adv.* szélesen
a întîmpina I., întîmpin, întîmpinat *vb.* elébemenni, fogadni
strigăt, strigăte *s. ntr.* kiáltás
bucurie, bucurii *s. f.* öröm
conversație, conversații *s. f.* beszélgetés
a arăta I., arăt, arătat *vb.* mutatni, megmutatni
nou venit újonnan jött
aranjat, aranjată, aranjați, aranjate *adj.* berendezett
odaie, odăi *s. f.* szoba
dă pe o terasă egy teraszra néz
vestibul, vestibuluri *s. ntr.* előszoba
în timpul mesei evés közben, az étkezés ideje alatt
veselie, veselii *s. f.* vidámság
a crește III., cresc, crescut *vb.* nőni
deoarece *conj.* mivel
strașnic, strașnică, strașnici, strașnice *adj.* nagyszerű, remek
povestitor, povestitori *s. m.* mesélő

banc, bancuri *s. ntr.* vicc
desert, deserte *s. ntr.* desszert
magnetofon, magnetofoane *s. ntr.* magnetofon
a pune III., pun, pus *vb.* tenni, rakni
bandă, benzi *s. f.* szalag
muzică de dans tánczene
invitație, invitații *s. f.* meghívás, kérlelés
a pierde III., pierd, pierdut *vb.* elveszíteni, elmulasztani
întuneric *s. ntr. csak sg.* sötétség
a tăcea II., tac, tăcut *vb.* hallgatni, elhallgatni
scurtcircuit rövidzárlat
a provoca I., provoc, provocat *vb.* előidézni
a se juca I., joc, jucat *vb.* játszani
priză, prize *s. f.* konnektor, kapcsoló
chibrit, chibrituri *s. ntr.* gyufa
a schimba I., schimb, schimbat *vb.* kicserélni
siguranță, siguranțe *s. f.* biztosíték
inginer electrotehnic elektromérnök
incident, incidente *s. ntr.* incidens, közbejött dolog
fotoliu, fotolii *s. ntr.* fotel
a fuma I., fumez, fumat *vb.* cigarettázni
a sta la taifas beszélgetni
temă, teme *s. f.* téma
deplasare, deplasări *s. f.* kiszállás
delegație, delegații *s. f.* küldöttség
Hidrocentrala de pe Argeș az Argeș-i Vízierőmű
dată, date *s. f.* adat
construcție, construcții *s. f.* építkezés, építmény
asupra (+G.) *prep.* -ra, -re, -ról, -ről
frumusețe, frumuseți *s. f.* szépség
natural, naturală, naturali, naturale *adj.* természeti
monument istoric történelmi műemlék
județ, județe *s. ntr.* megye
a afla I., aflu, aflat *vb.* megtudni
doream să aflu szerettem volna megtudni
tare mult nagyon
hartă, hărți *s. f.* térkép
neapărat *adv.* feltétlenül
cu noaptea în cap hajnalok hajnalán
aș *interj.* ugyan
zău *interj.* igazán
zori *s. f. csak pl.* hajnal
a reține III., rețin, reținut *vb.* tartóztatni
deși *conj.* pedig
ne-ar fi bucurat örültünk volna
a sta de vorbă beszélgetni
salutare, salutări *s. f.* üdvözlés, köszöntés

de rigoare szokásos
greu, grea, grei, grele *adj.* nehéz
moment, momente *s. ntr.* pillanat
despărțire, despărțiri *s. f.* elválás
a face semn inteni, hívni
prieten, prieteni *s. m.* barát
a se înțelege III., înțeleg, înțeles *vb.* megállapodni
teatru, teatre *s. ntr.* színház
dintre *prep.* közül
a sosi IV., sosesc, sosit *vb.* megérkezni
a se mira I., mir, mirat *vb.* csodálkozni
alături de el mellette
spectator, spectatori *s. m.* néző
puști, puști *s. m.* kölyök

Nevezetesebb üzemek, gyárak

Combinatul petrochimic din orașul Gh. Gheorghiu-Dej Petrokémiai kombinát Gh. Gheorghiu-Dej városban
Combinatul siderurgic Galați Galați-i Vasmű
Complexul hidroenergetic și de navigație „Porțile-de-Fier" „Vaskapu" Vízienergia és Hajózási Komplexum
Fabrica de aluminiu de la Slatina Slatina-i Alumíniumgyár
Hidrocentrala de pe Argeș Argeș-i Vízierőmű
Uzina de automobile Pitești Pitești-i Autógyár
Uzina de tractoare Brașov Brassói Traktorgyár
Uzinele „23 August" București Bukaresti „Augusztus 23-a" Művek
Uzinele „Republica" București Bukaresti „Köztársaság" Művek

Gramatică

177 A mondat

Gondolatainkat beszédben és írásban mondatokban fejezzük ki. A szavak a mondatban szorosabb kapcsolatban állnak egymással.

178 A mondatrészek

A mondatban betöltött szerepüknek megfelelően a szavak itt már mondatrészek. Ezek: az alany, az állítmány, a jelző és a határozó. Az alany és az állítmány a mondat főrészei, a jelző és a határozó bővítmények.

179 Az egyszerű mondat

Az alanyból és az állítmányból álló mondat egyszerű mondat (tőmondat):

Copilul se joacă. A gyermek játszik.

180 A bővített mondat

Az alanyon és az állítmányon kívül más mondatrészt is tartalmazó mondat, bővített mondat:

Copilul lui Tudorel s-a jucat la o priză.
Tudorel kisfia játszott egy kapcsolóval.

181 Az alany — Cine? Ce?

Az alany a mondat egyik főrésze, amely megmutatja, hogy kiről vagy miről beszélünk (állítunk valamit) a mondatban. A mondat alanya alanyesetben áll.

Copilul se joacă. **A gyermek** játszik.

182 Az állítmány — Ce face?

Az állítmány a mondat másik főrésze, amellyel az alanyról állítunk valamit:

Copilul **se joacă.** A gyermek **játszik.**

183 Az alany és állítmány helye a mondatban

Az alany állhat az állítmány előtt és után:

Luminile s-au aprins. A fények kigyúltak.
S-au aprins luminile. Kigyúltak a fények.

Milyen szó lehet alany?

Az alanyt kifejezhetjük főnévvel, vagy a főnevet helyettesítő bármely szóval.

Az alany azonban leggyakrabban:

Főnév

Stela dă drumul unui magnetofon.
Stela bekapcsol egy magnetofont.

Odaia copiilor dă pe o terasă.
A gyerekek **szobája** egy teraszra néz.

Névmás

Ei se întorc în sufragerie.
Ők visszatérnek az ebédlőbe.

Számnév

Stau **amîndoi** la taifas.
Mindketten beszélgetnek.

184 Az általános alany

Vannak olyan mondatok, amelyekben nem lehet meghatározni pontosan a cselekvést végző alanyt, vagy személyes névmással kifejezni:

Se zice că în judeţul Argeş sînt multe monumente istorice.
Azt mondják, hogy Argeş megyében sok történelmi műemlék van.

185 Az igei állítmány

Az igei állítmányt kifejezhetjük:

cselekvő ragozású igével:

Îţi dau şi o hartă.
Adok egy térképet is.

visszaható ragozású igével:

Noaptea **s-a lăsat** de mult.
Az éjszaka rég **leszállt.**

szenvedő szerkezettel:

Ei **sînt primiţi** cu strigăte de bucurie.
Őket örömkiáltásokkal **fogadják.**

186 A névszói állítmány

A névszói állítmány két részből áll: egy önállóan állítmányként nem használható segédigéből és egy főnévből vagy főnevet helyettesítő szóból (állítmánykiegészítőből):

Tudorel este cumnatul Florichii.	*(este + főnév)*
Tudorel Flórika sógora.	**Cine este?**
Tudorel **este inginer.**	*(este + főnév)*
Tudorel mérnök.	**Ce este?**
Tudorel **este tînăr.**	*(este + melléknév)*
Tudorel fiatal.	**Cum este?**

187 Az alany és állítmány egyeztetése

Az igei állítmányt az alannyal személyben és számban egyeztetjük:

Sg. **Noaptea s-a lăsat** de mult.
Az éjszaka rég leszállt.

Pl. **S-au aprins luminile.**
Kigyúltak a fények.

Az állítmányt akkor is egyeztetjük az alannyal, ha az a mondatban nem szerepel:

Cu ajutorul ascensorului **au descins** chiar în faţa apartamentului. **(ei!)**
A lift segítségével éppen a lakás ajtaja előtt **szálltak ki.** (ők!)

Az állítmányt is többes számban használjuk, ha a mondatban két alany van:

Florica şi István au nimerit blocul cumnatului lor.
Flórika és István megtalálták sógoruk házát.

A szenvedő igeragozású igei állítmányt az alannyal nemben is egyeztetjük:

Ea a fost primită cu bucurie.
Őt örömmel fogadták.

A névszói állítmány névszói részét nemben is egyeztetjük az alannyal, ha az állítmánykiegészítő melléknév:

Florica este **tînără.**
Flórika fiatal.

Exerciţii

1. *Alkossunk egyszerű mondatokat a következő szavak felhasználásával:*

a) luminile, sufrageria, Tudorel, magnetofonul, inginerul, delegaţia, hidrocentrala, judeţul, veselia.

b) a sunat, au venit, s-a deschis, trec, se joacă, tace, este frumoasă, sînt primiţi, a fost plecată.

2. *Alkossunk bővített mondatokat a következő szavak segítségével az alábbi minta szerint:*

Odaia	dă	spre	parcul	cartierului.
Tudorel	a şedea	în faţa	hol	spaţios
Stela	a se juca	într-un	priză	comod
bărbaţii	a se opri	în	apartament	electric
copilul	a vorbi	despre	deplasare	ţării
ascensorul	a repara		fotoliu	nou
oaspeţii			monument	delegaţiei

3. *Húzzuk alá a következő mondatokban*

a) az alanyt:

Noaptea, Bucureștiul este scăldat în lumină. În fața apartamentului István a sunat o singură dată. Oaspeții au fost întîmpinați cu bucurie de tanti Zoe. Soția lui Tudorel le-a arătat oaspeților apartamentul lor. Lîngă dormitorul cu gust aranjat se află odaia copiilor. Noii veniți se întorc în sufrageria spațioasă. Încep discuțiile despre frumusețile naturale și monumentele istorice ale județului Argeș. După salutările de rigoare ei se despart cu greu.

b) az állítmányt:

Florica și István au nimerit repede blocul. Au sunat de două ori. „Bună seara" spune tanti Zoe. „V-am așteptat cu nerăbdare." Cumnatul lor are un apartament nou. Odăile sînt aranjate cu gust. Tudorel este un strașnic povestitor de bancuri. Oaspeții sînt primiți cu strigăte de bucurie. Mîine István se va scula cu noaptea în cap.

4. *Tegyük a zárójelben levő igéket összetett múltba, és mint állítmányokat egyeztessük a mondat alanyával:*

Florica și István (a nimeri) blocul. Cumnatul Florichii (a se muta) într-un cartier nou. Amîndoi (a sta) la taifas. Tudorel (a se așeza) într-un fotoliu. István (a face) semn unui taxi. Cu toții (a ieși) în stradă. Copiii (a fi) la bunica.

5. *Feleljünk a kérdésekre:*

Unde se duc Florica și István? De cîte ori a sunat István în fața apartamentului? Cine a deschis ușa și ce a spus? Unde trec ei și cum sînt primiți. Cine e Stela? Ce le arată ea noilor veniți? Din ce se compune apartamentul rudelor? Ce fac ei după o lungă conversație? Ce fac tinerii după cină? Dar tanti Zoe? Cine și cum a provocat un scurtcircuit? Ce face tatăl copilului? Ce e dînsul? Ce fac bărbații după acest scurt incident? Despre ce vorbesc ei? Ce îi oferă (ajánl fel) Tudorel lui István? La ce oră pleacă oaspeții acasă?

6. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

a) Bogdan urat keresem. Itt lakik? Itthon van Bogdan úr? Mikor találom itthon? Személyesen szeretnék beszélni vele. Sajnálom, hogy nincs itthon. Délután öt órakor visszajövök. Engedje meg, hogy bemutatkozzam. X. Y. vagyok. Hoztam az ön számára egy levelet a sógorától. És tessék ez a kis ajándék is. Köszönöm a meghívást, de nem maradhatok. Nagyon sietek.

b) Hol lakik ön, vidéken vagy a fővárosban? Melyik kerületben? Melyik utcában? Mi az ön címe? Emeleten van a lakása, vagy a földszinten? Mi az ajtó száma? Van telefonja? Száma? Hány szobás az ön lakása? Mikor költözött ide? Vannak háztartási gépei? Mivel fűtik a lakást? Hova néznek az ablakok? Van erkélye az utcai szobának? Van kiadó szobájuk?

27 douăzeci și șapte

LECȚIA A DOUĂZECI ȘI ȘAPTEA
A HUSZONHETEDIK LECKE

La Curtea de Argeș

După mai multe ore de călătorie, István cu colegii săi ajunge în vechea cetate de scaun a voievozilor români. Ceva mai sus, pe rîul Argeș se ridică renumita hidrocentrală.

Delegația a cercetat instalațiile și sistemul de funcționare a hidrocentralei, primind o serie de date referitoare la studiul lor din Republica Socialistă România. După-masă se reîntorc la Curtea de Argeș, unde vizitează mănăstirea meșterului Manole, de care este legată și o veche legendă populară.

István traduce cum poate mai bine colegilor săi subiectul legendei. Toți rămîn mișcați de sacrificiul pe care l-a făcut cîndva Manole să-și salveze opera de la pieire.

— Mi se pare că povestirea e asemănătoare cu balada Kőmíves Kelemen, observă cineva.

— Într-adevăr, variantele ei circulă și în alte părți din sudul Dunării, adaugă István.

Curtea de Argeș este un orășel pitoresc și curat, în care au apărut și blocuri noi. Membrii delegației vor să-l viziteze mai amănunțit. În piață găsesc țărani cu ceramică foarte frumoasă. Fiecare vrea să-și cumpere cîte o suvenire: un ulcior, o strachină sau o cană pictată.

Bietul István e asaltat de tovarășii săi care l-au transformat în translator și-l copleșesc cu întrebările:

— Întreabă-l cît costă asta!

— Mai are vreunul...?

— N-are altul de culoare neagră?

— Ce scrie aici?

— Ce a spus acum?

— De ce nu-i spui ce te-am rugat să-i zici?

— Bine, dar i-am spus.

— Și el ce-a zis?

În cele din urmă fiecare a cumpărat cîte o amintire și cîteva cărți poștale ilustrate, pe care le-au și expediat de la oficiul poștal local, la Budapesta.

Cititorii care nu au primit încă o ilustrată din Curtea de Argeș sînt rugați să aștepte ...

vechi, veche, vechi *adj.* régi, ősi
cetate de scaun székhely
voievod, voievozi *s. m.* vajda
ceva mai sus valamivel feljebb
rîu, rîuri *s. ntr.* folyó
a se ridica I., ridic, ridicat *vb.* emelkedni
a cerceta I., cercetez, cercetat *vb.* megtekinteni
instalaţie, instalaţii *s. f.* berendezés
sistem de funcţionare működési rendszer
o serie de date egy egész sor adat
referitor, referitoare, referitori, referitoare *adj.* vonatkozó
studiu, studii *s. ntr.* tanulmány
după-masă ebéd után
a vizita I., vizitez, vizitat *vb.* meglátogatni, megtekinteni
mănăstire, mănăstiri *s. f.* kolostor
meşter, meşteri *s. m.* mester
a lega I., leg, legat *vb.* kötni, megkötni
legendă, legende *s. f.* legenda
popular, populară, populari, populare *adj.* népi
cum poate mai bine legjobb tudása szerint
subiect, subiecte *s. ntr.* tartalom
a rămîne mişcat meghatódni
sacrificiu, sacrificii *s. ntr.* áldozat
cîndva *adv.* valamikor
a salva I., salvez, salvat *vb.* megmenteni
operă, opere *s. f.* mű
pieire, pieiri *s. f.* pusztulás
a i se părea *vb.* úgy tűnni, azt hinni, hogy
povestire, povestiri *s. f.* elbeszélés
baladă, balade *s. f.* ballada
a observa I., observ, observat *vb.* megfigyelni, megjegyezni
variantă, variante *s. f.* változat
a circula I., circul, circulat *vb.* keringeni
altă parte máshol
sud *s. ntr. csak sg.* dél
Dunăre *s. f.* Duna
orăşel, orăşele *s. ntr.* városka
pitoresc, pitorească, pitoreşti *adj.* festői
curat, curată, curaţi, curate *adj.* tiszta
amănunţit *adv.* aprólékosan
piaţă, pieţe *s.f.* tér, piac
fiecare *pr.* mindegyik
cîte o, cîte un *num.* egy-egy
ţăran, ţărani *s. m.* paraszt
ceramică, ceramice *s. f.* kerámia
ulcior, ulcioare *s. ntr.* korsó
strachină, strachine *s. f.* cseréptál
cană, căni *s. f.* kancsó, kanna
pictat, pictată, pictaţi, pictate *adj.* festett

bietul, biata, bieţii, bietele *adj.* szegény
a **asalta** I., **asaltez, asaltat** *vb.* megrohamozni
tovarăş, tovarăşi *s. m.* társ
a **transforma** I., **transform, transformat** *vb.* átalakítani
a **copleşi** IV., **copleşesc, copleşit** *vb.* elárasztani
de culoare színű
a **ruga** I., **rog, rugat** *vb.* kérni, megkérni
în cele din urmă végül
carte poştală ilustrată képes levelezőlap
a **expedia** I., **expediez, expediat** *vb.* elküldeni
local, locală, locali, locale *adj.* helyi, helybeli
cititor, cititori *s. m.* olvasó

Néhány történelmi nevezetesség

Biserica Neagră din Braşov a brassói Fekete-templom
Biserica Trei-Ierarhi din Iaşi a Iași-i „Trei-Ierarhi"-templom
Castelul Bran a Bran-kastély
Castelul Hunedoara a vajdahunyadi kastély
Castelul Peleş la Sinaia a Sinaia-i Peleș-kastély
Cetatea Histria Histria
Mauzoleul de la Mărăşeşti a Mărășești-i mauzóleum
Mănăstirea Curtea de Argeş a Curtea de Argeș-i kolostor
Mănăstirea Putna a Putna-i kolostor
Mănăstirea Voroneţ a Voroneț-i kolostor
Mozaicul de la Constanţa a konstancai mozaik
Palatul Cultural din Iaşi a Iași-i kultúrpalota
Palatul Mogoşoaia a Mogoșoaia-kastély

Gramatică

188 A jelző

A mondat egyik bővítménye a jelző, amely a mondatban bármilyen mondattani szerepet betöltő főnév tulajdonságát fejezi ki:

Curtea de Argeş este un orăşel **pitoresc.**
Curtea de Argeş egy **festői** kisváros.

A leggyakrabban használt jelzők:

189 A melléknévi jelző

A melléknévi jelzőt kifejezhetjük:

melléknévvel: **Ce fel de?**

În orăşel au apărut blocuri **noi.**
A városkában **új** házak épültek.

melléknévi igenévvel:

Fiecare vrea să-şi cumpere cîte o cană **pictată.**
Mindegyik akar venni egy-egy **festett** kannát.

névmással: **Al (a, ai, ale) cui?**

István traduce colegilor **săi** subiectul legendei.
István lefordítja **(az ő)** kollégáinak a legenda tartalmát.

Care?

Această legendă este cunoscută şi la noi.
Ez a legenda nálunk is ismert.

tőszámnévvel: **Cît? Cîtă? Cîţi? Cîte?**

După **două-trei** ore ei ajung în cetate.
Két-három óra múlva elérkeznek a várba.

sorszámnévvel: **Al cîtelea? A cîta?**

Azi am citit lecţia **a douăzeci şi şaptea.**
Ma a **huszonhetedik** leckét olvastuk.

190 A főnévi jelző

A főnévi jelzőt kifejezhetjük:

alanyesetben álló főnévvel: **Care?**

Pe rîul **Argeş** se ridică renumita hidrocentrală.
Az **Argeş** folyón áll a híres vízierőmű.

birtokos esetben álló főnévvel: **Al (a, ai, ale) cui?**

István traduce colegilor săi subiectul **legendei.**
István lefordítja kollégáinak a **legenda** tartalmát.
(a legendának a)

elöljárós főnévvel: **Ce fel de?**

Orașul în trecut a fost o cunoscută cetate **de scaun.**
A város a múltban egy ismert **székhely** volt.

191 A jelző helye

A tőszámnévvel kifejezett jelző kivételével valamennyi más jelző a főnév után áll. A melléknévvel, melléknévi igenévvel és melléknévi mutató névmással kifejezett jelző viszont állhat a főnév előtt is, ha az általa jelzett tulajdonságot ki akarjuk emelni:

vechea cetate	a **régi** vár
renumita hidrocentrală	a **híres** vízierőmű
această legendă	**ez** a legenda

Jegyezzük meg:

a **biet** és **sărman** *szegény, sajnálatraméltó* jelentésű melléknévi jelző csak a főnév előtt állhat:

Bietul István!	Szegény István!
Sărmanul băiat!	Szegény fiú!

192 A főnév jelzői

Ha egy főnévnek több jelzője van, akkor a jelzők helyét a kiemelés, illetve a már ismert alaktani szabályok döntik el;

căni pictate
festett kancsók

două căni pictate
két festett kancsó

aceste două căni pictate
ez a két festett kancsó

aceste două căni de lut pictate
ez a két festett agyagkancsó

aceste frumoase două căni de lut pictate
ez a két szép, festett agyagkancsó

aceste frumoase două căni de lut pictate ale ţăranilor
a parasztok(nak a) e két szép, festett agyagkancsója

Ehhez hasonló jelzős szerkezetek olvasmányunkban is vannak:

sistemul de funcţionare a hidrocentralei
a vízierőmű működési rendszere

Republica Socialistă România
Román Szocialista Köztársaság*

vechea cetate de scaun a voievozilor români
a román vajdák ősi székhelye

* A romániai magyar szóhasználatban: *Románia Szocialista Köztársaság*

Exerciţii

1. *Húzzuk alá az alábbi mondatokban a különféle jelzőket:*
Delegaţia maghiară a făcut o călătorie la Curtea de Argeş. Împreună cu colegii săi, István admiră frumuseţile naturale ale regiunii. Membrii delegaţiei au cercetat renumita hidrocentrală. În piaţa vechiului oraş pitoresc ţăranii vînd diferite obiecte de artă populară.

2. *Bővítsük az alábbi mondatokat egy-egy jelzővel:*
... István s-a sculat cu noaptea în cap. Tovarăşii ... l-au transformat în translator. El povesteşte pe scurt subiectul ...

Variantele ... circulă şi pe la noi. Şi în orăşelul ... au apărut blocurile ... Toţi membrii ... au vrut să cumpere cîte o amintire ... Unul spune: Întreabă-l cît costă ... strachină ... Altul spune: Întreabă-l dacă nu are un ulcior ... neagră.

3. *Egyeztessük a zárójelben levő jelzőket a jelzett szóval:*

În acest orăşel s-au construit (mult) blocuri (nou). La oficiul poştal au cumpărat (doi) cărţi poştale (ilustrat). (Frumos) căni (pictat) rămîn suveniri (drag). Subiectul (veche) legende (popular) i-a mişcat pe membrii (delegaţie). Delegaţia (maghiar) a cercetat instalaţiile (modern) ale (renumit) hidrocentrale.

4. *Fordítsuk le az alábbi jelzős főneveket, és alkossunk velük mondatokat:*

az én jó barátom, ez a szép városka, azok az ismert népi legendák, a küldöttség két tagja, ezek az új képes levelezőlapok, a szépen festett kancsók színe, több hegyi kisváros, rendkívül fontos berendezések, a vidék történelmi műemlékei, egy régi kirándulás kellemes emlékei.

5. *Feleljünk a kérdésekre:*

Unde pleacă în excursie István cu delegaţia sa? Cum şi unde ajung ei? Cum se numeşte orăşelul? Ce se ridică pe rîul Argeş? Ce cercetează delegaţia? Ce primesc ei cu privire la studiul lor? Ce vizitează ei în oraş? Ce legendă se leagă de mănăstire? Cunoaşteţi varianta acestei legende în literatura (irodalom) maghiară? Care este titlul ei? Ce fel de orăşel este Curtea de Argeş? Unde şi ce vînd ţăranii acestei regiuni? Ce vor să cumpere membrii delegaţiei? Cu ce întrebări este copleşit István? Ce fac ei în cele din urmă?

6. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

a) Ez a város nagyon szép. Ezek az új háztömbök rendkívül tetszenek. Nagyon tetszik (nekem) a város régi negyede. Milyen épület ez? Mikor épült? Melyik században? Milyen műemlék ez? Mit ábrázol ez a szobor? Milyen stílusú ez a templom? Szeretnék elmenni egy múzeumba. Mikor van nyitva a Nemzeti Galéria? Nagyon szeretem a szép festményeket. A moderneket vagy a klasszikusokat?

Ki az önök leghíresebb festője? Hát szobrásza? Kérek egy útmutatót!

b) Milyen olcsóbb népművészeti tárgyaik vannak? Kérem, mutassa meg azt a festett csuprot! Nem azt, a másikat. Ott van a második polcon, balra a negyedik. Mennyibe kerül darabja? Két egyformát kérek. Kérek egy kis fadobozt is, meg egy óraszíjat. Van egy más színű? Van még egy ugyanilyen hamutartójuk? Kérek egy kisebbet és egy nagyobbat.

28 douăzeci și opt

LECȚIA A DOUĂZECI ȘI OPTA
A HUSZONNYOLCADIK LECKE

La Buftea

În drum spre București, autocarul se abate spre stînga.

„Oare unde mergem?" se întreabau cu toții.

În curînd misterul se lămurește. Mașina oprește în fața marelui centru cinematografic de la Buftea.

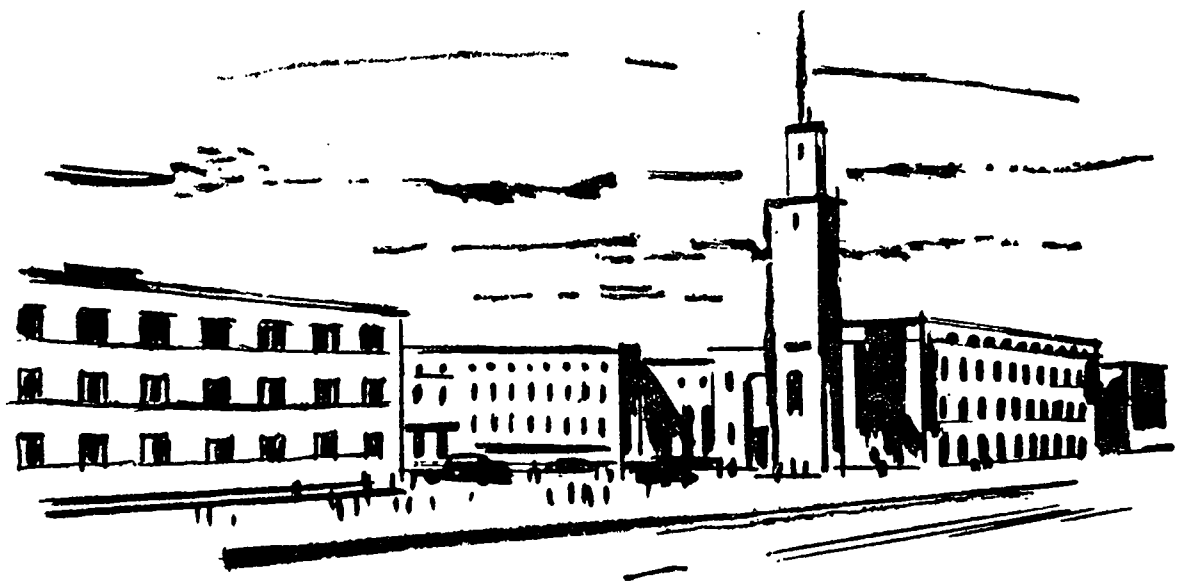

Încă de la intrare membrii delegației sînt luați în primire de un tovarăș care le va servi drept călăuză. Cu o voce egală începe:

— La dreapta vedeți cantina salariaților ... în continuare, platoul de filmări exterioare ... iar acum iată-ne ajunși la corpul principal. Vom coborî sub această arcadă pentru a vizita cele patru studiouri principale...

În holul cel mare se află macheta studiourilor. Delegația ar vrea să vadă cum se turnează. Au ghinion, pe un panou luminos se anunță că platoul e în lucru deci intrarea e interzisă. În schimb, pe platoul

doi se fac pregătirile pentru o scenă care va intra numaidecît în filmare. Musafirii noștri se strecoară unul cîte unul printre decorurile cele mai variate. Tocmai acum regizorul dă ultimele instrucțiuni actorilor.

Apoi, dintr-o dată se face liniște. Operatorul este cu mîna pe aparat. Protagoniștii filmului au intrat pe platou. Din spatele operatorului se aude vocea regizorului: „Gata! ... Motor! ...” Iar clacheta bate începutul scenei următoare.

— Întrerupeți! ... intervine tăios vocea regizorului care întrerupe scena pentru a o relua de la capăt.

Delegația noastră profită de această pauză ca să iasă binișor afară. Nu poți sta mult timp sub lumina reflectoarelor fără să amețești ...

Merg apoi la platoul de filmări combinate, unde se fac trucajele, apoi în laboratorul de peliculă și la magazia de recuzite.

Vizita făcută la Buftea a fost o surpriză plăcută pentru delegație...

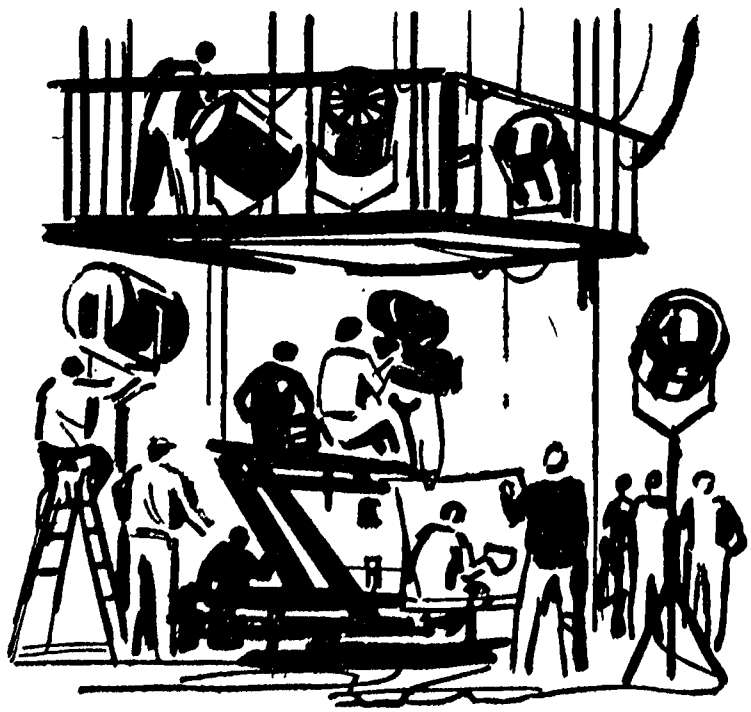

Vocabular

autocar, autocare *s. ntr.* autóbusz

a se abate III., abat, abătut *vb.* elelfordulni

spre stînga balra

oare vajon

gînd, gînduri *s. ntr.* gondolat

mister, mistere *s. ntr.* titok

a se lămuri IV., **lămuresc, lămurit** *vb.* megoldódni
centru cinematografic filmkombinát
a lua în primire gondjaiba venni
tovarăș, tovarăși *s. m.* elvtárs
a servi cuiva drept călăuză vkinek rendelkezésére állni mint idegenvezető
egal, egală, egali, egale *adj.* egyenlő, *itt:* monoton
cantină, cantine *s. f.* üzemi étkezde
salariat, salariați *s. m.* alkalmazott
în continuare folytatásképpen
platou de filmări exterioare külső filmfelvételek színhelye
iată-ne ajunși íme, meg is érkeztünk
corp principal központ
a coborî IV., **cobor, coborît** *vb.* lemenni (pl. lépcsőn)
arcadă, arcade *s. f.* árkád
pentru a vizita hogy megtekintsék
studiou, studiouri *s. ntr.* stúdió
principal, principală, principali, principale *adj.* fő, fontos
hol, holuri *s. ntr.* hal
machetă, machete *s. f.* makett
se turnează forgatnak (filmet)
ghinion, ghinioane *s. ntr.* pech
panou, panouri *s. ntr.* tábla, hirdetőtábla, felirat
luminos, luminoasă, luminoși, luminoase *adj.* fényes
a anunța I., **anunț, anunțat** *vb.* hirdetni, közzétenni, tudatni
e în lucru munkában van
deci *conj.* tehát
intrare, intrări *s. f.* belépés
interzis, interzisă, interziși, interzise *adj.* tilos
în schimb ellenben
se fac pregătiri készülődnek, előkészületek folynak
scenă, scene *s. f.* jelenet
următor, următoare, următori următoare *adj.* következő
a intra în filmare elkezdeni filmezni
numaidecît csakhamar, hamarosan
musafir, musafiri *s. m.* vendég
a se strecura I., **strecor, strecurat** *vb.* beszűrődni
unul cîte unul egyenként
decor, decoruri *s. ntr.* díszlet
variat, variată, variați, variate *adj.* különböző
regizor, regizori *s. m.* rendező
ultimul, ultima, ultimii, ultimele az utolsó
instrucțiune, instrucțiuni *s. f.* utasítás
actor, actori *s. m.* színész
liniște *s. f. csak sg.* csend
se face liniște csend lesz
operator, operatori *s. m.* operatőr

mînă, mîini *s. f.* kéz
aparat, aparate *s. ntr.* készülék
protagonist, protagonişti *s. m.* főszereplő
spate, spate *s. ntr.* hát
din spatele cuiva vkinek a háta mögül
gata *adv.* kész
motor *itt:* felvételt indíts
clachetă, clachete *s. f.* csapó
a bate III., bat, bătut *vb.* ütni
a întrerupe III., întrerup, întrerupt *vb.* megszakítani
tăios *adv.* élesen
a relua de la capăt újrakezdeni
a profita I., profit, profitat *vb.* kihasználni
a o şterge III., şterg, şters *vb.* kisomfordálni
binişor *adv.* szépen, lassacskán
reflector, reflectoare *s. ntr.* reflektor
a ameţi IV., ameţesc, ameţit *vb.* elszédülni
fără să ameţeşti anélkül hogy el ne szédülnél
combinat, combinată, combinaţi, combinate *adj.* kombinált, összetett
trucaj, trucaje *s. ntr.* trükk
laborator de peliculă előhívóterem
magazie, magazii *s. f.* raktár
recuzită, recuzite *s. f.* (színházi) kellék

Film, színház, muzsika

act felvonás
actor, actriţă színész, színésznő
artist, artistă művész, művésznő
balerin, balerină balett-táncos, balett-táncosnő
cineast filmes
cineclub filmklub
cinema mozi
cinematecă filmmúzeum
cinematograf filmszínház
cîntăreţ, cîntăreaţă énekes, énekesnő
compozitor zeneszerző
concert hangverseny
costume jelmezek
decor díszlet

dirijor karmester
ecran vetítővászon
film film
film artistic játékfilm
film de scurt metraj rövidfilm
film panoramic panoráma film
film tehnicolor színes film
film de animaţie rajzfilm
jurnal híradó
machiaj maszk
montaj vágó
muzică zene
muzică de cameră kamarazene
muzică de dans tánczene
muzică de estradă esztrádzene
muzică populară népi zene
muzică simfonică szimfónikus zene
muzică uşoară könnyűzene
muzicant zenész
muzician zeneművész
orchestră zenekar
premieră bemutató
protagonist, protagonistă főszereplő
recital szólóest
regizor rendező
rol szerep
rol principal főszerep
sală de concerte hangversenyterem
scenă színpad, jelenet
spectacol előadás
spectator néző
sunet hang
teatru színház
telespectator tv. néző
vedetă sztár

193 A határozó

A mondat másik bővítménye a határozó, amely mindig az állítmányra vonatkozik.

A határozók fajtái a románban: *a tárgy, a részeshatározó és a körülményhatározók.*

194 A tárgy — Pe cine? Ce?

A tárgy a románban olyan határozó, amelyre az ige cselekvése közvetlenül hat. A mondat tárgya mindig tárgyesetben áll.

Oare unde mergem? îl întreabă cineva **pe István.**
Vajon hova megyünk? kérdezi valaki **Istvánt.**

La dreapta vedeţi **cantina** salariaţilor.
Jobbra látják az **üzemi étkezdét.**

Jegyezzük meg:

— ha a tárgy személyt jelentő főnév, akkor a tárgyat gyakran megismételjük a személyes névmással,

— tárgya csak tárgyas igeragozású állítmánynak lehet.

195 A részeshatározó

A részeshatározó olyan bővítmény, amelyre a cselekvés közvetett módon irányul.

A részeshatározót kifejezhetjük:

a) részeshatározó esetben álló főnévvel: **Cui?**

Regizorul dă ultimele instrucţiuni **actorilor.**
A rendező az utolsó utasításokat adja **a színészeknek.**

b) elöljáros főnévvel: **Pentru cine?**

Vizita făcută la Buftea a fost o surpriză plăcută **pentru delegaţie.**
A Buftea-i látogatás kellemes meglepetés volt **a küldöttség számára.**

Jegyezzük meg:

— ha a részeshatározót elöljárós főnévvel fejezzük ki, a kérdőszó mindig az elöljáró szerint változik:

despre regizor	**Despre cine?**
despre film	**Despre ce?**
de la tine	**De la cine?**
de la studiouri	**De la ce?**
cu colegii săi	**Cu cine?**
cu aparatul de filmare	**Cu ce?**

— ha a részeshatározó személyt jelentő főnév, akkor a részeshatározót gyakran megismételjük a személyes névmással:

Regizorul **îi** spune **operatorului:** Gata!
A rendező azt mondja az **operatőrnek:** Kész!

196 A körülményhatározók

a cselekvés *helyét, idejét, módját, okát, célját* stb. jelölik.

a) A helyhatározó: **Unde?**

Protagoniștii filmului au intrat **pe platou.**
A film szereplői beléptek **a műterembe.**

b) Az időhatározó: **Cînd?**

În curînd misterul se lămurește.
A rejtély **hamarosan** megoldódik.

c) A módhatározó: **Cum?**

Vocea regizorului intervine **tăios.**
A rendező hangja **élesen** közbevág.

d) Az okhatározó: **De ce? Din ce cauză?**

Era să amețească **de lumina** reflectoarelor.
Majdnem elszédültek a reflektorok **fényétől.**

c) A célhatározó: **Pentru ce? Cu ce scop?**

Actorii se pregătesc **pentru filmare.**
A színészek **felvételhez** készülődnek.

197 A szenvedő szerkezetet kiegészítő bővítmény

Az említett határozókon kívül van még a románban egy sajátos, a cselekvő személyét is jelölő bővítmény. Az ilyen típusú mondatokban két alany van: egy ún. nyelvtani alany, alanyesettel álló főnévvel kifejezve, és egy **de** elöljáróval bevezetett logikai alany, vagy más néven a szenvedő szerkezetet kiegészítő bővítmény, amely a tulajdonképpeni cselekvést végzi:

Încă de la intrare **ei sînt luaţi în primire de un tovarăş.** (De cine?)
Még a bejáratnál gondjaiba veszi őket egy elvtárs.

A nyelvtani alany **ei**, a logikai alany **de un tovarăş**, aki a cselekvést végzi.

Ez a határozó csak szenvedő szerkezetű igék mellett állhat!

198 A határozók helye a mondatban

A tárgy, a mód-, az ok- és *a célhatározó* az állítmány után áll, míg a többi határozó helye eléggé kötetlen.

Az *idő-* és *helyhatározó* az esetek többségében a mondat elején áll:

Dintr-o dată se face linişte.
Egyszeriben csend lesz.

În holul cel mare se află macheta studiourilor.
A nagy **halban** található a műtermek makettje.

Exerciţii

1. *Húzzuk alá a következő mondatokban a tárgyat:*

Un tovarăş îi primeşte pe musafiri la intrare. „La dreapta vedeţi cantina salariaţilor" spune el. Ei vor să viziteze cele patru studiouri.

Regizorul dă ultimele instrucţiuni. Clacheta bate începutul scenei următoare. Vocea regizorului întrerupe scena. Reiau scena de la capăt. Delegaţia cercetează şi laboratorul de peliculă. Musafirii au văzut multe lucruri interesante la Buftea.

2. *Fordítsuk le és húzzuk alá a tárgyakat:*

Bogdánnét keresem. Kérdezzük meg ezt az urat. Nem ismerem ezeket az elvtársakat. Vigyünk neki valami ajándékot. Venni akarok valamit. Nem látok senkit. Nem értem önt. Nem hallok semmit. Sokat kellett várnom. Nem láttam őt régen. Küldök neki egy táviratot.

3. *Keressük meg az alábbi mondatok részeshatározóit:*

Ghidul răspunde cu plăcere la întrebările oaspeţilor. Un tovarăş arată delegaţiei maghiare magazia de recuzite. Regizorul le dă instrucţiuni protagoniştilor filmului. Regizorul îi spune operatorului: Gata! Motor! Delegaţia profită de pauză şi iese de sub lumina reflectoarelor.

4. *Alkossunk mondatokat az alábbi részeshatározókkal:*

prietenului meu, cunoştinţelor mele, fratelui meu, Anei, acestuia, acelora, lui îi, nouă ne, despre film, pentru inginer.

5. *A tanult kérdések segítségével állapítsuk meg, hogy a következő szavak és kifejezések milyen körülményhatározók! Alkossunk ezekkel tetszés szerint néhány mondatot:*

la una din mesele acestea, fluierînd, dintr-o dată, în plin centru, mai repede, în faţa muzeului, în cele din urmă, de făcut, deseară, cu nerăbdare, din cauza aceasta, cu strigăte de bucurie, apoi, foarte tîrziu, cu voce tare, de văzut, pînă acum, în curînd, în acest timp, cît de mult, în sfîrşit, pînă atunci, foarte bine.

6. *Feleljünk a kérdésekre:*

Unde se turnează filmele româneşti? Unde se află această localitate (helység)? Cum ajunge delegaţia acolo? De cine este luată în primire? Ce se vede la dreapta? Dar în continuare? Ce se află în ho-

lul cel mare? Cîte studiouri principale sînt aici? Care platou e în lucru? Ce se anunţă pe un panou luminos? Cum începe turnarea unei scene? Ce face regizorul? Ce face operatorul? Dar protagoniştii filmului? Ce mai vizitează musafirii?

7. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

a) Mi a címe ennek a filmnek? Ez francia (gyártmányú) film. Ki a rendezője? Kik a főszereplői? Hol játszódik a film cselekménye? Krimifilm? Ez színes, szélesvásznú film. A játékfilm előtt vetítenek híradót? A híradó után nem vetítenek rövid filmet? Hát rajzfilmeket? Vannak önöknél filmklubok? Hát filmmúzeum?

b) Tegnap láttam egy nagyszerű filmet. Magyar—román koprodukciós film volt. Nagyon jó volt a rendezés. Tetszett a főszerepben X. Y. Nagyon szeretem a kalandfilmeket. A filmmúzeumban láttam néhány nagyon jó, régi filmet.

29 douăzeci și nouă

LECȚIA A DOUĂZECI ȘI NOUA
A HUSZONKILENCEDIK LECKE

Prin parcurile Bucureștiului

E zi de sărbătoare. Dimineața veselă de duminică te invită la plimbare. Florica și István odihniți și voioși, își iau micul dejun.

— Te înștiințez, dragă Pista, că azi vom hoinări cam mult, spune Florica. Vreau să vedem toate parcurile Capitalei.

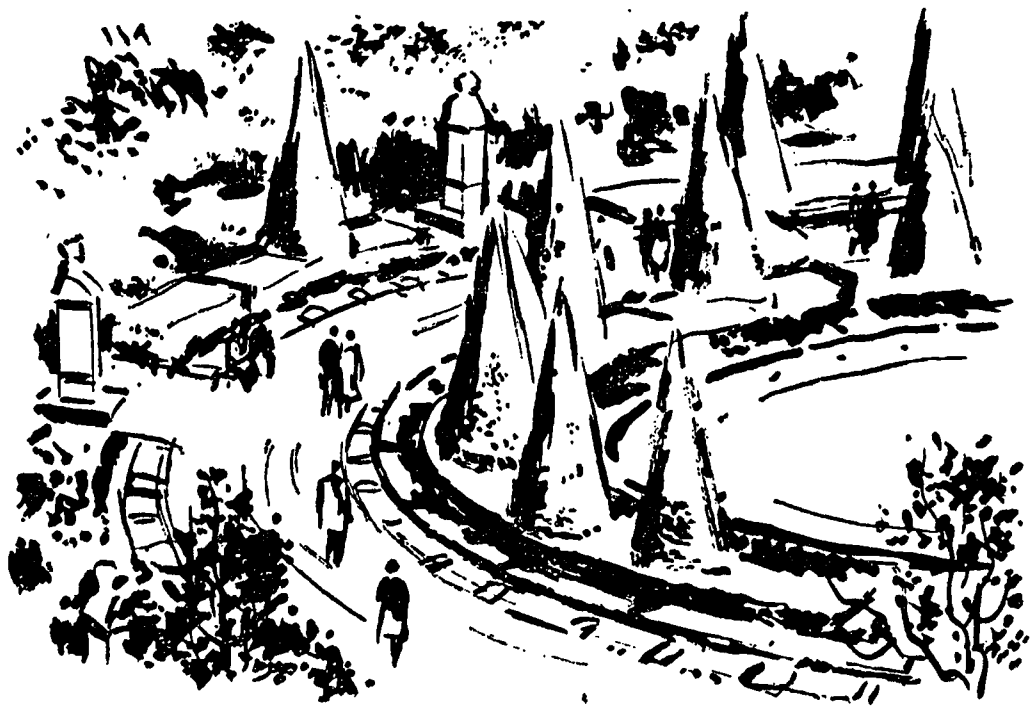

— Ce idee bună! Cum am avut de lucru în încăperi închise, purtînd discuții în cadrul vizitelor noastre oficiale, abia aștept să mă văd un pic la iarbă verde și la aer. Cînd plecăm?

— Chiar acum.

— Perfect!

După ce au luat micul dejun Florica și István ies în stradă. Amîndo

iau troleibuzul, care-i scoate la șosea. În parcul Herăstrău bărcile și iolele lunecă lin pe lac, perechile de îndrăgostiți se plimbă agale pe aleile pline de trandafiri.

De aici se îndreaptă amîndoi spre lacul Floreasca, unde sînt o mulțime de oameni la șstrand. De undeva se aude o muzică și caiacurile sportivilor parcă dansează pe valurile lacului. István se oprește la un chioșc cu răcoritoare și cumpără două înghețate. Și tot vorbind și admirînd, s-au apropiat de baza sportivă studențească. Aici, Florica și-a făcut antrenamentele nautice și de tenis cu care se mîndrește și azi la Budapesta, pe terenurile din Insula Margareta.

— Îmi pare rău că trebuie să plecăm atît de repede de aici, dar tare mult aș vrea să văd și pădurea Băneasa, unde am putea lua și masa de prînz.

— Te referi la restaurantul numit „Parcul privighetorilor", nu? spune István.

— Întocmai. Văd că ții bine minte. Ce zici, mergem?

— Dar spuneai că vrei să mergi în toate parcurile Bucureștiului?

— Ei, hai, lasă! Mergem la Băneasa că-i mai frumos.

— La urma urmei, de ce nu am merge la Mogoșoaia sau, și mai bine, la Snagov?

— Sînt în afara Bucureștiului și nu mai avem timp.

— Cu o mașină ajungem într-o jumătate de oră.

— Dragă István ...

— Ai dreptate. Să mergem unde vrei tu!

Umor

O doamnă în vîrstă îi spune alteia:

— Era o astfel de aglomeraţie în autobuz, încît şi bărbaţii stăteau în picioare.

Vocabular

sărbătoare, sărbători *s. f.* ünnep
zi de sărbătoare ünnepnap
plimbare, plimbări *s. f.* séta
odihnit, odihnită, odihniţi, odihnite *adj.* kipihent; *adv.* kipihenten
voios, voioasă, voioşi, voioase *adj.* jókedvű; *adv.* jókedvűen
a înştiinţa I., înştiinţez, înştiinţat *vb.* értesíteni
a hoinări IV., hoinăresc, hoinărit *vb.* bolyongani
cam mult kissé sokat
cum *adv.* ahogyan
încăpere, încăperi *s. f.* helyiség
închis, închisă, închişi, închise *adj.* zárt
a purta discuţii tárgyalni
oficial, oficială, oficiali, oficiale *adj.* hivatalos
un pic egy kicsit
iarbă, ierburi *s. f.* fű
aer *s. ntr. csak sg.* levegő
după ce miután
a scoate III., scot, scos *vb.* kivinni, kivenni
şosea, şosele *s. f.* műút
barcă, bărci *s. f.* csónak
iolă, iole *s. f.* vitorlás csónak
a luneca I., lunec, lunecat *vb.* tovasiklani, csúszni
lin *adv.* simán
lac, lacuri *s. ntr.* tó
îndrăgostit, îndrăgostită, îndrăgostiţi, îndrăgostite *adj.* szerelmes
agale *adv.* lassan, bandukolva
alee, alei *s. f.* fasor
trandafir, trandafiri *s. m.* rózsa
de aici innen
de undeva valahonnan
caiac, caiacuri *s. ntr.* kajak
sportiv, sportivi *s. m.* sportoló
val, valuri *s. ntr.* hullám
chioşc, chioşcuri *s. ntr.* pavilon
bază sportivă sporttelep
studenţesc, studenţească, studenţeşti *adj.* főiskolai
a face antrenament edzést tartani
nautic, nautică, nautici, nautice *adj.* úszó
de tenis tenisz-
a se mîndri IV., mîndresc, mîndrit *vb.* büszkélkedni
teren, terenuri *s. ntr.* sporttelep

insulă, insule *s. f.* sziget
îmi pare rău sajnálom
atît de repede ilyen hamar
tare mult aş vrea nagyon szeretném
pădure, păduri *s. f.* erdő
masă de prînz ebéd
a se referi IV., refer, referit *vb.* hivatkozni
numit, numită, numiţi, numite *adj.* nevezett
privighetoare, privighetori *s. f.* csalogány
întocmai pontosan, éppen úgy
a ţine minte emlékezni
ei, hai, lasă ugyan hagyd
la urma urmei végül is, elvégre
şi mai bine méginkább
în afara Bucureştiului Bukaresten kívül
a avea dreptate igaza lenni
vîrstă, vîrste *s. f.* kor
în vîrstă koros, idős
încît amennyiben
picior, picioare *s. ntr.* láb
a sta în picioare állni

Bukarest pihenő- és kirándulóhelyei

Grădina Botanică Botanikuskert
Grădina Zoologică Állatkert
Lacul Floreasca Floreasca tó
Lacul Herăstrău Herăstrău tó
Lacul Snagov Snagov tó
Lacul Tei Tei tó
Parcul Cişmigiu Cişmigiu park
Parcul Herăstrău Herăstrău park
Parcul Libertăţii Szabadság park

Gramatică

199 Az összetett mondat

Azokat a mondatokat, amelyekben két vagy több állítmány van, és így egymással összefüggő gondolatot fejeznek ki, összetett mondatoknak nevezzük.

A mondatok között lehet mellérendelő vagy alárendelő kapcsolat.

200 A mellérendelés

Főmondat + főmondat

Ha egy összetett mondaton belül két egyenlő értékű, önmagában is helytálló főmondat van, akkor ezt a kapcsolatot mellérendelésnek nevezzük.

A főmondatokat vesszővel választjuk el egymástól, vagy kötőszóval kötjük össze. A **şi** *és*, **iar** *pedig*, **dar** *de*, **sau** *vagy*, **ori** *vagy*, **deci** *tehát*, **ci** *hanem* kötőszavak mindig főmondatokat kötnek össze.

În parcul Herăstrău bărcile şi iolele lunecă lin pe lac, / perechile de îndrăgostiţi se plimbă agale pe aleile pline de trandafiri.

A Herăstrău parkban a csónakok és vitorlások simán siklanak a vízen, / a szerelmes párok lassan sétálnak a rózsákkal teli sétányokon.

De undeva se aude o muzică şi caiacurile sportivilor parcă dansează pe valurile lacului.

Valahonnan zene hallatszik és a sportolók kajakjai mintha táncolnának a tó hullámain.

201 Az alárendelés

Főmondat + mellékmondat

Ha egy főmondatot egy vele nem egyenlő értékű, hanem csak a gondolatot kiegészítő mellékmondat követ, akkor a kettő közötti viszonyt alárendelésnek nevezzük.

Egy főmondatnak lehet több alárendelt mellékmondata is. Két mellékmondat között is lehet mellérendelés.

Îmi pare rău că trebuie să plecăm atît de repede de aici, / dar tare mult aş vrea să văd şi pădurea de la Băneasa / unde am putea lua şi masa de prînz.

Sajnálom, hogy innen olyan hamar el kell mennünk, /de nagyon szeretném látni a Băneasa erdőt is,/ ahol meg is ebédelhetnénk.

A mellérendelt mondatok általában annyi félék, ahány mondatrész van, mivel a mellékmondat nem egyéb mint a főmondat egy mondatrészének egész mondattal való kifejezése. A mellékmondatra a főmondat segítségével és a már ismert kérdőszavakkal kérdezünk.

202 Az alanyi mellékmondat

Cine sapă groapă altuia cade singur în ea.
Aki másnak vermet ás, maga esik bele.
Cine cade în ea?

203 A jelzői mellékmondat

Amîndoi iau troleibuzul **care-i scoate la şosea.**
Mindketten trolibuszra szállnak, amely kiviszi őket a főútra.
Care troleibuz?

204 A tárgyi mellékmondat

Văd **că ţii bine minte.**
Látom, hogy jól emlékszel.
Ce văd?

205 A részeshatározói mellékmondat

Mă tem, dragă, **că azi vom hoinări cam mult.**
Félek, kedvesem, hogy ma kicsit sokat fogunk járkálni.
De ce mă tem?

206 A helyhatározói mellékmondat

Să mergem unde vrei tu.
Menjünk ahova te akarod.
Unde să mergem?

207 Az időhatározói mellékmondat

După ce au luat micul dejun, Florica şi István ies în stradă.
Miután megreggeliztek, Flórika és István kilépnek az utcára.
Cînd ies în stradă?

208 A módhatározói mellékmondat

Cum îţi vei aşterne aşa vei dormi.
Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát.
Cum vei dormi?

209 Az okhatározói mellékmondat

Mergem la Băneasa că-i mai frumos.
A Băneasa erdőbe megyünk, mert az szebb.
Din ce cauză mergem la Băneasa?

Exerciţii

1. *Az olvasmány felhasználásával egészítsük ki az alábbi főmondatokat a megfelelő mellékmondatokkal:*

Florica şi István pleacă la plimbare după ce ... Azi vor hoinări mult, pentru că ... Abia aştept să ... spune István. Soţii Varga au luat troleibuzul care ... István se opreşte la un chioşc, unde ... Vreau să văd pădurea Băneasa, unde ... Să mergem la restaurantul acela care ... Mă simt bine aici, îmi pare rău că ... Nu mai am timp fiindcă ...

2. *Egészítsük ki tetszés szerinti mellékmondatokkal:*

Daţi-mi voie să ... Îmi permiteţi să ... Aş dori să ... Sînt convins (meg vagyok győződve) că ... Vreau să ştiu unde ... Nu vă supăraţi, am întîrziat pentru că ... Îmi place mult să ... Îmi pare rău că ... Nu am putut să ... fiindcă ... Am avut un program care ... Am o idee, să ...

3. *Keressünk főmondatokat az alábbi mellékmondatokhoz:*

Cînd am plecat de acasă ... Văzînd că nu mai vine ... Unde se plimba el ... Fiindcă nu avea bani ... Din cauza călătoriei lungi... După ce au ajuns acolo ... Pînă/cînd el citea ... Cum nu l-am găsit acasă ...

4. *Az eddig tanultak felhasználásával alkossunk mondatokat az alábbi kötőszavakkal:*

şi, dar, iar, pentru că, fiindcă, sau.

5. *Feleljünk a kérdésekre:*

În ce zi se petrece acţiunea acestei lecţii? Cum se simt Florica şi István? Ce propune Florica? Se bucură István de ideea Florichii? Unde se duc după ce au luat micul dejun? Ce văd ei în parcul Herăstrău? Dar la lacul Floreasca? Cum se apropie de baza sportivă studenţească? Ce antrenamente a făcut aici Florica? În ce parc mai vrea să meargă Florica? Ce parcuri mai sînt în Bucureşti? Care parcuri sînt în afara Bucureştiului? Unde se duc ei pînă la urmă (végül is)?

6. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

Hogyan tölti (ön) a szabad idejét? Mit csinál (ön) rendszerint vasárnap vagy ünnepnapokon? Hát a hétvégén? Nagyon szeretek olvasni, sétálni, kirándulni. Nagyon szeretem a sportot (nagy sportkedvelő vagyok). Szeretem a turisztikát. Sportol (ön)? Milyen sportot űz? Szenvedélyes sakkozó vagyok. Gyakran megyek labdarúgómérkőzésekre.

30 treizeci

LECȚIA A TREIZECEA
A HARMINCADIK LECKE

Program de seară

Discuția a început seara. Trebuia să aleagă un spectacol și părerile erau diferite. Florica voia cu orice preț să meargă la un film nou, cinemascop. În schimb, István nu dorea să piardă opera „Oedip" de George Enescu.

Ce era de făcut? Salvarea a venit mai repede decît se așteptau, pentru că mama Florichii, soacra lui István, luase două bilete mai din timp.

— Trebuie să mă dau bătută, declară Florica. Dar tot vom merge noi și la un film românesc.

— Film românesc mai poți vedea și la Budapesta, dar opera aceasta e ceva mai greu, dă-ți și tu seama!

— Bine, bine, văd că toată lumea vrea să-ți facă pe plac. Ce rost are să mă mai opun acum? S-a făcut și gata!

Mica ceartă se termină cu un sărut de împăcare și amîndoi, îmbrățișați de seară, ies în oraș.

Repede au găsit un taxi care îi scoate direct la Opera Română. În drum admiră aspectul nocturn al Capitalei. Reclame luminoase, vitrine cu mărfuri de toate felurile.

După ce au plătit șoferului, intră în spațiosul foaier de unde călăuziți de o plasatoare, intră în sala de spectacole. Pînă la începerea reprezentației, Florica mai are timp să consulte programul pentru a vedea care este distribuția din seara aceasta.

— Avem noroc să auzim cîntăreți celebri.

— Bravo, mă bucur tare mult!

Dintr-o dată lumea se liniștește, încet se face mai întuneric și orchestra atacă primele acorduri ale uverturei.

După terminarea primului act, urmează o scurtă pauză și Florica îl ia de braț pe Pista. Făcînd un tur pe la bufet, salută cîteva cunoștințe, de care nu-și amintesc cum îi cheamă. O sonerie îi invită să-și ocupe locurile în sală.

Cînd cortina s-a lăsat, după ultimul act, toți spectatorii aplaudă pe interpreții ieșiți la rampă.

Fiindcă era timp frumos, Florica propuse să se înapoieze acasă pe jos.

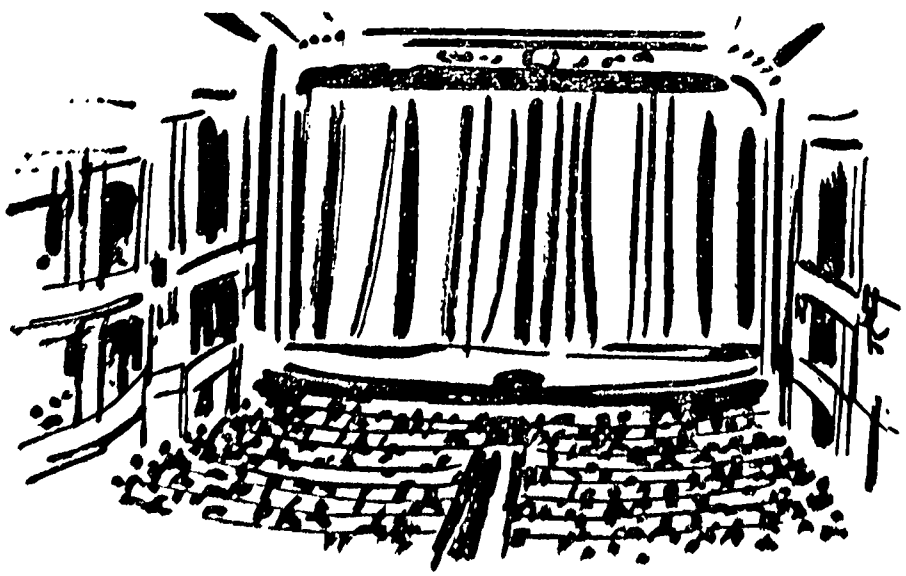

de seară esti
discuție, discuții *s. f.* vita
a începe III., încep, început *vb.* kezdődni
alege III., aleg, ales *vb.* választani
spectacol, spectacole *s. ntr.* (színházi) előadás
părere, păreri *s. f.* vélemény
diferit, diferită, diferiți, diferite *adj.* különböző
cu orice preț minden áron
cinemascop szélesvásznú
operă, opere *s. f.* opera
ce era de făcut mit volt mit tenni
salvare, salvări *s. f.* megmentés, *itt:* megoldás
mai din timp már előbb
a decide III., decid, decis *vb.* eldönteni
a se da bătut megadni magát
dar tot vom merge de csak elmegyünk
e ceva mai greu valamivel nehezebb
a-și da seama belátni, rájönni
toată lumea mindenki
a îi face cuiva pe plac vkinek kedvében járni
a se opune III., opun, opus *vb.* ellenállni, ellenkezni
s-a făcut így történt
a se termina I., termin, terminat *vb.* befejeződni
sărut, săruturi *s. ntr.* csók
împăcare, împăcări *s. f.* megbékélés, kibékülés
îmbrăcat de seară esti öltözetben
direct *adv.* egyenesen
Opera Română Román Opera
a admira I., admir, admirat *vb.* megcsodálni
nocturn, nocturnă, nocturni, nocturne *adj.* éjszakai
reclamă, reclame *s. f.* reklám
marfă, mărfuri *s. f.* árucikk
de toate felurile mindenféle
foaier *s. ntr.* előcsarnok
călăuzit, călăuzită, călăuziți, călăuzite *adj.* vezettetve
plasatoare, plasatoare *s. f.* jegyszedőnő
sală de spectacole színházterem
începere, începeri *s. f.* elkezdés, kezdet
reprezentație, reprezentații *s. f.* előadás
a consulta I., consult, consultat *vb.* tanulmányozni
distribuție, distribuții *s. f.* szereposztás
din această seară a ma esti
are noroc szerencséje van
cîntăreț, cîntăreți *s. m.* énekes
celebru, celebră, celebri, celebre *adj.* híres
lume, lumi *s. f.* világ, *itt:* nézőközönség
încet *adv.* lassan

se face mai întunerie egyre sötétebb lesz
atacă primele acorduri rákezd az első akkordokra
uvertură, uverturi *s. f.* nyitány
act, acte *s. ntr.* felvonás
a urma I., urmez, urmat *vb.* következni
a lua de braţ pe cineva vkit karonfogni, belekarolni
a face un tur körüljárni
a-şi aminti IV., amintesc, amintit *vb.* emlékezni
sală, săli *s. f.* terem
cortină, cortine *s. f.* (színházi) függöny
spectator, spectatori *s. m.* néző
a aplauda I., aplaud, aplaudat *vb.* tapsolni
interpret, interpreţi *s. m.* színész, előadóművész
ieşit la rampă aki kijött a rivalda elé
a propune III., propun, propus *vb.* ajánlani, javasolni
a se înapoia I., înapoiez, înapoiat *vb.* visszatérni

Színházak, szórakozóhelyek

Ateneul R.S.R. RSZK atheneuma
Circul de Stat Állami Cirkusz
Opera Română Román Opera
Teatrul de comedie Vidám Színház
Teatrul de operetă Operettszínház
Teatrul evreiesc de stat Állami Zsidó Színház
Teatrul „I. C. Nottara" „I. C. Nottara" Színház
Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" „Lucia Sturdza Bulandra" Színház
Teatrul mic Kis színház
Teatrul Naţional „I. L. Caragiale" „I. L. Caragiale" Nemzeti Színház
Teatrul satiric-muzical „C. Tănase" „C. Tănase" Zenés-Szatirikus Színház
Teatrul „Ţăndărică" „Ţăndărică" (báb) Színház

210 Sajátos igei szerkezetek

Néhány, a magyarban csak alárendeléssel kifejezhető mondatot a románban sajátos és tömör igei szerkezettel lehet helyettesíteni.

211 A főnévi igeneves szerkezet

A kötőmódot, ha mellékmondatot vezet be, gyakran főnévi igeneves szerkezettel helyettesítjük, amely elöljáróból és főnévi igenévből áll.

A *pentru+főnévi igeneves* és a *de+főnévi igeneves szerkezet* célhatározói mellékmondatot vezet be:

Florica mai are timp să consulte programul **pentru a vedea** care este ditribuţia din seara aceasta.

(ca să vadă helyett)

Flórikának van még ideje tanulmányozni a műsort, *hogy lássa*, milyen a ma esti szereposztás.

212 A határozói igeneves szerkezet

A főmondat állítmányával egyidejű igei viszonyt kifejező határozói igeneves szerkezetet magyarra idő- és módhatározói mellékmondattal fordítjuk:

Făcînd un tur la bufet, salută cîteva cunoştinţe.
(În timp ce au făcut un tur la bufet helyett)

Miközben körbejárják a büfét, köszöntenek néhány ismerőst.

213 A melléknévi igeneves szerkezet

A melléknévi igeneves szerkezet jelzői mellékmondatot is helyettesíthet:

Toţi spectatorii aplaudă pe interpreţii **ieşiţi la rampă.**
(care au ieşit la rampă helyett)

A nézők megtapsolják a színészeket, *akik kijöttek a rivalda elé.*

Exerciţii

1. *Alakítsuk át az alábbi mondatokban a dőlt betűkkel szedett igéket főnévi igeneves szerkezetekké:*

Florica vrea să meargă la cinema *ca să vadă* un film nou pe cinemascop. Soacra lui István a cumpărat bilete la operă *ca să rezolve* problema. István a ieşit în stradă *ca să caute* un taxi. Au luat un taxi *ca să ajungă* mai repede la teatru. István caută bani în buzunar (zseb) *ca să plătească* şoferului. În pauză Florica îl ia de braţ pe István *ca să se plimbe* puţin. Peste cîteva minute sună o sonerie *ca să invite* pe spectatori în sală. Spectatorii intră în sală *ca să ocupe locurile.* Florica propune *ca să se înapoieze* acasă pe jos.

2. *Alakítsuk át az alábbi mondatok időhatározói mellékmondatait határozói igeneves szerkezetekké:*

În timp ce	se plimbau, priveau vitrinele magazinelor.
	discutau, au ajuns acasă.
	învăţau, nu vorbeau nimic.
	luam masa, mă gîndeam la el.
	eram acolo, vizitam de mai multe ori oraşul.

3. *Fejezzük ki az alábbi jelzői mellékmondatokat melléknévi igeneves szerkezetekkel:*

Delegaţia *care a sosit ieri,* a vizitat oraşul. Discuţia *care a început* era neplăcută. Filmul *pe care l-am văzut azi* mi-a plăcut foarte mult. Spectatorii *pe care i-a călăuzit plasatoarea* şi-au ocupat

locurile. István s-a bucurat de biletele *pe care le-a cumpărat mama Florichii.* Seara, *pe care am petrecut-o la operă,* a rămas o amintire plăcută.

4. *Fordítsuk le az alábbi mondatokat melléknévi igeneves szerkezetekkel:*

Az ajándék, amit tőled kaptam, nagyon szép. A televízió, amit tavaly vettem, nagyon jó. Az Enescu-opera, amit Bukarestben láttam, nagyon tetszett. A rokonok, akik Romániából érkeztek, sok ajándékot hoztak. A városokban, amelyeket a nyáron meglátogattam, sok szép műemléket láttam. Sokat beszélgettünk az emberekkel, akikkel az úton találkoztunk.

5. *Feleljünk a kérdésekre:*

De ce a început o discuție între Florica și István? Unde a vrut să meargă Florica? Dar István ce dorea să vadă? Cine și cum a rezolvat problema? Cum s-a terminat mica ceartă? Unde se duc ei și cu ce? Cum arată Bucureștiul noaptea? Unde intră ei? De cine sînt călăuziți? Ce face Florica pînă la începerea reprezentației? De ce se bucură István? De ce se liniștește dintr-o dată lumea? Ce urmează după primul act? Ce fac ei în pauză? De cine sînt aplaudați interpreții ieșiți la rampă? De ce propune Florica să se înapoieze pe jos?

6. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

Mikor kezdődik a színházi évad? Milyen darabok szerepelnek a Nemzeti Színház műsorán? Milyen érdekesebb előadásokat látott a közelmúltban? Kik ennek a színháznak a legjobb színészei? Milyen darabot mutat be ma ez a színház? Ki játssza a főszerepet (ki van a főszerepben)? Ez egy bemutató előadás. Menjünk el az operába (egy opera előadásra)! Szívesebben nézek meg egy balettet. Menjünk egy hangversenyre. Ki a karmester? Milyen zenekar játszik ma? Az állami filharmónia szimfonikus zenekara.

31 treizeci și *unu* / *una*

LECȚIA A TREIZECI ȘI *UNA*
A HARMINCEGYEDIK LECKE

Ne-am îmbolnăvit, dar nu-i nimic

În dimineața următoare, István s-a sculat cu o teribilă durere de măsele. Durerea îl face ursuz și oarecum fricos.

— Ce mă fac acum? o întreabă el pe Florica.

— Firește că va trebui să mergi la spital, să-ți faci câteva radiografii și să te supui vreunei înfiorătoare intervenții chirurgicale, îi răspunse Florica pe un ton foarte serios care-l îngrijoră și mai mult pe István.

— Crezi că va fi nevoie să-mi extragă dintele?

— Sînt sigură că este o complicație mult mai mare. Am observat încă de aseară că îți ardea fruntea. Ia să vedem, ai febră? Oho! Cred că va trebui să fii izolat într-o sală specială pentru contagioși.

De-abia acum István își dădu seama că Florica glumea.

— Te ții de glume, dragă, și eu nu mai pot de durere.

— Voi avea și eu ocazia să-mi arăt calitățile de infirmieră, doar am urmat un curs de prim-ajutor medical.

— Ei, hai să vedem ce-ai învățat acolo!

— Mai întîi că într-un astfel de caz nu trebuie să anunți salvarea, deoarece bolnavul este transportabil.

— Mulțumesc, dar încetează cu ironia. Spune-mi ce să fac, nu mă mai chinui.

— Uite, dragul meu, cred că primul lucru ar fi să te liniștești. Apoi, sau să mergi la o farmacie să-ți cumperi niște antinevralgice, sau să te duci la o policlinică, la serviciul stomatologic.

— Totuşi, ar fi bine să consult chiar acum un dentist, nu?

— Dar nu ţi-e falca umflată. Am să încerc să-ţi fac un ceai de muşeţel, cu care să faci gargară.

— Gargară? Ce, mă doare în gît?

— Adică, să faci spălături în gură. Aşa o să te vindeci chiar azi. Eu cred că a fost vreun curent ...

— Lasă-mă, dragă, ...

— Dar prost dispus mai eşti azi ... cred că este o simplă migrenă care ţi-ar trece dacă ... m-ai săruta.

— Aşa este, spune István sărutînd-o pe Florica. Apoi mai adaugă: Îţi declar sus şi tare că nu mă simt de loc bolnav, sînt sănătos tun!

Umor

Medicul examinează cu toată atenţia pe un pacient bătrîn. Apoi spune:

— Dragul meu, eşti sănătos tun. Ai să trăieşti pînă la 90 de ani.

— Dar am împlinit 90, strigă speriat bătrînul.

— Ei, vezi, ce ţi-am spus?

a se îmbolnăv*i* IV., îmbolnăvesc, îmbolnăv*it* *vb.* megbetegedni
nu-i nim*ic* nem tesz semmit, nincs semmi baj
ter*i*bil, ter*i*bilă, ter*i*bili, ter*i*bile *adj.* borzasztó, rettenetes
durere, dureri *s. f.* fájdalom
durere de măsele fogfájás
urs*uz*, urs*uz*ă, urs*uz*i, urs*uze* *adj.* mogorva
oarec*um* valahogyan
fric*os*, fricoasă, fric*oş*i, fricoase *adj.* félős, félénk
ce mă fac ac*um* mi lesz most velem
fireşte *adv.* természetesen
spit*al*, spit*ale* *s. ntr.* kórház
radiograf*ie*, radiograf*ii* *s. f.* röntgenátvilágítás
a se sup*un*e III., sup*un*, sup*us* *vb.* alávetni magát
înfiorăt*or*, înfiorătoare, înfiorăt*ori*, înfiorătoare *adj.* hátborzongató
interven*ţie*, interven*ţii* *s. f.* beavatkozás
chirurgic*al*, chirurgic*ală*, chirurgic*ali*, chirurgic*ale* *adj.* sebészi
seri*os*, serioasă, seri*oş*i, serioase *adj.* komoly
a îngrijor*a* I., îngrijor*ez*, îngrijor*at* *vb.* nyugtalanítani
mai mult még jobban
a extr*age* III., extr*ag*, extr*as* *vb.* kihúzni
d*in*te, din*ţi* *s. m.* fog
s*ig*ur, s*ig*ură, s*ig*uri, s*ig*ure *adj.* biztos
complic*aţie*, complic*aţii* *s. f.* komplikáció
a observ*a* I., observ, observ*at* *vb.* észrevenni
de asear*ă* tegnap este óta
fr*un*te, frun*ţi* *s. f.* homlok
izol*at*, izol*ată*, izol*aţi*, izol*ate* *adj.* elkülönített
contagi*os*, contagioasă, contagi*oş*i, contagioase *adj.* fertőző
a glum*i* IV., glum*esc*, glum*it* *vb.* tréfálni
a se ţ*in*e de gl*um*e tréfálkozni
nu mai pot de durere alig bírom elviselni a fájdalmat
calit*ate*, calit*ăţi* *s. f.* képesség
infirmier*ă*, infirmier*e* *s. f.* ápolónő
a urm*a* un curs tanfolyamon részt venni
prim-ajut*or* medic*al* orvosi elsősegélynyújtás
pe ac*o*lo ott
mai întîi elsősorban
într-un *a*stfel de caz ilyen esetben
salv*are* *s. f. csak sg.* mentők
bolnav, bolnavi *s. m.* beteg

transportabil, transportabilă, transportabili, transportabile *adj.* szállítható (mármint a saját lábán)
a înceta I., încetez, încetat *vb.* befejezni, elhallgatni
ironie, ironii *s. f.* irónia
a chinui IV., chinuiesc, chinuit *vb.* kínozni
farmacie, farmacii *s. f.* gyógyszertár
policlinică, policlinici *s. f.* SZTK rendelőintézet
serviciul stomatologic fogászat
a consulta I., consult, consultat *vb.* megkérdezni, tanácsot kérni
dentist, dentişti *s. m.* fogorvos
falcă, fălci *s. f.* állkapocs
umflat, umflată, umflaţi, umflate *adj.* dagadt
ceai de muşeţel kamillatea
a face gargară gargarizálni
gît, gîturi *s. ntr.* torok
adică vagyis
a face spălături în gură öblögetni
a se vindeca I., vindec, vindecat *vb.* meggyógyulni
chiar azi még ma
curent, curente *s. ntr.* huzat
prost dispus rossz hangulatú
migrenă, migrene *s. f.* migrén
a trece III., trec, trecut *vb.* elmúlni
sus şi tare fennen
de loc egyáltalán
sănătos tun makkegészséges
a examina I., examinez, examinat *vb.* megvizsgálni
atenţie, atenţii *s. f.* figyelem
cu toată atenţia a lehető legfigyelmesebben
pacient, pacienţi *s. m.* páciens
bătrîn, bătrînă, bătrîni, bătrîne *adj.* öreg
a împlini IV., împlinesc, împlinit *vb.* betölteni
a striga I., strig, strigat *vb.* kiáltani
bătrîn, bătrîni *s. m.* öreg(ember)
speriat *adv.* ijedten
cauză, cauze *s.f.* ok

Egészségügyi ellátás

balneologie fürdőgyógyászat
cardiologie szívgyógyászat
chirurgie sebészet
dermatologie bőrgyógyászat
ftiziologie tüdőgyógyászat
ginecologie nőgyógyászat
interne belgyógyászat
laborator laboratórium

nas, gît, urechi fül, orr, gégészet	**psihiatrie** elmegyógyászat
oncologie onkológia	**radiografie** röntgen
ortopedie ortopédia	**stomatologie** fogászat
pediatrie gyermekgyógyászat	**urologie** urológia

Gramatică

214 Rokon értelmű szavak (szinonimák)

A románban is, mint minden gazdag szókinccsel rendelkező nyelvben, egy jelentést (főnevet, cselekvést stb.) több szóval is ki lehet fejezni. Természetesen a szinonimák között árnyalati jelentésbeli különbség van, amelyet mindig figyelembe kell venni.

Szinonim főnevek:

ton, voce, glas,	hang, hangnem, hang
chin, durere,	kín, fájdalom
măsea, dinte	(záp)fog, fog

Szinonim melléknevek:

biet, sărman,	szegény
teribil, grozav	rettenetes, borzasztó

Szinonim névmások:

el, ea, dînsul, dînsa	ő
acesta, ăsta, aceasta, asta	ez

Szinonim igék:

merge, se duce, umblă	megy, megy, jár
spune, zice, vorbeşte	mond, mond, beszél
priveşte, se uită	lát, néz

Szinonim határozószók:

foarte, tare, mult	nagyon
iute, repede	gyorsan
lin, încet	lassan

Szinonim kötőszók:

sau, ori	vagy

215 Azonos alakú szavak (homonimák)

A homonimák tulajdonképpen fordított szinonimák, azaz egy bizonyos szónak több, egymástól eltérő jelentése is lehet:

curs	tanfolyam, egyetemi előadás, egyetemi jegyzet, áramlat
caz	eset, nyelvtani műszó
salvare	mentőautó, mentőszolgálat, megoldás, megváltás
mare	nagy, tenger
ei	ők, ejnye
voi	ti, fogok
nouă	nekünk, kilenc, új
stă	áll, ül, lakik, marad, tartózkodik
mai	még, már, május
cum	hogyan, ahogyan, milyen

216 Ellentétes értelmű szavak

Főnevek:	**bărbat, femeie**	férfi, nő
Melléknevek:	**bolnav, sănătos**	beteg, egészséges
Számnevek:	**primul, ultimul**	első, utolsó
Igék:	**tace, vorbeşte**	hallgat, beszél
Határozószók:	**bine, rău**	jól, rosszul

Exerciţii

1. *Keressük meg a szinonim szópárokat, és hattal közülük alkossunk tetszés szerinti mondatokat:*

interpret, voios, bulevard, a pleca, începere, bloc, şosea, a lua loc, a se pune în mişcare, actor, a anunţa, vesel, cameră, a înştiinţa, a ocupa loc, clădire.

2. *Helyettesítsük az aláhúzott szavakat megfelelő szinonimákkal:*

Te-a căutat la telefon un bărbat. Care este bagajul dv.? Uitaţi-vă ce bloc modern. Se făcu tăcere. Am făcut o cale lungă pînă aici. Cei doi prieteni au discutat pînă tîrziu. Ce timp urît este azi. Unde se află Teatrul Naţional? Ce vrei să cumperi? Permiteţi-mi să iau loc. Îmi pare bine că vă văd. După cum văd, Petru va fi primul.

3. *Alkossunk az alábbi azonos alakú szavakkal más értelmű mondatokat:*

Ei, vii sau nu? Doi tineri stau pe o *bancă*. Doriţi *vin* sau bere? Am primit un *dar* frumos. Plătesc la *casă* sau pe loc. Ne-a dat *nouă* o carte. *Zi* mai repede! Vreau să *cer* un pahar cu apă rece.

4. *Gyűjtsük össze az* 1—20 *olvasmányok kiemelt ellentétes értelmű szavait!*

5. *Feleljünk a kérdésekre:*

Cum s-a sculat István a doua zi? Ce îl doare? Ce îi spune Florica pe un ton foarte serios? Vorbeşte ea serios într-adevăr? Pentru ce este îngrijorat István? Ce spune el cînd îşi dă seama că Florica glumeşte? Ce a învăţat Florica la un curs de prim-ajutor medical? Ce îi propune lui István? Pentru ce vrea să facă Florica un ceai de muşeţel? Care este părerea Florichii despre cauza durerii de măsele? La urma urmei cum îi trece lui István durerea? Ce declară el sus şi tare?

6. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

Ma rossz hangulatom van. Nem érzem jól magam. Rosszul aludtam. Fáj a fejem. Lázam van. El kellene mennem a körzeti rendelőintézetbe. Hívja kérem a mentőket. Menjünk be egy gyógyszertárba, és kérjünk valami fájdalomcsillapítót. Már jobban érzem magam. Nem fáj semmi.

32 treizeci și doi / două

LECȚIA A TREIZECI ȘI DOUA
A HARMINCKETTEDIK LECKE

La țară

Așa cum spuneam, Gelu, băiatul unchiului Traian, este logodit și în toamna aceasta se însoară. Cum logodnica sa este originară dintr-un sat de deal, s-a hotărît ca nunta să aibă loc la țară. Și, bineînțeles, toamna, după ce se vor coace strugurii.

Deocamdată Gelu mai trebuie să se ducă pe la viitorii socri pentru a pune la punct toate pregătirile. Într-una din aceste scurte călătorii i-a luat cu el și pe Florica și pe István.

Trenul i-a lăsat pe toți trei într-o gară mică și drăguță, ascunsă printre copaci. Soarele este la asfințit, combinele și-au încetat zumzetul, iar carele cu grîne se întorc scîrțîind spre sat.

— Anul acesta cooperativa agricolă de producție din sat are o recoltă record, explică mîndru Gelu care a și început să cunoască viața satului.

Pe lîngă ei trece vesel un tractor trăgînd două remorci.

— Bună seara! strigă tractoristul.

— Noroc, Marine! îi răspunde Gelu, bucuros de a fi recunoscut.

Ajunși în curtea casei familiei Florescu, le iese în întîmpinare Sanda, logodnica lui Gelu. În cerdacul casei stau părinții ei, manifestîndu-și printr-un zîmbet marea bucurie de a primi oaspeți.

Între timp a venit și fratele Sandei, Anton Florescu, care este președintele cooperativei agricole de producție din sat. István care este și el de la țară, se interesează îndeaproape de viața cooperativei, vrea să afle date despre producția de cereale, despre șeptel, despre toate ... Anton i-a făgăduit că a doua zi îl va plimba peste tot.

Discuțiile lunecă de la una la alta, dar se termină, de bună seamă, cu pregătirile de nuntă. Firește că vor fi mulți invitați, vor fi mîncăruri alese și vin din belșug.

— Regret că nu pot participa și eu la acest eveniment, spune Florica.

Ea promite tinerilor un dar neașteptat: o călătorie în luna de miere la Budapesta, unde vor fi oaspeții săi.

Profesorul:

— Cum se face că în *u*ltimul timp ai fo*a*rte pu*ţ*i*n*e greşeli la *t*emele făc*u*te ac*a*să?

Elevul:

— Tăt*i*cul *e*ste plec*a*t la *ţ*ară.

Vocabular

la *ţ*ară vidéken

a se însur*a* I., **însor**, **însur*a*t** *vb.* megnősülni

log*o*dnică, log*o*dnice *s. f.* menyasszony, jegyes

origin*ar*, origin*ară*, origin*ari*, origin*are* *adj.* származó

sat, s*a*te *s. ntr.* falu

de deal hegyi

a hotărî IV., **hotărăsc, hotărît** *vb.* határozni, elhatározni

n*u*ntă, nunţi *s. f.* mennyegző, lakodalom

a ave*a* loc lenni, történni

bineînţeles *adv.* magától értetődően

a se co*a*ce III., **coc, copt** *vb.* érni, megérni, beérni

str*u*gure, str*u*guri *s. m.* szőlő

deocamd*a*tă *adv.* egyelőre

viit*o*r, viito*a*re, viit*o*ri, viito*a*re *adj.* leendő, jövőbeli

s*o*cri *s. m. csak pl.* apósék

a p*u*ne la punct elintézni

preg*ă*tire, preg*ă*tiri *s. f.* előkészület, készülődés

într-*u*na din ac*e*ste sc*u*rte călător*i*i ezen rövid utazások egyike alkalmával

a lăs*a* I,. **las, lăs*a*t** *vb.* hagyni, otthagyni, lerakni, letenni

pe toţi trei mindhármójukat

asc*u*ns, asc*u*nsă, asc*u*nşi, asc*u*nse *adj.* elrejtett, eldugott

cop*ac, copaci* *s. m.* fa

pr*i*ntre *prep.* között

este la asfinţit lenyugvóban van

combină, comb*i*ne *s. f.* kombájn

a înceta I., **încetez, încet*a*t** *vb.* abbahagyni, befejezni

z*u*mzet, z*u*mzete *s. ntr.* zúgás, búgás

grîne *s. f. csak pl.* gabonafélék

a scîrţîi IV., **scîrţîiesc, scîrţîit** *vb.* csikorog, nyikorog

cooperativă agr*i*colă de produc*ţ*ie termelőszövetkezet

rec*o*ltă, rec*o*lte *s. f.* termés

rec*o*rd *adj.* rekord

via*ţ*ă, vie*ţ*i *s. f.* élet

pe lîngă ei mellettük

a trece III., trec, trecut *vb.* elhaladni vki v. vmi mellett
tractor, tractoare *s. ntr.* traktor
a trage III., trag, tras *vb.* húzni
remorcă, remorci *s. f.* vontató
tractorist, tractorişti *s. m.* traktoros
a fi bucuros örülni
a recunoaşte III., recunosc, recunoscut *vb.* felismerni
curte, curţi *s. f.* udvar
cerdac, cerdacuri *s. ntr.* tornác
a manifesta I., manifest, manifestat *vb.* kinyilvánítani
zîmbet, zîmbete *s. f.* mosoly
marea bucurie de a primi oaspeţi nagy örömüket, hogy vendégeket fogadhatnak
între timp időközben
preşedinte, preşedinţi *s. m.* elnök
îndeaproape *adv.* közelebbről
producţie, producţii *s. f.* termelés, termés
cereale *s. f. csak pl.* gabonafélék
şeptel *s. ntr. csak sg.* állatállomány
a făgădui IV., făgăduiesc, făgăduit *vb.* megfogadni, megígérni
îl va plimba peste tot mindenfelé megsétáltatja
de la una la alta egyik dologról a másikra
de bună seamă minden bizonnyal
invitat, invitaţi *s. m.* meghívott
mîncare, mîncăruri *s. f.* ennivaló
ales, aleasă, aleşi, alese *adj.* válogatott
de tot soiul mindenféle
din belşug bőségesen
a regreta I., regret, regretat *vb.* sajnálni
a participa I., participip, participat *vb.* részt venni
eveniment, evenimente *s. ntr.* esemény
a promite III., promit, promis *vb.* ígérni, megígérni
dar, daruri *s. ntr.* ajándék
lună de miere mézeshetek
profesor, profesori *s. m.* tanár
cum se face hogyan lehetséges, hogy lehet ez
greşeală, greşeli *s. f.* hiba
temă, teme *s. f.* lecke

Gyümölcsök

alună mogyoró
banană banán
căpşună földieper
cireaşă cseresznye
coacăză ribizli
curmală datolya
fragă szamóca
gutuie birsalma

lămîie citrom
măr alma
migdală mandula
nucă dió
pară körte
pepene galben sárgadinnye
pepene verde görögdinnye
piersică őszibarack
portocală narancs
prună szilva
smochină füge
stafidă mazsola
strugure szőlő
vişină meggy
zmeură málna

Gramatică

217 A közvetlen és a közvetett beszéd

Valakinek a beszédét idézhetjük szó szerint, közvetlenül és közvetetten, amit az „azt mondta hogy" formulával vezetünk be.

A közvetlen beszédet úgy alakítjuk át, hogy a szó szerinti idézetből tárgyi mellékmondatot szerkesztünk.

Közvetlen beszéd:

— **Anul acesta cooperativa agricolă de producţie din sat are o recoltă record, explică mîndru Gelu.**

— Ebben az évben a falubeli termelőszövetkezetnek rekordtermése van, magyarázza büszkén Gelu.

Közvetett beszéd:

Gelu explică mîndru *că* anul acesta cooperativa agricolă de producţie din sat are recoltă record.

Gelu büszkén magyarázza, *hogy* ebben az évben a falubeli termelőszövetkezetnek rekord termése van.

Ha a közvetlen beszéd alanya egyes vagy többes szám 1. vagy 2. személyben áll, akkor a közvetett beszédben az alany mindig 3. személybe kerül.

Közvetlen beszéd:

— **Regret că nu pot participa şi eu la acest eveniment, spune Florica.**

— Sajnálom, hogy nem vehetek részt én is ennél az eseménynél, mondja Flórika.

Közvetett beszéd:

Florica spune că regretă că nu poate participa şi ea la acest eveniment.

Flórika azt mondja, hogy sajnálja, hogy nem vehet részt ő is ennél az eseménynél.

218 Közbevetés vagy közbeékelés

Egy mondat gondolatmenetét a beszélő gyakran szakítja meg a partnerhez intézett közbevetéssel, amely segítségével a mondat élénkebb, színesebb lesz. A mondatba beágyazott megszólító esetet is közbevetésnek lehet tekinteni:

— **Te ţii de glume, dragă, şi eu nu mai pot de durere.**
— Viccelődsz, kedvesem, és én alig bírom a fájdalmat.

Exerciţii

1. *Alakítsuk át az alábbi közvetlen beszédet közvetett beszéddé:*

Unchiul Traian spune: Băiatul meu, Gelu, s-a logodit. Gelu adaugă: Logodnica mea este originară dintr-un sat de deal. István întreabă: Unde şi cînd va avea loc nunta? Gelu răspunde: Bineînţeles nunta va avea loc la ţară în toamnă. Gelu anunţă: Trebuie să merg pe la viitorii mei socri să pun la punct toate pregătirile. Florica întreabă: Nu ne iei şi pe noi cu tine? Gelu răspunde: M-aş bucura dacă aţi veni cu mine.

2. *Válasszunk ki az előző olvasmányból 4—5 párbeszédet és alakítsuk át azokat közvetett beszéddé!*

3. *Feleljünk a kérdésekre:*

Cine este Gelu? Cînd se va însura? Cine e logodnica sa? Unde va avea loc nunta? Cînd? Unde trebuie să meargă Gelu şi pentru ce? Cu cine a plecat Gelu călătorind la socri? Cum este gara satului? Cînd a sosit trenul? Ce au văzut mergînd prin sat? Despre ce vorbeşte Gelu? Cine îl salută pe Gelu? De ce este bucuros Gelu? De cine sînt primiţi oaspeţii? Cum îşi manifestă bucuria părinţii Sandei? Ce este Anton Florescu? Ce vrea să afle István de la preşedintele cooperativei? Despre ce mai vine vorba? Ce regretă Florica? Ce le promite ea tinerilor?

4. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

a) Hogy hívják ezt a termelőszövetkezetet? Ki az elnöke? Hány tagja van a szövetkezetnek? Hány hold földet művelnek meg itt? Milyen növényeket termesztenek? Milyen termésátlagot értek el tavaly? Mit termesztenek öntözéssel? Milyen gépekkel rendelkezik ez a mezőgazdasági egység? Milyen állatokat tenyésztenek itt? Van halastavuk is? Milyen épületek ezek?

b) Menjünk a piacra! Gyümölcsöt akarok venni. Hogy adja az almát, szilvát, körtét? Hát a dinnyét? Mennyibe kerül kilója? Van friss zöldségük? Kérek egy csomó (köteg) hagymát, retket. Adjon tíz tojást. Kérek egy zacskót is.

33 treizeci şi trei

LECŢIA A TREIZECI ŞI TREIA
A HARMINCHARMADIK LECKE

În Deltă

Florica şi István au decis să plece în Delta Dunării cu avionul. Este o minunată dimineaţă de august, cu cer senin. Amîndoi se află pe o terasă a aeroportului Băneasa şi privesc cum decolează şi aterizează diferite avioane.

În sfîrşit o voce feminină îi anunţă prin megafon că avionul de Tulcea pleacă peste zece minute, iar pasagerii sînt invitaţi la bord.

Cum amîndoi mai călătoriseră cu avionul, zborul nu le-a produs nici o indispoziţie. În schimb au putut admira întinsa cîmpie a Bărăganului, cu satele răspîndite ici şi colo ca pe o hartă. Ceva mai încolo, şerpuieşte Dunărea, „drumul fără pulbere", care la un moment dat se ascunde pe după munţi pentru a apărea din nou, îndreptîndu-se spre mare.

La Tulcea, unde au aterizat după aproximativ o oră de zbor, începe marea Deltă a Dunării. Budapestanii noştri, care cunoşteau foarte bine liniştitul fluviu, aici nu-l mai recunosc. Cele trei braţe au fiecare lărgimea Dunării sub Podul cu Lanţuri. Dar curînd adevărata lărgime a unui canal nu se mai poate şti, din cauza abundentei vegetaţii. Doar braţul Sulina rămîne navigabil pentru vapoarele maritime, celelalte braţe, Chilia şi Sfîntul Gheorghe, sînt eternul paradis al păsărilor, peştilor şi pescarilor.

Instalaţi într-o barcă cu motor, Florica şi István privesc cu nesaţ aceste frumuseţi naturale. Cîţiva pelicani se uită nepăsători, doi cocori înalţi păşesc graţios prin stuful unor insuliţe unde şi-au făcut cuibul numeroase păsări.

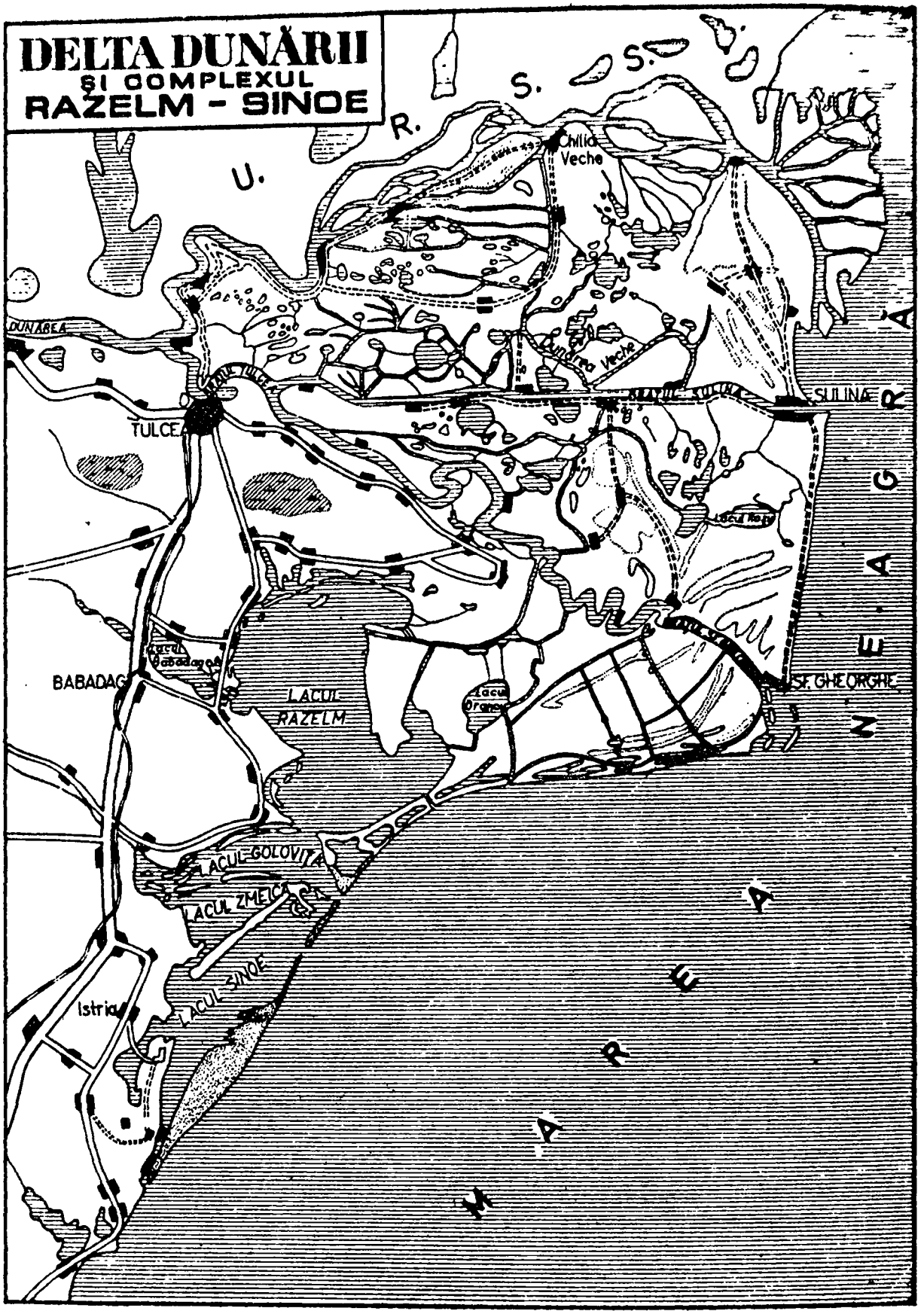
DELTA DUNĂRII
ŞI COMPLEXUL
RAZELM - SINOE
U. R. S. S.
Chilia Veche
DUNĂREA
Dunărea Veche
TULCEA
SULINA
BABADAG
LACUL RAZELM
SF. GHEORGHE
LACUL GOLOVIŢA
LACUL ZMEICA
LACUL SINOE
Istria
MAREA NEAGRĂ

— *Uite*! *Uite*, colo! Ce-i *aia*? întreabă István, vesel ca un copil în vacanță.

— Cred că e un cufund*ac*. Ăla mănîncă pește nu glumă.

— Bine că ai amintit de pește, tare aș pofti ...

— Lasă că ai să mănînci un borș pescăresc cum numai aici se face, iar dacă vom găsi și ceva *i*-cre ...

— Ar fi grozav! Îmi lasă gura apă! Bine că n-am uitat sticla de Murfatlar, dăruită la plecare de unchiul Vasile.

— Ai luat-o cu tine? Ești terîbil! Noroc că nu ți-a dat și vreo armă de vînătoare sau vreo undiță...

— Să știi, dragă, că o să mă supăr crunt pe tine! Vrei să mă faci de rîs?

— Ei, hai nu fi supărăcios, am vrut doar să-i amuz pe cititori ...

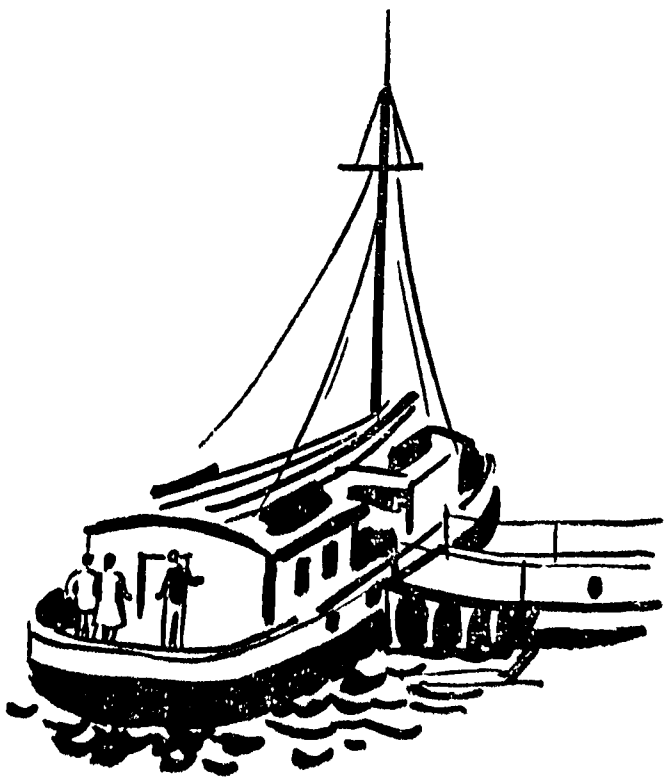

Pescarul:

— Te *u*iţi la m*i*ne de trei *o*re. Nu er*a* mai b*i*ne să ad*u*ci şi tu o *un*diţă şi să pescuieşti?

Copilul:

— Ba da, dar n-am răbd*a*re!

Vocabular

delt*ă*, delte *s. f.* delta(torkolat)
a dec*i*de III., dec*i*d, dec*i*s *vb.* elhatározni, dönteni
avi*o*n, avio*a*ne *s. ntr.* repülőgép
aerop*o*rt, aerop*o*rturi *s. ntr.* repülőtér
a decol*a* I., decol*e*z, decol*a*t *vb.* leszállni
a ateriz*a* I., aterizez, aterizat *vb.* felszállni
femin*i*n, femin*i*nă, femin*i*ni, femin*i*ne *adj.* női
megaf*o*n, megaf*o*ane *s. ntr.* megafon
T*u*lcea Tulcea város
b*o*rd, b*o*rduri *s. ntr.* fedélzet
zb*o*r, zb*o*ruri *s. ntr.* repülés
a produce III., produc, produs *vb.* termelni, *itt:* okozni
nici sem
nici o (un) semmiféle
indispoziţie, indispoziţii *s. f.* roszszullét
întins, întinsă, întinşi, întinse *adj.* nagy kiterjedésű
cîmp*i*e, cîmp*i*i *s. f.* alföld
Bărăg*a*n Bărăgan alföld
răspînd*i*t, răspînd*i*tă, răspînd*i*ţi, răspînd*i*te *adj.* szétszórt
mai înc*o*lo odább
a şerpu*i* IV., şerpu*ie*sc, şerpu*i*t *vb.* kígyózni, kanyarogni
fără *prep.* nélkül
p*u*lbere, p*u*lberi *s. f.* por
la un mom*e*nt dat egyszerre csak
a se asc*u*nde III., asc*u*nd, asc*u*ns *vb.* elbújni
m*u*nte, munţi *s. m.* hegy
pe d*u*pă mögé
aproximat*i*v körülbelül
budapest*a*n, budapest*a*ni *s. m.* budapesti (férfi)
liniş*ti*t, liniş*ti*tă, liniş*ti*ţi, liniş*ti*te *adj.* csendes
fl*u*viu, fl*u*vii *s. ntr.* folyam
ac*i* *adv.* itt
braţ, br*a*ţe *s. ntr.* kar, *itt:* ág
lărg*i*me, lărg*i*mi *s. f.* szélesség
P*o*dul cu L*a*nţuri Lánchíd
curînd *adv.* hamarosan

adevăr**a**t, adevăr**a**tă, adevăr**a**ţi, adevăr**a**te *adj.* igaz(i), valódi

can**a**l, can**a**luri *s. ntr.* csatorna

din c**a**uza (+G.) vmilyen okból, vmi miatt

abund**e**nt, abund**e**ntă, abund**e**nţi, abund**e**nte *adj.* sűrű

veget**a**ţie, veget**a**ţii *s. f.* növényzet

Sul**i**na az egyik Duna-ág neve

navig**a**bil, navig**a**bilă, navig**a**bili, navig**a**bile *adj.* hajózható

vap**o**r, vapo**a**re *s. ntr.* hajó

mar**i**tim, mar**i**timă, mar**i**timi, mar**i**time *adj.* tengeri

Chil**i**a a második Duna-ág neve

Sfîntul Gheorghe a harmadik Duna-ág neve

etern, **e**ternă, **e**terni, **e**terne *adj.* örök

parad**i**s, parad**i**suri *s. ntr.* paradicsom, éden

p**a**săre, păs**ă**ri *s. f.* madár

peşte, peşti *s. m.* hal

pesc**a**r, pesc**a**ri *s. m.* halász

cu mot**o**r motoros

pelic**a**n, pelic**a**ni *s. m.* pelikán

nepăsăt**o**r *adv.* ügyet sem vetve

coc**o**r, coc**o**ri *s. m.* darumadár

a păş**i** IV., păş**e**sc, păş**i**t *vb.* lépni

graţ**i**os *adv.* kecsesen

stuf, st**u**furi *s. ntr.* nádas

insul**i**ţă, insul**i**ţe *s. f.* szigetecske

cuib, c**u**iburi *s. ntr.* fészek

numer**o**s, numero**a**să, numer**o**şi, numero**a**se *adj.* számos

cufund**a**c, cufund**a**ci *s. m.* búbos vöcsök

a pofti IV., poftesc, poftit *vb.* kívánni

borş pescăresc halászlé

icre *s. f. csak pl.* kaviár

îi l**a**să g**u**ra **a**pă csorog a nyála

Murfatl**a**r egy román bor neve

a dăru**i** IV., dăruiesc, dăru**i**t *vb.* ajándékozni

armă de vînăto**a**re vadászfegyver

undiţă, **u**ndiţe *s. f.* horgászbot

a se supăr**a** I., s**u**păr, supăr**a**t *vb.* haragudni, megharagudni

crunt *adv.* nagyon

a f**a**ce de rîs (pe cineva) nevetségessé tenni (vkit)

supărăci**o**s, supărăcio**a**să, supărăci**o**şi, supărăcio**a**se *adj.* haragos

a amuz**a** I., amuz**e**z, amuz**a**t *vb.* szórakoztatni

ba da de igen

a pescu**i** IV., pescuiesc, pescu**i**t *vb.* halászni

răbd**a**re, răbd**ă**ri *s. f.* türelem

Madarak, halak, virágok

barză gólya
canar kanári
cioară varjú
ciocănitoare harkály
ciocîrlie pacsirta
cocor daru
gîscă sălbatică vadliba
pelican pelikán
pițigoi cinke
porumbel galamb
privighetoare csalogány
rață sălbatică vadkacsa
rîndunică fecske
sticlete stiglic
vrabie veréb

crap ponty
păstrăv pisztráng
somn harcsa
șalău süllő
știucă csuka

ciclamă ciklámen
crizantemă krizantém
garoafă szegfű
lalea tulipán
lăcrămioară gyöngyvirág
liliac orgona
nufăr liliom
trandafir rózsa
viorea ibolya

Gramatică

219 A szócsalád

A szavak egy részének a románban közös szótöve van. A közös szótő segítségével különféle képzők és ragok hozzáillesztésével új szavakat képezhetünk. Az így képzett, közös tővel rendelkező szavak szócsaládot alkotnak:

a cunoaște	ismerni
cunoscut	ismert
cunoștință	ismerős, ismeret
cunoaștere	megismerés
necunoscut	ismeretlen
a recunoaște	felismerni, beismerni
recunoscător	hálás
nerecunoscător	hálátlan
recunoștință	hála, elismerés

220 Szóképzés

Új szavakat képzők segítségével képezhetünk.

Szóképzés a szó elejéhez illesztett képzővel

A szó elejéhez illesztett képzőnek általában jelentésváltoztató szerepe van:

recunoscător	hálás
nerecunoscător	hálátlan
duce	visz
aduce	hoz

Szóképzés a szó végéhez illesztett képzővel

Ez a leggyakrabban használt szóképzési mód, amelynek segítségével igéből főnevet, főnévből igét, főnévből melléknevet stb. nyerhetünk.

Főnévből képezhetünk:

a) főnevet	**elev — elevă**	diák — diáklány
	peşte — pescar	hal — halász
	insulă — insuliţă	sziget — szigetecske
b) melléknevet	**Budapesta — budapestan**	Budapest — budapesti
c) igét	**şarpe — a şerpui**	kígyó — kígyózik

Melléknévből képezhetünk:

a) főnevet	**larg — lărgime**	széles — szélesség
b) melléknevet	**galben — gălbui**	sárga — sárgás
c) igét	**alb — a albi**	fehér — fehérít
d) határozószót	**român — româneşte**	román — románul

Igéből képezhetünk:

a) főnevet

a pleca — plecare	indulni	— indulás
a produce — produs	termelni	— termék

b) melléknevet

a citi — citibil	olvasni	— olvasható
cititor		olvasó (főnévi értelemmel is)
citit		olvasott, olvasás (főnévi értelemmel)

Jegyezzük meg:

az **-are, -ere, -ire, -îre** képzők segítségével minden igéből képezhetünk főnevet. Az így nyert főnevek mindig nőneműek!

221 Jövevényszavak (neologizmusok)

A román nyelvet az említett szóképzés mellett más nyelvből átvett, kölcsönzött jövevényszavakkal is lehet gazdagítani.

A technikai haladással, valamint a társadalmi átalakulással igen sok új szó kerül a nyelvbe. Íme néhány:

aeroport	repülőtér	**marxism**	marxizmus
avion	repülőgép	**megafon**	megafon
bulevard	sugárút	**peron**	peron
camion	tehergépkocsi	**radio**	rádió
casă	pénztár	**telefon**	telefon
magnetofon	magnetofon	**transistor**	tranzisztor

Exerciţii

1. *Fordítsuk le és keressünk olyan szavakat, amelyek az alábbi szavak szócsaládjába tartoznak:*

utazni, szépség, öröm, kín, dolgozni, várni, vidám, sok, tánc, látogatás, mosakodni, készülődés, ismerni, sétálni, fáj, kezdeni, csengetni, csend.

2. *Keressünk 10—15 olyan neologizmust, amelyeknek alakja mindkét nyelvben hasonló!*

3. *Feleljünk a kérdésekre:*

Ce au decis Florica şi István? De unde pleacă ei? Ce anunţă megafonul? Cum s-au simţit ei pe bordul avionului? Ce admirau ei în timpul zborului? Cum se mai numeşte Dunărea? În cît timp ajunge avionul de la Bucureşti la Tulcea? Ce începe la Tulcea? Cîte braţe are aici Dunărea? Cum se numesc ele? Care braţ al Dunării este navigabil? Care părţi ale Deltei sînt un etern paradis al păsărilor, peştilor şi pescarilor? Cu ce se plimbă Florica şi István prin Deltă? Ce fel de păsări văd ei aici? Unde îşi fac cuibul păsările? Ce mănîncă cufundacul? Ce au vrut să mănînce ei în Deltă? Ce i-a dăruit lui István unchiul Vasile? De ce vrea să se supere István?

4. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

a) Hol van a Román Légiközlekedési Vállalat kirendeltsége? Melyik trolibusz visz a repülőtérre? Mikor indul a budapesti járat? Mennyi idő alatt ér a repülőgép Budapestre?

b) Ez Románia legismertebb és legnagyobb kikötője. A kikötőben sok tengerjáró hajó állomásozik. A rakparton hatalmas daruk emelik a szállítandó árut. A kikötő bejáratánál óriási világítótorony van. Éjjel a hajók a világítótorony segítségével tájékozódnak. A kikötő mellett szép sétány található.

34 treizeci și patru

LECȚIA A TREIZECI ȘI PATRA
A HARMINCNEGYEDIK LECKE

La mare, pe plajă

— Nu-i de mirare că omul muncește un an întreg cu gîndul tot timpul la concediul său. E atît de bine și frumos aici la mare. O odihnă binemeritată...

— Ce tot filozofezi tu, acolo, Florico? Te-ai sculat cu noaptea în cap. Pot să știu și eu de ce?

— Am fost pe balconul nostru să văd răsăritul soarelui.

— Și pe mine de ce nu m-ai trezit?

— Te-am zgîlțîit, dar n-a fost chip să te trezesc. Ai venit la mare ca să dormi, după cîte văd eu.

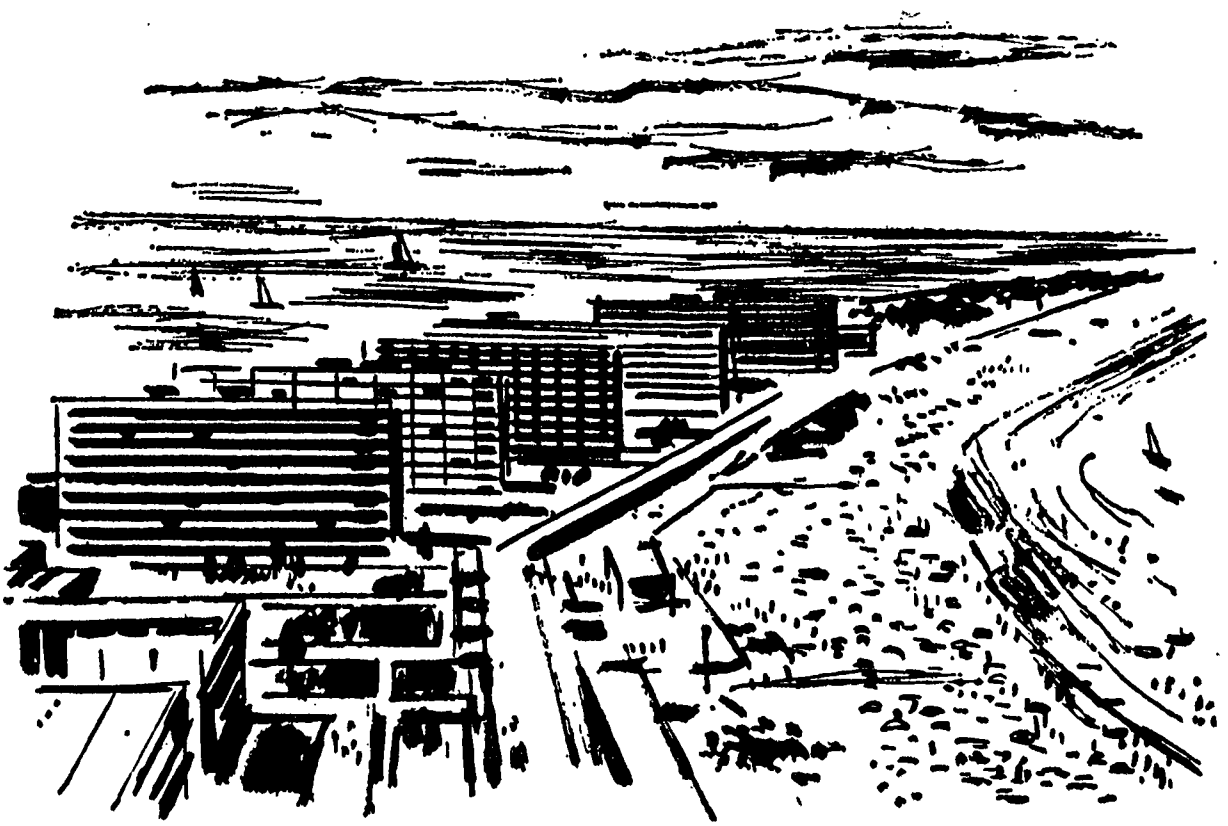

— Ba de loc, dar am fost obosit după noaptea de ieri petrecută la Cazinoul din Constanţa.

— Uite eu n-am fost obosită! Şi acum scoală-te să mergem la plajă, să prindem razele ultraviolete.

— Nu, eu vreau să mai stau în pat şi să mă odihnesc.

— Nu, băiatule, ai să faci gimnastică pe plajă ... raze ... ultraviolete ... Poftim constumul de baie şi casca. Hai, nu uita salteaua pneumatică, şi umbrela, uleiul şi crema ... ţine prosopul ... nu mai lua cărţi pe plajă că tot la cucoane te uiţi, nu-ţi arde de citit ...

— Mai ai ceva să-mi spui?

— Nu. Dă-mi sacoşa şi hai mai repede că nu mai cred că o să găsim un loc bun pe plajă la ora asta.

— Lasă-mă în pace, dragă, că pe plaja asta din Mamaia încape un oraş întreg, o capitală dacă vrei. O să ai loc cît vrei.

Tot vorbind au ajuns pe nisipul cald al plajei şi s-au şi instalat chiar lîngă ţărmul mării. În cîteva clipe au şi intrat în apa limpede, să se joace cu valurile. Cîteva minute de înot, altele de joacă pe suprafaţa înspumată a mării şi, în cele din urmă, cîteva lunecări pe tobogan. Au ieşit din apă, respirînd sănătate şi voie bună şi, osteniţi, s-au întins să se prăjească la soare ...

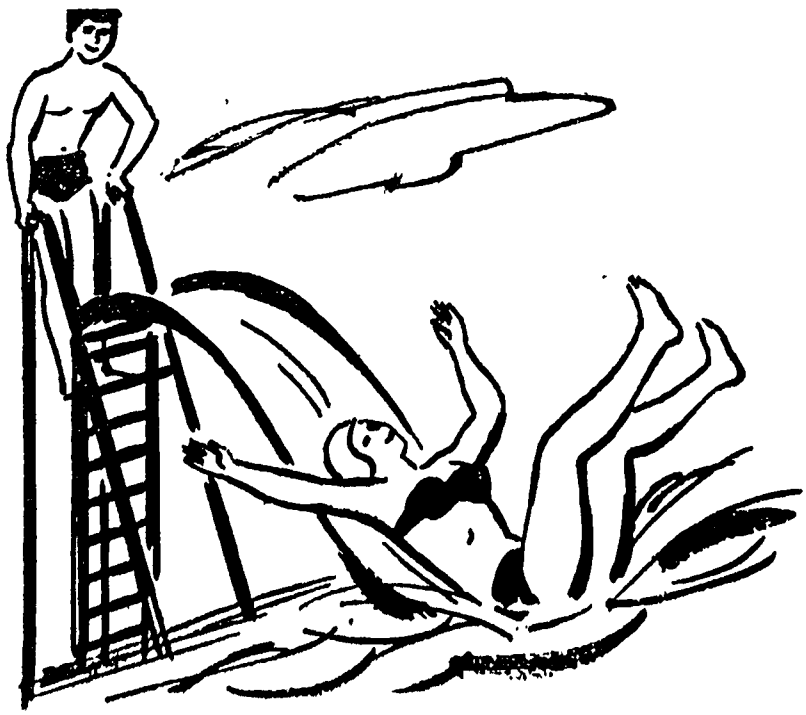

Umor

Eugen stă pe o trambulină de 10 metri la bazinul de înot. Instructorul de înot strigă desperat:

— Nu sări, încă nu este apă în bazin!

— Nu face nimic, și așa nu știu să înot.

Vocabular

mare, mări *s. f.* tenger
plajă, plaje *s. f.* homokos part
nu-i de mirare nem csoda
a munci IV., muncesc, muncit *vb.* dolgozni
întreg, întreagă, întregi *adj.* egész
tot timpul egész idő alatt
odihnă, odihne *s. f.* pihenés
binemeritat, binemeritată, binemeritați, binemeritate *adj.* jól megérdemelt
a filozofa I., filozofez, filozofat *vb.* filozofálni
răsăritul soarelui napfelkelte
a zgîlțîi IV., zgîlțîiesc, zgîlțîit *vb.* ráncigálni
n-a fost chip nem volt mód
după cîte văd eu amint látom
ba de loc egyáltalán nem
de ieri tegnapi
petrecut, petrecută, petrecuți, petrecute *adj.* eltöltött
cazinou, cazinouri *s. ntr.* kaszinó
a prinde III., prind, prins *vb.* elfogni, elkapni
rază, raze *s. f.* sugár
ultraviolet, ultravioletă, ultravioleți, ultraviolete *adj.* ibolyántúli
a face gimnastică tornászni
costum de baie fürdőruha
cască, căști *s. f.* fürdősapka
saltea pneumatică felfújható gumimatrac
umbrelă, umbrele *s. f.* napernyő
ulei, uleiuri *s. ntr.* olaj
cremă, creme *s. f.* krém
că tot úgyis csak
cucoană, cucoane *s. f.* hölgy
nu-ți arde de citit nem éget a vágy hogy olvass
sacoșă, sacoșe *s. f.* sporttáska
la ora asta most
pace, păci *s. f.* béke
lasă-mă în pace hagyj békén
a începea II., încap, început *vb.* elférni
nisip, nisipuri *s. ntr.* homok
cald, caldă, calzi, calde *adj.* meleg
țărm, țărmuri *s. ntr.* part
clipă, clipe *s. f.* pillanat

limpede, limpezi *adj.* áttetsző
suprafață, suprafețe *s. f.* felszín
înspumat, înspumată, înspumați, înspumate *adj.* habzó
lunecare, lunecări *s. f.* lecsúszás
tobogan, tobogane *s. ntr.* csúszda
voie bună jókedv
a se întinde III., întind, întins *vb.* elnyújtózkodni
a se prăji la soare sütkérezni a napon
trambulină, trambuline *s. f.* trambulin
bazin de înot úszómedence
instructor de înot úszómester
desperat, desperată, disperați, desperate *adj.* kétségbeesett; *adv.* kétségbeesetten
a sări IV., sar, sărit *vb.* ugrani
a înota I., înot, înotat *vb.* úszni

Néhány fürdő- és üdülőhely

Băile Herculane	**Mamaia**
Borsec	**Mangalia**
Buziaș	**Olănești**
Călimănești	**Predeal**
Costinești	**Sinaia**
Constanța	**Slănic-Moldova**
Eforie Nord	**Sovata**
Eforie Sud	**Techirghiol**
Lacul Roșu	**Tușnad**

Vatra Dornei

(Keressük ki őket a térképen!)

Gramatică

222 A hangsúly

A hangsúlynak vannak szabályokhoz kötött és érzelmet kifejező változói.

223 A szóhangsúly

A román szóhangsúly a magyartól eltérően nem csak az első szótagra eshet. Bár a hangsúly általában az utolsó vagy az utolsó előtti szótagra esik, e szabályt annyi kivétel oldja fel, hogy a román hangsúlyt szabadnak vagy kötetlennek lehet nevezni, azaz minden szó hangsúlyozását külön kell megtanulni.

ac*u*m	most	**tobog*a*n**	csúszda
pl*a*jă	homokstrand	**capit*a*lă**	főváros
băi*a*tule	fiú	**gimn*a*stică**	torna

Vannak olyan főnevek is, amelyeknek hangsúlyozása nem minden nyelvtani esetben egyforma,

pl.: **s*o*ră** *testvér (nővér)* **sur*o*ri** *testvérek (nővérek)*

A hangsúlynak értelemváltoztató szerepe van, pl:

so*ţ*ii házaspár	**so*ţ*ii** feleségek
co*p*ii másolatok	**co*p*ii** gyerekek

A több szótagú szavaknak két hangsúlya is van, egy fő- és egy mellékhangsúlya:

s*u*prafa*ţ*ă	felszín	***u*ltraviolet**	ibolyántúli

Ezzel szemben két vagy több, értelmileg szorosan összefüggő szó közül csak a kiemelendőt hangsúlyozzuk:

peste pu*ţ*in rövidesen **peste pu*ţ*in *t*imp** rövid idő múlva

224 A mondathangsúly

Minden nyelvnek van külön mondathangsúlya, amely a nyelv szépségét, zeneiségét és dallamosságát teremti meg. Ennek elsajátításához sok gyakorlat és a nyelvkörnyezetben való aktív részvétel szükséges.

A mondathangsúly a beszélő érzelmi állapotát is kifejezi. A mondathangsúlytól függően egy bizonyos azonos szavakból álló mondat másmás jelentést kaphat.

Kijelentést fejez ki:

Ai să faci gimnastică pe plajă.
Tornászni fogsz a strandon.

Felszólítást fejez ki:

Ai să faci gimnastică pe plajă!
Tornászni fogsz a strandon!

Kérdést fejez ki:

Ai să faci gimnastică pe plajă?
Tornászni fogsz a strandon?

Egy mondaton belül külön hangsúlyozzuk azt a mondatrészt, amelyet ki akarunk emelni:

Pe mine **de ce** nu m-ai trezit?
Engem **miért** nem ébresztettél fel?

225 A román szókincs eredete

A román szókincs legnagyobb része latin eredetű, de ezenkívül szép számmal találhatunk benne többek között szláv, magyar, török stb. elemeket is. A mai román nyelv elsősorban a francia nyelvből kölcsönzött sok jövevényszóval, neologizmussal gyarapszik.

Az alábbiakban közlünk néhány, a román szókincs eredetére vonatkozó szemléltető példát, az olvasmányainkban előforduló szavak felhasználásával.

Latin eredetűek:

om — ember, **zi** — nap, **timp** — idő, **bine** — jól, **cu** — -val, -vel, **noapte** — éj, **vine** — jön, **duce** — visz, **face** — tesz, **bun** — jó, **merge** — megy, **apă** — víz, **sănătate** — egészség, **soare** — nap stb.

Szláv eredetűek:

odihnă — pihenés, **vreme** — idő, **borş** — savanyú leves, **grozav** — borzasztó, **grijă** — gond, **a plăti** — fizetni stb.

Magyar eredetűek:

chip — kép, mód, **oraş** — város, **belşug** — bőség, **chin** — kín stb.

Török eredetű:

cerdac — tornác.

Néhány neologizmus

balcon — erkély, **plajă** — homokstrand, **cremă** — krém, **film** — film stb.

Exerciţii

1. *Keressünk az utolsó négy olvasmányban három-három olyan szót, amelyeknél a hangsúly az utolsó, az utolsó előtti, illetve a hátulról számított harmadik vagy negyedik szótagra esik!*

2. *Mondjuk el az alábbi mondatokat csodálkozva, kérdezve, állítva:*

István s-a sculat cu noaptea în cap. Ai venit la mare ca să dormi. A fost pe balcon să vadă răsăritul soarelui.

3. *Feleljünk a kérdésekre:*

În sfîrşit unde se află soţii Varga? De ce s-a sculat Florica cu noaptea în cap? De ce nu l-a trezit şi pe István? De ce a dormit István pînă tîrziu? Unde îl invită Florica pe István? Ce duc cu ei? De ce tebuie să se grăbească? Cum este plaja de la Mamaia? Cum este apa mării? Cum îşi petrec timpul cei doi soţi pe plajă?

4. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

Tavaly nyáron a hegyekben voltam. Az idén a tengerpaton szeretném eltölteni a szabadságomat. Egész éven át sokat dolgoztam, nagy szükségem van a pihenésre. Sokat fogok napozni. Le akarok barnulni. Nagyon szeretek úszni is. Ha a tenger haragos, nem ajánlatos a vízbe menni. Ilyen (hasonló) esetekben történik a legtöbb baleset.

35 treizeci şi cinci

LECŢIA A TREIZECI ŞI CINCEA
A HARMINCÖTÖDIK LECKE

O surpriză

În ziua plecării Florica este foarte misterioasă. E ceva ciudat în toată atitudinea ei.

— Dragii mei, ieşim cu toţii în oraş, chiar acum!

— Dar ce s-a întîmplat, dragă Florico?

— Nimic. O să vedeţi voi.

Vrînd-nevrînd, pleacă toţi şi sînt uimiţi cînd Florica intră la Magazinul Victoria şi începe să întrebe:

— Ce materiale noi pentru rochii aţi primit?

— Ce anume doriţi?

— Vreau să cumpăr mai multe materiale de rochii, pentru diferite ocazii. Vreau să văd și rochițele confecționate.

Începu o alegere îndelungă. Rudele amuțiseră, iar István credea că visează. Florica făcu cumpărături nu glumă.

Mai cumpără și alte articole de galanterie ca: poșete, mănuși, cordoane, cămăși și cravate. Apoi se îndreptă cu pași siguri către raionul cu încălțăminte. István încercă s-o oprească.

— Lasă-mă ... fu răspunsul. Vă rog să-mi arătați și cîteva modele de pantofi.

Toți membrii familiei se agitau, iar István se întreba dacă nu cumva Florica are vreo insolație. Dar nu mai era nimic de făcut.

— A, uitam să iau cîteva portmonee, portofele și portțigarete, spune Florica.

Moment culminant: Florica se duce la casă și întinde casierei toate bonurile. Toți se uită cu respirația tăiată. István vrea s-o împiedice pe casieră să înregistreze această sumă, dar Florica scoate din geantă un teanc de bancnote. După ce achită totul, umple brațele membrilor familiei cu zeci de pachete, spunînd:

— Poftim, cîte un cadou fiecare.

Apoi se îndreaptă zîmbitoare către István:

— Prostuțule, ai uitat că în urmă cu două săptămîni am luat un bilet la loto. Am aflat că am cîștigat, iar azi, de dimineață, am încasat suma. Poftim cecul! Iar acum s-o luăm repede acasă. Avem doar cîteva ore pînă la plecarea expresului de Budapesta ...

Umor

Un client intră într-un magazin și cere o umbrelă. Vînzătorul îl ajută s-o aleagă.

— Aceasta este cea mai ieftină, dar în privința calității nu vă putem da nici o garanție.

— Nu-i nimic. Eu o cumpăr ca s-o uit în tren.

misterios, misterioasă, misterioşi, misterioase *adj.* titokzatos, rejtélyes
ciudat, ciudată, ciudaţi, ciudate *adj.* különös
atitudine, atitudini *s. f.* magatartás
vrînd-nevrînd akarva, nem akarva
a uimi IV., uimesc, uimit *vb.* meghökkenteni
Magazinul Victoria „Victoria" Állami Áruház
material, materiale *s. ntr.* anyag
material de rochii ruhaanyag
anume *adv.* tulajdonképpen
diferit, diferită, diferiţi, diferite *adj.* különféle
ocazie, ocazii *s. f.* alkalom
confecţionat, confecţionată, confecţionaţi, confecţionate *adj.* készre gyártott
îndelung, îngelungă, îndelungi *adj.* hosszas
a amuţi IV., amuţesc, amuţit *vb.* elnémulni
a visa I., visez, visat *vb.* álmodni
articol de galanterie divatcikk
cordon, cordoane *s. ntr.* öv
încălţăminte *s. f. csak sg.* cipő, lábbeli
a arăta I., arăt, arătat *vb.* mutatni
a se agita I., agit, agitat *vb.* felháborodni
insolaţie, insolaţii *s. f.* napszúrás
nu mai era nimic de făcut semmit sem lehetett már tenni
portmoneu, portmonee *s. ntr.* erszény
portofel, portofele *s. ntr.* levéltárca
portţigaret, portţigarete *s. ntr.* cigarettatárca
moment culminant csúcspont
a întinde III., întind, întins *vb.* odanyújtani
casieră, casiere *s. f.* pénztárosnő
bon, bonuri *s. ntr.* számla, bon,
cu respiraţia tăiată *itt:* ámulva
a împiedica I., împiedic, împiedicat *vb.* megakadályozni
a înregistra I., înregistrez, înregistrat *vb.* bevételezni
sumă, sume *s. f.* összeg
teanc, teancuri *s. ntr.* köteg
bancnotă, bancnote *s. f.* bankjegy
a achita I., achit, achitat *vb.* kiegyenlíteni
a umple III., umplu, umplut *vb.* megtölteni
cu zeci de pachete rengeteg csomaggal
prostuţule butácska
în urmă cu două săptămîni két hete
bilet la loto lottószelvény

a cîştiga I., cîştig, cîştigat *vb.* nyerni
de dimineaţă még reggel
a încasa I., încasez, încasat *vb.* bevételezni, felvenni (pénzt)
cec, cecuri *s. ntr.* csekk
a o lua repede elsietni
client, clienţi *s. m.* vevő
umbrelă, umbrele *s. f.* esernyő
a ajuta I., ajut, ajutat *vb.* segíteni
a alege III., aleg, ales *vb.* kiválasztani
privinţă, privinţe *s. f.* tekintet
calitate, calităţi *s. f.* minőség
garanţie, garanţii *s. f.* garancia
a uita I., uit, uitat *vb.* elfelejteni, ottfelejteni

Népművészeti ajándéktárgyak

Articole de piele — Bőráruk

album album
chimir tüsző
curea bőröv
cutie de piele bőrdoboz
semn de carte könyvjelző

Sculptură în lemn — Fafaragások

butoiaş hordócska
casetă kazetta
par cu ulcele karó bögrékkel
poartă oltenească olténiai kapu
polonic merőkanál

Ţesături — Szőttesek

covor oltenesc olténiai szőnyeg
fotă katrinca
ie kivarrott blúz
jachetă de aba abaposztó kabátka
maramă de borangic selyemfátyol
săculeţ cu motive naţionale népi hímzéses tarisznya
şerveţel szalvéta
ştergar dísztörülköző

A mondatról tanultak összefoglalása

Mondatfajták

- egyszerű
- bővített
- összetett

Mondatrészek

- főrészek
  - alany
    - nyelvtani
    - logikai
    - általános
  - állítmány
    - igei
    - névszói
- bővítmények
  - jelző
    - melléknévi
    - főnévi
  - határozó
    - tárgy
    - részeshatározó
    - helyhatározó
    - időhatározó
    - módhatározó
    - okhatározó
    - célhatározó

Mondatviszonyok

- *mellérendelt mondatok*
- *alárendelt mondatok*
  - alanyi
  - jelzői
  - tárgyi
  - helyhatározói
  - időhatározói
  - módhatározói
  - célhatározói
  - okhatározói

Mellékmondatként álló szerkezetek

- pentru + főnévi igenév
  de + főnévi igenév
- határozói igeneves szerkezet
- melléknévi igeneves szerkezet

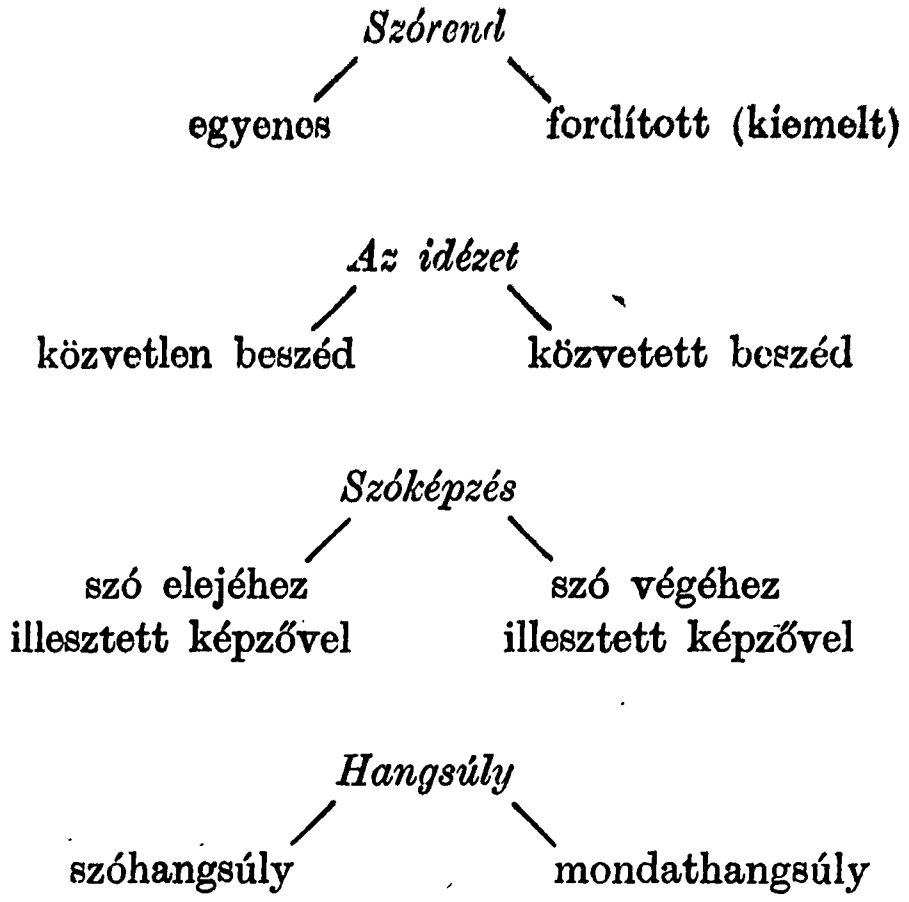

Exerciţii

1. *Feleljünk a kérdésekre:*

Cum este Florica în ziua plecării? Ce propune ea? Ce întreabă membrii familiei? Ce răspunde Florica? Unde i-a dus Florica pe toţi? Ce face aici Florica? Ce cumpără ea? Cum o privesc rudele pe Florica? Ce credeau ei? Ce vrea să facă István cînd Florica se duce la casă? De unde are ea teancul de bancnote? De ce trebuie să se grăbească acasă?

2. *Fordítsuk le szótár segítségével:*

Van még néhány órám a vonat indulásáig. Szeretnék még egy-két dolgot vásárolni. Kérek egy pulóvert az én méretemre. Gyapjúból vagy műszálasat? Milyen számot visel? Azt hiszem, ez kicsi lesz. Jól áll nekem ez a szín? Kérek valami sötétebb színűt. Összemegy a mosásban ez az anyag? Ez tiszta selyem vagy műselyem?

3. *Feleljünk a kérdésekre:*

Cu cine am făcut cunoştinţă în lecţia a douăzeci şi una? Unde stau ei? Cine e István? Dar Florica? Cu ce scop au călătorit ei în România?

Dv. aţi vizitat România? Cînd? Cu ce scop?

Unde locuiesc rudele Florichii? Pe unde se plimbă István cu delegaţia sa? Ce localităţi a vizitat delegaţia? Ce fel de monumente istorice şi construcţii a văzut István cu colegii săi?

Ce fel de judeţe sau oraşe mai mari ale României cunoaşteţi dv.?

Ce vizitează în Bucureşti soţii Varga?

Cunoaşteţi capitala României? Cum arată această metropolă?

Unde au fost în vizită soţii Varga? Ce pregătiri se făceau acolo? Unde şi cum şi-au petrecut concediul de odihnă protagoniştii lecţiilor noastre?

Aţi vizitat vreodată litoralul Mării Negre? V-a plăcut? De ce?

Nyelvtani összefoglaló táblázatok

A nyelvtani összefoglaló táblázatok a teljesség igénye nélkül készültek. Mindössze azokat a nyelvi jelenségeket tartalmazzák, amelyekkel olvasmányaink során is találkoztunk. Céljuk csupán a tanultak rendszerezése.

Magánhangzó-váltakozások
Alternanţe vocalice

	Főnév	*Melléknév*	*Ige*
a/ă	**cană/căni**		**dai/dă**
a/e	**fată/fete**		**învaţă/să înveţe**
ă/e	**măr/mere**		**învăţ/înveţi**
e/a		**biet/biată**	**vede/să vadă**
e/ea		**drept/dreaptă**	**întreb/întreabă**
ea/e	**fereastră/ferestre**	**neagră/negre**	
î/i	**cuvînt/cuvinte**	**tînăr/tineri**	**vînd/vinzi**
o/oa	**tractor/tractoare**	**frumos/frumoasă**	**pot/poate**
oa/o	**floare/flori**	**moale/moi**	**a scoate/scot**
u/o			**a zbura/zbor**

Mássalhangzó-váltakozások
Alternanţe consonantice

	Főnév	*Melléknév*	*Ige*
c/ci	**bunic/bunici**	**mic/mici**	**fac/faci**
d/z	**brad/brazi**	**verde/verzi**	**aud/auzi**
g/gi	**pungă/pungi**	**lung/lungi**	**merg/mergi**
l/i	**copil/copii**	**mititel/mititei**	
n/i			**rămîn/rămîi**
s/ş	**rus/ruşi**	**frumos/frumoşi**	**cos/coşi**
sc/şt	**cască/căşti**	**românesc/româ-neşti**	**vorbesc/vorbeşti**
st/şt	**turist/turişti**	**prost/proşti**	**gust/guşti**
str/ştr	**ministru/miniştri**	**albastru/albaştri**	
şc/şt	**ceaşcă/ceşti**		**mişc/mişti**
t/ţ	**tată/taţi**	**înalt/înalţi**	**caut/cauţi**

A főnév
Substantivul

A főnevek végződése egyes szám alanyesetben

M.		Ntr.		F.	
-msh.	ban	-msh.	toc	-ă	mamă
-u	membru	-u	teatru	-e	carte
-e	frate	-e	nume	-msh + ie	familie
-i	pui	-i	ceai	-mgh + ie	femeie
-u	leu	-u	liceu	-ea	cafea
-i	ochi	-i	bîlci	-a	manta
-ă	tată	-o	radio	-i	zi

A főnevek többes számának jelei

M.	F.	Ntr.
-i (ban) bani; (membru) membri; (frate) fraţi; (leu) lei; (tată) taţi	-e (mamă) mame	-uri (toc) tocuri; (ceai) ceaiuri; (bîlci) bîlciuri; (radio) radiouri
Ø (ochi) ochi; (pui) pui	-i (maşină) maşini; (carte) cărţi; (familie) familii	-e (teatru) teatre; (liceu) licee
	-le (cafea) cafele; (manta) mantale; (zi) zile	-i (serviciu) servicii
	Ø (femeie) femei; (vînzătoare) vînzătoare	Ø (nume) nume

A névelő
Articolul

A határozatlan névelő

		M.	Ntr.	F.
Sg.	un	ban	toc	
	o			fată
Pl.	nişte	bani	tocuri	fete

A határozott névelő

	Sg.	Pl.
M.	-l -le (leu) leul (frate) fratele (ban) banul	-i (lei) leii (bani) banii
F.	-a (carte) cartea (fată) fata (femeie) femeia (cafea) cafeaua	-le (cărţi) cărţile
Ntr.	-l -le (teatru) teatrul (nume) numele (toc) tocul	-le (teatre) teatrele

A birtokos névelő

Sg.	M.	al	Pantoful este < al fetiţei. / al meu. / Al treilea.
	F.	a	Cartea este < a băieţilor. / a noastră. / A treia.
Pl.	M.	ai	Pantofii sînt < ai copilului. / ai voştri.
	F.	ale	Batistele sînt < ale lui Petru. / ale tale.

A melléknévi névelő

Sg.	M.	cel	pantoful **cel** alb **cel** mai bun
	F.	cea	cămaşa **cea** albă **cea** mai bună
Pl.	M.	cei	pantofii **cei** albi **cei** mai buni
	F.	cele	batistele **cele** albe **cele** mai bune

A főnévragozás
Declinarea

A főnév ragozása határozatlan névelővel

		Sg.	Pl.
M.	N. A. G. D.	un reporter unui reporter	nişte reporteri unor reporteri
F.	N. A. G. D.	o maşină unei maşini	nişte maşini unor maşini
Ntr.	N. A. G. D.	un aparat unui aparat	nişte aparate unor aparate

A főnév ragozása határozott névelővel

		Sg.	Pl.
M.	N. A. G. D.	reporterul reporterului	reporterii reporterilor
F.	N. A. G. D.	maşina maşinii	maşinile maşinilor
Ntr.	N. A. G. D.	aparatul aparatului	aparatele aparatelor

Birtokos esetben a birtokos névelőt a tanult szabályok szerint használjuk.

A melléknév
Adjectivul

A melléknév egyeztetése a főnévvel

			4	3	2	1
Sg.	M.	(un pantof, pantoful)	bun	mic	mare	gri
	F.	(o cămaşă, cămaşa)	bună	mică		
Pl.	M.	(nişte pantofi, pantofii)	buni	mici	mari	
	F.	(nişte cămăşi, cămăşile)	bune			

A melléknév ragozása *a)* határozatlan névelővel

		Sg.	Pl.
M.	N. A.	un reporter tînăr	nişte reporteri tineri
	G. D.	unui reporter tînăr	unor reporteri tineri
	N. A.	un tînăr reporter	nişte tineri reporteri
	G. D.	unui tînăr reporter	unor tineri reporteri
F.	N. A.	o maşină frumoasă	nişte maşini frumoase
	G. D.	unei maşini frumoase	unor maşini frumoase
	N. A.	o frumoasă maşină	nişte frumoase maşini
	G. D.	unei frumoase maşini	unor frumoase maşini

b) határozott névelővel

		Sg.	Pl.
M.	N. A.	reporterul tînăr	reporterii tineri
	G. D.	reporterului tînăr	reporterilor tineri
	N. A.	tînărul reporter	tinerii reporteri
	G. D.	tînărului reporter	tinerilor reporteri
F.	N. A.	maşina frumoasă	maşinile frumoase
	G. D.	maşinii frumoase	maşinilor frumoase
	N. A.	frumoasa maşină	frumoasele maşini
	G. D.	frumoasei maşini	frumoaselor maşini

A jelzővel ellátott semleges nemű főnév ragozása egyes számban a hímnemű, többes számban a nőnemű jelzős főnevekével azonos.

c) melléknévi névelővel

		Sg.	Pl.
M.	N. A.	reporterul cel tînăr	reporterii cei tineri
	G. D.	reporterului celui tînăr	reporterilor celor tineri
F.	N. A.	maşina cea nouă	maşinile cele noi
	G. D.	maşinii celei noi	maşinilor celor noi

A melléknév fokozása

		Alapfok	*Középfok*		*Felsőfok*			
Sg.	M.	bun	mai	bun	cel	mai	bun	foarte, grozav de bun
	F.	bună		bună	cea		bună	bună
Pl.	M.	buni		buni	cei		buni	buni
	F.	bune		bune	cele		bune	bune

A névmás
Pronumele

A személyes névmás

		N.	A.		G.	D.	
			hangsúlyos	hangsúlytalan		hangsúlyos	hangsúlytalan
			a l a k			a l a k	
Sg.	1.	eu	pe mine	mă		mie	îmi
	2.	tu	pe tine	te		ţie	îţi
	3.	el, dînsul	pe el	îl	(al / a / ai / ale) lui / ei	lui	îi
		ea, dînsa	pe ea	o		ei	îi
Pl.	1.	noi	pe noi	ne		nouă	ne
	2.	voi	pe voi	vă		vouă	vă
	3.	ei, dînşii	pe ei	îi	(al / a / ai / ale) lor / lor	lor	le
		ele, dînsele	pe ele	le		lor	le

A hangsúlytalan személyes névmások kötött alakjait lásd a 25. leckénél!

A dînsul 3. személyű személyes névmás ragozása

	Sg.		Pl.	
	M.	F.	M.	F.
N.	dînsul	dînsa	dînşii	dînsele
A.	pe dînsul	pe dînsa	pe dînşii	pe dînsele
G.	dînsului	dînsei	dînşilor	dînselor
D.	dînsului	dînsei	dînşilor	dînselor

A dumneata, dumneavoastră udvariassági névmások ragozása

Sg. 2.

N.	dumneata	dumneavoastră
A.	pe dumneata	pe dumneavoastră
G.	dumitale	dumneavoastră
D.	dumitale	dumneavoastră

Birtokos esetben a birtokos névelőt a tanult szabály szerint használjuk.

A visszaható névmás

	A.		D.	
	Sg.	Pl.	Sg.	Pl.
1.	mă	ne	îmi	ne
2.	te	vă	îţi	vă
3.	se	se	îşi	îşi

A birtokos névmás

Ha a birtok

	Sg.		Pl.	
	M.	F.	M.	F.
Sg. 1.	(al) meu	(a) mea	(ai) mei	(ale) mele
Sg. 2.	(al) tău	(a) ta	(ai) tăi	(ale) tale
Sg. 3.	(al) său	(a) sa	(ai) săi	(ale) sale
Pl. 1.	(al) nostru	(a) noastră	(ai) noştri	(ale) noastre
Pl. 2.	(al) vostru	(a) voastră	(ai) voştri	(ale) voastre
Pl. 3.	(al) lor	(a) lor	(ai) lor	(ale) lor

A kérdő-vonatkozó névmás

care	cine	ce

A mutató névmás

Önálló alakok

Sg.		Pl.	
M.	F.	M.	F.
acesta	aceasta	aceştia	acestea
acela	aceea	aceia	acelea
ăsta	asta	ăştia	astea
ăla	aia	ăia	alea
celălalt	cealaltă	ceilalţi	celelalte
acelaşi	aceeaşi	aceiaşi	aceleaşi

Melléknévi alakok

	Sg.	Pl.
M.	*acest* / *acel* > reporter; reporterul < *acesta* / *acela*	*aceşti* / *acei* > reporteri; reporterii < *aceştia* / *aceia*
F.	*această* / *acea* > maşină; maşina < *aceasta* / *aceea*	*aceste* / *acele* > maşini; maşinile < *acestea* / *acelea*
Ntr.	*acest* / *acel* > aparat; aparatul < *acesta* / *acela*	*aceste* / *acele* > aparate; aparatele < *acestea* / *acelea*

A határozatlan névmás

altul	alta	alţii	altele
tot	toată	toţi	toate
vreunul	vreuna	vreunii	vreunele
oricare	oricine	orice	
careva	cineva	ceva	

A tagadó névmás

nimeni	nimic

A számnév
Numeralul

A tőszámnév

1 unu, un, una, o	30 treizeci
2 doi, două	40 patruzeci
3 trei	50 cin(ci)zeci
4 patru	60 şaizeci
5 cinci	70 şaptezeci
6 şase	80 optzeci
7 şapte	90 nouăzeci
8 opt	100 o sută
9 nouă	200 două sute
10 zece	300 trei sute
11 unspreceze	405 patru sute cinci
12 doisprezece	560 cinci sute şaizeci
douăsprezece	678 şase sute şaptezeci şi opt
13 treisprezece	1000 o mie
14 paisprezece	2000 două mii
15 cin(ci)sprezece	10 000 zece mii
16 şaisprezece	20 000 douăzeci de mii
17 şaptesprezece	100 000 o sută de mii
18 optsprezece	200 000 două sute de mii
19 nouăsprezece	1 000 000 un milion
20 douăzeci	2 000 000 două milioane
21 douăzeci şi unu	10 000 000 zece milioane
douăzeci şi una	20 000 000 douăzeci de milioane
22 douăzeci şi doi	100 000 000 o sută de milioane
douăzeci şi două	200 000 000 două sute de milioane
23 douăzeci şi trei	1 000 000 000 un miliard
24 douăzeci şi patru	2 000 000 000 două miliarde
25 douăzeci şi cinci	etc.

A gyűjtőszámnév

amîndoi, amîndouă

A határozatlan számnév

mulţi, multe puţini, puţine cîţiva, cîteva

A határozói számnév

o dată, de două ori, de trei ori ...

A sorszámnév

M.	F.
1. primul, întîi(ul)	prima, întîi(a)
2. al doilea	a doua
3. al treilea	a treia
4. al patrulea	a patra
5. al cincilea	a cincea
6. al şaselea	a şasea
7. al şaptelea	a şaptea
8. al optulea	a opta
9. al nouălea	a noua
10. al zecelea	a zecea
11. al unsprezecelea	a unsprezecea
12. al doisprezecelea	a douăsprezecea
.....	.....
20. al douăzecilea	a douăzecea
30. al treizecilea	a treizecea
100. al sutălea	a suta
200. al două sutălea	a două suta
.....	.....
1000. al miilea	a mia
1234. al o mie două sute treizeci şi patrulea	a o mie două sute treizeci şi patra

Az ige
Verbul

Az igeragozás formái Diatezele

A cselekvő ragozás Diateza activă
A visszaható ragozás Diateza reflexivă
A szenvedő ragozás Diateza pasivă

Az igemódok Modurile

A személyes módok Modurile personale	A személytelen módok Modurile nepersonale
A kijelentő mód Modul indicativ	A főnévi igenév Modul infinitiv
A kötőmód Modul conjunctiv	A határozói igenév Modul gerunziu
A feltételes-óhajtó mód Modul condiţional-optativ	A melléknévi igenév Modul participiu
A parancsoló mód Modul imperativ	A szupinum Modul supin

Az igeidők Timpurile

A jelen idő Prezentul	
A múlt idő Trecutul	A folyamatos múlt Imperfectul Az egyszerű múlt Perfectul simplu Az összetett múlt Perfectul compus A régmúlt Mai mult ca perfectul
A jövő idő Viitorul	

A cselekvő ragozás
Diateza activă

Kijelentő mód Indicativul

Jelen idő Prezentul

		I.		II.	III.	IV.		
Sg.	1.	ø	-ez	ø	ø	ø	ø	-esc
	2.	-i	-ezi	-i	-i	-i	-i	-eşti
	3.	-ă	-ează	-e	-e	-e	-ă	-eşte
Pl.	1.	-ăm	-ăm	-em	-em	-im	-îm	-im
	2.	-aţi	-aţi	-eţi	-eţi	-iţi	-îţi	-iţi
	3.	-ă	-ează	ø	ø	ø	-ă	-esc

Folyamatos múlt Imperfectul

		I.	II.	III.	IV.	
Sg.	1.	-am	-eam	-eam	-eam	-am
	2.	-ai	-eai	-eai	-eai	-ai
	3.	-a	-ea	-ea	-ea	-a
Pl.	1.	-am	-eam	-eam	-eam	-am
	2.	-aţi	-eaţi	-eaţi	-eaţi	-aţi
	3.	-au	-eau	-eau	-eau	-au

Egyszerű múlt Perfectul simplu

		I.	II.	III.		IV.	
Sg.	1.	-ai	-ui	-ui	-sei	-ii	-îi
	2.	-aşi	-uşi	-uşi	-seşi	-işi	-îşi
	3.	-ă	-u	-u	-se	-i	-î
Pl.	1.	-arăm	-urăm	-urăm	-serăm	-irăm	-îrăm
	2.	-arăţi	-urăţi	-urăţi	-serăţi	-irăţi	-îrăţi
	3.	-ară	-ură	-ură	-seră	-ură	-îră

Összetett múlt Perfectul compus

I. II. III. IV.

Sg.	1.	am
	2.	ai
	3.	a
Pl.	1.	am
	2.	aţi
	3.	au

+ a ragozott ige melléknévi igeneve

Régmúlt Mai mult ca perfectul

	I.	II.	III.		IV.	
Sg. 1.	-asem	-usem	-usem	-sesem	-isem	-îsem
Sg. 2.	-aseşi	-useşi	-useşi	-seseşi	-iseşi	-îseşi
Sg. 3.	-ase	-use	-use	-sese	-ise	-îse
Pl. 1.	-aserăm	-userăm	-userăm	-seserăm	-iserăm	-îserăm
Pl. 2.	-aserăţi	-userăţi	-userăţi	-seserăţi	-iserăţi	-îserăţi
Pl. 3.	-aseră	-useră	-useră	-seseră	-iseră	-îseră

Jövő idő Viitorul

a)

I. II. III. IV.

Sg.	1.	voi
	2.	vei
	3.	va
Pl.	1.	vom
	2.	veţi
	3.	vor

+ a ragozott ige főnévi igeneve

b)

I. II. III. IV.

	am	a
	ai	ragozott
	are	ige
	avem	kötő-
	aveţi	módja
	au	

+

c)

I. II. III. IV.

o

+ a ragozott ige kötőmódja

Kötőmód
Conjunctivul

Jelen idő Prezentul

		I.	II.	III.	IV.
1.		mint a kijelentő mód jelen ideje			
Sg. 2.		mint a kijelentő mód jelen ideje			
3.	să +	-e -eze	-ă	-ă	-ă -e -ească
1.		mint a kijelentő mód jelen ideje			
Pl. 2.		mint a kijelentő mód jelen ideje			
3.		-e -eze	-ă	-ă	-ă -e -ească

Feltételes-óhajtó mód
Condiţional-optativul

Jelen idő Prezentul

		I.	II.	III.	IV.
1.	aş				
Sg. 2.	ai				
3.	ar				
1.	am	+ a ragozott ige főnévi igeneve			
Pl. 2.	aţi				
3.	ar				

Parancsoló mód
Imperativul

	Állító alakok				Tiltó alakok
	I.	II.	III.	IV.	I. II. III. IV.
Sg. 2.	-ă -ează	-i	-e -i	-i -ă -eşte	nu + a ragozott ige főnévi igeneve
Pl. 2.	-aţi	-eţi	-eţi	-iţi -îţi	nu + az állító alak

	I.	II.	III.	IV.
Főnévi igenév Infinitivul	-a	-ea	-e	-i, -î
Határozói igenév Gerunziul	-înd	-înd	-înd	-ind -înd
Melléknévi igenév Participiul	-(a)t	-(u)t	-(u)t, -s	-(i)t, -(î)t
Szupinum Supinul	de + a ragozott ige melléknévi igeneve			

A visszaható ragozás
Diateza reflexivă

Kijelentő mód
Indicativul

Jelen idő
Prezentul

	A.	D.	
1.	mă	îmi	
Sg. 2.	te	îţi	
3.	se	îşi	
1.	ne	ne	
Pl. 2.	vă	vă	
3.	se	îşi	

v a g y

+ a cselekvő ragozás kijelentő mód jelen idejének megfelelő igealakjai

Folyamatos múlt
Imperfectul

	A.	D.	
1.	mă	îmi	
Sg. 2.	te	îţi	
3.	se	îşi	
1.	ne	ne	
Pl. 2.	vă	vă	
3.	se	îşi	

v a g y

+ a cselekvő ragozás folyamatos múltjának megfelelő igealakjai

Egyszerű múlt
Perfectul simplu

	A.	D.	
1.	mă	îmi	
Sg. 2.	te	îţi	
3.	se	îşi	
1.	ne	ne	
Pl. 2.	vă	vă	
3.	se	îşi	

v a g y

+ a cselekvő ragozás egyszerű múltjának megfelelő igealakjai

Összetett múlt
Perfectul compus

	A.	D.	
1.	m-am	mi-am	
Sg. 2.	te-ai	ţi-ai	
3.	s-a	şi-a	
1.	ne-am	ne-am	
Pl. 2.	v-aţi	v-aţi	
3.	s-au	şi-au	

v a g y

+ a ragozott ige melléknévi igeneve

Régmúlt
Mai mult ca perfectul

	A.	D.	
1.	mă	îmi	
Sg. 2.	te	îţi	
3.	se	îşi	
1.	ne	ne	
Pl. 2.	vă	vă	
3.	se	îşi	

v a g y

+ a cselekvő ragozás régmúlt idejének megfelelő igealakjai

Jövő idő
Viitorul

	a)			b)	c)
	A.		D.		
1.	mă		îmi	am	
Sg. 2.	te		îţi	ai	
3.	se	*v a g y*	îşi	are	o
1.	ne		ne	avem	
Pl. 2.	vă		vă	aveţi	
3.	se		îşi	au	
			+ a cselekvő ragozás jövő idejének megfelelő igealakjai	+ a visszaható ragozás kötőmód jelen idejének megfelelő igealakjai	+ a visszaható ragozás kötőmód jelen idejének megfelelő igealakjai

Kötőmód
Conjunctivul

Jelen idő
Prezentul

Feltételes-óhajtó mód
Condiţional-optativul

Jelen idő
Prezentul

	A.		D.	A.		D.
1.	să mă		să-mi	m-aş		mi-aş
Sg. 2.	să te		să-ţi	te-ai		ţi-ai
3.	să se	*v a g y*	să-şi	s-ar	*v a g y*	şi-ar
1.	să ne		să ne	ne-am		ne-am
Pl. 2.	să vă		să vă	v-aţi		v-aţi
3.	să se		să-şi	s-ar		şi-ar
	+ a cselekvő ragozás kötőmód jelen idejének megfelelő igealakjai			+ a ragozott ige főnévi igeneve		

Parancsoló mód
Imperativul

	állító alakok			tiltó alakok			
			A.	D.	A.		D.	
Sg. 2.	A cselekvő ragozás parancsoló módjának megfelelő igealakjai	+	-te	-ți	nu te +	főnévi igenév	nu-ți +	főnévi igenév
Pl. 2.			-vă	-vă	nu vă +	cselekvő paran-csoló alak	nu vă +	cselekvő paran-csoló alak

vagy

Főnévi igenév
Infinitivul

		A.	D.
A.	1.	+ u-mă	+ u-mi
a se...	Sg. 2.	+ u-te	+ u-ți
D.	3.	+ u-se	+ u-și
a-și...	1.	+ u-ne	+ u-ne
	Pl. 2.	+ u-vă	+ u-vă
	3.	+ u-se	+ u-și

A cselekvő ragozás határozói igeneve

vagy

Határozói igenév
Gerunziul

A szenvedő ragozás
Diateza pasivă

A szenvedő **ragozás** az **a fi** *lenni* ige megfelelő ragozott alakjaiból és a ragozott ige melléknévi igenevéből áll, amely nemben és számban mindig megegyezik az alannyal.

Kijelentő mód
Indicativul

	Jelen idő Prezentul		Folyamatos múlt Imperfectul	
Sg. 1.	sînt	primit, primită	eram	primit, primită
Sg. 2.	eşti		erai	
Sg. 3.	este		era	
Pl. 1.	sîntem	primiţi, primite	eram	primiţi, primite
Pl. 2.	sînteţi		eraţi	
Pl. 3.	sînt		erau	

	Egyszerű múlt Perfectul simplu		Összetett múlt Perfectul compus	
Sg. 1.	fui (fusei)	primit, primită	am fost	primit, primită
Sg. 2.	fuşi (fuseşi)		ai fost	
Sg. 3.	fu (fuse)		a fost	
Pl. 1.	furăm (fuserăm)	primiţi, primite	am fost	primiţi, primite
Pl. 2.	furăţi (fuserăţi)		aţi fost	
Pl. 3.	fură (fuseră)		au fost	

Régmúlt
Mai mult ca perfectul

Sg.	1.	fusesem	primit, primită
	2.	fuseseşi	
	3.	fusese	
Pl.	1.	fuseserăm	primiţi, primite
	2.	fuseserăţi	
	3.	fuseseră	

Jövő idő
Viitorul

		a)		*b)*		*c)*	
Sg.	1.	voi fi	primit, primită	am să fiu	primit, primită	o să fiu	primit, primită
	2.	vei fi		ai să fii		o să fii	
	3.	va fi		are să fie		o să fie	
Pl.	1.	vom fi	primiţi, primite	avem să fim	primiţi, primite	o să fim	primiţi, primite
	2.	veţi fi		aveţi să fiţi		o să fiţi	
	3.	vor fi		au să fie		o să fie	

Kötőmód
Conjunctivul

Jelen idő
Prezentul

Feltételes-óhajtó mód
Condiţional-optativul

Jelen idő
Prezentul

Sg.	1.	să fiu	primit, primită	aş fi	primit, primită
	2.	să fii		ai fi	
	3.	să fie		ar fi	
Pl.	1.	să fim	primiţi, primite	am fi	primiţi, primite
	2.	să fiţi		aţi fi	
	3.	să fie		ar fi	

Parancsoló mód
Imperativul

állító alakok

Sg. 2. fii ⟨ primit / primită

Pl. 2. fiţi ⟨ primiţi / primite

tiltó alakok

Sg. 2. nu fi ⟨ primit / primită

Pl. 2. nu fiţi ⟨ primiţi / primite

Főnévi igenév
Infinitivul

a fi ⟨ primit / primită

Határozói igenév
Gerunziul

fiind [primit / primită / primiţi / primite

Az a fi ragozása

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
sînt	eram	fui (fusei)	am fost
eşti	erai	fuşi (fuseşi)	ai fost
este	era	fu (fuse)	a fost
sîntem	eram	furăm (fuserăm)	am fost
sînteţi	eraţi	furăţi (fuserăţi)	aţi fost
sînt	erau	fură (fuseră)	au fost

M. m. c. perf.	Viitorul a)	b)	c)
fusesem	voi fi	am să fiu	o să fiu
fuseseşi	vei fi	ai să fii	o să fii
fusese	va fi	are să fie	o să fie
fuseserăm	vom fi	avem să fim	o să fim
fuseserăţi	veţi fi	aveţi să fiţi	o să fiţi
fuseseră	vor fi	au să fie	o să fie

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să fiu	aş fi	fii	nu fi
să fii	ai fi	fiţi	nu fiţi
să fie	ar fi		
să fim	am fi		
să fiţi	aţi fi		
să fie	ar fi		

Infinitivul	a fi
Gerunziul	fiind
Participiul	fost
Supinul	—

Az a avea ragozása

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
am	aveam	avui (avusei)	am avut
ai	aveai	avuși (avuseși)	ai avut
are	avea	avu (avuse)	a avut
avem	aveam	avurăm (avuserăm)	am avut
aveți	aveați	avurăți (avuserăți)	ați avut
au	aveau	avură (avuseră)	au avut

M. m. c. perf.	Viitorul *a)*	Viitorul *b)*
avusesem	voi avea	o să am
avuseseși	vei avea	o să ai
avusese	va avea	o să aibă
avuseserăm	vom avea	o să avem
avuseserăți	veți avea	o să aveți
avuseseră	vor avea	o să aibă

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	Imperativul neg.
să am	aș avea	ai	nu avea
să ai	ai avea	aveți	nu aveți
să aibă	ar avea		
să avem	am avea	Infinitivul	a avea
să aveți	ați avea	Gerunziul	avînd
să aibă	ar avea	Participiul	avut
		Supinul	de avut

Az a vrea ragozása

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
vreau	voiam	vrui	am vrut
vrei	voiai	vruşi	ai vrut
vrea	voia	vru	a vrut
vrem	voiam	vrurăm	am vrut
vreţi	voiaţi	vrurăţi	aţi vrut
vor	voiau	vrură	au vrut

M. m. c. perf.	Viitorul
vrusem	voi vrea
vruseşi	vei vrea
vruse	va vrea
vruserăm	vom vrea
vruserăţi	veţi vrea
vruseră	vor vrea

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	Imperativul neg.
să vreau	aş vrea	—	—
să vrei	ai vrea	—	—
să vrea	ar vrea		
să vrem	am vrea	Infinitivul	a vrea
să vreţi	aţi vrea	Gerunziul	vrînd
să vrea	ar vrea	Participiul	vrut
		Supinul	de vrut

I. a rezolva

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
rezolv	rezolvam	rezolvai	am rezolvat
rezolvi	rezolvai	rezolvași	ai rezolvat
rezolvă	rezolva	rezolvă	a rezolvat
rezolvăm	rezolvam	rezolvarăm	am rezolvat
rezolvați	rezolvați	rezolvarăți	ați rezolvat
rezolvă	rezolvau	rezolvară	au rezolvat

M. m. c. perf.	Viitorul a)	b)	c)
rezolvasem	voi rezolva	am să rezolv	o să rezolv
rezolvaseși	vei rezolva	ai să rezolvi	o să rezolvi
rezolvase	va rezolva	are să rezolve	o să rezolve
rezolvaserăm	vom rezolva	avem să rezolvăm	o să rezolvăm
rezolvaserăți	veți rezolva	aveți să rezolvați	o să rezolvați
rezolvaseră	vor rezolva	au să rezolve	o să rezolve

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să rezolv	aș rezolva	rezolvă	nu rezolva
să rezolvi	ai rezolva	rezolvați	nu rezolvați
să rezolve	ar rezolva		
să rezolvăm	am rezolva	Infinitivul	a rezolva
să rezolvați	ați rezolva	Gerunziul	rezolvînd
să rezolve	ar rezolva	Participiul	rezolvat
		Supinul	de rezolvat

I. a lucra (-ez-zel bővülő)

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
lucrez	lucram	lucrai	am lucrat
lucrezi	lucrai	lucraşi	ai lucrat
lucrează	lucra	lucră	a lucrat
lucrăm	lucram	lucrarăm	am lucrat
lucraţi	lucraţi	lucrarăţi	aţi lucrat
lucrează	lucrau	lucrară	au lucrat

M. m. c. perf.	Viitorul *a)*	*b)*	*c)*
lucrasem	voi lucra	am să lucrez	o să lucrez
lucraseşi	vei lucra	ai să lucrezi	o să lucrezi
lucrase	va lucra	are să lucreze	o să lucreze
lucraserăm	vom lucra	avem să lucrăm	o să lucrăm
lucraserăţi	veţi lucra	aveţi să lucraţi	o să lucraţi
lucraseră	vor lucra	au să lucreze	o să lucreze

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să lucrez	aş lucra	lucrează	nu lucra
să lucrezi	ai lucra	lucraţi	nu lucraţi
să lucreze	ar lucra		
să lucrăm	am lucra	Infinitivul	a lucra
să lucraţi	aţi lucra	Gerunziul	lucrînd
să lucreze	ar lucra	Participiul	lucrat
		Supinul	de lucrat

II. a vedea

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
văd	vedeam	văzui	am văzut
vezi	vedeai	văzuși	ai văzut
vede	vedea	văzu	a văzut
vedem	vedeam	văzurăm	am văzut
vedeți	vedeați	văzurăți	ați văzut
văd	vedeau	văzură	au văzut

M. m. c. perf.	Viitorul *a)*	*b)*	*c)*
văzusem	voi vedea	am să văd	o să văd
văzuseși	vei vedea	ai să vezi	o să vezi
văzuse	va vedea	are să vadă	o să vadă
văzuserăm	vom vedea	avem să vedem	o să vedem
văzuserăți	veți vedea	aveți să vedeți	o să vedeți
văzuseră	vor vedea	au să vadă	o să vadă

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să văd	aș vedea	vezi	nu vedea
să vezi	ai vedea	vedeți	nu vedeți
să vadă	ar vedea		
să vedem	am vedea	Infinitivul	a vedea
să vedeți	ați vedea	Gerunziul	văzînd
să vadă	ar vedea	Participiul	văzut
		Supinul	de văzut

III. a face

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
fac	făceam	făcui	am făcut
faci	făceai	făcuşi	ai făcut
face	făcea	făcu	a făcut
facem	făceam	făcurăm	am făcut
faceţi	făceaţi	făcurăţi	aţi făcut
fac	făceau	făcură	au făcut

M. m. c. perf.	Viitorul *a)*	*b)*	*c)*
făcusem	voi face	am să fac	o să fac
făcuseşi	vei face	ai să faci	o să faci
făcuse	va face	are să facă	o să facă
făcuserăm	vom face	avem să facem	o să facem
făcuserăţi	veţi face	aveţi să faceţi	o să faceţi
făcuseră	vor face	au să facă	o să facă

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să fac	aş face	fă	nu face
să faci	ai face	faceţi	nu faceţi
să facă	ar face		
să facem	am face	Infinitivul	a face
să faceţi	aţi face	Gerunziul	făcînd
să facă	ar face	Participiul	făcut
		Supinul	de făcut

III. a merge

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
merg	mergeam	mersei	am mers
mergi	mergeai	merseşi	ai mers
merge	mergea	merse	a mers
mergem	mergeam	merserăm	am mers
mergeţi	mergeaţi	merserăţi	aţi mers
merg	mergeau	merseră	au mers

M. m. c. perf.	Viitorul a)	b)	c)
mersesem	voi merge	am să merg	o să merg
merseseşi	vei merge	ai să mergi	o să mergi
mersese	va merge	are să meargă	o să meargă
merseserăm	vom merge	avem să mergem	o să mergem
merseserăţi	veţi merge	aveţi să mergeţi	o să mergeţi
merseseră	vor merge	au să meargă	o să meargă

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să merg	aş merge	mergi	nu merge
să mergi	ai merge	mergeţi	nu mergeţi
să meargă	ar merge		
să mergem	am merge	Infinitivul	a merge
să mergeţi	aţi merge	Gerunziul	mergînd
să meargă	ar merge	Participiul	mers
		Supinul	de mers

IV. a fugi

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
fug	fugeam	fugii	am fugit
fugi	fugeai	fugişi	ai fugit
fuge	fugea	fugi	a fugit
fugim	fugeam	fugirăm	am fugit
fugiţi	fugeaţi	fugirăţi	aţi fugit
fug	fugeau	fugiră	au fugit

M. m. c. perf.	Viitorul a)	b)	c)
fugisem	voi fugi	am să fug	o să fug
fugiseşi	vei fugi	ai să fugi	o să fugi
fugise	va fugi	are să fugă	o să fugă
fugiserăm	vom fugi	avem să fugim	o să fugim
fugiserăţi	veţi fugi	aveţi să fugiţi	o să fugiţi
fugiseră	vor fugi	au să fugă	o să fugă

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să fug	aş fugi	fugi	nu fugi
să fugi	ai fugi	fugiţi	nu fugiţi
să fugă	ar fugi		
să fugim	am fugi		
să fugiţi	aţi fugi		
să fugă	ar fugi		

Infinitivul	a fugi
Gerunziul	fugind
Participiul	fugit
Supinul	de fugit

IV. a coborî

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
cobor	coboram	coborîi	am coborît
cobori	coborai	coborîşi	ai coborît
coboară	cobora	coborî	a coborît
coborîm	coboram	coborîrăm	am coborît
coborîţi	coboraţi	coborîrăţi	aţi coborît
coboară	coborau	coborîră	au coborît

M. m. c. perf.	Viitorul *a)*	*b)*	*c)*
coborîsem	voi coborî	am să cobor	o să cobor
coborîseşi	vei coborî	ai să cobori	o să cobori
coborîse	va coborî	are să coboare	o să coboare
coborîserăm	vom coborî	avem să coborîm	o să coborîm
coborîserăţi	veţi coborî	aveţi să coborîţi	o să coborîţi
coborîseră	vor coborî	au să coboare	o să coboare

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să cobor	aş coborî	coboară	nu coborî
să cobori	ai coborî	coborîţi	nu coborîţi
să coboare	ar coborî		
să coborîm	am coborî	Infinitivul	a coborî
să coborîţi	aţi coborî	Gerunziul	coborînd
să coboare	ar coborî	Participiul	coborît
		Supinul	de coborît

IV. a citi (-esc-kel bővülő)

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
citesc	citeam	citii	am citit
citeşti	citeai	citişi	ai citit
citeşte	citea	citi	a citit
citim	citeam	citirăm	am citit
citiţi	citeaţi	citirăţi	aţi citit
citesc	citeau	citiră	au citit

M. m. c. perf.	Viitorul *a)*	*b)*	*c)*
citisem	voi citi	am să citesc	o să citesc
citiseşi	vei citi	ai să citeşti	o să citeşti
citise	va citi	are să citească	o să citească
citiserăm	vom citi	avem să citim	o să citim
citiserăţi	veţi citi	aveţi să citiţi	o să citiţi
citiseră	vor citi	au să citească	o să citească

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să citesc	aş citi	citeşte	nu citi
să citeşti	ai citi	citiţi	nu citiţi
să citească	ar citi		
să citim	am citi	Infinitivul	a citi
să citiţi	aţi citi	Gerunziul	citind
să citească	ar citi	Participiul	citit
		Supinul	de citit

a bea (rendhagyó)

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
beau	beam	băui	am băut
bei	beai	băuși	ai băut
bea	bea	bău	a băut
bem	beam	băurăm	am băut
beți	beați	băurăți	ați băut
beau	beau	băură	au băut

M. m. c. perf.	Viitorul *a)*	*b)*	*c)*
băusem	voi bea	am să beau	o să beau
băuseși	vei bea	ai să bei	o să bei
băuse	va bea	are să bea (beie)	o să bea (beie)
băuserăm	vom bea	avem să bem	o să bem
băuserăți	veți bea	aveți să beți	o să beți
băuseră	vor bea	au să bea (beie)	o să bea (beie)

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să beau	aș bea	bea	nu bea
să bei	ai bea	beți	nu beți
să bea (beie)	ar bea		
să bem	am bea	Infinitivul	a bea
să beți	ați bea	Gerunziul	bînd
să bea (beie)	ar bea	Participiul	băut
		Supinul	de băut

a da (rendhagyó)

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
dau	dădeam	dădui	am dat
dai	dădeai	dăduşi	ai dat
dă	dădea	dădu	a dat
dăm	dădeam	dădurăm	am dat
daţi	dădeaţi	dădurăţi	aţi dat
dau	dădeau	dădură	au dat

M. m. c. perf.	Viitorul *a)*	*b)*	*c)*
dădusem	voi da	am să dau	o să dau
dăduseşi	vei da	ai să dai	o să dai
dăduse	va da	are să dea (deie)	o să dea (deie)
dăduserăm	vom da	avem să dăm	o să dăm
dăduserăţi	veţi da	aveţi să daţi	o să daţi
dăduseră	vor da	au să dea (deie)	o să dea (deie)

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să dau	aş da	dă	nu da
să dai	ai da	daţi	nu daţi
să dea (deie)	ar da		
să dăm	am da	Infinitivul	a da
să daţi	aţi da	Gerunziul	dînd
să dea (deie)	ar da	Participiul	dat
		Supinul	de dat

a lua (rendhagyó)

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
iau	luam	luai	am luat
iei	luai	luaşi	ai luat
ia	lua	luă	a luat
luăm	luam	luarăm	am luat
luaţi	luaţi	luarăţi	aţi luat
iau	luau	luară	au luat

M. m. c. perf.	Viitorul *a)*	*b)*	*c)*
luasem	voi lua	am să iau	o să iau
luaseşi	vei lua	ai să iei	o să iei
luase	va lua	are să ia (ieie)	o să ia (ieie)
luaserăm	vom lua	avem să luăm	o să luăm
luaserăţi	veţi lua	aveţi să luaţi	o să luaţi
luaseră	vor lua	au să ia (ieie)	o să ia (ieie)

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să iau	aş lua	ia	nu lua
să iei	ai lua	luaţi	nu luaţi
să ia (ieie)	ar lua		
să luăm	am lua	Infinitivul	a lua
să luaţi	aţi lua	Gerunziul	luînd
să ia (ieie)	ar lua	Participiul	luat
		Supinul	de luat

a mînca (rendhagyó)

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
mănînc	mîncam	mîncai	am mîncat
mănînci	mîncai	mîncaşi	ai mîncat
mănîncă	mînca	mîncă	a mîncat
mîncăm	mîncam	mîncarăm	am mîncat
mîncaţi	mîncaţi	mîncarăţi	aţi mîncat
mănîncă	mîncau	mîncară	au mîncat

M. m. c. perf.	Viitorul *a)*	*b)*	*c)*
mîncasem	voi mînca	am să mănînc	o să mănînc
mîncaseşi	vei mînca	ai să mănînci	o să mănînci
mîncase	va mînca	are să mănînce	o să mănînce
mîncaserăm	vom mînca	avem să mîncăm	o să mîncăm
mîncaserăţi	veţi mînca	aveţi să mîncaţi	o să mîncaţi
mîncaseră	vor mînca	au să mănînce	o să mănînce

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să mănînc	aş mînca	mănîncă	nu mînca
să mănînci	ai mînca	mîncaţi	nu mîncaţi
să mănînce	ar mînca		
să mîncăm	am mînca	Infinitivul	a mînca
să mîncaţi	aţi mînca	Gerunziul	mîncînd
să mănînce	ar mînca	Participiul	mîncat
		Supinul	de mîncat

a sta (rendhagyó)

Ind. Prez.	Imperf.	Perf. s.	Perf. c.
stau	stăteam	stătui	am stat
stai	stăteai	stătuşi	ai stat
stă	stătea	stătu	a stat
stăm	stăteam	stăturăm	am stat
staţi	stăteaţi	stăturăţi	aţi stat
stau	stăteau	stătură	au stat

M. m. c. perf.	Viitorul *a)*	*b)*	*c)*
stătusem	voi sta	am să stau	o să stau
stătuseşi	vei sta	ai să stai	o să stai
stătuse	va sta	are să stea (steie)	o să stea (steie)
stătuserăm	vom sta	avem să stăm	o să stăm
stătuserăţi	veţi sta	aveţi să staţi	o să staţi
stătuseră	vor sta	au să stea (steie)	o să stea (steie)

Conjunct.	Cond.-opt.	Imperativul af.	neg.
să stau	aş sta	stai	nu sta
să stai	ai sta	staţi	nu staţi
să stea (steie)	ar sta		
să stăm	am sta	Infinitivul	a sta
să staţi	aţi sta	Gerunziul	stînd
să stea (steie)	ar sta	Participiul	stat
		Supinul	de stat

A határozószó
Adverbul

A határozószó fajtái

mód	*hely*	*idő*
h a t á r o z ó s z ó k		
bine	aici	acum

A határozószó fokozása

Alapfok	*Középfok*	*Felsőfok*
bine sus tîrziu	mai { bine / sus / tîrziu }	cel mai { bine / sus / tîrziu } foarte, grozav de { bine / sus / tîrziu }

Az elöljáró
Prepoziția

Egyszerűek:	*Összetettek:*
în, la, pe, din, de, spre,	dinspre, despre, de la,

Tárgyesettel állnak:	*Birtokos esettel állnak:*
în, la, pe la, de la, pînă la, lîngă, pe lîngă,	deasupra, în faţa, înaintea contra, împotriva etc.

A kötőszó
Conjuncţia

Egyszerűek:	*Összetettek:*
şi, iar, dar, însă, ori etc.	ca ... să, cum că etc.

Az indulatszó
Interjecţia

Vai! Of! Ei! Alo! Bravo! Poftim! etc.

Igék jegyzéke és ragozása

Az alábbiakban ábécé sorrendben közöljük mindazokat az igéket, amelyek leckéink során előfordultak. (A könnyebb áttekinthetőség kedvéért elhagytuk az igék főnévi igenévi alakjához tartozó **a-t**!)

Első helyen az ige főnévi igenévi alakja szerepel, majd római számmal a ragozási csoport amelybe tartozik. Az igék jelentése közül csak a leggyakrabban előfordulókat közöljük. Hasonlóképpen nem törekszünk teljességre a cselekvő és visszaható formák közlését illetően sem. Mivel visszaható formában a legtöbb igét tárgyesetű személyes névmásokkal ragozzuk, csak a részeshatározó esetű személyes névmással történő ragozást jelezzük: **R (D).**

A továbbiakban minden igének megadjuk az

1. *pont alatt* a **kijelentő mód jelen idejű ragozását,** ugyanis az igék ebben a módban és időben szenvedik a legtöbb hangváltozást és hangsúly módosulást. Ezt követi a

2. *pont alatt* a **kötőmód egyes és többes szám 3. személyének alakja,** amely csak ebben tér el a kijelentő mód jelen idejének egyes és többes szám 3. személyű alakjaitól. Végül a

3. *pont alatt* az ige **parancsoló mód egyes szám 2. személyű alakja,** valamint a

4. *pont alatt* a **melléknévi igenév** szerepel.

Minden más mód képzéséhez és igeidőben való ragozáshoz a részletes igeragozási táblázatok nyújtanak segítséget.

Nem szerepel ebben a jegyzékben az *a fi*, az *a avea* és az *a vrea* segédigék ragozása sem. Ezek ragozását lásd az összefoglaló táblázatokban!

A

abate III., R *letérni, elkanyarodni, elfordulni*
1. abat, abaţi, abate, abatem, abateţi, abat, 2. să abată, 3. abate, 4. abătut

achita I., *kiegyenlíteni, kifizetni*
1. achit, achiţi, achită, achităm, achitaţi, achită, 2. să achite, 3. achită, 4. achitat

adăuga I., *hozzátenni, hozzáadni*
1. adaug, adaugi, adaugă, adăugăm, adăugaţi, adaugă, 2. să adauge, 3. adaugă, 4. adăugat

admira I., *csodálni, megcsodálni*
1. admir, admiri, admiră, admirăm, admiraţi, admiră, 2. să admire, 3. admiră, 4. admirat

adormi IV., *elaludni*
1. adorm, adormi, adoarme, adormim, adormiţi, adorm, 2. să adoarmă, 3. adormi, 4. adormit

adresa I., *címezni, megcímezni* R *odaszólni*
1. adresez, adresezi, adresează, adresăm, adresaţi, adresează 2. să adreseze, 3. adresează, 4. adresat

aduce III., *hozni, meghozni*
1. aduc, aduci, aduce, aducem, aduceţi, aduc, 2. să aducă, 3. adu, 4. adus

afla I., *találni, megtalálni, megtudni* R *találtatni, lenni*
1. aflu, afli, află, aflăm, aflaţi, află, 2. să afle, 3. află, 4. aflat

agăţa I., *felakasztani vmit*
1. agăţ, agaţi, agaţă, agăţăm, agăţaţi, agaţă, 2. să agaţe, 3. agaţă, 4. agăţat

agita I., R *felháborodni*
1. agit, agiţi, agită, agităm, agitaţi, agită, 2. să agite, 3. agită 4. agitat

aj*u*nge III., *megérkezni, odaérni, érni, elérni*

1. aj*u*ng, aj*u*ngi, aj*u*nge, aj*u*ngem, aj*u*ngeţi, aj*u*ng, 2. să aj*u*ngă, 3. aj*u*nge, 4. aj*u*ns

alege III., *választani, kiválasztani, megválasztani*

1. aleg, alegi, alege, alegem, alegeţi, aleg, 2. să aleagă, 3. alege, 4. ales

ameţi IV., *elszédülni*

1. ameţesc, ameţeşti, ameţeşte, ameţim, ameţiţi, ameţesc, 2. să ameţească, 3. ameţeşte, 4. ameţit

aminti IV., *említeni* R (D) *emlékezni*

1. amintesc, aminteşti, aminteşte, amintim, amintiţi, amintesc, 2. să amintească, 3. aminteşte, 4. amintit

amuţi IV., *elnémulni, megnémulni*

1. amuţesc, amuţeşti, amuţeşte, amuţim, amuţiţi, amuţesc, 2. să amuţească, 3. amuţeşte, 4. amuţit

amuza I., *szórakoztatni*

1. amuz, amuzi, amuză, amuzăm, amuzaţi, amuză, 2. să amuze, 3. amuză, 4. amuzat

anunţa I., *értesíteni, közölni*

1. anunţ, anunţi, anunţă, anunţăm, anunţaţi, anunţă, 2. să anunţe, 3. anunţă, 4. anunţat

apărea II., *megjelenni*

1. apar, apari, apare, apărem, apăreţi, apar, 2. să apară, 3. apari, 4. apărut

aplauda I., *tapsolni, megtapsolni*

1. aplaud, aplauzi, aplaudă, aplaudăm, aplaudaţi, aplaudă, 2. să aplaude, 3. aplaudă, 4. aplaudat

aprinde III., *meggyújtani* R *meggyulladni, kigyulladni*

1. aprind, aprinzi, aprinde, aprindem, aprindeţi, aprind, 2. să aprindă, 3. aprinde, 4. aprins

apropia I., R *közeledni*

1. apropii, apropii, apropie, apropiem, apropiaţi, apropie, 2. să apropie, 3. apropie, 4. apropiat

apuca I., *megragadni*

1. apuc, apuci, apucă, apucăm, apucaţi, apucă, 2. să apuce, 3. apucă, 4. apucat

aranja I., *intézni, elintézni*

1. aranjez, aranjezi, aranjează, aranjăm, aranjaţi, aranjează, 2. să aranjeze, 3. aranjează, 4. aranjat

arăta I., *mutatni, megmutatni, kinézni*

1. arăt, arăţi, arată, arătăm, arătaţi, arată, 2. să arate, 3. arată, 4. arătat

arde III., *égni*

1. ard, arzi, arde, ardem, ardeţi, ard, 2. să ardă, 3. arde, 4. ars

asalta I., *megrohamozni*

1. asaltez, asaltezi, asaltează, asaltăm, asaltaţi, asaltează, 2. să asalteze, 3. asaltează, 4. asaltat

asculta I., *hallgatni, meghallgatni*

1. ascult, ascultăi, ascultă, ascultăm, ascultaţi, ascultă, 2. să asculte, 3. ascultă, 4. ascultat

ascunde III., *eldugni* R *elbújni*

1. ascund, ascunzi, ascunde, ascundem, ascundeţi, ascund, 2. să ascundă, 3. ascunde, 4. ascuns

asigura I., *biztosítani*

1. asigur, asiguri, asigură, asigurăm, asiguraţi, asigură, 2. să asigure, 3. asigură, 4. asigurat

aşeza I., *tenni, rakni, helyezni* R *leülni*

1. aşez, aşezi, aşază, aşezăm, aşezaţi, aşază, 2. să aşeze, 3. aşază, 4. aşezat

aştepta I., *várni, megvárni* R *várni, felkészülni, számítani*

1. aştept, aştepţi, aşteaptă, aştepăm, aştepţaţi, aşteaptă, 2. să aştepte, 3. aşteaptă, 4. aşteptat

ataca I., *támadni, megtámadni*

1. atac, atac, atacă, atacăm, atacaţi, atacă, 2. să atace, 3. atacă, 4. atacat

ateriza I., *leszállni (repülőgép)*

1. aterizez, aterizezi, aterizează, aterizăm, aterizaţi, aterizează, 2. să aterizeze, 3. aterizează, 4. aterizat

atrage III., *vonzani*

1. atrag, atragi, atrage, atragem, atrageţi, atrag, 2. să atragă, 3. atrage, 4. atras

auzi IV., *hallani, meghallani*
1. a*u*d, a*u*zi, a*u*de, auz*i*m, auz*i*ţi, a*u*d, 2. să a*u*dă, 3. a*u*zi, 4. auz*i*t

B

bate II., *ütni, verni, kopogni*
1. bat, baţi, b*a*te, b*a*tem, b*a*teţi, bat, 2. să b*a*tă, 3. b*a*te, 4. bă*t*ut

bănui IV., *gyanítani*
1. bănuiesc, bănuieşti, bănuieşte, bănu*i*m, bănu*i*ţi, bănuiesc, 2. să bănui*a*scă, 3. bănuieşte, 4. bănu*i*t

bărbieri IV., *borotválni* R *borotválkozni*
1. bărbieresc, bărbiereşti, bărbiereşte, bărbier*i*m, bărbier*i*ţi, bărbieresc, 2. să bărbiere*a*scă, 3. bărbiereşte, 4. bărbier*i*t

bea II., *inni, meginni*
1. beau, bei, bea, bem, beţi, beau, 2. să bea (beie), 3. bea, 4. bă*u*t

bizui IV., R *rábízni*
1. b*i*zui, b*i*zui, b*i*zuie, bizu*i*m, bizu*i*ţi, b*i*zuie, 2. să b*i*zuie, 3. b*i*zuie, 4. bizu*i*t

bucura I., *megörvendeztetni* R *örülni*
1. b*u*cur, b*u*curi, b*u*cură, bucurăm, bucur*a*ţi, b*u*cură, 2. să b*u*cure, 3. b*u*cură, 4. bucur*a*t

C

călători IV., *utazni, elutazni*
1. călătoresc, călătoreşti, călătoreşte, călător*i*m, călător*i*ţi, călătoresc, 2. să călătore*a*scă, 3. călătoreşte, 4. călător*i*t

călăuzi IV., *kalauzolni*
1. călăuzesc, călăuzeşti, călăuzeşte, călăuz*i*m, călăuz*i*ţi, călăuzesc, 2. să călăuze*a*scă, 3. călăuzeşte, 4. călăuz*i*t

căsători IV., R. *megházasodni, összeházasodni*
1. căsătoresc, căsătoreşti, căsătoreşte, căsător*i*m, căsător*i*ţi, căsătoresc, 2. să căsătore*a*scă, 3. căsătoreşte, 4. căsător*i*t

căuta I., *keresni, megkeresni*

1. caut, cauţi, caută, căutăm, căutaţi, caută, 2. să caute, 3. caută, 4. căutat

cerceta I., *megtekinteni*

1. cercetez, cercetezi, cercetează, cercetăm, cercetaţi, cercetează, 2. să cerceteze, 3. cercetează, 4. cercetat

cere III., *kérni*

1. cer, ceri, cere, cerem, cereţi, cer, 2. să ceară, 3. cere, 4. cerut

chema I., *hívni*, R *nevezni*

1. chem, chemi, cheamă, chemăm, chemaţi, cheamă, 2. să cheme, 3. cheamă, 4. chemat

chinui IV., *kínozni*

1. chinuiesc, chinuieşti, chinuieşte, chinuim, chinuiţi, chinuiesc, 2. să chinuiască, 3. chinuieşte, 4. chinuit

circula I., *keringeni*

1. circul, circuli, circulă, circulăm, circulaţi, circulă, 2. să circule, 3. circulă, 4. circulat

citi IV., *olvasni, elolvasni*

1. citesc, citeşti, citeşte, citim, citiţi, citesc, 2. să citească, 3. citeşte, 4. citit

cînta I., *énekelni, hangszeren játszani*

1. cînt, cînţi, cîntă, cîntăm, cîntaţi, cîntă, 2. să cînte, 3. cîntă, 4. cîntat

cîştiga I., *nyerni, megnyerni, szerezni*

1. cîştig, cîştigi, cîştigă, cîştigăm, cîştigaţi, cîştigă, 2. să cîştige, 3. cîştigă, 4. cîştigat

coace III., *sütni* R *érni, megérni (gyümölcs)*

1. coc, coci, coace, coacem, coaceţi, coc, 2. să coacă, 3. coace, 4. copt

coborî IV., *leszállni, lemenni (lépcsőn)*

1. cobor, cobori, coboară, coborîm, coborîţi, coboară, 2. să coboare, 3. coboară, 4. coborît

comanda I., *rendelni, megrendelni*

1. comand, comanzi, comandă, comandăm, comandaţi, comandă, 2. să comande, 3. comandă, 4. comandat

complet*a* I., *kitölteni*

1. completez, completezi, completează, completăm, completaţi, completează, 2. să completeze, 3. completează, 4. completat

compune III., R *csak* 3. *személy*: *áll vmiből*

1. se compune, 2. să se compună, 3.— 4. compus

comunic*a* I., *közölni*

1. comunic, comunici, comunică, comunicăm, comunicaţi, comunică, 2. să comunice, 3. comunică, 4. comunicat

consult*a* I., *megbeszélni, tanulmányozni*

1. consult, consulţi, consultă, consultăm, consultaţi, consultă, 2. să consulte, 3. consultă, 4. consultat

control*a* I., *ellenőrizni*

1. controlez, controlezi, controlează, controlăm, controlaţi, controlează, 2. să controleze, 3. controlează, 4. controlat

copleşi IV., *elárasztani*

1. copleşesc, copleşeşti, copleşeşte, copleşim, copleşiţi, copleşesc, 2. să copleşească, 3. copleşeşte, 4. copleşit

cost*a* I., *csak* 3. *személy*: *kerül vmibe*

1. costă, 2. să coste, 3.— 4. a costat

crede III., *hinni*

1. cred, crezi, crede, credem, credeţi, cred, 2. să creadă, 3. crede, 4. crezut

creşte III., *nőni, megnőni*

1. cresc, creşti, creşte, creştem, creşteţi, cresc, 2. să crească, 3. creşte, 4. crescut

cumpăr*a* I., *venni, megvenni, vásárolni*

1. cumpăr, cumperi, cumpără, cumpărăm, cumpăraţi, cumpără, 2. să cumpere, 3. cumpără, 4. cumpărat

cunoaşte III., *ismerni, megismerni*

1. cunosc, cunoşti, cunoaşte, cunoaştem, cunoaşteţi, cunosc, 2. să cunoască, 3. cunoaşte, 4. cunoscut

cuprinde III., *közrefogni, tartalmazni*

1. cuprind, cuprinzi, cuprinde, cuprindem, cuprindeţi, cuprind, 2. să cuprindă, 3. cuprinde, 4. cuprins

da I., *adni, megadni, odaadni*
1. dau, dai, dă, dăm, daţi, dau, 2. să dea (deie), 3. dă, 4. dat

dans*a* I., *táncolni*
1. dansez, dansezi, dans*ea*ză, dans*ă*m, dans*a*ţi, dans*ea*ză, 2. să danseze 3. dans*ea*ză, 4. dans*a*t

dăru*i* IV., *ajándékozni*
1. dăruiesc, dăruieşti, dăruieşte, dăru*i*m, dăru*i*ţi, dăruiesc, 2. să dăru*ia*scă, 3. dăruieşte, 4. dăru*i*t

dec*i*de III., *elhatározni, dönteni*
1. dec*i*d, dec*i*zi, dec*i*de, dec*i*dem, dec*i*deţi, dec*i*d, 2. să dec*i*dă, 3. dec*i*de, 4. dec*i*s

declar*a* I., *kijelenteni*
1. declar, declari, declară, declarăm, declar*a*ţi, declară, 2. să declare, 3. declară, 4. declar*a*t

decol*a* I., *felszállni (repülőgép)*
1. decol*e*z, decol*e*zi, decol*ea*ză, decolăm, decol*a*ţi, decol*ea*ză, 2. să decoleze, 3. decol*ea*ză, 4. decol*a*t

dep*i*nde III., *függni (vmitől)*
1. dep*i*nd, dep*i*nzi, dep*i*nde, dep*i*ndem, dep*i*ndeţi, dep*i*nd, 2. să dep*i*ndă, 3. dep*i*nde, 4. dep*i*ns

deplas*a* I., R *kiszállni (vhova), járkálni*
1. deplas*e*z, deplas*e*zi, deplas*ea*ză, deplasăm, deplas*a*ţi, deplas*ea*ză, 2. să deplaseze, 3. deplas*ea*ză, 4. deplas*a*t

deranj*a* I., *zavarni*
1. deranj*e*z, deranj*e*zi, deranj*ea*ză, deranjăm, deranj*a*ţi, deranj*ea*ză, 2. să deranjeze, 3. deranj*ea*ză, 4. deranj*a*t

desch*i*de III., *kinyitni, nyitni* R *kinyílni*
1. desch*i*d, desch*i*zi, desch*i*de, desch*i*dem, desch*i*deţi, desch*i*d, 2. să desch*i*dă, 3. desch*i*de, 4. desch*i*s

desc*i*nde III., *kiszállni*
1. desc*i*nd, desc*i*nzi, desc*i*nde, desc*i*ndem, desc*i*ndeţi, desc*i*nd, 2. să desc*i*ndă, 3. desc*i*nde, 4. desc*i*ns

descrie III., *leírni*

1. descriu, descrii, descrie, descriem, descrieţi, descriu, 2. să descrie, 3. descrie, 4. descris

desface III., *kibontani*

1. desfac, desfaci, desface, desfacem, desfaceţi, desfac, 2. să desfacă, 3. desfă, 4. desfăcut

despărţi IV., *elválasztani* R *elválni*

1. despart, desparţi, desparte, despărțim, despărţiţi, despart, 2. să despartă, 3. desparte, 4. despărţit

discuta I., *beszélgetni, megvitatni vmit*

1. discut, discuţi, discută, discutăm, discutaţi, discută, 2. să discute, 3. discută, 4. discutat

dori IV., *kívánni, óhajtani, akarni, szeretni*

1. doresc, dorești, dorește, dorim, doriţi, doresc, 2. să dorească, 3. dorește, 4. dorit

dormi IV., *aludni*

1. dorm, dormi, doarme, dormim, dormiţi, dorm, 2. să doarmă, 3. dormi, 4. dormit

duce III., *vinni, elvinni* R *menni, elmenni*

1. duc, duci, duce, ducem, duceţi, duc, 2. să ducă, 3. du, 4. dus

durea II., *csak* 3. *személy*: *fáj, fájnak*

1. doare, dor, 2. să doară, 3. — 4. durut

E

examina I., *vizsgálni, megvizsgálni*

1. examinez, examinezi, examinează, examinăm, examinaţi, examinează, 2. să examineze, 3. examinează, 4. examinat

exclama I., *felkiáltani*

1. exclam, exclami, exclamă, exclamăm, exclamaţi, exclamă, 2. să exclame, 3. exclamă, 4. exclamat

expedia I., *küldeni, elküldeni (postán)*

1. expediez, expediezi, expediază, expediem, expediaţi, expediază, 2. să expedieze, 3. expediază, 4. expediat

explica I., *magyarázni, megmagyarázni*
1. explic, explici, explică, explicăm, explicaţi, explică, 2. să explice, 3. explică, 4. explicat

extrage III., *kihúzni*
1. extrag, extragi, extrage, extragem, extrageţi, extrag, 2. să extragă, 3. extrage, 4. extras

F

face III., *tenni, csinálni*
1. fac, faci, face, facem, faceţi, fac, 2. să facă, 3. fă, 4. făcut

făgădui IV., *megígérni*
1. făgăduiesc, făgăduieşti, făgăduieşte, făgăduim, făgăduiţi, făgăduiesc, 2. să făgăduiască, 3. făgăduieşte, 4. făgăduit

filozofa I., *elmélkedni, filozofálni*
1. filozofez, filozofezi, filozofează, filozofăm, filozofaţi, filozofează, 2. să filozofeze, 3. filozofează, 4. filozofat

fixa I., *lerögzíteni, megállapítani*
1. fixez, fixezi, fixează, fixăm, fixaţi, fixează, 2. să fixeze, 3. fixează, 4. fixat

fluiera I., *fütyülni*
1. fluier, fluieri, fluieră, fluierăm, fluieraţi, fluieră, 2. să fluiere, 3 fluieră, 4. fluierat

forma I., *alakítani, kialakítani, formálni*
1. formez, formezi, formează, formăm, formaţi, formează, 2. să formeze, 3. formează, 4. format

fugi IV., *futni, szaladni*
1. fug, fugi, fuge, fugim, fugiţi, fug, 2. să fugă, 3. fugi, 4. fugit

fulgera I., *csak* 3. *személy*: *villámlik*
1. fulgeră, 2. să fulgere, 3. — 4. a fulgerat

fuma I., *dohányozni, cigarettázni*
1. fumez, fumezi, fumează, fumăm, fumaţi, fumează, 2. să fumeze, 3. fumează, 4. fumat

G

găs*i* IV., *találni, megtalálni*

1. găsesc, găseşti, găseşte, găs*i*m, găs*i*ţi, găsesc, 2. să găse*a*scă, 3. găseşte, 4. găs*i*t

gînd*i* IV., *gondolni* R *gondolni*

1. gîndesc, gîndeşti, gîndeşte, gînd*i*m, gînd*i*ţi, gîndesc, 2. să gîndească, 3. gîndeşte, 4. gînd*i*t

glum*i* IV., *tréfálni*

1. glumesc, glumeşti, glumeşte, glum*i*m, glum*i*ţi, glumesc, 2. să glumească, 3. glumeşte, 4. glum*i*t

grăb*i* IV., R *sietni*

1. grăbesc, grăbeşti, grăbeşte, grăb*i*m, grăb*i*ţi, grăbesc, 2. să grăbească, 3. grăbeşte, 4. grăb*i*t

H

hotărî IV., *elhatározni*

1. hotărăsc, hotărăşti, hotărăşte, hotărîm, hotărîţi, hotărăsc, 2. să hotăr*a*scă, 3. hotărăşte, 4. hotărît

I

ieş*i* IV., *kijönni, kimenni*

1. ies, ieşi, iese, ieş*i*m, ieş*i*ţi, ies, 2. să i*a*să, 3. ieşi, 4. ieş*i*t

interes*a* I., R *érdeklődni, gondoskodni*

1. interesez, interesezi, interes*ea*ză, interesăm, interes*a*ţi, interes*ea*ză, 2. să intereseze, 3. interes*ea*ză, 4. interes*a*t

interven*i* IV., *közbeszólni, közbejönni*

1. interv*i*n, interv*i*i, interv*i*ne, intervenim, intervenţi, interv*i*n, 2. să interv*i*nă, 3. interv*i*nă, 4. intervenit

interzic*e* III., *megtiltani*

1. interz*i*c, interz*i*ci, interz*i*ce, interz*i*cem, interziceţi, interz*i*c, 2. să interz*i*că, 3. interz*i*, 4. interz*i*s

intra I., *bemenni, belépni, bejönni*

1. intru, intri, intră, intrăm, intraţi, intră, 2. să intre, 3. intră, 4. intrat

invita I., *meghívni*

1. invit, inviţi, invită, invităm, invitaţi, invită, 2. să invite, 3. invită, 4. invitat

izola I., *elkülöníteni*

1. izolez, izolezi, izolează, izolăm, izolaţi, izolează, 2. să izoleze, 3. izolează, 4. izolat

Î

îmbolnăvi IV., R *megbetegedni*

1. îmbolnăvesc, îmbolnăveşti, îmbolnăveşte, îmbolnăvim, îmbolnăviţi, îmbolnăvesc, 2. să îmbolnăveascã, 3. îmbolnăveşte, 4. îmbolnăvit

îmbrăca I., *felölteni* R *felöltözni*

1. îmbrac, îmbraci, îmbracă, îmbrăcăm, îmbrăcaţi, îmbracă, 2. să îmbrace, 3. îmbracă, 4. îmbrăcat

îmbrăţişa I., *megölelni* R *ölelkezni*

1. îmbrăţişez, îmbrăţişezi, îmbrăţişează, îmbr ăişăm, îmbrăţişaţi, îmbrăţişează, 2. să îmbrăţişeze, 3. îmbrăţişează, 4. îmbrăţişat

împiedica I., *megakadályozni* R *megbotlani*

1. împiedic, împiedici, împiedică, împiedicăm, împiedicaţi, împiedică, 2. să împiedice, 3. împiedică, 4. împiedicat

împlini IV., *betölteni*

1. împlinesc, împlineşti, împlineşte, împlinim, împliniţi, împlinesc, 2. să împlineascã, 3. împlineşte, 4. împlinit

înainta I., *előrehaladni, előremenni*

1. înaintez, înaintezi, înaintează, înaintăm, înaintaţi, înaintează, 2. să înainteze, 3. înaintează, 4. înaintat

înapoia I., *visszaadni* R *visszatérni*

1. înapoiez, înapoiezi, înapoiază, înapoiem, înapoiaţi, înapoiază, 2. să înapoieze, 3. înapoiază, 4. înapoiat

înălța I., *emelni* R *emelkedni*

1. înalț, înalți, înalță, înălțăm, înălțați, înalță, 2. să înalțe, 3. înalță, 4. înălțat

încasa I., *pénzt felvenni, bevételezni*

1. încasez, încasezi, încasează, încasăm, încasați, încasează, 2. să încaseze, 3. încasează, 4. încasat

încăpea II., *elférni*

1. încap, încapi, încape, încăpem, încăpeți, încap, 2 să încapă, 3. încapi, 4. încăput

începe III., *kezdeni* R *kezdődni*

1. încep, începi, începe, începem, începeți, încep, 2. să înceapă, 3. începe, 4. început

încerca I., *megpróbálni*

1. încerc, încerci, încearcă, încercăm, încercați, încearcă, 2. să încerce, 3. încearcă, 4. încercat

înceta I., *abbahagyni, befejezni*

1. încetez, încetezi, încetează, încetăm, încetați, încetează, 2. să înceteze, 3. încetează, 4. încetat

închide III., *becsukni*

1. închid, închizi, închide, închidem, închideți, închid, 2. să închidă, 3. închide, 4. închis

închipui IV., R (D) *elképzelni*

1. închipui, închipui, închipuie, închipuim, închipuiți, închipuie, 2. să închipuie, 3. închipuie, 4. închipuit

încuviința I., *helyeselni*

1. încuviințez, încuviințezi, încuviințează, încuviințăm, încuviințați, încuviințează, 2. să încuviințeze, 3. încuviințează, 4. încuviințat

îndrepta I., R *menni vmi felé, elindulni vmi felé*

1. îndrept, îndrepți, îndreaptă, îndreptăm, îndreptați, îndreaptă, 2. să îndrepte, 3. îndreaptă, 4. îndreptat

îngrijora I., *nyugtalanít* R *aggódik*

1. îngrijorez, îngrijorezi, îngrijorează, îngrijorăm, îngrijorați, îngrijorează, 2. să îngrijoreze, 3. îngrijorează, 4. îngrijorat

înot*a* I., *úszni*

1. înot, înoţi, înoată, înotăm, înotaţi, înoată, 2. să înoate, 3. înoată, 4. înotat

înregistr*a* I., *rögzíteni, felvenni, bevételezni*

1. înregistrez, înregistrezi, înregistrează, înregistrăm, înregistraţi, înregistrează, 2. să înregistreze, 3. înregistrează, 4. înregistrat

însur*a* I., R *megnősülni*

1. însor, însori, însoară, însurăm, însuraţi, însoară, 2. să însoare, 3. însoară, 4. însurat

înșel*a* I., R *csalódni*

1. înșel, înșeli, înșală, înșelăm, înșelaţi, înșală, 2. să înșele, 3. înșală, 4. înșelat

înștiinț*a* I., *tudatni, közölni*

1. înștiinţez, înștiinţezi, înștiinţează, înștiinţăm, înștiinţaţi, înștiinţează, 2. să înștiinţeze, 3. înștiinţează, 4. înștiinţat

întind*e* III., *nyújtani* R *elterülni, elnyúlni*

1. întind, întinzi, întinde, întindem, întindeţi, întind, 2. să întindă, 3. întinde, 4. întins

întîln*i* IV., R *találkozni*

1. întîlnesc, întîlneşti, întîlneşte, întîlnim, întîlniţi, întîlnesc, 2. să întîlnească, 3. întîlneşte, 4. întîlnit

întîmpin*a* I., *elébe menni, fogadni*

1. întîmpin, întîmpini, întîmpină, întîmpinăm, întîmpinaţi, întîmpină, 2. să întîmpine, 3. întîmpină, 4. întîmpinat

întîmpl*a* I., *csak* 3. *személy*: R *történik*

1. se întîmplă, 2. să se întîmple, 3.— 4. s-a întîmplat

întîrzi*a* I., *késni, elkésni*

1. întîrzii, întîrzii, întîrzie, întîrziem, întîrziaţi, întîrzie, 2. să întîrzie, 3. întîrzie, 4. întîrziat

întoarc*e* III., R *visszatérni, visszajönni, visszafordulni*

1. întorc, întorci, întoarce, întoarcem, întoarceţi, întorc, 2. să întoarcă, 3. întoarce, 4. întors

întreb*a* I., *kérdezni, megkérdezni*

1. întreb, întrebi, întreabă, întrebăm, întrebaţi, întreabă, 2. să întrebe, 3. întreabă, 4. întrebat

întrerupe III., *megszakítani, félbeszakítani*
1. întrerup, întrerupi, întrerupe, întrerupem, întrerupeţi, întrerup, 2. să întrerupă, 3. întrerupe, 4. întrerupt

înţelege III., *érteni, megérteni* R *megegyezni*
1. înţeleg, înţelegi, înţelege, înţelegem, înţelegeţi, înţeleg, 2. să înţeleagă, 3. înţelege, 4. înţeles

învăţa I., *tanulni, megtanulni*
1. învăţ, înveţi, învaţă, învăţăm, învăţaţi, învaţă, 2. să înveţe, 3. învaţă, 4. învăţat

L

lămuri IV., R *tisztázódik*
1. lămuresc, lămureşti, lămureşte, lămurim, lămuriţi, lămuresc, 2. să lămurească, 3. lămureşte, 4. lămurit

lăsa I., *hagyni, otthagyni, letenni* R *leereszkedni*
1. las, laşi, lasă, lăsăm, lăsaţi, lasă, 2. să lase, 3. lasă, 4. lăsat

lega I., *kötni, megkötni, bekötni*
1. leg, legi, leagă, legăm, legaţi, leagă, 2. să lege, 3. leagă, 4. legat

linişti IV., *megnyugtatni, elcsendesíteni* R *megnyugodni, elcsendesedni*
1. liniştesc, liniştesti, liniştește, liniştim, liniştiţi, liniştesc, 2. să liniştească, 3. liniştește, 4. liniştit

lipsi IV., *hiányzani*
1. lipsesc, lipseşti, lipseşte, lipsim, lipsiţi, lipsesc, 2. să lipsească, 3. lipseşte, 4. lipsit

locui IV., *lakni*
1. locuiesc, locuieşti, locuieşte, locuim, locuiţi, locuiesc, 2. să locuiască, 3. locuieşte, 4. locuit

logodi IV., R *eljegyezni magát*
1. logodesc, logodeşti, logodeşte, logodim, logodiţi, logodesc, 2. să logodească, 3. logodeşte, 4. logodit

lua I., *venni, vinni*
1. iau, iei, ia, luăm, luaţi, iau, 2. să ia (ieie), 3. ia, 4. luat

lucra I., *dolgozni*

1. lucrez, lucrezi, lucrează, lucrăm, lucraţi, lucrează, 2. să lucreze, 3. lucrează, 4. lucrat

luneca I., *siklani*

1. lunec, luneci, lunecă, lunecăm, lunecaţi, lunecă, 2. să lunece, 3. lunecă, 4. lunecat

M

manifesta I., *kinyilvánítani*

1. manifest, manifeşti, manifestă, manifestăm, manifestaţi, manifestă, 2. să manifeste, 3. manifestă, 4. manifestat

mătura I., *seperni, elseperni*

1. mătur, mături, mătură, măturăm, măturaţi, mătură, 2. să măture, 3. mătură, 4. măturat

merge III., *menni, elmenni*

1. merg, mergi, merge, mergem, mergeţi, merg, 2. să meargă, 3. mergi, 4. mers

merita I., *érdemelni, megérdemelni*

1. merit, meriţi, merită, merităm, meritaţi, merită, 2. să merite, 3. merită, 4. meritat

mira I., R *csodálkozni*

1. mir, miri, miră, mirăm, miraţi, miră, 2. să mire, 3. miră, 4. mirat

mişca I., *mozgatni* R *mozogni*

1. mişc, mişti, mişcă, mişcăm, mişcaţi, mişcă, 2. să mişte, 3. mişcă, 4. mişcat

mînca I., *enni, megenni*

1. mănînc, mănînci, mănîncă, mîncăm, mîncaţi, mănîncă, 2. să mănînce, 3. mănîncă, 4. mîncat

mîndri IV., R *büszkélkedni*

1. mîndresc, mîndreşti, mîndreşte, mîndrim, mîndriţi, mîndresc, 2. să mîndrească, 3. mîndreşte, 4. mîndrit

mulţumi IV., *megköszönni*

1. mulţumesc, mulţumeşti, mulţumeşte, mulţumim, mulţumiţi, mulţumesc, 2. să mulţumească, 3. mulţumeşte, 4. mulţumit

munci IV., *dolgozni*

1. muncesc, muncești, muncește, muncim, munciți, muncesc, 2. să muncească, 3. muncește, 4. muncit

muta I., R *elköltözni*

1. mut, muți, mută, mutăm, mutați, mută, 2. să mute, 3. mută, 4. mutat

O

obosi IV., *elfárasztani*

1. obosesc, obosești, obosește, obosim, obosiți, obosesc, 2. să obosească, 3. obosește, 4. obosit

observa I., *megjegyezni, észrevenni*

1. observ, observi, observă, observăm, observați, observă, 2. să observe, 3. observă, 4. observat

ocupa I., *foglalni, elfoglalni*

1. ocup, ocupi, ocupă, ocupăm, ocupați, ocupă, 2. să ocupe, 3. ocupă, 4. ocupat

odihni IV., R *pihenni, megpihenni*

1. odihnesc, odihnești, odihnește, odihnim, odihniți, odihnesc, 2. să odihnească, 3. odihnește, 4. odihnit

opri IV., *megállni, megállítani* R *megállni*

1. opresc, oprești, oprește, oprim, opriți, opresc, 2. să oprească, 3. oprește, 4. oprit

opune III., R. *ellenkezni*

1. opun, opui, opune, opunem, opuneți, opun, 2. să opună, 3. opune, 4. opus

P

părea II., *csak 3. személy: tűnik*

1. pare, 2. să pară, 3.— 4. a părut

păși IV., *lépni*

1. pășesc, pășești, pășește, pășim, pășiți, pășesc, 2. să pășească, 3. pășește, 4. pășit

permite III., *megengedni*
1. permit, permiţi, permite, permitem, permiteţi, permit, 2. să permită, 3. permite, 4. permis

petrece III., *eltölteni*
1. petrec, petreci, petrece, petrecem, petreceţi, petrec, 2. să petreacă, 3. petrece, 4. petrecut

pierde III., *elveszíteni, elmulasztani*
1. pierd, pierzi, pierde, pierdem, pierdeţi, pierd, 2. să piardă, 3. pierde, 4. pierdut

plăti IV., *fizetni, kifizetni*
1. plătesc, plăteşti, plăteşte, plătim, plătiţi, plătesc, 2. să plătească, 3. plăteşte, 4. plătit

plec*a* I., *menni, elmenni, indulni, elindulni*
1. plec, pleci, pleacă, plecăm, plecaţi, pleacă, 2. să plece, 3. pleacă, 4. plecat

plimb*a* I., *megsétáltatni* R *sétálni*
1. plimb, plimbi, plimbă, plimbăm, plimbaţi, plimbă, 2. să plimbe, 3. plimbă, 4. plimbat

plou*a* I., *csak* 3. *személy: esik (az eső)*
1. plouă, 2. să plouă, 3.— 4. a plouat

pofti IV., *kívánni*
1. poftesc, pofteşti, pofteşte, poftim, poftiţi, poftesc, 2. să poftească, 3. pofteşte, 4. poftit

porni IV., *elindulni*
1. pornesc, porneşti, porneşte, pornim, porniţi, pornesc, 2. să pornească, 3. porneşte, 4. pornit

povesti IV., *mesélni, elmesélni*
1. povestesc, povesteşti, povesteşte, povestim, povestiţi, povestesc, 2. să povestească, 3. povesteşte, 4. povestit

pred*a* I., *tanítani, előadni, átadni*
1. predau, predai, predă, predăm, predaţi, predau, 2. să predea (predeie), 3. predă, 4. predat

prefer*a* I., *inkább szeretni*
1. prefer, preferi, preferă, preferăm, preferaţi, preferă, 2. să prefere, 3. preferă, 4. preferat

pregăti IV., *készíteni, elkészíteni* R *készülődni*
1. pregătesc, pregăteşti, pregăteşte, pregătim, pregătiţi, pregătesc, 2. să pregăteas*c*ă, 3. pregăteşte, 4. pregăt*i*t

prezenta I., *bemutatni* R *bemutatkozni*
1. prez*i*nt, prezinţi, prez*i*ntă, prezentăm, prezentaţi, prez*i*ntă, 2. să prez*i*nte, 3. prez*i*ntă, 4. prezent*a*t

primi IV., *kapni, megkapni, fogadni*
1. primesc, primeşti, primeşte, prim*i*m, prim*i*ţi, primesc, 2. să primeas*c*ă, 3. primeşte, 4. prim*i*t

privi IV., *nézni*
1. privesc, priveşti, priveşte, priv*i*m, priv*i*ţi, privesc, 2. să priveas*c*ă, 3. priveşte, 4. priv*i*t

produce III., *okozni, termelni*
1. prod*u*c, prod*u*ci, prod*u*ce, prod*u*cem, prod*u*ceţi, prod*u*c, 2. să prod*u*că, 3. prod*u*, 4. prod*u*s

profita I., *kihasználni*
1. prof*i*t, prof*i*ţi, prof*i*tă, profităm, profitaţi, prof*i*tă, 2. să prof*i*te, 3. prof*i*tă, 4. profitat

promite III., *ígérni, megígérni*
1. prom*i*t, prom*i*ţi, prom*i*te, prom*i*tem, prom*i*teţi, prom*i*t, 2. să prom*i*tă, 3. prom*i*te, 4. prom*i*s

propune III., *javasolni*
1. prop*u*n, prop*u*i, prop*u*ne, prop*u*nem, prop*u*neţi, prop*u*n, 2. să prop*u*nă, 3. prop*u*ne, 4. prop*u*s

provoca I., *előidézni, okozni*
1. provoc, provoci, provoacă, provocăm, provocaţi, provoacă, 2. să provoa*c*e, 3. provoacă, 4. provoc*a*t

pune III., *tenni, rakni, helyezni*
1. pun, pui, p*u*ne, p*u*nem, p*u*neţi, pun, 2. să p*u*nă, 3. p*u*ne, 4. pus

purta I., *hordani, viselni*
1. port, porţi, poartă, purtăm, purtaţi, poartă, 2. să poarte, 3. poartă, 4. purtat

putea II., *-hatni, -hetni*
1. pot, poţi, poate, putem, puteţi, pot, 2. să poată, 3.— 4. put*u*t

rămîne III., *maradni*
1. rămîn, rămîi, rămîne, rămînem, rămîneţi, rămîn, 2. să rămînă, 3. rămîi, 4. rămas

răspunde III., *felelni, válaszolni*
1. răspund, răspunzi, răspunde, răspundem, răspundeţi, răspund, 2. să răspundă, 3. răspunde, 4. răspuns

rătăci IV., *eltévedni*
1. rătăcesc, rătăceşti, rătăceşte, rătăcim, rătăciţi, rătăcesc, 2. să rătăceascâ, 3. rătăceşte, 4. rătăcit

recomanda I., *ajánlani*
1. recomand, recomanzi, recomandă, recomandăm, recomandaţi, recomandă, 2. să recomande, 3. recomandă, 4. recomandat

recunoaşte III., *elismerni, felismerni*
1. recunosc, recunoşti, recunoaşte, recunoaştem, recunoaşteţi, recunosc, 2. să recunoască, 3. recunoaşte, 4. recunoscut

referi IV., R *hivatkozni, gondolni*
1. refer, referi, referă, referim, referiţi, referă, 2. să refere, 3. referă, 4. referit

regreta I., *sajnálni*
1. regret, regreţi, regretă, regretăm, regretaţi, regretă, 2. să regrete, 3. regretă, 4. regretat

relua I., *újrakezdeni*
1. reiau, reiei, reia, reluăm, reluaţi, reiau, 2. să reia (reieie), 3. reia, 4. reluat

respira I., *lélegzeni*
1. respir, respiri, respiră, respirăm, respiraţi, respiră, 2. să respire, 3. respiră, 4. respirat

reţine III., *lefoglalni, biztosítani, tartóztatni, visszatartani*
1. reţin, reţii, reţine, reţinem, reţineţi, reţin, 2. să reţină, 3. reţine, 4. reţinut

revedea II., *viszontlátni* R *viszontlátni egymást*
1. revăd, revezi, revede, revedem, revedeţi, revăd, 2. să revadă, revezi, 4. revăzut

rezolv*a* I., *megoldani*
1. rezolv, rezolvi, rezolvă, rezolvăm, rezolvaţi, rezolvă, 2. să rezolve, 3. rezolvă, 4. rezolvat

ridic*a* I., *emelni, felemelni* R *felemelkedni*
1. ridic, ridici, ridică, ridicăm, ridicaţi, ridică, 2. să ridice, 3. ridică, 4. ridicat

rîde III., *nevetni, kacagni*
1. rîd, rîzi, rîde, rîdem, rîdeţi, rîd, 2. să rîdă, 3. rîde, 4. rîs

rug*a* I., *kérni*
1. rog, rogi, roagă, rugăm, rugaţi, roagă, 2. să roage, 3. roagă, 4. rugat

S

salut*a* I., *köszönni, köszönteni, üdvözölni*
1. salut, saluţi, salută, salutăm, salutaţi, salută, 2. să salute, 3. salută, 4. salutat

salv*a* I., *megmenteni*
1. salvez, salvezi, salvează, salvăm, salvaţi, salvează, 2. să salveze, 3. salvează 4. salvat

săr*i* IV., *ugrani*
1. sar, sari, sare, sărim, săriţi, sar, 2. să sară, 3. sari, 4. sărit

săruta I., *csókolni, megcsókolni*
1. sărut, săruţi, sărută, sărutăm, sărutaţi, sărută, 2. să sărute, 3. sărută, 4. sărutat

scăp*a* I., *elejteni, kiejteni, elszalasztani*
1. scap, scapi, scapă, scăpăm, scăpaţi, scapă, 2. să scape, 3. scapă, 4. scăpat

schimb*a* I., *kicserélni, váltani (pénzt)* R *megváltozni*
1. schimb, schimbi, schimbă, schimbăm, schimbaţi, schimbă, 2. să schimbe, 3. schimbă, 4. schimbat

scîrţî*i* IV., *csak 3. személy: csikorog, nyikorog*
1. scîrţîie, 2. să scîrţîie, 3.— 4. a scîrţît

scoate III., *kivenni, kivinni, kivezetni*

1. scot, scoţi, scoate, scoatem, scoateţi, scot, 2. să scoată, 3. scoate, 4. scos

scrie III., *írni, megírni*

1. scriu, scrii, scrie, scriem, scrieţi, scriu, 2. să scrie, 3. scrie, 4. scris

scula I., *felkelteni* R *felkelni*

1. scol, scoli, scoală, sculăm, sculaţi, scoală, 2. să scoale, 3. scoală, 4. sculat

scuza I., *megbocsátani*

1. scuz, scuzi, scuză, scuzăm, scuzaţi, scuză, 2. să scuze, 3. scuză, 4. scuzat

servi IV., *kiszolgálni, felszolgálni, szolgálni*

1. servesc, serveşti, serveşte, servim, serviţi, servesc, 2. să servească, 3. serveşte, 4. servit

simţi IV., *érezni, megérezni* R *érezni magát*

1. simt, simţi, simte, simţim, simţiţi, simt, 2. să simtă, 3. simte, 4. simţit

sosi IV., *érkezni, megérkezni*

1. sosesc, soseşti, soseşte, sosim, sosiţi, sosesc, 2. să sosească, 3. soseşte, 4. sosit

spăla I., *mosni* R *mosakodni*

1. spăl, speli, spală, spălăm, spălaţi, spală, 2. să spele, 3. spală, 4. spălat

spune III., *mondani, megmondani*

1. spun, spui, spune, spuneţi, spun, 2. să spună, 3. spune, 4. spus

sta I., *állni, ülni, maradni, lakni, tartózkodni*

1. stau, stai, stă, stăm, staţi, stau, 2. să stea (steie), 3. stai, 4. stat

strecura I., *szűrni* R *szűrődni, beszűrődni*

1. strecor, strecori, strecoară, strecurăm, strecuraţi, strecoară, 2. să strecoare, 3. strecoară, 4. strecurat

striga I., *kiáltani*

1. strig, strigi, strigă, strigăm, strigaţi, strigă, 2. să strige, 3. strigă, 4. strigat

sufla I., *fújni, elfújni*

1. suflu, sufli, suflă, suflăm, suflaţi, suflă, 2. să sufle, 3. suflă, 4. suflat

suna I., *csengetni, szólni*

1. sun, suni, s*u*nă, sunăm, suna*ţ*i, s*u*nă, 2. să s*u*ne, 3. s*u*nă, 4. suna*t*

supăra I., *megharagítani, megbántani* R *megharagudni*

1. s*u*păr, s*u*peri, s*u*pără, supărăm, supăra*ţ*i, s*u*pără, 2. să s*u*pere, 3. s*u*pără, 4. supăra*t*

supune III., *alávetni* R *alávetni magát*

1. supun, supui, supune, supunem, supuneţi, supun, 2. să supună, 3. supune, 4. supus

Ş

şti IV., *tudni*

1. ştiu, ştii, ştie, ştim, ştiţi, ştiu, 2. să ştie, 3. ştii, 4. ştiut

T

telefona I., *telefonálni*

1. telefon*e*z, telefon*e*zi, telefon*ea*ză, telefonăm, telefona*ţ*i, telefon*ea*ză, 2. să telefon*e*ze, 3. telefon*ea*ză, 4. telefona*t*

termina I., *befejezni* R *befejeződni, véget érni*

1. t*e*rmin, t*e*rmini, t*e*rmină, terminăm, termina*ţ*i, t*e*rmină, 2. să t*e*rmine, 3. t*e*rmină, 4. termina*t*

traduce III., *fordítani, lefordítani*

1. trad*u*c, trad*u*ci, trad*u*ce, trad*u*cem, trad*u*ceţi, trad*u*c, 2. să tra-d*u*că, 3. trad*u*, 4. trad*u*s

trage III., *húzni*

1. trag, tragi, tr*a*ge, tr*a*gem, tr*a*geţi, trag, 2. să tr*a*gă, 3. tr*a*ge, 4. tras

transforma I., *átalakítani*

1. transform, transformi, transformă, transformăm, transforma*ţ*i, transformă, 2. să transforme, 3. transformă, 4. transforma*t*

transmite III., *küldeni, átadni (üzenetet)*

1. transm*i*t, transmi*ţ*i, transm*i*te, transm*i*tem, transm*i*teţi, transm*i*t, 2. să transm*i*tă, 3. transm*i*te, 4. transm*i*s

traversa I., *átmenni (az úttesten)*

1. traversez, traverszi, traversează, traversăm, traversaţi, traversează, 2. să traverseze, 3. traversează, 4. traversat

trăi IV., *élni*

1. trăiesc, trăieşti, trăieşte, trăim, trăiţi, trăiesc, 2. să trăiască, 3. trăieşte, 4. trăit

trece III., *múlni, elmúlni, elhaladni (vmi mellett)*

1. trec, treci, trece, trecem, treceţi, trec, 2. să treacă, 3. treci, 4. trecut

trezi IV., *felébreszteni* R *felébredni*

1. trezesc, trezeşti, trezeşte, trezim, treziţi, trezesc, 2. să trezească, 3. trezeşte, 4. trezit

trimite III., *küldeni, elküldeni*

1. trimit, trimiţi, trimite, trimitem, trimiteţi, trimit, 2. să trimită, 3. trimite, 4. trimis

turna (film) I., *(filmet) forgatni*

1. turnez, turnezi, turnează, turnăm, turnaţi, turnează, 2. să turneze, 3. turnează, 4. turnat

U

uimi IV., *meghökkenteni*

1. uimesc, uimeşti, uimeşte, uimim, uimiţi, uimesc, 2. să uimească, 3. uimeşte, 4. uimit

uita I., *elfelejteni* R *nézni, megnézni vmit*

1. uit, uiţi, uită, uităm, uitaţi, uită, 2. să uite, 3. uită, 4. uitat

umple III., *megtölteni*

1. umplu, umpli, umple, umplem, umpleţi, umple, 2. să umplă, 3. umple, 4. umplut

ura I., *kívánni*

1. urez, urezi, urează, urăm, uraţi, urează, 2. să ureze, 3. urează, 4. urat

urca I., *felszállni, felmenni a lépcsőn*

1. urc, urci, urcă, urcăm, urcaţi, urcă, 2. să urce, 3. urcă, 4. urcat

urm**a** I., *következni*

1. urmez, urmezi, urme**a**ză, urmăm, urm**a**ţi, urme**a**ză, 2. să urmeze, 3. urme**a**ză, 4. urm**a**t

urmăr**i** IV., *követni*

1. urmăresc, urmăreşti, urmăreşte, urmăr**i**m, urmăr**i**ţi, urmăresc, 2. să urmăre**a**scă, 3. urmăreşte, 4. urmăr**i**t

V

ved**ea** II., *látni, meglátni* R *látni magát*

1. văd, vezi, vede, vedem, vedeţi, văd, 2. să v**a**dă, 3. vezi, 4. văz**u**t

ven**i** IV., *jönni*

1. vin, vii, v**i**ne, ven**i**m, veniţi, vin, 2. să v**i**nă, 3. v**i**no, 4. ven**i**t

verific**a** I., *ellenőrizni*

1. ver**i**fic, ver**i**fici, ver**i**fică, verificăm, verific**a**ţi, ver**i**fică, 2. să ver**i**fice, 3. ver**i**fică, 4. verific**a**t

vindec**a** I., R *meggyógyulni*

1. v**i**ndec, v**i**ndeci, v**i**ndecă, vindecăm, vindec**a**ţi, v**i**ndecă, 2. să v**i**ndece, 3. v**i**ndecă, 4. vindec**a**t

vis**a** I., *álmodni*

1. visez, visezi, vise**a**ză, visăm, vis**a**ţi, vise**a**ză, 2. să viseze, 3. vise**a**ză, 4. vis**a**t

vizit**a** I., *meglátogatni*

1. vizitez, vizitezi, vizite**a**ză, vizităm, vizit**a**ţi, vizite**a**ză, 2. să viziteze, 3. vizite**a**ză, 4. vizit**a**t

vîjî**i** IV., *csak* 3. *személy*: *zúg*

1. vîjîie, 2. să vîjîie, 3. — 4. a vîjî**i**t

vorb**i** IV., *beszélni*

1. vorbesc, vorbeşti, vorbeşte, vorb**i**m, vorb**i**ţi, vorbesc, 2. să vorbe**a**scă, 3. vorbeşte, 4. vorb**i**t

zbur*a* I., *repülni*

1. zbor, zbori, zbo*a*ră, zbur*ă*m, zbur*a*ţi, zbo*a*ră, 2. să **z**bo*a*re, 3. zbo*a*ră, 4. zbur*a*t

zgîlţî*i* IV., *ráncigálni, rángatni*

1. zgîlţîi, zgîlţîi, zgîlţîie, zgîlţî*i*m, zgîlţî*i*ţi, zgîlţîic, 2. să zgîlţîie 3. zgîlţîie, 4. zgîlţî*i*t

zgîri*a* I., *karmolni.*

1. zgîrii, zgîrii, zgîrie, zgîri*e*m, zgîri*a*ţi, zgîrie, 2. să zgîrie, 3. zgîrie, 4. zgîri*a*t

zic*e* III., *mondani*

1. zic, zici, z*i*ce, z*i*cem, z*i*ceţi, zis, 2. să z*i*că, 3. zi, 4. zis

zîmb*i* IV., *mosolyogni*

1. zîmbesc, zîmbeşti, zîmbeşte, zîmb*i*m, zîmb*i*ţi, zîmbesc, 2. să zîmbe*a*scă, 3. zîmbeşte, 4. zîmb*i*t

Román—magyar szójegyzék

A

ab*a*te, ab*a*t, abăt*u*t elterelni, *R (A)* letérni, elkanyarodni, elfordulni **se ab*a*te din drum** letér az útról

abi*a* *adv.* alig **de-abi*a*** csak

abunden*ţ*ă *s. f.* bőség

ac*a*să *adv.* otthon, haza

acceler*a*t, -te *s. ntr.* gyorsvonat

ac*e*l, ac*e*a, ac*e*i, ac*e*le *adj.* az

ac*e*la, ac*e*ea, ac*e*ia ac*e*lea *pr.* az

ac*e*laşi, ac*e*eaşi, ac*e*iaşi, ac*e*leaşi *adj.* ugyanaz, **pe ac*e*laşi ton** ugyanabban a hangnemben

ac*e*laşi, ac*e*eaşi, ac*e*iaşi, ac*e*leaşi *pr.* ugyanaz, **a răm*a*s ac*e*laşi** ugyanaz maradt

ac*e*st, ac*e*astă, ac*e*şti, ac*e*ste *adj.* ez

ac*e*sta, ac*e*asta, ac*e*ştia, ac*e*stea *pr.* ez

achit*a*, achit, achit*a*t kiegyenlíteni, kifizetni

ac*i* *adv.* itt, ide

ac*o*lo *adv.* ott, oda

ac*o*rd, -duri *s. ntr.* egyetértés, **de ac*o*rd** egyetértek, rendben van

act, *a*cte *s. ntr.* felvonás

act*i*v, -vă, -vi, -ve cselekvő

act*o*r, -ri *s. m.* színész

acţi*u*ne, -ni *s. f.* cselekmény

ac*u*m *adv.* most

adăug*a*, ad*a*ug, adăug*a*t hozzátenni, hozzáadni

adev*ă*r, -ruri *s. ntr.* igazság, **într-adev*ă*r** valóban

adevăr*a*t *adv.* igaz, **e adevăr*a*t** igaz

ad*i*că *adv.* vagyis, azaz

adine*a*ori *adv.* az imént

adî*n*c *adv.* mélyen

adject*i*v, -ve *s. ntr.* melléknév

admir*a*, adm*i*r, admir*a*t megcsodálni

adorm*i*, ad*o*rm, adorm*i*t elaludni

adres**a**, adres**ez**, adres**at** *R (A)* valakihez fordulni, odaszólni

adresă, -se *s. f.* cím, lakcím

adverb, -be *s. ntr.* határozószó

ad**uce**, ad**uc**, ad**us** hozni, meghozni, îşi ad**uce** am**i**nte emlékezik

aer *s. ntr.* levegő

aerodr**o**m, -dro**a**me *s. ntr.* repülőtér

aerop**o**rt, -turi *s. ntr.* repülőtér

af**a**cere, -ri *s. f.* ügy

af**a**ră *adv.* kint, kifelé

afirmat**i**v, -vă, -vi, -ve állító

afl**a**, **a**flu, afl**at** találni, megtudni, hallani, értesülni *R (A)* lenni, se **a**flă **a**ici itt van

ag**a**le *adv.* lassan, ráérősen, kényelmesen, komótosan

agăţ**a**, agăţ, agăţ**at** felakasztani vmit

agăţ**at**, -**a**tă, **a**ţi, -**a**te felakasztott

agit**a**, ag**i**t, agit**at** *R (A)* nyugtalankodni, izgatottnak lenni, felháborodni

aglomer**a**ţie, -ţii *s. f.* zsúfoltság

aia *lásd* **ă**la

aici *adv.* itt, ide de **a**ici innen

aj**u**n, -nuri *s. ntr.* előest, în aj**u**nul plecă**r**ii az elutazás előtti napon

aj**u**nge, aj**u**ng, aj**u**ns elérni vmit, elérkezni vhová

al, a, ai, **a**le *art. (birtokviszonyban)*, **e**ste al lui Petru Péteré *(birtokos névmás előtt)*, **e**ste al meu az enyém *(sorszámnevek előtt)*, al **t**reilea *m.* a **t**reia *f.* a harmadik

al**a**ltă**i**eri *adv.* tegnapelőtt

ală**t**ur**a**t, -**a**tă, -**a**ţi, -**a**te mellékelt

ală**t**uri *adv.* ală**t**uri de valami mellett

alb, **a**lbă, albi, **a**lbe fehér

alb**a**stru, -**a**stră, -**a**ştri, -**a**stre kék

al**e**e, al**e**i *s. f.* fasor, sétány

al**e**ge, al**e**g, al**e**s választani, kiválasztani

alergă**t**ură, -ri *s. f.* lótás-futás, szaladgálás

al**e**s, al**ea**să, al**eş**i, al**e**se választott, kiváló, mai al**e**s különösen

aliment**a**ră *s. f.* élelmiszerbolt („közért")

al**o** *interj.* halló

altceva, *pr.* más, másvalami

altul, **a**lta, **a**lţii, **a**ltele *pr.* a másik

amănunţ**i**t *adv.* aprólékosan

ameţ**i**, ameţ**esc**, ameţ**it** elszédülni

ami**a**ză *s. f.* dél, d**u**pă-ami**a**ză délután, la ami**a**ză délben

amint**i**, amint**esc**, amint**it** említeni, *R (D)* emlékezni

amint**i**re, -ri *s. f.* emlék

amînd**oi**, amînd**ou**ă *num.* és *pr.* mindkettő, mind a kettő, mindketten, ketten

amuți, amuțesc, amuțit megnémulni, elnémulni
amuza, amuz, amuzat szórakoztatni, mulattatni
an, ani *s. m.* év, la mulți ani éljen soká, isten éltesse
antinevralgic, -ce *s. ntr.* fejfájást csillapító gyógyszer
antrenament, -te *s. ntr.* edzés
anume *adv.* éspedig, mégpedig, vagyis
anunța, anunț, anunțat hirdetni, közölni
aparat, -te *s. ntr.* készülék, aparat de filmare filmfelvevő gép, aparat de radio rádiókészülék
apartament, -te *s. ntr.* lakás, lakosztály
apă, ape *s. f.* víz, apă potabilă *vagy* apă de băut ivóvíz
apărea, apar, apărut megjelenni, feltűnni, előtűnni
aperitiv, -ve *s. ntr.* előétel
aplauda, aplaud, aplaudat megtapsolni, tapsolni
apoi *adv.* azután
aprilie *s. m.* április
aprinde, aprind, aprins felgyújtani, meggyújtani, aprinde o țigară cigarettára gyújt, rágyújt, *R (A)* kigyúlni, kigyulladni
apropia, apropii, apropiat közelíteni, *R (A)* közeledni
aproximativ *adv.* körülbelül
apuca, apuc, apucat felkapni, fogni, megragadni, *R (A)* nekifogni, hozzálátni valamihez
aragaz, -zuri *s. ntr.* gáztűzhely
aranja, aranjez, aranjat intézni, elintézni
arăta, arăt, arătat mutatni, megmutatni
arcadă, -de *s. f.* árkád, boltív
arde, ard, arz égni, arde de nerăbdare ég a vágytól
ardei, ardei *s. m.* zöldpaprika
aritmetică *s. f.* számtan, aritmetika
armă, -me *s. f.* fegyver, armă de vînătoare vadászfegyver
artă, -te *s. f.* művészet
articol, -le *s. ntr.* névelő, cikk
asalta, asaltez, asaltat megrohamozni
ascensor, -soare *s. ntr.* felvonó, lift
asculta, ascult, ascultat hallgatni, meghallgatni
ascunde, ascund, ascuns *R (A)* elbújni
ascuns, -nsă, -nși, -nse elrejtett
asemenea *adj.* hasonló, de asemenea hasonlóképpen
asfințit *s. ntr.* naplemente, alkony
asigura, asigur, asigurat biztosítani
aspect, -te *s. ntr.* látkép, arculat, aspektus

aspirator, -toare *s. ntr.* porszívó
astfel *adv.* így, így hát, olyan, astfel de ... ilyen
aş *interj.* hogyne, ugyan
aşeza, aşez, aşezat tenni, helyezni, aşază masa terít *R (A)* ülni, elhelyezkedni, se aşază la masă leül az asztalhoz
aştepta, aştept, aşteptat várni, megvárni
aşterne, aştern, aşternut megágyazni
ataca, atac, atacat támadni, nekikezdeni, nekivágni, belevágni
atenţie, -ţii *s. f.* figyelem, cu toată atenţia figyelmesen
ateriza, aterizez, aterizat leszállni (repülőgép)
atitudine, -ni *s. f.* magatartás
atît *adv.* olyan, atît de mult olyan nagyon, olyan sokat
atrage, atrag, atras vonzani
atunci *adv.* akkor
august *s. m.* augusztus
autobuz, -ze *s. ntr.* autóbusz
autocar, -re *s. ntr.* társasgépkocsi, kirándulókat szállító autóbusz
auzi, aud, auzit hallani, meghallani
avea, am, avut bírni, birtokolni, are bani van pénze
avion, avioane, *s. ntr.* repülőgép
azi *adv.* ma
ăla, aia, ăia, alea *pr.* az
ăsta, asta, ăştia, astea *pr.* ez

B

ba *adv.* de, nem, sőt, ba da de igen, ba nu de nem, ba, de loc egyáltalán nem
bagaj, -je *s. ntr.* poggyász, úti poggyász, csomag
baie, băi *s. f.* fürdő, fürdőszoba
baladă, -de *s. f.* ballada
balcon, -coane *s. ntr.* erkély
ban, bani *s. m.* pénz, román aprópénz
banc, bancuri *s. ntr.* tréfa, vicc
bancă, bănci *s. f.* pad, bank
bancnotă, -te *s. f.* bankjegy
bandă, benzi *s. f.* magnószalag
bar, baruri *s. ntr.* bár, táncos szórakozóhely
barcă, bărci *s. f.* csónak
bate, bat, bătut ütni, kopogni, bate la uşă kopogtat (az ajtón)
batistă, -te *s. f.* zsebkendő
baton, -toane, *s. ntr.* rúd, un baton de ciocolată egy rúd csokoládé
bază, -ze *s. f.* alap, telep, bază sportivă sporttelep
bazin, -ne *s. ntr.* medence
băcănie, -nii *s. f.* fűszerüzlet
băiat, băieţi *s. m.* fiúgyermek, fiú
băieţel, -ţei *s. m.* fiúcska
bănui, bănuiesc, bănuit gyanítani
bărbat, -aţi *s. m.* férfi
bărbieri, bărbieresc, bărbierit *R (A)* borotválkozni, megborotválkozni

bătrîn, -nă, -ni, -ne öreg
băutură, -ri *s. f.* ital
bea, beau, băut inni, meginni
bej *adj.* drapp
belşug, -guri *s. ntr.* bőség
berărie, -rii *s. f.* söröző
bere *s. f.* sör, **bere neagră** barna sör, **bere blondă** világos sör
bibliotecă, -ci *s. f.* könyvtár, könyvszekrény
biet, biată, bieţi, biete szegény, sajnálatraméltó, **bietul Petru** szegény Péter
bilet, -te *s. ntr.* jegy
bine *adv.* jól, **bine-ai venit** isten hozott
bineînţeles *adv.* természetesen, magától értetődően
binemerităt, -ată, -aţi, -ate jól megérdemelt, kiérdemelt
binişor *adv.* szépen, lassacskán
biologie *s. f.* biológia
birou, -rouri *s. ntr.* íróasztal, hivatal, iroda
bizui, bizui, (bizuiesc) bizuit *R (A)* rábízni
bîlci, bîlciuri *s. ntr.* vásár
blond, blondă, blonzi, blonde szőke
bluză, -ze *s. f.* blúz
bodegă, -gi *s. f.* bodega, falatozó
bolnav, -vi *s. m.* beteg (ember)
bomboană, -ne *s. f.* cukorka
bon, bonuri *s. ntr.* számla, blokk
bord, borduri *s. ntr.* fedélzet
borş, borşuri *s. ntr.* savanyított leves, **borş pescăresc** halászlé
bou, boi *s. m.* ökör
brad, brazi *s. m.* fenyő
braserie, -rii *s. ntr.* kisvendéglő
braţ, braţe *s. ntr.* kar, folyóág
bravo *interj.* brávó, nagyszerű, remek
brînzeturi *s. f. pl.* túró- és sajtfélék
bronza, bronzez, bronzat *R (A)* lebarnulni (a naptól)
brunet, -etă, -eţi, -ete barna hajú
bucată, -căţi *s. f.* darab
bucate *s. f. pl.* étel, **listă de bucate** étlap
bucătărie, -rii *s. f.* konyha
bucura, bucur, bucurat *R (A)* örülni
bucurie, -rii *s. f.* öröm
bucuros *adv.* szívesen, örömmel, örömest
budapestan, -ni *s. m.* budapesti férfi
budapestană, -ne *s. f.* budapesti nő
bufet, -te *s. ntr.* falatozó, büfé
buletin, -ne *s. ntr.* jelentés **buletin meteorologic** időjárásjelentés, **buletin de ştiri** hírek
bulevard, -de *s. ntr.* sugárút, körút
bulgar, -ri *s. m.* bolgár (férfi)
bun, bună, buni, bune jó
bunătate, -tăţi *s. f.* jóság, finomság
bunic, -ci *s. f.* nagyapa

bun*i*că, **-ce** *s. f.* nagymama
bun*i*ci *s. m. pl.* nagyszülők

C

ca *conj.* mint
cab*a*nă, **-ne** *s. f.* menedékház, turistaház
cad*o*u, **cad*o*uri** *s. ntr.* ajándék
c*a*dru, **c*a*dre** *s. ntr.* keret, **în c*a*drul v*i*zitelor no*a*stre** látogatásainkkor, látogatásaink alkalmával
cafe*a*, **cafele** *s. f.* kávé **cafe*a* turce*a*scă** törökkávé, **cafe*a* cu l*a*pte** tejeskávé
cai*a*c, **-curi** *s. ntr.* kajak
cai*e*t, **-te** *s. ntr.* füzet
cal, **cai** *s. m.* ló
cald, **c*a*ldă**, **calzi**, **c*a*lde** meleg
cald *s. ntr.* meleg, **îi e cald** melege van
c*a*le, **căi** *s. f.* út
calit*a*te, **-tăți** *s. f.* minőség, képesség, (jó) tulajdonság
cam *adv.* körülbelül, mintha
c*a*meră, **-re** *s. f.* szoba
c*a*nă, **-ni** *s. f.* kanna, kancsó, bögre
cant*i*nă, **-ne** *s. f.* kantin, üzemi étkezde, étkező
cap, **c*a*pete**, *s. ntr.* fej
c*a*păt, **c*a*pete** *s. ntr.* vég
capit*a*lă, **-le** *s. f.* főváros
car, **c*a*re** *s. ntr.* szekér
cardin*a*l, **-lă**, **-li**, **-le** alapvető, **numer*a*l cardin*a*l** tőszámnév
c*a*re *pr.* melyik, amelyik, aki, ami
c*a*rne *s. f.* hús
c*a*rte, **cărți** *s. f.* könyv, **c*a*rte poș*ta*lă** levelezőlap
cartier, **-re** *s. ntr.* lakótelep
c*a*să, **-se** *s. f.* ház, pénztár
c*a*scă, **căști** *s. f.* fürdősapka
casier*ă*, **-re** *s. f.* pénztárosnő
c*a*snic, **-că**, **-ci**, **-ce** házi, **apar*a*t de uz c*a*snic** háztartási gép
c*a*snică, **-ce** *s. f.* háziassszony
caș*ca*v*a*l *s. ntr.* sajt
c*a*uză, **-ze** *s. f.* ok, **din c*a*uza** *(+G)* vki, vmi miatt, **din c*a*uza că** amiatt, hogy
cavi*a*r *s. ntr.* kaviár
cazin*o*u, **-*o*uri** *s. ntr.* kaszinó
că *conj.* hogy, mert
căde*a*, **cad**, **căz*ut*** esni, elesni
călător*i*, **călător*e*sc**, **călător*it*** utazni, elutazni
călător*ie*, **-r*ii*** *s. f.* utazás
călă*uz*ă , **-ze** *s. f.* idegenvezető
călăuz*i*, **călăuz*e*sc**, **călăuz*it*** kalauzolni, utat mutatni
cămaș*ă*, **cămă*ș*i** *s. f.* ing
căsător*i*, **căsător*e*sc**, **căsător*it*** *R (A)* összeházasodni, házasságot kötni
căsc*a*, **casc**, **căsc*at*** ásítani
căs*uț*ă, **-ț*e*** *s. f.* házikó

către *prep.* felé
căuta, caut, căutat keresni, megkeresni
ce *adj.* és *pr.* mi, ami, milyen, **ce uşor e** milyen könnyű, **de ce** miért
ceai, ceaiuri *s. ntr.* tea
ceartă, certuri *s. f.* veszekedés
ceas, ceasuri, *s. ntr.* óra (idő és tárgy), **cît e ceasul** hány óra van
ceaşcă, ceşti *s. f.* csésze
cec, cecuri *s. ntr.* csekk
ceh, cehi *s. m.* cseh (férfi)
celebru, -ră, -ri, -re híres
central, -lă, -li, -le központi
centru, -re *s. ntr.* központ, **prin centru** a belvárosban
cer, ceruri *s. ntr.* ég, **cer înstelat** csillagos ég
ceramică *s. f.* kerámia
cerc, cercuri *s. ntr.* kör
cercetа, cerçetez, cercetat megvizsgálni, megtekinteni
cere, cer, cerut kérni
cerealе, -le *s. f.* gabona, gabonafélék
cerdac, -ce *s. ntr.* tornác
cetate, cetăţi *s. f.* vár
ceva *pr.* valami
chef, chefuri *s. ntr.* kedv
cheie, chei *s. f.* kulcs
chema, chem, chemat hívni *R(A)* **nevezni, cum se cheamă** hogy hívják
chestiune, -ni *s. f.* kérdés, ügy
chiar *adv.* éppen
chibrit, -turi *s. ntr.* gyufa
chiflă, -le *s. f.* zsemle
chimie *s. f.* kémia
chin, chinuri *s. ntr.* kín, fájdalom
chinui, chinuiesc, chinuit kínozni, sanyargatni, gyötörni
chioşc, chioşcuri *s. ntr.* kioszk, pavilon
chip, chipuri *s. ntr.* arc, kép, ábrázat, alak, mód
chirurgical, -lă, -li, -le sebészi
chiuvetă, -te *s. f.* mosdókagyló
cina, cinez, cinat vacsorázni
cină, -ne *s. f.* vacsora
cine *pr.* ki, aki
cineclub, -buri *s. ntr.* filmklub
cinema *s. ntr.* (nem ragozható) mozi
cinemascop *s. ntr.* szélesvásznú (film)
cinematograf, -fe *s. ntr.* mozi
cinematografic, -că, -ci, -ce film-, **artă cinematografică** filmművészet
cineva *pr.* valaki
ciocolată, -te *s. f.* csokoládé, **ciocolată cu lapte** tejcsokoládé, **ciocolată amăruie** keserű csokoládé
ciorap, -pi *s. m.* harisnya
ciorbă, -be *s. f.* savanyú leves, csorba
circ, circuri *s. ntr.* cirkusz

circuit, -te *s. ntr.* áramkör, vezeték, vonal, **scurt circuit** rövidzárlat
circula, circul, circulat közlekedni, keringeni
citi, citesc, citit olvasni, elolvasni
cititor, -ri *s. m.* olvasó
ciudat, -tă, -ţi, -te különös
cîine, -ni *s. m.* kutya
cîmpie, cîmpii *s. f.* alföld, mező, síkság
cînd *adv.* mikor, amikor, **de cînd** mióta, amióta, **pînă cînd** meddig, ameddig
cînta, cînt, cîntat énekelni, hangszeren játszani, **cîntă la vioară** hegedül
cîntăreţ, -ţi *s. m.* énekes
cîştiga, cîştig, cîştigat nyerni, szerezni
cît, cîtă, cîţi, cîte *adj.* és *num.* hány, ahány, mennyi, amennyi
cîteva, cîtăva, cîţiva, cîteva *num.* néhány
clachetă, -te *s. f.* (a filmfelvételeknél használatos) csapó
clădire, -ri *s. f.* épület
client, -nţi *s. m.* vendég, ügyfél, kliens, **vechi client** régi vendég
clipă, -pe *s. f.* pillanat
coace, coc, copt megsütni, megfőzni, *R (A)* **s-au copt strugurii** megérett a szőlő
coborî, cobor, coborît leszállni, lemenni
cocor, -ri *s. m.* daru
codru, -dri *s. m.* erdő
cofetărie, -rii *s. f.* cukrászda
coleg, -gi *s. m.* kolléga
colţ, colţuri *s. ntr.* sarok
comaliment *s. ntr.* csemege(bolt)
comanda, comand, comandat rendelni, megrendelni
comandă, comenzi *s. f.* (meg)rendelés
combinat, -te *s. ntr.* kombinát
combină, -ne *s. f.* kombájn
comerţ, -ţuri *s. ntr.* kereskedelem
comfort, -turi *s. ntr.* komfort, kényelem, **apartamentul are tot comfortul** összkomfortos lakás
comod *adv.* kényelmesen
compartiment, -te *s. ntr.* fülke, szakasz
completa, completez, completat kitölteni
complicaţie, -ţii *s. f.* baj, komplikáció
complimente *s. ntr. pl.* üdvözlet, **cu complimente alese** szívélyes üdvözlettel
compune, compun, compus alkotni (zene), *R (A) (csak 3. személyben)* **se compune** áll vmiből
compus, -usă, -uşi, -use összetett
comunica, comunic, comunicat közölni
concediu, -dii *s. ntr.* szabadság,

concediu de odihnă évi szabadság, **este în concediu** szabadságon van

concert, -te *s. ntr.* hangverseny, koncert

concret, -etă, -eţi, -ete kézzelfogható, konkrét

condiţional, -lă, -li, -le feltételes **mod condiţional** feltételes mód

confecţie, -ţii *s. f.* konfekció

confecţiona, confecţionez, confecţionat készruhát előállítani

conjunctiv, -vă, -vi, -ve kötő-, **mod conjunctiv** kötőmód

conjuncţie, -ţii *s. f.* kötőszó

construcţie, -ţii *s. f.* építkezés

construire, -ri *s. f.* építés

consulta, consult, consultat szaktanácsot kérni v. adni, konzultálni

contabil, -li *s. m.* könyvelő

contagios, -gioasă, -gioşi, -gioase fertőző, ragályos

continuare *s. f.* folytatás, **în continuare** folytatólagosan

control, -oale *s. ntr.* ellenőrzés

controla, controlez, controlat ellenőrízni

controlor, -ri *s. m.* kalauz (vonaton)

conversaţie, -ţii *s. f.* beszélgetés

cooperativă, -ve *s. f.* szövetkezet

copac, -ci *s. m.* (élő) fa

copil, copii *s. m.* gyerek, gyermek

copilaş, -şi *s. m.* kisfiú

copleşi, copleşesc, copleşit elhalmozni

cor, coruri *s. ntr.* kórus

cordon, -doane *s. ntr.* öv

corp, corpuri *s. ntr.* test

cortină, -ne *s. f.* (színházi) függöny

costa, costă *(csak 3. személyben!)* **costat** vmibe kerül, **cît costă** mennyibe kerül

costum, -me *s. ntr.* öltöny, kosztüm **costum de baie** fürdőruha

covor, covoare *s. ntr.* szőnyeg

cozonac, -ci *s. m.* kalács

crainic, -ci *s. m.* (tv *v.* rádió-) bemondó

cramă, -me *s. f.* borozó

cravată, -te *s. f.* nyakkendő

crede, cred, crezut hinni

creion, creioane *s. ntr.* ceruza

cremă, -me *s. f.* krém

creşte, cresc, crescut nőni

critic, -ci *s. m.* kritikus

crunt *adv.* kegyetlenül, nagyon

cu *prep.* -val, -vel, **cu tramvaiul** villamossal, **cu noi** velünk

cucoană, -ne *s. f.* nő, dáma

cui, cuie *s. ntr.* szeg

cuib, cuiburi *s. ntr.* fészek

culminant, -ntă, nţi, -nte tető-, csúcs-, **moment culminant** csúcspont

culoare, -lori *s. f.* szín, **film în culori** színes film

cum *adv.* hogy, hogyhogy, hogyan, ahogy, ahogyan

cum *conj.* mivelhogy
cuminte *adv.* okosan, **stai cuminte** ülj nyugton, légy jó
cumnat, -naţi *s. m.* sógor
cumpăra, cumpăr, cumpărat vásárolni, venni
cumpărătură, -ri *s. f.* vásárlás, vétel
cunoaşte, cunosc, cunoscut ismerni, megismerni
cunoscut, -tă, -ţi, -te ismert
cunoştinţă, -ţe *s. f.* ismerős, **o cunoştinţă veche** egy régi ismerős
cuprinde, cuprind, cuprins tartalmazni, magában foglalni
cuptor, -toare *s. ntr.* kemence, sütő
curat, -tă, -ţi, -te tiszta
curat *adv.* tisztán
curent, -ntă, -nţi, -nte folyó
curent, -nţi *s. m.* léghuzat, **curent electric** villanyáram
curînd *adv.* mindjárt, hamarosan, **în curînd** hamarosan, **de curînd** nemrég, a minap
curs, cursuri, *s. ntr.* tanfolyam, **a urma un curs** tanfolyamon részt venni
curte, curţi *s. f.* udvar
cuşetă, -te *s. f.* ágy a hálófülkében
cutie, -tii *s. f.* doboz, postaláda, **pune la cutie scrisoarea** bedobja a postaládába a levelet
cuţit, -te *s. ntr.* kés

D

da *adv.* igen
da, dau, dat adni, **fereastra dă spre parc** az ablak a park felé néz, **dă un telefon** telefonál, **îşi dă seama** rájön vmire
dacă *conj.* ha
dactilografă, -fe *s. f.* gépírónő
damă, -me *s. f.* hölgy
dans, dansuri *s. ntr.* tánc
dansa, dansez, dansat táncolni
dar *conj.* de
dar, daruri *s. ntr.* ajándék
dată, -te *s. f.* dátum, időpont, kelet, **altă dată** máskor, **dintr-o dată** egyszerre
dărăpănat, -ată, -aţi, -ate düledező
dărui, dăruiesc, dăruit ajándékozni
de *prep.* **un kilogram de pîine** egy kiló kenyér, **salată de roşii** paradicsomsaláta, **aştept de zece minute** tíz perce várok, **de la** -tól, -től, -ból, -ből
deal, dealuri *s. ntr.* hegy, domb
decembrie *s. m.* december
deci *conj.* tehát
decide, decid, decis elhatározni, dönteni
decît *prep.* mint
declara, declar, declarat bejelenteni (hatóságnak !), kijelenteni
decola, decolez, decolat felszállni, felemelkedni (repülőgép)

decor, **-ruri** *s. ntr.* díszlet
definitiv *adv.* végképpen
deja *adv.* már
dejun, **-nuri** *s. ntr.* reggeli, **micul dejun** reggeli
delegație, **-ții** *s. f.* küldöttség
delicios, **-oasă**, **-oși**, **-oase** pompás, finom, felséges
deltă, **-te** *s. f.* delta, **Delta Dunării** a Duna deltája
demonstrativ, **-vă**, **-vi**, **-ve** (be)mutató, **pronume demonstrativ** mutató névmás
dentist, **-iști** *s. m.* fogorvos
deoarece *conj.* mivel
deocamdată *adv.* egyelőre
depărtare, **-tări** *s. f.* messzeség, **în depărtare** messze
depinde, **depind**, **depins** függeni, **depinde de gusturi** kinek mi ízlik
deplasa, **deplasez**, **deplasat** *R (A)* kimozdulni, kiszállni, járkálni
deplasare, **-sări** *s. f.* kiszállás
deranjat, **-ată**, **-ați**, **-ate** megzavart, **el(ea) a fost deranjat(ă) de controlor** őt a kalauz zavarta meg
derivare, **-vări** *s. f.* szóképzés, szószármaztatás
descărcare, **-cări** *s. f.* kisülés, **descărcări electrice** villámlás(ok)
deschide, **deschid**, **deschis** nyitni, kinyitni, *R (A)* kinyílni
descinde, **descind**, **descins** kiszállni
descrie, **descriu**, **descris** leírni
deseară *adv.* ma este, estére
desface, **desfac**, **desfăcut** felbontani, kibontani
desigur *adv.* biztosan
despărți, **despart**, **despărțit** elválasztani *R (A)* elválni
despărțire, **-ri** *s. f.* elválás
desperat *adv.* kétségbeesetten
destul, **-lă**, **-li**, **-le** elég
destul *adv.* elég, eléggé
deși *conj.* pedig
deșteptător, **-toare** *s. ntr.* ébresztőóra
devreme *adv.* korán, **prea devreme** túl korán
diateză, **-ze** *s. f.* igealak, igeragozás
diferit, **-ită**, **iți**, **-ite** eltérő, különböző
dimineața *adv.* reggel
dimineață *s. f.* reggel
din *prep.* -ból, -ből, -ról, -ről, **turist din România** romániai turista
dinspre *prep.* felől
dinte, **dinți** *s. m.* fog
direct *adv.* egyenesen
director, **-ri** *s. m.* igazgató
discuta, **discut**, **discutat** beszélgetni, megvitatni, tárgyalni
discuție, **-ții** *s. f.* vita, nézeteltérés
dispune, **dispun**, **dispus** jókedvre

hangol, intézkedik, **este prost dispus** rossz hangulatban van
distribuţie, -ţii *s. f.* szereposztás
dînsul, dînsa, dînşii, dînsele *pr.* ő, ők
doamnă, -ne *s. f.* hölgy
doar *adv.* hiszen
doctor, -ri *s. m.* orvos
doi, două *num.* kettő, **sîntem doi** ketten vagyunk
domn, domni *s. m.* úr, **domnul Varga** Varga úr
domnişoară, -re *s. f.* kisasszony
dori, doresc, dorit kívánni, szeretni valamit
dormi, dorm, dormit aludni
dormitor, -toare *s. ntr.* hálószoba
drag *s. ntr.* szeretet, **cu drag** szeretettel
drag, dragă, dragi *adj.* édes, drága, kedves, **dragă Ana** kedves Anna
dreaptă *s. f.* jobb (kéz), **la dreapta** jobbra, **se uită în dreapta** jobbra néz
drept *adv.* őszintén
drept *prep.* -ul, -ül, -ként, **drept călăuză** idegenvezetőként
dreptate, -tăţi *s. f.* igazság, **are dreptate** igaza van
drum, drumuri *s. ntr.* út, **în drum** útközben
duce, duc, dus vinni, *R (A)* menni, elmenni
dulap, -puri *s. ntr.* szekrény
dulciuri *s. ntr. pl.* édességek
duminică, -ci *s. f.* vasárnap
dumneata *pr.* maga
dumneavoastră *pr.* ön, önök
dungă, -gi *s. f.* sáv
după *prep.* után, **după ce** miután
durea, doare *(csak 3. személyben!)* **durut** fáj
durere, -ri *s. f.* fájdalom

E

ea *pr. f.* ő
ecran, -ne *s. ntr.* vetítővászon, **film pe ecran lat** szélesvásznú film, **micul ecran** a tv képernyője
egal, -lă, -li, -le egyenlő, **cu o voce egală** monoton hangon
ei *pr. m. pl.* ők
ei *interj.* ejnye, hát, na, no
el *pr. m.* ő
ele *pr. f. pl.* ők
elegant, -ntă, -nţi, -nte választékosan öltözködő, elegáns
elev, -vi *s. m.* tanuló
englez, -zi *s. m.* angol (férfi)
englezeşte *adv.* angolul
est *s. ntr.* kelet (világtáj)
etaj, -je *s. ntr.* emelet
etcetera *adv.* és a többi *(rövidítve* **etc.***)* stb.
etern, -nă, -ni, -ne örök
eu *pr.* én

eveniment, -te *s. ntr.* esemény
exact, -ctă, -cți, -cte pontos
exact *adv.* pontosan
examen, -ne *s. ntr.* vizsga
examina, examinez, examinat vizsgálni, megvizsgálni
exclama, exclam, exclamat felkiáltani
excursie, -sii *s. f.* kirándulás
exercițiu, -ții *s. ntr.* gyakorlat
expedia, expediez, expediat feladni, elküldeni
expediție, -ții *s. f.* felfedező út, expedíció
experiență, -țe *s. f.* tapasztalat, **schimb de experiență** tapasztalatcsere
explica, explic, explicat megmagyarázni
expres, expresuri *s. ntr.* gyorsvonat, expressz
extern, -nă, -ni, -ne kül-, külső
extrage, extrag, extras kihúzni
extrem *adv.* rendkívül, **extrem de modern** rendkívül divatos

F

fabrică, -ci *s. f.* gyár
face, fac, făcut csinálni, készíteni, tenni, **ce mai faceți** hogy van (ön), **face curat** takarít
falcă, fălci *s. f.* állkapocs
fals, falsă, falși, false hamis
familiar, -ră, -ri, -re családias, bizalmas
familie, -lii *s. f.* család
fapt, fapte *s. ntr.* tett, **de fapt** valójában
farfurie, -rii *s. f.* tányér
farmacie, -cii *s. f.* gyógyszertár
fată, fete *s. f.* lány
față, fețe *s. f.* arc, **față de masă** asztalterítő, **în fața** (+G) vki, vmi előtt, **în față** elöl
făgădui, făgăduiesc, făgăduit ígérni, megígérni
fără *prep.* nélkül
febră *s. f.* láz
februarie *s. m.* február
fel, feluri *s. ntr.* fél, fogás, **felul doi** a második fogás, **de toate felurile** mindenféle
felicitare, -tări *s. f.* üdvözlet, gratuláció
felie, -lii *s. f.* szelet, **tăiat în felii** szeletelve
femeie, femei *s. f.* asszony, nő
feminin *s. ntr.* nőnem
fereastră, ferestre *s. f.* ablak
fericit, -ită, -iți, -ite boldog
fericit *adv.* boldogan
fetiță, -țe *s. f.* leányka
fi, sînt, fost lenni, létezni
fiecare *pr.* mindegyik
fierbinte, fierbinți *adj.* forró
fierbinte *adv.* forrón
film, filme *s. ntr.* film, **merge la un film** moziba megy

filozofa, filozofez, filozofat elmélkedni, bölcselkedni, okosodni
fin, fină, fini, fine finom
fine *s. ntr.* vég, **în fine** végül, végül is, végre
firește *adv.* természetesen
firmă, -me *s. f.* címtábla, üzleti cégtábla
fizică *s. f.* természettan, fizika
fix *adv.* pontosan
fixa, fixez, fixat lerögzíteni, megállapítani
flăcău, flăcăi *s. m.* fiatalember
fleac, fleacuri *s. ntr.* csekélység, semmiség
floare, flori *s. f.* virág
fluiera, fluier, fluierat fütyülni
fluviu, -vii *s. ntr.* folyam
foaier, -re *s. ntr.* (színházi) előcsarnok
foame *s. f.* éhség, **îi e foame** éhes
foarte *adv.* nagyon, igen, **foarte bine** nagyon jó(l)
fonetică *s. f.* hangtan, fonetika
forfotă *s. f.* sürgés-forgás, jövés-menés, nyüzsgés
forma, formez, format alkotni, formálni, képezni, **formează numărul** tárcsáz(za) a számot
formalitate, -tăți *s. f.* formaság
formidabil, -lă, -li, -le hatalmas, óriási, remek, ragyogó
formular, -re *s. ntr.* űrlap, nyomtatvány
fotografia, fotografiez, fotografiat fényképezni
fotografie, -fii *s. f.* fénykép
fotoliu, -lii *s. ntr.* fotel, párnázott karosszék
francez, -zi *s. m.* francia (férfi)
franțuzește *adv.* franciául
franzelă, -le *s. f.* vekni, zsúrkenyér
frate, frați *s. m.* fiútestvér, **frați** testvérek
fricos, -coasă, -coși, -coase félős
frig *s. ntr.* hideg, **îi e frig** fázik
frigider, -re *s. ntr.* hűtőszekrény
friptură, -turi *s. f.* sült, pecsenye
frișcă *s. f.* tejszínhab
frontieră, -re *s. f.* határ
frumos, -moasă, -moși, -moase szép
frumusețe, -ți *s. f.* szépség
fugi, fug, fugit futni, szaladni
fular, -re *s. ntr.* sál
fulgera, fulgeră *(csak 3. személyben)* **fulgerat** villámlik
fuma, fumez, fumat dohányozni
funcționar, -ri *s. m.* tisztviselő
funcționară, -re *s. f.* tisztviselőnő
funcționare *s. f.* működés
furculiță -țe *s. f.* villa (evőeszköz)
furnicar, -re *s. ntr.* hangyaboly, **furnicar de oameni** sok-sok ember, embertömeg
fustă, -te *s. f.* szoknya

galanter*ie*, -*rii* *s. f.* divatáru, **arti-cole de galanter*ie*** divatcikkek
g*a*lben, -nă, -ni, -ne sárga
gar*a*j, -je *s. ntr.* garázs
garanț*ie*, -*ții* *s. f.* jótállás, garancia
g*a*ră, gări *s. f.* állomás, pályaudvar
gargar*ă* *s. f.* toroköblítés, gargarizálás, **f*a*ce gargar*ă*** gargarizál
garnit*ură*, -ri *s. f.* körítés, köret
g*a*ta *adv.* készen, elég
gaz, g*a*ze *s. ntr.* gáz
g*ă*ină, -ni *s. f.* tyúk
găl*u*șcă, -ște *s. f.* galuska
găs*i*, găsesc, găs*i*t találni, megtalálni
geam, ge*a*muri *s. ntr.* ablaküveg, ablak
ge*a*ntă, genți *s. f.* női táska, retikül
geografi*e* *s. f.* földrajz
geologi*e* *s. f.* földtan, geológia
geometri*e* *s. f.* mértan, geometria
ger, geruri *s. ntr.* fagy, nagy hideg
ghem, gh*e*muri *s. ntr.* gombolyag
ghid, gh*i*duri *s. ntr.* útikalauz
ghini*o*n, -io*a*ne *s. ntr.* balszerencse, pech
ghișeu, ghișee *s. ntr.* ablakfülke, pénztárablak, tolóablak
gimn*a*stică *s. f.* torna, **f*a*ce gimn*a*stică** tornászik
gips, g*i*psuri *s. ntr.* gipsz
gira*f*ă, -fe *s. f.* zsiráf
gînd, gînduri *s. ntr.* gondolat
gînd*i*, gînd*e*sc, gînd*i*t gondolni, *R (A)* gondolkozni
gîscă, gîște *s. f.* liba
gît, gîturi *s. ntr.* nyak, torok, **îl do*a*re în gît** fáj a torka
glob, gl*o*buri *s. ntr.* földgömb
glum*i*, glum*e*sc, glum*i*t tréfálni, tréfálkozni
gogoș*a*r, -ri *s. m.* paradicsompaprika
gol, go*a*lă, goi, go*a*le üres, meztelen
gol *adv.* üresen
grad, gr*a*de *s. ntr.* fok
gram, gr*a*me *s. ntr.* gramm
grama*t*ică, -ci *s. f.* nyelvtan
grați*o*s *adv.* kecsesen, bájosan
grăb*i*, grăb*e*sc, grăb*i*t *R (A)* sietni
grăb*i*t *adv.* sietve
grăd*i*nă, -ni *s. f.* kert
grănic*e*r, -ri *s. m.* határőr
grăt*a*r, -re *s. ntr.* rostonsült, flekken
greș*e*a*l*ă, -șeli *s. f.* hiba
gri *adj.* szürke
grîne *s. f. pl.* gabona
groz*a*v, -vă, -vi, -ve rettentő, nagy, szörnyű, irtózatos
groz*a*v *adv.* nagyon, rémesen
g*u*ră, guri *s. f.* száj
gust, g*u*sturi *s. ntr.* íz, ízlés
gust*a*re, -tări *s. f.* ízlelés, kóstolás, kóstolgatás, falatozás, **la o gust*a*re** falatozik

H

hai *interj.* no, na gyere
h*a*ină, -ne *s. f.* ruha
hal*a*t, -te *s. ntr.* köpeny
h*a*lbă, -be *s. f.* korsó sör
h*a*rnic, -că, -ci, -ce dolgos, szorgalmas, serény, szorgos
h*a*rtă, hărţi *s. f.* térkép
hidrocentr*a*lă, -le *s. f.* vízierőmű
hîrt*ie*, -t*ii* *s. f.* papír
hoinăr*i*, hoinăr*esc*, hoinăr*it* bandukolni, csavarogni, csatangolni, járkálni
hol, h*o*luri *s. ntr.* előcsarnok, hall
hotărî, hotăr*ăsc*, hotărî*t* határozni, dönteni, *R (A)* elhatározni
hotărî*t*, -î*tă*, -î*ţi*, -î*te* határozott
hot*e*l, -luri *s. ntr.* szálloda, szálló, hotel

I

ia *interj.* no
ianu*a*rie *s. m.* január
iar *adv.* ismét, megint, szintén
iar *conj.* de, pedig
i*a*rbă *s. f.* fű
i*a*rna *adv.* télen
i*a*rnă, ierni *s. f.* tél
i*a*tă *interj.* íme
ici *adv.* itt, **de ici c*o*lo** innen-onnan
id*ee*, id*ei* *s. f.* eszme, fogalom, kép, ötlet
ieftin, -nă, -ni, -ne olcsó
ieri *adv.* tegnap
ieş*i*, ies, ieş*it* kijönni, kimenni
ieş*i*re, -ri *s. f.* kijárat
imedi*at* *adv.* azonnal
imperat*i*v, -vă, -vi, -ve parancsoló, **mod imperat*i*v** parancsoló v. felszólító mód
imperf*e*ct *s. ntr.* elbeszélő *v.* leíró múlt
impermea*a*bil, -le *s. ntr.* esőköpeny
imp*o*rt, -turi *s. ntr.* import, **pant*o*fi imp*o*rt** importcipő
import*a*nt, -ntă, -nţi, -nte fontos
impr*e*sie, -sii *s. f.* benyomás
in *s. ntr.* len
incid*e*nt, -te *s. ntr.* váratlan, többnyire kellemetlen esemény, incidens
indicat*i*v, -vă, -vi, -ve mutató, jelölő, **mod indicat*i*v** kijelentő mód
indispozi*ţ*ie, -ţii *s. f.* lehangoltság, rossz közérzet, indiszponáltság
in*e*l, -le *s. ntr.* gyűrű
infirmi*e*ră, -re *s. f.* (beteg)ápolónő
ingin*e*r, -ri *s. m.* mérnök, **ingin*e*r electrot*e*hnic** elektromérnök
***i*nimă, -mi** *s. f.* szív
insol*a*ţie, -ţii *s. f.* napszúrás
instal*a*t, -*a*tă, -*a*ţi, -*a*te elhelyezett, megtelepedett
instal*a*ţie, -ţii *s. f.* műszaki berendezés
instr*u*ctor, -ri *s. m.* edző, oktató, **instr*u*ctor de înot** úszómester

instrucţiune, -ni *s. f.* rendelkezés, utasítás, instrukció
insulă, -le *s. f.* sziget
insuliţă, -ţe *s. f.* szigetecske, kis sziget
inteligent, -ntă, -nţi, -nte értelmes, eszes, művelt, intelligens
interesa, interesez, interesat érdekelni, *R (A)* érdeklődni, gondoskodni
interjecţie, -ţii *s. f.* indulatszó
intern, -nă, -ni, -ne belső, **telefon interior** mellékállomás
interogativ, -vă, -vi, -ve kérdő, **pronume interogativ** kérdő névmás
interpret, -eţi *s. m.* előadó művész, szereplő
intervenit, intervin, intervenit beavatkozni, közbeszólni
intervenţie, -ţii *s. f.* beavatkozás, közbelépés, közbenjárás
interzis, -isă, -işi, -ise tiltott, tilos
intimitate, -tăţi *s. f.* meghittség, bizalmasság, bensőséges viszony
intra, intru, intrat belépni, bejönni, bemenni
intrare, -trări *s. f.* bejárás, belépés, bejárat
invita, invit, invitat meghívni
invitat, -aţi *s. m.* vendég, meghívott
invitaţie, -ţii *s. f.* meghívás
iolă, -le *s. f.* vitorlás csónak, evezős csónak, sportvitorlás, jolle
istoric, -că, -ci, -ce történelmi
istorie *s. f.* történelem
italian, -lieni *s. m.* olasz (férfi)
itinerar, -re *s. ntr.* útirány, útvonal
iugoslav, -vi *s. m.* jugoszláv (férfi)
iulie *s. m.* július
iunie *s. m.* június
iute, iuţi *adj.* gyors
iute *adv.* gyorsan, szaporán
izbucni, izbucnesc, izbucnit kitörni
izola, izolez, izolat elkülöníteni, elszigetelni, izolálni

Î

îi *pr.* neki
îl *pr. m.* őt
îmbolnăvi, îmbolnăvesc, îmbolnăvit *R (A)* megbetegedni
îmbrăca, îmbrac, îmbrăcat felölteni, *R (A)* felöltözködni
îmbrăcăminte *s. f.* ruházat, ruházati bolt
îmbrăţişa, îmbrăţişez, îmbrăţişat megölelni, *R (A)* összeölelkezni
împăcare, -cări *s. f.* kibékülés
împiedica, împiedic, împiedicat megakadályozni
împlini, împlinesc, împlinit betölteni
împreună *adv.* együtt
în *prep.* -ban, -ben, -ba, -be, -ra,

-re, a pleca în străinătate külföldre menni
înainta, înaintez, înaintat előrehaladni, előlépni
înainte *adv.* elől, előre, înainte de előtt
înalt, -ltă, -lți, -lte magas
înapoia, înapoiez, înapoiat visszaadni, *R (A)* visszatérni
înălța, înalț, înălțat *R (A)* felemelkedni
încasa, încasez, încasat bevételezni, felvenni (pénzt)
încă *adv.* még
încălțăminte *s. f.* lábbeli, cipőbolt
încălzire, -ri *s. f.* fűtés, încălzire centrală központi fűtés
încăpea, încap, încăput beférni, elférni
încăpere, -ri *s. f.* helyiség, szoba
începe, încep, început kezdeni, *R (A)* kezdődni
începere, -ri *s. f.* kezdés
început, -turi *s. f.* kezdet, la început kezdetben, előbb, először
încerca, încerc, încercat megpróbálni
înceta, încetez, încetat abbahagyni, megszüntetni, megállni
închide, închid, închis bezárni
închipui, închipui, închipuit elképzelni
închis, -isă, -iși, -ise zárt, sötét, verde închis sötétzöld, ușă închisă, becsukott ajtó, închis zárva
încîntător, -toare, -tori, -toare elragadó
încît *conj.* hogy, úgyhogy
încolo *adv.* arra, mai încolo odébb
încuviința, încuviințez, încuviințat helyeselni
îndelung, -gă, -gi hosszú, hosszas, alegere îndelungă hosszas válogatás
îndemînă *adv.* kéznél, la îndemînă a keze ügyében
îndrăgostit, -ită, -iți, -ite szerelmes
îndrepta, îndrept, îndreptat megigazítani, *R (A)* valakihez fordulni, valami felé menni
înfiorător, -toare, -tori, -toare borzalmas, hátborzongató, iszonyú
înghețată, -te *s. f.* fagylalt
îngrijora, îngrijorez, îngrijorat aggasztani, nyugtalanítani
înot *s. ntr.* úszás, bazin de înot úszómedence
înota, înot, înotat úszni
înregistra, înregistrez, înregistrat beiktatni, bevételezni
însă *conj.* azonban
însoțit, -ită, -iți, -ite kísért
înstelat, -ată, -ați, -ate csillagos
însura, însor, însurat *R (A)* megnősülni

înșela, **înșel**, **înșelat** *R (A)* csalódni

înștiința, **înștiințez**, **înștiințat** értesíteni

întinde, **întind**, **întins** odanyújtani, *R (A)* elterülni

întins, **-nsă**, **-nși**, **-nse** terjedelmes, nagy kiterjedésű

întîlni, **întîlnesc**, **întîlnit** találkozni, *R (A)* találkozni

întîlnire, **-ri** *s. f.* találkozás

întîmpina, **întîmpin**, **întîmpinat** fogadni

întîmpinare, **-nări** *s. f.* fogadás

întîmpla, **întîmplă** *(csak 3. személyben)* **întîmplat** *R (A)* történik, **ce s-a întîmplat** mi történt

întîrzia, **întîrzii**, **întîrziat** késni, elkésni

întîrziere, **-ri** *s. f.* késés

întoarce, **întorc**, **întors** *R (A)* visszatérni

întocmai, *adv.* pontosan

întotdeauna *adv.* mindig

între *prep.* között, közben

întreba, **întreb**, **întrebat** megkérdezni

întreprindere, **-ri** *s. f.* üzem, vállalat

întrerupe, **întrerup**, **întrerupt** félbeszakítani, valakinek a szavába vágni, abbahagyni

într-un (+ un, + o = **într-un**, **într-o**) *prep.* -ban, -ben, -ba, -be, **într-un sat** egy faluban, **într-o uzină** egy üzemben

întuneric *s. ntr.* sötét, sötétség, **se face întuneric** sötét lesz

înțelege, **înțeleg**, **înțeles** érteni, *R (A)* megegyezni, megállapodni

înțeles, **-șuri** *s. ntr* értelem, **bine-înțeles** magától értetődően

învăța, **învăț**, **învățat** tanulni, megtanulni, **învață franțuzește** franciául tanul, tanít, **îl învață să citească** megtanítja olvasni

învățămînt, **-minte** *s. ntr.* oktatás, közoktatás

J

jar *s. ntr.* parázs

joc, **jocuri** *s. ntr.* játék

joi *s. f.* csütörtök

jos *adv.* lenn, **pe jos** gyalog

juca, **joc**, **jucat** táncolni, játszani, **joacă fotbal** futballozik, *R (A)* játszani, **se joacă cu mingea** labdázik

jucărie, **-rii** *s. f.* játék

jumătate, **-tăți** *s. f.* fél

K

kilogram, **-me** *s. ntr.* kilógramm, kiló, **un kilogram de vin** egy liter bor

la *prep.* -nál, -nél, -ra, -re, -hoz, -hez, -höz, -kor, **la telefon** a telefonnál, **la noi** nálunk, **la şapte** hétkor, **spor la muncă** jó munkát, sok sikert

laborator, -toare *s. ntr.* laboratórium

lac, lacuri *s. ntr.* tó

lactat, -ată, -aţi, -ate tej-, tejes, **produse lactate** tejtermékek

lamă, -me *s. f.* borotvapenge

lampă, lămpi *s. f.* lámpa

lanţ, lanţuri *s. ntr.* lánc

lapoviţă *s. f.* havaseső

lapte, *s. ntr.* tej

larg *adv.* szélesen

lat, lată, laţi, late széles, lapos

lămîie, lămîi *s. f.* citrom

lămuri, lămuresc, lămurit felvilágosítani, *R (A)* tisztázódni, megoldódni

lărgime, -imi *s. f.* szélesség

lăsa, las, lăsat engedni, hagyni, **lasă la o parte** félreteszi, *R (A)* leszállni, **se lasă noaptea** leszáll az éj

lătra, latru, lătrat ugat

lecţie, -ţii *s. f.* feladat, lecke

lega, leg, legat kötni, megkötni, *R (A)* kötözködni, **de ce te legi de mine** miért kötözködsz velem

legendă, -de *s. f.* monda, legenda

lenjerie, -rii *s. f.* fehérneműleoaică, -ce *s. f.* nőstény oroszlán

leu, lei *s. m.* oroszlán, lej (román pénzegység)

liber, -ră, -ri, -re szabad

liber *adv.* szabad, szabadon

librărie, -rii *s. f.* könyvesbolt

liceu, -cee *s. ntr.* líceum, gimnázium

lift, lifturi *s. ntr.* felvonó, lift

limbă, -bi *s. f.* nyelv

limpede, limpezi *adj.* tiszta, átlátszó

lin *adv.* lassan, csendesen, lágyan, szelíden, simán

lingură, -ri *s. f.* kanál

linguriţă, -ţe kiskanál

linişte *s. f.* csend

linişti, liniştesc, liniştit lecsendesíteni, megnyugtatni, *R (A)* lecsendesedni, megnyugodni

liniştit, -ită, -iţi, -ite csendes

lipsi, lipsesc, lipsit hiányozni

literatură, -ri *s. f.* irodalom

litoral *s. ntr.* tengerpart

lîngă *prep.* mellett, mellé

loc, locuri *s. ntr.* hely, **loc de muncă** munkahely, **de loc** egyáltalán, **pe loc** helyben

local, -lă, -li, -le helyi, helybeli

localitate, -tăţi *s. f.* hely, helység

locui, locuiesc, locuit lakni

logodi, logodesc, logodit eljegyezni, *R (A)* eljegyezni magát

logodnică, -ce *s. f.* jegyes, menyasszony
lojă, loji *s. f.* páholy
lor *pr.* nekik
lor (al, a, ai, ale *birtokos névelővel*
pr. (az) övék, (az) övéik
loto *s. ntr.* lottó, **bilet la loto** lottószelvény
lua, iau, luat venni, levenni, bevenni, felvenni, vinni, **a lua masa** ebédelni, **a lua o bere** meginni egy pohár sört, **a lua loc** leülni, **a lua o gustare** egy pár falatot enni, **a lua în primire** gondjaiba venni
lucra, lucrez, lucrat dolgozni
lui *pr.* neki
lui (al, a, ai, ale *birtokos névelővel*) *pr.* (az) övé, (az) övéi
lume, lumi *s. f.* világ, **toată lumea** mindenki, **lumea care trece** járókelők
lumină, -ni *s. f.* fény
luminos, -noasă, -noşi, -noase fényes, világos
lună, luni *s. f.* hónap,
luneca, lunec, lunecat elcsúszni, siklani, átsiklani (másik témára)
lunecare, -cări *s. f.* lecsúszás, lesiklás
lung, lungă, lungi hosszú
luni *s. f.* hétfő
lup, lupi *s. m.* farkas
lux, luxuri *s. ntr.* fényűzés, luxus

machetă, -te *s. f.* valamilyen objektum kicsinyített mása, minta, makett
magazie, -zii *s. f.* raktár
magazin, -ne *s. ntr.* áruház, üzlet
maghiar, -ră, -ri, -re magyar, **limba maghiară** magyar nyelv
magiun *s. ntr.* szilvalekvár
magnetofon, -foane *s. ntr.* magnetofon
mai *s. m.* május
mai *adv.* még, már, **mai bun** jobb, **mai bine** jobban, inkább, **mai în faţă** előbbre
maiou, -uri *s. ntr.* atlétaing
mamă, -me *s. f.* anya
manifesta, manifest, manifestat kinyilvánítani, kifejezni
marcă, mărci *s. f.* bélyeg
mare, mari *adj.* nagy
mare, mări *s. f.* tenger
marfă, mărfuri *s. f.* áru
margine, -ni *s. f.* perem, szél, **la marginea oraşului** a város szélén
maritim, -mă, -mi, -me tengeri
maro *adj.* barna
martie *s. m.* március
marţi *s. f.* kedd
marxism *s. ntr.* marxizmus
masă, mese *s. f.* asztal, **masă de lucru** íróasztal, **faţă de masă**

asztalterítő, **pune masa** megterít
masculin *s. ntr.* lúmnem
maşină, -ni *s. f.* gép, gépkocsi, autó, **maşină de ras** villanyborotva, **maşină de spălat rufe** mosógép
matematică *s. f.* mennyiségtan, matematika
material, -le *s. ntr.* anyag
maxim, -mă, -mi, -me legnagyobb, legmagasabb, maximális
măcar *adv.* legalább
mămăligă, -gi *s. f.* puliszka
mămăliguţă, -ţe *s. f.* *(kicsinyítő képzővel)* puliszka
mănăstire, -ri *s. f.* kolostor
mănuşă, -şi *s. f.* kesztyű
măr, mere *s. ntr.* alma
măsea, măsele *s. f.* zápfog, **durere de măsele** fogfájás
mătura, mătur, măturat seperni
măturătură, -ri *s. f.* seprő
mătuşă, -şi *s. f.* nagynéni
mecanic, -ci *s. m.* gépész, mechanikus, műszerész, szerelő
medical, -lă, -li, -le orvosi, orvos-, **primajutor medical** elsősegély
megafon, -foane *s. ntr.* hangszóró, hangerősítő
melodie, -dii *s. f.* dallam, melódia, dal
membru, -bri *s. m.* tag
mereu *adv.* mindig, állandóan
merge, merg, mers menni, **ceasul merge înainte** az óra siet
merita, merit, meritat megérdemelni
meşter, -ri *s. m.* mester
metru, -tri *s. m.* méter
meu, mea, mei, mele (**al, a, ai, ale** *birtokos névelővel*) *pr.* (az) enyém, (az) enyéim
mezeluri *s. ntr. pl.* hideg felvágott, hentesáru
mic, mică, mici *adj.* kicsi
mie, mii *num.* ezer
miercuri *s. f.* szerda
miez *s. ntr.* közép, **miezul nopţii** éjfél, **miezul verii** a nyár dereka
migrenă, -ne *s. f.* féloldali fejfájás, migrén
milion, -ioane *num.* millió
miner, -ri *s. m.* bányász
minge, -gi *s. f.* labda
minim, -mă, -mi, -me legkisebb, legalacsonyabb, minimális
minister, -re *s. ntr.* minisztérium
minunat, -ată, -aţi, -ate nagyszerű, remek
minut, -te *s. ntr.* perc
mira, mir, mirat csodálatba ejteni, *(R) A* csodálkozni
mirare *s. f.* csodálkozás, **de mirare** bámulatos, csodálatos, **nu-i de mirare** nem csoda
miros, -suri *s. ntr.* illat
misiune, -ni *s. f.* küldetés
mister, -re *s. ntr.* rejtély, titok

misteri**os**, -rio**a**să, -rio**ş**i, -rio**a**se rejtélyes
mişc**a**, mişc, mişc**at** mozgatni, *R (A)* megmozdulni
mişc**a**re, -**ă**ri *s. f.* mozgás
mititei *s. m. pl.* roston sült őrölt hús, mititej
mîine *adv.* holnap, pe mîine holnapra
mînă, mîini *s. f.* kéz
mînc**a**, mănînc, mînc**at** enni, megenni
mînc**a**re, -**ă**ruri *s. f.* étel
mîndr**i**, mîndresc, mîndr**it** *R (A)* büszkélkedni
mîndru, -ră, -ri, -re büszke
mîndru *adv.* büszkén
mîner, -re *s. ntr.* fogantyú
m**o**bilă, -le *s. f.* bútor
m**o**dă, -de *s. f.* divat
m**o**del, -le *s. ntr.* minta, modell
m**o**dern, -nă, -ni, -ne modern
m**o**ment, -te *s. ntr.* pillanat, la un m**o**ment dat egyszerre csak
m**o**nument, -te *s. ntr.* műemlék
m**o**tor, -to**a**re *s. ntr.* motor
m**u**lt, m**u**ltă, mulţi, m**u**lte sok
mulţ**i**me, -mi *s. f.* sokaság, tömeg
mulţum**i**, mulţumesc, mulţum**it** megköszönni vmit
m**u**ncă, -ci *s. f.* munka
m**u**nci, muncesc, m**u**ncit dolgozni
m**u**nte, munţi *s. m.* hegy, aer de m**u**nte hegyi levegő
m**u**rd**a**r, -ră, -ri, -re piszkos
musaf**i**r, -ri *s. m.* vendég
muşc**a**, muşc, muşc**at** harapni
muşeţ**e**l *s. m.* kamilla, ceai de muşeţ**e**l kamillatea
mut**a**, mut, mut**at** áthelyezni, *R (A)* költözködni
m**u**zică, -ci *s. f.* zene

N

nas, n**a**suri *s. ntr.* orr
n**a**ştere, -ri *s. f.* születés
natur**a**l, -lă, -li, -le természeti
nat**u**ră, -ri *s. m.* természet
naţion**a**l, -lă, -li, -le nemzeti
na**u**tic, -că, -ci, -ce úszó
navig**a**bil, -lă, -li, -le hajózható
neapăr**a**t *adv.* feltétlenül
neaşteapt**a**t, -**a**tă, -**a**ţi, -**a**te váratlan
necăj**i**t *adv.* szomorúan
nedumer**i**t *adv.* értetlenül
negat**i**v, -vă, -vi, -ve tagadó
n**e**gru, ne**a**gră, n**e**gri, n**e**gre fekete
nehotăr**î**t, -**î**tă, -**î**ţi, -**î**te határozatlan
neologism, -me *s. ntr.* valamilyen újonnan képzett szó, neologizmus
nepăsăt**o**r, -to**a**re, -t**o**ri, -to**a**re közönyös, közömbös, nemtörődöm
nepot, -oţi *s. m.* unoka
nepoţ**e**l, -**e**i *s. m.* kisunoka

nerăbdare, *s. f.* türelmetlenség, **cu nerăbdare** türelmetlenül
nerăbdător, -toare, -tori, -toare türelmetlenül
nesaţ *s. ntr.* telhetetlenség, mohóság, **cu nesaţ** mohón
netăiat, -ată, -aţi, -ate felvágatlan
neuitat, -ată, -aţi, -ate felejthetetlen
neutru *s. ntr.* semlegesnem
nevoie, nevoi *s. f.* szükség, **are nevoie de ceva** szüksége van valamire
nici *adv.* sem, **nici . . . nici** sem . . . sem
nimeri, nimeresc, nimerit megtalálni, odatalálni, eltalálni
nimic *pr.* semmi, **nu face nimic** nem tesz semmit, **nu-i nimic** nem baj
nisip *s. ntr.* homok
nişte *art.* néhány
noapte, nopţi *s. f.* éjjel, éjszaka, **noapte bună** jó éjszakát, **cu noaptea în cap** pitymallatkor, kora hajnalban
nocturn, -nă, -ni, -ne éjszakai
noi *pr.* mi
noiembrie *s. m.* november
noptieră, -re *s. f.* éjjeliszekrény
nor, nori *s. m.* felhő
noră, nurori *s. f.* meny
nord *s. ntr.* észak
noroc *s. ntr.* szerencse, **noroc** sok szerencsét
nostru, noastră, noştri, noastre (**al, a, ai, ale** *birtokos névelővel*) *pr.* (a) mienk, (a) mieink
nota, notez, notat feljegyezni
notă, -te *s. f.* jegy, jegyzék
nou, nouă, noi *adj.* új, **din nou** újból
nu *adv.* nem
numai *adv.* csak
numaidecît *adv.* csakhamar, tüstént
număr, -mere *s. ntr.* szám, **numărul de telefon** a telefonszám
nume, nume *s. ntr.* név
numeral, -le *s. ntr.* számnév
numeros, -roasă, -roşi, -roase számos
numi, numesc, numit nevezni, *R (A)* nevezni magát
numit, -ită, -iţi, -ite nevezett
nuntă, -nţi *s. f.* lakodalom, menyegző, lagzi
nuvelă, -le *s. f.* novella

O

o *pr. f.* őt, **o ajută** segíti őt
oaie, oi *s. f.* juh
oare *adv.* vajon
oarecum *adv.* valahogyan
oaspete, oaspeţi *s. m.* vendég
obicei, -iuri *s. ntr.* szokás, **de obicei** rendszerint
obiect, -te *s. ntr.* tárgy

obos*i*, **obosesc**, **obos*it*** fárasztani. *R (A)* elfáradni
obos*it* *adv.* fáradtan
observ*a*, **observ**, **observ*at*** észrevenni, megjegyezni
oc*a*zie, **-zii** *s. f.* alkalom
ochi, **ochi** *s. m.* szem, **tr*a*ge cu *o*chiul** kacsint
oct*o*mbrie *s. m.* október
ocup*a*, **oc*u*p**, **ocup*at*** elfoglalni, **oc*u*pă loc** helyet foglal, leül
ocup*at*, **-*a*tă**, **-*a*ţi**, **-*a*te** (el)foglalt
od*a*ie, **od*ă*i** *s. f.* szoba
od*i*hnă *s. f.* nyugalom, pihenés
odihn*i*, **odihnesc**, **odihn*it*** *R (A)* pihenni, megpihenni
ofici*a*l, **-lă**, **-li**, **-le** hivatalos
of*i*ciu, **of*i*cii** *s. ntr.* hivatal, **of*i*ciu poşt*a*l** postahivatal
ofiţ*e*r, **-ri** *s. m.* tiszt
ogl*i*ndă, **ogl*i*nzi** *s. f.* tükör
om, **o*a*meni** *s. m.* ember
operat*o*r, **-ri** *s. m.* filmoperatőr
***o*peră**, **-re** *s. f.* mű, opera
opr*i*, **opresc**, **opr*it*** megállítani, *R (A)* megállni
optat*i*v, **-vă**, **-vi**, **-ve** óhajtó, **mod optat*i*v** óhajtó mód
op*u*ne, **op*u*n**, **op*u*s** szembeállítani, *R (A)* ellenkezni
ora*ş*, **-şe** *s. ntr.* város
***o*ră**, **-re** *s. f.* óra
orăş*e*l, **-le** *s. ntr.* kisváros, városka
orb, **orbi** *s. m.* vak
orch*e*stră, **-re** *s. f.* zenekar
ordin*a*l, **-lă**, **-li**, **-le**; **num*e*r*a*l ordin*a*l** sorszámnév
oric*e*, *pr.* bármi, **cu oric*e*** proţ mindenáron
origin*a*r, **-ră**, **-ri**, **-re** születésű, eredetű, származású
ospăt*a*r, **-ri** *s. m.* pincér
ou, ***o*uă** *s. ntr.* tojás

P

p*a*ce, **păci** *s. f.* béke, **l*a*să-mă în p*a*ce** hagyj békében
pach*e*t, **-te** *s. ntr.* csomag, **f*a*ce un pach*e*t** becsomagol
pac*ie*nt, **-nţi** *s. m.* beteg, páciens
pah*a*r, **-re** *s. ntr.* pohár
pantal*o*n, **-ni** *s. m.* nadrág, **pantal*o*ni scurţi** rövidnadrág
pant*o*f, **-fi** *s. m.* cipő
pap*u*c, **-ci** *s. m.* papucs
parad*i*s *s. ntr.* paradicsom, mennyország, éden
p*a*ră, **pere** *s. f.* körte
parc, **p*a*rcuri** *s. ntr.* sétatér, park
p*a*rcă *adv.* mintha
pardes*i*u, **-s*i*uri** *s. ntr.* felöltő
p*a*rte, **părţi** *s.f.* rész, **în *a*ltă p*a*rte** máshol, máshova
particip*a*, **part*i*cip**, **particip*at*** részt venni vmiben
pasag*e*r, **-ri** *s. m.* utas
pasager*ă*, **-re** *s. f.* női utas
p*a*să*r*e, **păs*ă*ri** *s. f.* madár

pas*i*v, -vă, -vi, -ve szenvedő, passzív, diate*z*a pas*i*vă szenvedő igeragozás
p*a*stă, -te *s. f.* krém, paszta
paşap*o*rt, -po*a*rte *s. ntr.* útlevél
pat, p*a*turi *s. ntr.* ágy
patiser*ie*, -r*ii* *s. f.* cukrászda
p*au*ză, -ze *s. f.* szünet, felvonásköz, félidő
păc*a*t, -te *s. ntr.* kár, baj, din păc*a*te sajnos
pălăr*ie*, -r*ii* *s. f.* kalap
pământ, -turi *s. ntr.* föld
păr *s. ntr.* haj
păre*a*, par, păr*u*t látszani, tetszeni, îi p*a*re rău sajnálja, îi p*a*re bine örvend, *R (A)* se p*a*re úgy tűnik
părere, -ri *s. f.* vélemény
părinți, *s. m. pl.* szülők
păs*a*, p*a*să *(csak 3. személyben)* păs*a*t törődik, ce-mi p*a*să m*ie* mit bánom én
păș*i*, păș*e*sc, păș*i*t lépni, lépkedni
pe *prep.* -*n*, -on, -en, -ön, -ra, -re, pe la ș*a*pte hét (óra) körül
peis*a*j, -je, *s.ntr.* táj
pelic*a*n, -ni *s.m.* pelikán
peli*c*ulă, -le *s.f.* film (nyersanyag)
pension*a*r, -ri *s.m.* nyugdíjas
pentru *prep.* -nak, -nek, számára, részére, -ért
pentru că *conj.* mert, azért mert
pereche, -chi *s.f.* pár o pereche de pant*o*fi egy pár cipő
pereț*e*, -e*ț*i *s. m.* fal
perfect *s. ntr.* múlt idő, perfectul comp*u*s összetett múlt, perfectul s*i*mplu egyszerű múlt, mai mult ca perfectul régmúlt
perfect *adv.* helyesen, tökéletesen
perfecț*ie* *s. f.* tökéletesség, la perfecț*ie* tökéletesen
perie, per*ii* *s. f.* kefe, perie de d*i*nți fogkefe
perișo*a*ră, -re *s. f.* húsgombóc
permite, permit, perm*i*s megengedni
per*o*n, -ro*a*ne *s. ntr.* peron
perso*a*nă, -ne *s. f.* személy
person*a*l, -le *s. ntr.* személyvonat, tren person*a*l személyvonat
person*a*l, -lă, -li, -le személyes
pesc*a*r, -ri *s. m.* halász
peste *prep.* múlva, át, túl
peș*t*e, peș*t*i *s. m.* hal
petrece, petr*e*c, petrec*u*t tölteni (időt), mulatni, szórakozni, *R (A)* lejátszódni, elmúlni
petrec*u*t, -*u*tă, -*u*ți, -*u*te eltöltött
pia*ț*ă, pie*ț*e *s. f.* tér, piac
pic *s. ntr.* kevés, un pic egy keveset
pici*o*r, -cio*a*re *s. ntr.* láb
pict*a*t, -*a*tă, -*a*ți, -*a*te festett
pie*i*re *s. f.* veszedelem, pusztulás, romlás
piept, pi*e*pturi *s. ntr.* mell, mellkas
piept*ă*n*a*, piept*ă*n, piept*ă*n*a*t *R (A)* fésülködni, megfésülködni

pieptene, -ni *s. m.* fésű
pierde, pierd, pierdut elveszíteni, elszalasztani (alkalmat)
pisică, -ci *s. f.* cica, macska
pitoresc, -rească, -reşti festői
pîine, pîini *s. f.* kenyér
pînă *prep.* -ig, **pînă cînd, pînă ce** amíg
plac *s. ntr.* kedv
plajă, -je *s. f.* homokos tengerparti strand, plázs
plasatoare, -toare *s. f.* jegyszedőnő, ültetőnő (színházban)
plată, plăţi *s. f.* kifizetés, fizetés, **Plata!** Fizetek!
platou, -ouri *s. ntr.* fennsík, terep, platό, filmműterem
plăcea, place, plăcut *(csak 3. személyben)* tetszik, ízlik, **îi place** tetszik (neki), **nu-i place** nem tetszik (neki)
plăcere, -ri *s. f.* öröm, **cu plăcere** szívesen, örömmel
plăcut, -ută, -uţi, -ute kellemes, kedves
plăti, plătesc, plătit fizetni
pleca, plec, plecat elindulni, elmenni, elutazni
plecare, -cări *s. f.* indulás
plic, plicuri *s. ntr.* boríték
plimba, plimb, plimbat sétáltatni, *R (A)* sétálni
plimbare, -bări, *s. f.* séta, **hai la plimbare** gyere sétálni
plin, plină, plini, pline tele, teli
ploua, plouă *(csak 3. személyben)* **plouat** esik az eső
plural *s. ntr.* többes szám
pod, poduri *s. ntr.* híd
poezie, -zii *s. f.* költemény, vers
poftă, -te *s. f.* kedv, **poftă bună** jó étvágyat, **cu poftă** jóízűen
pofti, poftesc, poftit kívánni, kérni
pofticios *adv.* mohón
poftim *interj.* tessék
policlinică, -ci *s. f.* orvosi rendelőintézet, poliklinika
polonez, -zi *s. m.* lengyel (férfi)
pom, pomi *s. m.* gyümölcsfa
popula, populez, populat benépesíteni
popular, -ră, -ri, -re népi, **legendă populară** népmonda
porni, pornesc, pornit elindulni
portmoneu, -nee *s. ntr.* pénztárca
portofel, -le *s. ntr.* levéltárca, pénztárca
portţigaret, -te *s. ntr.* cigarettatárca
poşetă, -te *s. f.* női táska
poştal, -lă, -li, -le posta-, postai
carte poştală levelezőlap
oficiu poştal postahivatal
poştă, -te *s. f.* posta
potrivit, -ită, -iţi, -ite közepes, **vînt slab pînă la potrivit** közepes erősségű szél
povesti, povestesc, povestit mesélni
povestire, -ri *s. f.* elbeszélés, mese

povestitor, **-ri** *s. m.* mesélő, elbeszélő

prăji, **prăjesc**, **prăjit** sütni, *R (A)* sütkérezni

prea *adv.* igen, nagyon, túl

preda, **predau**, **predat** tanít, előad

prefera, **prefer**, **preferat** kívánni valamit, jobban szeretni valamit

pregăti, **pregătesc**, **pregătit** előkészíteni, *R (A)* készülődni

pregătire, **pregătesc**, **pregătit** előkészíteni, *R (A)* készülődni

pregătire, **-ri** *s. f.* készülődés, előkészület, **face pregătiri** előkészületeket folytat

prelung *adv.* hosszan

prepoziție, **-ții** *s. f.* elöljáró

președinte, **-ți** *s. m.* elnök

preț, **prețuri** *s. ntr.* ár

prezent, **-ntă**, **-nți**, **-nte** jelen, **timpul prezent** a jelen idő

prezenta, **prezint**, **prezentat** bemutatni

prezentare, **-tări** *s. f.* bemutatkozás

prieten, **-ni** *s. m.* barát

prietenă, **-ne** *s. m.* barátnő

prim, **primă**, **primi**, **prime** *num.* első

primăvara *adv.* tavasszal

primăvară, **-veri** *s. f.* tavasz

primi, **primesc**, **primit** fogadni, kapni

principal, **-lă**, **-li**, **-le** fő-, **personaj principal** főszereplő

prinde, **prind**, **prins** megfogni, elkapni

printre *prep.* között, **printre altele** egyebek között

privi, **privesc**, **privit** nézni

privighetoare, **-tori** *s. f.* csalogány, fülemüle

privință, **-țe** *s. f.* tekintet, **în privința aceasta** ebben a tekintetben

privire, **-ri** *s. f.* tekintet, nézés

priză, **-ze** *s. f.* konnektor

prînz, **prînzuri** *s. ntr.* ebéd, **la prînz** délben **masa de prînz** ebéd

probabil, **-lă**, **-li**, **-le** várható, valószínű, **timpul probabil** a várható időjárás

probabil *adv.* valószínűleg

problemă, **-me** *s. f.* feladat, kérdés, ügy, probléma

produce, **produc**, **produs** okozni, termelni

producție, **-ții** *s. f.* termelés, termés

produs, **-se** *s. ntr.* termék

profesoară, **-re** *s. f.* tanárnő

profesor, **-ri** *s. m.* tanár

profita, **profit**, **profitat** kihasználni valamit, okulni, profitálni

profiterol, **-le** *s. ntr.* tejszínhabos fagylalt csokoládékrémmel leöntött piskótában

program, **-me** *s. ntr.* program, terv, műsor

programa, **programez**, **programat**

előirányozni, betervezni, műsorra tűzni
promite, promit, promis megígérni
pronume, pronume *s. ntr.* névmás
propune, propun, propus felajánlani, javasolni
propunere, -ri *s. f.* javaslat
prosop, prosoape *s. ntr.* törülköző
prost, proastă, proşti, proaste buta, tudatlan, rossz
prost *adv.* rosszul
prostuţ, -ţă, -ţi, -ţe butácska, **prostuţule** *m.* te kis butus
protagonist, -işti *s. m.* főszereplő
proverb, -be *s. ntr.* közmondás
provincie, -cii *s. f.* vidék, **în provincie** vidékre, vidéken
provoca, provoc, provocat előidézni, okozni
pui, pui *s. m.* csibe, kisfiú, kölyök
pulbere, -ri *s. f.* por
punct, puncte *s. ntr.* pont, **pune la punct** elrendez, elintéz valamit
punctual, -lă, -li, -le pontos
pune, pun, pus tenni, rakni, helyezni, **pune scrisoarea la cutie** bedobja a levelet a postaládába, **pune masa** megteríti az asztalt
purta, port, purtat hordani, viselni, **poartă discuţii** tárgyal
puşti, puşti *s. m.* kisfiú, kölyök, lurkó
putea, pot, putut -hatni, -hetni, **se poate** lehetséges, **nu se poate** nem lehet
puternic, -că, -ci, -ce erős
puţin *adv.* keveset, kissé

R

rac, raci *s. m.* rák
rachetă, -te *s. f.* rakéta
radio, radiouri *s. ntr.* rádió, **dă drumul la radio** bekapcsolja a rádiót
radiografie, -ii *s. f.* röntgenfelvétel, röntgenkép
rampă, -pe *s. f.* rivalda
rapid, rapide *s. ntr.* rapid, gyorsvonat
ras *s. ntr.* borotválkozás
rază, -ze *s. f.* sugár, fénysugár, napsugár
răcoritoare *s. f. pl.* hűsítő italok
rămîne, rămîn, rămas maradni, **rămîne mişcat** meghatódik
răspîndit, -ită, -iţi, -ite szétszórt, elterjedt
răspunde, răspund, răspuns felelni, válaszolni
răspuns, -suri *s. ntr.* válasz
rătăci, rătăcesc, rătăcit eltévedni
rău, rea, răi, rele rossz
recapitulare, -lări *s. f.* összefoglalás
rece, reci *adj.* hideg

recent *adv.* újabban, a közelmúltban, nemrégen

reclamă, -me *s. f.* reklám

recoltă, -te *s. f.* termés, termés-hozam

recomanda, recomand, recomandat ajánlani

record, -duri *s. ntr.* csúcsteljesítmény, rekord

recunoaşte, recunosc, recunoscut felismerni, ráismerni, elismerni

recuzită, -te *s. f.* kellék (színházi)

referi, refer, referit jelenteni, valamiről beszámolni, referálni, hivatkozni, *R (A)* **se referă la** . . . hivatkozik vmire

referitor, -toare, -tori, -toare vonatkozó

reflector, -toare *s. ntr.* fényszóró, reflektor

reflexiv, -vă, -vi, -ve visszaható

regiune, -ni *s. f.* vidék

regizor, -ri *s. m.* rendező

regret, -te *s. ntr.* sajnálkozás, sajnálat

regreta, regret, regretat sajnálni

reîntoarcere, -ri *s. f.* visszatérés, hazatérés

relua, reiau, reluat újrakezdeni

remorcă, -ci *s. f.* pótkocsi

renumit, -ită, -iţi, -ite híres, nevezetes

repede *adv.* gyorsan

reportaj, -je *s. ntr.* riport

reporter, -ri *s. m.* riporter

reprezentaţie, -ţii *s. f.* előadás

republică, -ci *s. f.* köztársaság, **Republica Socialistă România** Román(ia) Szocialista Köztársaság

respira, respir, respirat belélegezni

respiraţie, -ţii *s. f.* lélegzés, **cu respiraţia tăiată** ámulva

rest, resturi *s. ntr.* maradék, többi (rész)

restaurant, -te *s. ntr.* étterem, vendéglő

reţine, reţin, reţinut fenntartani, visszatartani, levonni

revedea, revăd, revăzut viszontlátni, *R (A)* viszontlátni egymást

revedere, -ri *s. f.* viszontlátás, **la revedere** a viszontlátásra

rezolva, rezolv, rezolvat megoldani

ridica, ridic, ridicat felemelni, *R (A)* emelkedni

rigoare, -gori *s. f.* szigor, **salutări de rigoare** szokásos üdvözlések

rîde, rîd, rîs nevetni

rînd, rînduri *s. ntr.* sor

rîndunică, -ci *s. f.* fecske

rîu, rîuri, *s. ntr.* folyó

rochie, rochii *s. f.* női ruha

rochiţă, -ţe *s. f.* női ruha, **rochiţă de vară** női nyári ruha

roman, -ne *s. ntr.* regény

român, -ni *s. m.* román (férfi)

român, -nă, -ni, -ne román, **limba română** a román nyelv

românucă, **-ce** *s. f.* román nő
românesc, **-nească**, **-nești** román, **joc românesc** román játék (tánc)
românește *adv.* románul
rost, **rosturi** *s. ntr.* értelem, **are rost** van értelme, **n-are rost** nincs értelme
roșie, **roșii** *s. f.* paradicsom
roșu, **roșie**, **roșii** *adj.* piros
rufe *s. f. pl.* fehérnemű
rugă, **rog**, **rugat** megkérni, kérni, **te rog** kérlek, **vă rog** kérem, **mă rog** hát kérem
ruladă, **-de** *s. f.* tekercs, rolád
rus, **ruși** *s. m.* orosz (férfi)
rusește *adv.* oroszul

S

sac, **saci** *s. m.* zsák
sacoșă, **-șe** *s. f.* sporttáska
sacrificiu, **-cii** *s. ntr.* áldozat
salam *s. ntr.* szalámi
salariat, **-ați** *s. m.* fizetéses alkalmazott, dolgozó
salată, **-te** *s. f.* saláta, **salată de roșii** paradicsomsaláta
sală, **săli** *s. f.* terem, **sală de spectacole** nézőtér
saluta, **salut**, **salutat** köszönni, üdvözölni
saltea, **saltele** *s. f.* matrac, **saltea pneumatică** felfújható gumimatrac
salva, **salvez**, **salvat** megmenteni
salvare, **-vări** *s. f.* mentés, megoldás, **salvarea** mentőállomás, mentőautó
sardea, **sardele** *s. f.* szardínia, **sardele în ulei** olajos halkonzerv
sat, **sate** *s. ntr.* falu
sau *conj.* vagy
sănătate, **-tăți** *s. f.* egészség, **Sănătate!** Jó egészséget!
sănătos, **-toasă**, **-toși**, **-toase** egészséges
săptămână, **-ni** *s. f.* hét
săpun, **-nuri** *s. ntr.* szappan
sărbătoare, **-tori** *s. f.* ünnep, **zi de sărbătoare** ünnepnap
sărmăluță, **-țe** *s. f.* töltöttkáposzta
sărut, **-turi** *s. ntr.* csók
săruta, **sărut**, **sărutat** csókolni, *R (A)* csókolózni
său, **sa**, **săi**, **sale** (**al**, **a**, **ai**, **ale** *birtokos névelővel*) *pr.* (az) övé, (az) övéi
scaun, **scaune** *s. ntr.* szék
scădere, **-ri** *s. f.* csökkenés
scălda, **scald**, **scăldat** fürdetni, *R (A)* fürdeni, megfürdeni
scăpa, **scap**, **scăpat** megmenekülni, elejteni, **scapă un strigăt** felkiált
scenă, **-ne** *s. f.* jelenet, színpad
schimb, **schimburi** *s. ntr.* váltás **în schimb** ellenben
schimba, **schimb**, **schimbat** ki-

cserélni, felváltani, *R (A)* megváltozni

schimbare, -bări *s. f.* változás

scîrţîi, scîrţîie *(csak 3. személyben)* **scîrţîit** csikorog, nyikorog, recseg

scoate, scot, scos kivenni, kivinni

scrie, scriu, scris írni, megírni

scrisoare, -sori *s. f.* levél

scula, scol, sculat felkelteni, *R (A)* felkelni

scump, scumpă, scumpi, scumpe drága, **e foarte scump** nagyon drága

scurt, scurtă, scurţi, scurte rövid

scuza, scuz, scuzat megbocsátani

scuză, -ze *s. f.* bocsánat, **îşi cere scuze** bocsánatot kér

seamă *s. f.* **a-şi da seama** belátni, számot adni valamiről, **de bună seamă** bizonyára, minden bizonnyal

seara *adv.* este

seară, seri *s. f.* este

secretar, -ri *s. m.* titkár

secretară, -re *s. f.* titkárnő

secretariat, -te *s. ntr.* titkárság, titkári hivatal

semn, semne *s. ntr.* jel, **face semne** integet

semnal, -le *s. ntr.* jelzés, **semnal de alarmă** vészfék

senin *s. ntr.* derült ég, **din senin** a derült égből, váratlanul

septembrie *s. m.* szeptember

serie, -rii *s. f.* sor, sorozat

serios, -ioasă, -ioşi, -ioase komoly

servi, servesc, servit felszolgálni, szolgálatot tenni, *R (A)* **aici se serveşte bine** itt jó a kiszolgálás

serviciu, -cii *s. ntr.* állás, foglalkozás, szolgálat, **are serviciu** állásban van

sete *s. f.* szomjúság, **îi e sete** szomjas

sever *adv.* szigorúan

sfert, sferturi *s. ntr.* negyed

sfîrşit *s. ntr.* vég, **în sfîrşit** végre, végre-valahára

sigur, -ră, -ri, -re biztos

siguranţă, -ţe *s. f.* biztosíték

simpatic, -că, -ci, -ce rokonszenves, megnyerő, szimpatikus

simplu, -plă, -pli, -ple egyszerű

simţi, simt, simţit érezni, *R (A)* érezni magát

singular *s. ntr.* egyes szám

singur *adv.* egyedül

sistem, -me *s. ntr.* rendszer

sîmbătă *s. f.* szombat

slovac, -ci *s. m.* szlovák (férfi)

soacră, -re *s. f.* anyós

soare *s. m.* nap (égitest)

socoteală, -teli *s. f.* számolás, számítás, számla, **face socoteala** elkészíti a számlát

socru, socri *s. m.* após

soi, soiuri *s. ntr.* fajta

solniţă, -ţe *s. f.* sótartó

somn, somnuri *s. ntr.* álom, somn

uşor szép álmokat, îi e somn álmos
sonerie, -rii *s. f.* csengő
soră, surori *s. f.* leánytestvér
sosi, sosesc, sosit érkezni
soţ, soţi *s. m.* férj
soţi *s. m. pl.* házaspár, **soţii Florescu** Florescuék
soţie, -ţii *s. f.* feleség
sovietic, -că, -ci, -ce szovjet, **Uniunea Sovietică** Szovjetunió
spaniol, -li *s. m.* spanyol (férfi)
spate, spate (spete) *s. ntr.* hát
spaţios, -ioasă, -ioşi, -ioase tágas
spăla, spăl, spălat mosni, *R (A)* mosakodni, megmosakodni
spălat *s. ntr.* mosás, **maşină de spălat rufe** mosógép
spălătură, -ri *s. f.* mosás, **spălături în gură** (száj)öblögetés
special, -lă, -li, -le kivételes, különös, **nimic special** semmi különös
spectacol, -le *s. ntr.* (színházi) előadás
spectator, -ri *s. m.* néző
speriat *adv.* ijedten
spital, -le *s. ntr.* kórház
splendid, -idă, -izi, -ide gyönyörű, pompás, remek
spor, sporuri *s. ntr.* haladás, spor **la muncă** jó munkát, sok sikert
sport, sporturi *s. ntr.* sport
sportiv, -vi *s. m.* sportoló
spre *prep.* felé
spune, spun, spus mondani, **nu mai spune** ne mondd
sta, stau, stat állni, ülni, lakni, **stă în picioare** áll, **stă acasă** otthon marad, **unde stă** hol lakik, **stă la hotel** szállodában lakik, **stă la masă** ül az asztalnál
staţie, -ţii *s. f.* megállóhely
sticlă, -le *s. f.* üveg
stîngă *s. f.* bal (kéz), **la stînga** balra
stofă, -fe *s. f.* szövet
stomatologic, -că, -ci, -ce fogászati
stop, stopuri *s. ntr.* villanyrendőr,
strachină, -ni *s. f.* agyagedény, cserépedény, cseréptál
stradă, străzi *s. f.* utca
straşnic, -că, -ci, -ce nagyszerű, remek
străin, -nă, -ni, -ne idegen
străinătate, -tăţi *s. f.* külföld
strecura, strecor, strecurat *R (A)* belopakodni, besompolyogni
striga, strig, strigat kiáltani
strigăt, -te *s. ntr.* kiáltás
strugure, -ri *s. m.* szőlő
student, -nţi *s. m.* egyetemi hallgató
studentă, -te *s. f.* egyetemi hallgatónő
studio, -ouri *s. ntr.* műterem, filmstúdió
studiu, -dii *s. ntr.* tanulmány
stuf, stufuri *s. ntr.* nád
subiect, -te *s. ntr.* tárgy, téma

substantiv, -ve *s. ntr.* főnév
sud *s. ntr.* dél (világtáj)
sufla, suflu, suflat fújni
sufrageric, -rii *s. f.* ebédlő
sumă, -me *s. f.* összeg
suna, sun, sunat csengetni
supă, -pe *s. f.* leves
supăra, supăr, supărat *R (A)* megharagudni, **nu vă supărați** ne haragudjék
supărăcios, -cioasă, -cioși, -cioase haragos
suprafață, -fețe *s. f.* felszín, felület
supune, supun, supus *R (A)* engedelmeskedni
surîzător, -toare, -tori, -toare mosolygó
surpriză, -ze *s. f.* meglepetés
surveni, survin, survenit bekövetkezni, közbejönni, felmerülni
sus *adv.* fenn
sută, -te *num.* száz
suvenire, -ri *s. f.* emlék(tárgy)

S

șah *s. ntr.* sakk, **joacă șah** sakkozik
școală, școli *s. f.* iskola, **școală profesională** szakiskola
ședea, șed, șezut ülni
șeptel, -luri *s. ntr.* állatállomány
șerpui, șerpuiesc, șerpuit kígyózni
șervețel, -le *s. ntr.* szalvéta
și *conj.* és *adv.* is
șoarece, -ci *s. m.* egér
șosea, șosele *s. f.* út, műút
șterge, șterg, șters letörölni, **o șterge** kereket old, meglép
știi, știu, știut tudni
știre, -ri *s. f.* hír
știrand, știranduri *s. ntr.* strand

T

tablou, tablouri *s. ntr.* kép, **tablou de familie** családi kép
tacîm, -muri *s. ntr.* teríték, evőeszköz
taifas, -suri *s. ntr.* csevegés, diskurálás, **stă la taifas** diskurál, beszélget
tare *adv.* erősen, hangosan
tată, tați *s. m.* apa
taxator, -ri *s. m.* kalauz (villamoson, autóbuszon, trolibuszon)
taxi, taxiuri *s. ntr.* taxi
tăcea, tac, tăcut hallgatni (nem beszélni)
tăcere, -ri *s. f.* hallgatás, **în tăcere** hallgatagon
tăia, tai, tăiat felvágni valamit
tăios *adv.* élesen
tău, ta, tăi, tale (al, a, ai, ale *birtokos névelővel*) *pr.* (a) tied, (a) tieid
teanc, teancuri *s. ntr.* köteg, halom
teatru, -re *s. ntr.* színház

tehnic, **-că**, **-ci**, **-ce** műszaki, technikai
telefon, **-foane** *s. ntr.* telefon, **dă un telefon** telefonál
telefona, **telefonez**, **telefonat** telefonálni
telegramă, **-me** *s. f.* távirat, **telegramă de felicitări** üdvözlő távirat, dísztávirat
telemea *s. f.* brăilai túró
televiziune, **-ni** *s. f.* televízió
televizor, **-oare** *s. ntr.* tv-készülék
temă, **-me** *s. f.* feladat, tárgy, téma
temperatură, **-ri** *s. f.* hőmérséklet
tenis *s. ntr.* tenisz
terasă, **-se** *s. f.* terasz
teren, **-nuri** *s. ntr.* terep, pálya, sporttelep
teribil, **-lă**, **-li**, **-le** borzasztó
termina, **termin**, **terminat** befejezni *R (A) (csak 3. személyben,* **se termină** befejeződik
terminare, **-nări** *s. f.* befejezés, bevégzés
termos, **-suri** *s. ntr.* hőpalack, termosz
timp, **timpuri** *s. ntr.* idő, **în timp ce** mialatt
titlu, **-luri** *s. ntr.* cím
tînăr, **-ră**, **tineri**, **-re** fiatal
tînăr, **tineri** *s. m.* fiatalember
tînără, **tinere** *s. f.* fiatal lány
tîrg, **tîrguri** *s. ntr.* vásár
tîrziu *adv.* későn
toamna *adv.* ősszel
toamnă, **-ne** *s. f.* ősz
tobogan, **-ne** *s. ntr.* csúszda, tobogán
toc, **tocuri** *s. ntr.* töltőtoll
tocmai *adv.* éppen
ton, **tonuri** *s. ntr.* hang
tot, **toată**, **toţi**, **toate** *pr.* mindenki, **cu toţii** mindannyian, mindnyájan
totuşi *conj.* mégis
tovarăş, **-şi** *s. m.* társ, elvtárs, **tovarăş de drum** útitárs
tractor, **-toare** *s. ntr.* traktor
tractorist, **-işti** *s. m.* traktoros
traduce, **traduc**, **tradus** fordítani
traducere, **-ri** *s. f.* fordítás
trage, **trag**, **tras** húzni
trambulină, **-ne** *s. f.* trambulin, ugródeszka
tramvai, **-ie** *s. ntr.* villamos
trandafir, **-ri** *s. m.* rózsa
transforma, **transform**, **transformat** átalakítani
translator, **-ri** *s. m.* fordító
transmite, **transmit**, **transmis** átadni, továbbítani
transportabil, **-lă**, **-li**, **-le** szállítható
traversa, **traversez**, **traversat** átmenni, átszelni, áthaladni
trăi, **trăiesc**, **trăit** élni, **Să trăiţi!** *(gyakran használt szólásmód) kb.* = Jó egészséget!
trebui, **trebuie** *(csak 3. személyben)*

trebuit kell, trebuie să mănînci ceva ennod kell valamit
trece, trec, trecut átmenni, trece timpul múlik az idő, am trecut de Arad elhagytuk Aradot
trecut, -ută, -uți, -ute (el)múlt
tren, trenuri *s. ntr.* vonat
trezi, trezesc, trezit felébreszteni, *R (A)* felébredni
trist, tristă, triști, triste szomorú
trist *adv.* szomorúan
tricotaj, -je *s. ntr.* kötöttáru
trimite, trimit, trimis küldeni
troleibuz, -ze *s. ntr.* trolibusz
trotuar, -re *s. ntr.* járda
trucaj, -je *s. ntr.* trükk
tu *pr.* te
tun, tunuri *s. ntr.* ágyú, e sănătos tun makkegészséges
tunet, -te *s. ntr.* mennydörgés
tur, tururi *s. ntr.* kör, forduló, séta
turcesc, -cească, -cești török, cafea turcească törökkávé
turist, -riști *s. m.* turista (férfi)
turistă, -te *s. f.* turista (nő)
turna, turnez, turnat filmet forgatni
tutungerie, -rii *s. f.* dohánybolt

Ț

țap *s. m.* kos, un țap de bere egy pohár sör
țară, țări *s. f.* ország, ești în țară itthon vagy, la țară falun, falura
țăran, -ni *s. m.* paraszt
țărm, țărmuri *s. ntr.* part, țărmul mării a tengerpart
țel, țeluri *s. ntr.* cél
țigară, țigări *s. f.* cigaretta
ține, țin, ținut tartani, ține minte emlékszik
țuică, țuici *s. f.* szilvapálinka, cujka

U

uimi, uimesc, uimit meglepni, meghökkenteni valakit, e uimit meglepődik
uimire, -ri *s. f.* csodálkozás
uita, uit, uitat elfelejteni, *R (A)* nézni, megnézni, ránézni se uită la ceas megnézi az órát
uite *interj.* nézd (csak), ni, né, lám, íme
ulcior, -cioare *s. ntr.* korsó
ulei, -iuri *s. ntr.* olaj
ultim, -mă, -mi, -me utolsó, ultima modă a legújabb divat
ultramodern, -nă, -ni, -ne ultramodern
ultraviolet, -etă, -eți, -ete ibolyántúli, ultraviolett
umbrelă, -le *s. f.* esernyő
umflat, -ată, -ați, -ate dagadt
umor *s. ntr.* humor

*u*mple, *u*mplu, umpl*u*t megtölteni
un, o, ni*ş*te *art.* egy, néhány
unchi, unchi *s. m.* nagybácsi
*u*nde *adv.* hol, hova
unde*v*a *adv.* valahol, valahova, de unde*v*a valahonnan
*u*ndiţă, -*ţ*e *s. f.* halászhorog
ung*a*r, -ră, -ri, -re magyar, Re*p*ublica Popul*a*ră Ung*a*ră Magyar Népköztársaság
*u*ngur, -ri *s. m.* magyar
ungure*ş*te *adv.* magyarul
univers*a*l, -lă, -li, -le általános
universit*a*te, -tăţi *s. f.* egyetem
unt *s. ntr.* vaj
*u*nul, *u*na, *u*nii, *u*nele *pr.* (az) egy, egyik
ur*a*, ur*e*z, ur*a*t kívánni, köszönteni
ur*a*re, -rări *s. f.* köszöntés, jókívánság
urc*a*, urc, urc*a*t felszállni
ur*e*che, ur*e*chi *s. f.* fül
ur*î*t, ur*î*tă, ur*î*ţi, ur*î*te csúnya, timp ur*î*t rossz idő
urm*a*, urm*e*z, urm*a*t következik
*u*rmă, -me *s. f.* nyom
la *u*rma *u*rmei, utóvégre, végeredményben
urmăr*i*, urmăr*e*sc, urmăr*i*t követni
următ*o*r, -to*a*re, -t*o*ri, -to*a*re következő
urs*uz*, -ză, -zi, -ze mogorva, morcos, barátságtalan
uş*o*r, uş*o*ară, uş*o*ri, uş*o*are könnyű, temperat*u*ra în uş*o*ară scăd*e*re a hőmérséklet kissé csökken
uvert*u*ră, -ri *s. f.* nyitány
uz, *u*zuri *s. ntr.* használat
uz*i*nă, -ne *s. f.* üzem, gyár, telep

V

vac*a*nţă, -*ţ*e *s. f.* szünidő
v*a*că, vaci *s. f.* tehén
vag*o*n, -go*a*ne *s. ntr.* vasúti kocsi, vagon, vag*o*n de dorm*i*t hálókocsi
vai *interj.* jaj
val, v*a*luri *s. ntr.* hullám
v*a*le, văi *s. f.* völgy
vap*o*r, -po*a*re *s. ntr.* hajó
v*a*ra *adv.* nyáron
v*a*ră, veri *s. f.* nyár
vari*a*ntă, -te *s. f.* változat, variáns
vari*a*t, -*a*tă, -*a*ţi, -*a*te különböző
vede*a*, văd, văz*u*t látni, *R (A)* látszani
ven*i*, vin, ven*i*t jönni
verb, verbe *s. ntr.* ige
v*e*rde, v*e*rzi *adj.* zöld
verifi*c*a, verifi*c*, verifi*c*at ellenőrizni, igazolni, hitelesíteni
v*e*sel, -lă, -li, -le vidám
v*e*sel*ie*, -l*ii* *s. f.* vidámság
v*e*st *s. ntr.* nyugat
v*e*ste, veşti *s. f.* hír

vestibul, **-luri** *s. ntr.* előszoba, előcsarnok
viaţă, **vieţi** *s. f.* élet
viitor *s. ntr.* jövő idő
viitor, **-toare**, **-tori**, **-toare** jövő, jövendő
vin, **vinuri** *s. ntr.* bor
vindeca, **vindec**, **vindecat** meggyógyítani, *R (A)* meggyógyulni
vineri *s. f.* péntek
vinete *s. f. pl.* kékparadicsom, padlizsán
visa, **visez**, **visat** álmodni
viteză, **-ze** *s. f.* sebesség
vitrină, **-ne** *s. f.* kirakat
viză, **-ze** *s. f.* vízum
vizita, **vizitez**, **vizitat** meglátogatni
vizită, **-te** *s. f.* látogatás, vizit
vîjîi, **vîjîie** *(csak 3. személyben)* **vîjîit** zúg, **îmi vîjîie capul** zúg a fejem
vîna, **vînez**, **vînat** vadászni
vînătoare, **-tori** *s. f.* vadászat
vînt, **vînturi** *s. ntr.* szél
vînzătoare, **vînzătoare** *s. f.* eladósítónő
vînzător, **-ri** *s. m.* eladó
vîrstă, **-te** *s. f.* életkor, **în vîrstă** éltes, idős, koros
vocabular, **-re** *s. ntr.* szójegyzék
voce, **voci** *s. f.* hang
voi *pr.* ti
voi, **voiesc**, **voit** akarni
voie *s. f.* akarat, kedv, **dă voie** megengedi, **voie bună** jókedv
voievod, **-vozi** *s. m.* vajda
voios, **voioasă**, **voioşi**, **voioase** vidám
vorbă, **-be** *s. f.* szó, **despre ce e vorba** miről van szó
vorbi, **vorbesc**, **vorbit** beszélni
vostru, **voastră**, **voştri**, **voastre** (al, a, ai, ale *birtokos névelővel*) *pr.* (a) tietek, (a) tieitek
vrea, **vreau**, **vrut** akarni, **vrînd-nevrînd** akarva, nem akarva
vreme, **-muri** *(G. D.: vremii)* *s. f.* idő
vreun, **vreo** *adj.* valami, mintegy, körülbelül

Z

zadar *s. ntr.* **în zadar** hiába
zahăr *s. ntr.* cukor, **zahăr cubic** kockacukor, **zahăr tos** kristálycukor, **zahăr praf** porcukor
zău *interj.* igazán
zăvoi *s. ntr.* berek, part menti füves lapály
zboară, **zbor**, **zburat** repülni
zbor, **zboruri** *s. ntr.* repülés
zbura, **zbor**, **zburat** repülni
zece, **zeci** *num.* tíz
zgîlţîi, **zgîlţîi**, **zgîlţîit** megrázni, felrázni, rázogatni
zgîria, **zgîrii**, **zgîriat** karmolni, megkarcolni
zi, **zile** *s. f.* nap

ziarist, -riști *s. m.* újságíró
ziaristă, -te *s. f.* újságírónő
zicătoare, -tori *s. f.* szólásmondás, mondóka
zice, zic, zis mondani, megmondani, **zis și făcut** így is történt (ahogy mondta, úgy is tett)
zîmbet, -te *s. ntr.* mosoly
zîmbi, zîmbesc, zîmbit mosolyogni
zori *s. m. p.l.* hajnal, **în zori** hajnalban
zumzet, -te *s. ntr.* zümmögés, zúgás

Magyar—román szójegyzék

A

a, az -l, -le *sg. m. ntr.* -a *sg. f.* -i *pl. m.* -le *pl. f. ntr.*
ablak fere*a*stră, ferestre *s. f.*
ablaküveg geam, ge*a*muri *s. ntr.*
adni a da I. dau, dat
ahol *u*nde
ajándék cad*o*u, cad*o*uri *s. ntr.*
ajánlatos recoman*d*abil
ajtó *u*șă, uși *s. f.*
ajtószám n*u*mărul apartamentului
akarni a vrea II. vreau, vrut
aki *ca*re, c*i*ne
akkor at*u*nci
alatt (időben) în, în timp ce
alig abi*a*
alma măr, mere *s. ntr.*
aludni a dorm*i* IV. dorm, dorm*it*
ami *ca*re, ce
amikor cînd
angolul englezește
anya *ma*mă, *ma*me *s. f.*
anyag materi*a*l, -le *s. ntr.*
anyós so*a*cră, -re *s. f.*
apa t*a*tă, tați *s. m.*
após so*c*ru, so*c*ri *s. m.*
aprópénz bani mă*r*unți *csak pl.*
asztal m*a*să, m*e*se *s. f.*
asztalterítő fa*ț*ă de m*a*să
autó maș*i*nă, -ni *s. f.*
autóbusz autob*u*z, -ze *s. ntr.*
autóbuszra szállni a lu*a* autob*u*zul (I. iau, luat)
az, azok acela, aceea, aceia, acelea; *ă*la, *a*ia, *ă*ia, *a*lea
azonnal imedi*a*t; numaidecît
aztán ap*o*i; d*u*pă aceea

Á

ábrázolni a arăt*a* I. arăt, arăt*at*; a reprezent*a* I. reprez*i*nt, reprezent*at*
ágy pat, p*a*turi *s. ntr.*

állami de stat
állami áruház magazin universal
állat animal, -le *s. ntr.*
állomás staţie, -ţii *s. f.* staţiune, -ni *s. f.*; gară, gări *s. f.* (vasút)
állomásozni a staţiona I. staţionez, staţionat
álmos îi e somn
általános general, -lă, -li, -le
ár preţ, preţuri *s. ntr.*
áru marfă, mărfuri *s. f.*
áruház magazin, -ne *s. ntr.*
átadni a preda I. predau, predat; a transmite III. transmit, transmis
átmenni (az úttesten) a traversa I. traversez, traversat
átszállni a schimba trenul (I. schimb, schimbat)

B

-ba, -be în
baleset accident, -te *s. ntr.*
balett balet, -te *s. ntr.*
balra la stînga; în stînga
-ban, -ben în
barát prieten, -ni *s. m.*
barátnő prietenă, -ne *s. f.*
bányász miner, -ri *s. m.*
bejárat intrare, -rări *s. f.*
bejönni a intra I. intru, intrat
bekapcsolni a rádiót a da drumul la radio (I. dau, dat)
belépni a intra I. intru, intrat
bemutatkozni a se prezenta I. prezint, prezentat
bemutatni a prezenta I. prezint, prezentat
bemutató előadás premieră, -re *s. f.*
berendezés instalaţie, -ţii *s. f.*
beszélgetni a discuta I. discut, discutat; a sta la taifas (I. stau, stat)
beszélni a vorbi IV. vorbesc, vorbit
béke pace, păci *s. f.*
bélyeg marcă, mărci *s. f.*
biztosítani a asigura I. asigur, asigurat; a reţine III. reţin, reţinut
bor vin, vinuri *s. ntr.*
borítók plic, plicuri *s. ntr.*
bőrönd valiză, -ze *s. f.*
Bukarest Bucureşti
bulgáriai din Bulgaria
büfé bufet, -te *s. ntr.*

C

ceruza creion, creioane *s. ntr.*
cél scop, scopuri *s. ntr.*; ţel, ţeluri *s. ntr.*
cica pisică, -ci *s. f.*
cigaretta ţigară, ţigări *s. f.*
cikk articol, -le *s. ntr.*

cipő pantof, -fi *s. m.*
cirkusz circ, circuri *s. ntr.*
citrom lămîie, lămîi *s. f.*
citromos cu lămîie
cím adresă, -se *s. f.*
cukor zahăr *s. ntr. csak sg.*
cukrászda cofetărie, -rii *s. f.*

Cs

csak numai
család familie, familii *s. f.*
csatlakozás legătură, -ri *s. f.*
csehszlovákiai din Cehoslovacia
cselekmény acţiune, -ni *s. f.*
csend linişte *s. f. csak sg.*
csengetni a suna I. sun, sunat
csengő sonerie, -rii *s. f.*
csésze ceaşcă, cești *s. f.*
csibe pui, pui *s. m.*
csinálni a face III. fac, făcut
csokoládé ciocolată, -te *s. f.*
csomag pachet, -te *s. ntr.*; bagaj, -je *s. ntr.*; *(postai)* colet, -te *s. ntr.*
csomó (köteg) legătură, -ri *s.f.*
csupor ulcică, ulcele *s. f.*

D

dal cîntec, -ce *s. ntr.*; melodie, -dii *s. f.*
darab bucată, bucăţi *s. f.*
darab (színházi) piesă, -se *s. f.*
daru (gép) macara, macarale *s. f.*
de dar
de igen ba da
deka decagram, -me *s. ntr.*
dél (napszak) amiază, amieze *s. f.*
délben la amiază
délelőtt înainte de masă
délután după-masă; după-amiază
diák (főiskolai) student, -nţi *s. m.*
dinnye (sárga) pepene, -ni *s. m.*
dohánybolt tutungerie, -rii *s. f.*
dohányozni a fuma I. fumez, fumat
dolgozni a lucra I. lucrez, lucrat; a munci IV. muncesc, muncit
dolog lucru, lucruri *s. ntr.*
domb deal, dealuri *s. ntr.*
drapp bej
drága scump, scumpă, scumpi, scumpe

E

ebédlő sufragerie, -rii *s. f.*
egész éven át tot timpul anului
egészséges sănătos, sănătoasă, sănătoşi, sănătoase
egy unu, un, una, o
egyedül singur, -ră, -ri, -re
egyetem universitate, -tăţi *s. f.*
egyetemi hallgató student, -nţi *s. m.* studentă, -te *s. f.*
egyforma la fel
egység unitate, -tăţi *s. f.*
egyszer o dată

egyszerű simplu, -lă, -li, -le
együtt împreună; (*vkivel*) împreună cu
elárusító vînzător, -ri *s. m.*
elárusítónő vînzătoare, vînzătoare *s. f.*
elérni (eredményt) a obține III. obțin, obținut
elfelejteni a uita I. uit, uitat
elindulni a pleca I. plec, plecat; a porni IV. pornesc, pornit
eljegyezni magát a se logodi IV. logodesc, logodit
eljutni a ajunge III. ajung, ajuns
elkészíteni a pregăti IV. pregătesc, pregătit
elmenni a merge III. merg, mers; a se duce III. duc, dus; a pleca I. plec, plecat
elmúlt trecut, -ută, -uți, -ute
elnök președinte, -nți *s. m.*
elolvasni a citi IV. citesc, citit
előadás (színházi) spectacol, -le *s. ntr.*
előtt (időben) înainte de
előtt în fața + *G.*
első primul, prima, primii, primele; întîiul, întîia
eltölteni (időt) a petrece III. petrec, petrecut
elvtárs tovarăș, -și *s. m.*
ember om, oameni *s. m.*
emelet etaj, -je *s. ntr.*
emelni a ridica I. ridic, ridicat
emlék amintire, -ri *s. f.*
emlékmű monument, -te *s. ntr.*
enni a mînca I. mănînc, mîncat
erdő pădure, -ri *s. f.*
erkély terasă, -se *s. f.* balcon, -coane *s. ntr.*
esernyő umbrelă, -le *s. f.*
eset caz, cazuri *s. ntr.*
esik (az eső) a ploua I. plouă, plouat *csak 3. személy*
esőkabát impermeabil, -le *s. ntr.*
este seară, seri *s. f.*; seara *adv.*
evőeszköz tacîm, -muri *s. ntr.*
ez, ezek acesta, aceasta, aceștia acestea; ăsta, asta, ăștia, astea
expressz (vonat) (tren) expres, -suri *s. ntr.*

É

ébredni a se trezi IV. trezesc, trezit
ébresztőóra deșteptător, -toare *s. ntr.*
égbolt cer, ceruri *s. ntr.*
éhes îi e foame
éjjel noaptea *adv.*
éjjeli szekrény noptieră, -re *s. f.*
éjszaka noapte, nopți *s. f.*
élelmiszerbolt alimentară, -re *s. f.*; comaliment, -te *s. ntr.*
élni a trăi IV. trăiesc, trăit
építés construcție, -ții *s. f.*; construire, -ri *s. f.*
épület clădire, -ri *s. f.*

épülni a se construi IV. construiesc, construit
érdekes interesant, -ntă, -nți, -nte
érezni a simți IV. simt, simțit
érezni magát a se simți IV. simt, simțit
érkezni a sosi IV. sosesc, sosit
érteni a înțelege III. înțeleg, înțeles
és și, iar
étterem restaurant, -te *s. ntr.*
év an, ani *s. m.*
évad stagiune, -ni *s. f.*

F

fadoboz cutie de lemn
fagy ger, geruri *s. ntr.*
fagylalt înghețată, -te *s. f.*
fal perete, -eți *s. m.*
farkas lup, lupi *s. m.*
fáj, fájnak doare, dor
fájdalomcsillapító calmant, -te *s. f.*
fáradt obosit, -ită, -iți, -ite
fázik îi e frig
fehér alb, albă, albi, albe
fej cap, capete *s. ntr.*
fekete negru, neagră, negri, negre
feladat (iskolai) exercițiu, -ții *s. ntr.*
felelni a răspunde III. răspund, răspuns
feleség soție -ții *s. f.*
felett peste; deasupra + G.
felé spre
felébredni a se trezi IV. trezesc, trezit
felhőtlen senin, -nă, -ni, -ne
felkelni a se scula I. scol, sculat
felöltözködni a se îmbrăca I. îmbrac, îmbrăcat
felszállni a urca I. urc, urcat
felváltani a schimba I. schimb, schimbat
festett pictat, -ată, -ați, -ate
festmény pictură, -ri *s. f.*
festő pictor, -ri *s. m.*
fél jumătate, -tăți *s. f.*
félretenni a pune la o parte (I. pun, pus)
férfi bărbat, -ați *s. m.*
férj soț, soți *s. m.*
fiatal tînăr, tînără, tineri, tinere
film film, filme *s. ntr.*
filharmónia filarmonie, -nii *s. f.*
filmklub cineclub, -buri *s. ntr.*
filmmúzeum cinematecă, -ci *s. f.*
fiú băiat, băieți *s. m.*
fivér frate, frați *s. m.*
fizetni a plăti IV. plătesc, plătit
fog dinte, dinți *s. m.*
fogadni a primi IV. primesc, primit
fok grad, grade *s. ntr.*
fontos important, -ntă, -nți, -nte
fordítani a traduce III. traduc, tradus
formaság formalitate, -tăți *s. f.*
forró fierbinte, -nți
föld pămînt, -turi *s. ntr.*
földgömb glob, globuri *s. ntr.*

földrajz geografie, -fii *s. f.*
főszereplő protagonist, -işti *s. m* protagonistă, -te *s. f.*
főváros capitală, -le *s. f.*
francia francez, -zi *s. m.* franţuzoaică, franţuzoici *s. f.*; francez, -ză, -zi, -ze *adj.*
franciául franţuzeşte
friss proaspăt, -pătă, -peţi, -pete
fújni a sufla I. suflu, suflat
fül ureche, -chi *s. f.*
fülke (vasúti) compartiment, -te *s. ntr.*
fürdőszoba baie, băi *s. f.*
füzet caiet, -te *s. ntr.*
fűteni a încălzi IV. încălzesc, încălzit

G

garázs garaj, -je *s. ntr.*
gáz gaz, gaze *s. ntr.*
gép maşină, -ni *s. f.*
gépírónő dactilografă, -fe *s. f.*
gépkocsi maşină, -ni *s. f.*
gondolat gînd, gînduri *s. ntr.*
gondolni a gîndi IV. gîndesc, gîndit

Gy

gyakran des; adesea
gyapjú lînă *s. f. csak sg.*
gyár fabrică, -ci *s. f.*
gyártmány fabricaţie, -ţii *s. f.*
gyenge slab, slabă, slabi, slabe
gyermek copil, copii *s. m.*
gyors repede, repezi
gyorsan repede; iute
gyorsvonat accelerat, -te *s. ntr.*
gyógyszertár farmacie, -cii *s. f.*
gyümölcs fruct, fructe *s. ntr.*
gyümölcsfa pom, pomi *s. m.*
gyűrű inel, -le *s. ntr.*

H

hagyma ceapă, cepe *s. f.*
haj păr *s. ntr. csak sg.*
hajó vapor, vapoare *s. ntr.*; vas, vase *s. ntr.*
halastó helesteu, heleşteie *s. ntr.*
hamis fals, falsă, falşi, false
hamutartó scrumieră, -re *s. f.*
hangulat dispoziţie, -ţii *s. f.*
hangverseny concert, -te *s. ntr.*
haragos agitat, -ată, -aţi, -ate
haragudni a fi supărat
harisnya ciorap, -pi *s. m.*
hasonló asemănător, asemănătoare, asemănători, asemănătoare; asemenea
hasonlóan de asemenea
-hatni, -hetni a putea II. pot, putut
hatalmas uriaş, -şă, -şi, -şe
határállomás gară de frontieră
havas eső lapoviţă, -ţe *s. f.*

havazni a *ninge* III. *csak 3. személy* ninge, nins
haza acasă *adv.*
hazafelé spre casă
hálókocsi vagon de dormit
hálókocsifülke-ágy cuşetă, -te *s. f.*
hálószoba dormitor, -toare *s. ntr.*
hány cît, cîtă, cîţi, cîte
hát spate, spate (spete) *s. ntr.*
ház casă, case *s. f.*
házas căsătorit, -ită, -iţi, -ite
házaspár soţi *s. m. csak pl.*
háztartási gép maşină de uz casnic
háztömb bloc, blocuri *s. ntr.*
hegy munte, munţi *s. m.*
hegyi de munte
hely loc, locuri *s. ntr.*
helyet foglalni a ocupa loc (I. ocup, ocupat)
helyjegy tichet, -te *s. ntr.*
hét săptămînă, -ni *s. f.*
hétvége sfîrşit de săptămînă
hideg rece, reci *adj.*; frig *s. ntr. csak sg.*
hideg van e frig
hivatal oficiu, -cii *s. ntr.*
hivatalnok funcţionar, -ri *s. m.*
hivatalnoknő funcţionară, -re *s. f.*
híd pod, poduri *s. ntr.*
hír veste, veşti, *s. f.*; ştire, ştiri *s. f.*
híradó (moziban) jurnal, -le *s. ntr.*
híres renumit, -ită, -iţi, -ite; vestit, -ită, -iţi, -ite
hívni a chema I. chem, chemat; a se numi IV. numesc, numit
hol unde
hold (területmérték) iugăr, -re *s. ntr.*
holnap mîine
hogy ca; ca să
hogyan cum
hogy adja cum dai; cu cît dai
hogy vagy ce mai faci
hogy van ce mai faceţi
hosszú lung, lungă, lungi
hozni a aduce III. aduc, adus
hölgy doamnă, -ne *s. f.*
hőmérséklet temperatură, -ri *s. f.*
hűsítő răcoritoare *s. f. csak pl.*
hűtőszekrény frigider, -re *s. ntr.*

I, Í

idegen străin, -nă, -ni, -ne
idén anul acesta
idő timp, timpuri, *s. ntr.*; vreme, vremuri *s. f.*
időjárásjelentés buletin meteorologic
idős bătrîn, -nă, -ni, -ne
-ig pînă; pînă la
igazgató director, -ri *s. m.*
igen da
indulás plecare, -cări *s. f.*
indulni a pleca I. plec, plecat
ing cămaşă, cămăşi *s. f.*
inni a bea II. beau, băut

iroda birou, birouri *s. ntr.*
is şi
iskola şcoală, şcoli *s. f.*
ismert cunoscut, -ută, -uţi, -ute
ismét iar; din nou
ital băutură, -ri *s. f.*
itt aici, aci
ígérni a promite III. promit, promis
így aşa
íme iată
írni a scrie III., scriu, scris
íróasztal masă de lucru; birou, birouri *s. ntr.*
íz gust, gusturi *s. ntr.*
ízlik îi place; îi plac

J

járat cursă, curse *s. f.*
járkálni a hoinări IV. hoinăresc, hoinărit
játék joc, jocuri *s. ntr.*
játékfilm film artistic
játékszer jucărie, -rii *s. f.*
játszani (hangszeren) a cînta I. cînt, cîntat (la)
játszani (filmet) a rula I. rulează, rulat *csak* 3. *személy*
játszódik (történik) a se petrece III. se petrece, petrecut *csak* 3. *személy*
jegy bilet, -te *s. ntr.*
jelzőlámpa stop, stopuri *s. ntr.*
jó bun, bună, buni, bune
jó napot bună ziua
jó reggelt bună dimineaţa
jól bine
jól áll neki îi vine bine
jönni a veni IV. vin, venit
juh oaie, oi *s. f.*
június iunie *s. m. csak sg.*

K

kalandfilm film de aventură
kalap pălărie, -rii *s. f.*
kalauz (vonaton) conductor, -ri *s. m.*
kalauz (villamoson) taxator, -ri *s. m.*
kanna cană, căni *s. f.*
kar braţ, braţe *s. ntr.*
karmester dirijor, -ri *s. m.*
kávé cafea, cafele *s. f.*
kedd marţi
kedden marţi; marţea
kedv poftă, -te *s. f.*
kedves drag, dragă, dragi, drage
kell a trebui IV. trebuie, trebuit *csak* 3. *személy*
kellemes plăcut, -ută, -uţi, -ute
kenyér pîine, pîini *s. f.*
keresni a căuta I. caut, căutat
kerthelyiség grădină de vară
kerül vmibe a costa I. costă, costat *csak* 3. *személy*
kerület cartier, -re *s. ntr.*
kesztyű mănuşă, mănuşi *s. f.*
kettő doi, două

kevés puţin, -nă, -ni, -ne
kezdeni a începe III. încep, început
kezdet început, -turi *s. ntr.*
kezdődni a se începe III. se începe, început *csak 3. személy*
kémia chimie, -mii *s. f.*
kép chip, chipuri *s. ntr.*
képes levelezőlap ilustrată, -te *s. f.*
képletesen figurat
kérdezni a întreba I. întreb, întrebat
kérem vă rog
kérni a ruga I. rog, rugat
kés cuţit, -te *s. ntr.*
késés întîrziere, -ri *s. f.*
későn tîrziu
készülődés pregătire, -ri *s. f.*
két doi, două
ki cine
kiadó (szoba) de închiriat
kicsi mic, mică, mici
kicsoda cine
kikötő port, porturi *s. ntr.*
kilépni a ieşi IV. ies, ieşit
kiló kilogram, -me *s. ntr.*
kinyitni a deschide III. deschid, deschis
kirakat vitrină, -ne *s. f.*; galantar, -re *s. ntr.*
kirándulás excursie, -sii *s. f.*
kirándulni a merge în excursie (III. merg, mers)
kirendeltség agenţie, -ţii *s. f.*
kis mic, mică, mici
kisunoka nepoţel, -ţei *s. m.*
kivenni a scoate III. scot, scos
kín chin, chinuri *s. ntr.*
klasszikus clasic, -că, -ci, -ce
kolléga coleg, -gi *s. m.*
kolléganő colegă, -ge *s. f.*
konyha bucătărie, -rii *s. f.*
koprodukció coproducţie, -ţii *s. f.*
-kor (időben) la; pe la
korán devreme
korsó sör halbă, halbe *s. f.*
kosztüm costum, -me *s. ntr.*
kórus cor, coruri *s. ntr.*
költemény poezie, -zii *s. f.*
költözni a se muta I. mut, mutat
könyv carte, cărţi *s. f.*
könyvelő contabil, -li *s. m.*
könyvszekrény bibliotecă, -ci *s. f.*
könyvtár bibliotecă, -ci *s. f.*
kör cerc, cercuri *s. ntr.*
körte pară, pere *s. f.*
körút bulevard, -de *s. ntr.*
körül (időben) pe la
körzeti rendelőintézet policlinică, -ci *s. f.*
köszönni a saluta I. salut, salutat
köszönöm mulţumesc
közel aproape
közelben în apropiere
közeli apropiat, -ată, -aţi, -ate
közelmúlt trecutul apropiat
közölni a comunica I. comunic, comunicat
központ centru, centre *s. ntr.*

krimifilm film polițist
kulcs cheie, chei *s. f.*
küldeni a trimite III. trimit, trimis
küldöttség delegație, -ții *s. f.*
különös deosebit, -ită, -iți, -ite

L

labda minge, mingi *s. f.*; balon, baloane *s. ntr.*
labdarúgó-mérkőzés meci de fotbal
lakás locuință, -țe *s. f.*; apartament, -te *s. ntr.*
lakni a sta I. stau, stat; a locui IV. locuiesc, locuit
lakosztály apartament, -te *s. ntr.*
lakószoba cameră de locuit
láb picior, picioare *s. ntr.*
lámpa lampă, lămpi *s. f.*
lány fată, fete *s. f.*
látni a vedea II. văd, văzut
látogatás vizită, -te *s. f.*
láz febră *s. f. csak sg.*
leány fată, fete *s. f.*
leányka fetiță, -țe *s. f.*
lebarnulni a se bronza I. bronzez, bronzat
lecke lecție, -ții *s. f.*; temă, -me *s. f.*
lefordítani a traduce III. traduc, tradus
legenda legendă, -de *s. f.*
leírni a descrie III. descriu, descris
lej leu, lei *s. m.*
len in *s. ntr. csak sg.*
lengyelországi din Polonia
lenni a fi, sînt, fost
leszállni a coborî IV. cobor, coborît
letenni a lăsa I. las, lăsat
leülni a se așeza I. așez, așezat
leves supă, -pe *s. f.*
levél (írott) scrisoare, -sori *s. f.*
liter litru, litri *s. m.*; kilogram, -me *s. ntr.*
ló cal, cai *s. m.*
luxus lux, luxuri *s. ntr.*

M

ma azi, astăzi
maga dumneata
magas înalt, înaltă, înalți, înalte
Magyarország Ungaria
magyarországi din Ungaria
magyarul ungurește
maradni a rămîne III. rămîn, rămas; a sta I. stau, stat
május mai *s. m. csak sg.*
mák mac, maci *s. m.*
már deja
más, másik alt, altă, alți, alte
megállítani a opri IV. opresc, oprit
megálló stație, -ții *s. f.*
megborotválkozni a se bărbieri IV. bărbieresc, bărbierit

megebédelni a lua *masa* (I. iau, luat)
megengedni a permite III. permit, permis
megérkezni a sosi IV. sosesc, sosit
meghallgatni a asculta I. ascult, ascultat
meghívás invitaţie, -ţii *s. f.*
meghívni a invita I. invit, invitat
meginni a bea II. beau, băut
megígérni a promite III. promit, promis
megkeresni a căuta I. caut, căutat
megkérdezni a întreba I. întreb, întrebat
megkérni (vmire) a ruga I. rog, rugat
megkóstolni a gusta I. gust, gustat
megköszönni a mulţumi IV. mulţumesc, mulţumit
meglátogatni a vizita I. vizitez, vizitat
megmondani a spune III. spun, spus; a zice III. zic, zis
megmosakodni a se spăla I. spăl, spălat
megmutatni a arăta I. arăt, arătat
megművelni a cultiva I. cultiv, cultivat
megnézni (az órát) a se uita (la ceas) (I. uit, uitat)
megtartani a ţine III. ţin, ţinut; a avea loc
megteríteni a pune masa (III. pun, pus); a aşeza masa (I. asez, aşezat)
megvárni a aştepta I. aştept, aşteptat
megvenni a cumpăra I. cumpăr, cumpărat
melege van îi e cald
mellett lîngă, pe lîngă
mellé lîngă
melyik care
melyiket pe care
menetjegy bilet, -te *s. ntr.*
menni a merge III. merg, mers; a se duce III. duc, dus
mentők salvarea
meny noră, nurori *s. f.*
mennyi cît, cîtă, cîţi, cîte
messze departe
mező cîmp, cîmpuri *s. ntr.*
mezőgazdasági agricol, -lă, -li, -le
még încă; mai
méret măsură, -ri *s. f.*
mérkőzés meci, meciuri *s. ntr.*
mérnök inginer, -ri *s. m.*
méter metru, metri *s. m.*
mi ce *pr. interogativ*
mi noi *pr. personal*
mi ketten noi doi; noi două
mikor cînd
milyen ce; ce fel de; cum este
mindjárt în curînd
minisztérium minister, -re *s. ntr.*
mit ce

modell model, -le *s. ntr.*
modern modern, -nă, -ni, -ne
mondani a spune III. spun, spus; a zice III. zic, zis
mosakodni a se spăla I. spăl, spălat
mosni a spăla I. spăl, spălat
most acum
mozi cinema *invar.*; cinematograf, -fe *s. ntr.*
munka lucru, lucruri *s. ntr.*
munkahely loc de muncă; serviciu, -cii *s. ntr.*
mutatni a arăta I. arăt, arătat
múlva peste
múzeum muzeu, muzee *s. ntr.*
műemlék monument, -te *s. ntr.*
működés activitate, -tăți *s. f.*
műselyem mătase artificială
műsor program, -me *s. ntr.*
műszálas sintetic, -că, -ci, -ce

N

nagy mare, mari
nagybácsi unchi, unchi *s. m.*
nagymama bunică, -ce *s. f.*
nagynéni mătușă, -și *s. f.*
nagyon foarte; tare
nagypapa bunic, -ci *s. m.*
nagyszerű minunat, -ată, -ați, -ate
nap zi, zile *s. f.*
napozni a face plajă (III. fac, făcut)
-nál, -nél la
negyed sfert, sferturi *s. ntr.*
nem nu
nemzeti național, -lă, -li, -le
Nemzeti Galéria Galeria Națională
nemzetközi internațional, -lă, -li, -le
nevezni magát a se chema I. chem, chemat; a se numi IV. numesc, numit
néhány niște *art.*; câțiva, câteva *pr.*
némi câtva, câtăva, câțiva, câteva
népművészeti de artă populară
nézni (vmi felé) a da spre (I. dau, dat)
nincs nu este; nu e; nu-i
novella nuvelă, -le *s. f.*
növény plantă, -te *s. f.*
nő femeie, femei *s. f.*
nős căsătorit, -ți

Ny

nyakkendő cravată, -te *s. f.*
nyár vară, veri *s. f.*
nyáron vara; la vară
nyelv limbă, limbi *s. f.*
nyitni a deschide III. deschid, deschis
nyitva deschis, -isă, -iși, -ise
nyílni a se deschide III. se deschide, deschis *csak* 3. *személy*

oda acolo
óhajtani a dor*i* IV. doresc, dor*it*
olaj ulei *s. ntr.*
olcsó ieftin, -nă, -ni, -ne
opera *o*peră, *o*pere *s. f.*
óra ceas, ce*a*suri *s. ntr.*; *o*ră, *o*re *s. f.*
óraszíj curea de ceas
óriási uri*a*ș, -șă, -și, -șe
oroszlán leu, lei *s. m.*
oroszul ruseș*te*
orvos d*o*ctor, -ri *s. m.*; medic, -ci *s. m.*
ott acolo
otthon ac*a*să

Ö, Ő

ő el *pr. m.* ea *pr. f.*
ők ei *pr. m.* *e*le *pr. f.*
ökör bou, boi *s. m.*
ön dumneavo*a*stră
önkiszolgáló cu autoserv*i*re
öntözés iriga*ț*ie, -*ț*ii *s. f.*
öröm bucur*i*e, -r*ii* *s. f.*
örülni a se bucur*a* I. b*u*cur, bucur*at*
összemegy (a mosásban) *i*ntră la spăl*at*
ősz to*a*mnă, to*a*mne *s. f.*
ősszel to*a*mna; la to*a*mnă

paradicsom ro*ș*ie, ro*ș*ii *s. f.*
parázs jar *s. ntr. csak sg.*
páholy lo*j*ă, lo*j*e *s. f.*
pár pereche, -chi *s. f.*
pedig iar
perc min*u*t, -te *s. ntr.*
pénz ban, bani *s. m.*
piac pia*ț*ă, pie*ț*e *s. f.*
pihenés od*i*hnă, -ne *s. f.*
pincér ospăt*ar*, -ri *s. m.*
piros ro*ș*u, ro*ș*ie, ro*ș*ii, **a jelzőlámpa pirosat mutat** st*o*pul e pe ro*ș*u
pohár pah*ar*, -re *s. ntr.* **egy pohár víz** un pah*ar* cu *a*pă, **egy vizespohár** un pah*ar* de *a*pă
polc etajeră, -re *s. f.*
pontos punctu*a*l, -lă, -li, -le; ex*a*ct, -ctă, -cți, -cte
pontosan fix
posta po*ș*tă, -te *s. f.*
postahivatal ofic*i*u poșt*a*l
postaláda cut*i*e, -t*ii* *s. f.*
presszókávé cafe*a* la f*i*ltru
probléma problemă, -me *s. f.*
pulóver pulover, -re *s. ntr.*

R

-ra, -re pe
rajzfilm f*i*lm de anima*ț*ie
rakéta rachetă, -te *s. f.*
rakpart chei, cheiuri *s. ntr.*

rák (állat) rac, raci *s. m.*
regény roman, -ne *s. ntr.*
reggel dimineaţă, dimineţi *s. f.*; dimineaţa *adv.*
reggelizni a lua micul dejun (I. iau, luat)
remélni a spera I. sper, sperat
rendelkezni a avea la dispoziţie; a dispune III. dispun, dispus
rendelni a comanda I. comand, comandat
rendezés regie, -ii *s. f.*
rendező regizor, -ri *s. m.*
rendkívül din cale afară
rendőrség miliţie, -ţii *s. f.* (RSZK); poliţie, -ţii *s. f.* (MNK)
rendszerint de obicei
repülés zbor, zboruri *s. ntr.*
repülőgép avion, avioane *s. ntr.*
repülőtér aeroport, -turi *s. ntr.*
retek ridiche, -chi *s. f.*
régen de mult
régi vechi, veche, vechi
riporter reporter, -ri *s. m.*
rokon rudă, rude *s. f.*
román român, -nă, -ni, -ne
Román Légiközlekedési Vállalat TAROM Transporturile Aeriene Române
Románia România
romániai din România
románul românește
rossz rău, rea, răi, rele
rossz (idő) urît, -ită, -iţi, -ite
rossz hangulat indispoziţie, -ţii *s. f.*
rosszul rău
rövid scurt, scurtă, scurţi, scurte
rövid film film de scurt metraj
ruha (női) rochie, -chii *s. f.*; rochiţă, -ţe *s. f.*

S

sajt caşcaval *s. ntr. csak sg.*
sajnálni a regreta I. regret, regretat
sakk şah, şahuri *s. ntr.*
sakkozni a juca şah (I. joc, jucat)
sakkozó şahist, -işti *s. m.*
saláta salată, -te *s. f.*
sarok colţ, colţuri *s. ntr.*
sál fular, -re *s. ntr.*
sárga galben, -nă, -ni, -ne
sáv dungă, dungi *s. f.*
segítség ajutor, -toare *s. ntr.*
semmi nimic
sétálni a se plimba I. plimb, plimbat
sétány (tengerparti) faleză, -ze *s. f.*
sietni a se grăbi IV. grăbesc, grăbit
sok mult, multă, mulţi, multe
sonka şuncă, şunci *s. f.*
sor rînd, rînduri *s. ntr.*
sógor cumnat, -aţi *s. m.*
sógornő cumnată, -te *s. f.*
sör bere *s. f. csak sg.*
sötétzöld verde închis
sport sport, sporturi *s. ntr.*

sportkedvelő amator de sport
sportolni a face sport (III. fac, făcut)
stílus stil, stiluri *s. ntr.*
strand ştrand, ştranduri *s. ntr.*
sült friptură, -ri *s. f.*
sütemény prăjitură, -ri *s. f.*

Sz

szabad liber, -ră, -ri, -re; poftim *interj.*
szabad idő timp liber
szabadság concediu, -dii *s. ntr.*
szalámi salam *s. ntr. csak sg.*
szappan săpun, -nuri *s. ntr.*
szatíra satiră, -re *s. f.*
szállítandó de transportat
szállni (villamosra) a lua tramvaiul (I. iau, luat)
szálloda hotel, -luri *s. ntr.*
szám număr, numere *s. ntr.*
számára pentru
század secol, -le *s. ntr.*
szeg cui, cuie *s. ntr.*
szekrény dulap, -puri *s. ntr.*
szelet felie, felii *s. f.*
szeletelve tăiat în felii
szem ochi, ochi *s. m.*
személy persoană, -ne *s. f.*
személyesen personal
szenvedélyes pasionat, -ată, -aţi, -ate
szeretettel cu drag
szeretni (óhajtani) a dori IV. doresc, dorit
szél vînt, vînturi *s. ntr.*
széle vminek margine, -ni *s. f.*
széles lat, lată, laţi, late
szélesvásznú pe ecran lat
szék scaun, scaune *s. ntr.*
szép frumos, -moasă, -moşi, -moase
szépen frumos
szépség frumuseţe, -ţi *s. f.*
szilva prună, -ne *s. f.*
szilvalekvár magiun *s. ntr. csak sg.*
szimfonikus simfonic, -că, -ci, ce
szín culoare, culori *s. f.*
színes colorat, -ată, -aţi, -ate
színes film film tehnicolor
színész actor, -ri *s. m.*
színház teatru, -re *s. ntr.*
színházi teatral, -lă, -li, -le
színű de culoare
szív inimă, -mi *s. f.*
szívesen cu plăcere
szoba cameră, camere *s. f.*; odaie, odăi *s. f.*
szobor statuie, statui *s. f.*
szobrász sculptor, -ri *s. m.*
szoknya fustă, -te *s. f.*
szombat sîmbătă *s. f. csak sg.*
szombaton sîmbătă; sîmbăta
szomjas îi e sete
szó cuvînt, cuvinte *s. ntr.*
szőnyeg covor, covoare *s. ntr.*
szükség nevoie, nevoi *s. f.*
szülő părinţi *s. m. csak pl.*
szürke gri

tag membru, -bri *s. m.*
található se *a*flă
találkozni a se întîln*i* IV. întîlnesc, întîlnit
találkozó întîlnire, -ri *s. f.*
találni a afl*a* I. *a*flu, afl*at*; a găs*i* IV. găsesc, găsit
talán po*a*te
tanácsháza sediul consiliului popul*ar*
tanár profesor, -ri *s. m.*
tanárnő profeso*ar*ă, -re *s. f.*
tanulni a învăț*a* I. învăț, învăț*at*
tanuló el*e*v, -vi *s. m.*
tanulólány elevă, -ve *s. f.*
tapasztalatcsere schimb de experiență
tavaly *a*nul trec*ut*
tavasz pr*i*măvară, -veri *s. f.*
taxi tax*i*, taxiuri *s. ntr.*
tágas spați*os*, -io*as*ă, -io*ș*i, -io*as*e
tájékozódni a se orient*a* I. orientez, orient*at*
tánc dans, d*a*nsuri *s. ntr.*
tányér farfur*ie*, -r*ii* *s. f.*
tárgy obi*ect*, -te *s. ntr.*
táska poșetă, -te *s. f.*
távirat telegramă, -me *s. f.*
tea ceai, ce*a*iuri *s. ntr.*
tegnap ieri
tehát deci
tehén v*a*că, vaci *s. f.*
tej l*a*pte *s. ntr. csak sg.*
tejeskávé cafe*a* cu l*a*pte
tejszínhabos cu fri*ș*că
telefon telef*o*n, telefo*a*ne *s. ntr.*
telefonálni a telefon*a* I. telefonez, telefon*at*; a da un telef*o*n (I. dau, dat)
telefonszám n*u*măr de telef*o*n
televízió (készülék) televiz*or*, -zo*a*re *s. ntr.*
templom biserică, -ci *s. f.*
tenger m*a*re, mări *s. f.*
tengerjáró hajó n*a*vă, n*a*ve *s. f.*
tengerpart litor*a*l, -luri *s. ntr.*
tenni (cselekedni) a f*a*ce III. fac, făc*ut*
tenni (helyezni) a p*u*ne III. pun, pus
tenyészteni a crește III. cresc, cresc*ut*
teríték tacîm, -muri *s. ntr.*
termelőszövetkezet cooperativă agr*i*colă de produ*c*ție
termeszteni a cultiv*a* I. cult*i*v, cultiv*at*
termék produ*c*ție, -ii *s. f.*; prod*u*s, -e *s. ntr.*
termésátlag media de recoltă
tessék poft*i*m
test corp, c*o*rpuri *s. ntr.*
testvér fr*a*te, fraț*i* *s. m.*
tetszik, tetszenek pl*a*ce, plac
tél i*a*rnă, ierni *s. f.*
télen i*a*rna; la i*a*rnă
tilos interz*i*s, -*i*să, -*i*și, -*i*se
tiszta cur*at*, -*at*ă, -*a*ți, -*a*te
tiszta selyem măt*a*se natur*a*lă

titkár secret*ar*, -ri *s. m.*
titkárnő secret*ară*, -re *s. f.*
tojás ou, *ouă* *s. ntr.*
toll toc, *to*curi *s. ntr.*
tolóablak ghișeu, ghișee *s. ntr.*
-tól, -től de la
tökéletesen perfect, la perfecție
tölteni (időt) a petrece III. petrec, petrec*ut*
törökkávé cafe*a* turce*ască*
törülköző prosop, prosoape *s. ntr.*
történelmi ist*oric*, -că, -ci, -ce
történni a se întîmpl*a* I. se întîmplă, întîmpl*at* *csak 3. személy*
traktor tract*or*, tractoare *s. ntr.*
tranzisztoros zsebrádió transist*or*, -toare *s. ntr.*
trolibusz troleib*uz*, -ze *s. ntr.*
trolibuszra szállni a lu*a* troleib*uz*ul (I. iau, lu*at*)
tudni a ști IV. știu, ști*ut*
turista tur*ist*, turiști *s. m.*
turisztika tur*ism* *s. ntr. csak sg.*
túl prea

Ty

tyúk *găină*, *găini* *s. f.*

U, Ú

ugyanilyen la fel
új nou, *nouă*, noi
újságíró ziar*ist*, -iști *s. m.*
újságírónő ziar*istă*, -te *s. f.*
úr domn, domni *s. m.*
úszni a înot*a* I. înot, înot*at*
út drum, dr*u*muri *s. ntr.*
utasnő pasageră, -re *s. f.*
utazás călător*ie*, -rii *s. f.*; voi*aj*, voi*aje* *s. ntr.*
utazási iroda birou de voi*aj*
utazni a călători IV. călătoresc, călător*it*
után d*upă*
utca str*adă*, străzi *s. f.*
utcai din str*adă*
útikalauz ghid, gh*i*duri *s. ntr.*; itiner*ar*, -re *s. ntr.*
útmutató itiner*ar*, -re *s. ntr.*

Ü

üdvözlet compliment, -te *s. ntr.*
ülni a sta I. stau, stat
ünnepnap zi de sărbătoare
üres gol, go*ală*, goi, go*ale*
üzem uz*ină*, -ne *s. f.*

V

vacsorázni a cin*a* I. cin*ez*, cin*at*
vagon vag*on*, vagoane *s. ntr.*
vagy ori, sau
vaj unt *s. ntr. csak sg.*
vajas cu unt
vajas kenyér pîine cu unt

vakáció vacanță, -țe *s. f.*
-val, -vel cu
valaki cineva
valamennyien cu toții
valami ceva
valóban într-adevăr
vasárnap duminică, -ci *s. f.*
vágány linie, -nii *s. f.*
vágni a tăia, I tai, tăiat
válaszolni a răspunde III. răspund, răspuns
vállalat întreprindere, -ri *s. f.*
váltani (jegyet) a lua I. iau, luat
vámhivatalnok funcționarul vămii
várni a aștepta I. aștept, așteptat
város oraș, -șe *s. ntr.*
városka orășel, -le *s. ntr.*
városnegyed cartier, -re *s. ntr.*
vásár târg, târguri *s. ntr.*; bîlci, bîlciuri *s. ntr.*
vejé vkinek ginere, -ri *s. m.*
venni a lua I. iau, luat; a cumpăra I. cumpăr, cumpărat
vetíteni a proiecta I. proiectez, proiectat; a rula I. rulez, rulat
vetítővászon ecran, -ne *s. ntr.*
végre în sfîrșit
vidám vesel, veselă, veseli, vesele
vidámság veselie, -lii *s. f.*
vidék regiune, -ni *s. f.*
vidéken în provincie; la țară
világítótorony far, faruri *s. ntr.*
villamos tramvai, tramvaie *s. ntr.*
villamosmegálló stație de tramvai
villámlik a fulgera I. fulgeră, fulgerat *csak 3. személy*
vinni a duce III. duc, dus
virág floare, flori *s. f.*
viselni a purta I. port, purtat
visszajönni a se întoarce III. întorc, întors
viszontlátásra la revedere
viszontlátni egymást a se revedea II. revăd, revăzut
víz apă *s. f. csak sg.*
vizsga examen, -ne *s. ntr.*
vonat tren, trenuri *s. ntr.*
vörös roșu, roșie, roșii

Z

zacskó pungă, pungi *s. f.*
zenekar orchestră, -re *s. f.*
zöld verde, verzi
zöldpaprika ardei, ardei *s. m.*
zöldség legume *s. f. csak pl.*; zarzavaturi *s. ntr. csak pl.*

Zs

zsák sac, saci *s. m.*
zsebkendő batistă, -te *s. f.*
zsemle chiflă, chifle *s. f.*
zsiráf girafă, -fe *s. f.*

Személynevek

(Ha a román személynévnek magyar megfelelője nincs, akkor közöljük, hogy férfi- vagy női névről van-e szó!)

A

Adalbert Béla
Adam Ádám
Adina *női név*
Adrian Adorján
Adriana *női név*
Alexandru Sándor
Alexe Elek
Ana Anna
Anca *női név*
Andrei András,
Andor, Endre
Angela Angéla
Anton Antal
Antonia Antónia
Aron Áron
Augustin Ágoston
Aurel Aurél
Aurelia *női név*
Aurelian *férfinév*
Aurica Hajnalka
Avram Ábrahám

B

Barbu *férfinév*
Bogdan Bogdán
Bucur *férfinév*

C

Camil Kamill
Carol Károly
Carolina Karolina
Caterina Katalin
Călin *férfinév*
Cecilia Cecília
Cezar Cézár
Chiriac *férfinév*
Ciprian *férfinév*
Clara Klára
Clement Kelemen
Coca *női név*
Constantin Szilárd

Cornel Kornél
Cornelia Kornélia
Corneliu Kornél
Costache *férfinév*
Costin *férfinév*
Cristea *férfinév*
Cristian *férfinév*
Cristina Krisztina

D

Dan Dániel
Dana *női név*
Darie *férfinév*
David Dávid
Dănilă Dániel
Damian Demjén
Demostene *férfinév*
Dinicu *férfinév*
Dinu *férfinév*
Dimitrie Demeter
Dionisie Dénes
Dochia Eudoxia
Doina *női név*
Dragomir *férfinév*
Dragoş *férfinév*

E

Ecaterina Katalin
Elena Ilona
Elisabeta Erzsébet
Emanoil Emánuel, Manó
Emeric Imre
Emil Emil
Emilia Emilia
Emilian *férfinév*
Enea *férfinév*
Eugen Jenő
Eugenia *női név*
Eufrosina Fruzsina
Eva Éva

F

Fănică Pista, Pityu
Felicia *női név*
Felix *férfinév*
Filimon *férfinév*
Filip Fülöp
Floarea Virág, Flóra
Florea Flórián
Florian *férfinév*
Florica Flóra
Francisc Ferenc
Frederic Frigyes

G

Gabriela Gabriella
Gavril Gábor
Gavrilă Gábor
Geo *férfinév*
George György
Georgeta Györgyi
Georgina Georgina
Gheorghe György
Gheorghiţă Gyurka

Gherasim *férfinév*
Ghiţă Gyuri
Gică Gyuri
Gicu Gyuri
Grigore Gergely

H

Haralamb *férfinév*
Haralambie *férfinév*
Horea *férfinév*
Hortensia Hortenzia
Hristache *férfinév*

I

Iacob Jakab
Iancu Jankó
Ieremia Jeremiás
Ieronim Jeromos
Ilarie Hilár
Ilarion *férfinév*
Ileana Ilona
Ilie Illés
Ioachim *férfinév*
Ioan János
Ioana Johanna
Ioanichie *férfinév*
Iolanda Jolán
Ion János
Ionel Jancsi
Ionică Jani
Ioniţă Janika
Iordache *férfinév*
Iordan *férfinév*
Iorgu *férfinév*
Iosif József
Irina Irén
Istrate *férfinév*
Iulian Julián
Iuliana Julianna
Iuliu Gyula
Iurie *férfinév*
Iustin *férfinév*
Iustina *női név*

J

Julieta Júlia
Jean *férfinév*

L

Ladislau László
Laura Laura
Laurenţiu Lőrinc
Lazăr Lázár
Lenuţa Ilonka
Leon Leó
Leonid *férfinév*
Leonte *férfinév*
Letiţia *női név*
Livia Lívia
Liviu Líviusz
Luca Lukács
Lucia *női név*

Lucian *férfinév*
Ludovic Lajos
Luiza Lujza
Luminița *női név*

M

Magdalena Magdolna
Manole *férfinév*
Marcel Marcell
Margareta Margit
Marcu Márk
Maria Mária
Mariana Mariann
Marcela *női név*
Marieta *női név*
Marin *férfinév*
Marina Marina
Marioara Mari
Marius *férfinév*
Marta Márta
Martin Márton
Matei Mátyás, Máté
Maximilian Miksa
Măriuca Mariska
Mihaela *női név*
Mihai(l) Mihály
Mihu *férfinév*
Mircea *férfinév*
Mitică Döme
Mitrea Döme
Mitru Döme
Mitruț Döme
Monica Mónika

N

Natalia Natália
Nastasia *női név*
Nelu Jani
Nică Jani
Nichifor *férfinév*
Nicoară *férfinév*
Nicodim *férfinév*
Nicolae Miklós
Nicu Miki
Nicușor Miklóska
Niță Jancsi
Nuța Annus

O

Octav *férfinév*
Octavian *férfinév*
Olga Olga
Olimpia Olimpia
Oltea *női név*
Otilia Ottilia

P

Pamfil *férfinév*
Paraschiva Piroska
Paul Pál
Paulina *női név*
Pavel Pál
Petrică Péterke
Petrișor Peti

Petru Péter
Pompília *női név*
Pompíliu *férfinév*
Puiu *férfi becenév*
Puşa *női becenév*

R

Radu *férfinév*
Reghina Regina
Rodica *női név*
Rozalia Rozália, Rózsa
Roxana *női név*
Ruxandra *női név*

S

Samuíl Sámuel
Sandu Sanyi
Sanda *női név*
Scarlat *férfinév*
Sebastian Sebestyén
Sergiu *férfinév*
Sever *férfinév*
Silvestru Szilveszter
Sílvia Szilvia
Simion Simon
Sofía Zsófia
Sonia *női név*
Stela Csilla
Stelian *férfinév*
Susana Zsuzsanna

Ş

Şerban *férfinév*
Ştefan István
Ştefania Stefánia

T

Temistocle *férfinév*
Teodor Tivadar
Teodora Teodóra
Teofíl *férfinév*
Tiberiu Tibor
Timotei *férfinév*
Toma Tamás
Traian Traján
Trifon *férfinév*
Tudor Tivadar, Tódor
Tudose *férfinév*

V

Valentin Bálint
Valer Valér
Valeria Valéria
Vartolomei Bertalan
Varvara Borbála
Vasíle Vazul
Veronica Veronika
Veta Bözsi
Vioara *női név*
Victor Viktor, Győző
Victoria Viktória
Vincenţiu Vince

Violeta Violetta
Viorel *férfinév*
Viorica Ibolya
Virgil *férfinév*
Virginia *női név*
Vlaicu *férfinév*
Voichiţa *női név*
Voicu *férfinév*

Z

Zaharia Zakariás
Zamfira *női név*
Zenaida *női név*
Zenobia Zenóbia
Zoe *női név*
Zoiţa *női név*

A feladatok megoldásának kulcsa

Hangtani bevezetés

6. el*e*v, a*c*olo, stu*d*ent, pi*s*ică, universi*t*ate, tempera*t*ură, pr*i*mă-vară, cinemato*gr*af

7. va-ră, fe-ti-ţă, bu-ni-că, floa-re, fe-reas-tră, cre-ion, pro-fe-soa-ră, car-te, bi-bli-o-te-că, bă-iat, cio-rap, ca-iet, um-bre-lă

1. lecke

1. un turist, un ziarist, o gară, un garaj, o maşină, un telefon, o turistă, o ziaristă

3. Cine este aici? Cine este acolo? Ce este aici? Ce este acolo? Cine este el (ea)? Cine eşti tu? Cine sînteţi dumneavoastră? Ce este el (ea)? Ce eşti tu? Ce sînteţi dumneavoastră?

6. Aici este un ziarist. Ce este acolo? Ea este o ziaristă din Polonia. Noi sîntem din Ungaria. Unde este un telefon? Da, acolo este o maşină. Ei sînt din Bulgaria. Ele sînt din România.

7. Bună ziua! Sînt Radu Pop, un ziarist din România. Dumneavoastră cine sînteţi? Dumneavoastră sînteţi turist? Nu, eu sînt o ziaristă din Bulgaria. Acolo cine este? Acolo este un turist din Cehoslovacia. Unde este un telefon? Acolo este.

2. lecke

1. camere, hoteluri, turişti, ziarişti, români, covoare, ruşi, telefoane, gări, garaje, maşini, reporteri, televizoare, slovaci, unguri, flori

3. Cine e la telefon? Cine este la hotel? Ce este în cameră? Ce este în garaj? Ai un apartament cu două camere? Dumneavoastră aveţi garaj? Ai telefon? Aveţi televizor? Mîine aveţi program? Azi nu eşti liber?

6. El are un apartament. În hotel sînt francezi. Cine e la telefon? Azi nu am program. În garaj este o maşină. Noi sîntem turişti din Polonia. El este un reporter din Iugoslavia. Ei nu au maşină.

7. Bună dimineaţa! Sînt aici în hotel. Am o cameră. În cameră sînt două covoare, un televizor, un telefon. Nu sînt singur. Sînt aici doi turişti din România. Un turist are maşină. În garaj sînt două maşini. Azi sînt liber. Mîine am program. La revedere!

3. lecke

3. Cum este Ana? Ce fel de băiat este Petru? Cum este Adam? Ce fel de cameră au ei? Ce fel de şcoală este aici? Ce fel de bibliotecă este acolo?

5. merge, rezolvă, înveţi, salutaţi, sînt, au

7. Aicí este o cameră mare. În cameră sînt o bibliotecă şi o masă. Petru şi Adam sînt acasă. Acum ei învaţă. Ana intră în cameră. Petru rezolvă o problemă.

8. *a)* Eu sînt acasă. Învăţ în cameră. Acum caut o carte în bibliotecă. Intră în cameră Ana. Ea salută: Bună ziua! Ce mai faci? Mulţumesc, bine.

b) Petru azi nu este acasă. El este student. Tu eşti acasă. Eu stau la masă şi învăţ. Noi sîntem elevi. Eu am o carte, un toc, un creion. Voi căutaţi un caiet. Ea este o fată înaltă. Adam nu predă, el nu este profesor. El este încă student. Dumneavoastră predaţi la universitate.

4. lecke

1. turistul, ziaristul, garajul, mașina, telefonul, camera, băiatul, fata, apartamentul, biletul, pasagerul, biblioteca, cartea, studentul, trenul, întîrzierea, copilul, locul, bufetul, fereastra, școala

5. *a)* Íme egy modern gépkocsi. A gépkocsi a garázs mellett van. A gépkocsiban ül egy úr. A garázs mellett van egy telefon. Egy hölgy megy a telefonhoz. A magas úr megkérdezi: A kisasszony itthon van? Valaki feleli: Nem, a kisasszony az egyetemen van. Itt van egy szabad fülke. Az ablak mellett van egy szabad hely.

b) Trenul intră în gară. Un pasager urcă în tren. Pasagerul este un turist din Ungaria. El merge pînă la București. Acum caută un loc liber. Intră în compartiment. El întreabă: Mai e un loc liber aici? Da, răspunde cineva, poftim! Mulțumesc, spune turistul și ocupă loc.

5. lecke

1. niște reporteri, niște hoteluri, niște apartamente, niște ciorapi, niște camere, niște batiste, niște televizoare, niște mașini, niște poșete, niște flori, niște fete, niște copii, niște ferestre, niște școli, niște biblioteci, niște magazine, niște locuri, niște costume, niște mese, niște fuste, niște români, niște fulare, niște pantofi, niște cărți

2. poșetă albă, fular albastru, bluză mică, cravată neagră, costume moderne, pantaloni gri, vitrină frumoasă, cămăși albe, haine frumoase, mănuși roșii, magazine mari, fustă scurtă, ciorapi verzi

4. *a)* aceasta, aceasta, acesta, acesta, acesta

b) aceea, acela, aceea, acela, aceea

5. Cum este magazinul acesta? Cum este vitrina aceea? Ce fel de cravată este aceasta? Ce fel de costum este acela? Rochița aceasta e frumoasă? Aceasta e frumoasă? Fusta aceea e gri? Aceea e gri? Ciorapul acesta e lung? Acesta e lung? Cămașa aceea e albă? Aceea e albă? Cum este batista aceasta? Aceasta e verde? Cum este fulgarinul acela? Acela e scurt?

8. Un domn intră în magazin. El salută: Bună ziua! Apoi el cere o

cravată. Vînzătorul aduce trei cravate. Aceasta este gri? întreabă domnul. Da, cravata aceasta este gri, răspunde vînzătorul. Dar poftim, este aici o cravată neagră. Aceasta nu e frumoasă, spune domnul. Aceea cum este? Aceasta este verde. Cravata aceasta verde e modernă. Mulţumesc. Domnul cumpără o cravată verde închisă.

6. lecke

1. *a)* Cît e ceasul? E ora trei fix. Este ora cinci şi 12 minute. E ora şase. E ora şase şi un sfert. E ora şapte şi jumătate. E ora opt fără cinci minute. E ora nouă şi nouăsprezece minute. E ora zece fără un sfert.

b) opt turişti, şase autobuze, doisprezece băieţi, douăsprezece fete, paisprezece pasageri, cincisprezece maşini, şaisprezece compartimente

2. întreabă, răspunde, e, face, învaţă, mergem, iei, ştiţi, lucrează, vorbesc, aveţi, are

3. *a)* Cine? Cît? Cînd? Unde? Cîte? Cum? Ce fel de? Cum?

b) aici, acolo, mîine, acum, devreme

5. *a)* Bună ziua! Nu vă supăraţi, aveţi ceas? Da, dar merge înainte. Cît e ceasul? Şase. Mulţumesc. Cu plăcere.

b) La ora cinci am întîlnire cu Petru. La patru şi jumătate plec. Merg la hotel. Hotelul are un restaurant modern. Intru în restaurant. Aici sînt nişte turişti din Polonia. Lîngă fereastră este o masă liberă. Ocup loc. E ora cinci fără un sfert. Ceasul acesta merge înainte. Pe la ora cinci vine Petru.

7. lecke

1. restaurantele, mesele, ospătarii, tacîmurile, oaspeţii, ziariştii, reporterii, impermeabilele, rochiţele, bulgarii, magazinele, ceasurile, băieţii, fetele, florile, biletele, compartimentele, pantofii, mănuşile, fustele, ciorbele, paharele, maşinile, garajele, fripturile, pîinile, domnii, cărţile

2. costumele, bărbaţii, paharele, ospătarii, salatele, fripturile, pîinile, garniturile, supele, autobuzele, mesele, hotelurile, gările, camerele, televizoarele, fularele

3. garajul al treilea, masa a doua, lecţia a şaptea, paharul al paisprezecelea, cartea a cinsiprezecea, şcoala a şaisprezecea, locul al optsprezecelea, garajul al nouăsprezecelea

4. stăm, mănîncă, doreşti, beau, doresc, bea, mîncaţi, stă, mănîncă

5. la, în, de, din, la, la, la, în, la, pînă la, cu

7. *a)* La amiază intrăm la un restaurant. Luăm loc la o masă liberă. Vine ospătarul. El întreabă: Ce doriţi dv.? Eu beau o bere, spune Petru. E rece berea? Da, răspunde ospătarul. Noi doi bem vin. Ce fel de vin aveţi? Doriţi vin alb sau roşu? Un kilogram de vin roşu.

b) Vă rog o supă fierbinte. Lîngă friptură vă rog şi o salată. Băutură nu doresc. Vă rog un pahar cu apă rece. Vă rog încă un tacîm. Aveţi vin roşu? N-avem. Atunci vă rog o bere rece. Aveţi salată de roşii? Da, poftim!

8. lecke

1. dînsul, dînsul, dînsa, dînşii, dînsele, dînşii

2. familiile acestea, studenţii aceia, mecanicii aceştia, vînzătoarele acelea, mesele acestea, biletele acelea, filmele acestea, televizoarele acelea, şcolile acelea, domnii aceia

3. *a)* acesta, aceasta, acestea, aceştia

b) aceia, acela, acela, aceea, aceia, acelea

4. într-o, într-un, într-un, într-un, într-o

5. zece batiste, nouăsprezece băieţi, douăzeci de fete, cincisprezece cravate, treizeci şi una de mese, treizeci şi unu de copii, cincizeci şi două de femei, cincizeci şi doi de bărbaţi, o mie nouă sute şaizeci şi nouă

7. *a)* Unde lucraţi? Cîţi ani aveţi? Aveţi fraţi? Cîţi copii aveţi? Dimineaţa cînd plecaţi la serviciu? Lucraţi şi sîmbătă? Unde este uzina unde lucraţi?

b) Dimineaţa plec devreme la serviciu. Seara vin acasă tîrziu. Sîmbătă nu lucrez. Duminică merg la teatru.

c) Azi e marți. Familia e acasă. Familia cinează în sufragerie. Tata mănîncă pîine cu unt cu ardei. Mama bea numai un ceai cu lămîie. Copiii beau cafea cu lapte.

9. lecke

3. *hímneműek:* copil, copii, ochi, ochi, tată, taţi, unchi, unchi, leu, lei, flăcău, flăcăi, mecanic, mecanici, frate, fraţi

nőneműek: pereche, perechi, fereastră, ferestre, școală, şcoli, cafea, cafele, vînzătoare, vînzătoare, lămîie, lămîi, ţară, ţări, familie, familii

semlegesneműek: magazin, magazine, televizor, televizoare, serviciu, servicii, nume, nume, liceu, licee

4. *hímneműek:* turist, turistul, turiștii, bărbat, bărbatul, bărbaţii, copil, copilul, copiii, pantof, pantoful, pantofii, ardei, ardeiul, ardeii, membru, membrul, membrii, unchi, unchiul, unchii, elev, elevul, elevii

nőneműek: cofetărie, cofetăria, cofetăriile, gară, gara, gările, sufragerie, sufrageria, sufrageriile, pîine, pîinea, pîinile, batistă, batista, batistele, zi, ziua, zilele, femeie, femeia, femeile, fată, fata, fetele, uzină, uzina, uzinele, rochiță, rochiţa, rochiţele

semlegesneműek: restaurant, restaurantul, restaurantele, ceai, ceaiul, ceaiurile

10. lecke

1. cea, cel, cea, cel, cele, cei, cei, cel, cei

3. ne, se, te, se, vă, mă

6. Dimineaţa mă trezesc devreme. Mă uit la ceas. E șase fără un sfert. Mai am timp. Nu mă scol încă. Deșteptătorul merge înainte. La șase și un sfert mă scol. Mă duc imediat în baie. Acolo mă spăl. Nu găsesc săpunul. E lîngă prosop. Azi mă bărbieresc. Scot din dulap o cămașă albă, o pereche de ciorapi curaţi și o batistă. Scot și cravata gri. Unde sînt pantofii cei negri? Sînt în noptiera cea mică.

11. lecke

1. *a)* ora, baie, masa, ceaiul, pîinea, untul, salamul, Andrei, loc, dejun

b) întreabă, bei, bea, pune, bea, mănînci, mănînc

c) rece, fierbinte, curate, gol, albă, galbenă, plin

4. Azi trebuie să învăţ. Mîine trebuie să cumpăr o carte. Trebuie să plec devreme. După-masă trebuie să cumpăr bilet la cinema. Trebuie să pun în fereastră florile. Trebuie să stau la masă. Trebuie să caut o carte. Dimineaţa la şapte trebuie să fiu la birou.

6. *a)* Petru trebuie să plece acasă. Voi trebuie să plecaţi la şapte. El (ea) trebuie să mănînce ceva. Ei (ele) trebuie să cumpere pîine. Noi trebuie să fim acolo la ora 12. Trebuie să aibă timp. Tu trebuie să cauţi un loc liber. Eu trebuie să iau micul dejun.

b) Dimineaţa pun masa în sufragerie. Unde este faţa de masă? o întreb pe bunica. Este acolo în dulap, răspunde ea. Intru în bucătărie. Scot din dulap farfuriile, ceştile, tacîmurile. Familia se aşază la masă. Tata bea un ceai gol. Bunicul mănîncă o chiflă cu unt. Tu bei lapte fierbinte. El nu bea cafea? Ionel, şi tu trebuie să mănînci ceva. Nu, nu mai am timp, răspunde dînsul. Mă grăbesc. E ora şapte şi jumătate. Trebuie să plec. Azi iau micul dejun la uzină.

12. lecke

2. unui garaj, garajului, unui pasager, pasagerului, unui hotel, hotelului, unei pasagere, pasagerei, unei gări, gării, Mariei, lui Petru, lui Vasile, lui Ionel, unui tramvai, tramvaiului, unui taxator, taxatorului, unui restaurant, restaurantului, unei uzine, uzinei, unei maşini, maşinii, unei şcoli, şcolii, unei vînzătoare, vînzătoarei, unui deşteptător, deşteptătorului, unui ceai, ceaiului, unui birou, biroului, unui tată, tatălui

3. unei mese, farfuriei, unui cuţit, paharului, unui profesor, turistului, unui ziarist, reporterului, unui tren, biletului

5. la masă / la masa mică; în cameră / în camera modernă; din dulap

/ din dulapul înalt; lîngă fereastră / lîngă fereastra curată; cu cravată / cu cravata neagră; lîngă salată / lîngă salata de roşii

6. *a)* vrem, vrea, vor, vrei, vor, vreţi, vreau

b) poţi, pot, putem, poate, pot, puteţi, pot, poate

9. Vreau să plec în oraş. Ies în stradă. Vine un bărbat. Îl întreb: Nu vă supăraţi, vă rog, unde este staţia de tramvai? Acolo la colţ, răspunde dînsul. Trebuie să traversez strada. Acum stopul e pe roşu. Nu pot să traversez. Trebuie să aştept. În sfîrşit pot să traversez. În staţia de tramvai aşteaptă 10—12 oameni. Două minute şi vine tramvaiul. Urcăm în tramvai. Vă rog un bilet pînă la hotel, îi spun taxatorului şi îi dau bani.

13. lecke

2. *a)* direcţiunea unei bănci, secretara unui director, marginea unui oraş, vitrina unui magazin, profesorul unei şcoli, numărul unei maşini, biroul unui funcţionar, programul unei turiste, biletul unui pasager, colţul unei străzi

b) colegul funcţionarului, prietena dactilografei, prietenul lui Andrei, colega Anei, copilul directorului, masa secretarului, adresa doamnei, secretariatul ministerului, directorul şcolii, cheia dulapului, cartea studentei, televizorul dactilografei, cofetăria hotelului, maşina turistului

3. *a)* directorul unei şcoli, gara unui oraş, funcţionarul unui minister, secretara unui director, biroul unei secretare, fereastra unei maşini, adresa unei doamne

b) tatăl băiatului, bunica fetiţei, prietenul pasagerului, biblioteca elevului, copilul mamei, directorul uzinei, compartimentul vagonului, biletul pasagerei, pasagerul tramvaiului, strada oraşului, cravata lui Petru, poşeta Anei

4. ale, al, a, ai

5. staţia, magazinul, Banca, limba, dulapul

6. să ocupe, să fugă, să vorbeşti, să mergem, să traducă, să coboare, să aşteptaţi, să vorbesc

8. *a)* Ana are o prietenă. Dînsa este secretară. Ea este secretara unui director. Prietena Anei lucrează într-o uzină. Uzina se află la marginea oraşului.

b) Eu ştiu româneşte. Eu nu ştiu englezeşte. Acum învăţ franţuzeşte. Vorbesc puţin româneşte. Acum vreau să învăţ englezeşte. Eu vorbesc bine ungureşte. Acum încep să învăţ româneşte. Vreau să învăţ şi rusește.

c) Ce faci mîine după-amiază? Trebuie să merg la magazinul universal cu prietenul lui Petru. Ce vreţi să faceţi acolo? Vrem să-i cumpărăm cărţi lui Petru. Atunci nu veniţi la cinema? Nu putem să ne ducem, la ora şase trebuie să fim la bunica.

14. lecke

1. unui pasager, unor pasageri, secretarului, secretarilor, unei dactilografe, unor dactilografe, unui dulap, unor dulapuri, scrisorii, scrisorilor, telefonului, telefoanelor, unui copilaş, unor copilaşi, camerei, camerelor, unei uşi, unor uşi, dormitorului, dormitoarelor, blocului, blocurilor, unui etaj, unor etaje, terasei, teraselor, uzinei, uzinelor, telegramei, telegramelor, unei casnice, unor casnice, unui cartier, unor cartiere

2. 1. N.; 2. N.; 3. N. A.; 4. A.; 5. N. A.; 6. N. A. G.; 7. A. D.; 8. —; 9. A. D.; 10. A. G. N.

3. apartamentul nostru, apartamentele noastre, camera mea, camerele mele, terasa voastră, terasele voastre, dormitorul lui, dormitoarele lui, bucătăria ta, bucătăriile tale, baia noastră, băile noastre, fratele tău, fraţii tăi, familia ei, familiile ei, copilul vostru, copiii voştri, mama lor, mamele lor, prietenul meu, prietenii mei, prietenul vostru, prietenii voştri, secretarul vostru, secretarii voştri, colegul nostru, colegii noştri

4. al nostru, a mea, al tău, al lor, al vostru, a ta, al tău, al meu

5. Blocurile noastre sînt moderne. /Ale noastre sînt moderne. Camerele mele sînt mici. /Ale mele sînt mici. Aspiratoarele voastre sînt noi. /Ale voastre sînt noi. Apartamentele lor au şi terase. / Ale

lor au şi terase. Frigiderele voastre sînt din Polonia. / Ale voastre sînt din Polonia. Mamele voastre sînt casnice. / Ale voastre sînt casnice. Fraţii săi lucrează la minister. / Ai săi lucrează la minister. Nepoţii mei au doi ani. / Ai mei au doi ani.

6. al meu, ale noastre, a lui, (a ei), a ta, al lui, (al ei), al lor, a mea, ale tale, ai tăi, ale mele, ale lor, ai mei

7. Să plecăm imediat! Să rămînem acasă! Să mergem în cameră! Să-i dăm un telefon lui Andrei. Să-i trimitem telegramă bunicului. Să ne aşezăm la masă. Să învăţăm românește! Cine să rămînă acasă? Ce să deschid? Unde să intrăm? Ce să caut? Ce să cumperi? Cine să vorbească cu el? Unde să mă duc? Cînd să plec?

9. Eu stau într-un cartier nou. Apartamentul meu se află la etajul cinci şi se compune din trei camere. În prima cameră lucrez eu. Camera a treia dă spre parc. Camera a doua este dormitorul. În camera mea sînt o bibliotecă modernă, un birou frumos şi o masă mică cu patru scaune. Televizorul e lîngă fereastră. Televizorul meu este din Cehoslovacia. Telefon n-am. Din casă mai lipseşte un frigider. Acum vreau să cumpăr unul.

15. lecke

5. cumpărat, mîncat, căutat, ieşit, venit, vorbit, intrat, plecat, auzit, ridicat, traversat, stat

6. scris, băut, dus, deschis, spus, pus, trimis

8. *a)* Ce am făcut azi? Dimineaţa la ora şase m-am sculat. M-am spălat, m-am îmbrăcat. În sufragerie am luat micul dejun. La şapte şi jumătate am plecat la serviciu. Am ieşit în stradă. M-am dus la staţia de tramvai. Deja la opt fără cinci minute am fost la birou. Înainte de masă am tradus scrisori în limba română. La amiază am luat masa la un bufet. După-amiază m-am dus la minister cu secretarul directorului. După-amiază am lucrat pînă la cinci. După cinci am luat tramvaiul şi m-am dus acasă. Acasă am citit un articol interesant.

b) Cum se spune românește? Cum se traduce? Cum se scrie? Cum se deschide uşa aceasta?

16. lecke

1. *a)* îl, o, ne, vă, te, îi, mă, le
b) îi, ne, le, îmi, îi, îţi, le, vă
2. *a)* pe ea, pe el, pe noi, pe ele, pe voi, pe ei, pe tine
b) ţie, nouă, lui (ei), mie, vouă, lor
4. Vreau să te aştept. Vreau să-l (s-o) văd. Vreau să-l (s-o) cumpăr. Vreau să-l (s-o) caut. Vreau să-i trimit o scrisoare. Vreau să-ţi aduc o carte. Trebuie să-i cumpăr o carte. Trebuie să-i trimit un pachet. Trebuie să-mi aduci scrisoarea Marinei.
6. Vom primi ..., Veţi cumpăra ..., Vor completa ..., Vei traduce ..., Va lucra ..., Voi pune ..., Te vei duce ..., Se va grăbi...
8. Dragă Maria, la 23 mai 1970

Am sosit la Bucureşti. Oraşul e foarte frumos. Stau în hotelul Ambasador. Camera mea e la etajul şase. Mă simt bine. Sosesc acasă în 8 iunie. Am primit scrisoarea ta, mă bucur că sînteţi cu toţii sănătoşi. Abia aştept să ne revedem. Te rog, transmite familiei tale salutările mele.

Cu drag:

Petru

17. lecke

2. decît, ca şi, tot atît de, mai
3. cea, cei, cea, cei, cele, cel
4. Pleacă! Cumpără! Fă! Sosește! Primește! Răspunde! Întreabă! Plătește! Grăbește-te! Spală-te! Du-te! Uită-te! Caută!
5. Plecaţi! Cumpăraţi! Faceţi! Sosiţi! Primiţi! Răspundeţi! Întrebaţi! Plătiţi! Grăbiţi-vă! Spălaţi-vă! Duceţi-vă! Uitaţi-vă! Căutaţi!
6. Nu cumpăra! Nu te grăbi! Nu bea! Nu fuma! Nu intra! Nu vorbi! Nu aştepta! Nu te duce! Nu coborî! Nu urca! Nu uita! Nu promite! Nu fi copil!
7. Nu cumpăraţi! Nu vă grăbiţi! Nu beţi! Nu fumaţi! Nu intraţi! Nu vorbiţi! Nu aşteptaţi! Nu vă duceţi! Nu coborîţi! Nu urcaţi! Nu uitaţi! Nu promiteţi! Nu fiţi copii!

9. *a)* Trebuie să merg la alimentară. Vreau să cumpăr lapte, salam, pîine, roșii. În drum spre casă trebuie să intru și la tutungerie. Vreau să cumpăr țigări, plic și mărci.

b) Vă rog 100 de grame de unt și 200 de grame de caşcaval. Aveți și șuncă? Vă rog 250 de grame de șuncă tăiată în felii. Unde pot să cumpăr pîine sau chifle? Aveți pîine albă? E proaspătă? Vă rog o pîine.

18. lecke

2. prețul costumelor, vitrinele magazinelor, bulevardele oraşelor, contabilii unor uzine, bufetele unor întreprinderi, articolele unor magazine

4. *a)* ți-e somn, ni-i sete, nu li-i frig, vi-i foame, îi e cald, li-i somn, mi-e frig, nu mi-e sete

b) vouă vă place oraşul acesta, nouă nu ne place laptele, lui îi place berea, mie nu-mi place rochița aceasta, lor le place cafeaua, ție nu-ți place filmul acesta

c) îl (o) doare brațul, te doare spatele, mă doare piciorul, îl (o) doare urechea, mă doare ochiul, te doare dintele

5. Andrei s-a odihnit puțin. Marina a venit acasă. Amîndoi s-au dus la plimbare. Ei s-au plimbat prin centrul orașului. Pe bulevard s-au oprit în fața unei vitrine. În vitrină au văzut diferite articole de modă. Ei au intrat în magazin. Marina a cumpărat niște batiste și o pereche de ciorapi. Andrei a cerut o cravată. Vînzătorul a adus articolele cerute. Andrei a plătit la casă. Ei au ieșit din magazin. Amîndoi s-au grăbit acasă.

6. se va odihni, va veni, se vor duce, se vor plimba, se vor opri, vor vedea, vor intra, va cumpăra, va cere, va aduce, va plăti, vor ieși, se vor grăbi

8. Ana, nu vrei să mergem la cinematograf? Ba da. Dar unde? Hai să vedem programul. Bine, eu mă duc să iau bilete. Nu cumpăra bilete prea scumpe. Atunci cumpăr bilete în rîndul al 22-lea. Sînt locuri ieftine și în fața ecranului? Da, dar acolo nu vom vedea nimic.

Unde să ne întîlnim? În faţa cinematografului, fix la ora şapte fără un sfert. La revedere! Grăbeşte-te!

19. lecke

3. Cine sînteţi dv.? Cine eşti d-ta? Dv. unde staţi? D-ta unde stai? Dv. vorbiţi româneşte? D-ta vorbeşti româneşte? Dv. ce doriţi? D-ta ce doreşti? Dv. cum vă simţiţi? D-ta cum te simţi?

4. Aveam mult de lucru. Eram la el. Mă duceam des la ei. Luam masa la restaurant. Eram în excursie. Învăţam la o şcoală profesională. Discutam cu colegul meu. Plecam devreme. Mă simţeam bine la voi. Făceam curat în cameră. Mă grăbeam acasă.

7. Să mergem la o grădină de vară. Luăm ceva? Nu. Eu nu mănînc nimic. Nu mi-e foame. Dar beau cu plăcere o halbă (de bere). Vă place locul acesta? Da, e foarte plăcut aici. Aici se serveşte foarte bine. Orchestra aceasta cîntă bine. Aceasta este o melodie cunoscută.

20. lecke

2. am să mă duc, o să mă duc; avem să ne întoarcem, o să ne întoarcem; ai să priveşti, o să priveşti; aveţi să mergeţi, o să mergeţi; au să vină, o să vină; are să anunţe, o să anunţe

3. Mîine va ploua. Ieri nu a (n-a) plouat. Şi azi plouă. Vara fulgeră des. Toamna plouă des. Iarna a nins.

5. Îmi pare rău că azi e timp urît. Într-adevăr. E frig. Suflă vîntul. Mi-e frig. Imediat plouă. Da. Nu putem să ne ducem la ştrand. Sper că mîine va fi timp frumos. Aşa crezi? Da, după-amiază am ascultat buletinul meteorologic. Şi ce a spus? Cerul va fi senin. Va sufla un vînt slab. Temperatura va fi peste 25 de grade. Atunci putem să mergem la ştrand. Aşa este!

21. lecke

2. Prietenul lui Andrei lucrează într-o mare uzină. La începutul acestui an am fost în concediu în România. Ana îi comunică prietenei sale o minunată veste. Şi în faţa casei noastre se află o frumoasă grădină. Fratele lui Andrei este încă un tînăr soţ.

3. Aceasta este casa pe care o caut. Uzina în care István lucrează este departe. Colegul meu cu care am fost în concediu este un cunoscut ziarist. Schimbul de experienţă despre care e vorba aici va avea loc toamna. Soţia lui care are 30 de ani este dactilografă într-o uzină.

4. de locuit, de învăţat, de văzut, de spus, de ştiut, de cumpărat, de plătit, de căutat, de trimis, de comunicat, de tradus, de scris, de citit, de dus, de dormit

5. Am ceva de spus. Am o scrisoare de tradus. Am un articol de scris. Am multe de făcut. Am o veste bună de comunicat. Am multe de cumpărat. Această cameră de locuit este spaţioasă. Ce este de văzut aici? Cît am de plătit?

7. *a)* Cum vă cheamă? Cîţi ani aveţi? Sînteţi căsătorit? Unde lucraţi? Unde staţi? Care este adresa dv.? Aveţi telefon? Ce număr are? Cînd pot să vă telefonez?

b) Ce limbă străină vorbiţi? Vorbiţi românește? Cînd aţi învăţat englezește? Vorbiţi la perfecţie limba? De la cine aţi învăţat limba română? Așa se spune românește? Cum se spune românește?

22. lecke

1. celălalt, celălalt, cealaltă, celelalte, ceilalţi, celelalte, cealaltă, celălalt, cealaltă

2. *a)* Ăsta este al meu. Ale cui sînt astea? Ăsta nu e valabil. Asta este plină. Ăştia au plecat. Asta e bună. Astea sînt frumoase. Ăştia merg pînă la Bucureşti.

b) Vagonul ăsta este pentru mărfuri. Compartimentul ăla este pentru opt persoane. Săptămîna asta a fost ploioasă. Omul ăla are

patru copii. Ferestrele astea sînt deschise. Ăştia nu au bilet. Inginerii ăia nu călătoresc. Cadourile astea sînt pentru voi.

c) Asta e scumpă. Ăia sînt mai comozi. Astea nu sînt moderne. Aia nu merge. Ăsta îmi place foarte mult. Aia îmi place mai puţin. Alea sînt minunate. Ăştia nu sînt înalţi.

3. Aş vrea să cumpăr biletele de tren. Aş reţine o cuşetă la vagonul de dormit. Aş călători cu expresul internaţional. Ar merita felicitări. M-aş bizui pe tine. Am avea o idee bună. Aţi cumpăra cîteva cadouri. Ar lua şi altceva. Ai avea propuneri mai concrete. Dacă nu ai fi ocupat, aş merge la tine. Ne-am duce la 15 iulie.

4. Biletele sînt cumpărate. O cuşetă la vagonul de dormit este reţinută. Itinerarul călătoriei este fixat. O carte interesantă este citită. Scrisoarea este scrisă. Articolul este tradus în limba engleză. Ferestrele camerei sînt deschise. Pantofii sînt curăţaţi. Nişte cămăşi albe sînt spălate de o fată.

5. Locul acesta este ocupat. Bagajele sînt pregătite. Secretarul este chemat la telefon. Filmul este văzut de mulţi copii. Ana este aşteptată cu bucurie. Scrisoarea este pusă de Andrei la cutie. Tema este făcută de elev. Fumatul este oprit!

7. *a)* Unde este cel mai apropiat birou de voiaj? Aş dori să reţin o cuşetă la vagonul de dormit. Cînd pleacă expresul internaţional spre Budapesta? Alt tren nu este spre Budapestea? Acela cînd pleacă? Cînd ajung la Budapesta cu trenul acesta?

b) De la care linie pleacă expresul de Budapesta? Acesta este expresul de Budapesta? Unde este vagonul de dormit? Unde este vagonul opt? Poftim biletul de tren şi tichetul.

23. Iecke

1. *a)* al, a, ale, a, ale, ai

b) al, a, ale, al, ai, al, ale

2. Vacanţa plăcută a inginerului; itinerarul călătoriei al soţilor Varga; biletul de tren al pasagerului; valizele pregătite ale pasagerei; pasagerii străini ai trenului; funcţionarii de vamă ai gării de frontieră;

cîteva vagoane ale expresului; tînărul conductor al vagonului de dormit

3. lecţia cea grea, locul cel plăcut, cuşeta cea comodă, patul cel comod, vestea cea neaşteptată, cartea cea interesantă, cadoul cel frumos, uşa cea deschisă, ofiţerul cel înalt, funcţionarul cel tînăr, gara cea modernă

4. lecţiile cele grele, locurile cele plăcute, cuşetele cele spaţioase, paturile cele comode, veştile cele neaşteptate, cărţile cele interesante, cadourile cele frumoase, uşile cele deschise, ofiţerii cei înalţi, funcţionarii cei tineri, gările cele moderne

5. *a)* plecînd, văzînd, împlinind, petrecînd, primind, călătorind, cumpărînd, fixînd, agăţînd, închizînd controlînd, adormind, zburînd

b) pregătindu-mă (-te, -se, -ne, -vă, -se), oprindu-mă (-te, -se, -ne, -vă, -se), trezindu-mă (-te, -se, -ne, -vă, -se), culcîndu-mă (-te, -se, -ne, -vă, -se), îmbrăcîndu-mă (-te, -se, -ne, -vă, -se)

6. Mergînd la gară, m-a oprit un prieten. Intrînd la poştă, m-am întîlnit cu el. Întîlnindu-mă cu ea, am salutat-o. Auzind soneria, m-am grăbit să deschid uşa. Punînd cartea la o parte, am dat drumul la radio. Văzînd că nu vine, am plecat singur. Fiind în concediu, n-am putut să vorbesc cu tine. Avînd mult de lucru, n-am putut să cumpăr cadourile. Grăbindu-mă, am uitat acasă cheia.

8. *a)* Vă rog să-mi spuneţi la ce oră ajungem la gara de frontieră? Are întîrziere trenul? Cîte minute stă aici trenul? Pot să cobor? Am timp să cumpăr nişte răcoritoare? Cînd are legătură trenul spre Constanţa? Trebuie să schimb trenul?

b) Poftim, acestea sînt bagajele mele. Două valize, o sacoşă, un termos şi un aparat de foto(grafiat). Nu am alt bagaj decît valiza asta şi un (aparat de radio cu) transistor. Nu duc cu mine nimic special. Iată cadourile pe care le duc rudelor. Să deschid valiza? Care valiză s-o deschid?

24. lecke

1. *a)* același tren, același peron, aceleași vagoane, aceeași familie, aceiași ingineri, aceleași valize, aceiași pasageri, același oraș, același om, aceeași mașină

b) aceeași, aceluiași, aceleași, aceloraș

2. Ieri ți-am telefonat de trei ori. Ți-am spus deja de zece ori. Vara trecută am fost numai de cinci ori la ștrand. Numai o dată m-am întîlnit cu ea.

4. De la fereastra vagonului Florica îl recunoscu pe fratele ei mai mic. Florica apucă o valiză și se îndreptă spre ușă. Ce idee bună avui. Apoi urmară prezentările. La ideea unchiului Vasile se fotografiară cu toții. Veniră ți cu toții la gară. Te înșelași, dragul meu!

6. Îți aduci aminte cine au fost aici? Vă cumpărați ceva? Îmi închipui ce fericiți au fost cînd i-au văzut.

8. *a)* Eu sînt căsătorit. Am doi copii, un băiat și o fată. Părinții mei nu mai trăiesc. Stăm împreună cu soacra mea. Frații soției mele trăiesc la țară. Cumnatul meu locuiește în Capitală. Am rude și în România, un unchi bătrîn și două mătuși. Și băiatul meu e deja căsătorit. Nora mea este profesoară. Nepoței nu am încă. Fata mea acum s-a logodit cu un inginer tînăr.

b) Aveți familie? Cîți copii aveți? Aveți frați? Vă trăiesc bunicii? Mai lucrează socrul (dv.)? Unde lucrează soțul (dv.)? Unde trăiește-cumnata (dv.)? Fata (dv.) este căsătorită? Cîți ani are ginerele (dv.)?

25. lecke

1. *a)* M-a văzut ..., Te-am căutat ..., L-ai așteptat ..., Au salutat-o ..., Ne-ai primit ..., V-a găsit ..., I-am întrebat ..., Le-a chemat ...

b) Mi-ați spus ..., Ți-am spus ..., I-a dat ..., Ne-a povestit ..., V-am adus ..., Le-ai transmis ...

2. *a)* Te-aș aștepta la ora cinci. L-aș întreba unde merge. I-aș căuta

la birou. Ne-ar primi cu bucurie? Le aș lăsa la voi. V-aș ruga să veniți. M-ar invita la țară.

b) Ți-aș spune ceva. Le-aș trimite o telegramă. Ne-ați traduce această scrisoare? I-am citi articolul lui. Le-ar cumpăra cadou. Mi-ai comunica adresa lui (ei)?

3. *a)* Așteaptă-mă la birou! Salută-l! Primiți-i cu drag! Întrebați-le unde merg! Cheamă-ne mîine! Caută-mă deseară acasă.

b) Răspunde-le repede! Spune-i să vină! Adu-mi te rog un ziar! Povestește-ne unde ai fost! Spuneți-i că nu sînt acasă. Dați-ne voie! Cumpără-le ceva!

4. văzîndu-mă, găsindu-l, căutîndu-le, așteptînd-o, aducîndu-i, întrebîndu-ne, văzîndu-vă

6. *a)* Nu vă supărați, vă rog, cum pot să ajung la hotelul Ambasador? Ce autobuz să iau? Să iau autobuzul sau troleibuzul? Unde trebuie să cobor la gară? Am aici o adresă. Vă rog să-mi spuneți cum ajung acolo? Vă rog un bilet pînă la teatru. Ați putea să-mi schimbați o sută de lei? N-am mărunți. Unde este aici în apropiere un restaurant cu autoservire?

b) Să vedem unde este aici în apropiere o cofetărie. Să intrăm aici! Să luăm loc acolo! Ce să luăm, înghețată, răcoritoare, prăjitură sau cafea? Poate o prăjitură cu frișcă și o cafea. Cafea la filtru? Nu, ca-cafea turcească, aș dori s-o gust.

26. lecke

3. *a)* Bucureștiul, István, oaspeții, soția, odaia, veniți, discuțiile, e

b) au nimerit, au sunat, spune, v-am așteptat, are un apartament, sînt aranjate, este un povestitor, sînt primiți, se va scula

4. au nimerit, s-a mutat, au stat, s-a așezat, a făcut, au ieșit, au fost

6. *a)* Îl caut pe domnul Bogdan. Aici stă? Este acasă domnul Bogdan? Cînd îl găsesc acasă? Aș dori să vorbesc personal cu dînsul. Îmi pare rău că nu este acasă. După-amiază la ora cinci mă reîntorc. Dați-mi voie să mă prezint. Sînt ... Am adus pentru dv. o scrisoare

de la cumnatul dv. Şi poftim şi acest mic cadou. Vă mulţumesc pentru invitaţie, dar nu pot să stau. Sînt foarte grăbit.

b) Unde staţi dv. la ţară sau în Capitală? În care sector? Pe care stradă? Care este adresa dv.? Aveţi locuinţa la etaj sau la parter? Ce număr are apartamentul? Aveţi telefon? Numărul? Din cîte camere se compune locuinţa dv.? Cînd v-aţi mutat aici? Aveţi maşini de uz casnic? Ce încălzire are apartamentul? Unde dau ferestrele? Are terasă camera dinspre stradă? Aveţi cameră de închiriat?

27. lecke

1. maghiară, de Argeş, săi, naturale, ale regiunii, delegaţiei, renumita, vechiului oraş pitoresc, diferite, de artă populară

2. bietul, lui, legendei, ei, vechi, noi, delegaţiei, frumoasă, această, de lut, de culoare

3. multe blocuri noi, două cărţi poştale ilustrate, frumoasele căni pictate, amintiri plăcute, vechii legende populare, pe membrii delegaţiei, delegaţia maghiară, instalaţiile moderne ale renumitei hidrocentrale

4. prietenul meu bun, acest orăşel frumos, acele legende populare cunoscute, doi membri ai delegaţiei, aceste noi cărţi poştale ilustrate, culoarea cănilor frumos pictate, mai multe orăşele de munte, instalaţiile extrem de importante, monumentele istorice ale regiunii, amintirile plăcute ale unei excursii vechi

6. *a)* Oraşul acesta este foarte frumos. Aceste blocuri noi îmi plac extrem de mult. Îmi place foarte mult vechiul cartier al oraşului. Ce fel de clădire este aceasta? Cînd s-a construit? În care secol? Ce fel de monument este acesta? Ce reprezintă această statuie? Ce stil are biserica asta? Aş dori să merg într-un muzeu. Cînd este deschisă Galeria Naţională? Îmi plac foarte mult picturile frumoase. Cele moderne sau cele clasice? Cine este cel mai renumit pictor la dv.? Dar sculptorul? Vă rog un ghid!

b) Ce fel de obiecte de artă populară mai ieftine aveţi? Vă rog, arătaţi-mi ulciorul acela pictat. Nu pe acela, pe celălalt. Este acolo

pe al doilea raft, e al patrulea la stînga. Cît costă bucata? Vă rog două la fel. Vă rog şi o cutiuţă de lemn şi o curea de ceas. Aveţi vreunul de altă culoare? Mai aveţi o scrumieră exact la fel? Vă rog una mai mică şi una mai mare.

28. lecke

1. pe musafiri, cantina, studiouri, instrucţiuni, începutul, scena, scena, laboratorul, lucruri

2. O caut *pe dòamna* Bogdan. Să-l întrebăm *pe* acest *domn.* Nu-i cunosc *pe tovarăşii* aceştia. Să-i ducem ceva *cadou.* Vreau să cumpăr *ceva.* Nu văd *pe nimeni.* Nu *vă* înţeleg. Nu aud *nimic.* A trebuit să aştept *mult.* Nu *l*-am văzut de mult. Îi trimit *o telegramă.*

3. la întrebările, delegaţiei, protagoniştilor, operatorului, de pauză

5. helyhat., módhat., módhat., helyhat., módhat., helyhat., időhat., célhat., időhat., módhat., okhat., módhat., időhat., időhat., módhat., célhat., időhat., időhat., időhat., módhat., időhat., időhat., módhat.

7. *a)* Care este titlul acestui film? Filmul acesta este o producţie franceză. Cine este regizorul? Cine sînt în rolurile principale? Unde se petrece acţiunea filmului? Este un film poliţist? Acesta este un film în culori pe ecran lat. Înainte de filmul artistic se rulează jurnal? După jurnal nu se rulează film de scurt metraj? Dar filme de animaţie? Sînt la dv. cinecluburi? Dar cinematecă?

b) Ieri am văzut un film minunat. A fost o coproducţie maghiaro-română. Regia a fost foarte bună. Mi-a plăcut în rolul principal ... Îmi plac foarte mult filmele de aventură. La cinematecă am văzut cîteva filme vechi foarte bune.

29. lecke

1. au luat micul dejun; Florica vrea să vadă toate parcurile Bucureștiului; mă văd la iarbă verde și la aer; i-a scos la șosea; cumpără două înghețate; am putea lua și masa de prînz; se numește „Parcul privighetorilor"; trebuie să plecăm; este deja tîrziu

6. Cum vă petreceți timpul liber? Ce faceți de obicei duminica sau în zilele de sărbătoare? Dar la sfîrșit de săptămînă? Îmi place foarte mult să citesc, să mă plimb, să merg în excursie. Sînt mare amator de sport. Îmi place turismul. Faceți sport? Ce sport faceți? Sînt un pasionat jucător de șah. Merg des la meciuri de fotbal.

30. lecke

1. pentru a vedea, pentru a rezolva, pentru a căuta, pentru a ajunge, pentru a plăti, pentru a se plimba, pentru a invita, pentru a ocupa, de a se înapoia

2. plimbîndu-se, discutînd, învățînd, luînd masa, fiind

3. sosită ieri, începută, văzut azi, călăuziți de plasatoare, cumpărate de mama Florichii, petrecută la operă

4. Cadoul primit de la tine e foarte frumos. Televizorul cumpărat anul trecut e foarte bun. Opera lui Enescu văzută la București mi-a plăcut foarte mult. Rudele sosite din România au adus multe cadouri. În orașele vizitate astă-vară am văzut multe monumente. Am stat de vorbă (am discutat) mult cu oamenii întîlniți pe drum.

6. Cînd începe stagiunea teatrală? Ce fel de piese figurează în programul Teatrului Național? Ce spectacole mai interesante ați văzut în trecutul apropiat? Cine sînt cei mai buni actori ai acestui teatru? Ce piesă prezintă azi acest teatru? Cine este în rolul principal? Aceasta este o piesă în premieră. Să mergem la un spectacol de operă! Prefer un balet. Să mergem la un concert. Cine este dirijorul? Ce orchestră cîntă azi? Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat.

31. lecke

1. interpret — actor, voios — vesel, bulevard — şosea, a pleca — a se pune în mişcare, încăpere — cameră, bloc — clădire, a lua loc — a ocupa loc, a anunţa — a înştiinţa

2. om, valiza, priviţi, linişte, drum, au stat la taifas, vreme, este, să iei, daţi-mi voie, mă bucur, întîiul

6. Azi sînt prost dispus. Nu mă simt bine. Am dormit rău. Mă doare capul. Am febră. Ar trebui să merg la policlinică. Chemaţi, vă rog, salvarea. Să intrăm la o farmacie şi să cerem ceva calmant. Deja mă simt mai bine. Nu mă doare nimic.

32. lecke

1. Unchiul Traian spune că băiatul său, Gelu, s-a logodit. Gelu adaugă că logodnica sa este originară dintr-un sat de deal. István întreabă că unde şi cînd va avea loc nunta. Gelu răspunde că bineînţeles nunta va avea loc la ţară în toamnă. Gelu anunţă că trebuie să meargă pe la viitorii săi socri să pună la punct toate pregătirile. Florica întreabă că nu îi ia şi pe ei cu el. Gelu răspunde că s-ar bucura dacă ar veni cu el.

4. *a)* Cum se numeşte această cooperativă agricolă de producţie? Cine este preşedintele ei? Cîţi membri are cooperativa agricolă de producţie? Cîte iugăre de pămînt se cultivă aici? Ce fel de plante se cultivă? Ce medie de producţie au obţinut anul trecut? Ce se cultivă prin irigaţie? De ce fel de maşini dispune această unitate agricolă? Ce animale se cresc aici? Aveţi şi heleşteu? Ce fel de clădiri sînt acestea?

b) Să mergem la piaţă! Vreau să cumpăr nişte fructe. Cum daţi merele, prunele, perele? Dar pepenii? Cît costă kilogramul? Aveţi legume proaspete? Vă rog o legătură de ceapă, de ridichi. Daţi-mi zece ouă. Vă rog şi o pungă.

33. lecke

1. a călători, călător, călătorie — frumuseţe, frumos — bucurie, a se bucura, bucuros — chin, a chinui — a lucra, lucru — a aştepta, aşteptare — vesel, veselie — mult, mulţime, de mult — dans, a dansa — vizită, a vizita, vizitator — a se spăla, a spăla, spălătură — pregătire, a pregăti — a cunoaşte, cunoştinţă, necunoscut — a se plimba, plimbare — doare, durere — începe, început — a suna, sonerie — linişte, a se linişti, liniştit

4. *a)* Unde este agenţia Tarom? Care troleibuz duce la aeroport? Cînd pleacă cursa de Budapesta? În cît timp ajunge avionul la Budapesta?

b) Acesta este cel mai cunoscut şi cel mai mare port al României. În port staţionează multe vase maritime. Pe chei uriaşe macarale ridică marfa de transport. La intrarea portului este un far uriaş. Noaptea vasele se orientează cu ajutorul farului. Lîngă port se află o faleză frumoasă.

34. lecke

4. Anul trecut vara (vara trecută) am fost în munţi. Anul acesta aş dori să-mi petrec concediul de odihnă la litoral. În tot cursul anului am lucrat mult, am mare nevoie de odihnă. Voi face plajă des. Vreau să mă bronzez. Îmi place mult şi să înot. Dacă marea e agitată nu e recomandabil să intri în apă. În asemenea cazuri se întîmplă cele mai multe accidente.

35. lecke

2. Mai am cîteva ore pînă la plecarea trenului. Aş vrea să mai cumpăr cîte ceva. Vă rog un pulover pe măsura mea. De lînă sau sintetic? Ce număr aveţi? Mi se pare că acesta va fi mic. Îmi vine bine culoarea aceasta? Vă rog unul de culoare mai închisă. Intră la spălat materialul acesta? Asta e mătase naturală sau artificială?

Nyelvtani tárgymutató

alany 110, 181, 183, 184, 187
alanyeset 6
alárendelés 201
a avea 13, 16, 76, 108, 116, 121, 135, 142, 152, 168, 171
a avea-val képezhető kifejezés 65
azonos alakú szavak 215
â írása és ejtése 1
állítmány 182, 183, 185, 186, 187
birtokos eset 87, 92, ~ kérdőszava 88
birtokos névelő 156
birtokos névmás 97, 98, 99, 100, 175
care kérdő névmás 29
cît kérdő névmás 45
cselekvő igék szenvedő szerkezetűekké való átalakítása 155
a da 82
diftongus 26, 42
a durea 129
e írása és ejtése 2
e kötött alakja 72
egyszerű múlt 167, 168, 169
ellentétes értelmű szavak 216
elöljáró 14, 25, 33, 51, 55, 130
-esc-kel bővülő igék 47, 90
-ez-zel bővülő igék 47, 84
feltételes-óhajtó mód 151, 152, 153
a fi 7 ,76, 108, 116, 121, 135, 142, 152, 168, 171
folyamatos múlt 133, 134, 135, 136
főnév neme 4, ~ többes száma 12, ~ végződése 19, 56, 57, 58, 59, 60, 61
főnévragozás 93, 94, 95, 103, 124, 144, 145, 157
főnévi igenév 23
főnévi igeneves szerkezet 211
gyűjtő számnév 74
hangsúly 222, 223, 224
hangváltakozások 11, 18, 27, 34, 44
határozatlan névelő 5, 35

határozatlan névmás 81, 147
határozatlan számnév 160
határozó 193, 195, 196, 198
határozói igenév 161, 162, 163, 164, 212
határozói számnév 166
határozószó 49, 66, 137, 143, 174
határozott névelő 28, 52
hiányos alakú főnevek 37
igeneves szerkezetek 210, 211, 212, 213
igenlés—tagadás 8, 15
igeragozás 24, 30, 31, 83
indulatszó 68, 131, 138
într-un, într-o 67
jelen idő 7, 13, 24, 32, 47, 71, 84
jelző 188, 189, 190, 191, 192
jelzővel ellátott elöljárós főnév 80
jésülő igék 41
jövevényszavak 221
jövő idő 114, 115, 116, 140, 141, 142
kötőmód 75, 76, 77, 83, 89, 90, 91, 102, 140, 141, 142
közbevetés vagy közbeékelés 218
közvetlen és közvetett beszéd 217
megszólító eset 111
melléknév 21, 22, 38, 39, 66, 96
melléknév fokozása 104, 117, 118, 125, 159
melléknév ragozása 103, 126, 144, 157
melléknévi igenév 105
melléknévi névelő 70, 157
melléknévként használt melléknévi igenév 109
mellékmondat 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209
mellérendelés 200
a mînca 54
mondatfajták 177, 179, 180, 199
mondatrészek 178, 181, 182, 188, 193, 194
mutató névmás 40, 63, 126, 145, 149, 150, 165
összetett múlt 106, 107, 108
parancsoló mód 119, 120, 121, 122, 123
a plăcea 128
a putea 86
rendhagyó igék 48, 82, 120
régmúlt 170, 171, 172
részeshatározó eset 78, 92
~ kérdőszava 79
rokon értelmű szavak 214
román szókincs eredete 225
sajátos román kifejezések 127
şi kötőszó 50
sorszámnév 53, 101
szabályostól eltérő igék 48
személyes névmás 62, 112, 113, 123, 175, 176
személytelen igék 139
szenvedő alakú igeragozás 154
szenvedő szerkezetet kiegészítő bővítmény 197
szócsalád 219
szóképzés 220
szóvégi *-i* 3, 10, 17

szupinum 148
tagadás 8, 15
tárgy 194
tárgyeset 20, 36, 69, 73
tőszámnév 46, 64
triftongus 43
udvariassági névmás 9, 132, 158
visszaható ragozás 71, 77, 107, 115, 122, 136, 141, 153, 164, 169, 172, 173
vonatkozó névmás 146
a vrea 85, 108, 116, 121, 152, 168, 171

Tartalomjegyzék

Előszó 5

Rövidítések jegyzéke 7

Hangtani bevezetés 9
A román ábécé 9
A fonetikus átírás 9
A hangsúly 11
Hang és betű 12
A román magán- és mássalhangzók rendszere 12
A magánhangzók kiejtése 14
A szótag, a kettőshangzók, hármashangzók és a hiátus 15
A mássalhangzók kiejtése 18
A szavak elválasztásának néhány fontosabb szabálya 20
Gyakorlatok 21

1. *Lecţia întîi:* **Cine? Ce?** 23

Országok, fővárosok 25

Hangtan: Az *â* írása és ejtése (1). Az *e* írása és ejtése (2). A szóvégi *-i* (3) 26

Nyelvtan: A főnév neme (4). A határozatlan névelő egyes száma (5). A főnév alanyesete egyes számban (6). Az *a fi* kijelentő mód jelen ideje (7). Igenlés — ta-

gadás (8). A *dumneavoastră* udvariassági névmás (9) 27
Gyakorlatok 30

2. *Lecţia a doua:* **La telefon** 32
Országok lakosai 34
Hangtan: A szóvégi *-i* (10). Hangváltakozások (11) 35
Nyelvtan: A főnév többes száma (12). Az *a avea* kijelentő mód jelen ideje (13). Az elöljáró használata (14). Igenlés—tagadás (15). Az *a avea* tagadó alakjai (16) 36
Gyakorlatok 38

3. *Lecţia a treia:* **Acasă** 40
Foglalkozások 42
Hangtan: A szóvégi *-i* (17). Hangváltakozások (18) 42
Nyelvtan: Az *-e* végű nőnemű főnevek (19). A határozatlan névelős főnév tárgyesete egyes számban (20). A melléknév egyeztetése a főnévvel egyes számban A melléknév kérdőszava egyes számban (22). A főnévi igenév (23). Az I. ragozáshoz tartozó igék (24). Az *unde* kérdésre felelő elöljárók (25) 43
Gyakorlatok 49

4. *Lecţia a patra:* **La gară** 51
Közlekedési eszközök 54
Hangtan: Diftongusok (26). Hangváltakozások (27) 55
Nyelvtan: A határozott névelő egyes száma (28.) A *care* kérdőnévmás (29). A II., III. és IV. ragozáshoz tartozó igék (30). A román igeragozás négy típusa (31). A II., III. és IV. ragozású igék kijelentő mód jelen ideje (32). A *pînă la* összetett elöljáró (33) 56
Gyakorlatok 60

5. *Lecţia a cincea:* **La magazin** 62
Színek 64

Hangtan: Hangváltakozások (34) 64
Nyelvtan: A határozatlan névelő többes száma (35) A határozatlan névelős főnév tárgyesete többesszámban (36). Hiányos alakú főnevek (37). A melléknév egyeztetése a főnévvel többes számban (38). A melléknév kérdőszava többes számban (39). A mutató névmás egyes száma (40). A jésülő igék kijelentő mód jelen ideje (41) 65
Gyakorlatok 70

6. *Lecția a șasea:* **Cît e ceasul?** 73
A hét napjai 74
Hangtan: Diftongusok (42). Triftongusok (43). Hangváltakozások (44). 76
Nyelvtan: A *cît* kérdőnévmás (45). A tőszámnevek (46). Az *-ez*-zel és *-esc*-kel bővülő igék kijelentő mód jelen ideje (47). A szabályostól eltérő és a rendhagyó ragozású igék (48). Az idő-, hely- és módhatározó szó (49). A *și* kötőszó használata (50). A *pe la* összetett elöljáró (51). 77
Gyakorlatok 82

7. *Lecția a șaptea:* **La restaurant** 84
Köszönési és udvariassági formulák 86
Nyelvtan: A határozott névelő többes száma (52). A sorszámnevek (53). Az *a mînca* kijelentő mód jelen ideje (54). A *de* elöljárószó (55) 86
Gyakorlatok 90

8. *Lecția a opta:* **O familie** 92
A család 94
Nyelvtan: A magánhangzóra végződő hímnemű főnevek egyes szám a (56). A magánhangzóra végződő hímnemű főnevek többes száma (57). Az *-(i)e, -ea, -a* és *-i* végű nőnemű főnevek egyes száma (58). Az *-(i)e, -ea, -a* és *-i* végű nőnemű főnevek többes

száma (59). A magánhangzóra végződő semlegesnemű főnevek egyes száma (60). A magánhangzóra végződő semlegesnemű főnevek többes száma (61). A *dînsul* személyes névmás (62). A mutató névmás többes száma (63). A tőszámnevek (64). Az *a avea* igével képezhető kifejezés (65). A határozószóként használt melléknevek (66). Az *într-un, într-o* használata (67). Az indulatszó (68) 95
Gyakorlatok 106

9. *Lecţia a noua:* **Vă rog, răspundeţi la întrebări!** 108
Nyelvtan: Összefoglalás 111
Gyakorlatok 116

10. *Lecţia a zecea:* **Dimineaţa** 117
Használati tárgyak I. 119
Nyelvtan: A határozott névelős főnév tárgyesete egyes és többes számban (69). A melléknévi névelő (70). A visszaható ragozás kijelentő mód jelen ideje (71). Az *e* kötött alakja (72). 119
Gyakorlatok 122

11. *Lecţia a unsprezecea:* **Micul dejun** 124
Használati tárgyak II. 125
Nyelvtan: A személyeket jelentő főnevek tárgyesete (73). Az *amîndoi, amîndouă* gyűjtőszámnév (74). Az I. ragozású igék kötőmód jelen ideje (75). Az *a fi* és *a avea* kötőmód jelen ideje (76). A visszaható ragozás kötőmód jelen ideje (77). 126
Gyakorlatok 129

12. *Lecţia a douăsprezecea:* **Spre locul de muncă** 131
Utak 132
Nyelvtan: A részeshatározó eset képzése egyes számban (78). A részes határozó eset kérdőszava (79). A jelzővel ellátott elöljárós főnév (80). Az *unul, altul* határozatlan névmás (81). Az *a da* rendhagyó ige

kijelentő mód jelen ideje (82). A IV. ragozáshoz tartozó *-î* végű igék (83). Az *-ez*-zel bővülő igék kötőmód jelen ideje (84). Az *a vrea* kijelentő mód jelen ideje (85). Az *a putea* kijelentő mód jelen ideje (86) 133
Gyakorlatok 138

13. *Lecţia a treisprezecea:* **La birou** 140
Közigazgatási szervek 142
Nyelvtan: A birtokos eset képzése egyes számban (87). A birtokos eset kérdőszava (88). A II., III. és IV. ragozású igék kötőmód jelen ideje (89). Az *-esc*-kel bővülő igék kötőmód jelen ideje (90). A kötőmód használata (91) 143
Gyakorlatok 146

14. *Lecţia a paisprezecea:* **Acasă la Marina** 149
Berendezési tárgyak 152
Nyelvtan: A birtokos és részeshatározó eset képzése többes számban (92). A tulajdonfőnevek ragozása egyes számban (93). A közös főnevek ragozása egyes számban (94). A közös főnevek ragozása többes számban (95). A melléknév a főnév előtt (96). A birtokos névmás (97). A birtokos névmás önálló alakjai (98). A birtokos névmás melléknévi alakjai (99). A *lui, ei* 3. személyű birtokos névmás (100). A *primul* sorszámnév (101). A kötőmód önálló használata (102) 152
Gyakorlatok 162

15. *Lecţia a cincisprezecea:* **După serviciu** 165
Vendéglátóipari egységek 167
Nyelvtan: A főnév ragozása melléknévvel egyes számban (103). A melléknév fokozása (104). A melléknévi igenév (105). Az összetett múlt (106). A visszaható ragozás összetett múltja (107). Az *a fi, a avea* és

a vrea összetett múltja (108). A melléknévként használt melléknévi igenév (109). Az általános alany (110). 168
Gyakorlatok 174

16. *Lecţia a şaisprezecea:* **La poştă** 176
A hónapok 178
Nyelvtan: A megszólító eset (111). A személyes névmások ragozása (112). A hangsúlytalan alakú személyes névmások kötött alakjai (113). A jövő idő (114). A visszaható ragozás jövő ideje (115.) Az *a fi, a avea* és *a vrea* jövő ideje (116) 179
Gyakorlatok 184

17. *Lecţia a şaptesprezecea:* **La alimentară** 187
Üzletek I. 189
Nyelvtan: A melléknév középfoka (117). A melléknév felsőfoka (118). A parancsoló mód (119). Igék rendhagyó parancsoló módja (120). Az *a fi, a avea* és *a vrea* parancsoló módja (121). A visszaható ragozás parancsoló módja (122). A parancsoló mód és a hangsúlytalan alakú személyes névmás kapcsolata (123) 190
Gyakorlatok 195

18. *Lecţia a optsprezecea:* **La plimbare** 197
Üzletek II. 199
Nyelvtan: A főnév ragozása melléknévvel többes számban (124). A melléknév felsőfoka általános értelemben (125). A mutató névmás részeshatározó és birtokos esete egyes és többes számban (126). Sajátos román kifejezések (127). Az *a plăcea* ige (128). Az *a durea* ige (129). Az elöljáró vonzatai (130). A *hai* indulatszó (131) 200
Gyakorlatok 205

19. *Lecţia a nouăsprezecea:* **Într-o grădină de vară** 208
Román pénznemek 211

Nyelvtan: A *dumneata* udvariassági névmás (132). A folyamatos múlt (133). Az I., II., III. és IV. ragozású igék folyamatos múltja (134). Az *a fi* és *a avea* folyamatos múltja (135). A visszaható ragozás folyamatos múltja (136). A határozószó fokozása (137). Az *ia* indulatszó (138) 211
Gyakorlatok 214

20. *Lecția a douăzecea:* **Cum va fi vremea?** 215
Évszakok, világtájak, időjárás 217
Nyelvtan: A személytelen idék (139). A jövő idő képzése kötőmód segítségével (140). A visszaható ragozás jövő ideje kötőmóddal (141). Az *a fi* és *a avea* jövő ideje kötőmóddal (142). A főnévből képzett időhatározó szó (143) 218
Gyakorlatok 221
Összefoglalás 222

21. *Lecția a douăzeci și una:* **O veste neașteptată** 237
Budapest nevezetességei 239
Nyelvtan: A melléknév + főnév ragozása (144). A melléknévi mutató névmás + főnév ragozása (145). A vonatkozó névmás (146). A határozatlan névmás (147). A szupinum (148) 240
Gyakorlatok 246

22. *Lecția a douăzeci și doua:* **În febra pregătirilor** 248
Hivatalos szervek Budapesten 250
Nyelvtan: A *celălalt* mutató névmás (149). A mutató névmás népi (vulgáris) alakjai (150). Az I., II., III. és IV. ragozású igék feltételes-óhajtó mód jelen ideje (151). Az *a fi*, *a avea* és *a vrea* feltételes-óhajtó mód jelen ideje (152). A visszaható ragozás feltételes-óhajtó mód jelen ideje (153). A szenvedő alakú igeragozás (154). Cselekvő igék szenvedő szerkezetűekké való átalakításának módja a mondatban (155) 251

Gyakorlatok 256

23. *Lecţia a douăzeci şi treia:* **Spre România** 262
Okmányok 259
Nyelvtan: A birtokos névelő használata (156). A melléknévi névelővel ellátott jelzős főnév ragozása (157). A *dumneavoastră* udvariassági névmás ragozása (158). A melléknév felsőfoka általános értelemben (159). A határozatlan számnév (160). A határozói igenév (161). Az I., II., III. és IV. ragozású igék határozói igeneve (162). Az *a fi, a avea* és *a vrea* határozói igeneve (163). A visszaható ragozás határozói igeneve (164) 263
Gyakorlatok 267

24. *Lecţia a douăzeci şi patra:* **Revederea** 269
Utazás 272
Nyelvtan: Az *acelaşi* mutató névmás (165). A határozói számnév (166). Az egyszerű múlt (167). Az *a fi, a avea* és *a vrea* egyszerű múltja (168). A visszaható ragozás egyszerű múltja (169). A régmúlt (170). Az *a fi, a avea* és *a vrea* régmúltja (171). A visszaható névmás régmúltja (172). A részeshatározó esetben álló visszaható névmásokkal történő igeragozás (173). A „változó" határozószó (174) 273
Gyakorlatok 279

25. *Lecţia a douăzeci şi cincea:* **Pe marile bulevarde** 281
Bukarest néhány nevezetessége 284
Nyelvtan: A személyes névmás birtokos jelentéssel (175). A hangsúlytalan alakú személyes névmások illeszkedése más szófajokhoz (176). 285
Gyakorlatok 292

26. *Lecţia a douăzeci şi şasea:* **În vizită** 294
Nevezetesebb üzemek, gyárak 298
Nyelvtan: A mondat (177). A mondatrészek (178). Az egy-

szerű mondat (179). A bővített mondat (180). Az alany (181). Az állítmány (182). Az alany és állítmány helye a mondatban (183). Az általános alany (184). Az igei állítmány (185). A névszói állítmány (186). Az alany és az állítmány egyeztetése (187) 298
Gyakorlatok 302

27. *Lecţia a douăzeci şi şaptea:* **La Curtea de Argeş** 305
Néhány történelmi nevezetesség 308
Nyelvtan: A jelző (188). A melléknévi jelző (189). A főnévi jelző (190). A jelző helye (191). A főnév jelzői (192) 308
Gyakorlatok 311

28. *Lecţia a douăzeci şi opta:* **La Buftea** 314
Film, színház, muzsika 317
Nyelvtan: A határozó (193). A tárgy (194). A részeshatározó (195). A körülményhatározók (196). A szenvedő szerkezetet kiegészítő bővítmény (197). A határozók helye a mondatban (198) 319
Gyakorlatok 321

29. *Lecţia a douăzeci şi noua:* **Prin parcurile Bucureştiului** 324
Bukarest pihenő- és kirándulóhelyei 327
Nyelvtan: Az összetett mondat (199). A mellérendelés (200). Az alárendelés (201). Az alanyi mellékmondat (202). A jelzői mellékmondat (203). A tárgyi mellékmondat (204). A részeshatározói mellékmondat (205). A helyhatározói mellékmondat (206). Az időhatározói mellékmondat (207). A módhatározói mellékmondat (208). Az okhatározói mellékmondat (209) 327
Gyakorlatok 330

30. *Lecţia a treizecea:* **Program de seară** 332
Színházak, szórakozóhelyek 335

Nyelvtan: Sajátos igei szerkezetek (210). A főnévi igeneves szerkezet (211). A határozói igeneves szerkezet (212). A melléknévi igeneves szerkezet (213) 336
Gyakorlatok 337

31. *Lecţia a treizeci şi una:* **Ne-am îmbolnăvit, dar nu-i nimic** 339
Egészségügyi ellátás 342
Nyelvtan: Rokonértelmű szavak (214). Azonos alakú szavak (215). Ellentétes értelmű szavak (216) 343
Gyakorlatok 344

32. *Lecţia a treizeci şi doua:* **La ţară** 346
Gyümölcsök 349
Nyelvtan: A közvetlen és közvetett beszéd (217). Közbevetés vagy közbeékelés (218) 350
Gyakorlatok 351

33. *Lecţia a treizeci şi treia:* **În Deltă** 353
Madarak, halak, virágok 358
Nyelvtan: A szócsalád (219). Szóképzés (220). Jövevényszavak (221) 358
Gyakorlatok 360

34. *Lecţia a treizeci şi patra:* **La mare, pe plajă** 362
Néhány fürdő- és üdülőhely 365
Nyelvtan: A hangsúly (222). A szóhangsúly (223). A mondathangsúly (224). A román szókincs eredete (225) 365
Gyakorlatok 368

35. *Lecţia a treizeci şi cincea:* **O surpriză** 369
Népművészeti ajándéktárgyak 372
Nyelvtan: A mondatról tanultak összefoglalása 373
Gyakorlatok 374

Nyelvtani összefoglaló táblázatok 377

Igék jegyzéke és ragozása 421

Román-magyar szójegyzék 447

Magyar-román szójegyzék 487
Személynevek 505
A feladatok megoldásának kulcsa 511
Nyelvtani tárgymutató 534

A kiadásért felelős a Tankönyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Borza Lucia
Műszaki vezető: Hámori József
Grafikai szerkesztő: Máté Gyula
Műszaki szerkesztő: Vara Tibor
A kézirat nyomdába érkezett: 1973. november. Megjelent: 1974. november. Példányszám: 5000
Készült: könyvről fotózva, íves ofszetnyomással, az MSZ 5601-59 és az
MSZ 5602-55 szabvány szerint
TA–2117–c/9–7477 Raktári szám: 5658
74-2413 – Dabasi Nyomda, Budapest – Dabas

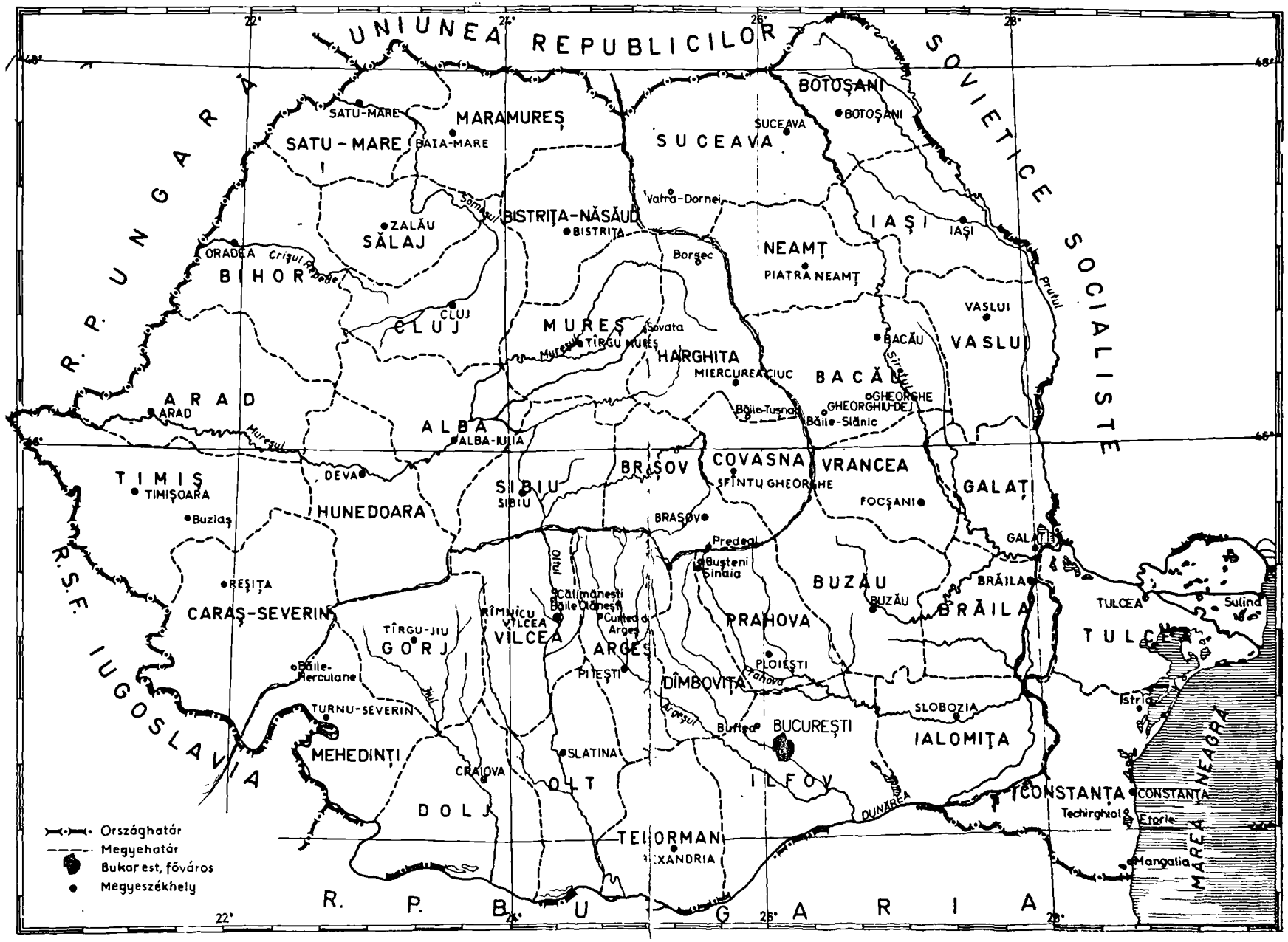
UNIUNEA REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE
R. P. UNGARĂ
R. S. F. IUGOSLAVIA
R. P. BUGARIA
MAREA NEAGRĂ
SATU-MARE
MARAMUREȘ
BAIA-MARE
SUCEAVA
BOTOȘANI
SUCEAVA
BOTOȘANI
Vatra-Dornei
BISTRIȚA-NĂSĂUD
BISTRIȚA
ZALĂU
SĂLAJ
ORADEA
Crișul Repede
BIHOR
Someșul
Borșec
NEAMȚ
PIATRA NEAMȚ
IAȘI
IAȘI
Prutul
CLUJ
CLUJ
MUREȘ
TÎRGU MUREȘ
Sovata
Mureșul
HARGHITA
MIERCUREA CIUC
BACĂU
BACĂU
VASLUI
VASLUI
Siretul
GHEORGHE
GHEORGHIU-DEJ
Băile-Tușnad
Băile-Slănic
ARAD
ARAD
Mureșul
ALBA
ALBA-IULIA
TIMIȘ
TIMIȘOARA
Buziaș
DEVA
HUNEDOARA
SIBIU
SIBIU
BRAȘOV
BRAȘOV
COVASNA
SFÎNTU GHEORGHE
VRANCEA
FOCȘANI
GALAȚI
GALAȚI
Predeal
Bușteni
Sinaia
BUZĂU
BUZĂU
BRĂILA
BRĂILA
TULCEA
TULCEA
Sulina
REȘIȚA
CARAȘ-SEVERIN
Oltul
Călimănești
Băile Olănești
Curtea de Argeș
RÎMNICU VÎLCEA
VÎLCEA
TÎRGU-JIU
GORJ
ARGEȘ
PITEȘTI
PRAHOVA
PLOIEȘTI
Prahova
DÎMBOVIȚA
Argeșul
Băile-Herculane
Jiul
TURNU-SEVERIN
MEHEDINȚI
SLATINA
Buftea
BUCUREȘTI
SLOBOZIA
IALOMIȚA
Istria
CRAIOVA
OLT
ILFOV
DUNĂREA
CONSTANȚA
CONSTANȚA
Techirghiol
Eforie
Mangalia
DOLJ
TELEORMAN
ALEXANDRIA
Országhatár
Megyehatár
Bukarest, főváros
Megyeszékhely
22°
24°
26°
28°
48°
46°